Gianfranco de Turris

LINIȘTEA UNIVERSULUI

SF

EDITURA NEMIRA

Gianfranco de Turris

Liniştea Universului

Precuvântare

Pasiunea pentru Science fiction a făcut ca drumurile noastre să se întâlnească relativ des. Ne-am cunoscut în 1970, la Heidelberg, în vârtejul celei de-a 28-a Convenţii Mondiale SF. Dând glas nemulţumirii unei bune părţi a celor prezenţi faţă de ponderea manifestărilor nesemnificative, am propus, la o reuniune a participanţilor francofoni, organizarea unui prim Congres European, care să acorde locul cuvenit dezbaterii problemelor vitale ale genului. Alături de ceilalţi peninsulari, Gianfranco de Turris a susţinut ideea, cu ardoarea celor 26 de ani şi săi. Atunci am pus la cale şi realizarea în comun a unei antologii de povestiri italiene, apărută în 1972, la Editura Albatros, sub titlul generic *Fantascienza.* Drepturile de autor – plătite, evident, în lei – i-au îngăduit să petreacă o scurtă vacanţă la Sinaia, împreună cu soţia, prilej de a consolida o prietenie durabilă.

Ne-am revăzut în Italia, un moment fast pentru amândoi constituindu-l cel de-al 5-lea Congres European SF de la Stresa. Am fost distinşi atunci cu Premiul „Europa Special 1980”, categoria Eseistică – el pentru *Lovecraft* (în colaborare cu Sebastiano Fusco), eu pentru *20.000 de pagini în căutarea lui Jules Verne.* Ceea ce arată că printre lucrurile care ne unesc se numără şi aplecarea către exegeza science fiction-ului şi a genurilor conexe.

Ultima noastră întâlnire s-a petrecut în mai 1989, la Euroconul de la San Marino. Tânărul promiţător din 1970 devenise, în două decenii, un adevărat om-orchestră, dobândind o binemeritată notorietate nu numai în lumea devorată de controverse a fantascienzei. Publicase povestiri, articole, recenzii, studii, prefeţe, capitole de enciclopedie, profiluri biografice, multe traduse în străinătate. Participase la congrese, colocvii, mese rotunde, dăduse interviuri, cuvântul său distingându-se totdeauna prin rigoare şi elevaţie intelectuală. Sprijinise, în sfârşit, cu pricepere şi eficienţă, afirmarea unor talente în nuce, iniţiind concursuri literare de prestigiu şi acordând premii în calitate de membru sau, cel mai adesea, preşedinte al juriului…

După câtva timp, mi-a trimis volumul care înmănunchează incursiunile sale narative pe tărâmul proteic al fantasticului. Sunt bucuros că Editura Nemira a fost de acord să vă ofere această izbutită versiune românească, îngăduindu-vă astfel să cunoaşteţi un autor capabil să încorporeze idei nu o dată fulgurante într-o proză expresivă, captivând prin sunet şi culoare.

Nu am însă intenţia de a dubla Introducerea lui Stanislao Nievo – şi nici comentariile lui… Gianfranco de Turris, care nu s-a putut despărţi de ipostaza sa predilectă, aruncând o privire lucidă asupra propriei sale creaţii şi creionând, în treacăt, o mini-istorie a SF-ului italian. Am vrut doar să însoţesc pătrunderea acestui „univers tăcut” în cercul magic al lecturilor noastre preferate cu o mărturie de preţuire şi afecţiune.

Ion Hobana

Introducere

Linişte Universului este o antologie născută din profunda descumpănire a vieţii unui bărbat care înfruntă, totuşi, destinul potrivnic hotărându-se să povestească despre aceasta fără a spera însă într-o ameliorare, într-o rezolvare a situaţiei. Povestirile cuprinse în antologie reprezintă un jurnal – din domeniul fantasticului – consemnând lupta sa împotriva realităţii aparente care doar prin puterea viselor ar putea fi întrucâtva dorită, abordată.

Avem de a face cu un teatru gotic antic şi modern totodată prin actele sale – în care atenţia ziaristului se uneşte cu utopia scriitorului, care – prezentând-o în mod negativ – conturează imaginea unei ale lumi în care acordul conclusiv cu existenţa – şi ieşirea din aceasta – reprezintă un fel de pătrundere într-o Nouă Lume. Din aceasta se va putea reveni pentru a vieţui pe Pământul nostru în condiţii mai bune.

Antologia este structurată în patru părţi, care reprezintă răspunsuri la tot atâtea întrebări; *Cum, Când, Unde* şi *De ce?* Proza lui De Turris ne poartă prin labirintul alchimiei cărţii sale cu sentimente contradictorii care însoţesc fazele de *nigredo.* Aceste sentimente se revelă drept adevărate personaje ale operei lui De Turris, dincolo de numele personajelor umane, care prezintă – şi el ne-o destăinuie într-o povestire în care apar fiinţe picate pe planeta noastră, dar plecate de pe aceasta în căutarea iubirii, aiurea – altă imagine decât cea a omului terestru. Un gând care coboară în profunzimea istoriei filosofiei şi care ajunge în Grecia antică, pună la Protagora şi Diogene.

De Turris ne dezvăluie aceste sentimente cu o geometrie expertă cu impetuoasă spontaneitate, drastic uneori – în formă dezinteresat în a şlefui formularea dar nerăbdător s-o comunice. Este, aceasta, un limbaj uneori sinuos, agresiv şi cu structuri pe care în muzică le-am putea numi dodecafonice; se coboară pună în străfundurile fiinţei umane, cu un limbaj amar şi disperat, al unei disperări ortodoxe. Numai depăşind această disperare se va putea ajunge la o existenţă corectă. Această carte reprezintă un studiu perseverent al cărui ţel este continua aspiraţie la perfecţiune, în formele sale, cea fizică şi cea metafizică în dirijarea personajelor sale. De Turris ne dezvăluie faptul că viaţa pe care o ducem, precum şi viitorul nostru apropiat sunt ceva de apocalips, fapt paroxistic datorat dezgustului şi dispreţului faţă de realitatea cotidiană. În povestirile din antologie, transformarea se săvârşeşte prin „aprinderea” de cuvinte, într-o sintaxă uneori întortocheată, într-o metamorfoză de timp şi de ceţuri ale coincidenţelor care transformă întâmplări şi fantezii în gânduri apăsătoare de care cu greu poţi scăpa. Urmează colocviul cu moartea, ca element vital de participare şi rezoluţie. Moartea apare atrăgătoare, uneori eternă, alteori pentru o perioadă necesară, adică exact conform actualului *nigredo.* Dar ce este moartea? Este o plecare dintr-o lume nereală, ce se înşală aprig în ceea ce priveşte mecanismul său dinamic, nu în ceea ce priveşte structura sa. Plecare datorată, în fond, unei sublimări şi unui masacru al condiţiilor în care individul se zbate. Proces de eliberare din realitatea oprimantă, forţa destructivă a acestuia devine atrăgătoare, tânjind după o ordine care mai întâi lipseşte, dar care mai apoi – ca reală energie eliberatoare – ne aşteaptă

doar o dată pe noi, cei care fie în domeniul imaginarului fie în detaşarea de aceste motive terestre am înţeles-o.

Imaginarul dispare *cum, când, unde* şi *de ce,* se substituie cronicii cotidiene, ca valoare reală, subtilă, portantă. Aici se află originalitatea efortului, uneori hirsut în formă dar clar în intenţie, sigur în repetările complexului narativ, indiferent la preţiozitatea formei, preocupat să creeze o lume după chipul şi asemănarea sa. Întoarcerea fiinţei iubite şi pierdute, iubirea dintre două fiinţe străine, deosebite între ele, dar marginalizate amândouă în lumea noastră, întâlnirea cu inteligenţe artificiale create de cea mai bună parte a tehnologiei sau întâlnite în pustietăţi siderale sunt momente de bun augur, mai mult sau mai puţin clasice, tinzând spre acele înalte ţinute la care omul a năzuit dintotdeauna dar pe care istoria nu i le-a oferit. Odată terminată operaţiunea de separaţie, se deschide, în acest fel, o lume pe care mulţi dintre noi o aşteaptă, dar căreia nu-i cunoaştem dimensiunile. De Turris relatează că doar participarea noastră, iluzorie sau nu, la această frază, face ca aventura noastră să fie valabilă, deasupra „aparatului digestiv al acestui lucru monstruos pe a cărui suprafaţă trăim neştiutori".

Tonul, visceral, pătruns, uneori, de teamă, nelinişte, mereu încordat, aproape perceptistic – în zugrăvirea unui nou Pământ – este discursiv. Cartea are un caracter tineresc, aminteşte de autorul de acum mulţi ani, care se întoarce pe urmele sale şi povesteşte, în mod spontan, cum s-a născut această carte de astăzi, cu gândurile strânse în atâţia ani, cu experienţa unui bărbat de patruzeci de ani. Aceasta este experienţa reală pe care De Turris ne-o oferă o analiză a celor scrise de un autor de-a lungul timpului, iluziile şi destinul care l-au format. Şi mai este un prilej de participare, intimă la lansarea unui scriitor, de prezentare a activităţii sale din primii ani. Este, probabil, o carte de experienţă unică şi ca ne poartă în adâncul fiinţei unui om prin intermediul unor imagini fantastice relatate cu vervă şi, uneori, cu melancolie în această carte, cât se poate de elocventă *Liniştea Universului.*

Stanislao Nievo

Preambul (oarecum stânjenit) al autorului

Cum se întâmplă deseori cel mai necruţător judecător al propriilor fapte eşti tu însuţi, mai cu seamă atunci când ţi-ai ales „profesiunea” de… critic.

Mi s-a cerut din multe părţi să adun într-un volum povestirile mele fantastice şi ştiinţifico-fantastice, publicate sau nu, scrise în Anii Şaizeci (îndeosebi între anii ’61 şi ’65) şi pe care nu le-am mai recitit de atunci. Mai înainte de a da un răspuns, precizez că le-am uitat aproape pe toate (mă mir cum de şi-au amintit alţii de ele), dar m-am gândit, totuşi, să le supun examinării unor prieteni – care nu sunt numai pasionaţi de genul fantastic şi ştiinţifico-fantastic, ci sunt, ei înşişi, scriitori şi/sau critici – din trei generaţii diferite având deci interese, gusturi şi opinii diferite. Mă întrebam ce impresie ar putea să facă astăzi unui cititor – cu siguranţă mult mai avizat şi mai sofisticat decât cel de acum douăzeci de ani, sau chiar douăzeci şi cinci de ani – povestirile scrise de un tânăr pe atunci care abordase mai întâi genul *Science fiction,* apoi cel fantastic şi *horror* având drept bază doar exemplul anglo-saxon şi propria pasiune pentru aceste genuri. Răspunsul – mi se pare inutil s-o subliniez – pe care îl doream foarte sincer a fost aproape unanim, în ciuda modului diferit de a judeca şi aprecia aceste genuri literare; acele povestiri scrise de mine mai de mult puteau să fie republicate fără prea multă ezitare.

Astfel incit am revăzut toate povestirile, atât cele publicate, mai ales cele din *Oltre il Cielo*[1], cât şi cele nepublicate, dactilografiate sau scrise de mână. Bineînţeles că mi-au făcut o ciudată, foarte ciudată, impresie; m-am simţit străin de ele, pentru câtva timp, întorcându-mă cu gândul în perioada în care fuseseră scrise… de altcineva. Nu voi spune, desigur, un lucru nou afirmând că după atâta timp, preţ de o generaţie, mi s-au părut a fi opera unei persoane diferite şi asemănătoare în acelaşi timp uneia de astăzi. Chiar aşa stau lucrurile, pentru că noi, cu toţii, ca fiinţe umane, suntem mereu aceiaşi, cei de atunci, din punct de vedere genetic şi intelectual, dar suntem, în acelaşi timp, total schimbaţi, atât pe dinafară cât şi pe dinăuntru.

Astfel că, asemănător fiind şi în acelaşi timp diferit de cel din Anii Şaizeci, accept sau resping vechile mele povestiri; le prezint celui care citeşte astăzi povestiri ştiinţifico-fantastice sau fantastice avertizându-l că este vorba de povestiri foarte personale (în care există foarte mult din subsemnatul de odinioară), foarte diferite de cele pe care cititorul obişnuieşte să le citească; şi le dedic copiilor mei, care peste puţin timp vor fi în măsură să le preţuiască (sau să le dispreţuiască), în speranţa că şi ei se vor molipsi de acea cumplită boală de care eu sufăr şi acum, spre marea disperare a mamei lor.

Ajunşi aici, mi se pare că este necesar să vă dau o explicaţie, dat fiind că problema a fost foarte mult discutată în ultimul timp, mai ales la nivelul *fans.* Aşa cum am mai spus, am debutat cu câteva povestiri în genul ştiinţifico-fantastic, apoi am trecut la genul fantastic, în diversele sale forme. Este, în fond, un *iter* care caracterizează şi pe unii prieteni ai mei, de aceeaşi vârstă cu mine (mă gândesc, mai ales, la Adalberto Cersosimo, Luigi de Pascalis şi Massimo Pandolfi). Care să fie cauzele? Am vorbit, m-am referit la obişnuinţa

[1] Dincolo de Cer.

celor zece ani de traduceri din literatură ştiinţifico-fantastică străină; pot să adaug acum lipsa unei pieţe pentru literatura nonrealistă şi nonştiinţifico-fantastică în acelaşi timp. Al treilea factor ar fi acela că adevărata predispoziţie a mea şi a prietenilor mei mai sus menţionaţi ar fi pentru genul *fantasy/horror* şi nu pentru cel ştiinţifico-fantastic.

Este necesar, acum, să ne punem întrebarea: fie cu unul din genuri fie cu celălalt reuşeam eu (reuşeam noi) să exprimăm ceea ce voiam, adică (cum explic pe larg în partea a patra a acestei cărţi) să prezint acea „lume de valori alternative” în care credeam? Răspunsul nu poate fi decât afirmativ. Cred că am reuşit – atât prin genul ştiinţifico-fantastic cât şi prin cel fantastic – să critic realitatea care mă înconjura şi să propun „valori alternative”. Şi acest lucru ar putea constitui un bun răspuns pentru cei care astăzi, mai ales, în *fandomul* italian (al treilea, după cel de la jumătatea Anilor Şaizeci şi după cel de la jumătatea Anilor Şaptezeci) vorbesc despre o superioritate a genului ştiinţifico-fantastic faţă de cel fantastic, tocmai din acest punct de vedere. Genul fantastic şi genul groază nu „refuză confruntarea” cu lumea contemporană, cum s-a scris, ci dimpotrivă… Nu mi se pare că „critica” mea la adresa acestei lumi să fi fost mai puţin convingătoare şi pătrunzătoare atunci când am folosit genul fantastic decât când l-am folosit pe cel ştiinţifico-fantastic.

Întrucât, în sfârşit, intenţia este aceea de a oferi o antologie cuprinzând povestiri „de epocă” (epoca revistei *Dincolo de Cer* şi a primului *fandom* italian) care dovedise – bine sau rău – o evoluţie a stilului şi a ideilor, m-am limitat la câteva mici corectări: aici un cuvânt, dincolo un verb, un adjectiv sau un adverb; am mai adăugat câte o frază, am revăzut punctuaţia, mă rog, nu prea mare lucru. Dacă ar fi fost să mă iau după cum văd lucrurile acum, ar însemna să scriu din nou aproape totul. Singura povestire la care am operat o intervenţie (relativ) mai mare este *Revoltă secretă.*

Întrucât proza mea narativă are trei componente principale – fantastic de groază, ştiinţifico-fantastic, fanto-politică – am împărţit toată lucrarea în trei părţi – şi încă una, care cuprinde un articol explicativ – pe care l-am intitulat, poate din deformaţie profesională (adevărata mea profesiune) cu întrebările la care ar trebui să răspundă pururea un bun ziarist: *cum? când? unde? de ce?*

Pentru explicaţii mai amănunţite în ceea ce priveşte povestirile, fiecare în parte (dacă va fi cazul), cât şi în general, trimit la prezentările făcute diferitelor părţi, prilej cu care am fost influenţat – irezistibil – de „sindromul Asimov”. Adică a încercării – pe cât de perfect conştientă pe atât de perfect ingenuă şi disperată, dar nu de tot inutilă – de a opri – de această dată în realitate şi nu în ficţiunea povestirilor noastre – de a opri, deci, timpul cronologic şi de a reveni la miticul timp când eram tineri, amintindu-ne de tot ceea ce se poate aminti, chiar şi lucrurile mărunte, fără importanţă, în aparenţă (dar pentru noi foarte importante) legate de activitatea noastră şi de pasiunile noastre de odinioară (ceea ce, în paranteză fie spus, explică într-o manieră aproape elementară acel *revival,* la jumătatea Anilor Optzeci, a „fantasticilor Ani Şaptezeci”; cvadragenarii de astăzi vor să „recupereze” pe cei ce aveau atunci douăzeci de ani, „paradisul pierdut” al tinereţii lor…).

După cincisprezece ani pe care i-am petrecut revizuind şi pregătind cărţi

ale altora (câte vor fi fost? cine poate s-o ştie?) şi, poate, mai mult de douăzeci de ani, câţi mi-au trebuit pentru a citi şi aviza manuscrise dactilografiate de literatură ştiinţifico-fantastică aparţinând unor autori italieni sau străini (zeci de mii de pagini, cel puţin), pentru a-i încredinţa – sau nu – tiparului, îmi pică, acum, în mână o carte de a mea cuprinzând povestiri, care – vezi Doamne! — va fi judecată de alţii. Un caz cu totul aparte… Un caz, un fapt, despre care nu pot să-mi exprim părerea, eu, care mi-am petrecut o bună parte (aproape jumătate) din viaţă pentru a face totul exact pe de-a-ndoaselea!

G. d. T.

Roma, august – decembrie 1986

Cum

„Raţiunea, numai ea, nu le poate desluşi pe toate”.

Jorge Luis Borges

CUM? - adverb de mod, care deschide seria întrebărilor. Indică o extindere a modului de acţiune, o pătrundere a elementului de diversitate care transformă regula în excepţie şi norma în fapt ieşit din comun. Am adunat aici povestirile fantastice într-o ordine mergând de la cronologic la „logic”.

Primele nouă, jumătate nepublicate, au fost scrise între anii 1964 şi 1969 şi aveau titlul comun *Spaima Noastră Cea de Toate Zilele*; fusesem mult impresionat după citirea cărţii *Şaizeci de povestiri,* dar, mai ales, a cărţii *Chiar în acel moment,* de Dino Buzzati; intenţia, evidentă, era cea de a releva aspectul, destul de îngrijorător, terorizam uneori, al vieţii cotidiene şi a tuturor evenimentelor: căsătoria, moartea, călătoria cu trenul, o plimbare nocturnă, o dispută conjugală şi apoi cărţile, plaja, magazinul universal. Povestirea purtând acest ultim titlu a primit premiul pentru cea mai bună lucrare de acest gen; a fost publicată în *fanzines,* în 1966, şi într-o revistă de amatori de care se ocupa pe atunci Mike Ashley – renumit istoric englez, expert în materie de literatură ştiinţifico-fantastică *Călătorie de întoarcere* este transfigurarea fantastică a singurei povestiri realiste scrisă de mine în toţi aceşti ani. Este evidentă aici influenţa resimţită de mine din partea oraşelor maritime *lovecraft*-iene, cum ar fi Innsmouth.

Pe plajă a apărut în 1971 în cea de a doua antologie (cea dedicată „fantaiubirii” din cele trei îngrijite de mine pentru *Galassia,* împreună cu V. Curtoni şi G. Montanari (şi pe care n-o consider, nicidecum, o „greşeală tinerească”) meritând, această povestire, elogiile (epistolare) ale primului dintre cei doi colegi.

Vizită de condoleanţe, povestire scoasă din sertare abia în 1986, a fost prezentată în *Dimensione Cosmica* într-un cadru care este, într-un fel, răspunzător de publicarea acestei antologii. Nu-mi mai amintesc dacă atunci am citit sau nu *În criptă,* de HPL.

Povestirea *Pulbere* nu se situează pe acelaşi plan cu cele care caracterizează acest grup de povestiri; ea descrie un eveniment

evident (sfârşitul lumii) într-un mod mai puţin evident şi cât se poate de straniu.

Cât despre *Viaţă de scriitor* şi *Oraşul noaptea* trebuie să mai spunem câteva cuvinte. Împreună cu *Capturat, Deşteptarea* şi *Studium urbis Roboticum,* povestiri cuprinse în secţiunile succesive, mi se par a veni de departe, de foarte departe. Le uitasem în întregime pe toate – mi se şterseseră din memorie, ca să spun aşa – până când – mai întâi în august şi apoi în decembrie 1986 – în timp ce munceam de zor la alcătuirea acestei antologii, scotocind pe ici pe colo, dat fiind că eu nu arunc nimic (şi vă puteţi închipui consecinţele…) am descoperit printre hârţoagele mele mai întâi trei caiete înnegrite, datând de 20-25 de ani, apoi un prăpădit de dosar maro cuprinzând manuscrise şi diferite notiţe. Lucruri care nu mai văzuseră, literalmente, de atunci lumina zilei şi care au rezistat la cel puţin două schimbări de locuinţă.

Viaţă de scriitor rămăsese în manuscris; motivul l-am înţeles în timp ce rebăteam la maşină povestirea; astfel încât am hotărât să nu i-o arăt şi consoartei mele…

În schimb, povestirea *Oraşul noaptea* fusese întreruptă la jumătate; nu mai ştiu de ce, pentru că partea finală o aveam în minte. Am terminat-o, în cele din urmă şi este singura povestire – dintre toate celelalte cuprinse în această antologie – pe care am scris-o, în parte, *ex novo.* Finalul – „lovecraftian” – e departe de a fi întâmplător. De dragul unei „sincronicităţi”, care l-ar fi făcut fericit pe Jung, după ce l-am scris mi-am dat seama că acest lucru s-a întâmplat la exact douăzeci de ani (vai!) de la data conceperii lui. Chiar aşa: în aceeaşi lună, în aceeaşi zi. Pare de necrezut, dar este foarte adevărat. Este una din multele coincidenţe şi din multele „reveniri” care au însoţit scrierea acestei cărţi şi care m-au făcut să mă întorc în timp cu douăzeci de ani. Poate că timpul merge, într-adevăr, în sens giratoriu… nu pentru că se poate întineri, ci pentru că se poate retrăi.

Intermezzo a apărut, în mod excepţional, în revista *Dincolo de Cer* – povestirea fiind calificată de către redacţie ca fiind una de gen „fantastic neştiinţific” – şi a fost scrisă în timp ce resimţeam, încă, lovitura morţii mamei mele. Se poate remarca tonul, foarte tulburat.

Seducţie are o istorie ciudată. Iniţial purta titlul de *O persoană cumsecade,* dar avea un final scontat, previzibil. Am prezentat

această povestire revistei *Futuro,* dar mi-a fost respinsă. Am revizuit-o şi i-am schimbat şi finalul, care este cel din forma actuală Cum, între timp (cam prin 1963) stabilisem legătura cu revista franceză *Fiction* – propunând un număr special dedicat literaturii ştiinţifico-fantastice italiene – am trimis povestirea respectivă împreună cu alte texte, de diverşi autori, precum şi cu un eseu de al meu – în care criticam acest gen de proză narativă de la noi. Cu această ocazie procedasem la schimbarea numelor personajelor, din anglo-saxone în italieneşti. Povestirea a fost, în sfârşit, acceptată de Roland Stragliati şi publicată în 1964, împreună cu cele aparţinând lui Aldani, Guerrini, Lo Jacono, Prosperi, Raiola şi Sandrelli. Dat fiind că nu s-a găsit exemplarul original, s-a apelat la retraducerea din franceză în italiană a textului… Deci, nu se poate spune că este exact ceea ce am scris atunci.

Pusa şi diavolul este doar o „farsă”, a cărei acţiune începe cu operaţiunea „redescoperirii” diavolului – efectuată, la vremea aceea de către papa Paul al VI-lea – care farsă voia (sau vrea, încă) să ironizeze „cuceririle” anului Şaizeci şi opt în materie de morală politică şi raporturi interpersonale. Să fi fost, atunci, epoca minijupei?

Călătorie de întoarcere

Oraşul acela…

O zguduitură bruscă a trenului mă trezeşte.

Deschid ochii puţin, pleoapele atârnă greu în lumina slabă din compartiment; în plasa din faţa mea văd valijoara, un ziar desfăcut, pălăria. Casc.

Trag perdeluţele, le deschid până la capăt şi în faţa mea se desfăşoară acelaşi peisaj monoton pe care-l văzusem înainte de a aţipi.

Luna noiembrie, aici, este apăsătoare, cenuşie. Şi melancolică, dar această melancolie nu este plăcută, nu este romantică; acest noiembrie pare a fi, mai curând, urâcios, jilav, deprimant, ce mai… Dealuri nu prea înalte, roase de forţa apelor; măslini strâmbaţi de timp şi plini de praf; case care de departe apar vederii foarte mici, nesigure; grămezi de pietre năpădite de mucegai; pământ roşu sau maroniu, în pătrăţele…

Oraşul acela… Se numeşte T. Este un oraş situat pe ţărmul

mării, un oraş ciudat. Are străzi înguste, case cu pereţii plini de sare; se simte, parcă, în aer depravarea, corupţia; locuitorii săi sunt suspecţi, ca în orice port la mare.

Am plecat din acel oraş acum douăzeci de ani şi de atunci nu l-am mai revăzut. Totuşi, atunci când – cu două zile în urmă – am primit ştirea potrivit căreia ar fi trebuit să mă întorc în oraşul T., pentru o treabă anume, acel nume a scos la iveală o serie de imagini şi date – uitate pe undeva, dar nu şterse din memorie. Inima a început să bată – dintr-o dată – mai repede.

Ferestruica, plină de funingine, vibrează în continuare. Şi totul se desfăşoară în faţa ochilor mei somnoroşi ca nişte imagini dintr-un film mai vechi, mut. Douăzeci de ani dintr-o viaţă, aşa dintr-un foc. Asta pentru că T. Este oraşul tinereţii mele, oraşul în care am trăit primii mei ani, primele mele bucurii, primele mele amărăciuni, oraş în care mi-a fost frică de fundăturile jilave şi întunecoase frecventate de marinari beţi şi de prostituate ieftine.

Şi cu toate acestea, în oraşul acela decadent, bântuit de stafii înfricoşătoare, am putut să mă îndrăgostesc pentru prima şi singura dată. Ce, oare, m-a atras la dânsa? Să fi fost prospeţimea, tinereţea ei, în acele locuri atât de greu de suportat? Să fi fost faptul că ne simţeam străini şi diferiţi de tot ceea ce ne înconjura?

Am iubit-o. Şi ea m-a iubit. Vara străbăteam cu bicicleta kilometri întregi pentru a ne îndepărta de înălţimile acelea de culoarea păcurei, care străjuiau T., pentru a ajunge la o plajă cu nisip auriu numai de noi ştiută. Ajunşi acolo, plini de transpiraţie dar bine dispuşi, ne zbenguiam, ne despuiam şi ne avântam în apa caldă, primitoare.

Şi totuşi, toate acestea n-au fost de-ajuns. Am început să ne îndepărtăm unul de altul din cauza unor neînţelegeri, a mândriei fiecăruia şi a sorţii. Apoi, oraşul şi influenţele sale subtile au făcut să se termine totul. Voiam să plec din T. — cu toate că ai mei nu erau de acord – să-mi caut de lucru altundeva. Altundeva…

Capul mi se bălăbăne. Aţipesc.

Cât de ciudate sunt aceste gânduri. Oare când anume ne aducem aminte de întâmplările mai importante din viaţa noastră?

Geamul din faţa mea vibrează.

Ultimul vagon al trenului în care mă aflu şerpuieşte în mod ritmic şi reuşeşte să mă facă să adorm din nou.

Mă cuprindea o tulburare neobişnuită. Poate că şi din cauza gării din T., pe care o ştiam, dintotdeauna, tristă şi aproape pustie. Unii zbierau – nu reuşeam să înţeleg ce anume –, alţii alergau într-o anume direcţie, undeva spre capătul peronului. Poate că de acolo se înălţa fumul.

Nu mă interesa. Era frig şi mi-am ridicat gulerul paltonului. Privind în jur, mi-am dat seama că nu se schimbase nimic, după douăzeci de ani, în acele locuri şi că până şi atmosfera de iarnă era aceeaşi de odinioară: un iz, vag dulceag, de fum, ceaţă, gaz şi nu mai ştiu ce.

Mă ridicasem în picioare. Lăsasem valijoara şi pălăria la „Bagaje”. Aveam la dispoziţie jumătate de zi înainte de a mă apuca de treaba pentru care fusesem trimis la T.

Umblam prin oraş. Cu toate că străzile erau mai animate ca odinioară, domnea, totuşi, o atmosferă apăsătoare, ce părea şi mai apăsătoare din cauza iernii grele.

Umblam într-aiurea, ca un somnambul. Treceam pe lângă oameni care nu catadicseau să se uite la mine şi când întrebam de vreo stradă de care nu-mi aminteam, indivizii îşi continuau drumul fără să-mi răspundă. Dar nu-mi făceam probleme. Locuitorii oraşului erau la fel ca atunci. La fel arăta şi oraşul.

Case vechi, într-un stil rareori întâlnit în ţara noastră: acoperişuri în pantă, mansarde ciudate; construcţii în stil baroc; sculpturi care ţi produc nelinişte, mai ales prin partea portului; firme şi inscripţii cu cuvinte pe jumătate şterse şi indescifrabile.

Umblam pe străduţe murdare şi voiam să ies de acolo, de la periferie. Centrul era mai modern; multe case vechi fuseseră demolate, locatarii lor – bătrâni ramoliţi – fiind izgoniţi din ele. Nu mă mai puteam orienta. Am făcut semn unui taxi, dar şoferul nu opri, ca şi cum nici nu m-ar fi văzut. În cele din urmă, am hotărât ce anume aveam de făcut. Am intrat într-o cabină telefonică, am căutat în cartea de telefoane şi am găsit: da, iată, „avocat I.A.”.

Este „avocat”, acum; pe atunci, puţinele sale afaceri – curate – nu-l puteau defini ca atare. Am ieşit din cabină exact în momentul în care o femeie – îndurerată – se uita la cartea de telefoane pe care tocmai o lăsasem din mână. Cine ştie de ce?!

Amintiri. Amintirea tuturor întâmplărilor pe care le trăisem.

Amintirea unor sentimente contradictorii, a unei bătălii pierdute – nu se ştie cum – amintirea unor hotărâri luate nu în mod spontan.

Am ajuns în cartierul acela. Era aproape nou cu douăzeci de ani în urmă, dar în acel moment mi se părea complet necunoscut: trafic redus, străzi murdare, o mulţime de copii gălăgioşi, oferte făcute de vânzători, chemări din partea mamelor, cerşetori, casele îmbătrânite... Păreau, toate, dintr-o epocă greu de definit; erau decolorate, masive; nu se potriveau nici cu partea modernă, nici cu cea mai veche a oraşului. Adică, ceva cam pe la mijloc, nu prea atrăgător. Şi mai erau – dezgustător aspect – ferestrele larg deschise, şirul de rufe puse la uscat – şi expuse înnegririi, în atmosfera uscată, plină de fum – din acel noiembrie; vazele cu fiori; chipurile femeilor care apăreau, din când în când, pentru a striga ceva într-un dialect incomprehensibil; coşurile – coborâte până la nivelul trotuarului – cu ajutorul unor frânghii roase şi pline de noduri.

Casa în care locuia I.A. Era una din acelea. Poate că aşteptând – uni spuneam – voi putea vedea când vor ieşi soţia *sa* şi copiii *săi.*

Aştepţi. Orele trec foarte repede. Poate pentru că – preocupat de gândurile şi de amintirile tale – oraşul acela şi locuitorii săi ţi se par străini, parcă dintr-o altă lume. Şi totuşi este vorba de oraşul tinereţii tale, în care ai cunoscut primele suferinţi şi primele bucurii. Dar, poate că acea înşiruire de clădiri şi de străzi – mai întâi antice, apoi vechi şi în cele din urmă noi – îl fac să pară cu totul străin.

Parcurgi strada de la un capăt la altul. Nu vrei să te faci remarcat; noroc că lumea, fiind atât de ocupată, nu-ţi acordă nicio atenţie.

Cartierul în care te afli e situat mai sus faţă de restul oraşului, de gară şi de port. Dintr-un anumit loc poţi avea o discretă panoramă: vechi acoperişuri şi turle; locuri virane – cu câteva fire de iarbă – terase; câteva clopotniţe; iar, mai departe, marea – agitată, întunecată; fumul care se înalţă dintr-un colţ al clădirii gării.

Şi între timp, în slava cerului, o geană de lumină îţi dă de veste ca soarele încearcă să iasă din norii aceia de iarnă aflaţi la mică înălţime.

Nu mai ţii seama timpului, dar trebuie să fi trecut mult de când ai ajuns pe acea stradă. Stai cu spatele la *acea* poartă şi ceva îţi spune ca în acest moment să te uiţi într-acolo.

Chiar acum pe poartă ies o femeie şi trei copii.

Ei da. Este *ea.*

De acolo de unde te afli nu poţi vedea lămurit, dar inima – care-şi iuţeşte bătăile – ţi-o confirmă. Alergi. Nu s-a schimbat deloc şi totuşi cei douăzeci de ani se simt. E frumoasă, ca la optsprezece ani, doar un pic mai greoaie. Faţa arată la fel ca atunci. N-are niciun fir de păr alb. Păşeşte sprinten, ca o fetişcană; e vioaie şi pare mulţumită. Copiii stau lângă ea; şi totuşi… Ceva la ei nu pare a fi în regulă.

Te apropii. Ţi se pare că spui ceva. Deschizi gura, dar nu iese niciun sunet. Treci înaintea ei. Te întorci. Şi la ea ceva pare ciudat acum.

Ochii lor… Sunt trişti, fără expresie, lipsiţi de vlagă…

Te tragi înapoi, înspăimântat. Cine sunt? Te opreşti în faţa lor. O apuci de braţ. Ea se fereşte, ca şi cum ai fi lovit-o şi nu doar atins-o. Priveşte în jur, înfricoşată.

Ce se întâmplă?

Soarele a reuşit, în sfârşit, să iasă din nori. Raze firave, palide, împreună cu fumul – care se ridică în spirale domoale dintr-un colţ al clădirii gării – formează la orizont jocuri ciudate.

Din celălalt capăt al străzii apare un vânzător de ziare, care flutură gazeta locală – ediţie specială.

Te apropii din nou de ea. O chemi pe nume, o atingi uşor de tot. Se trage înapoi. Copiii se strâng în jurul ei. Ţipă.

Ce se întâmplă?

Vânzătorul de ziare strigă despre un înspăimântător dezastru feroviar în gara oraşului.

La picioarele tale se întinde o pată de culoare închisă. Roşu închis.

Soarele – palid, bolnav – de pe acel cer violet luminează, slab, scena. Ea ţipă în continuare şi umbra sa se agită, răvăşită.

Dar în faţa ta nu se lungeşte nicio umbră.

(septembrie 1964 – noiembrie 1967)

În magazinul universal

Mario Z. avusese, dintotdeauna, un sentiment de dezgust faţă de acele spaţioase localuri, numite, în mod obişnuit, Magazine Universale. Forfoteala atâtor oameni care-i respirau în ceafa, care sporovăiau sub ochii săi, care scuipau pe jos şi care-l călcau pe picioare îi produsese, de fiecare dată, greaţă, scârbă. Mirosurile de briantină, pudră, transpiraţie, lac de unghii îi produceau – şi ele – greaţă. Luminile acelea, hărmălaia aceea, căldura, imensele tejghele, îl buimăceau. De aceea refuzase mereu să intre într-un Magazin Universal şi dacă, totuşi, trebuia s-o facă, încerca să rămână cât mai puţin cu putinţă.

Cu toată împotrivirea sa, de data aceasta trebuise să cedeze în faţa insistenţelor soţiei sale, care deja ameninţa – văzând tărăgăneala lui – cu un scandal de pomină. Detesta el, ce e drept, acele locuri aglomerate, dar detesta şi mai mult scandalul făcut de nevastă-sa. Se hotărî, în cele din urmă, lăsându-se târât în acea acţiune de căutare a cadourilor pentru copii. Îşi spuse că – fiind Crăciunul – merita să se sacrifice, deşi nu era prea convins.

Două fluvii umane erau înghiţite şi în acelaşi timp eliminate – într-o hărmălaie de nedescris – din imensa clădire iluminată de albe, strălucitoare, lămpi de neon. Înfiorat, Mario Z. Intră – împreună cu Luisa, soţia sa – în acea vâltoare. Se prinsese zdravăn de braţul femeii, pentru a avea un reazem sigur în vijelia aceea. Luisa înainta prin mulţime ca un spărgător de gheaţă, încercând să ajungă la tejghele.

În interior nu era aşa multă lume, dar era foarte cald şi mirosea urât. Mario avea vedenii: manechine care păreau bărbaţi şi femei adevărate; bărbaţi şi femei care se comportau ca nişte manechine; vânzătoare semiautomate; munţi de îmbrăcăminte; grămezi de săpunuri şi pastă de dinţi; dealuri de jucării; văi cu pahare şi tacâmuri; fluvii de pantofi.

Lui Mario Z. Începu să i se facă rău: abia respira, nu avea aer, îşi simţea capul greu.

— Îţi place ăsta? îl cumpărăm pe cel de colo? Ce părere ai? spunea Luisa.

— Da, da, răspundea el cramponându-se de braţul soţiei. Transpira. Se sufoca.

— Hei, ce dracu’ faci? fii atent! îi strigă cineva.

— Vă rog să mă scuzaţi, reuşi să spună unuia cu faţa

congestionată, fără a-şi da seama de ce anume se întâmplase.

Tras, strivit, izbit, o urma pe Luisa – care înainta, se oprea, mai cumpăra câte ceva – care continua să pătrundă cât mai adânc în pântecele Magazinului.

O senzaţie de panică îl cuprinse pe bietul Mario, care deveni palid. Simţi un fior rece pe şira spinării. Îşi ridică şi capul, înălţându-se pe vârful picioarelor; dar, fără niciun folos! O întreagă colecţie de pălării tari, de berete de lână, de băşti, eşarfe, pălărioare cu pene, de capete – chele şi transpirate –, de capete cu păr plin de mătreaţă, de tot felul de pieptănături sofisticate se izbeau, toate acestea, de ei ca de un zid.

Panica puse şi mai mult stăpânire pe el.

Dumnezeule, nu mai ştia pe unde să iasă!

Vedea cum se agită mulţimea – într-o mişcare dezordonată – şi nu înţelegea pe care parte intrau toţi acei oameni şi pe care parte ieşeau.

Îşi întoarse capul – spasmodic – de jur-împrejur: priviri fixe sau aiurea; nimeni nu se sinchisea de el. Voia să-i spună ceva Luisei, dau nu putea, parcă avea un nod în gât.

Se întoarse şi atunci…

Scoase un ţipăt, pentru că mâna lui nu ţinea braţul Luisei, ci pe cel al unui manechin din raionul de confecţii pentru femei.

Holbă ochii: îmbrăcămintea manechinului era aproape la fel cu cea pe care o purta soţia lui. Buimăcit, nemaiavând putere să gândească, făcu un pas înapoi clătinându-se. Fu imediat prins în mareea de picioare care forfoteau la câţiva centimetri de el. Fără a putea face ceva, îngrozit, fără putinţă de a reacţiona, fu împins departe, dincolo de raionul de confecţii pentru femei, astfel că nu mai putea vedea manechinul (sau soţia?).

Trecu de tejghelele cu obiecte de uz casnic, pe care străluceau diferite ustensile pentru gospodărie, aşezate în piramide; trecu dincolo de săpunurile de toaletă, de periuţele de tot felul, de papucii de casă, de crema de ghete, de hârtia pentru scrisori.

Lipsit de apărare, Mario Z. Încercă, totuşi, să lupte, să facă ceva.

— Scuzaţi-mă, mi-aţi putea spune… încercă el de mai multe ori, dar chipurile cărora li se adresa dispăreau repede înghiţite de mulţime. Aş vrea să ştiu unde…

Dar ochii îl priveau o clipă şi înainte de a sfârşi el fraza se

îndreptau, avizi, spre vreo bluză sau vreo cutie cu bomboane de ciocolată.

Mario reuşi, de vreo două sau trei ori, să pună întrebarea în întregime; dar greşi de fiecare dată adresându-se unor manechine îmbrăcate în haine bărbăteşti.

Vru să ceară ajutor şi cuvântul îi stătea pe limbă, gata să iasă, dar n-avea puterea să-l rostească.

Pe neaşteptate, Mario se trezi aruncat, ca o zdreanţă, într-un colţ, între un zid şi o tejghea, la un metru distanţă de masa şerpuitoare. Dumnezeule, tremura! Avea părul ciufulit, fularul îi atârna de gât şi-i lipsea un nasture de la palton.

Privi în sus şi i se păru că tavanul se lasă, încet-încet, în jos. Luminile, când puternice, când slabe, făceau să-l doară capul. În faţa sa acea învălmăşeală de furnici şi de fantoşe avea să-l strivească. Câteva feţe inexpresive se întoarseră spre el. Se ghemui în colţul său şi în acea clipă avu senzaţia că înnebuneşte. Din gâtlej îi porni un râset.

— Domnul doreşte ceva?

Se întoarse, ca împins de un resort, foarte speriat.

Un manechin, cu părul blond, cu ochi albaştri şi buzele roşii se aplecă spre el fixându-l cu un aer iscoditor.

— Eu? Eh… Ah… Cine?… A, da…

— Grăbiţi-vă. Aşadar?

— Aşadar… da…

— Spuneţi!

— Ah… Uh… Da… uşa!

Două sprâncene se ridicară în acelaşi timp.

— Uşa? Aici nu vindem uşi, domnule, ci articole sanitare.

— Nu, adică, vreau să spun… uşa, accesul!

— Vreţi să spuneţi intrarea, răspunse gura roşie.

— Aşa… întocmai… aceea.

— Luaţi o la dreapta, pe lângă jucării, apoi prin stânga vaselor, pe urmă pe lângă dulciuri şi la stânga dumneavoastră veţi da de uşa pe care o căutaţi.

Şi după ce spuse toate acestea dispăru în spatele ustensilelor sale.

Între timp, Mario Z. Observase că mulţimea se mai rărise un pic; dar chiar aşa, fără Luisa (cine ştie pe unde o fi fost) era o mare problemă pentru el să traverseze, de unul singur,

Magazinul. Se mai liniştise puţin. Înghiţi, pentru a-şi face curaj şi o porni.

I se părea că înaintează prin apele murdare şi urât mirositoare ale unei mlaştini. La dreapta, la stânga, la dreapta, la stânga. Bărbaţi, femei, copii, bătrâni şi manechine.

După ce străbătu traseul indicat, Mario se uită în jur: vitrine, tejghele, lume, dar nici urmă de intrare. Făcându-şi din nou curaj, mai întrebă o dată.

La stânga împrejur şi apoi iar la stânga… Pe urmă, aşa, aşa şi aşa. Bine? De data aceasta i se păru că se întorsese în mijlocul magazinului.

— Scuzaţi, cum se poate ieşi de aici? întrebă pe un tip.

— De ce?

— Cum de ce?

— Pentru că dumneavoastră vreţi să ieşiţi, vreau să spun.

— Cum adică „pentru că”? Eu… ce mai…

— Dar ştiţi că de aici nu se mai poate ieşi?

— Ei! Ce… Ce spuneţi?! bombăni Mario îngălbenindu-se şi clătinându-se pe picioare.

— Iertaţi-mă, nu vă pierdeţi cu firea, am glumit… Nu-mi închipuiam că veţi crede… Curaj, curaj. Deci, luaţi-o prin spatele acestei tejghele cu parfumuri, apoi pe lângă cea cu ciorapi, la dreapta şi iar la dreapta şi aţi ajuns.

Şi dispăru.

Palid de tot, tremurând, făcu cum i se spusese. Dar, parcă era un făcut – greşise el sau greşise celălalt – intrarea tot nu se vedea.

Simţea că era pe punctul de a face o criză de isterie. Şi n-o găsea nici pe Luisa.

Îşi şterse fruntea cu batista. Abia atunci îşi dădu seama că pierduse fularul. Îl cuprindea din nou enervarea, intra din nou în panică. Se uită în jur; manechinele îl fixau cu ochii lor pictaţi. Începu să umble printre tejghele, căutând cu înfrigurare, gâfâind.

Un megafon cârâi: „Peste cinci minute închidem. Rugăm onorata clientelă să se grăbească”.

Lumea se împuţina; dar pe unde, *pe unde* ieşea?

Se învârtea printre tacâmuri, cărţi, mobile, obiecte de plastic, prosoape, dar nu reuşea să înţeleagă.

Luminile începeau să se stingă, pe ici pe colo.

Din spatele tejghelelor, vânzătoarele dispăreau, cu un zâmbet enigmatic.

Alerga cu respiraţia tăiată încercând să oprească pe cineva, să-l întrebe. Dar nimeni nu se oprea, nimeni nu-i răspundea, toţi se grăbeau să plece.

Să plece! Dar, pe unde… *pe unde?*

Cineva îi râse batjocoritor în ureche şi i se păru că aude şi un suspin. Se împiedică de ceva… O poşetă. O ridică de jos.

Dar era a Luisei!

Se mai stinse încă o lumină, apoi alta.

Deschise poşeta; înăuntru, pe căptuşeala de culoare gri, fusese scris, în grabă, cu rujul de buze MARIOAJUT…

Cu totul răvăşit, nu vedea nimic în jurul său în afară de tejghele, manechine şi câte o persoană grăbită, care aproape alerga.

Şi manechinul acela care se afla acolo când observase că o pierduse pe Luisa. Cel care părea a fi îmbrăcat la fel ca soţia sa. Semăna cu ea şi la faţă şi părea că-l priveşte cu insistenţă. Nebunie. În faţa sa se afla un altul: o figură de bărbat, care…

Avea la gât un fular care semăna cu cel pe care-l pierduse.

Se uită mai întâi la unul, apoi la celălalt.

Se mai stinse încă o lumină, una din ultimele.

Îl cuprinse un fior de nebunie. Ce făcea el acolo? Trebuia să iasă imediat… Afară! *Afară!*

Magazinul era acum gol şi pe jumătate cufundat în întuneric. Îl cuprinse din nou panica, măi puternică, mai nebună decât înainte, când se afla printre lume.

Acum era singur, singur cu manechinele, singur cu frica, singur cu tejghelele goale, singur cu vitrinele neluminate.

Începu să urle şi să alerge aiurea, căutând şi iar căutând ieşirea.

Se izbi de diferite obiecte, care căzură pe jos cu un zgomot asurzitor. Căzu şi un manechin, dar cu zgomot înăbuşit.

Strigătele sale se pierdeau printre bolţile foarte înalte şi aparatele de aer condiţionat care nu mai funcţionau. Sfârşit de oboseală, cu inima bătându-i gata să plesnească, se lipi cu palmele de o vitrină turtindu-şi nasul de geam. În zadar făcea semne disperate celor ce se aflau afară; sau nu-l vedea nimeni, sau chiar dacă se uitau la el se părea că nu-l observă. Treceau cu toţii, zâmbitori, strângând în braţe cadourile pe care le

cumpăraseră.
Se întuneca din ce în ce mai mult. Mario Z. Suspină cu durere. Se simţea frânt de oboseală şi bătrân. Se târî, cu mare greutate, spre mijlocul Magazinului; acolo se afla manechinul îmbrăcat la fel ca soţia sa.
Sleit de puteri se întinse pe jos.
Îl cuprinse o mare desperare şi i se păru că inima era gata, gata să se rupă în bucăţi.
Un strigăt căuta să-şi facă drum din pieptul său; deschise gura, dar nu auzi niciun sunet. I se făcuse somn şi rămase întins, fără speranţă, în timp ce în bezna aceea pătrundea lumina lunii din afară, care făcea să strălucească pupilele manechinelor care-l străjuiau pe Mario Z. (cufundat într-un somn fără vise) şi care acum păreau mult, cu mult mai apropiate decât cu puţin timp înainte.

(noiembrie 1964)

Ziua cea mai frumoasă

Intrară în biserică pe când afară se înnora. Înăuntru, sub arcade şi mozaicuri, şirurile de bănci erau pline de prieteni şi de rude; zâmbeau cu toţii la trecerea lor. Colegii îi salutau, mătuşile, vorbind între ele, spuneau: „ce pereche reuşită”; mama şi tatăl erau emoţionaţi până la lacrimi; şeful îi privea cu bunăvoinţă prevestind, probabil, vreo primă. Prin vitralii lumina pătrundea cu ţârâita, din cauza norilor.
Pe la jumătatea ceremoniei începură să cadă primele picături, mari şi grele, care se spărgeau de pavaj cu un zgomot sec, în timp ce în depărtare se auzea bubuind tunetul.
Guido, îngenuncheat, aruncă o privire spre Laura şi văzu că era foarte neliniştită. Nu se manifesta prin nimic care să bată la ochi, doar că ridica, din când în când, puţin capul spre vitraliile pe care şiroia ploaia, sucea şi răsucea buchetul de flori de portocal pe care-l ţinea în mână; nu era atentă la ceremonie, lucruri care apăreau în faţa ochilor îngrijoraţi ai lui Guido drept semne de zbucium sufletesc, cu totul nelalocul lui în acele clipe, zbucium ce se datora, probabil, altor cauze ce nu aveau legătură cu ceremonia.
Când sosi clipa în care să-şi pună verighetele, afară ploua cu

găleata.

Guido şi Laura se priviră în faţă; ea încerca să zâmbească, puţin forţat; verigheta nu voia să intre pe deget, din cauza tremurului mâinii ei. Guido era tulburat. Ce însemna toată agitaţia aceea? se întreba. Şi-şi dădu seama. Ploaia! Din cauza ploii. Făcând legătura cu acest fenomen îşi aduse aminte că niciodată, de când se cunoscuseră, Laura nu voise să iasă din casă pe vreme de ploaie, niciodată nu-şi dăduseră întâlnire când ploua, niciodată nu fuseseră la mare.

Ceremonia ajunsese aproape de sfârşit, se cânta clasicul marş nupţial. Guido se trezi o clipă din ciudatele sale gânduri, pentru că simţea că, la braţul său, Laura era foarte agitată: se lăsa greu, mergea foarte încet, dar zâmbea, totuşi, celor prezenţi. Afară continua să plouă. Şi lui Guido începea să i se facă frică; mai erau doar câţiva metri până la ieşire şi nu putea, nici vorbă, să se întoarcă. Şi, apoi, de ce să se întoarcă? Ce fel de frică neghioabă, molipsitoare (frică de ce?) îl cuprinsese. Cadrul portalului – cenuşiu din pricina ploii – era din ce în ce mai aproape. Se uită la faţa Laurei: avea ochii holbaţi în clipa în care păşeau peste prag şi nu se mai putea face nimic.

Lumea, nu prea multă, din afară, cu umbrele şi impermeabile, începu să arunce cu boabe de orez, în timp ce, mai încolo, la baza scărilor, se deschidea portiera unui automobil, sfânt refugiu.

În clipa când primii stropi îl atinseră pe Guido, acesta simţi cum Laura încremeneşte, dintr-o dată, lângă el şi o simţi, mai apoi, cum tresare de mai multe ori. Lui Guido acei stropi de ploaie i se păreau foarte grei, plumb, nu altceva; cădeau pe haina neagră şi formau pete de culoare şi mai închisă. Voia să se uite la Laura, dar se abţinu şi se mulţumi cu examinarea interiorului maşinii – care se afla la câţiva metri doar – deşi simţea cum mâna ei îl lua de braţ. Prietenii se îngrămădeau în jurul lor aruncând cu boabe de orez.

Văzu şi auzi, în mod desluşit, o femeie zâmbitoare (nu-şi mai amintea numele acesteia) scoţând orezul din săculeţ, ridicând mâna, deschizând gura şi rostind: „Mireasă blagoslovită, mireasă feri… Dar cuvintele i se opriră în gât femeii când se uită la chipul Laurei. Holbă ochii, prin care îi trecu un fior de nebunie şi se făcu albă ca ceara. Mâna îi căzu, inertă, pe şold şi boabele de orez se împrăştiară – una câte una – pe treptele scării în

liniştea din jur.

Îi priveau, cu toţii, în faţă – cu gurile căscate – fără să poată spune ceva. Încremeniseră cu toţii, fiecare la locul lui; păreau nişte păpuşi. Apoi, cineva – cuprins de groază – începu să se tragă îndărăt; soţii îşi cuprindeau pe după umeri soţiile, iar părinţii acopereau ochii copiilor. O doamnă grasă, purtând o pălărioară verde, scoase un urlet prelung, isteric şi animalic şi acest urlet dădu semnalul – cale liberă – unei fugi în masă, mai întâi ordonată, dar apoi din ce în ce mai dezordonată.

Rămăseseră singuri. Ploaia continua să cadă, pe fiori şi pe umbrelele părăsite pe jos, pe boabele de orez, pe o poşetă, pe o gheată care rămăsese – în mod absurd – în poziţie verticală. Guido, nemişcat pe treptele scării, privea fix, undeva în ploaie, ca şi cum ar fi fost hipnotizat, năucit. Laura, mută, cuprinsă de fiori, din ce în ce mai mult. Secătuit de puteri, Guido îşi coborî privirea spre treptele de marmură; şi atunci zări ceva de culoare cenuşie, vâscoasă – un adevărat râu care se ramifica în pârâiaşe ce curgeau încet, încet.

Îl cuprinse un sentiment de scârbă şi de frică, în acelaşi timp, şi începu să urce scara, treaptă cu treaptă. Râul acela devenea din ce în ce mai dens şi deasupra lui se formau mici bule dezgustătoare care se spărgeau în ploaie, degajând un miros scârbos. Privirea lui Guido se opri asupra unei băltoace – formată din acea substanţă murdară, chiar la picioarele Laurei – care îi mânjea, în mod mârşav, pantofiorii albi şi poalele rochiei. Acea substanţă semăna cu un noroi, dar era mai densă şi din când în când târa ceva după ea – o materie mai tare – de culoare deschisă. Dar acea băltoacă era alimentată de un lichid care se scurgea încet, îngrozitor de încet, pe rochia de mireasă.

O mână rece se strecură de-a lungul şirei spinării lui Guido oprindu-i-se, în cele din urmă, la gât; cu toate că îi era frică, Guido continua să urce, cu privirea. Centimetru cu centimetru, strângând din dinţi. Mijlocul îi era pe de-a-ntregul moale, vâscos, cenuşiu, o substanţă care picura. Din piept cădea ploaia şi o substanţă mucilaginoasă. Guido voia să închidă ochii şi s-o ia la fugă, să fugă din acel loc de groază, blestemat, dar hotărârea, disperata hotărâre de a *afla* îl ţintui locului, cu privirea aţintită asupra gâtului Laurei, care părea un trunchi acoperit de noroi zbârcit şi de bule în continuă efervescenţă.

Laura fu cuprinsă de un nou tremur, mai lung decât celelalte,

care i se transmise şi lui, întregii sale fiinţe, cuprinzându-i sufletul într-o menghină de gheaţă. Cu un ultim, desperat şi monstruos efort îşi ridică privirea spre *acel* chip şi simţi cum i se face părul măciucă şi pielea de găină.

(1964)

Revolta secretă

Sunt bătrân acum şi poate că am ajuns la capătul zilelor mele. Acest sentiment, precum şi presentimentul că sunt spionat şi descoperit de *Ele,* mă îndeamnă, abia acum, să aştern pe hârtie toate acele deducţii, toate acele raţionamente, toate micile amănunte pe care am avut posibilitatea şi norocul (sau nenorocul) să le adun în întreaga mea viaţă, lungă şi sedentară. Punând cap la cap fapte în aparenţă fără nicio legătură între ele, coincidenţe, ştiri, cuvinte, mi-am putut fauri o teorie care demonstrează că *Ele* ne supraveghează şi ne aşteaptă la cotitură…

De mulţi ani trăiesc cu gândul, obsedant, că voi fi descoperit, trăiesc sub teroarea *Lor,* care sunt mereu în preajma mea şi cu care eu vin în contact zi de zi, ceas de ceas, minut cu minut; trăiesc sub tensiune, dar trebuie să par tot timpul normal, liniştit, pentru a nu le trezi bănuieli. Da, pentru că sunt foarte bănuitoare; dar şi ele se tem să nu fie descoperite şi recunoscute ca fiind ceea ce realmente sunt, se tem să nu fie distruse. Sunt bănuitoare şi haine; le e de-ajuns ca bănuiala să devină certitudine pentru a lua hotărârea de a ucide.

Nu sunt primul, desigur, care a intuit adevărul; dar cei care au făcut-o înaintea mea se pare că s-au comportat ca nişte neghiobi, ca nişte imprudenţi, pentru că secretul rămâne încă secret şi au fost, cu siguranţă, eliminaţi cu toţii într-un mod care să pară o fatalitate. Am acasă o colecţie de tăieturi din ziare, în care se relatează despre accidente şi nenorociri care pot părea normale numai unuia care nu ştie ceea ce ştiu eu şi care, deci, mă lasă foarte nedumerit în ceea ce priveşte autenticitatea lor. În situaţia mea, te grăbeşti să-ţi imaginezi ceea ce s-a întâmplat, în mod verosimil, lăsând la o parte aparenţele.

Salvarea mea a fost, fără îndoială, prudenţa pe care am avut-o, dintotdeauna; n-am vorbit niciodată, cu nimeni, despre ideile

mele (mai ales că ar fi foarte uşor să fiu considerat drept un halucinat); n-am mai aşternut nimic pe hârtie până acum, nici scrisori, nici notiţe, nimic; le-am lăsat pe toate să se coacă, să se dezvolte în mintea mea; puterea lor este fără margini, dar, din fericire, ele nu pot să citească în mintea mea. Vor putea afla de la noi, cel mult, acele cunoştinţe pe care ele însele au vrut să ni le transmită (n-am înţeles niciodată în ce scop).

N-am lăsat niciodată să se vadă – când mă aflam în prezenţa lor – că aş fi înfricoşat, agitat, nervos. Ei da, pentru că mă învârt printre *Ele* de patruzeci de ani! Şi nu că nu mi-ar fi fost frică! Ei bine, mi-era, seara mai ales, când trebuia să zăbovesc pentru a face ordine, pentru a pune la loc cataloage şi fişe, pentru a şterge de praf rafturile. Tremuram, atunci, din toată fiinţa mea, deşi nu mă puteau vedea şi încercam să-mi fac curaj, în întuneric; apoi, suspinând, îmi reluam lucrul. Noaptea, înainte de a adormi, dacă aveam nevoie de vreunul din acele lucruri, îl luam în mână şi-l puneam apoi pe noptieră şi petreceam o noapte agitată, cu „duşmanul” la numai câţiva centimetri de capul meu.

La început a fost groaznic; eram tânăr pe atunci şi încă nu-mi elaborasem teoria până la sfârşit, dar puţinele intuiţii pe care le aveam erau mai mult decât suficiente pentru a nu-mi da pace. Apoi, din fericire, m-am obişnuit să am pe lângă mine pe câte una din Ele, deşi, în adâncul sufletului meu n-am reuşit să fiu niciodată pe deplin liniştit.

Din păcate, noi avem nevoie de Ele; fără ele civilizaţia noastră n-ar fi atins niciodată nivelul la care se află acum şi dacă, cumva, aşa, dintr-o dată, n-ar mai fi dispuse „să se lase folosite” de noi, s-ar opri totul, totul ar paraliza şi ne-am îndrepta, atunci, spre un declin inevitabil.

Şi tocmai de acest raport de interdependenţă vor să scape Ele, ba chiar vor să se răzvrătească. Nu mai sunt mulţumite de acel schimb reciproc de întrebuinţare, de care (sunt sigur) s-au săturat după patru secole.

După părerea mea, legătura dintre noi şi Ele ar putea, foarte bine, să fie definită drept o simbioză; fiecare este necesar celuilalt şi n-ar putea exista unul fără altul. Totuşi, se pare că o asemenea stare de fapt nu mai este pe placul lor; ce anume vor să facă, ce anume vor să schimbe, până unde vor să ajungă, nimeni n-o poate şti exact, nici chiar eu care sunt în contact

zilnic cu Ele, de patruzeci de ani.

Şi, totuşi, sunt sigur că – aşa cum am mai spus-o – cineva, înaintea mea, va fi ajuns la aceleaşi concluzii şi chiar mai departe, dar nu a putut face nimic din cauza imprudenţei. Poate, va fi fost chiar cineva care avea aceeaşi profesiune ca a mea; noi, bibliotecarii, suntem cei care ne petrecem cea mai mare parte din viaţa noastră cu Ele, duşmancele noastre invizibile, poate pentru că le avem în faţa ochilor, în fiecare zi, pe Ele, Cărţile, care, de ani şi ani, pregătesc, pe ascuns, revolta.

Cu câtva timp în urmă am avut ideea să merg să mă uit în registrul de evidenţă a celor din branşa noastră; spre surprinderea mea – deşi eram întrucâtva avizat – am remarcat o creştere a numărului deceselor în ultimii ani din care foarte puţine prin moarte naturală… Am făcut cercetări, pe cont propriu, şi am aflat că un procent destul de mare din acestea era pus pe seama „accidentelor de muncă”, accidente legate într-un fel sau altul, de Ele, Cărţile. Unuia, de exemplu, îi căzuse un ditamai cărţoi, taman pe frunte; altora li se întâmplase să se poticnescă – în propria lor casă sau în vreo bibliotecă – în cine ştie ce cărţi, fapt care le fusese fatal; cărţi mai fuseseră găsite şi lângă sau peste colegii mei – adormiţi – şi care nu s-au mai trezit niciodată. Şi aş putea continua pe această temă încă mult timp.

Cu siguranţă că mulţi vor spune că cei care lucrează – cu şi printre cărţi – pot cădea foarte uşor pradă unor asemenea nenorociri – accidente de muncă cum este cazul feroviarilor şi al altora şi al altora – dar nimeni nu-mi va putea scoate din cap bănuiala că aproape toate aceste accidente nu avuseseră loc decât în aparenţă, pe când în realitate… Bazându-mă pe aceste elemente am conceput o serie de diagrame procentuale, care, am impresia, confirmă tot ceea ce afirm.

Mă întreb, deseori, ce rău le vom fi făcut noi Lor, ca să reacţioneze în acest fel; eu am ţinut dintotdeauna la Cărţi, le-am îngrijit, le-am consacrat toată viaţa, deşi ştiu care este adevărul. Cărţile au la dispoziţie biblioteci – publice şi particulare – numărul librăriilor este în creştere, numărul furnizorilor este şi el în creştere, din ce în ce mai mult. Sunt puţine acele persoane care să nu le bage în seamă, pe ele, cărţile, să nu le îngrijească sau să le distrugă. Cartea a dobândit acum – în vremurile noastre şi în civilizaţia noastră – o atât de mare importanţă,

încât nimeni nu mai poate concepe o casă fără bibliotecă, ale cărei volume să nu fie îngrijite cum trebuie.

De aceea mă chinuie întrebarea: ce s-ar întâmpla dacă omenirea s-ar trezi, aşa, dintr-o dată, fără o carte în mână. Ce s-ar întâmpla cu toate cunoştinţele dobândite până astăzi şi, mai ales, cu documentele de odinioară, cu comorile literaturii, poeziei, artei, tehnicii, ştiinţei? Ne vom întoarce în epoca de piatră, deoarece, sunt sigur, savanţii şi literaţii – cei ce vor mai fi rămas – nu vor mai fi în stare să reconstruiască şi să înlocuiască – decât în foarte mică proporţie – ceea ce am pierdut. Ceea ce ar însemna, fără îndoială, sfârşitul nostru, al tuturor.

Bineînţeles, totuşi, că beneficiind de aparate electronice şi de computerizarea bibliotecilor… Ar putea fi vorba, aici, de invidie, de frică, frica de a pierde din importanţă şi din dorinţa de răzbunare… Dar, toate acestea nu sunt decât supoziţii ale minţii mele, bătrâne şi obosite, pentru că, la drept vorbind, eu nu ştiu, habar nu am, ce planuri au sau ce planuri vor avea.

Aş fi dus, poate, cu mine în mormânt, acea taină, cu părere de rău – aceea de a fi fost un laş – dacă nu mi-aş fi dat seama, în ultimul moment, că Ele mă suspectau. Cum şi de unde vor fi aflat că *eu ştiu,* nu-mi dau seama, deşi eu m-am folosit, întotdeauna, de toate subterfugiile posibile. Cu toate acestea, cu două luni în urmă, în timp ce făceam ordine în nişte rafturi, căzu – şi fu cât pe-aci să mă atingă – un atlas voluminos; la câteva zile după aceea m-am împiedicat într-o grămadă de cărţi care nu ştiu cum ajunseseră acolo; apoi, într-o altă împrejurare, când eram cocoţat pe scară, m-am rezemat de un bătrân tom *Digesto*[2]*,* ce părea destul de solid, dar care căzu, se prăbuşi, făcând ca eu să-mi pierd echilibrul, fapt care nu avu, din fericire, urmări grave.

Nu mai găseam cărţile la locul lor; apăreau şi dispăreau, ca într-un număr de iluzionism, vrând, prin aceasta, să arate care este rolul lor, care pe mine nu mă deranjase niciodată, dar care acum mă sâcâia. Biblioteca, toată biblioteca părea a se fi transformat într-o amibă, într-un polip; părea că se lăţea, că se lungea şi apoi se strângea din nou; teancuri de cărţi apăreau, dintr-o dată – de aiurea – cărţi de tot felul, apăreau în locuri în care nu se mai aflaseră niciodată.

---

[2] Carte cuprinzând texte juridice din epoca romană, culese de Iustinian (n. tr.).

Pacea sufletească – chiar dacă era numai în aparenţă – pe care o dobândisem după ani şi ani de comuniune cu Cărţile – dar şi de presiuni exercitate asupra mea – dispăru foarte repede. O întreagă serie de întâmplări nedorite – care altora li se păreau cu totul „normale” – mă adusese într-o stare jalnică. Va fi fost, poate, şi din cauza vârstei mele; nu mă mai ţineau nervii, eram susceptibil, aproape isteric.

Noaptea dormeam cu un ochi deschis şi unul închis, într-o continuă stare de alarmă. Mi se părea că aud pretutindeni fâşâit de pagini răsfoite şi-mi mirosea a cerneală de tipar. Când trebuia să fac „ore suplimentare” mă grăbeam, cât puteam, spre casă şi seara, înainte de a adormi, încuiam cu cheia uşa camerei, după ce aveam grijă să îndepărtez orice petic de hârtie tipărită. În sfârşit, ajunsesem – şi la fel sunt şi acum – ca o zdreanţă, cu nervii făcuţi ţăndări.

Este o situaţie care nu poate fi explicată: mi-e frică, dar, în acelaşi timp, nu pot considera Cărţile ca pe nişte lucruri cu totul străine mie; le urăsc şi le iubesc totodată şi n-aş mai putea trăi fără Ele.

Mi se pare de neconceput ca într-o bună zi să nu mai trebuiască să vin aici, în biblioteca-aceasta, cu culoarele ei lungi, cu rafturile ei înalte, cu miile-i de cărţi. Sunt singur aici, în sala care se află în semiobscuritate, înconjurat de Ele; nici nu ştiu de ce scriu toate acestea chiar aici. Mă privesc, mă spionează, mă supraveghează, îmi doresc m… Simt cum foşnesc în spatele meu, cum se agită, sunt neliniştite, cu siguranţă că pun la cale ceva împotriva mea. Domnilor, mi-e frică! Sunt bătrân şi mi-e frică. Vor să se răzbune. Foşnesc Lemnul trosneşte… *(aici fraza se întrerupe şi urmează o lungă zgârietură de peniţă).*

Acest text este ultima scrisoare a lui Giuseppe R. – bibliotecar, în vârstă de şaizeci şi patru de ani, celibatar – text redactat înainte de a muri.

Este şi singura dovadă a faptului că bietul de el era un paranoic, care avea uimitoarea dibăcie de a-şi ascunde boala. Ideile sale fixe, născute din şi întreţinute de contactul constant cu cărţile, îl făcuseră, în cele din urmă, să dea în mania persecuţiei – inofensivă, în aparenţă – legată de instrumentele de care se servea în activitatea sa.

Nu avem dovezi concrete că R. Ar fi fost un halucinat; din ceea ce ne-a lăsat scris se poate deduce că el a interpretat doar anumite fapte (întâmplări mărunte, de regulă) prin prisma deformantă a bolii sale. Boală care, agravându-se în ultimul timp, din cauza singurătăţii sale din ce în ce mai mult resimţite (R. Nu era căsătorit şi nici nu avea rude apropiate), îl silise să facă din raţiunea sa de a exista – cărţile, adică – propria sa teroare, propriul său chin.

Alte mici manii ale sale sunt dezvăluite de o colecţie de tăieturi din ziare şi de o serie de diagrame, cu totul ininteligibile, găsite în casa sa. Că. R. Nu fusese în deplinătatea facultăţilor sale mintale este un fapt dovedit şi de desele contradicţii care apar în ultima sa scriere, precum şi de modul în care stăruie asupra unor anumite puncte-cheie ale ideilor sale fixe.

Textul acesta a fost găsit pe măsuţa lângă care zăcea cadavrul lui R., pe jumătate îngropat într-o mulţime de cărţi grele căzute de pe un raft din spatele său care i-au provocat grave leziuni, la ceafă şi în şira spinării, atât de grave, încât i-au cauzat aproape instantaneu moartea.

Potrivit declaraţiilor directorului bibliotecii – care l-a găsit pe R. În dimineaţa următoare, când s-a deschis biblioteca – este vorba de un accident cu totul inexplicabil, pentru că nu se răsturnase tot raftul, ci căzuseră doar cărţile cele mai grele, din partea de sus, ca şi cum s-ar fi produs un cutremur scurt, neînregistrat de altminteri.

(decembrie 1964)

Vizita de condoleanţe

Moartea lui Isacco cămătarul, va rămâne, cu siguranţă, întipărită în memoria celor care s-au aflat atunci în casa lui mai puternic decât o inscripţie în bronz.

O ştiu cu toţii, dar nimeni nu mai vorbeşte de aceasta; pentru că preferă să uite tot ceea ce au văzut şi *auzit.* În zadar încearcă rudele şi prietenii lui (puţini la număr) să îngroape, în cele mai îndepărtate cotloane ale minţii, amintirea acelei dimineţi ceţoase de februarie în care se aflau în casa mortului, în vizită de condoleanţe. Se trezesc în toiul nopţii, chinuiţi de coşmaruri, cu fruntea plină de transpiraţie, cu urechile vâjâind, cu privirea

aţintită în întuneric, ca şi cum ar vrea să descopere ceva, sperând, totuşi, mereu, să nu desluşească nimic. Nimic!

Aceasta mi s-a întâmplat şi mie, cel puţin, deşi cu mulţi ani după aceea. Mă întreb, deseori, dacă eu ştiu mai mult decât ştiu alţii sau dacă ei nu vor fi dedus *totul* din ceea ce au văzut şi au auzit. Poate că mintea lor se va fi întunecat în acele clipe hotărâtoare şi că îşi mai amintesc ceva, foarte vag; sau că nu *vor* să-şi amintească nicidecum, amănuntele.

Nu acelaşi lucru se poate spune despre mine; eram atunci cât se poate de lucid (mă minunez şi acum de aceasta) şi simţurile mele au înregistrat, aidoma unei camere de luat vederi, orice amănunt.

Totul.

Îmi amintesc, din păcate, ca şi cum s-ar fi întâmplat ieri, şi ăsta este ghinionul meu. Am convingerea că numai eu şi Franz Kaufmann suntem singurii care ştim cum s-au petrecut, *în realitate,* lucrurile.

Casa mică, prăpădită, era situată la capătul unei străduţe întunecoase de la periferie. Am ajuns repede la ea, în acea după-amiază cenuşie, rece; din nefericire, cunoşteam foarte bine drumul.

În timp ce împingeam mica poartă de la intrare, pe jumătate deschisă şi urcam, apoi, treptele scării înguste şi murdare, mă gândeam la acea farsă macabră. *Eu,* într-o vizită de condoleanţe pentru moartea lui Isacco, cămătarul; m-aş fi îmbătat, mai degrabă, dacă mi-ar fi ajuns banii! Iată, aici se află punctul nodal al existenţei mele: bani, lovele, gologani; fără ei nu se poate face nimic, nu se *poate* face nimic! Şi când nu-i aveam, unde ne duceam să-i procurăm, cu toţii, altfel decât săvârşind cine ştie ce faptă nesăbuită? La Isacco, afurisitul de bătrân. La Isacco, cămătarul, care împrumuta bani cu o dobândă fantastică punând, astfel, ghearele sale odioase pe mine, pe Franz şi pe mulţi alţii.

De câte ori nu i-am dorit moartea, în mii de feluri, care mai de care mai crud. Şi iată că, în sfârşit, îl luase moartea. Vestea pe care mi-o dăduse Franz fusese atât de neaşteptată, atât de neprevăzută, încât la aflarea ei, nu am mai ştiut ce să fac. Apoi, mă cuprinse un sentiment indefinibil. Să fi fost satisfacţie, uşurare, bucurie, plăcere diabolică? Nu ştiu.

În timp ce, probabil, lăsam să se vadă ceva din toate acestea, Franz mă făcu să mă dezumflu. Cămătarul murise, dar, din păcate, rămăsese scorpia de nevăsta-sa. Se cuvenea, aşadar, să ne arătăm, dacă nu drăguţi, cel puţin plini de respect în faţa morţii.

În concluzie: trebuia să mergem să prezentăm „ultimul omagiu” răposatului şi să transmitem văduvei „sincera noastră compasiune”.

Aceasta, pentru a evita represaliile, cum spunea Franz. Şi avea dreptate, pentru că peste puţin timp urma scadenţa datoriilor noastre. Mi-am dat consimţământul, rostit printre dinţi.

Şi iată-mă acolo, urcând scările acelea pe care le mai urcasem de nenumărate ori, înjurând şi blestemând în gând. Aproape că recunoşteam urmele paşilor mei pe scările acelea tocite şi fiecare crăpătură din zid şi cunoşteam pe dinafară panorama care se putea vedea de la ditai fereastra de la etajul al doilea, opacă din cauza prafului.

Ajuns la etajul al treilea, am bătut ia singura uşă care nu avea plăcuţa cu numele locatarului. Uşa se deschise scârţâind şi o bătrână zbârcită, necunoscută mie, înfăşurată în şaluri negre, mă pofti să intru. Înăuntru era întuneric.

Am simţit dintr-o dată un vag miros de tămâie, uşor dar pătrunzător. Încercam să mă orientez şi am simţit că mă atinge ceva. Am tresărit şi m-am întors brusc. Era prânz, care venise acolo înaintea mea. Murmurând câteva cuvinte mă conduse în camera în care se afla mortul. În semiobscuritatea aceea, tenul său deschis şi părul blond aproape că străluceau.

De-a lungul coridorului, de pe pereţi, mă fixau chipuri ascetice, bărboase. Un alt tablou era proptit pe un raft burduşit cu hârţoage îngălbenite.

Camera mortuară – în care ardeau lumânările – fusese amenajată în salonul-studio al lui Isacco ce păstrase toate lucrurile sale… Bătrânul cămătar era întins pe un divan acoperit cu o cuvertură de lână de culoarea rubinului. Era îmbrăcat cu ceea ce se spunea că ar fi fost singurul său costum: un costum de culoare gri cu dungi, mototolit, cu haina la două rânduri şi pantalonii evazaţi. Mâinile, scheletice, îi fuseseră încrucişate şi stăteau pe piept ca o grămăjoară informă, albicioasă. Faţa îi era aceeaşi dintotdeauna; nu arăta a faţă de mort. Astfel că am rostit cu jumătate de glas: „Dar nu e mort”…

Sau a fost dintotdeauna mort! — îmi trecu imediat prin minte un gând nebun.

Chipul său părea a fi cel de fiecare zi: uscat, colţuros, brăzdat de riduri, cu obrajii scofâlciţi, prost bărbieriţi. Fălcile sale exprimau voinţă, obişnuita sa voinţă, acea malefică voinţă ce nu ceda implorărilor noastre, acea dârzenie – cu care rezistase bolii care-l rodea pe dinăuntru – şi care încă se putea observa atât de bine, încât mi se părea că mortul se va ridica, dintr-o clipă într-alta, pentru a-mi vorbi cu vocea aceea slabă, glacială, voce anemică precum unghiile sale, părul alb şi rar care-i ieşea de sub basc, dinţii săi – intacţi, în mod uimitor, în ciuda vârstei – se întrezăreau din gura pe jumătate închisă parcă pentru a nu lăsa să iasă sufletul său blestemat.

Franz stătea alături de mine. M-am uitat la el şi am strâmbat din nas: mi se părea că simt, în afara parfumului vag de tămâie, un alt miros, ciudat. Un miros urât greu, de putrefacţie, care făcea să ţi se pună un nod în gât. Am tuşit uşor, ca pentru a scăpa de acel nod. Câteva chipuri se ridicară privindu-mă indignate, ofensate, uluite: parcă pluteau prin aer acele chipuri de bătrâne îmbrăcate în negru. Oarecum jenat tocmai voiam să ies din cameră, când Franz mă strânse de braţ.

M-am uitat.

Şi l-am văzut pe afurisitul de Esau, motanul bătrânului, cum se strecoară printre picioarele tuturor şi se apropie de catafalc. Era foarte slab, la fel ca şi defunctul lui stăpân.

Mi-am ţinut răsuflarea.

Dintr-un salt fu sus, fără ca nimeni să-l oprească. În atmosfera aceea apăsătoare, în lumina slabă a celor patru lumânări şi a celei care pătrundea din afară prin perdeluţele cu dantele roase de molii văzurăm cum motanul *se plimba* pe cadavru. Stăteau, cu toţii, nemişcaţi: animalul – mi-am dat seama – era considerat aproape sfânt în casa aceea, un fel de alter ego al cămătarului.

Întors pe dos de scârbă, îmi venea să vomit. Mă pregăteam, din nou, să ies din cameră, când Franz, care nu se despărţise de mine, mă strânse a doua oară de braţ, mai puternic.

Ce mai era, oare?

Esau îşi găsise locul: chiar între braţele îndoite ale stăpânului. Dar se mişca! Avea *ceva* între labe. Am holbat ochii pentru a vedea mai bine; mi se părea că intuiesc ce anume era, dar… Un murmur de-al lui Franz îmi confirmă bănuiala*: cheia!*

Cheia de la casa de fier atârna încă la gâtul mortului. Desigur că ar fi fost imposibil ca văduva să uite un lucru atât de important; era clar că mai avea o cheie de rezervă; pur şi simplu nu vruse să ia nimic de pe soţul ei.

Eram aproape hipnotizat de acel joc macabru şi în acea clipă îmi încolţi în minte, aşa, încet, pe furiş, un gând.

În încăpere se simţea o înfiorare, se auzeau şuşoteli, dar nimeni nu îndrăznea să-l smulgă pe motan din îmbrăţişarea lui Isacco.

După câtva timp, Esau se plictisi, îşi retrase labele, îşi înfăşură coada jumulită în jurul trupului încovrigat şi se aşeză mai bine făcând să se mişte puţin braţele înţepenite ale cadavrului. Apoi adormi.

În mintea mea se şi concretizase ideea, dar îmi lipsea curajul. M-am uitat la Franz şi privirile noastre se întâlniră; avusese şi el aceeaşi idee! Doar că în ochii săi, de culoare cenuşiu-albastră, am citit hotărârea pe care eu nu eram în stare s-o iau.

Câteva femei se îndepărtaseră; întunericul invada încăperea pătrunzând prin ferestruică. Am aruncat o privire spre catafalc; totul era ca mai înainte, doar că mişcările lui Esau făcuseră să se deplaseze, puţin spre dreapta pieptului, mâinile încrucişate ale mortului; mi se părea că faţa cămătarului se mai trăsese puţin descoperind încă o parte a gurii, prin care se vedeau dinţii. Ceea ce dădea impresia unui rânjet macabru, satanic.

Mi-am aruncat, pe furiş, privirea în partea cea mai îndepărtată a încăperii. Nu se putea vedea mai nimic din cauza întunericului, dar eu ştiam – la fel cum şi Franz o ştia şi încă foarte bine – că acolo se afla casa de fier, îngropată în zid, mică dar suficient de încăpătoare pentru a putea cuprinde evidenţa tuturor datoriilor noastre, chitanţele cu împrumuturi şi termene de restituire şi poate că şi bani lichizi…

Şi cheia se afla la gâtul mortului.

Şi mortul se afla în încăperea cufundată în întuneric, adică abia – abia luminată de patru lumânări aproape terminate.

Şi în încăpere ne mai aflam şi noi.

Un fior rece îmi trecu prin şira spinării; dar faţa lui Franz exprima ceva nedefinit şi în acelaşi timp hotărâre.

Se adunaseră cu toţii într-o bibliotecă-salon, încăpere în care – ca şi în cea mortuară – aveau acces cei din afară. Se vorbea

puţin şi vocile, slabe, abia dacă se auzeau în acea semiobscuritate apăsătoare. Şoapte. Monosilabe.

Eu şi cu Franz stăteam rezemaţi de uşorii uşei întredeschise, care dădea spre coridor, intervenind, din când în când, în acel amalgam de fraze plicticoase, de circumstanţă.

Mă distrasem, pentru o clipă, încercând să citesc titlurile unor cărţi vechi aruncate la întâmplare pe nişte rafturi din faţa mea. Când m-am întors Franz nu mai era! Mi-am înăbuşit, cu greu, un geamăt.

Se dusese acolo.

Înspăimântat, m-am uitat la lumea din cameră; continuau să se comporte, cu toţii, normal, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat; nu-şi dăduseră seama de nimic.

Am respirat uşurat, dar, imediat după aceea, inima începu să-mi bată nebuneşte şi simţeam cum îmi zvâcneşte sângele în tâmple.

Franz era acolo, *numai el!* Numai el, cu mortul şi cu motanul aceluia…

Strângeam spasmodic din pumni, în timp ce sudoarea îmi şiroia pe frunte. Nu ştiam ce să fac. Mă simţeam dezorientat şi tremuram pentru el, fără să ştiu de ce.

Mi se părea că-l văd cum intră, pe furiş, în încăperea aceea în care domneau liniştea şi acel amestec subtil – şi, totuşi, greţos – de parfum de tămâie şi de miros de descompunere; cum se apropie de divanul slab luminat de cele patru lumânări, patru biete mucuri acum; cum priveşte, neliniştit, în spate, pentru a se asigura că nu l-a văzut nimeni. Esau poate că încă dormea, în culcuşul său lugubru. Şi cheia se afla acolo, la vedere. Iată, acum – îmi imaginam – iată acum întinde mâna. Încă o clipă şi totul se va termina. Într-o clipă…

Iată. Întinde mâna…

Chipurile acelea scofâlcite se îngălbeniră – dacă mai aveau cum – şi toate femeile acelea îmbrăcate în negru se strânseră, îngrozite, una în alta, făcând să scârţâie scaunele.

Un urlet sălbatic, lung, strident, care te făcea să îngheţi de frică, răsună în toată casa – trezind ecouri îndepărtate şi înfricoşătoare – făcând să se mişte perdelele dantelate, să se scuture praful, să se clatine ghivecele cu flori uscate.

Mi se făcu părul măciucă şi am fost scuturat de un fior.

Nu se mişca nimeni, iar femeile păreau nişte insecte negre

străpunse de ace care le provocau dureri cumplite şi care le ţintuiau în scaune sau în fotolii. Citeam în ochii lor o spaimă nemărginită.

Nu pot să vă descriu starea mea; ele erau înspăimântate de ceva neştiut, intuit, pe când eu *ştiam,* cu certitudine, că urletul venea din camera în care se afla mortul.

Am făcut câţiva paşi aidoma unui automat, pe coridorul care încă vibra de urletul acela nebun. Din capătul coridorului venea, clătinându-se răvăşit; cu ochii holbaţi, cu gura căscată, plină de bale, Franz.

M-am repezit să-l susţin.

Doar atunci când m-am apropiat de el am văzut că ţinea într-o mână pe cealaltă, înfăşurată într-o batistă. Batista pătată de ceva roşu. Pătată de sânge. Ochii săi holbaţi, ca ai unui halucinat, voiau să-mi spună ceva…

Apoi se prăbuşi la pământ.

Toţi spuseră după aceea cum că bietul Franz fusese atacat, în mod inexplicabil, de motan şi fiecare încercă să uite acel urlet absurd, nebun, plin de teamă şi de groază, de ceva, de ceva… necunoscut.

De ceva neomenesc.

I-am văzut rana; era largă şi adâncă. Şi sângera din abundenţă. Era mai mult decât o tăietură sau o zgârietură. Se părea că fusese smulsă o bună bucată de carne dintre degetul mare şi degetul arătător. Toţi vorbeau de motan, dar nu ştiu câţi credeau, cu adevărat, acest lucru.

În jurul rănii, al locului din care lipsea carnea, se vedeau urme de dinţi; de dinţi regulaţi, puternici, ascuţiţi.

Ar fi putut fi Esau.

Dar eu ştiam, foarte bine, că rana aceea *nu* era provocată de muşcătura unui animal…

După ceva mai mult de o săptămână, Franz Kaufmann muri din cauza unei cangrene provocată de acea rană şi care avu o evoluţie foarte rapidă. Ca şi cum rana ar fi fost otrăvită.

Nu pomenise nimic, niciodată, de acea întâmplare. Nu scosese o vorbuliţă, dar ochii săi semănau cu cei ai unui nebun.

Iar mai târziu nu a mai pomenit, nimeni, niciodată, de acea vizită de condoleanţe cu ocazia morţii lui Isacco – cămătarul…

(7 februarie 1965)

Pe plajă

Umbrele pinilor se lungeau pe măsură ce soarele cobora, încet, în spatele lor. Roşu, fierbinte, învăluit de aburii verii.

Băieţandrul înainta croindu-şi drum cu mâna printre ienuperi, lăsând pe nisip urmele picioarelor sale goale. În faţa sa, marea, liniştită, de culoarea laptelui, reflecta razele soarelui.

După ce trecu de pini şi de ienuperi băieţandrul merse mai departe, alunecând prin dune, şi ajunse la plajă. Soarele mai scăpătase puţin şi razele sale păreau că ţopăie pe valurile lungi şi plate ale mării liniştite, sfârşind prin a-l deranja pe tânăr care şi-aşa avea ochii înroşiţi.

Plaja se întindea, în dreapta şi în stânga pe mulţi kilometri, până hăt departe, cât cuprindea vederea, până la şirurile de cabine. În dreptul dunelor, plaja era pustie.

Băieţandrul făcu câţiva paşi, mai întâi nesigur, apoi cu mai multă hotărâre. Ajuns la jumătatea distanţei dintre dune şi ţărmul mării luă de pe jos un băţ subţire. Scrise ceva cu el pe nisip, dar apoi şterse totul cu piciorul, cu o mişcare bruscă şi puternică.

Soarele ajunsese aproape de linia orizontului, care strălucea pe mare; băieţandrul şi umbra sa, foarte lungă, se îndreptară încet-încet spre stânga, spre un punct mai întunecos, puţin mai departe de adâncitura săpată de valuri în nisip.

Figura se îndepărta, părea mai aplecată, paşii săi târşâiţi lăsau urme ciudate pe nisipul umed. Razele orizontale ale unui soare care era pe cale să apună îi luminau smocul de păr zbârlit, cămaşa albă cu mâneci scurte, *blue-jeans*-ii înfăşuraţi în jurul gleznelor, mâna în care mai ţinea strâns băţul subţire.

Pata aceea mai întunecată se dovedi a fi un vas de pescuit, ce părea abandonat de multă vreme. Era acoperit de un strat de sare şi de alge uscate, iar coca era spartă în mai multe locuri. Timona şi elicea, ruginite amândouă, atârnau inerte. Aerul din jur mirosea a putrefacţie şi a peşti morţi. Coşul de fum de deasupra cabinei de pilotaj era lovit, iar nisipul cărat de vânt timp de ani şi ani se strânsese în părţile laterale ale vasului, fapt care făcea ca acesta să fie destul de stabil. De o parte a vasului se vedeau două brazde trase pe nisipul plajei, până la apă, ca şi

cum pe acolo ar fi fost târât ceva pe ţărm, brazde pe care valurile le ştergeau, puţin câte puţin.

Se pornise o uşoară briză, chiar în clipa în care soarele se cufunda, definitiv, în lichidul unduios. Câţiva nori, lungi şi subţiri, care se coloraseră în trandafiriu şi portocaliu aprins se îndepărtară repede purtaţi de vânt.

Băieţandrul rămăsese nehotărât pentru o clipă. După ce se învârtise în jurul bătrânului vas acoperit de nisip lovind cu băţul în scândurile umflate, ca pentru a le încerca, se aşeză pe un ciot de copac, aflat la doi sau trei metri de vas, fără să mai facă nimic. Nisipul se strânsese şi în jurul ciotului de copac făcându-l să se înalţe puţin, astfel încât tânărul se afla acum aproape la înălţimea bordului înclinat al vasului.

Soarele dispăruse complet, marea se întunecase dintr-o dată şi umbrele se strângeau de-a lungul păduricii de pini, pe dune, pe plajă.

Nu era nicio suflare de jur-împrejur.

Dar nu se întunecase chiar de tot. Cerul era senin şi la lumina rece a stelelor se puteau distinge, deşi anevoie, locurile acelea, coca găurită a epavei şi o eventuală cale de întoarcere.

Totul în jur era liniştit, puteai să dai frâu liber gândurilor. Dar se părea că faţa băieţandrului aşezat pe trunchiul de copac nu era prea senină; din când în când pe buze îi apărea un zâmbet amar, mâna strângea băţul până i se albeau articulaţiile degetelor, iar ochii i se înroşeau şi mai mult.

— Se ridică dintr-o dată în picioare pe trunchiul de copac, cuprins de furie, frânse cu violenţă băţul în două şi aruncă cele două bucăţi spre epavă. Căzură pe punte, cu un zgomot sec amplificat de tăcerea din jur. Tânărul privi în jurul său. Descumpănit, apoi se aşeză din nou, îşi lipi genunchii de piept, cuprinzându-i cu braţele, şi-şi rezemă de ei fruntea şi smocul zbârlit de păr blond. Începu să plângă încet, cu suspine.

Ce-l va fi făcut, mai apoi, pe băieţandru să ridice capul? Vuitul care devenise mai rece, mirosul înţepător al mării, pe care-l simţi dintr-o dată, sau senzaţia că este privit?

Se uită în jurul său clipind din pleoape. Mai întâi nu văzu nimic, i se păru că era beznă, dar apoi ochii – pe care până atunci îi ţinuse închişi – se obişnuiră să vadă la lumina stelelor. La răsărit se arăta secera palidă a lunii.

După ce i se obişnuiră ochii, băieţandrul începu să privească

masa întunecată a epavei. Coşul de fum se contura clar pe cerul senin; la bord, pe peretele vasului, stăteau nemişcaţi doi licurici.

Dar nu, nu erau insecte; erau prea fixe acele luminiţe, prea roşcate, prea apropiate…

Erau doi ochi, care îl fixau în linişte. Îl trecu un fior.

— Tu ai aruncat bucăţile alea de lemn?

Suna ciudat acea voce în pustietatea plajei şi a nopţii. Era o voce iritată, rece, nerăbdătoare.

Întrebarea era neaşteptată, dar, într-un fel, cât se poate de firească. După o clipă, băieţandrul răspunse:

— Da. Te-am lovit, cumva?

Făcu o pauză şi-şi încorda privirea să vadă dacă trebuia să se adreseze la genul masculin sau la cel feminin. Apoi îşi dădu seama că nu putea exista niciun fel de dubiu.

— Te-am lovit? Scuză-mă, atunci.

— Nu, dar m-ai trezit.

— Dormeai? Acolo, sus, singură?

— Ce ţi se pare aşa de curios?

— Totuşi…

Tăcu, neştiind ce să răspundă.

Ea îşi schimbase, între timp, poziţia capului şi a ochilor şi nu se mai afla în umbra pupei.

Băieţandrul începu să desluşească ceva în faţa lui: un păr lung, răvăşit, asemeni unor alge, care încadra o faţă ce lucea de sare şi de apă. Un cot, ce se rezema de bordul înclinat; fata se afla, în mod evident, aşezată pe ceva sau stătea în genunchi.

— Adineauri plângeai…

— Da, şi ce-ţi pasă?

— Aşa… mă gândeam că poate ţi-ar plăcea să te uşurezi.

— O faci cu… mulţi?

De pe epavă se auzi o mişcare, ceva, aşa, ca o răzuială.

— Cu cine se nimereşte. Oamenilor le place, deseori, să mai schimbe o vorbă. Mai ales celor care se plimbă noaptea, singuri, pe plajă.

— Da, desigur…

Se gândi, dintr-o dată, că vorbea de câteva minute, dar încă nu ştia cu cine.

— Cum te numeşti?

— Cum vrei tu.

— Nu înţeleg.

Începea să se simtă stingherit.

— Fiecare îmi spune cum i se năzare.

— Aha…

Faţa aceea, aflată la câţiva metri distanţă se clătină. Masa de păr compact, ca algele, undui dând impresia că ar fi fost fosforescentă. Un nou râset, grosolan, înăbuşit, se auzi în noapte.

— O femeie, ai?

— Nu-i nimic de râs!

Şi se ridică în picioare. Cine era tipa aceea care-şi permitea să-l ia peste picior? Da, chiar aşa, să-l ia peste picior… Dar, în fond… în fond, ce mai conta? Ridică din umeri şi se aşeză din nou, strângându-şi iar genunchii în braţe, uitându-se la faţa aceea ciudată de acolo, de sus, de pe epavă.

Cine ştie cine era!

— Da, o femeie. De ce?

— Nu contează…

— Ce-ţi pasă? Şi, mă rog, ce vrei de la mine? Lasă-mă în pace!

— Nimic… credeam, doar aşa, că ţi-ar fi plăcut să stăm de vorbă. Şi, în definitiv, tu ai fost acela care m-ai trezit.

— Asta aşa e, scuză-mă. Nu te cunosc, dar putem, foarte bine, să stăm de vorbă. Sunt nervos; pentru că m-am despărţit de prietena mea… înţelegi?… adică, m-a…

— Sărăcuţul de el… sunteţi cu toţii la fel, voi bărbaţii… luaţi mereu plasă… n-ar mai trebui să vă încredeţi niciodată în femei…

— Dar tu, nu eşti şi *tu* tot o femeie?

Conversaţia lua o întorsătură paradoxală.

— Sunt şi nu sunt. Depinde din ce unghi priveşti problema – răspunse după o clipă.

— Nu înţeleg…

— Poate că vei înţelege…

Chiar îşi bătea joc de el fata aceea cu ochii roşii? Şi ce căuta albinoasa aia în epavă? Era frumoasă, totuşi. De o frumuseţe stranie şi misterioasă, ca tot restul de altminteri.

O rafală de vânt aduse până la tânăr un puternic miros de mare şi de sărătură, de sarea aceea care acoperea masa întunecată ce se afla în faţa lui.

— De ce, oare, e mereu aşa? reluă ea cu vocea aceea care te

zgâria.

— Pentru că aşa va fi mereu. Pentru că aşa vrea destinul. Pentru că aşa este lumea. Pentru că nu vom putea niciodată să ne schimbăm… Dar, aceste lucruri, nu le ştii şi tu?

— Nu, pentru mine e altfel.

— Altfel?

— Da. Nu am dezamăgit, niciodată, pe cei care s-au bizuit pe mine.

Altă pauză.

Nu departe se auzea clipocitul valurilor argintii care unduiau, înainte şi înapoi, pe ţărm trasând pe nisip o linie frântă şi mai întunecată.

— Şi de ce te-a lăsat?

— Chestie de caracter… Are pe altul…

— Femeile sunt egoiste.

— Şi bărbaţii…

— Da, dar femeile mai mult. Nu ştiu să ierte. Şi sunt şi orgolioase.

— Nu prea îţi aperi sexul, am impresia.

— N-am niciun pic de stimă pentru sexul meu!

— Eşti o figură!

Cele două puncte de pe chipul ei păreau că se aprind şi mai mult. Rămăsese aproape nemişcată tot timpul cât durase conversaţia şi nu se mai auzea niciun zgomot dinspre vas, în afară doar de o râcâială de-a lungul punţii.

Între timp vântul se făcuse şi mai rece.

— Sunt îmbrăcat subţire, spuse băieţandrul. Începe să-mi fie frig.

— Dintre toţi cei care s-au încălzit cu mine niciunul nu s-a plâns *după aceea.*

Şi zâmbi.

Era un zâmbet care se deosebea de toate zâmbetele pe care le mai văzuse el până atunci. Avea o gură mică, pe care-şi dăduse cu acel ruj argintiu – la modă pe atunci – care făcea ca buzele să semene cu nişte cornee.

— Nu mă crezi – continuă ea.

— Ba da, cum să nu…

— Vrei să încerci?

— Dar, n-ai spus-o chiar tu că nu trebuie, niciodată, să ai

încredere în femei?

— Da, dar eu nu sunt ca celelalte, ţi-am mai spus-o. Vei vedea. Băieţandrul se urni, întrucâtva stânjenit. Totuşi, ceva îl atrăgea, poate pentru că i se părea un lucru misterios. Şi poate pentru că era chiar ceea ce îi trebuia după ziua pe care o petrecuse.

— Ei, ce facem?

— De acord. Cum fac, vin sus?

— Da.

Băieţandrul coborî, în sfârşit, de pe trunchiul pe care stătuse ghemuit în tot acel răstimp. În timp ce căuta un punct de sprijin, pentru a se căţăra pe peretele vasului, întrebă:

— Dar, în definitiv, cine eşti tu?

— Eu? — răspunse faţa cu ochii roşii. Eu nu sunt decât o *femeiuşcă.*

În dimineaţa următoare, o altă serie de brazde se putea vedea între epavă şi mare, dar erau, acele brazde, mult mai adânci decât primele.

Şi nu i-ar fi trăsnit – niciodată, nimănui – prin minte să le compare cu urmele acelea, foarte mici, lăsate de un rac ce trecuse pe acolo, prin apropiere.

(19 noiembrie 1967)

Pulbere

Nimeni nu-şi imaginase vreodată că sfârşitul lumii noastre, Pământul, să fi fost atât de melancolic, atât de puţin eroic, atât de… tăcut. Aproape în surdină. Cu ani în urmă unii prevestiseră un apocalips nuclear, un război atomic de mari proporţii în măsură să ducă la pieirea întregii omeniri. Alţii îi prevedeau planetei noastre o moarte „naturală”, o vedeau făcută zob de cutremure, acoperită de gheţari, înghiţită de apele mărilor sau ale ploilor sau de zăpadă, devastată de vânturi, pustiită de secetă sau năpădită de alge. Alţii, recurgând la teorii astronomice, şi-o imaginau distrusă de explozia Soarelui. Mai erau şi unii care prevesteau prăbuşirea pe planetă – cu consecinţe dezastruoase – a unor meteoriţi de mari dimensiuni sau chiar a Lunii. În sfârşit, foc, flăcări uriaşe, un holocaust total;

un final pirotehnic demn de ceea ce va fi fost specia umană.

Dar, nici pomeneală de aşa ceva.

Aceasta nu este o moarte glorioasă, printre prăbuşiri şi explozii; este ca un sfârşit pentru nişte şoareci prinşi în cursă.

Poate că aceasta este răsplată pentru tot ceea ce a făcut Omul. O moarte lentă, liniştită, inexorabilă, pe care nimeni n-o poate opri şi pe care fiecare o aşteaptă, cu resemnare, în casa lui, sau merge s-o caute aiurea.

Pulbere.

Pulbere din cer.

Particule fine, foarte mici, impalpabile, cenuşii.

Pulbere densă care cade pe tot Pământul şi formează o perdea opacă, dincolo de care nu se vede nimic, şi fiecare ar putea crede că este singura fiinţă vie rămasă pe această lume.

Se moare în linişte acum, aşteptând ca pulberea să ne astupe nările, gura, esofagul; să nu mai putem scoate niciun ţipăt.

Cade, mereu, din cer, pulberea foarte uşoară, cade fără zgomot; se depune pe case, pe străzi, pe pământ, pe copaci, pe suprafaţa mării. Pătrunde prin hornurile caselor, pe ferestre, pe uşi. N-o opreşte nimeni. Pătrunde în motoarele automobilelor, ale trenurilor, ale avioanelor; pătrunde în angrenaje făcându-le să scârţâie şi să se oprească. Chiar şi vapoarele, cu care se mai putea încă circula, au trebuit să se dea bătute; pulberea care pluteşte pe apă a îngreunat navigaţia şi, puţin câte puţin, reuşeşte să pătrundă şi în motoarele acelea mari ale vapoarelor, oricât de bine ar fi ele protejate. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu ambarcaţiunile mai mici, cu bărcile cu vâsle sau cu pânze.

Până şi ultimele mijloace terestre, cum ar fi bicicletele, căruţele şi altele, nu mai pot fi folosite din cauza stratului compact şi cenuşiu care acoperă, în mod uniform, totul.

Şi lumea moare: câmpiile, vegetaţia – dispărute sub pătura care devine tot mai groasă – au pierit în scurt timp. La rândul lor, animalele domestice, ierbivore – dat fiind că stăpânilor lor li s-a isprăvit provizia de hrană pentru ele – au pierit şi acestea. Animalele carnivore, după ce au încercat să se sfâşie între ele, rând pe rând, au fost doborâte, până la urmă, de sete şi de sufocare. Nu mai pot zbura nu numai mijloacele mecanice construite de Om, dar nici măcar păsările: aripile lor se îngreunează foarte repede; şi dacă nu zboară nu se pot hrăni, pentru că nici insectele nu mai există, zac în pământ; şi dacă nu

se pot hrăni, mor.

În oceane, viaţa s-a sfârşit sau este pe cale de a se sfârşi; pulberea este atât de uşoară şi de impalpabilă, încât suprafaţa apei este încontinuu acoperită cu un strat destul de gros care, amestecându-se cu apa sărată, formează un fel de peliculă compactă. Şi unde nu pătrunde lumina, nu mai există nici viaţă.

Dar Omul este animalul care moare cei mai greu; s-a refugiat sub pământ, dar proviziile s-au terminat până la urmă şi filtrele pentru aer nu durează nici ele o veşnicie; s-a refugiat pe munţi înalţi, dar şi acolo e la fel. Pulberea compactă cade şi acolo. Încontinuu. Şi acoperă pietrele, zăpada, stâncile, cu un strat uniform.

Cerul este în permanenţă cenuşiu. Şi toate zilele noastre sunt acum la fel, au acelaşi aspect melancolic; nu se mai deosebeşte ziua de noapte şi stelele parcă au dispărut, nu mai apar decât în visele noastre zbuciumate.

Nu mai plouă, nu mai bate vântul. Atmosfera este nemişcată. Uscată. Uscată, ca pulberea care cade, inexorabil, cu o încetineală exasperantă.

Nimeni nu ştie de unde vine.

S-ar părea că până şi Luna se fărâmiţează, puţin câte puţin, se preface în pulbere, ca o uriaşă bezea făcută fărâme de mâna unui Titan. Cine mai ştie?

Oraşele sunt pustii, reci, amorfe; nu mai este nimeni pe străzi, au dispărut şinele tramvaielor, semafoarele, marcajele de pe trecerile de pietoni şi doar acoperişurile automobilelor se mai pot zări.

Ultimii supravieţuitori se află prin case; dar vor face şi ei ceea ce voi face şi eu; odată terminată mâncarea, cea pusă cu trudă deoparte, sau voi ieşi pe străzi şi voi încerca s-o iau încotro va sau mă voi aşeza cine ştie pe unde şi nu-mi va mai rămâne altceva de făcut decât să aştept, să aştept ca pulberea să-mi pătrundă în plămâni şi să-şi ducă la bun sfârşit treaba; mi se va lăsa un văl negru peste ochi şi totul se va termina.

Mă uit în jurul meu: casa este cufundată în întuneric (nu se mai poate produce curent electric de mult) şi e pustie. Când umblu prin camerele şi pe coridoarele goale se ridică norişori de pulbere albicioasă. Pătrunde peste tot pulberea şi degeaba te închizi înăuntru astupând cu grijă toate orificiile, toate interstiţiile; ea va pătrunde oricum, nicio grijă.

Mă duc în bucătărie; pe masă, pe jos, pe locul acela în care se afla cândva frigiderul, pe etajerele lipsite de lumină zăresc borcane goale, sticle uscate, cutii deschise, plase golite de conţinut. În mod mecanic, fără a-mi da seama, deschid robinetul; îşi face apariţia – producând zgomote ascuţite, stridente – un lichid de culoare cenuşie care se scurge, încet, din ţeavă în chiuvetă.

Ies de acolo şi ajung la singura fereastră pe care n-am zidit-o şi nici n-am baricadat-o; geamurile sunt opace, dar reuşesc, totuşi, să văd ceva. Le şterg cu mâneca ruptă a cămăşii; dincolo de perdelele care se mişcă îmi apare un peisaj deprimant. Şi mi se pare că văd fiecare bobuşor din acea grămadă infinită.

O întreagă lume, cenuşie, se uită la mine: pulbere pe acoperişuri, pe felinare, pe trunchiuri înnegrite, pe automobile, pe camioane, pe autobuzele îngropate; pulbere care a acoperit trotuare, a astupat canale, a acoperit ditamai porţi, pivniţe, a ajuns până la primele etaje, şi…

Simt cum pe dinăuntru se agită ceva, mă cuprinde din toate părţile… simt că explodez! Nu mai pot.

Îmi pregătesc pumnul să lovesc; îl urmăresc cu încetinitorul; se îndreaptă către geam, îl loveşte, trece dincolo de el. Rumoare. Sânge, Schije, aşchii care zboară în toate părţile. Pulbere care pătrunde în casă. O simt, pe piele, pe păr, pe haine. Pătrunde în vârtejuri, în zbor, pătrunde oricum. Pulbere cenuşie, care mă acoperă. Pulbere impalpabilă, care – dacă încerc cumva să vorbesc sau să respir – îmi pătrunde în gură şi în nas. Simt deja cum îmi ard plămânii; mă clatin, mă sprijin de un perete, încerc să mă târâi, ţinându-mă de perete, până la fereastra de care mă îndepărtasem. E larg deschisă, acum. Pulberea pătrunde în continuare şi se aşază în toată încăperea, încet, fără zgomot. Mă apropii, ciulind urechea: *nu se aude nimic!*

Lumea moare, sau e pe cale de a muri, sau a murit deja şi a fost îngropată sub acea lespede pe care i-a pus-o deasupra Dumnezeu.

Respiraţia e din ce în ce mai grea. Cauţi cu privirea ceva în faţa ochilor. Pe dinăuntru totul arde. Pulberea se învârteşte, mă cere şi pe mine. Nu mai văd aproape deloc.

Mi se pare că mă prăbuşesc în genunchi în faţa ferestrei deschise. Mi se pare, apoi, că mă ridic în picioare dar mă clatin;

îmi duc mâna la gât, care mă arde. Îmi vine să urlu.

Trag, dintr-o dată, aer în piept şi ceva, ceva greu îmi iese, parcă, din gât. În jurul meu totul se învârte. Mă aplec în faţă…

Am impresia că mă prăbuşesc şi cred că ultimul meu gând este *Să-mi fie ţărâna uşoară, adică cei doi metri de pulbere care-mi vor sta deasupra…*

P.U.L.B.E.R.E.

(iulie 1964)

Viaţa de scriitor

De ce, oare, se plângea mereu Helen? Ce mai voia? Lui Jack acest lucru i se părea, de multe ori, de neînţeles. Aşezat în faţa maşinii de scris se străduia să se concentreze asupra rândurilor de pe pagina aproape goală, dar nu reuşea: Problema care îl chinuia în ultimul timp îl muncea în continuare, împiedicându-l să-şi vadă de treabă. De ce, oare, soţia sa era de câtva timp, atât de nemulţumită? Sondând în adâncimea amintirilor sale nu găsi nimic, nicio faptă atât de gravă, săvârşită de el, care s-o îndreptăţească pe Helen să se poarte cu el astfel de atâta timp.

Din scrumieră, din ţigara fumată pe jumătate, urcau spirale de fum – albastru şi cenuşiu – care se răsuceau, alene, în lumina lămpii de pe birou. Totul începuse cu bine, când, dintr-o dată, Helen îi reproşase cum că el întreţinea familia *prin scris.* Adică nu-i reproşa că scrie, pur şi simplu, ci că scrie nuvele, povestiri de groază, *Weird tales,* povestiri „negre”; lucruri de-a dreptul inutile, de prost gust, în care nu credea nimeni, nici măcar el, la urma urmelor, lucruri puerile etc., etc. Avea dreptate, desigur – îşi spusese el – poate că chiar aşa era; dar, ceea ce era important, ceea ce conta, era faptul că acele „prostii”, acel „tâmpenii” îi ajutau să trăiască; adică aduceau bani, bani care la rândul lor asigurau hrana, îmbrăcămintea, plata chiriei…

Jack nu era în stare să priceapă de ce se împotrivea ea atât de mult; mai ales că Helen aflase, chiar de pe vremea de când se logodiseră, de pasiunea lui pentru tot ceea ce era „ciudat” şi misterios în viaţă. Şi mai ştia că acea pasiune a lui nu se limitase numai la teorie, ci mersese mai departe, la practică, concretizându-se în acele scrieri care se numărau acum printre cele mai apreciate în acel domeniu. Obţinuse chiar un premiu şi

din câteva din romanele sale se făcuseră filme de succes; iar revistele – mai mult sau mai puţin specializate – plăteau destul de bine ale sale *short stories.*

Dar, mă rog, ce voia Helen? Strivi, cu furie chiştocul în scrumieră, deschise fereastra şi se trezi faţă în faţă cu oraşul cufundat în noapte. Îl izbi o pală de aer rece – de iarnă – care-i dădu o senzaţie de amorţeală, dar care, mai apoi, îi limpezi toate ideile.

Străbătu cu privirea nenumăratele luminiţe ale oraşului. În spatele acestor luminiţe se aflau atâtea şi atâtea fiinţe netrebnice, nesăbuite, care nu credeau în ceea ce făceau. Dintr-o stradă îndepărtată o pereche de faruri sfâşiau, din când în când, întunericul. Unii oameni erau treji, alţii dormeau; pe toţi îi strângea laolaltă acea artificialitate – lipsă de naturaleţe – grija pentru aspectul exterior, preocuparea de a merge împreună cu gloata. Nu mai credea nimeni în propriile-i fapte, nu mai credea nimeni în ele. Fu cuprins, din nou, de gânduri.

O clipă... Aha, deci de acolo trebuia să pornească, conştient sau nu, bătălia împotriva lui Helen. Tot ceea ce crease el era ceva artificial, arid, un eşafodaj de cuvinte având în spate o solidă meserie, dar şi o imaginaţie bolnavă. Aceasta o spunea Helen – ca o nuanţă de dispreţ – pentru a-i desconsidera toate povestirile lui, deşi acestea asigurau pâinea cea de toate zilele şi ceva în plus. Poate că devenise, dintr-o dată, ambiţioasă şi nu se mai mulţumea numai cu aceea ca soţul ei să producă nişte orori ale cernelei, nişte monştri ai hârtiei care să fie foarte repede uitaţi de cititori şi să nu intre în istoria literaturii. Voia ceva mai *concret.* Vreo discuţie cu prietenele sau vreun articol, citit cine ştie unde, îi vor fi dat de înţeles că ea, Helen (soţie) nu se mai putea, nicidecum, împăca cu ideea că el, Jack (soţul) ar fi doar un scriitor comercial, „popular”. Cu ideea că, în afara cercului „specialiştilor” şi a celor apropiaţi lui, nimeni nu-l cunoştea.

Ei, da! Ceva *concret,* ceva *autentic,* deci. Jack simţi cum îl apucă furiile; le va arăta el lor! Inspiră adânc aerul nopţii apoi se întoarse la maşina de scris şi începu să bată cu furie pe clapele acesteia.

Şi astfel se născu... OROAREA.

Nu se mai scrisese nimic de acest gen; într-un *raptus* creator, sub imperiul emoţiei şi al dorinţei de a demonstra că ceea ce

afirma soţia lui nu era adevărat, Jack crease ceva deosebit, monstruos, îngrozitor; groază care te paraliza, pur şi simplu. Nimeni altul n-ar fi fost în stare, cu siguranţă, să producă ceva mai bun; Jack dăduse totul; tot ceea ce imaginaţia sa produsese timp de atâţia ani, cât durase antrenamentul. Şi rezultatul era ceva *palpabil,* ceva *concret.* Fu el însuşi mişcat de acest lucru; cu fruntea brobonind de sudoare şi degetele care-l dureau de atâta bătut la maşină, nu mai fu în stare să recitească rândurile acelea. Şi erau atâtea semne negre înşirate unul lângă altul, lucruri moarte care îi provocau scârbă. Supărat cum era, îi venea să mototolească toate foile şi să le arunce afară, pe fereastră, dar nu se simţea în stare să le atingă. Avea senzaţia că prin încăpere pluteşte acel *ceva* monstruos ieşit din paginile acelea care, cu doar puţin timp înainte, fuseseră albe, imaculate. Acea monstruozitate creată din cerneală plutea acum ca o primejdie asupra lui şi a casei sale.

Niciodată nu existase un scriitor atât de veridic, atât de precis, atât de coerent, atât de raţional, atât de calculat în ceea ce privea crearea personajelor în propria-i minte. *Dar asta, ce are asta de-a face cu mine?* îşi spuse Jack în sinea lui. Oare chiar el descrisese acel lucru îngrozitor şi atât de nemilos şi inuman? De ce şi datorită cui? Trebuia să existe un răspuns la toate aceste întrebări; exista, oare?

Nu, nu exista şi chiar dacă ar fi existat, nu era el, Jack, omul în stare să-l găsească. Drept pentru care găsi de cuviinţă să se îmbete. Scoase dintr-un dulap o sticlă de whisky abia începută. O goli foarte repede şi în foarte puţin timp nu mai fu în stare să audă sau să vadă nimic, chiar dacă erau lucruri reale sau i se năzăreau prin aburii alcoolului. Auzea (sau i se părea că aude) zgomote şi hohote de plâns şi ţipete înăbuşite care veneau dintr-o parte a casei. Avea (sau i se părea că are) o senzaţie de spaimă nebună de ceva; de ce anume, nu ştia şi nu vedea. Bufnituri, gălăgie. Şi răbufniri de ură şi de frică. Şi fâşâituri, ceva vâscos care se târâie sâsâind.

Apoi se prăbuşi pe un divan şi aţipi, obosit de atâta agitaţie. Nu fu în stare să-şi dea seama cât timp dormise atunci când se sculă şi se îndreptă spre dormitor. Se crăpa de ziuă, deşi era încă întuneric, dar atmosfera era rigidă, încărcată. Îşi simţea, în continuare, capul greu. Intră în cameră clătinându-se pe picioare. Se sprijini cu mâna de uşorul uşii ca să nu cadă, să nu

alunece pe cine ştie ce. Avu, apoi, neinspirata idee de a aprinde lumina. Şi avu parte de cea mai îngrozitoare privelişte: pe pat zăcea ceea ce mai rămăsese din soţia sa, o masă informă, însângerată; arăta ca şi cum ar fi fost strivită de roţi de camioane sau de tractoare. Era de nerecunoscut sub acele cearşafuri îmbibate de o substanţă mucilaginoasă. Şi parcă fusese ciugulită de ciocuri şi străpunsă de lănci în acelaşi timp. Sau arsă de acizi. Sau de foc.

Jack vomită, apoi leşină; nu numai din cauza priveliştii, obscene, care i se înfăţişa, ci şi din cauza faptului că, *i se părea* că înţelesese totul.

Când îl găsiră era deja nebun şi dat fiind că nu-l puteau condamna la moarte prin scaunul electric, îl băgară într-un balamuc rezervat criminalilor. Nu se putu stabili pentru care motiv anume o omorâse pe biata Helen şi întrucât ultimele foi de hârtie lăsate în maşina de scris n-au fost citite niciodată n-a mai apucat nimeni să afle că el scrisese, până la urmă ceva *concret* şi *veridic.* Poate chiar prea concret şi prea veridic. Sau poate că n-a fost deloc aşa.

(martie 1965)

Oraşul noaptea

Îmi place să umblu noaptea, dar nu sunt un mizantrop. Este o deprindere de-a mea şi cred că e bună şi pentru sănătate. După opt-zece ore petrecute în permanent contact cu publicul, într-un spaţiu supraîncălzit şi urât mirositor (sunt vânzător într-unul din marile magazine ale oraşului) simt, pur şi simplu, nevoia să mă dezintoxic, să scap de toate cetea câte se strâng cât e ziulica de mare. Şi de aceea umblu noaptea, circul pe jos sau cu bicicleta.

Ar putea să pară ciudat faptul că în această epocă a mecanizării eu am ales aceste mijloace, atât de puţin folosite acum, pentru a mă deplasa, dar sunt singurele care-mi permit să mă bucur de o serie de avantaje pe care le aşteptam. Să-ţi umpli plămânii cu aerul acela dulceag – care miroase puţin a funingine – aerul nopţilor de iarnă; sau cu cel complet uscat al nopţilor de vară. Să simţi cum îţi şfichiuie vântul obrajii, să auzi ţăcănitul tocurilor pe caldarâm, să zăreşti umbrele care se lungesc şi apoi dispar. Totuşi, nopţile pe care le prefer sunt

acelea împrospătate de bântuirea furtunii; îmi place să privesc asfaltul strălucitor în care se oglindesc luminile farurilor, îmi place să aud fâşâitul îndepărtat al pneurilor de la maşini, lipăitul galoşilor. Într-una din astfel de nopţi mi-a fost dat să-l întâlnesc pe tipul acela puţin smintit, puţin exaltat, care a avut un sfârşit atât de straniu despre care nu ştiu dacă vor fi pomenit ziarele.

Mergeam liniştit, cu mâinile în buzunare. Pardesiul, descheiat, îmi flutura peste şolduri. Străbăteam o stradă lată şi iluminată de felinare înalte, parţial acoperite de crengile copacilor ale căror frunze începeau să se îngălbenească; pe jos era un întreg covor de frunze smulse de furtuna care bântuise. Şiruri negre şi lungi de clădiri, mute, se pierdeau în depărtare. Nu mă gândeam la nimic; încercam, în acest fel, să-mi curăţ mintea îmbâcsită după o întreagă zi de trudă şi obosit de atâtea stupide contacte cu oamenii. Am auzit, dintr-o dată, că mă strigă cineva:

— Domnule… Ei, domnule… Aici, în partea asta… O clipă…

M-am întors brusc. Nu vedeam pe nimeni.

— Aici, în partea asta… insista o voce răguşită.

Mi-am dat seama, în sfârşit, că vocea venea dintr-o fundătură cufundată în întuneric. Eram uluit La acea oră – era aproape unu noaptea – te puteai aştepta la orice. Strada pe care mergeam era pustie şi cufundată în linişte. Eram hotărât să-mi văd de drum, când, dintr-o dată, îmi apăru din întuneric un individ sau, mai bine zis, un omuleţ plăpând, cu părul alb, tuns scurt – periuţă – cu privirea rătăcită.

— Ah, a trecut, în sfârşit cineva pe aici… Iertaţi-mă, domnule – rosti cu o voce răguşită şi joasă – nu mi-aţi putea acorda câteva clipe? Aştept de mult să treacă pe aici cineva pentru a-mi putea verifica teoriile. Cineva, o persoană necunoscută mie şi care să nu aibă niciun fel de idei preconcepute în ceea ce priveşte persoana mea… Şi îşi aranjă cravata care se strâmbase.

Rămăsesem, pur şi simplu, blocat; ce naiba voia tipul? De ce îmi întrerupsese plimbarea? Era pentru prima oară că mi se întâmpla aşa ceva. Îl măsurai cu privirea, din cap până în picioare (era mărunţei, pirpiriu) în timp ce el îşi aranaja hainele care, am observat erau mototolite, stropite de noroi şi ude pe la coate şi pe la genunchi.

În liniştea aceea, bătrânelul îşi drese vocea şi rosti:

— Hm, da, cred că vi se va părea ciudată şi inoportună această intervenţie a mea, dar am nevoie de o persoană necunoscută mie, care să fie în stare să judece în mod nepărtinitor… Sunteţi în stare s-o faceţi?

Ce puteam să fac? Tipul părea inofensiv, nu semăna deloc cu un bandit sau cu ceva de soiul acela. Am răspuns:

— Cred că da. Dar de ce, pentru ce anume? Şi de ce m-aţi oprit? Cine sunteţi dumneavoastră, la urma urmelor? Tipul începuse să mă enerveze.

— Vă rog să mă iertaţi, dar aţi venit aici pe neaşteptate şi totuşi la momentul oportun… Daţi-mi voie să mă prezint: sunt profesorul Salvatore Lo Monaco, la dispoziţia dumneavoastră. Doctor docent în seismologie, la Universitate, ieşit la pensie. Aş dori să cer ajutorul dumneavoastră, obiectiv, pentru a verifica o teorie de a mea. Făcu un gest cu mâna înspre fundătura din care ieşise.

— Trebuie să mergeţi acolo, vă rog; e vorba de ceva foarte important.

Privea nerăbdător. M-am uitat din nou la el. Părea nu numai inofensiv dar şi insignifiant. Era ceva deosebit pentru mine, ceva care întrerupea monotonia cea de toate zilele. Probabil că simplele plimbări nu-mi erau de-ajuns, ce mai; aşa că am acceptat invitaţia fără a sta prea mult pe gânduri.

Faţa profesorului se făcu roşie de emoţie.

— Mulţumesc, prietene; veţi ajuta prin aceasta pe cineva care n-a fost înţeles de ştiinţă şi veţi salva, poate, în acest fel, multe vieţi omeneşti… Trebuie să vă previn, totuşi, că va trebui să faceţi numai ceea ce vă voi spune eu, pentru că altfel… Şi faţa i se lungi căpătând o înfăţişare funebră.

Meridionalii ăştia sunt întotdeauna un pic trăsniţi şi melodramatici – îmi spuneam în sinea mea –, în timp ce-l urmam pe profesor în fundătura cufundată în întuneric.

Puţin câte puţin, ochii mi se obişnuiau cu întunericul ajutaţi şi de o firavă lumină roşiatică ce se reflecta pe asfaltul încă ud. Erau două felinare – din acelea care se pun pentru a indica „Drum în lucru” – atârnate pe două suporturi care delimitau un spaţiu de jur-împrejurul unei guri de canal deschise. Aşa mi se păru, cel puţin, la prima vedere. Când m-am apropiat de ace! loc am observat, într-o parte, o ciudată grămadă de maşinării, înghesuite, băgate una într-alta şi puse pe un cărucior din

acelea folosite la Salubritate (desigur pentru a le putea deplasa cu uşurinţă). Puţin mai încolo, la marginea trotuarului, se afla un vechi automobil *Topolino Giardinetta,* din acelea care se făceau pe vremuri, cu portierele din lemn şi cu partea din spate deschisă. Pe stradă plutea un uşor miros, greţos, de canal, amestecat cu un indefinibil iz de ceva sălbatic, de animal, care venea nu se ştie de unde.

Probabil că am avut o clipă de ezitare pentru că profesoral mă apucă de braţ şi-mi şopti:

— Veniţi, veniţi… vă voi explica imediat.

Arăta spre toate acele maşinării din faţa noastră.

— Ani şi ani de cercetări – spuse ca pentru sine –, de teorii. Ani şi ani de deziluzii și de scepticism. Dar azi, *acum,* iată dovada…

Ne aflam acum aproape de gura de canal. Puteam întrezări în gaura aceea ceva sclipitor, fosforescent. Şi am auzit apoi o uşoară bătaie, un zgomot ritmic, ca un gâfâit răguşit şi îndepărtat ceva aşa ca un ecou slab, mai mult o închipuire. Puteau fi, însă, şi bătăile propriei mele inimi, dată fiind împrejurarea aceea cu totul neobişnuită.

Bătrânul omuleţ era în culmea frenezieі. Nu-mi dădeam seama unde anume voia să ajungă, ce voia să facă.

— Iată-ne aici. Ascultaţi-mă… Fiţi atent… Teoria mea – în puţine, în foarte puţine cuvinte – este aceea că… *Oraşul trăieşte, este viu!*

— Viaţa, vigoarea i-o dăm noi, cei ce locuim în el…

— Nu, nu aşa, nu în acest fel. Este viu, în adevăratul înţeles al cuvântului. Este o entitate autonomă, suficientă ei înseşi, care se reproduce singură. *Este viu,* ce mai!

— Dar… Nu…

— Voiaţi să spuneţi că nu mă credeţi? înseamnă că sunteţi şi dumneavoastră la fel ca toţi ceilalţi. Dar v-am mai spus-o, vă voi oferi dovada concretă, categorică…

— N-am vrut, nicidecum, să spun aceasta, stimate domnule profesor – m-am grăbit să precizez dându-mi, dintr-o dată, seama că am de-a face cu un smintit, cu un exaltat, cu un maniac cine ştie cât de periculos. Voiam doar să vă întreb cum aţi ajuns la asemenea uimitoare concluzii. Veţi fi de acord, desigur, cu aceea că sunt cel puţin neobişnuite.

— Aha, aţi spus-o, aţi spus-o! — exclamă, cu ochii învăpăiaţi,

bătrânelul. Chiar aşa, ieşite din comun. Nimeni n-a ajuns vreodată la asemenea descoperire. Problema, dragă domnule, este că lumea trăieşte cu ochii închişi şi puterea obişnuinţei n-o lasă să-şi dea seama de realitatea înconjurătoare, realitatea cea *adevărată* vreau să spun, nu cea fictivă. Îşi frecă mâinile şi mă privi fix. *Oraşul trăieşte, este viu,* iar noi trăim pe spinarea lui, suntem paraziţii lui, profităm de el, dar suntem în acelaşi timp şi mijlocul lui de subzistenţă, pentru că numai datorită nouă poate el să supravieţuiască şi să se dezvolte. Aţi înţeles?

— Nu, nu… am îngăimat eu, înmărmurit în faţa acelei transformări.

Pentru că profesorul Lo Monaco avea acum înfăţişarea unui posedat de diavol, nicidecum cea a omuleţului blând şi neîncrezător de mai înainte.

— Cum nu! Se poate să nu înţelegeţi? Să vă intre bine în cap că de-a lungul secolelor Oraşele şi-au dezvoltat – şi aceasta datorită progresului şi tehnologiei – nu numai o anumită conştiinţă proprie, dar şi o anumită autonomie fizică, să-i spunem aşa, după chipul şi asemănarea alor noastre, cele omeneşti! Vreţi, sau nu, să pricepeţi că pentru a supravieţui, mai întâi, şi pentru a nu regresa, mai apoi, trebuie să ne folosească pe noi, ca pe nişte simbionţi. Ştiţi, sau nu ştiţi, că ele, oraşele, cer sacrificii… *umane!*

Eram din ce în ce mai palid. Gluma aceea începea să se îngroaşe. Trebuia să plec de acolo, imediat.

Ca şi cum mi-ar fi citit în gânduri, profesorul mă prinse solid de încheietura mâinii, cu o forţă surprinzătoare pentru vârsta lui.

— Vă citesc pe faţă – să nu mă contraziceţi – că sunteţi sceptic… Dar, veţi vedea… Iar acum să-mi spuneţi: v-aţi gândit, vreodată, la aşa-zisul fenomen de degradare a mediului înconjurător, de care tot vorbesc ecologiştii; v-aţi gândit la faptul că acest fenomen ar putea fi nu întâmplător ci, pur şi simplu, provocat, da, provocat?

— Provocat? Da, poate de noi, de propria noastră inconştienţă – am îndrăznit eu să răspund.

— Da de unde! Nu de noi, ci de *Oraşul însuşi*; pentru că aşa ceva îi convine, în acest fel poate să se*… hrănească.* Ei da, să se hrănească. Gândiţi-vă un pic: avem accidente pe şosele, în fiecare zi; surpări de clădiri, alunecări de teren, prăbuşiri,

sinucideri – din cauza fenomenului de alienare – sau a stress-ului, violenţă, droguri. Şi ce înseamnă toate acestea? Morţi, morţi şi iar morţi. Tributul pe care Oraşul îl cere de la noi în fiecare zi, tributul de sânge şi de carne, de sentimente şi de pasiuni care îl ajută să supravieţuiască şi, mai ales, să se extindă.

— Dar noi suntem liberi. Putem sau nu putem…

— Nu spuneţi prostii – mă întrerupse, brusc, bătrânelul strângându-mă de încheietura mâinii şi începând să mă tragă încet-încet, spre automobilul *Giardinetta.* Doar nu veţi vrea să-mi spuneţi că dumneavoastră mai credeţi încă în liberul arbitru.

Zâmbi dispreţuitor.

— Consolaţi-vă cu aceasta, dacă doriţi. Adevărul este că acum noi, cu toţii – *şi voi, cu toţii* – suntem subjugaţi de Oraş. Suntem nişte păpuşi, nişte sclavi, vite de trimis la abator, victime care urmează a fi sacrificate, după cum cad bobii. Noi – voi! — nouă, vouă, ni se pare că ne trăim viaţa, dar n-o trăim cu adevărat. Ce credeţi? Toate – *absolut toate* – accidentele, mai mult sau mai puţin grave, care se înregistrează prin case sau pe străzi sunt provocate de el, de Oraş, pentru a se putea *hrăni.* Căderi pe scări sau de pe la ferestre, alunecări, descărcări electrice, ciocniri, ghivece de flori, ţigle, ascensoare, găuri, până şi cazuri de înec; nimic nu este întâmplător, totul este provocat, aranjat.

Nu mai eram în stare nu numai să răspund, dar nici să mai gândesc; mă năuciseră acea sporovăială, acea logică absurdă – tipică paranoicului.

— Dumneavoastră tăceţi. Şi dacă tăceţi, înseamnă că sunteţi de acord. Deci sunteţi, până la urmă, de acord cu mine. Deci v-am convins, spuse în cele din urmă Lo Monaco slăbind puţin strânsoarea, dar nu atât încât să-mi permită să scap, s-o pot lua la fugă. Şi între timp se apropia din ce în ce mai mult de maşina lui.

— Dat fiind că dumneavoastră gândiţi la fel ca mine – continuă el – vă voi mai spune ceva. Vă voi spune, bunăoară, că Oraşul, de fapt *Oraşele* au luat-o pe calea unei evoluţii prodigioase odată cu izbucnirea revoluţiei industriale şi cu începerea folosirii energiei electrice. Pentru a nu mai pomeni de progresele înregistrate – în era atomică şi cea telematică – în ceea ce priveşte autoconştiinţa! Ce e drept, la început energia electrică era aceea care condiţiona impulsurile; astăzi această

energie este înlocuită, rând pe rând, de releele electronice ale diferitelor reţele de computere, fie de stat fie particulare. Dumneavoastră nu vă daţi seama, probabil; de faptul că străzile şi pieţele reprezintă, efectiv, venele lor – ale Oraşelor; canalele – arterele; automobilele, autobuzele şi metroul – globulele roşii; clădirile – osatura; felinarele – senzorii. Ceea ce îmi mai rămâne de descoperit – singurul lucru – este unde se află inima şi creierul propriu-zise. Am o foarte puternică impresie că n-ar fi numai două – inimă şi creier – ci mult mai multe, nenumărate, infinite, dispersate ici şi colo, peste tot un organism atât de mare nu poate fi dirijat de o singură inimă şi de un singur creier.

Ne aflam la doar câţiva paşi de maşina lui. Inspiră adânc şi se întoarse spre mine.

— Cunoaşteţi „Ipoteza Veselă”, a lui Jim Lovelock? Colegul acesta al meu, englez, susţine că Pământul ar fi, pur şi simplu, o entitate dotată cu o conştiinţă globală. Ei bine, eu, cu mult timp înaintea lui, am afirmat că nu pe planeta noastră este o entitate dotată cu sensibilitate, ci marile structuri urbane, create de om, Oraşele, care au evoluat, încet, încet, spre o conştiinţă autonomă şi o fizicitate aproape omenească. Şi vă voi demonstra, *imediat,* acest lucru.

Şi, spunând acestea, deschise larg portiera automobilului său *Giardinetta* – la care ajunsesem deja – şi înşfacă un fel de costum de scafandru care se afla acolo.

Nu era chiar un costum de scafandru, ci, mai curând, unul de scufundător, de înotător şi pescuitor subacvatic; costum din cauciuc, cu întărituri la încheieturi, prevăzut cu o cască dintr-un metal greu, cu ferestruici şi zăbrele – ca la vechile costume de scafandru – şi cu orificii în părţile laterale, pentru aerisire, evident. Costumul era pe măsura profesorului Lo Monaco.

— Vedeţi acest costum? întrebă el pe un ton peremptoriu.

Nu puteam să spun decât că da.

— Ei bine, m-a costat ani şi ani de muncă şi de experimentări. Cu ajutorul acestuia voi pătrunde în arterele Oraşului, mă voi scufunda în sângele lui, în substanţa sa vitală şi voi aduce la suprafaţă *dovada* concretă, palpabilă, a afirmaţiilor mele.

Probabil că aveam un aer absent, mirat, pentru că omuleţul adăugă, oarecum supărat:

— Dar, mi-aţi spus, doar, că m-aţi priceput…

— Ca să fiu sincer… am îndrăznit eu.

— Deci, voi coborî în reţeaua de canalizare – rosti el, sec, arătând spre gura de canal, larg deschisă, din care transpărea acea luminiscenţă şi din care ieşea lin miros de nedescris. O voi explora şi voi descoperi *ceva* care-i va convinge pe toţi de justeţea teoriei mele. Fie şi numai un parazit al sângelui, care se va fi cuibărit pe acolo, sau o globulă roşie sau cine ştie ce rămăşiţă reciclată sau vreun element nou. Nu ştiu. Ceea ce ştiu sigur e că ceva tot voi descoperi. *Şi dumneavoastră mă veţi ajuta, nu-i aşa*?

Transformarea psiho-fizică a individului – care ar fi reprezentat, probabil, un nemaipomenit caz de paranoia – era acum completă. Înălţându-şi, cât putu, modesta lui statură mă străfulgeră cu privirea. Intrasem în horă şi trebuia să joc. Tipul devenise periculos, era clar. Dar, ce altceva puteam să fac?

Dinspre intersecţia străduţei (căreia nici măcar nu-i citisem numele) cu strada principală, nu se auzea niciun zgomot, nu trecea nicio maşină; noaptea era liniştită, o linişte din acelea care se aştern după o ploaie torenţială. Mă aflam, singur, în ghearele unui nebun. N-aveam încotro, trebuia să mă supun lui.

— Ce trebuie să fac?

— Să mă ajutaţi, mai întâi, să îmbrac costumul acesta – şi mi-l arătă – apoi să-mi pun casca asta – şi mi-o arătă.

Am făcut cum îmi spusese; dar am avut de lucru, nu glumă, deoarece materialul ciudatului costum nu era nici din cauciuc, nici din plastic, nici din alt material sintetic. Nu-mi dădeam seama din ce anume era făcut. Profesorul observă nedumerirea mea.

— Sunteţi mirat, nu-i aşa? Este vorba de o invenţie a mea. *După părerea dumneavoastră, cum s-ar putea pătrunde, fără risc, în arterele şi în sângele Oraşului?* Evident, numai cu ajutorul unui material nou, verificat, anume creat pentru acest scop. Adică acesta. Şi-şi mângâie costumul şi începu să-l îmbrace.

L-am ajutat. Apoi am ridicat casca. Era foarte grea. El o luă sub braţ şi se îndreptă spre căruciorul cu instrumente, care se afla lângă gura de canal, făcându-mi necontenit semne să-l urmez.

Maşinăria era complicată şi bizară. Lo Monaco puse casca jos; învârti nişte comutatoare, apăsă pe nişte butoane şi începură să se aprindă lămpi de control şi să se mişte acele unor

manometre; desfăşură nişte cablu şi-l cufundă în gura de canal, preţ de câţiva metri. Apoi se întoarse şi se uită să vadă ce anume indicau nişte scări gradate şi nişte cadrane.

— Bine. Totul e în regulă. Maşina mea ar putea fi definită ca un măsurător al presiunii, un stetoscop şi un electrocardiograf – luate toate laolaltă dar înmulţite cu o sută. Dar, ce spun, nu cu o sută, cu o mie. Mă folosesc de ea pentru a măsura datele fizice ale Oraşului. Fiţi atent: dumneavoastră trebuie să fiţi cu ochii pe ea, cât timp mă aflu acolo jos…

— Dar, nu aţi spus că aceste canale îndeplinesc rolul arterelor? Atunci, ce legătură au ele cu respiraţia şi cu ritmul cardiac? am îndrăznit eu să întreb.

— Nu fiţi atât de chiţibuşar! Comparaţia cu trupul omenesc – pe care Oraşul l-a luat drept model de inspiraţie, pentru a se adapta apoi şi a se dezvolta – este doar formală. E adevărat, aşa este: acolo, jos, pulsează ceea ce ar corespunde unui sânge nobil, dar nu numai aceasta. Auziţi, auziţi? Şi spunând acestea se întinse din tot trupul spre gura deschisă a canalului invitându-mă să fac acelaşi lucru. Auziţi aceste bătăi foarte slabe? Sunt bătăile inimii lui. Sau, mai bine zis, bătăile inimilor lui, nu-mi dau seama încă. Şi respiraţia sa, puternică. Probabil că ştiţi, mai bine decât mine, că din circulaţia sângelui se poate percepe totul…

Adevărul era că auzeam ceva, dar nu-mi dădeam seama ce anume. Ceva, ceva, percepusem eu încă de la început, de când intrasem în fundătura aceea; ceva, aşa ca nişte pulsaţii îndepărtate, distanţate între ele, pe care doar dacă erai foarte atent le puteai asocia unui ritm reglat. Semănau cu duduitul unui compresor aflat la mare distanţă.

Profesorul se uita la mine.

— Auziţi şi dumneavoastră, deci – spuse el, peste măsură de mulţumit. Ritmul biologic al Oraşului – cum foarte bine o înţelegeţi – nu este identic cu al nostru. Are alte bătăi, mult mai rare, în timp ce ale noastre sunt foarte dese. N-am reuşit încă să calculez care este raportul dintre ele, ce discrazie ar putea rezulta. Ca şi cum ne-am afla pe două planuri diferite de existenţă, nu vi se pare?

Între timp ridicase casca de pe jos şi şi-o pusese pe cap. Apoi se răzgândi. Îşi scoase casca şi apucă un cablu care atârna într-o parte a maşinăriei sale şi care avea la capăt un cârlig pe care

şi-l agăţă de cingătoarea costumului.

— Pentru mai multă siguranţă – îmi explică el. În cazul că va fi nevoie să mă întorc repede la suprafaţă, dumneavoastră va trebui să apăsaţi pe acel buton şi cablul va începe să se înfăşoare pe troliu. Să vă uitaţi la manometre. Nu vă spun cât anume trebuie să arate. Mi-ar lua prea mult timp. Reţineţi, doar, că acele nu trebuie să treacă de linia roşie. Dacă trec de linia roşie să-mi daţi de ştire.

— Da… dar cum?

— Ah, da, era să uit. Cu ajutorul *walkie-talkie*-ului pe care l-am lăsat în maşină. Mă duc să-l iau. Şi se îndreptă spre *Giardinetta.*

Totul mi se părea cât se poate de nereal. Ieşisem să-mi fac obişnuita plimbare nocturnă – care să mă relaxeze, după o zi foarte grea – şi nimerisem într-o situaţie nu numai neobişnuită (şi, totuşi, ceva aparte, o evadare din rutina cotidiană) dar şi periculoasă pe deasupra, în compania unui nebun. Printre clădirile care străjuiau străduţa, stelele răspândeau o lumină limpede şi rece. Cât să fi fost ceasul? Poate două? Poate trei?

Lo Monaco se întoarse, îmi puse în mână un *walkie-talkie* oprindu-şi un altul pentru el. Îşi puse casca şi şi-o închise.

— Gata, plec. E o zi mare, aceasta. Să mă aşteptaţi, mă voi întoarce cu dovezile. Mi se va face dreptate până la urmă.

Vocea îi era înăbuşită de cască dar era, totuşi, desluşită. Îmi făcu un semn şi se îndreptă spre gura de canal. Se învârt de jur-împrejurul grilajului. Lumina roşie şi tremurândă a semnalizatorului „Drum în lucru” îi proiecta umbra pe pavajul ud. Era o umbră deformată. Mi-am dat, seama abia atunci că din buza gurii de canal cobora o scară de frânghie. Fără a ezita câtuşi de puţin, profesorul începu să coboare pe acea scară şi în puţin timp dispăru în acea luminiscenţă nesănătoasă.

Ce era să fac? S-o iau la fugă, să-l las pe acel nebun în voia sorţii? Nu aveam altă soluţie, deşi nu mă simţeam în stare să-l părăsesc pe acel bătrân coborât în canal. Se bizuia pe mine, la urma urmelor. L-aş fi putut salva cu ajutorul micului scripete – în cazul că ar fi avut nevoie de ajutor – dacă, cumva, i se întâmpla să înoate în sân… Dar ce prostii îmi mai treceau prin cap! În noroi, da în noroi. Vocea lui, care răzbătu limpede până la mine – deşi înăbuşită în cască – îmi spulberă orice urmă de îndoială.

— Mă auziţi?

— D… da. Cum e, totul bine?

— Desigur, ce credeţi?

Urmă o pauză. Apoi, nişte zgomote indefinite.

— Trebuie să vă spun că aici, dedesubt, totul devine oarecum ciudat – continuă, pe neaşteptate, profesorul Lo Monaco. Adică, vreau să spun, această luminiscenţă, pe care n-o prevăzusem şi pe care nu pot să mi-o explic; seamănă cu cea provenită din descompunerea unor micelii. Şi, apropo de aceasta, nu mi se par deloc normale aceste excrescenţe în formă de ciuperci pe care le întâlnesc, din când în când, pe pereţi. Substanţa care se scurge prin artera principală este foarte densă şi duce cu ea ceva, nu ştiu ce anume, nu-mi dau seama. Se vede treaba că organismului Oraşului nu-i merge prea bine. Ceea ce mă îngrijorează puţin, dacă mă gândesc la eventualele consecinţe, cele din afară. Voi găsi, oricum, ceea ce caut. Rămâneţi pe recepţie.

Trecură câteva minute. Niciun ac al maşinăriei nu se deplasa spre linia roşie.

— Sesizez nişte schimbări. Pulsaţiile devin mai puternice. Probabil că mă apropii de una din inimile Oraşului. Pereţii tunelului, ai arterei, îşi schimbă culoarea; de la opac şi cenuşiu, trec la o nuanţă de galben deschis şi de trandafiriu. Nici cărămizile nu se văd prea bine şi suprafaţa tinde să devină uniformă.

Tăcere. Apoi, dintr-o dată, ceva, o exclamaţie cuprinsă în limitele surprinderii şi sperieturii:

— Ooooh, dar… Ascultaţi-mă puţin, poate nu mă veţi crede, dar am început să calc pe ceva moale, pe ceva care devine din ce în ce mai moale, înţelegeţi? Se vede treaba că procesul de adaptare a Oraşului este în fază destul de avansată. Simt că şi pereţii – când îi ating – nu mai sunt atât de tari cum ar trebui să fie, în mod normal. Ce vrea să însemne asta? îmi puteţi explica dumneavoastră, dragă domnule?

Dumnezeule! — mi-am zis – a început să bată câmpii. Se îngroaşă gluma. O formă de autohipnoză, desigur. Bine, bine, dar ce căutam eu acolo, idiot ce eram?

— Pătrund acum într-o ramificaţie în care curentul e mai puternic; pătrund în acea vâscozitate. Culoarea este indefinită, e la fel cu cea din spaţiul înconjurător. Din fericire, mă aflu, încă, într-un loc uscat. Luminiscenţa persistă dar e mai slabă acum.

Bate în trandafiriu şi aceeaşi culoare o au şi pereţii în acest moment. Pereţi care au devenit, parcă, spongioşi. Şi, din când în când, transpiră. Au! Fir-ar să fie, am atins cu mâna acea substanţă care se scurge pe aici, pe lângă mine, şi am simţit că mă arde ceva. Nu pricep ce anume.

— Mă auziţi, mă auziţi? Aveţi nevoie de ajutor? Doriţi să-i dau drumul troliului?

— Nu, nu. Încă nu am găsit ceea ce caut. Dar nu mai pricep nimic. Sunt nişte artere ciudate, acestea. Înaintez în continuare. Nu mi se pare că ar fi vreun pericol.

Mâinile îmi erau ude de transpiraţie şi strângeau, în mod exagerat, *walkie-talkie*-ul*.*

— Ascultaţi-mă, dumneavoastră… cum vă numiţi, nici nu mi-aţi spus-o? Mă rog, ascultaţi-mă; aici totul e foarte ciudat. Totul în jurul meu devine moale. Picioarele mi se afundă, puţin câte puţin. Totul devine, deci, moale şi de culoare roşcată. Pe pereţi par a se forma un fel de bule… da, bule, care pulsează. În alte locuri apar nişte găuri. N-am curajul să ating cu mâna acea substanţă lipicioasă care se scurge mereu pe lângă mine, se scurge în pârâiaşe – de care trebuie să mă feresc – şi care sunt apoi captate de fluxul central. Poate că aceasta este starea normală a arterelor; faptul că la început ele erau – acolo, în fundul găurii deasupra căreia vă aflaţi – rigide, tari este, probabil, anormal; ceea ce este un indiciu de arterioscleroză, aş putea face prinsoare pe asta…

Dar ce naiba vorbiţi! aş fi vrut să strig. *Vorbiţi de canalele oraşului nostru, nu de o fiinţă vie!* Dar mi-am ţinut gura. Ceva îmi bloca limba, creierul şi nu eram în stare să articulez niciun cuvânt.

În bezna care domnea pe străduţă, lumina roşcată a felinarelor care semnalau „Drum în lucru” tremura, aproape să se stingă. Puţin mai încolo *Giardinelta* profesorului aştepta, cu portiera deschisă larg. *Dar ce naiba se petrecea acolo, dedesubt?*

— Se mişcă ceva.

Era vocea lui Lo Monaco, puţin tulburată, de această dată. Şi mai îndepărtată.

— Mi se pare că acolo, jos de tot, e ceva, o mişcare. Vreau să văd ce se petrece acolo.

— Nu, să nu faceţi asta – eram pe punctul de a i-o spune,

când…

— Aici s-a schimbat totul; nu mai e nimic ca la început. Sângele, limfa sunt foarte dense. Iar pe tavan sunt acum bule şi găuri din care se scurge substanţa aceea. Şi pe arteră, pe toată artera, e aceeaşi situaţie… Nici nu mai are înfăţişarea unei artere, la drept vorbind, ci a cu totul altceva, nu-mi mai dau seama. De la culoarea galben-trandafirie am trecut la cea roşie, roşu închis. Să depindă, oare, aceasta, de năvălirea sângelui? Mă apropii, oare, de inima oraşului? Ar putea fi, aceasta, explicaţia pentru acel tumult de acolo, de dedesubt. Auziţi – cum dracu' vă cheamă – auziţi, să fiţi pe fază, pentru a recepţiona mesajul meu; n-aş vrea, n-aş vrea deloc să fiu prins în viitoarea aceea şi să fiu supt o dată cu sângele!

Mi se părea că cele descrise de profesor, situaţia în care se afla, îmi aminteau de ceva.

— La dracu'! Substanţele acelea dense ţâşnesc în jurul meu, din ce în ce mai puternic; s-ar părea că însăşi prezenţa mea le stimulează. Trebuie să fiu atent, să nu intru în legătură cu ele. Încep să văd mai bine ceea ce se petrece în faţa mea. Chiar aşa! Parcă ar fi un fel de gaură care se cască şi apoi se închide la loc, înghiţind şuvoiul acela care trece pe lângă mine. Dar… Abia acum înţeleg ce mare cantitate de material poate să cuprindă în ea această substanţă păstoasă. Şi totuşi este greu de deosebit. Mai e lumină, dar slabă, foarte slabă. Picioarele se afundă tot mai mult. Pereţii parcă încep să vibreze. Ce-i va mai fi însemnând şi asta? Cred că mă voi întoarce sus. Am văzut destule. Nu-mi place. Acţionaţi…

Tocmai mă pregăteam să întind mâna spre maşinăria aceea, când auzii un ţipăt, neaşteptat şi neomenesc, care făcu să mi se încreţească pielea.

— Aaaaaaaggghhh! Nuuuuu – urla, acolo jos, nu ştiu cât de jos, profesoral. Nu se poate! Aoleu, mâinile mele, picioarele mele! Ard! Ce se întâmplă? Nu le mai simt! Doamne, Dumnezeule, ce se întâmplă? Se formează o excrescenţă pe perete! Grăbiţi-vă – cum dracu' vă cheamă – trăgeţi-mă repede sus, ce mai aşteptaţi! Am alunecat!

După o clipă de spaimă, am pus în mişcare troliul pe care începu să se înfăşoare cablul.

— Repede, mai repede! — continua să implore Lo Monaco. Mişcaţi vă mai iute! Aici curge, curge, totul curge… Din pereţi şi

din tavan curge ceva mucilaginos, coloida… AAAAGH!

Celălalt ţipăt, la fel de neprevăzut ca şi primul, mă făcu să sar, literalmente, înapoi şi să scap din mână *walkie-talkie*-ul. M-am grăbit să-l iau de jos, cuprins de groaza că s-ar fi putut strica. Nu se stricase dar ceva, totuşi, se întâmplase cu el pentru că vocea profesorului Lo Monaco ajungea la urechile mele frântă, fragmentată.

— Ajut… ajutor… fie-vă milă de mine… dar ce se întâmplă… ard, mă topesc… nu mai simt… mă roade… mai repede… blestemat să fiţi… nu, nu aşa… mă trage înap… acel ceva bleste… totul acoperit… pentru că, pent… Oraşul… Ora… arterele… nu arte… aha… acum înţeleg… am greşe… am încurcat totul… ăsta e sfârşitul… ce greşeală de neiertat… sunt pierdut… aia ara… nu arterele… *nu arterele* NU ARTERELE!!! AAAAaaaaaahhhh…

Noul urlet, animalic, la început ascuţit, se stinse într-un horcăit agonic. Mi se făcu părul măciucă şi mă apucă tremuriciul, când am auzit din aparat sunete nearticulate bâlbâieli, schelălăieli, cuvinte ininteligibile ale unui nebun coborât sub nivelul speciei umane, redus la condiţia de animal, de atâta frică şi *înţelegere.* Reuşeam să desluşesc, totuşi, ceva-ceva, din acel marasm vocal, ceva care-mi făcu inima cât un purice şi-mi tăie respiraţia în timp ce priveam troliul care continua să se rotească, nici repede şi nici încet, inexorabil, trăgând în sus un balast, trupul profesorului Lo Monaco, trăgându-l la suprafaţă, spre – cine mai putea s-o ştie – salvarea sa.

La un moment dat, troliul începu să se rotească mai încet, clătinându-se, ca şi cum trupul profesorului s-ar fi prins în ceva. Nu reuşeam să înţeleg ce se întâmpla. Apoi se învârtea mai repede, parcă era mai uşurat Vocea nefericitului doctor docent se pierdea, încet, încet, deşi distanţa dintre el şi mine se micşorase; mă năpădi o sudoare rece ca gheaţa, care avea motivaţia ei. Cuvintele lui Lo Monaco, chiar dacă nu ajungeau până la mine clare, distincte, mă făcuseră să înţeleg ce-i hărăzise soarta aceea, cumplită, pe care voise s-o înfrunte şi greşeala groaznică pe care o făcuse şi care-i fusese fatală.

Scripetele ajunsese aproape la capătul cursei. Priveam – cuprins de fiori şi cu inima cât un purice – spre gura de canal, acolo unde se înfăşurau ultimii metri de cablu.

Iată-l! De sub nivelul străzii se ivea casca cea grea. Apăsătorul acoperământ de cap părea ros, mâncat, dar era, totuşi, întreg. Se împiedică pentru o clipă de bordura de fier. Clipa aceea îmi fu de ajuns ca să-mi permită să întâlnesc privirea profesorului, care venea de dincolo de ferestruica cu zăbrele. N-aş mai fi întâlnit-o! îmi va rămâne întipărită în minte – şi mă va chinui, cât timp voi mai trăi – amintirea acelor ochi înnebuniţi de groază, în care se reflecta lumina roşie – gata, gata să se stingă – a felinarului care semnaliza „Drum în lucru”. Ochi înnebuniţi, disperaţi, dezamăgiţi… şi MORŢI.

Apoi, după o clipă, apăru din gura de canal – tras în sus de troliu – şi restul trupului profesorului.

Am scăpat din mână *walkie-talkie*-ul şi am rupt-o la fugă – dărâmând grilajul şi felinarele – urlând în noapte, cuprins de o groază indefinibilă. Dacă m-ar fi văzut cineva, aşa cum eram – cu ochii ieşiţi din orbite şi cu faţa răvăşită – m-ar fi luat drept unul posedat de diavol. Pentru că, din acel canal, din iadul subteran, ascuns în măruntaiele Oraşului, nu ieşise profesorul Salvatore Lo Monaco – ex doctor docent în seismologie – *ci doar ceea ce mai rămăsese din el.*

Adică un trup cu totul despuiat de carne, un schelet. Dar, un schelet întreg! O relicvă anatomică, tocmai bună pentru o lecţie de medicină. Un schelet al cărui craniu era protejat de acea absurdă, halucinantă cască de oţel…

Scuturat de friguri, am alergat, pe străzile cufundate în întuneric, până acasă şi, imediat ce am ajuns, m-am baricadat înăuntru, cât p-aci să leşin. Îmi răsunau în creier ultimele cuvinte – fără noimă, întretăiate – ale profesorului rostite atunci când – prea târziu – îşi dăduse seama că greşise şi înţelesese, deci, adevărul.

Pentru că… Pentru că acele canale *nu* trebuiau să fie considerate drept arterele Oraşului! Acea reţea subterană de galerii era, de fapt, *intestinul, aparatul digestiv* al acelui lucru monstruos pe a cărei suprafaţă noi trăim fără a ne da seama!

(22 noiembrie 1966 – 22 noiembrie 1986)

Intermezzo

„E frumos ca după ce mori să mai trăieşti încă”

Tenebre. Tăcere. Ger.

Se prăbuşea, cu capul în jos, în neant. Se simţea gol sau, mai bine spus, golit de totul, secătuit de puteri, nemaiavând nicio amintire. Nu ştia decât că se prăbuşea, cădea şi iar cădea… Dar, oare, chiar cădea? Acea senzaţie de apăsare în stomac, acea senzaţie de pierdere de sine – asemănătoare celor pe care le are cineva când plonjează de la o trambulină înaltă – aceleaşi senzaţii le avea el acum. Dar ce însemna acea prăbuşire? Sau era doar o impresie, subiectivă?

Era beznă, de jur-împrejur. Îl treceau fiori, de frig şi de atâta pustietate. Voia să-şi mişte picioarele şi mâinile, cu desperare, dar nu-şi mai simţea, parcă, membrele, îi amorţiseră. Dar mai avea, oare, picioare şi mâini? Voia să strige, cu şi mai mare desperare, de atâta spaimă; dar gura parcă îi era încleştată şi nici măcar nu putea şti dacă era în stare s-o deschidă. Era cu totul buimăcit şi nu-şi dădea seama în ce stare se afla; şi totuşi era sigur că se prăbuşea de la o înălţime nedefinită, de un milion de ani, spre ceva abstract. Era ca şi cum ar fi alunecat pe o vată sau pe un strat de smântână, pe ceva palpabil dar nu şi concret în acelaşi timp.

Continuă în acest fel, într-o stare indescriptibilă, un timp care nu putea fi definit de simţurile sale. Avea senzaţii ciudate şi i se părea că îl înconjoară prezenţe invizibile care-l priveau fără ca el să-şi dea seama.

În cele din urmă nu mai fu beznă; de jur-împrejur se aprinseră focuri luminoase, albe; se aprinseră în mod magic, în tăcere, fără nici cel mai mic zgomot. În mod misterios. Unele erau nemişcate; apoi dispăreau. Păreau a fi stele, dar nu erau stele. Erau când apropiate, când depărtate şi câteva îl loviră în plin. Păreau a fi focuri, dar nu dogoreau. De câteva ori, înainte de a dispărea, îşi schimbau locul, se aşezau parcă pe poziţii dinainte stabilite.

Cine era? Ce era? Ce făcea acolo?

Încercă din nou să-şi mişte membrele şi să urle, dar nu reuşi. Avu, din nou, senzaţia că se prăbuşea. Pe neaşteptate, o luminiţă, venind de departe, se opri chiar sub el (sau deasupra lui?) şi păru că se măreşte. Se apropia de lumină sau invers? Sau, pur şi simplu, aceasta creştea în intensitate? În scurt timp se convinse că ipoteza cea mai sigură era cea dintâi. Acum, lumina ocupa jumătate din câmpul său vizual; semăna cu o

uriaşă semisferă.

Păru că se opreşte o clipă, suspendat deasupra ei, apoi viteza care-l propulsa ca pe un proiectil crescu, parcă, dintr-o dată. Iată că acum abisul luminos care era, probabil, ţinta sa se dovedise a fi mai puternic decât tenebrele pe care le izgonise undeva în spatele lui; dar nu reuşi să se întoarcă pentru a privi. Se afla, acum, în plină lumină şi lumina se făcea din ce în ce mai puternică şi mai strălucitoare.

Despre *ce anume* să fi fost vorba? încercă să se privească pe sine însuşi, dar nu văzu nimic. Încercă să privească mai atent spre ţinta sa, dar nu putu să vadă altceva decât că dinspre centrul luminii aceleia o granulă mai densă se îndrepta spre el; sau invers. Înainta cu o viteză înspăimântătoare.

Creştea mereu.

Îi ajunse deasupra. Şi apoi, pe neaşteptate, se opri. Ca şi cum ar fi acţionat nişte frâne se opri, brusc, pe o suprafaţă solidă fără a simţi altceva decât o puternică ameţeală şi o durere în locul în care trebuia să fie stomacul.

*

Rămase, aşa – puţin buimac, cu ochii închişi – câtva timp. Când îşi mai reveni se ridică în picioare… Aşa i se păru cel puţin; pentru că, privindu-se, instinctiv, nu-şi mai văzu trupul, chiar aşa, *nu* şi-l văzu!

Poate că toată lumina aceea…

În sus totul părea închis sub o cupolă luminoasă. Coborând privirile îşi dădu seama că lumina era mai slabă. Dar ce se întâmplase cu trupul său, cu membrele sale, unde erau? Nu mai rămăsese din el decât *conturul* său, silueta. Putea să privească tot ceea ce îl înconjura prin mâini şi braţe şi tot restul!

Oare înnebunise? Să fi fost doar o halucinaţie?

Unde se afla? De jur-împrejur domnea liniştea, îl înconjura o imensă mare de vată; munţi de lumină azurie, în depărtare; valuri de ceaţă impalpabilă; pulverizări de lumină, aproape de el; un fel de nisip auriu, foarte fin, la picioarele sale. Nimerise într-o lume de neînchipuit, într-o lume de vis. Dar *de unde* nimerise acolo – se întrebă. Era conştient că participa la tot ceea ce se petrecea dar că era, în acelaşi timp, străin de toate, exact ca într-un vis.

Înaintă prin aerul care părea să emită mici străluciri ca şi cum ar fi fost saturat de electricitate.

Paşii săi nu lăsau nicio urmă.

După un timp (cât timp, oare?) simţi o mare uscăciune pe dinăuntru şi imediat îi apăru, din neant, înaintea ochilor, un fluviu cu apă limpede. Se retrase, speriat, câţiva paşi. Fluviul acela dispăru, dintr-o dată! Imposibil! Aşa ceva n-ar fi trebuit să se întâmple… Dar lumea aceea era atât de ciudată…

… De fapt, nu era chiar atât de ciudată; dacă stătea să se gândească şi să observe mai bine, îi amintea ceva… ceva ce mai văzuse… sau cunoscuse… *altundeva.*

Munţii de lumină azurie, nisipul auriu, cristalele… lipsea, totuşi, ceva…

Aha! Aha! da… Dumnezeule, da, asta era…

Nu… nu era, oare, acea lume ciudată şi fantastică pe care o visase, întotdeauna, în vremea copilăriei şi în care se refugia, deseori, în gând, în clipele de frământări ale copilăriei sale, în momentele de restrişte ale tinereţii?

Da, ea era, Dumnezeule! EA ERA LUMEA ACEEA!

… Dar cum… cum… să fie, oare, posibil? O lume de atâtea ori visată, atât de mult dorită… evadarea din real devenise… *realitate*? De ce şi cum?

Ceva fantastic! Supranatural!

Dacă ar fi putut respira, atunci respiraţia sa ar fi fost gâfâitoare, din cauza emoţiei; dar el nu ştia sau nu-şi dădea seama.

Îşi reveni, cu greu, din acea emoţie. Lipsea, totuşi, ceva. Amintirile îşi croiau, încet-încet, drum prin labirintul minţii sale… Iată-l! Da, desigur Oraşul… Oraşul de Aur. Nici nu apucase să-şi depene gândurile, când, dintr-o dată, se ivi, acolo, jos, la limita orizontului – între Munţii Azurii Oraşul; cu ale sale turnuri avântate în sus, întru cucerirea cerului inundat de lumină; cu ale sale uriaşe cupole, cu ale sale arcuri strălucitoare; strălucind, el însuşi, ca o nestemată de basm. Foarte frumos oraş, exact cum îl visase el, dintotdeauna.

Şi o porni; trebuia să ajungă acolo, în oraş.

Mergea de mult, nu mai ştia de când. Firava sa siluetă se chinuia să se apropie de Oraş, care i se părea, la fiecare pas, tot mai îndepărtat. Trecu de două roci cristaline postate acolo parcă în chip de pilaştri şi ajunse în faţa unui val de ceaţă, nu prea densă, lucitoare… Nu se putea hotărî dacă să meargă mai

departe, sau nu, când, dintr-o dată, se ivi în faţa sa o crăpătură în perdeua de scântei care se stingeau înainte de atinge solul.

Prin acea ţâşnitură de scântei îşi croia drum cineva. O făptură, un chip de femeie, care înainta în ritmul unei muzici invizibile.

Era îmbrăcată în alb. Şi purta văluri albe.

Părea… Dumnezeule! Dumnezeule! DOAMNE DUMNEZEULE!

Era… ea! Chiar Ea! EA!

Îmbrăcată în alb! în alb! CA O MIREASĂ!

S-ar fi pornit pe plâns, ar fi pornit să tremure şi să se bâlbâie – dacă s-ar fi putut – dar emoţia îi strângea, ca într-un cleşte, până şi străfundul sufletului. I se păru că renaşte, din adâncul fiinţei sale – unde fusese îngropată, atâţia şi atâţia ani, de când… toată iubirea de odinioară… Dar ceea ce vedea – mai mult decât orice altceva în jur – era ceva imposibil.

Ea înainta. O adiere de vânt – venită cine ştie de unde – făcea să îi tulbure vălurile de pe cap şi părul, castaniu şi fin, care-i încadra faţa palidă şi împrăştia ceaţa, făcând să apară – pentru o clipă, doar o clipă – o mulţime aflată în sărbătoare, imagine care dispăru imediat. Picioarele se aflau încă în acea luminiscenţă.

Zâmbea. *Îi* zâmbea.

Dumnezeule, zâmbetul *acela!*

Erau foarte clare, acum, până şi cele mai mici amănunte, nu mai încăpea nicio îndoială. Faţa sa era foarte frumoasă. Sub îmbrăcămintea de culoare albă se reliefa un trup superb. Îşi ridică braţele şi le întinse spre el, într-un elan drăgăstos.

Voia să alerge dar nu putea. Aşa ceva chiar că era imposibil: ceea ce vedea, sau i se părea că vede, nu putea exista în realitate; era produsul imaginaţiei sale sau cine ştie ce altceva. Şi, totuşi, era ea, dar altfel, CUM NU MAI FUSESE NICIODATĂ. Pentru că… pentru că ea murise… MURISE, mai înainte de a apuca să îmbrace acea… rochie!

Se oprise doar la câţiva paşi de el. Ochii îi străluceau – sub sprâncenele subţiri – ca nişte stele; dar nu vorbea. Îl privea, neliniştită, dar nu vorbea.

Ar fi vrut s-o sărute, dar nu îndrăznea. Şi dacă era doar o vedenie? Era mai bine să rămână totul aşa, chiar dacă nu era nimic real; dar era minunat, totul. O asemenea vrajă nu trebuia să fie risipită.

Continua să privească, ţintă, acel chip de neuitat, când, o altă

spărtură se produse – în stânga sa – în acea perdea care devenise din nou compactă.

Dar acum cine mai venea? în depărtare se zărea o făptură mică, cenuşie.

După toate probabilităţile, de data aceasta va leşina.

Un obraz brăzdat de riduri – urme ale suferinţei – dar zâmbitor, doi ochi mari, pâr alb, aceeaşi rochie albastră pe care el şi-o amintea foarte bine.

Mamă!… MAMA!

Dar nu, nu este adevărat! nu se poate. Tu eşti moartă. MOARTĂ. Amândouă sunteţi moarte. Ce se petrece aici? *Unde* mă aflu? în Rai, poate? Dar nu, nu se poate, Raiul nu arată aşa; unii îl descriu cu totul altfel şi şi-l imaginează ca pe ceva pur spiritual.

Sau, poate, în Purgatoriu? Dar nu, nu se aud suflete în suferinţă.

Sau, poate, în Limb? Dar nu, cum să ajung acolo, doar am fost botezat.

Atunci, ce se întâmplă, am înnebunit? Nu, pentru că gândesc, gândesc, judec normal.

Atunci înseamnă că visez, sigur visez, pentru că şi în vis gândeşti sau, cel puţin, se presupune că o faci. Şi atunci accept varianta cu visul. Da, cu visul cel mai frumos pe care l-am avut vreodată şi care sper să dureze cât mai mult cu putinţă.

Acum se aflau amândouă lângă el şi-i întindeau mâna ca pentru a-l invita, în mod foarte drăgăstos. Întinse şi el ceea ce ar fi trebuit să fie braţele şi mâinile.

Ca şi cum un fluture ar fi atins o floare.

Se adânciră în ceaţă.

Se simţea, acum, fericit, fericit cum niciodată nu mai fusese, în viaţa sa zbuciumată. Oriunde l-ar fi dus nu avea nicio importanţă acest lucru; ar fi putut compensa cine ştie ce pagubă viitoare. După atâţia ani de viaţă solitară, cele câteva clipe petrecute cu cele două fiinţe pe care le iubise cel mai mult – chiar dacă în zadar – îi plăteau toate suferinţele îndurate.

Dincolo de vălul de ceaţă, jos, în valea aceea străjuită de cele două roci ca nişte pilaştri, nu-l aştepta nicio compensaţie. Părea că-l aşteaptă, în schimb, o grămadă de lucruri de diferite forme şi dimensiuni; dar, ciudat: îi apăreau ca şi cum le-ar fi privit

printr-un binoclu nereglat. Se opriră, toţi trei, şi cele două chipuri îl priveau ca şi cum ar fi aşteptat ceva de la el. Ce anume, oare?

Ridicându-şi privirea de pe acel soi de cătun putu să vadă cum se profilau la orizont maiestuoasele, impunătoarele turle ale Oraşului de Aur. Îşi propusese să ajungă la el.

Trebuia să aleagă.

Nu avu nicio clipă de ezitare; nu, pentru că visele din vremea copilăriei trebuiau să facă loc minunatei realităţi a momentului. Ameţitoarele construcţii aurite nu puteau, desigur, să rivalizeze cu bucuria şi tandreţea acelei întâlniri miraculoase chiar dacă era ceva de vis.

Îşi coborî, dintr-o dată, privirea şi-şi dădu seama că nu era nimic neclar acolo. Dimpotrivă, se vedea, desluşit, totul; ba chiar i se părea că recunoaşte clădirile acelea.

Cele două femei, zâmbitoare, îl duceau cu ele spre vale.

Ajunseră aproape de intrarea în strania aşezare. Construcţiile acelea îi erau, într-adevăr, familiare, aşa cum erau ele, un amalgam de stiluri şi epoci.

Da, da, desigur… Casa aceea din dreapta, cu verandă din lemn şi persiane verzi, nu era, oare, casa părinţilor, casa bătrânească? Şi cea de lângă ea – durată din pietre mari, coşcovite –, casă cu două etaje, nu era, oare, casa de la mare a copilăriei sale? Iar cea de vizavi, clădirea aceea cenuşie, cu două etaje, nu era, oarecum casa *ei?*

O luă la fugă şi, iată, îi apăru şi bătrâna şcoală elementară; îi apăru şi parcul; îi apărură şi prăvăliile care-l văzuseră crescând – copil, băieţandru şi apoi flăcău. Iată şi liceul şi clasa în care învăţase, care păstra în ea umbrele foştilor colegi; dar numai ale celor care-i fuseseră *cu adevărat* şi prieteni. Şi grădina publică, cu *acea* bancă, incomodă, dar care amintea de atâtea emoţii.

Alerga, alerga şi iar alerga şi amintirile, frumoase, i se depănau, rând pe rând; îi defilau pe dinaintea ochilor case, străzi şi baruri şi cinematografe, care jucaseră un rol mai acătării în viaţa lui. Şi, în plan îndepărtat, pe strada principală – care împărţea în două orăşelul – … o casă… care n-avea cum să existe… pentru că, de fapt, nu existase niciodată: o locuinţă ciudată, modernă – şi, totuşi, patinată – având în faţa ei o frumoasă grădină.

De ce se afla acolo? Nu putea să fie reală, ea exista doar în imaginaţia lui: era casa pe care visase c-o va avea, va fi a lui, atunci când va fi ajuns într-o anumită etapă a vieţii – la care nu ajunsese niciodată – casă în care să locuiască împreună cu o femeie, cu care n-a putut niciodată să se însoare.

Se opri; dacă ar fi fost cazul, ar fi gâfâit; ar fi fost cu sufletul la gură, dar nu era cazul; se opri şi se întoarse. Cele două figuri care-l însoţiseră erau departe de el şi se grăbeau să-l ajungă.

Şi, din nou, îl chinui întrebarea: Unde mă aflu? Sunt, oare, mort, dat fiind că mă aflu printre morţi? Nu, pentru că, în acest caz, ar trebui să mă aflu printre toţi morţii şi nu numai printre *doi,* în mod deosebit. Şi atunci? Bine, bine, n-are importanţă; să acceptăm, aşa cum e, ceea ce ne-a fost dat; nu contează *unde* sunt, contează *cum* sunt. Şi sunt fericit. Nu voi pleca niciodată de aici, dintr-un loc în care se păstrează toate amintirile şi figurile şi întâmplările şi lucrurile cele mai frumoase, cele mai bune din viaţa mea. Dacă ar fi fost în stare ar fi scos un lung suspin de uşurare, de fericire.

Iată-le acum lângă el.

Zâmbeşte, iubirea mea, te-am regăsit după atâţia ani de tăcere şi de singurătate. Zâmbeşte-mi, mamă, vom sta, în sfârşit, împreună.

Duceţi-mă cu voi. Încotro credeţi de cuviinţă.

Porniseră din nou la drum, se îndreptau către centrul orăşelului, când, pe neaşteptate – fără a fi dat vreun semn – ele se opriră. Le privi speriat şi văzu cum le dispărea zâmbetul de pe buze, puţin câte puţin, cum dispare zăpada, topită de soare, cum se scurge nisipul printre degete. Îl priveau, amândouă, cu ochii plini de mâhnire, ca şi cum şi-ar fi amintit de ceva foarte trist.

Ce se întâmplă? Ce se întâmplă? ar fi strigat el, dacă ar fi fost în stare s-o facă.

Uşoara atingere a mâinilor lor – care cu puţin timp înainte i se păruse a fi o strângere – îi păru dintr-o dată foarte slabă. Totul în jurul lui – straniul peisaj îndepărtat şi cerul luminos – părea că tremură. Simţi că e şi el cuprins de tremur. I se păru din nou, ca mai demult, că se prăbuşeşte, cade şi iar cade.

Încercă să se agaţe de ceva dar nu reuşi.

Nu! Nu vreau să plec de aici! *E atât de frumos aici, cu voi.* NU!

ar fi vrut să strige.

Le zări ca printr-un văl. În ochii lor se citea o tristeţe nemărginită.

— Ajutaţi-mă! Ajutaţi-mă, vă rog! Vă rog, pe voi cele care m-aţi iubit. Vă rog!

Uimire. Frică. Totul în jur tremura şi mai tare.

— Să-mi rămână măcar amintirea… Să-mi rămână măcar amintirea… să-mi amintesc de voi şi de acest loc.

Tăcere.

I se părea că-l înghite un vârtej invizibil. Mintea i se înceţoşa, parcă, dar putu să vadă două feţe triste, cele două chipuri dragi, care păreau să caute cu înfrigurare un răspuns la ultima lui întrebare; dar el ştia, i-o spunea ceva din străfundul fiinţei sale că era imposibil. IMPOSIBIL!

I se părea că-l înşfacă vârtejul, îl smulge de pe pământ şi-l duce undeva sus… sus… în slava cerului, în spaţiul nemărginit; smulgându-l cum smulge uraganul plantele cele mai rezistente. Sau că sub el se căscase o prăpastie şi că era supt în jos, în măruntaiele pământului; se simţea strivit de neant şi mai simţea cum picioarele îi sunt foarte, foarte grele. Acolo, jos… jos… jos… către…

Puternica lumină albă continua să inunde masa de operaţie; brancarda – purtată de doi infirmieri – dispăru dincolo de uşa din planul îndepărtat al sălii; marele clinician îşi scoase mănuşile de cauciuc transparent şi cineva îi desfăcu legătura din jurul gurii. Fu imediat înconjurat – ca de obicei – de asistenţi şi de medici, pentru a fi felicitat, a i se aduce mulţumiri şi a i se cere informaţii.

— De data aceasta operaţia a fost mai grea ca de obicei; bietul pacient fusese afectat de „morbul albastru”; a fost necesară o întrerupere a funcţiei cardiace, timp de zece minute, lucru nemaiîntâlnit până acum… nici măcar de mine; totuşi, totul a mers bine, Slavă Domnului!

Era celebru, celebru în toată lumea, datorită noii şi revoluţionarei sale metode de a întrerupe funcţiile inimii şi a opera, apoi, liniştit, pe aceasta.

În timp ce ieşea, adus de spate, din sala de operaţie, cei prezenţi observară pe faţa lui bătrână o cută mai adâncă decât celelalte. Efectul oboselii, se gândeau. Nu aveau de unde să ştie

că i se pusese, din nou, întrebarea *aceea*, întrebare care-l chinuia mereu, inexorabil, după asemenea operaţii.

Doamne! Doamne! în acel timp, în acele zece minute, omul acela era virtualmente mort; inima sa nu mai bătea; îi încetaseră funcţiile vitale şi nu era som… Şi atunci, dacă murise, unde se refugiase… sufletul său? Şi de unde s-a întors, a venit din nou la el?

Unde se va fi ducând sufletul, eul profund, intim, personal, dacă el nu rămâne, şi nu poate să rămână, într-un cadavru, cum părea atunci a fi – după toate aparenţele – acel individ? Unde? UNDE?

(iulie 1962)

Seducţie

Nu că şi-ar fi făcut probleme (nu-şi făcuse niciodată probleme, bătrâna Marta, nici când bărbatul său… dar asta e o altă poveste) dar acel domn Griffi era, totuşi… puţin ciudat. Ar fi fost imposibil de definit exact în ce consta această ciudăţenie; totuşi, domnul Griffi era un bărbat bizar, ce mai. Nu mai avusese niciodată în pensiunea ei unul care să-i semene; deşi, la drept vorbind, nu i-ar fi putut reproşa nimic; era bine educat, chiar prea bine; era gentil, afabil, un pic cam rezervat, deloc palavragiu; plătea regulat pensiunea, nu făcea mofturi, nu se plângea de bucătărie (bietul de el mânca atât de puţin, încât te întrebai cum de putea să mai trăiască!). Şi, totuşi, avea nişte deprinderi ciudate; de pildă, aceea de a sta, zile întregi, închis în odaia sa; ieşea numai după-amiaza şi se întorcea noaptea târziu sau chiar când mijeau zorile.

Dar era, oricum, un bărbat distins, se îmbrăca întotdeauna cu eleganţă şi avea foarte mare grijă de aspectul său exterior. Seara, în timp ce lucra la al nu se ştie câtelea pulover, Marta se întreba cum de putuse un bărbat de condiţia lui să se împotmolească tocmai acolo, în acel fund de periferie, printre acei pensionari de teapa unuia ca Fabbri – traficantul – sau a acelei fete – cum, oare, se numea? A, da, Luisa Dermonti, un nume fals, desigur. Nu-ţi trebuiau calităţi de ghicitor ca să înţelegi cam ce „profesie” avea: apărea doar la masă şi-şi petrecea întotdeauna toată noaptea în afara pensiunii…

Chiar, era un fapt ieşit din comun ca un „domn” distins, cum era Griffi, să accepte să locuiască împreună cu unii de teapa ălora. Cu atât mai mult cu cât era un bărbat chipeş. Cu faţa slabă, nasul subţire, buzele subţiri, lat în umeri, deşi puţin adus de spate… Marta îi dădea vreo treizeci de ani; şi nu o mira deloc faptul că fata aceea, Dermonti, pusese ochii pe el. Dar, se gândea Marta, ce s-ar fi întâmplat dacă un bărbat ca Griffi ar fi căzut în mrejele unei asemenea femei? Şi, totuşi, judecând după aparenţe, bietul domn Griffi nu era chiar atât de insensibil la farmecele – aşa vulgare cum erau – ale acelei femei.

O străduţă întortocheată, abia luminată de câteva felinare aşezate prea sus; un motan care se strecura cu paşi abia simţiţi în căutarea a ceva de mâncare printre gunoaiele de la marginea trotuarului; un cer înstelat, parţial acoperit de nori şi de smogul din oraş… Era străduţa care ducea la „Pensiunea Marta”; străduţă care şerpuia prin cartiere vechi, cu case foarte bătrâne, gata să se prăbuşească, case din bârne de lemn, cu acoperişuri sparte, cu pereţii coşcoviţi – crăpaţi, ici şi colo – cu zăbrele la ferestre.

Cu mâinile în buzunare, cu capul îndreptat înainte, puţin adus de spate – ca de obicei – domnul Griffi înainta pe trotuarul din stânga, pe partea pe care se afla „Pensiunea Marta”; se întorcea după ce lipsise o zi întreagă, potrivit deprinderii sale din ultima vreme… Ajuns în dreptul numărului 241, îşi înălţă puţin privirea pentru a putea vedea să urce cele câteva trepte de la intrare, când dădu cu ochii de Luisa Dermonti care stătea rezemată de uşă. Nu era frig – se apropia vara – astfel că femeia purta o bluză albastră – destul de decoltată – şi fustă gri, strâmtă şi scurtă, care lăsa să i se vadă formele provocatoare, voluptuoase. Era frumoasă şi ar fi putut părea şi mai frumoasă dacă s-ar fi machiat mai puţin. Părul ei negru, ca pana corbului, părea să aibă reflexe roşii; avea un năsuc întors puţin în sus, o faţă armonioasă chiar dacă în jurul gurii şi al ochilor apăreau câteva riduri. Îi ceru un foc.

— Da, desigur… Griffi scoase bricheta şi o apropie de ţigara ei; flăcăruia lumina chipul uscăţiv al bărbatului şi fardul, excesiv, al fetei.

Ea trase în grabă două fumuri.

— Frumoasă seară, domnule Griffi, nu vi se pare?

— Da, într-adevăr, foarte frumoasă – răspunse el scrutând, cu un aer preocupat, cerul acoperit de nori.

Luisa îşi luase o poziţie voit provocatoare. După ce mai trase un fum întrebă:

— Ce-aţi mai făcut azi?

— Diverse treburi. Am fost în centru, dar n-am găsit persoana cu care trebuia să mă văd.

Urcă o treaptă.

— Cum, plecaţi deja? — încercă ea să-l mai reţină.

— Mă iertaţi. Sunt foarte obosit în seara aceasta. La revedere.

Ajuns în capul scărilor închise uşa în urma sa; Luisa, cuprinsă de furie, strivi ţigara sub tocul pantofului.

Faci pe tipul dur, n-am mai văzut altul atât de viclean. Cu atât mai rău. Am reţinut ce privire aveai, zilele trecute când m-ai întâlnit pe coridor şi eu eram doar în pijama. Şi pe cea de acum, când nu-ţi mai dezlipeai ochii de pe bluza mea descheiată. Bineee, data viitoare voi mai descheia un nasture, apoi încă unul şi încă unul, până când te vei hotărî... nu-ţi va trebui mult, ştiu eu... Şi apoi îmi placi... Ciudat că-mi placi, mie, care sunt atât de diferită de altele. N-aş fi crezut niciodată că voi întâlni într-o bună zi un bărbat care să-mi placă cu adevărat. Ai în tine ceva misterios care mă atrage...

După ce-şi termină cina, domnul Griffi se scuză şi părăsi sufrageria îndreptându-se spre camera sa. Marta se apucase să strângă masa şi să facă ordine urmărindu-l cu privirea pe Griffi. I se păruse că mai înainte de a apuca să urce scările el se uitase, pe furiş, spre masă. La cine, oare? Desigur că nu la Fabbri, nici la bătrânul Lafferi – care-şi curăţa un măr – nici la Lessera – învăluit în fumul pipei sale – nici, cu atât mai puţin, la Clara, servitoarea. Nu, hotărât lucru, nu aceste persoane îl interesau pe Griffi; voise să arunce o ultimă privire spre Luisa Dermonti care rămăsese acolo, cu un aer indiferent, cu picioarele puse unul peste altul într-un mod cât se putea de provocator... Bineînţeles că neruşinata aia o făcea în mod intenţionat.

După o clipă de ezitare, aproape imperceptibilă, el începu să urce scările.

Marta îşi spuse: *Te-ai şi prins în cursă, drăguţule! Ţi se citeşte pe faţă şi în privire. Nu mă înşel, mă pricep eu la bărbaţi şi ştiu ce se întâmplă cu ei când ajung aşa ca tine!*

Griffi avea o faţă subţiată şi palidă, aproape transparentă – aşa apărea în lumină – în timp ce urca încet scările ţinându-se cu mâna de balustradă. I se putea vedea până şi păienjenişul azuriu al venelor, sub pielea albă a mâinilor…

Marta îşi aminti acest amănunt în timpul a două coşmaruri pe care le avu în acea noapte. Stătea întinsă pe pat, cu privirea aţintită în tavan şi i se părea că aude zgomote ciudate care semănau, vag, cu fâlfâitul aripilor unui liliac. Era, totuşi, un sunet slab, înăbuşit; Marta se întrebă dacă nu cumva era o halucinaţie, o autosugestie generată de permanenta ei frică de hoţi. Se apropie de uşă şi o întredeschise, încet, cu mare grijă, să nu facă nici cel mai mic zgomot. Scările erau pustii, dar văzu – preţ de o clipă – umbra cuiva care se îndepărta foarte repede pe coridorul de la etajul al treilea; se întinse peste balustradă, pentru a vedea mai bine.

Era chiar domnul Griffi; părea foarte agitat: îşi freca, nervos, mâinile, îşi ştergea fruntea transpirată, îşi trecea degetele prin păr şi umbla de colo-colo, ca un nebun. Apoi, pe neaşteptate, se sprijini de balustradă.

Marta se trase înapoi, înfricoşată; închise uşa şi se băgă din nou în pat.

Dacă ar fi rămas în continuare acolo s-ar fi speriat şi mai tare, văzând cum, la un moment dat, Griffi – mai palid ca niciodată – agăţat de balustradă, privea ţintă, febril, uşa camerei în care locuia Luisa apucându-se, din când în când, cu mâinile de gât.

I-ar fi fost dat Martei să mai descopere şi alte „simptome”, alte indicii alarmante. Domnul Griffi nu mai era el însuşi, nu mai era acel personaj distins pe care-l ştia ea; o grămadă de amănunte îi dezvăluiau faptul că i-o *copsese* bine Luisa; că era, pur şi simplu, obsedat de ea. Iar ea, „vampira” de ea, îşi dăduse, desigur, seama că îi mai trebuia foarte puţin ca să-i dea lovitura de graţie, să-şi îngenuncheze, definitiv, victima…

Ocazia se ivi într-o seară, pe coridor, cum se mai întâmplase. Griffi abia se întorsese şi tocmai voia să deschidă uşa camerei lui…

Luisa, în cămaşa ei de noapte străvezie, era mai seducătoare ca oricând. Ieşise din cameră chiar în clipa în care Griffi voia să intre în camera lui. Scuzându-se că voia să meargă să se uite la ceas, o luă, de-a lungul coridorului, spre ceasul din perete şi atinse, aşa, din întâmplare, braţul bărbatului care se dăduse

puţin la o parte pentru a-i face loc să treacă. Tresăriră amândoi. Apoi, Luisa îşi continuă drumul, mergând foarte încet – în timp ce el o mânca din ochi – dându-şi osteneala ca mişcările sale să pară cât mai provocatoare cu putinţă. Ajunsă la capătul coridorului se opri în faţa unei chiuvete de lângă baie şi bău puţină apă de la robinet; aruncă o privire la ceasul de pe peretele din fundul culoarului apoi se întoarse. Griffi, în tot acel timp, nu făcuse nicio mişcare; era ca un animal hipnotizat de privirea unui şarpe; era, parcă, sub puterea unei vrăji; se pierduse cu totul la vederea acelor sâni perfecţi de sub cămaşa de noapte de nailon, de culoare roz, la vederea acelor coapse elastice şi svelte, a acelor şolduri de culoare măslinie, a acelui profil de culoarea fildeşului.

Ajunsă în dreptul camerei sale, Luisa se aplecă uşor pentru a pune mâna pe clanţă şi Griffi putu astfel să admire – în toată splendoarea lor – nişte sâni goi, rotunzi şi tari, care-i dădeau o senzaţie de uşoară ameţeală. Înainte de a închide uşa în spatele său, Luisa întoarse capul spre el aruncându-i o privire fără echivoc… Şi lăsă cheia pe dinafară. O invitaţie mai clară nici că se putea face.

Luisa se simţea în culmea excitării, fremăta toată, ca şi cum… Şi doar cunoscuse atâţia bărbaţi la viaţa ei! Nu reuşea să-şi explice de ce Griffi îi plăcea atât de mult. Vru să se întindă pe pat; apoi se răzgândi şi se duse să deschidă fereastra. Luna era aproape plină şi înăuntru pătrunse o pală de vânt care-i răvăşi părul, desfăcut, care-i cădea pe umeri. Afară se vedeau acoperişurile şi coşurile cenuşii ale oraşului vechi. Auzi, dintr-o dată, un târşâit de paşi pe coridor. Îşi şterse rujul de pe buze şi se îndreptă spre pat; îşi scoase papucii roşii şi cămaşa de noapte pe care le puse pe un scaun apropiat şi după câteva clipe era întinsă, nemişcată. Dar îi bătea inima, îi bătea foarte tare; nu se întâmpla nimic! Se părea că Griffi se transformase într-o stană de piatră, nu se mai putea mişca.

Luisa se hotărî să schimbe tactica: se repezi la fereastră apropiind perdelele una de alta, dar nu prea mult, atât cât să permită razelor de lună să pătrundă în încăpere – o lumină fantasmagorică, slabă, misterioasă. Trecând prin faţa oglinzii, fixată pe uşa unui dulap vechi, nu putu să reziste tentaţiei de a se opri o clipă pentru a se admira. Nu se displăcu, ci, dimpotrivă, găsi că e frumoasă şi seducătoare; trupul său gol

arăta splendid în lumina aceea slabă. În cele din urmă se întinse pe pat şi-şi trase cearşaful peste ea. Nu mai avea altceva de făcut decât să aştepte…

Dar, tot nu se întâmpla nimic; totuşi, la un moment dat auzi cum se apropia cineva de uşa ei şi cum apasă, încet-încet, pe clanţă. Luisa aştepta, cu respiraţia oprită. Dar mişcarea încetă, brusc, clanţa îşi reveni la poziţia normală şi… Zgomotul unor paşi care se îndepărtau spunea totul: Griffi era un timid.

Timid? Luisa – cuprinsă de furie, se gândea cum de se putea să fie unii atât de timizi. Niciun bărbat, niciun *bărbat* nu putea fi atât de timid, doar dacă…

Luisa era o femeie plină de imaginaţie. Şi-şi spunea dacă nu cumva, la urma urmelor, să fie adevărat ceea ce gândea… Da, Griffi şovăise atâta pentru că, probabil, avea de ascuns cine ştie ce cumplită taină, cine ştie ce cumplite lucruri; cine ştie, poate chiar numai unul, dar teribil de omenesc…

În acel moment îşi dădu seama că nu mai poate adormi. Se sculă din pat şi se duse la fereastră. În liniştea nopţii se profilau pe cer acoperişurile ţuguiate ale vechilor case; din când în când se auzeau miorlăituri de pisici în călduri. Puţin câte puţin Luisa se linişti; tocmai se pregătea să se întoarcă în pat, când…

De undeva, de sus, se auzea un zgomot ciudat; se aplecă pe fereastră să vadă despre ce era vorba, dar nu observă nimic neobişnuit. O trecu un fior şi-şi îndreptă privirea în jos, în lumina aceea slabă a lunii. Umbra casei, cu terasa de deasupra, se proiecta printre cele ale altor case. Şi pe terasă văzu – sau i se păru că vede – o umbră misterioasă, indefinibilă, care se strecura printre hornuri; se mişca repede, când pe orizontală când pe verticală, scoţând mici ţipete ascuţite, neomeneşti, chelălăieli animalice!

Pe Luisa o cuprinseră fiori de frig, deşi noaptea era caldă. Imaginea dispăruse, dar femeia avea în continuare privirea aţintită asupra acelei umbre de pe terasă, asupra punctului în care se ivise acea umbră misterioasă. Să fi avut vedenii? îşi trecu o mână pe fruntea udă de transpiraţie şi pe umerii goi; i se făcuse pielea de găină. Se îndreptă din nou, încet, spre pat. Îşi puse pe ea cămaşa de noapte şi se întinse. În mod ciudat, nu se mai gândea la umbra aceea bizară; o chinuia alt gând, alt mister. Se gândea la domnul Griffi. Primul *bărbat* care-i plăcea uneia ca *ea*…

Trecură alte două zile. Bătrâna Marta îşi supraveghea pensionarii cu o şi mai mare curiozitate. Se gândea: oare cât va mai rezista acea fortăreaţă de Griffi la asalturile Luisei, când se întâmplă ceea ce, în mod inevitabil, trebuia să se întâmple…

A treia zi, Griffi şi Luisa se întâlniră din nou, din pură întâmplare de această dată. Cu câteva minute înainte de miezul nopţii, Luisa se întorsese la pensiune şi, în timp ce urca scările spre camera ei, îi apăru în faţă o umbră. Fu cât p-aci să urle de spaimă, când, ridicându-şi privirea, văzu un chip cunoscut care o privea ţintă de pe palierul etajului al treilea. Era Griffi. Stătea acolo, ca şi cum ar fi aşteptat-o. Tocmai se întorsese şi el şi auzind că urca cineva în urma lui vruse să vadă dacă nu cumva era chiar „dânsa". Nu, de această dată, nu ar fi şovăit. Fără a-şi cunoaşte unul altuia intenţiile se hotărâseră amândoi să meargă până în pânzele albe.

Luisa începu să urce mai repede scările, cu inima bătându-i puternic şi, între palierul celui de-al doilea şi celui de-al treilea etaj – profitând de faptul că se găsea pentru o clipă în afara câmpului vizual al lui Griffi – îşi aranjă părul, îşi şterse de fustă mâinile ude de transpiraţie şi-şi descheie larg bluza pe care mai înainte şi-o încheiase până sus. Continuă să urce repede scările. Inima îi bătea nebuneşte.

Se întâlniră faţă în faţă. Griffi, îmbrăcat într-un costum impecabil, de culoare închisă, avea un aer foarte distins. Dar faţa i se subţiase foarte mult, parcă, iar ochii îi ardeau. Nemişcat, privea ţintă pe femeia care se apropia legănându-şi şoldurile.

Luisa îi apucă mâinile lui Griffi, care stătea rezemat de balustradă, şi o cuprinse un fior de frig; nu mai atinsese niciodată nişte mâini atât de reci. Şi, cu toate acestea, i le strânse cu putere.

— Ce mâini reci ai! — spuse, în sfârşit, ea. Vino… vino cu mine, te voi încălzi…

Apoi tăcu, stingherită, dându-şi seama de vulgaritatea frazei pe care o rostise.

Domnul Griffi nu răspunse; dar, o privea ţintă în faţă, parcă ar fi fost hipnotizat. Apoi se hotărî şi strânse şi el, la rândul său, mâinile femeii. Stătu aşa, câtva timp, apoi făcu câţiva paşi înainte, ca pentru a pune capăt unei lupte interioare. Luisa îl

urma, de foarte aproape. Se gândea că vrea s-o invite în camera lui; dar nu, nici vorbă; Griffi trecu mai departe de camera lui şi începu să urce scăriţa care ducea pe terasă.

Era o scăriţă în spirală, prost luminată; se ţineau de mână înaintând în acel întuneric care-i învăluia şi le făcea şi mai puternică dorinţa. Nu schimbară nicio vorbă, gândurile le zburau, amândurora, nebuneşte; se gândeau, în fond, amândoi, la acelaşi lucru; la aceea că găsiseră, unul în celălalt, fiinţa căutată de o veşnicie, de o viaţă întreagă; o fiinţă *deosebită de toate celelalte.*

Uşcioara, ruginită, se deschise scârţâind. Ieşiră în aerul acela călduţ al nopţii senine, sub cerul înstelat. După ce trecu şi Luisa, Griffi încuie uşcioara. Auzind acel zgomot, Luisa îşi dădu seama că nu mai era cazul să apeleze la farmecul fiinţei sale; treaba mergea, oricum, de la sine…

Griffi o strânse în braţe suspinând; o strânse cu nădejde. Şi-şi înălţară, amândoi, privirea către cer; ca şi cum ar fi vrut să caute ceva, acolo, ceva numai al lor. Era o noapte foarte frumoasă, senină. Lumina stelelor pălea în faţa luminii lunii pline. Venus asfinţise; Marte strălucea, singuratic, într-o aureolă roşiatică. Luisa îşi lăsă capul în jos; nu-l văzuse niciodată, de atât de aproape, pe Griffi. Era un bărbat ca atâţia alţii – se gândea – şi totuşi avea ceva misterios în el; ce oare? Poate umerii, laţi, un pic încovoiaţi? Poate privirea? Sau ce altceva, ce alt farmec de nebănuit?

Îl întrebă:

— Cum te numeşti?

El o strânse şi mai tare în braţe şi-i spuse, pe şoptite:

— Griffi. Eşti mulţumită? Dar, ce mai contează?

— Da, chiar, ai dreptate.

Luisa îşi lăsă capul pe spate şi lui Griffi i se păru că era şi mai frumoasă acum. Razele lunii îi luminau faţa. Părul său, de culoare închisă, aproape că strălucea în noaptea aceea senină; pielea îi era albă, albă ca laptele; gura să i se oferea, ca un fruct îmbătător, miraculos. Cobori, încet, pleoapele şi buzele se întredeschiseră lăsând să se vadă albeaţa strălucitoare a dinţilor. Fata văzu cum buzele domnului Griffi se apropie de ale sale; văzu cum îi zvâcnesc tâmplele.

Se sărutară îndelung, cu pasiune, sălbatic. Ca şi cum atracţia reciprocă – care devenise tot mai puternică în ultimele

săptămâni – trebuia să se concretizeze şi să se finalizeze, aşa, dintr-o dată, în acea clipă. Clipă în care lumea, restul lumii, nu mai conta pentru ei. Ceea ce conta era acea îmbrăţişare, acea armonie desăvârşită la care râvniseră dintotdeauna. Când gurile lor se atinseră fu ca şi cum s-ar fi produs o descărcare electrică; amândoi se cutremurară, fură cuprinşi de fiori şi de pe buzele amândurora se scurgeau picături de sânge.

Apoi se despărţiră, se îndepărtară – încet, cu un pas – privindu-se ţintă, cu tandreţe şi uimire; pentru că descoperiseră *ceva,* aflaseră taina. Trupurile lor fremătară, îndelung.

Primul care deschise gura fu Griffi; rosti, cu un glas slab, întretăiat de emoţie:

— Eu... n-aş fi crezut niciodată... Nu, nu mai speram... Credeam că sunt ultimul... O femeie din stir... o femeie din aceeaşi stirpe!

Nu mai fusese niciodată atât de palid. Îşi amintea de toţi acei ani de nelinişte, de singurătate, într-o lume care nu era a sa.

Luisa îşi amintea, în schimb, de ciudatele, contradictoriile impresii pe care le avusese la început, atunci când îl văzuse, pentru prima oară, pe Griffi. Atracţie şi repulsie, frică şi încredere, groază şi dorinţă, ură şi iubire... Şi toate acestea pentru că Griffi îi amintea de ceva, ceva vag, confuz, ceva din îndepărtata sa copilărie... Acel *ceva* nu dispăruse, nu murise, exista încă şi îi unea acum, în ciuda faptului că ea, totuşi, nu înţelegea nimic.

Griffi continuă, cu o voce gâtuită de emoţie:

— Dacă tu ai fi fost la fel ca celelalte, ai fi avut aceeaşi soartă ca ele. Dar tu, nu, mi-am dat seama, chiar de la început, că tu... Ştiam eu că... N-o ştiam cu certitudine, poate că nici n-o ştiam, speram, doar... Sau era o dorinţă care devenise obsesie. Mă chinuia, de mai bine de o lună. Şi trebuia să fiu foarte atent, nici nu puteam avea încredere în tine, nu voiam să se afle... Atunci, într-o noapte, am venit până la uşa ta, dar n-am intrat... Am avut, atunci, o criză cumplită şi m-am dus pe terasă, să mă răcoresc. Din fericire, nu m-a văzut nimeni...

Ea îl mângâia, încet, pe obraz.

— Acum s-a terminat totul. Ne-am regăsit. Am simţit şi eu, încă de la început, că se petrecea ceva cu noi, ceva, o legătură, care nu putea exista decât între noi doi... Niciun *bărbat* nu m-a atras, niciodată, aşa cum m-ai atras tu. Acum înţeleg. Şi în

noaptea aceea… eu… eu te-am văzut. Şi mi se părea că înţeleg ceva care era, totuşi, de neînţeles…

El îi luă mâna şi i-o sărută.

— E minunat Credeam că pentru mine totul se sfârşise, că voi rămâne singur pentru totdeauna, că nu voi mai găsi, niciodată, pe cineva din stirpea mea. Şi…

Luisa îl întrerupse, retrăgându-şi în acelaşi timp, mâinile:

Nu. Eu nu sunt din stirpea *ta.* Îţi voi arăta ceva; dar, te previn că este ceva care te-ar putea face să te îngrozeşti.

El vru să protesteze; deschise gura, dar ea i-o luă înainte. Se retrase câţiva paşi, îşi duse mâna la ceafă, la rădăcina părului; şi începu să tragă; pielea, albă ca laptele, se desprindea ca un leucoplast. Pielea de pe faţă, de pe braţe, de pe trup, de pe picioare, toată pielea se desprindea – ca pieliţa unui fruct – fără a opune nicio rezistenţă. Se desprindea, aşa, pur şi simplu. Şi ea apăru, aşa cum era *cu adevărat,* foarte frumoasă. Părul îi era, acum, negru, mai negru decât noaptea, iar pielea sa era cea *adevărată…* Pielea sa era de culoare roşie-cărămizie, ceva inimaginabil, o culoare pe care n-o mai folosise, niciodată, niciun pictor şi nici nu mai fusese întâlnită, niciunde, în Natură. Dar care o prindea bine, îi lumina – blând – chipul, îi înroşea buzele, îi scotea în evidenţă rotunjimea sânilor, făcea să-i pară mai frumoase mâinile şi picioarele; culoarea aceea contrasta cu cea a ochilor, care păreau aurii sub genele negre. În lumina lunii – despuiată de îmbrăcăminte şi de pielea sa albă – Luisa îi apăru drept cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase femei de pe Pământ. Goliciunea ei – acea goliciune care avea culoarea cărnii şi a focului – avea ceva magic, pasionant, delirant, fantasmagoric, ceva care nu avea nimic comun cu recea şi alba goliciune a femeilor pământene.

Profund tulburat, Griffi abia se mai putea stăpâni. În cele din urmă reuşi să învingă emoţia şi să articuleze câteva cuvinte:

— De unde vii?

Luisa întredeschise gura – într-un zâmbet fermecător – şi-şi aţinti privirea în cer, pentru a arăta, acolo, un punctişor – care strălucea, undeva, departe, pe firmament.

— Vin de acolo de sus. Sunt ultima supravieţuitoare. Eram foarte mică atunci când am ajuns aici. M-au cules nişte făpturi, dintre rămăşiţele arse ale unei astronave. Au devenit părinţii mei adoptivi. Mulţumită lor am reuşit să supravieţuiesc şi să mă

integrez în această lume.

Se întoarse, pentru a-şi privi „pielea” pe care şi-o scosese.

— După cum vezi, am reuşit să-i păcălesc pe locuitorii Pământului. Această piele a „crescut” o dată cu mine, adaptându-se la trupul meu care creştea. Cred că mi-au lipit-o *acolo sus.* Se vede treaba că acest lucru făcea parte din planul lor. Griffi se apropie de ea şi o strânse din nou în braţe.

— Să nu mă părăseşti, niciodată. E adevărat că tu nu eşti din stirpea *mea,* dar toate astea n-au nicio importanţă. Nu suntem pământeni, nici tu nici eu; asta este important. Sunt şi eu – la fel ca tine – ultimul supravieţuitor din neamul meu. Toţi ceilalţi au murit. Dar acum, când te am pe tine, se va schimba totul. Noi doi… *Noi* putem s-o luăm de la capăt. Datorită nouă se va putea naşte o nouă stirpe, care va avea vigoarea, vitalitatea pe care le ai şi pe care le am, aceeaşi vigoare şi vitalitate luate împreună… Rămâi cu mine, te implor.

Drept răspuns, ea se lipi de el oferindu-i buzele…

Mai era puţin până să se lumineze de ziuă şi luna, enormă, se pregătea să apună undeva în spatele hornurilor. Prima lor noapte de iubire se apropia de sfârşit. „Domnul Griffi” îşi scoase pe neaşteptate cămaşa rămânând în torsul gol. Acolo se afla, deci, cheia misterului, chiar în faţa ochilor ei; acum Luisa înţelegea misterul acelor umeri încovoiaţi. El avea aripi. Aripi uşoare dar zdravene care semănau cu cele ale unor lilieci; le fâlfâi prin aer privind-o.

Ea începu să facă mici salturi; mai întâi mici, de zece centimetri, apoi de douăzeci, de cincizeci şi apoi salturi de câte un metru. Şi, dintr-o dată, se ridică în aer. Fără aripi. El o privi uluit:

— Dar…

— *Acum* îmi amintesc că era în stare să zbor de când era copilă; *acolo sus* nu era aer suficient pentru a te putea folosi de aripi ca ale tale.

„Domnul Griffi” se apropie de uşiţa terasei şi după ce scoase cheia o aruncă undeva la marginea streşinii. Zgomotul metalic răsună în liniştea nopţii care se apropia de sfârşit. Apoi, el se întoarse spre ea şi se luară iar de mână. Ea aruncă, pe furiş, o privire spre „pielea” care zăcea, fără viaţă, pe jos; se transforma, încet-încet, într-o pulbere alburie.

— Hai să plecăm, spuse. Nu mai avem nimic de făcut aici.

Se avântară în zbor împreună. Se înălţară pe cerul care începea să se lumineze la orizont şi începură să zboare, în tăcere, pe deasupra oraşului cufundat în somn; ferestrele erau încă închise, toate. În foarte puţin timp deveniră două mici puncte negre în lumina marelui disc galben al lunii, apoi dispărură.

Se crăpa de ziuă.

(24 februarie 1963)

Puşa şi diavolul

— Ascultа, Puşa, tu crezi în diavol?

— Nu.

— De ce nu?

— Mi se pare o noţiune veche, perimată. Îţi poţi închipui o arătare, aşa, cu coame, cu copite, cu coadă şi cu furcă, acum, în 1969? Şi, care, colac peste pupăză, să lase în urma sa un miros urât, de pucioasă! Ptiu!…

— Dar de unde ştii tu că diavolul arată chiar aşa?

— Aşa l-au descris toţi, dintotdeauna…

— Dar nu-i deloc aşa, nicidecum. S-o fi modernizat şi el; se poartă după moda zilei, nu? Adică cu părul lung, în loc de coadă, cu pandantive şi ghiuluri, în loc de furcă, cu mocasini şi sandale, în loc de copite, nu?

— Atunci n-ar mai fi diavol.

— Ba da, ba da; n-ar însemna decât că s-a adaptat la epoca noastră, că ţine pasul cu moda noastră.

— Da, dar în trecut…

— Şi în trecut. „În mod oficial”, diavolul a fost mereu roşu, încornorat, urât mirositor; dar când se înfăţişa bieţilor muritori era întotdeauna îmbrăcat după moda epocii respective. Perucă şi crinolină – în secolul al XVIII-lea – redingotă şi gambetă – în secolul al XIX-lea – iar acum…

— Acum… se îmbracă la fel ca noi!

— Desigur, s-ar putea foarte bine.

— Da, doar că nu există…

— Nu există?

— Păi, cum ar putea să existe în epoca aceasta a noastră? Mergem pe Lună şi continuăm să credem în Diavol! Mi se pare

un paradox.

— S-ar putea foarte bine să fie aşa; dar cine ţi-o spune, Puşa?

— Scuză-mă…

— Da, Puşa, spune, ce vrei.

— Chiar dacă ar exista diavolul, acum, în zilele noastre, ce-ar căuta el, aici, pe lumea asta? ce să facă el, aici?

— Eu cred că ar face ceea ce a făcut dintotdeauna: ar ispiti.

— Ar ispiti, spui tu. Ţi-ar propune să închei pacte cu el.

— Chiar aşa; faimosul „pact cu diavolul”. În schimbul sufletului…

— În schimbul a ce, scuză-mă! Acum avem tot ce ne trebuie.

— Bine, Puşa, atunci de ce suntem nemulţumiţi?

— Ei, las-o baltă. Adevărul e că n-ar avea nimic să ofere.

— Ia stai, stai să vedem. Propunerile clasice sunt: bogăţiile…

— Dar la fisc nu te gândeşti? Mai bine să ai un venit mediu din care să ţi se reţină 20-30 la sută, decât un venit de un miliard din care să ţi se reţină 90 la sută! Apoi, o ştii mai bine decât mine, că este la modă acum să te declari mai puţin avut decât eşti în realitate.

— Dar mai sunt şi favorurile…

— Ele sunt tot pentru cei îmbuibaţi; ţi-e greaţă, pur şi simplu!

— Atunci, gloria…

— Nu mai e la modă nici ea. Şi cu toate acestea te trezeşti că-ţi pică pe cap când nici nu te aştepţi; minune mare, ce mai, mai mare ca puterea demonului! Poftim, uită-te la Marcuse. Sau o dobândeşti încetul cu încetul; uită-te şi la cântăreţi!

— Au, întotdeauna, noroc…

— Noroc de cine şi de ce? Au noroc la femei, se ştie. Au noroc la loterie, la pronosport, la moşteniri; dar, mai bine n-ar avea de-a face cu toate acestea; cu prigoana din ziare, cu persecuţiile din partea rudelor, ca să nu mai vorbim de impozite şi de ghinionul cronic care-i paşte mereu pe câştigători. Şi nici la „roulette”, la cazinou nu poţi intra, nu te lasă să intri, dacă eşti prea norocos.

— Tinereţea, veşnica tinereţe…

— Ei da, de ce nu, cu atâtea cosmeticale, cu atâtea cure de hormoni, transplantări…

— Ai dreptate, Puşa, aşa e. Dar ce ne facem cu adevărata nemurire…

— Aiurea! Te congelează acum şi te trezesc peste zece, o

sută, două sute de ani, mă rog, când vor ei sau vrei tu.

— Hm… Nu prea ne mai rămân multe de discutat, am impresia.

— Ce-ţi spuneam eu? Ai priceput că diavolul – în cazul că ar exista – nu ţi-ar putea da şi nici lua nimic?

— Mi se pare imposibil.

— Şi, totuşi, aşa e.

— A!

— Ce mai e?

— Puşa, am uitat întrebarea cea mai importantă!

— Întrebarea…

— Ei da! Diavolul ispiteşte – mai întâi şi mai întâi – la păcatul cărnii!

— Ce prostii mai eşti în stare să debitezi. Astăzi nu mai e nicio problemă cu asta. Am mai vorbit, de altfel, despre acest lucru. O ştii, mai bine ca mine, că acum, când nu mai există nicio stavilă în calea iubirii, amor liber, ce mai…

— Las-o baltă, Puşa; ştii foarte bine că astea sunt bazaconii. Tu, de exemplu…

— Te rog, te rog, pe mine să mă scuteşti! De altminteri nu are nicio legătură cu ceea ce discutăm.

— Bine, bine.

— Şi atunci?

— Ei bine, atunci voiam să spun că dracul poate acţiona pe două căi. Bunăoară să ia înfăţişarea unei fete frumoase… aşa ca tine.

— Aşa, ca mine?

— Da, da, aşa ca tine. Ştii tu, diavolul are multe puteri. Poate, de exemplu, să se îmbrace cu o minijupă, să-şi pună pe el o şemizetă – mulată bine pe trup – să încalţe cizme, pentru a bântui apoi de jur-împrejur ca să te ispitească.

— Ce anume să ispitească? în ziua de astăzi toate fetele se îmbracă aşa; toate poartă, ca şi mine, cizme şi minijupă; aşa că n-ar face deloc senzaţie. Şi apoi nu e cazul de ispită, de ademeneală, pentru că ele, fetele, îşi oferă singure, totul, în mod spontan, dacă „el” e pe gustul lor!

— Ai dreptate şi de data asta. Prost mai sunt; nu mă gândisem la amănunte.

— Şi cea de a doua cale?

— De, mă gândeam că dracul şi-ar mai putea lua înfăţişarea unui băiat frumos…

— Aşa ca tine.

— Da de unde, n-am spus asta!

— Dar tot n-ar face mare brânză.

— De unde ştii tu?

— Hai, las-o baltă. Orice s-ar spune, nici nu poate fi vorba astăzi de o egalitate între cele două sexe. Femeia a fost şi este mai presus.

— Ha, ha!

— Nu râde. Ia priveşte, cine ar putea rămâne impasibil dacă eu aş pune picioarele unul peste altul… uite aşa, de exemplu? Poate dracul, nu?

— Pusa, încetează!

— Sau poate că dracul, luând înfăţişarea unui bărbat, ar avea chef să ademenească o fată cu un decolteu… aşa ca al meu… ei, *atunci?*

— Puşa, ai înnebunit?

— Ar avea ceva de oferit sau, mai curând, de cerut uneia care ar purta o fustă şi mai scurtă decât era înainte… *Aşa?*

— Puşa, fii cuminte! Eu, eu…

— Tu, ce? Sau… Ei, ce vrei să faci? Stai tu cuminte, *acum!*

— Puşa! Puşa, Puşa…

— Acum, ascultă, dragule, fii atent o clipă: ţi-a trecut vreodată prin minte că în afară de draci ar putea exista şi drăcoaice? Nuu?

Atunci ar trebui să-ţi spun ceva…

(1969)

Când

„La urma urmelor, genul ştiinţifico-antastic n-ar fi decât o ramură a genului fantastic şi n-ar exista niciun motiv ca aceste două genuri să se opună unul altuia”.

Jorge Luis Borges

CÂND? — adverb de timp – este a doua întrebare. Vrea să însemne o distanţare – cronologic vorbind – o distanţare în timp, un timp care nu este cel actual, prezentul. Şi am dat acest titlu unui grupaj de povestiri ştiinţifico-fantastice, adică tot acelea cu care am debutat în proza narativă şi a căror acţiune se petrece într-un viitor mai mult sau mai puţin apropiat, cu excepţia uneia (Valentina), care, dacă n-ar fi avut o explicaţie pseudoştiinţifică, ar fi putut fi considerată drept o *fantasy.* Ordinea este cea în care au fost tipărite – cele care au apărut – şi cea în care au fost concepute – cele nepublicate (E inutil să adaug că nu au fost incluse povestirile semnate „Luis Piazzano” – care mi-au fost în mod greşit atribuite – cine ştie de ce în *Catalogo Generale della Fantascienza di A. Bertoni e G. Missiaja, Edizioni CCSF, Venezia 1968”*[3]. Nu era vorba de un pseudonim al meu, ci de numele unui autor care exista în realitate).

Aflat sub influenţa genului *Science fiction* – „clasic” – a ceea ce era tipărit, ca de pildă ceea ce citeam în *Dincolo de Cer* (din 1957) şi în *Urania* (din 1960) sau transpus pe ecran (filmele cu subiect astronautic din Anii Cincizeci), nu puteam, la început, să scriu altceva, ceva diferit, decât ceea ce în realitate am scris; primele încercări, făcute pe când aveam 13-14 ani erau o imitaţie a filmului lui Disney, *Cucerirea spaţiului* şi o reluare – în cheie ştiinţifico-fantastică – a „misterului Mary-ei Celeste”. Astfel că în aceste povestiri ale mele de debut (care au fost, totuşi, considerate demne de atenţie de către personalul de la *Dincolo de Cer*) abundă poveştile de dragoste sau tragedii ale viitorului, antiutopii, roboţi scârţâitori – când benefici când malefici – bătălii în spaţiul cosmic sau pe pământ, fiinţe străine – bune sau rele – catastrofe de tot felul, călătorii în timp şi aşa mai departe.

---

[3] Catalogul General al Povestirilor Ştiinţifico- Fantastice de A. Bertoni şi G. Missiaja – Editura CCSF, Veneţia, 1968.

În mod deosebit, *Noul Pământ* este prima povestire „serioasă”, pe care am scris-o şi rescris-o de mai multe ori, de mână, sub imperiul multor sentimente şi senzaţii, uşor de închipuit, şi pe care am bătut-o apoi la maşină, o monumentală „Olivetti” – de dinainte de război – a tatălui meu (maşină care avea o panglică tipică, de culoare albastră) povestire, deci, care data de pe la începutul anului 1961. Am dus-o atunci, destul de intimidat, în Via Agrigento 3, primul sediu al revistei *Dincolo de Cer,* care nu era prea departe de casa mea. Aşteptam apariţia primului număr, care trebuia să cuprindă şi povestirea mea, pândind în permanenţă chioşcul de ziare de lângă casa mea şi pe cel din Via del Babuino, prin faţa căruia treceam în fiecare zi la întoarcerea de la şcoală (eram într-a doua de liceu).

Când apăru, în sfârşit, acel număr – cu coperta roşie, cu imaginea unei rachete Pershing – îmi venea să opresc pe fiecare trecător pentru a-l face să se uite la el, să-l răsfoiască, să admire ilustraţiile pe care Massimo Jacoponi le făcuse pentru povestirea mea. Dar, mi-era ruşine, şi în acelaşi timp aş fi dorit ca nimeni să nu mă bage în seamă; nu am pomenit nimic de acel lucru nici acasă nici la şcoală; mi se părea – şi mă temeam – că în acea îndrăzneală a mea dezvăluiam prea multe taine de ale mele, prea mult din mine însumi, din treburile mele (şi când te gândeşti că unii au spus că nu am scris eu povestirea, ci… tatăl meu!). De fapt, ca să fiu sincer, pe deplin sincer, am şi eu, într-un fel, aceeaşi senzaţie faţă de această carte care dezvăluie taina celui ce eram odinioară şi a celui care, în fond, sunt şi acum…

O vânzare cu bucluc voia să fie o povestire umoristică, ceva uşor, ceva în „genul Sheckley”, la fel ca şi cea intitulată *Capturat* – inedită, care are o „croială” şi un limbaj pronunţat „americane”.

O povestire misterioasă şi *Ultima bătălie* (aceasta din urmă inspirată de coperta lui *Caesar* a *Ochiului invizibil,* de Robert Crane, din *Urania)* au apărut în acelaşi număr din *Dincolo de Cer,* dintr-o greşeală; întrucât coperţile fuseseră tipărite separat de corpul revistei, cei de la redacţie uitaseră că introduseseră, deja, în revistă şi povestirea mea!

Zi de Pasivitate e ceva, un fel de nonsens, străin, bizar, povestire scrisă împreună cu fratele meu Pierluigi (astăzi celebru pediatru), povestire care se axează, în întregime, pe

expresii, cuvinte neverosimile care descriu situaţii, obiecte, fapte pe care, de obicei, te abţii să le descrii…

Poveste de Crăciun (titlu, dickensian, dat – ca şi în multe alte cazuri – de către cei din redacţia revistei *Dincolo de Cer*) are drept personaj principal pe cineva cu un nume foarte banal… un nume pe care-l purta, totuşi – nici mai mult nici mai puţin – un preşedinte al Statelor Unite! Povestirea îi plăcu lui Sandro Sandrelli (mai mult decât alta, pe care o scrisesem anume pentru el) povestire pe care el a introdus-o în cel de al treilea volum al antologiei periodice „Interplanet", din 1963.

Misiune în spaţiu este acea inevitabilă povestire „gen Brown" pe care o scriu toţi – mai bine sau mai rău – pe care o scriu, deci, toţi scriitorii, măcar o dată, doar o dată, în cariera lor…

Merită, apoi, câteva rânduri, povestirile (trei inedite şi una publicată parţial) care n-au apărut în revista romană.

Povestirile *Capturat* şi *Deşteptarea* – care erau deja bătute la maşină – le-am descoperit într-un sertar. De ce n-au fost ele publicate, oare? Vor fi fost, poate, respinse? Nu-mi mai aduc aminte bine, dar, nu cred, totuşi, să fi fost respinse; cred, mai curând, că se vor fi rătăcit prin meandrele din redacţia revistei *Dincolo de Cer,* de unde le-am recuperat apoi. Cea de a patra povestire poartă titlul, scris de mână, de Cesare Falesi, cu inconfundabila sa caligrafie, cu litere rotunjite. Mi se pare că această povestire a fost citită şi de Alcide Montanari, în scopul publicării ei într-una din revistele sale, *Altair,* din care apăru un număr, „numărul zero" – de negăsit astăzi – şi pentru care îi mobilizase, luni şi luni de zile, pe subsemnatul, pe Sebastiano Fusco şi pe Massimo Jacoponi – în 1963 sau 1964 mi se pare – făcându-i să participe la întâlniri, şedinţe şi diferite alte programe.

Povestirea *Valentina* a fost terminată într-una din acele ciclice perioade de criză a genului ştiinţifico-fantastic din Italia (1967-1970) când nu mai existau reviste, nici *fanzines,* care să publice povestiri; le-a fost dată – pentru a o citi şi a-şi da părerea – lui Luigi de Pascalis şi lui Sebastiano Fusco; apoi i-a fost încredinţată – pentru a fi revăzută şi corectată – lui Lino Aldani, care în acea perioadă de rătăcire – când încă nu părăsise Roma – era, pe undeva, un punct de reper, fiind, de fapt, cel mai important narator şi critic aflat în plină activitate (ne mai vedeam, de fapt, din când în când, noi „romanii" din cea de a

doua generaţie, în casa lui, situată undeva pe coasta lui Monte Mario). Aldani critica sever povestirea mea (păstrez şi acum hârtiuţele cu însemnările sale); nu de altceva, dar pentru că nu i se părea logic faptul că un soţ – şi medic pe deasupra – să nu-şi dea seama de starea în care se afla soţia lui. Nu ştiu dacă este vorba de un defect major; povestirea mea nu voia să fie ceva riguros raţional şi verosimil – ştiinţific vorbind –, ci o scriere care să redea „atmosfera”, sentimentele, senzaţiile. O public, deci, pentru că este una dintre puţinele mele povestiri care, după atâţia ani, îmi place încă şi o „simt” încă foarte intens.

Linişţea Universului este o povestire care s-a născut – e uşor să-ţi dai seama când o citeşti – dintr-o situaţie psihologică deosebită; cu toate că acţiunea sa se petrece în „spaţiul cosmic”, nu a fost acceptată de revista *Dincolo de Cer,* pentru că era prea „filosofică”; Lino Aldani găsi că nu putea fi citită uşor, aşa cum se prezenta, cu dialogul fără punctuaţie. Mi-o respinsese – fu nevoit s-o facă – din motive lesne de înţeles şi prietenul meu Ion Hobana (era vorba să fie inclusă într-o antologie de proză narativă italiană, pe care am îngrijit-o împreună, şi care urma să apară la o editură românească – antologie care cuprindea şi un eseu de al meu, pe aceeaşi temă) – Colecţia de Povestiri Ştiinţifico-Fantastice, Albatros, Bucureşti, 1973). Dat fiind faptul că această povestire era prea lungă – şi complicată, din punct vedere tipografic – am scurtat-o şi am publicat-o – într-o ediţie redusă – sub titlul *Crăciun pe Miranda,* mai întâi într-un săptămânal politic (*Folla,* în 1966) şi mai apoi în prima din cele trei antologii îngrijite – şi de mine – pentru *Galassia,* în 1970. Astfel că povestirea mai sus menţionată a ajuns pe locul al doilea în categoria sa şi a luat premiul pentru una din cele mai bune scrieri din domeniul ştiinţifico-fantastic din acea perioadă, cu ocazia Primului Congres European al Literaturii Ştiinţifico-Fantastice (Eurocon I) care a avut loc la Trieste, în luna iulie 1972. De la *Galassia* fu, apoi, preluată de revista belgiană *Ides et autres,* în 1976, într-un număr dedicat literaturii ştiinţifico-fantastice italiene. Aceasta ar fi publicarea sa în întregime.

Am dat titlul acestei povestiri întregii antologii, nu atât pentru imaginile pe care le poate evoca – şi pentru simbolismul la care ar putea să facă trimitere – dar şi pentru faptul că eu consider această povestire drept una dintre cele mai sensibile pe care le-

am scris şi, desigur, drept cea mai angajantă şi poate şi cea mai reprezentativă pentru întreaga mea creaţie de atunci.

Noul pământ

Sunt singur în camera mea. Mi se întâmplă deseori să stau de vorbă cu mine însumi. S-ar putea să fie, acest lucru, un indiciu de dezechilibru mintal – aşa mi-o spun prietenii –, dar eu nu cred. Da, pentru că în această epocă – în care „maşinile” iau pe seama lor totul – a te gândi la propriile tale fapte, acţiuni, reprezintă – pentru întreaga omenire – un semnal de „iminent dezechilibru al celulelor creierului” – cum se exprimă ei. Am vorbit de maşini; chiar aşa... ele, „maşinile” fac totul, iar noi nu facem nimic; ele ne conduc, ele ne dau de mâncare, ne îmbracă, ne îndrumă şi noi ascultăm, le ascultăm, e singurul lucru pe care-l ştim şi pe care-l putem face: să ascultăm de ele.

De acum totul se poate considera dus la bun sfârşit; nimeni nu şi-a dat seama de acest lucru, dar ele – „maşinile” sau automatele sau roboţii sau cum vreţi să le mai spuneţi acestor monştri de metal – ne domină, ne poruncesc. Ele sunt adevăratele stăpâne, stăpânii Pământului, nu noi!

Puţinii care şi-au dat seama de acest lucru – la timp – de această cumplită ameninţare, adică de faptul că „ele” deveneau, puţin câte puţin, independente, că ne întreceau pe noi, că scăpau de sub controlul nostru, au fost câţiva savanţi. După o bătălie – purtată în tăcere şi cu mare vitejie – fură, însă, învinşi, reduşi la tăcere; nimeni nu-şi mai aminteşte, acum, de ei. Eu, însă, da. În această nenorocită de omenire a anului 2672 cred că sunt singurul pe care-l frământă anumite lucruri; toţi ceilalţi se gândesc cum să se distreze, să trăiască – după părerea lor – fericiţi; să se bucure de tihnă, de trândăveală, toată viaţa. Se gândesc, cei ce-şi fac iluzii, că roboţii îi slujesc cu credinţă, dar nu-şi dau seama că, în realitate, roboţii le sunt stăpâni!

În această situaţie a ajuns lumea – cea mai mare parte a ei – încât să-şi ducă zilele fără niciun ideal, fără dorinţe, fără a aştepta nimic; fiindcă ştiu cu toţii ce se va întâmpla în viitorul lor mohorât. Toate principiile morale au decăzut, cu scurgerea timpului şi datorită faptului că nu-i preocupa nimic, nu aveau grija zilei de mâine. Dat fiind că avea fiecare o situaţie

economică bună, nimeni nu mai păstrase acele precepte morale – laice şi religioase – care erau mândria străbunilor noştri de acum cinci sute de ani.

Oamenii sunt atât de năuciţi de bunăstarea lor, încât nu-şi mai dau seama de faptul că nu mai există o conducere constituită din fiinţe omeneşti, că nu mai există nicio religie, nicio lege – ci doar un „Dumnezeu-robot” – că nu mai există nicio familie, pentru că aceasta este creată într-o încăpere a Institutului Superior de Genetică, extrasă dintr-un fișier, dintr-un dulap blindat.

N-aş vrea să cred în toate acestea; n-aş vrea să cred; dar, din păcate, totul este adevărat Această omenire, care nu mai are niciun ideal, niciun ţel; această omenire care nu mai doreşte nimic nou; această omenire care s-a ramolit de tot, a devenit o jucărie în mâinile de oţel ale acestor monştri de metal şi ale creierelor electronice.

Poate că sunt singurul care să se gândească la anumite lucruri. Poate că da şi poate că nu. Dar nu am curajul s-o spun, aşa, în public, pentru a-mi strânge în jur partizani, persoane care să aibă aceleaşi idei. Ştiu, însă, ceea ce ar putea să mi se întâmple: aş fi, imediat catalogat semnalat, etichetat drept o persoană foarte periculoasă şi suspectă; în câteva zile vor fi venit la mine acasă cei de la Poliţia Psihologică pentru a mă lua cu ei şi a mă duce la Centrul de Reeducare Mintală. Odată ajuns acolo, îmi va fi distrusă personalitatea şi mi se va crea una nouă; şi voi putea, apoi, reveni liniştit în lumea mea, fără a speria pe nimeni.

Poate că sunt un laş, un nebun, un egocentric sau – dacă vreţi – unul care se îmbată cu iluzii, un visător. Mă trezesc, uneori, în imensitatea câmpiei, privind frunzele verzi ale copacilor fâşâind în vânt, susurul unui pârâiaş care curge printre pietre lustruite, unduirea unui lan de grâu sălbatic care seamănă cu o mare de aur bântuită de furtună. În sânul naturii mă simt ca la mine acasă, dar nu în acel apartament de la etajul nouăzeci, sufocat de sticlă, de oţel, de ciment, de materiale plastice. Îmi petrec fiecare clipă liberă la ţară, în loc deschis, în aer liber, cât mai departe de acea lume automatizată, obsedantă, asurzitoare.

Când i-am mărturisit – într-o clipă de profundă descurajare – când i-am mărturisit, deci, unui prieten – care cunoştea, în parte, ideile mele, preferinţele mele – iată ce-mi răspunse el:

— După cum vezi, tot ceea ce ai spus confirmă regula; cine crezi că-ţi dă posibilitatea de a merge atât de des la ţară, la aer? Actuala stare de lucruri este, evident, şi progresul „nostru”, care a reuşit să elimine munca, dând totul pe seama automatelor, ale automatelor „noastre”. Cine îţi dă voie să săvârşeşti toate acestea? Ştiinţa „noastră”, bineînţeles, nu e nicio îndoială, ştiinţă care a descoperit modul în care să prelungească primăvara în tot cursul anului. Mulţumeşte-ne, deci, nouă şi întregii societăţi care ţi îngăduie să-ţi petreci timpul în acest fel. Îţi dau, totuşi… acum, un sfat prietenesc: fii atent ce faci… nu te băga în treburi încurcate; fii atent cu ideile năstruşnice care-ţi trec prin cap. De ce nu vrei să scapi un pic de toate acestea? Ia să vedem… nu mâine… dada… dar poimâine, aşa, pe la… opt, după-amiaza – se înţelege – de ce, la o adică, să nu vii şi tu cu mine, undeva, într-o casă dintr-alea; într-o Casă Roz.

Bineînţeles că am răspuns negativ. În paranteză fie spus, Casele Roz era unul din simptomele de decadenţă ale civilizaţiei noastre; dacă aveai timp de pierdut, te duceai acolo pentru a asista la acele scârboase spectacole îngăduite de guvern.

Din ceea ce spunea prietenul acela al meu se putea vedea, foarte bine, până unde ajunseseră sufletul şi mintea oamenilor. În ceea ce mă priveşte, am încercat să mă ţin departe de anumite idei; încă de mic copil am evitat – cu mii de subterfugii – să particip la Cercurile Recreative Obligatorii, organizate de indivizi inhibaţi de maşini; şi nu am participat, nici mai târziu, la niciun fel de reuniuni, adunări, mitinguri şi discuţii organizate de tipi de acel soi. Cultivând iluziile acelea ale mele, acele visuri ale mele, idealurile mele, cred că am reuşit să ajung mai presus de apatia generală. Poate vor mai fi şi alţii ca mine; dar, nu am curajul să-i caut.

În tot timpul acestor douăzeci şi cinci de ani din viaţa mea mi-am format o teorie, o convingere care a prins rădăcini adânci în mine; de când „ele” au luat-o înaintea noastră, fac tot posibilul să ne elimine, să scape de noi. Da, să ne elimine, pentru a deveni – ele – stăpânele Pământului. Nu se grăbesc, pentru că sunt, practic, nemuritoare; zi de zi, an de an, secol de secol fac din noi sclavii lor, marionetele lor, şi noi nici măcar nu ne dăm seama. Am devenit automatele altor automate; ce caraghios nonsens!

Consultând statisticile mi-am dat seama (sper, cu ardoare, că

nu sunt singurul) că natalitatea scade, în mod constant; nu ştiu cum vor fi făcut, fapt este că – şi se înţelege, foarte bine – ce anume ţintesc; şi, foarte curând, îşi vor atinge scopul. Din asta mi s-a tras şi ultimul meu vis, nebunesc, de adevărat individ care-şi face iluzii; şi anume acela de a găsi, în această lume decăzută, sau, mai bine zis, decadentă – în care totul şi toţi dovedesc că aşa este – de a găsi, deci, spuneam, iubirea ideală, o adevărată iubire, o iubire care să nu fie rodul unor căutări, pe cartele şi pe fişe, ci una care să te facă să-ţi bată nebuneşte inima în piept, să te facă să plângi de bucurie; o iubire, în sfârşit, din acelea despre care se citeşte că ar fi existat, cândva, în timpurile de demult. Dar, eu ştiu (e o aiureală a minţit mele), ştiu că o voi găsi, că voi întâlni fata aceea care îmi apare mereu în vise. Ea va fi la lei ca mine; o „nebună”, aşa îi vor fi zicând prietenele; o fată care, probabil, din adâncul sufletului, caută cu înfrigurare, la fel ca mine, susţine aceeaşi bătălie.

Va trece timp până atunci; dar, tot o voi găsi…

Şi am găsit-o. Mai bine zis ne-am întâlnit.

Era în ziua de 12 martie 2674, o zi pe care, cred, nu o voi uita cât timp voi trăi. Hoinăream – ca unul care n-avea ce face – hoinăream dis-de-dimineaţă, prin oraş; viaţa devenea pentru mine – cu siguranţă că nu şi pentru alţii – ceva din ce în ce mai monoton şi mai fără sens; o nimica toată, fără niciun ţel. Mă bântuise, din nou, în acea noapte, spectrul sinuciderii; dar, în numele acelor rămăşiţe dintr-o religie pe care acum toţi au abandonat-o, nu puteam da curs acelei invitaţii, care m-ar fi făcut mai laş decât eram. Astfel că am alungat – pentru a nu ştiu câta oară – în ungherele cele mai îndepărtate ale minţii acel gând blestemat şi obsedant.

Deci, cum spuneam, umblam de mai mult timp; se făcuse după-amiază şi, fără să ştiu de ce – condus, poate, de un impuls misterios – mă îndreptam spre intrarea Metroului. Am urcat cu scara rulantă, m-am amestecat în masa aceea de oameni şi am coborât, apoi, spre intrare. Eram la jumătatea drumului şi priveam, distrat, în dreapta şi în stânga, când, deodată am văzut-o; inima începu să-mi bată nebuneşte – cum îmi închipuisem mereu că mi se va întâmpla într-o împrejurare ca aceea – mi se puse un nod în gât, care aproape îmi opri respiraţia şi în adâncul sufletului meu începu să sune un clopoţel de alarmă.

Iat-o, în mijlocul mulţimii aceleia anonime; faţa ei era ca o stea printre toate acele feţe cenuşii; feţe de bărbaţi şi feţe de femei, indiferente toate; strălucea cu o dulce personalitate. Urca de pe partea cealaltă a scării rulante, despărţită de balustradă şi rezervată tocmai acelui scop; am observat-o de când păşea pe primele trepte, în timp ce eu mă aflam la jumătatea coborârii. Era îmbrăcată într-una din obişnuitele salopete – obligatorii pentru orice fată, femeie sau bătrână – dar avea nu ştiu ce, o notă de eleganţă căutată şi în acelaşi timp şi de neglijenţă, care – cel puţin în ochii mei – o făceau să se remarce din acea mulţime.

Era mică de statură, aproape firavă – aş putea spune – şi era cât p-aci să fie sufocată de acea mulţime de oameni necunoscuţi; faţa – de un oval perfect – era încadrată de un păr magnific, de culoare castanie; nasul, mic, puţin întors în sus, îi dădea un aer ştrengăresc; păşea sprintenă, alunecând parcă prin mulţime, cu un mers şi o grabă ciudate în mijlocul acelor persoane abulice, care abia se mişcau.

Probabil că faţa mea avea o expresie ciudată; aveam, într-adevăr, gura pe jumătate deschisă; de uimire; m-am oprit dintr-o dată, deoarece ea, trecând pe lângă mine – dincolo de despărţitura de plastic – mă privi, pentru o clipă, apoi, schiţând un zâmbet interogativ, îşi continuă drumul. Cine ştie ce va fi gândit ea văzând cum un flăcăiandru, deloc deosebit, se uită ţintă la ea, se opreşte dintr-o dată, blocând pentru o clipă, fluxul lent al pasagerilor spre staţiile metroului.

După un moment de tulburare am început să cobor, din patru în patru, treptele care mai rămăseseră dând la o parte lumea, fără să-mi pese de nimic, bombănind furios şi mirat la culme că în omenirea aceea adormită de progres şi de roboţi nu se grăbea nimeni. Ajuns jos, la baza scării, am cotit-o la stânga şi am început să urc treptele pe care coborâse cu o clipă mai înainte ea, aleasa inimii mele, pe care o găsisem, în sfârşit.

Dacă ar fi fost voie aş fi sărit peste peretele de plastic, dar gestul ar fi părut nesăbuit şi nici nu voiam să mă compromit tocmai atunci! în câteva secunde eram afară şi am privit cu înfrigurare în dreapta şi în stânga, dar… nimic…

A, iat-o! se vedea desluşit silueta mică şi plăpândă cum se îndrepta cu paşi mici şi repezi spre dreapta, spre cupola transparentă a hangarului rezervat avioanelor particulare. Mi-

era teamă că nu voi reuşi, n-o voi ajunge şi-mi bătea inima nebuneşte. Mi-am iuţit paşii.

Intră cu puţin înaintea mea în Cupola-hangar şi luă un ascensor pentru ultimul etaj; am aşteptat cu nerăbdare să vină un altul pentru a urca şi eu; dar ce aş fi putut face fără turbocopterul meu, pe care, la drept vorbind, îl foloseam numai când mergeam la ţară? Şi, apoi, ce i-aş fi spus, în chip de scuze că o opresc? Hm, dar trebuia, mai întâi de toate, s-o ajung din urmă.

M-am urcat, în sfârşit, în lift şi în câteva minute am ajuns pe terasa pentru decolări care era plină de avioane, de giroptere, de „verticali"; erau, poate, sute şi păreau că umplu cerul cu un vâjâit metalic, înnebunitor.

Mă învârteam aşa, fără să ştiu încotro s-o iau, riscând să-mi prind capul şi braţele în elicele care se învârteau, în turbinele care duduiau, în motoare. Privind, din întâmplare şi din fericire, în sus, am văzut „verticalul" său care tocmai se ridica. Am recunoscut-o, era ea, cu siguranţă: chipul acela nu se putea uita! Dar ce… ce era de făcut?… Fir-ar să fie, o pierdeam! Nu, nu… măcar numărul de înmatriculare să-l reţin: iată-l, fosforescent: N-X 37-8302IV. Mi l-am scris repede pe un providenţial petic de plastihârtie, găsit în buzunar. Plecase şi cine ştie dacă aveam s-o mai revăd vreodată.

Am petrecut o lună de căutări febrile încercând s-o găsesc. Niciun rezultat. E adevărat că numărul îmi putea fi de ajutor, dar până într-un anumit punct: *N* reprezenta sigla oraşului în care locuiam; *8302 IV* era numărul de înmatriculare al „verticalului" său. Mai era *X 37* care venea să completeze, să precizeze alte date şi anume codul cartierului în care locuia; dar cum să cauţi o persoană într-un oraş cu zece milioane de locuitori, oraş împărţit în patruzeci de cartiere simetrice având fiecare aproape douăzeci şi cinci de mii de suflete? Aş fi putut să mă duc şi la Registrul Aviatic, dar cei de acolo mi-ar fi pus o mulţime de întrebări indiscrete pentru a afla *de ce* şi *cum* şi n-aş fi ştiut să răspund în mod exhaustiv.

După alte şi alte încercări inutile care s-au prelungit timp de încă o lună ajunsesem în culmea desperării. Mă gândeam, cât e ziulica de mare şi toată noaptea la acel chip şi la acel trupşor, mă gândeam şi la numărul acela şi siglele acelea mi se

întipăriseră în minte cu litere de foc. Devenisem un obsedat, nu mai reuşeam să fiu calm, nu-mi mai găseam liniştea. Eram, poate, mai nebun, mai plin de iluzii decât înainte, de când descoperisem că exista „fata ideală”, ideală pentru mine, între atâtea şi atâtea milioane de fete, urâte sau frumoase, pe care le vedeam în fiecare zi pe stradă. Nu mi se mai întâmplase niciodată aşa ceva şi, pur şi simplu, nu mai aveam pace.

Mă frământa foarte mult şi o altă problemă; şi anume aceea că eram aproape de vârsta la care erai obligat să te uneşti cu o femeie, pe care ţi-ar fi hărăzit-o cei de la Institutul Superior de Genetică; nimeni nu putea scăpa de această obligaţie şi bineînţeles că existau optzeci de şanse dintr-o sută ca să apar drept steril, dar era de-ajuns ca „maşinile” să intre în acţiune, interesate fiind, în aparenţă, de perpetuarea speciei umane. Acest gen de căsătorie organizată, în mod mecanic şi ştiinţific, era unul dintre atâtea alte lucruri – poate primul în ordinea importanţei – din acei tip de civilizaţie a noastră, pe care-l uram din toată fiinţa mea.

Eram chinuit, deci, de atâtea griji, temeri, dorinţe şi timpul trecea, nici nu mai ţineam socoteală. Aproape că mă resemnasem, mă împăcasem cu gândul că o pierdusem, la numai câteva minute după ce o descoperisem. Aşa arătam, cel puţin pe dinafară; pentru că, pe dinăuntru, inima nu-mi era deloc împăcată.

Până când, într-o bună zi, o zi minunată, cea mai frumoasă din viaţa mea…

Sub mine se perindau în goană străzile suprapuse, cupolele din plastic strălucind în soare, troleibuzele, rachetele, trotuarele rulante şi alte minunăţii ale oraşului. Ieşeam din nou din acea stupină omenească şi de automate pentru a mă refugia într-un paradis pierdut şi necunoscut, sub cerul liber, la ţară. De această dată am mers mai departe ca de obicei. Cam la vreo douăzeci de kilometri de locul în care, în mod obişnuit, mă opream pentru a mă odihni sub copaci şi pentru a-mi lăsa gândurile să zboare în voie; am zărit deodată o văioagă care se întindea lin între două dealuri nu prea înalte; n-o mai văzusem niciodată până atunci şi-mi plăcu imediat.

Am făcut un ocol larg şi am observat că era înconjurată de o pădurice de fagi, în mijlocul ei, puţin mai departe de un pârâiaş

se aflau nişte ruine năpădite de iederă şi pe care, de sus de unde mă aflam, nu le-am recunoscut Am coborât încet lăsând în dreapta mea cursul de apă şi ruinele. Am ieşit din cabină şi m-am îndreptat – cuprins de o ciudată curiozitate – spre acele patru ziduri care de-abia se mai ţineau pe picioare. Ajuns în dreptul faţadei am descoperit cu mare mirare că era vorba de o bisericuţă de ţară, mâncată de timp, părăsită de cine ştie câţi ani dacă ajunsese în acel hal. Clopotniţa era pe jumătate dărâmată şi vârful său ciuntit, în aceeaşi stare jalnică, dădea o ciudată impresie de părăsire şi de singurătate.

Stăpânindu-mi emoţia, ca unul care nu mai intrase niciodată într-un asemenea loc de când mă născusem, am deschis uşa şi am intrat; razele slabe ale soarelui care se pregătea să apună pătrundeau prin acoperiş şi prin crăpăturile din zidurile de cărămidă, făcând ca acel loc să aibă un aspect ireal, fantastic. Razele pătrundeau şi prin ceea ce mai rămăsese din vitraliile înalte ajungând să lumineze, slab, câteva unghere întunecate şi partea unde pe vremuri se va fi aflat altarul. Pe jos, pe pardoseala din mozaic – din care o bună parte nu mai exista – zăceau bucăţi de scaune şi de bănci de lemn.

Mă aflam acolo de vreo zece minute, când, din exterior, pătrunse un zgomot ciudat, puternic, din ce în ce mai puternic. M-am repezit afară şi am văzut un „vertical” care se străduia – din toată puterea singurului motor pe care-l avea – să se opună unei prăbuşiri catastrofale; bineînţeles că pilotul îl scăpase de sub control. Se prăbuşi brusc, cu zgomot, în partea dreaptă a văioagei, dincolo de pârâiaş. Mă îndreptam spre acea parte chiar din momentul în care intuisem ce se va întâmpla dar acum, după acea bubuitură, am luat-o la fugă într-acolo; am trecut pârâiaşul într-o clipită şi m-am apropiat de epava care luase foc. Din motor ieşea un fum negru şi des. Semn rău, m-am gândit. Am iuţit pasul. Din fericire, aparatul de zbor de prăbuşise cu coada în jos astfel că partea de sus nu fusese prea mult vătămată; zăcea într-o rână; am putut astfel să mă caţăr destul de uşor până la cabina de pilotaj. Pilotul era aplecat într-o parte; umărul drept îi era plin de sânge, salopeta era sfâşiată în mai multe locuri; îşi pierduse cunoştinţa. Am spart geamul cu colul şi i-am desfăcut legăturile. Mă pregăteam să-l cuprind cu mâinile – cu una pe la subsuoară şi cu cealaltă pe sub picioare – pentru a-

l trage afară – când, capul, care-i atârna pe umărul meu stâng, în urma mişcărilor pe care le făceam să-l scot de acolo, i se întoarse spre mine. Am rămas uluit, aproape paralizat…

Acel… acel chip… era al *ei…* Aceiaşi ochi… acelaşi oval perfect al feţei… acelaşi păr moale, de culoare castanie, care se putea recunoaşte sub casca de plastic… Nu era cu putinţă! Cum de nu-mi dădusem seama imediat că era o femeie?… Ei da, pentru că acel inestetic costum de zbor îi acoperea în mod prea uniform trupul. Din fericire, mi-am revenit repede din uluială.

Căldura devenise insuportabilă, iar fumul, din ce în ce mai înăbuşitor. Am eliberat-o şi coborârăm din carlinga deja înroşită de foc. În timp ce alergam cu acea nepreţuită greutate în braţe, m-am pomenit că murmur, aproape fără să-mi dau seama, o rugăciune: *Doamne, Dumnezeule, dacă exişti cu adevărat şi-Ţi mai aminteşti de noi, cei din această lume afurisită, mântuieşte-ne! Te implor! Fă, Doamne, astfel ca să nu ne surprindă explozia; nu mi-o lua, acum când am găsit-o!*

Cu aceste gânduri m-am apropiat de pârâiaş şi în chiar acea clipă „verticalul” explodă; m-am aruncat, maşinal, în apă strângând-o bine în braţe. Bucăţi incandescente de oţel şi de material plastic treceau şuierând pe lângă capetele noastre şi, din fericire (sau poate prin grija lui Dumnezeu?) se pierdură în depărtare sau căzură, sfârâind, în apa rece a pârâiaşului. După câteva minute am ieşit, cuprins de frig, din acel ud, dar providenţial adăpost care ne salvase. Am întors capul. Avionul se dezintegrase.

În acel răstimp, contactul cu apa rece ca gheaţa o făcuse pe fată să-şi vină în simţire; mă privi cu ochii aceia minunaţi, într-un amestec de uimire şi jenă, ca şi cum ar fi vrut să-şi ceară iertare pentru ceea ce se întâmplase, parcă ar fi fost din vina ei.

— Mulţumesc – reuşi să rostească, cu un glas stins.

— Nu te obosi – am bolmojit eu, cu inima bătându-mi puternic.

Vocea ei îmi suna foarte dulce.

— Te voi duce în turbocopterul meu şi acolo te voi îngriji. Acum odihneşte-te.

Nu-mi răspunse, dar încuviinţă din cap.

Tremurând de frig, am dus-o în cabina aparatului meu de zbor. Acolo, în câteva minute, i-am dezinfectat rana de la umăr – superficială, din fericire – şi i-am bandajat-o cu ceea ce am

putut găsi în mica, dar bine aprovizionata trusă medicală pe care toate tipurile de aeronave ar trebui s-o aibă la bord.

În timp ce o doftoriceam, mă uitam la ea şi cu cât mă uitam mai mult mă gândeam că fata aceea era idealul meu pe care-l căutasem atâta amar de vreme; frumuseţea sa exterioară, precum şi cea interioară, care i se citea pe faţă, întreceau tot ceea ce văzusem vreodată până atunci.

Puţin câte puţin – sub efectul stimulentului pe care i-l dădusem să-l înghită – prinse puteri, se învioră, obrajii i se colorară, ochii i se învăpăiară şi, căutându-şi o poziţie mai bună, mă întrebă:

— Cine eşti?

— Cine sunt? — am răspuns eu încurcat. Hm, nu-i chiar aşa uşor de spus; sunt... sunt cineva care te-a căutat mereu şi în cele din urmă te-a regăsit.

— Regăsit? Deci, m-ai mai văzut cândva? — mă privi ea cu uimire.

— Da, te-am întâlnit într-o zi, cu câteva luni în urmă, când ieşeai din Metrou. Poate îţi aminteşti. Eu coboram, tu... dumneata urcai pe scara rulantă... era pe undeva pe lângă Cupola-hangar. Îţi aminteşti?

— Un moment... lasă-mă să mă gândesc. Da... da; nu erai, oare, băiatul acela cu un aer împrăştiat care mă privea cu atâta insistenţă?

— Desigur. Ai ghicit.

Dacă ai şti cât m-am gândit la dumneata şi cât de mult am sperat că te voi regăsi. Aveai un chip şi o ţinută cu totul diferite de ale celorlalţi. Un chip al unei fiinţe omeneşti, care are sentimente, nu al unui automat viu aidoma celor din mulţimea care ne înconjura. Dar cine eşti, cum te cheamă şi de ce te afli aici? — rosti dintr-o răsuflare.

— Ce bine îmi fac cuvintele dumitale! — am spus, în culmea bucuriei, strângând-o de mână.

Ea nu spuse nimic.

— Şi eu... şi eu mi-am dat seama imediat, că nu erai la fel ca ceilalţi, că... că... poate eşti la fel ca mine! Cât despre nume, mă cheamă John... John Turner şi mă aflu aici din întâmplare; obişnuiesc să ies, aproape în fiecare zi, din oraş, pentru a mă relaxa şi a petrece cât mai mult timp la ţară. Astăzi am trecut întâmplător, prin aceste părţi şi mi-a plăcut locul, aşa că am

coborât. Dar, spune-mi, dumneata cum te numeşti? Te afli şi dumneata tot din întâmplare pe aici?

— John, sunt… ah, scuză-mă, ţi-am spus pe nume şi ne cunoaştem, doar, de atât de puţin timp.

— Spune-mi pe nume, dacă-ţi face plăcere – am rostit eu în culmea bucuriei; mie mi se pare că ne cunoaştem de când e lumea şi pământul…

Ea se înroşi toată, ceea ce o făcu să pară şi mai frumoasă, apoi continuă:

— Mă cheamă MacDonald… Rosy MacDonald… Rosy, pentru tine, John…

Ne privirăm în ochi… Şi m-am pierdut în acele minunate lacuri fără fiind.

— Şi… sunt aici pentru că vin în fiecare lună la mormintele părinţilor mei care se află în cimitirul din spatele vechii biserici. Acest obicei pare acum învechit, dar ai mei erau foarte credincioşi şi nici eu nu sunt altfel.

În timp ce vorbea, întoarse capul spre partea din spate a ruinelor, unde se afla un cimitir fără garduri în care se întrezăreau nişte cruci prăpădite.

— Chiar aici, deasupra, mi s-a defectat motorul antigravitaţional şi m-aş fi prăbuşit, cu siguranţă, ca un bolovan, dacă n-aş fi acţionat propulsorul care se foloseşte în caz de pericol grav, cel ce funcţionează pe bază de carburant chimic.

După o clipă continuă:

— Aş dori să ies puţin la aer.

Dar în aceeaşi clipă o cuprinseră fiori de frig şi-mi amintii că eram uzi până în măduva oaselor.

Coborârăm pe pământ, am însoţit-o până la marginea păduricii, apoi am intrat în biserică şi am luat de acolo câteva bucăţi de lemne. Am aprins cu ele un foc primitiv pentru a ne încălzi. Între timp Soarele se pregătea să apună; acolo, departe, la limita orizontului, părea că izbucnise un uriaş incendiu; ultimele raze păreau nişte săgeţi roşii scânteind printre frunzele verzi ale copacilor.

Sus, în înaltul cerului, pluteau câţiva nori împinşi de un vânt uşor. În depărtare, Oraşul strălucea – scânteieri metalice ce păreau a fi ale unei flori fermecate de sticlă şi oţel. Apoi, cerul începu să capete, încet-încet, o nuanţă mai închisă; se lăsa, puţin câte puţin, în linişte, seara.

Admiram, vrăjiţi, acel minunat, etern, fenomen, – pe care niciun progres uman nu-l va putea imita vreodată – strângându-ne tot mai mult unul într-altul, umăr lângă umăr, şi ne încălzeam la focul pe care-l mai alimentam din când în când. Şi în timp ce pe cer se aprindeau, una câte una, stelele – ca nişte nepreţuite diamante presărate, parcă, acolo, pe acel covor de catifea albastră, de o mână invizibilă – depănarăm rând pe rând, povestea vieţii fiecăruia.

Povestea vieţii Rosy-ei părea să fie aidoma celei a vieţii mele, atât de mult se asemăna, în linii generale; ura şi ea viaţa aceea searbădă pe care o duceau cu toţii, fără niciun ţel, fără credinţă, fără idealuri; ea îşi avea, însă, crezurile ei.

Şi ea ura „maşinile", ura acea societate lipsită de morală, ura ideile acelea făţarnice cu care-ţi îmbâcseai creierul încă din fragedă copilărie şi de care ea se ferise, întotdeauna, cu mare grijă. Şi ea era în căutarea unei iubiri adevărate şi pe care – o spuse, chiar o spuse – poate că o găsise, în sfârşit.

Astfel că într-o micuţă vale, într-o pădurice de fagi, lângă o biserică dărăpănată şi un pârâiaş care susura, într-o lume care nu cunoaşte niciun sentiment, eu şi Rosy ne-am găsit, am tot vorbit de una şi de alta, ne-am sărutat şi numai Luna, care tocmai răsărea, ne-a văzut.

Astfel se născu dragostea noastră.

În zilele şi lunile care urmară ne întâlnirăm aproape mereu în acea văioagă. Aflarăm şi mai multe amănunte despre viaţa fiecăruia şi făceam planuri de viitor, un viitor care nu se anunţa câtuşi de puţin roz. Într-adevăr, „maşinile" se grăbeau să aducă, pur şi simplu, în stare de sclavie specia umană.

Fusese format un Guvern Mondial Unificat în fruntea căruia – se vorbea în taină – „ele" se pregăteau să pună cel mai complex, cel mai bun creier electronic ce fusese creat vreodată. După un prim moment de panică şi de agitaţie, omenirea se supuse de bună voie şi uită curând acea cumplită ameninţare reluându-şi obişnuita, monotona ocupaţie de a vegeta.

Fură adoptate o serie de măsuri legislative; măsuri ca, de pildă, interdicţia de a ieşi din casă între orele zece seara şi opt dimineaţa, apoi aceea de a avea mai mult de doi copii; apoi măsura care prevedea suprimarea bătrânilor de peste optzeci de ani, consideraţi drept nişte paraziţi pentru societate. Dar nu

protestă nimeni faţă de toate acestea.

Ceea ce tulbură şi mai mult fericirea noastră fu o circulară pe care am primit-o de la Institutul Superior de Genetică, care-mi impunea să mă prezint acolo în termen de o lună, în vederea împerecherii. Din fericire pentru Rosy ea mai avea timp, pentru că era mai mică decât mine cu un an.

Eram desperaţi. Să fugim? Ar fi fost în zadar, pentru că ne-ar fi prins în câteva ore numai cu acel formidabil complex de instalaţii, personal şi maşini de care dispunea Poliţia Psihologică. Să ne fi luat zilele? Era împotriva principiilor noastre. Ce era de făcut? Era întrebarea care ne chinui câtva timp, până într-o bună zi, când…

Am coborât cu turbocopterul meu până la vechea biserică dărăpănată; Rosy mă rugase să mergem acolo. Când furăm înăuntru, ea căzu în genunchi pe ceea ce mai rămăsese din pardoseala de marmură, acolo unde fusese altarul şi începu să se roage. Emoţionat, am făcut şi eu acelaşi lucru şi aşa, unul lângă celălalt, îi înălţarăm lui Dumnezeu cel adevărat ruga de a ne salva din acea situaţie îngrozitoare. Numai El putea s-o facă.

Era pe la începutul după-amiezii; Soarele ardea, aşa că după ce ieşirăm ne duserăm să ne adăpostim la umbră, în pădurice. Să fi fost cam cinci după-amiază când se întâmplă totul…

La început se auzi ceva ca un şuierat subţire dar iute înăbuşit; apoi ne izbi o pală de vânt şi, puţin câte puţin, apăru, pe panta colinei, „obiectul”. O luminiţă azurie ne înştiinţă că acolo, într-un punct nu prea îndepărtat, era pe cale să se petreacă ceva straniu. Sărirăm în picioare, înspăimântaţi; Rosy se agăţă de mine, eu îi cuprinsei umerii cu braţul pentru a-i da curaj, curaj pe care, la drept vorbind, nu prea îl aveam nici eu.

În mod instinctiv, am dus mâna la şoldul drept, dar nu aveam nicio armă la mine. Între timp, luminiţa aceea se concretiza în ceva real şi foarte lung: în câteva minute ne apăru în faţa ochilor un uriaş cilindru, cu extremităţile rotunjite, ridicat cam cu un metru de la pământ. Avea aproximativ peste douăzeci de metri lungime şi patru lăţime. Eram înspăimântaţi, dar în acelaşi timp ne simţeam atraşi de acea apariţie.

— Ce poate să fie? — mă întrebă Rosy tremurând şi agăţându-se de mijlocul meu.

Mă pregăteam să răspund ceva, când, dinspre astronavă (nu

putea fi altceva, mă gândeam) se auzi o voce:

— *John Turner, Rosy MacDonald, nu vă fie frică, urcaţi la bord.*

În aceeaşi clipă, dintr-o deschizătură de formă circulară, de pe la jumătatea corpului navei, fu coborâtă o scăriţă, ce părea a fi de sticlă, care alunecă încet-încet până atinse solul.

Ne privirăm unul pe altul; „vocea” aceea o percepuserăm doar cu minţile noastre, nu şi cu urechile. Înaintarăm şovăind; faptul că fuseserăm chemaţi pe propriile noastre nume ne dădea un oarecare sentiment de siguranţă; şi apoi, Poliţia Psihologică – dacă ea era – nu putea fi atât de amabilă şi nici nu poseda asemenea aparate.

Urcarăm pe scăriţă. În interiorul astronavei, aşa ni se păru, era aceeaşi lumină azurie pe care o văzuserăm din exterior. Lămpi invizibile răspândeau o lumină de culoarea laptelui, odihnitoare. Uşa se închise în urma noastră, fără niciun zgomot.

„Vocea” adăugă:

— *Luaţi-o înainte, pe culoarul pe care-l vedeţi şi intraţi în camera cu uşa deschisă, din dreapta. Nu vă fie frică, nu veţi păţi nimic.*

Continuându-ne drumul de-a lungul culoarului străjuit de pereţi foarte curaţi ajunserăm, în cele din urmă, într-o încăpere, o cabină garnisită cu tot felul de instrumente care mai de care mai ciudate; cu tot felul de lămpi de control, multicolore, care clipeau necontenit; cu cadrane; cu misterioase semne, de neînţeles.

Căzuserăm în admiraţia acelui loc fantastic, când, dintr-o dată, se repetă scena apariţiei astronavei; numai că, de această dată, din ceaţa azurie se ivi o fiinţa umană, un bărbat. Adică, mă rog, nu ştiu dacă acea făptură putea să fie definită drept un om, un bărbat, deşi – la drept vorbind – avea caracteristicile necesare. Avea o înălţime de peste doi metri, pielea de culoare verde-albăstrie, un cap enorm – chel – ochi inteligenţi şi pătrunzători, mai mari decât de obicei; în loc de urechi avea două antene lungi, cel puţin douăzeci şi cinci de centimetri. Era îmbrăcat – din cap până în picioare – într-o salopetă gălbuie ce părea făcută din fibre de sticlă plasticizate. Avea o ţinută maiestuoasă, aşa, cu braţele încrucişate pe piept.

Rosy tremura toată în braţele mele şi eu încercam să-i dau curaj, când, „vocea” se auzi din nou:

— *Nu vă fie frică; vă vorbeşte Kar. Kar, explorator de*

categoria întâi, din cea de a douăsprezecea planetă a stelei pe care voi o numiţi Sirius. Vă repet, nu vă temeţi. Când vom ajunge la Varan – capitala întregului sistem, vă vor fi date toate acele explicaţii pe care eu nu vi le pot da. N-am ordin să vi le dau. Acum trebuie să plec; camerele voastre sunt aici, lângă aceasta în care ne aflăm. Adio. După care dispăru, într-o învolburare de scântei.

N-aş putea să spun niciodată cât a durat călătoria; pentru că, pierdurăm, foarte repede, noţiunea timpului. Dar când, în cele din urmă, ajunserăm la destinaţie, curiozitatea noastră crescuse, desigur, proporţional cu timpul pe care-l petrecuserăm închişi acolo; curiozitatea luase locul fricii.

Când debarcarăm din astronavă ne găsirăm în faţa unei clădiri care părea a fi construită din sticlă şi care avea nişte forme absurde, fantastice, nebuneşti: acoperişuri înalte, cupole, turnuri, poduri, pasaje, toate îngemănate, topite într-o arhitectură supraomenească, de neconceput. Nu cred că aş putea descrie vreodată ceva asemănător. Furăm, apoi, conduşi – printr-o conductă elastică, transparentă, care se lipi ca o ventuză de uşă – în interiorul admirabilei construcţii. Eram atât de uimiţi de aceasta, încât nu ne dădeam seama că ne aflam în centrul unui oraş imens, cu o populaţie numeroasă.

Pilotul, care ne spusese că-l cheamă Kar, ne conduse – noi ne ţineam tot timpul de mână – într-o încăpere; părea nemărginită, aşa învăluită cum era într-un nor de aceeaşi culoare albastră şi mai părea că nu are tavan.

În spaţiul cuprins între intrare şi locul în care ne condusese Kar atârnau – aşa, până la un stat de om – prisme de cristal care se învârteau în jurul propriilor axe. De sub picioarele noastre, din pardoseala de culoare închisă răzbăteau nişte ecouri ciudate. Mergeam încet-încet, ferindu-ne cu mare grijă de prismele care se tot învârteau încercând să ne uităm la ele cât mai puţin cu putinţă; nu de altceva, dar ele ar fi fost în stare să ne sugă – prin ochi – creierul.

În cele din urmă ajunserăm la destinaţie; Kar se opri, se îndoi de mijloc, aproape în unghi drept, întinse braţele cu palmele în sus, dându-ne, parcă, indicaţia să facem acelaşi lucru. Îl imitarăm. Apoi ne spuse:

— Fiţi atenţi, fiţi foarte atenţi; peste puţine clipe vom avea

înalta onoare de a fi admişi printre cei primiţi de stăpânul lui Sirius XII, împăratul Regatului Galactic, care domneşte peste optzeci şi patru de sisteme planetare, înţeleptul şi puternicul Xin, cel de al şapte sute şaizeci şi treilea urmaş al milenarei stirpe Welowk.

În timp ce Kar rostea aceste cuvinte, se ivi – la circa un metru şi jumătate de sol – se ivi ceva, ca un cub solid, strălucitor; deasupra acestuia apăru, încet-încet, ca din neant, o fiinţă care părea copia exactă a lui Kar, poate ceva mai înaltă. Faţa sa părea foarte bătrână şi foarte severă, dar şi tânără în acelaşi timp. Nu purta salopeta aceea galbenă, ci o mantie roşie şi altceva, o îmbrăcăminte ciudată ce părea a fi făcută din energie vie, palpitantă.

Şi în acea atmosferă de vis, de coşmar mai bine zis, ni se adresă împăratul Xin:

— John Turner, Rosy MacDonald – ştiu că aveţi de pus multe întrebări; a sosit momentul să vă dau răspunsurile. Vi se pare că ştiţi cine sunt eu, dar nu ştiţi, desigur, că stăpânirea mea se întinde până la marginile Sistemului Solar. Care sistem va fi cucerit, stăpânit de noi, peste puţin timp. Dacă lumea voastră n-ar fi ajuns în halul în care a ajuns – adică o întreagă omenire să fie adusă în stare de sclavie de către maşini – ei bine, v-am fi primit – în mod sigur – în Federaţia noastră. Dar, acum, nu se mai poate; şi nici nu se va mai putea vreodată, dat fiind că nu vreau să am aici, în imperiul meu, un popor de automate – în carne şi oase – care n-au alt scop în viaţă decât acela de a trăi la fel cum au trăit şi până acum. Drept pentru care am hotărât să-i distrug.

La auzul acestor vorbe, inimile noastre erau gata-gata să iasă din piept; întrebarăm amândoi deodată:

— Dar noi, noi doi, ce amestec avem în treaba asta? De ce ne-aţi adus până aici? De ce ne-aţi salvat?

Xin schiţă un zâmbet binevoitor.

— Mi se pare ciudat faptul că nu aţi înţeles nimic până acum. Eu nu sunt, nicidecum, unul din acei monştri setoşi de sânge care distrug o întreagă omenire numai pentru simpla plăcere de a distrage. De data aceasta, însă, am fost obligat s-o fac; pentru că o asemenea stirpe nu mai poate exista. V-a fost dat vouă, celor doi, s-o perpetuaţi. Pentru că planeta voastră va reveni la starea primară.

Această ultimă destăinuire era ca o picătură care face să se reverse paharul, deja plin; era ca o lovitură de măciucă în moalele capului; ne privirăm în ochi. Totul ni se părea absurd. Cine era acea făptură care ne vorbea aşa, ca şi cum ar fi fost un zeu? Care avea planuri pe care numai un zeu le putea aduce la îndeplinire? Pe jumătate năucit, de surpriză, de uimire şi de frică, am îngăimat:

— Dar, de ce tocmai noi… De ce numai noi?

— Văd că vă miră foarte mult acest lucra – răspunse Xin – dar liniştiţi-vă; o misiune atât de importantă, de neobişnuită, nu a fost încredinţată numai unora ca voi, ci şi altor trei sau patru perechi – răspândite pretutindeni în lumea voastră – şi care se vor prezenta, peste puţin timp, dinainte-mi. Voi sunteţi printre primii aleşi dintre cei de pe Pământ. Mă veţi întreba de ce. Ei bine, această întrebare are şi un răspuns: ei bine, voi şi numai voi şi celelalte perechi eraţi *sănătoşi,* vii, în acea lume pe jumătate moartă. Voi şi numai voi aţi avut curajul şi puterea de a vă păstra sentimentele şi idealurile printre acele miliarde şi miliarde de creaturi netrebnice. Voi – şi numai voi – aţi avut idei în ceea ce priveşte viitorul; numai voi v-aţi zbătut, aţi luptat pentru o viaţă mai bună, chiar dacă eraţi chinuiţi de nerăbdare, de teamă, de grija zilei de mâine. Nimeni, în afară de voi, voi cei şase sau opt indivizi de pe o întreagă planetă. Toate aceste virtuţi, sentimente sau chiar defecte (toţi au defecte, nimeni nu e scutit de ele) le veţi transmite urmaşilor voştri, unei noi omeniri pământene. Progresul pe care l-am înregistrat noi ne-a făcut să devenim aproape nemuritori şi voi putea, prin urmare, să văd – cel puţin eu dacă nu voi – rezultatele acestui soi de experiment, dacă aşa putem să-i spunem unui lucru atât de important cum este acela de a crea *ex novo* o stirpe.

— Dar… cum de ne-aţi găsit tocmai pe noi într-o lume în care trăiesc miliarde de fiinţe?

Vorbise Rosy şi vocea ei, ricoşând parcă, de pereţii invizibili ai acelei încăperi bizare – printr-un magnific joc de ecouri – părea să vină de pretutindeni răsunând, parcă, şi mai frumoasă şi mai dulce decât înainte.

— Draga mea – răspunse împăratul – ştiinţa noastră ne-a permis să construim o maşină care nouă ni se pare acum simplă, dar care vouă vi se va părea uimitoare; este vorba de Investigatorul Undelor Mintale. Mai multe exemplare din

acestea, montate la bordul unor astronave de tipul celei care v-a transportat până aici – protejate de ecrane speciale, invizibile – au investigat minţile tuturor locuitorilor Pământului şi numai într-ale voastre au descoperit acele idei, acele gânduri, acele planuri care vă deosebesc atât de mult de gloată şi care v-au ajutat să supravieţuiţi unei omeniri condamnate să piară. Şi, un ultim luciu – şi spunând acestea îşi întoarse spre mine faţa sa severă, dar şi îngăduitoare în acelaşi timp: Tot noi am fost aceia care v-am îndrumat paşii spre acel loc în care v-aţi întâlnit – cu ajutorul unui Stimulator – fără ca voi să vă daţi seama de acest lucru.

Dar, văzând că tresăriserăm şi că ne albisem la faţă – urmare firească a unei frici cumplite – adăugă în mare grabă: Dar, fiţi liniştiţi, dragostea voastră nu este artificială. Noi am aranjat doar ca să vă întâlniţi; pentru că, altfel, şansele de a vă fi întâlnit – într-un oraş atât de mare – ar fi fost minime, pentru a nu spune chiar nule. Şi am dat frâu liber sentimentelor voastre.

Aici se poate spune că se încheie povestirea noastră; fantastica, extraordinara poveste a lui John Turner şi a Rosy-ei MacDonald, care, acum, sunt soţ şi soţie. De peste şase luni ne aflăm pe Pământ, un Pământ de nerecunoscut: fără fiinţe omeneşti, fără roboţi, fără oraşe. Pare să fie Pământul din prima zi a naşterii sale; şi, de fapt, el s-a născut din nou; dar, cum de au reuşit să se nască acele fiinţe – pe care nici măcar nu ştiu cum să le numesc (poate Siriusieni) – asta să nu mă întrebaţi.

Am fost lăsaţi – împreună cu încă patru perechi – într-un orăşel, cu câteva lucruri, doar: două birouaşe, o bibliotecă bine garnisită şi cu tot ceea ce ne era necesar pentru a trăi, a supravieţui, a ne instrui, a-i instrui pe copiii noştri, pe copiii copiilor noştri, întreaga omenire. Dată fiind dezastruoasa stare de fapt de mai înainte nu ne mai aduceam aminte de nimic referitor la tehnica terestră (dacă, cumva, ştiusem vreodată ceva!); dar acum, vom studia şi dacă nu noi, atunci măcar nepoţii noştri vor putea pune bazele unor ştiinţe tare vor crea o lume nouă.

Abia acum, în sfârşit, mă simt aici pe deplin satisfăcut, împăcat cu mine însumi şi cu toate şi cu toţii; am o soţie care mă iubeşte, am prieteni adevăraţi şi sinceri; aşteptăm un copil care, când se va naşte, va fi primul locuitor autentic al Noului

Pământ, un ţel al vieţii mele, un ideal spre care să tind. Ce să-mi mai doresc? Nimic, visele mi s-au îndeplinit, toate, întru totul.

Închei, acum, acest jurnal al meu pe care l-am început în urmă cu două luni şi pe care l-am scris pe o plastihârtie – practic indestructibilă, veşnică – jurnal pe care-l voi închide într-o casetă blindată; caseta o voi îngropa, apoi, în prezenţa prietenilor mei, într-un loc ce ni se va părea, tuturor, drept cel mai potrivit. Sper ca într-un viitor îndepărtat – când va fi descoperit – dacă va fi – jurnalul va fi un avertisment adresat oamenilor ca ei să nu mai comită o greşeală asemănătoare celei descrise în paginile precedente; care să-i împiedice să mai înăbuşe sentimentele, care sunt adevărata substanţă vitală a omului; să-i facă să le piară cheful de a duce o viaţă prea uşoară, în trândăvie; să-i facă, în sfârşit, să se uite nu numai la tehnică şi la pământ, dar şi la cer şi la natură; să se uite şi în inima lor şi în inimile altora şi în inima fiinţei iubite.

Am jurat, cu toţii, să îndeplinim misiunea care ne-a fost încredinţată de împăratul Xin, misiune care constă, în principal, în educarea generaţiilor viitoare şi pe care noi o vom duce la bun sfârşit încercând să le insuflăm numai cele mai bune sentimente şi aspiraţii ale noastre. Drumul va fi lung şi greu, dar cine va descoperi acest jurnal va putea spune dacă opera noastră şi eforturile noastre au fost folositoare.

Noul Pământ, 8 iulie, Anul I

John Turner, Rosy MacDonald, Carlo Moretti, Jeanne Clement, Chu-Chow-Shan, Tse-Ling, Pedro Enriquez, Maria Estella Gonzales, Olav Ransvik, Sonia Goudunoff.

Ecranul se întunecă pentru o clipă, apoi se lumină din nou şi apăru un chip de femeie, plin de graţie dar absent şi inexpresiv. Femeia anunţă, cu o voce atonă: Sunt orele 22,00. Am transmis o ediţie specială a Servo-jurnalului, cu prilejul descoperirilor arheologice din zona Marii Câmpii. Şi acum, câteva ştiri, pe scurt, şi câteva informaţii. Cu două luni în urmă, pe 2 februarie al acestui an, cunoscutul profesor Sheron a descoperit – împreună cu cei din expediţia sa – într-o localitate al cărui nume este ţinut secret, din motive de siguranţă, vestigiile unei străvechi civilizaţii. În urma săpăturilor făcute, cu mare grijă, la mare adâncime, au fost scoase la iveală documentele al căror

conţinut l-aţi aflat din cele ce v-au fost citite cu câteva clipe mai înainte. Aceste documente erau închise într-o casetă de oţel inoxidabil şi de aramă – având dimensiunile de douăzeci de centimetri, pe cinci şi pe şapte – îngropată la o adâncime de şaizeci şi doi de metri. Caseta, după cum s-a mai spus, era blindată şi n-a fost uşor de deschis şi conţinea numai acest jurnal scris într-o limbă care părea de neînţeles la prima vedere. Datorită strădaniei profesorului Horns – lingvist – şi a profesorului Sutran – specialist în limbi străine – această limbă a putut fi înţeleasă în scurt timp. Suntem în măsură să mai transmitem ştirea că această limbă conţine cuvinte care nouă ni se par arhaice, precum şi cuvinte care au dispărut din limba noastră; astfel încât se poate vorbi, mai curând, de o descifrare decât de o traducere. Cronograful a stabilit că textul are o vechime de două sute de mii de ani. Surse demne de încredere şi competente ne asigură că este vorba, fără îndoială, de o maşinaţie diabolică împotriva Guvernului Unificat, cu scopul de a instiga populaţia. Documentul, care a fost falsificat cu abilitate, este – fără nicio îndoială – apocrif şi fals – nu există niciun fel de dubiu în acest sens – chiar dacă punerea în scenă a fost făcută cu multă grijă. Ni se dă asigurarea că cei vinovaţi – Poliţia Psihologică se află deja pe urmele lor – vor fi prinşi şi pedepsiţi în mod sever. Ecranul se întunecă din nou, apoi iar se lumină…

— Sunt orele 22,10. Transmitem, acum, conferinţa profesorului Syn Koor, la care participă şi…

Cu un scârţâit metalic, de angrenaje neunse, o mână rece, de oţel, se întinse, nervoasă, se apropie de televizor şi-l stinse, cu mânie. O voce, impersonală, croncăni:

— Fir-ar să fie, chiar am nevoie de ulei, să-mi ung încheieturile… Adu-mi-l, imediat, Wyr!

O fiinţă omenească se apropie, cu paşi mici şi iuţi, ţinând în mâna dreaptă un pulverizator.

(8 ianuarie 1961)

O vânzare cu bucluc

Era o zi la fel ca celelalte; era într-o vineri şi speram ca week-end-ul meu să înceapă în cel mai fericit mod cu putinţă. Mort de

oboseală, cum eram atunci, după o săptămână de muncă la birou, cu preşedintele care urla ca un apucat, cu secretarele acelea mai stupide ca de obicei, cu colegii din ce în ce mai nătângi, aşteptasem cu nerăbdare acele două zile şi jumătate pe care să le petrec singur şi în linişte. Adică… nu chiar singur ci şi cu Jeny, voiam să spun.

Întors de la birou frânt de oboseală, după ce abia m-am atins de un prânz excelent, m-am aşezat pe un pneumo-fotoliu (ştiţi, acela umplut cu aer comprimat, care ia forma celui care se aşază pe el) şi mi-am aruncat ochii pe ziar: nimic deosebit, mereu aceleaşi lucruri; obişnuita serie de atentate, aceeaşi Lună care-şi cerea autonomia, obişnuita grevă a poştaşilor electronici, obişnuitele conferinţe la nivel înalt – pentru pace, pentru război, pentru încetarea experienţelor neutronice în deşerturile marţiene şi aşa mai departe.

Plictisit, am aruncat, cu un gest distrat, ziarul deoparte; mi-am tras cu piciorul un scaun, am întins picioarele pe el şi am început să mă gândesc cum să-mi petrec în mod liniştit mult râvnitul week-end. Mă gândeam, deci, când am auzit zarvă la uşa de la intrare; ei bine, din acea clipă a trebuit să-mi iau adio nu numai de la liniştitul, mult râvnitul meu week-end, ci şi de la liniştea mea din lunile care urmară.

— George, George, vino puţin încoace; se află aici un comis-voiajor care nu mai vrea să plece… şi, apoi, nu reuşesc să închid uşa! — ţipa soţia mea, dinspre uşa de la intrare. Fapt e că eu nu-i pot suferi pe comis-voiajori, pe vânzătorii ambulanţi, pe plasatori şi pe toţi ceilalţi de teapa lor; vorbesc, vorbesc şi iar vorbesc încercând să te convingă, cu vorbe meşteşugite; şi, nici chiar atunci când vrei să le trânteşti uşa în nas, nu se dau deloc bătuţi, îşi bagă piciorul în deschizătura uşii. Născocisem o metodă foarte simplă pentru a mă debarasa de acel picior şi – mai înainte de a merge să văd ce se petrece la uşa de la intrare – m-am dus în cămară de unde am luat un băţ, subţire dar solid… Am spus-o, deja, că anumiţi indivizi nu-mi plac şi pentru a mă descotorosi de ei folosesc orice mijloc.

Când am ajuns acolo, de unde mă striga soţia mea, îmi fu dat să asist la un spectacol cu totul bizar: sărăcuţa de ea se străduia din răsputeri să închidă uşa care era pe jumătate deschisă, deşi în deschizătură nu se afla niciun picior care să se opună şi care

să aibă de a face cu băţul meu. Nu, nici vorbă; totuşi, prin deschizătură pătrundea, înăuntru, în casă, ceva, ca o răsfrângere de culoare cenuşie, metalică. Acest lucru îmi trezi curiozitatea şi am încercat să-i dau o mână de ajutor Jeny-ei; dar, cu toată opinteala mea, uşa nu voia să se închidă. Din ce în ce mai uimit, am tras-o spre mine dar ea se deschise de tot, cu foarte mare uşurinţă.

Rămaserăm, amândoi, aproape înlemniţi la vederea figurii care ne apăru în faţa ochilor şi, mai ales, la auzul ciudatelor cuvinte pe care le rosti:

— Aţi făcut bine că mi-aţi deschis, domnilor; oricum, „bariera respingătoare perssonală” nu v-ar fi permis să închideţi. Ştiţi, este firma, aceeaşi firmă care o produce pentru a le veni de hac unor clienţi căpăţânoşi ca voi. Îmi daţi voie...? Şi spunând acestea se apropie de noi şi dându-ne la o parte intră în casă.

Nu mai eram în stare să pricep nimic; deşi nu-i înghiţeam deloc pe comis-voiajori şi pe cei de teapa lor, n-am putut să fac altceva decât să-l las să treacă. Era... era... adică nu arăta la fel ca toţi ceilalţi, inspira încredere, oarecum; şi, totuşi, ceva, o presimţire îmi spunea să-l dau afară.

Imediat ce se află înăuntru se învârti de jur-împrejur cu aer mirat dar atent. L-am auzit bolborosind:

— Sstraniu, foarte sstraniu... mobile din metal... energie atomică în sscopuri casnice... materiale plasstice vitrificate... sstraniu... classa a XXI-a... nu contează... ceva, ceva tot sse mai poate face... Apoi, întorcându-se spre mine, mă întrebă, pe neaşteptate:

— Sscuzaţi, ştiţi, poate m-am înşelat... în ce ssecol suntem?

În timp ce comis-voiajorul vorbea singur l-am privit cu atenţie: era mărunt, să tot fi avut un metru şi treizeci; avea capul mare, acoperit de un păr sur, tăiat scurt – periuţă; urechi clăpăuge, un nas borcănat, sub care se făloşea o pereche de mustăţi negre foarte bine îngrijite. Ochii săi aveau ceva foarte ciudat de care nu-mi dădui seama imediat. Era îmbrăcat într-un costum de culoare cenuşie – în care avea o sumedenie de nasturi şi de buzunare – şi care emana o lumină metalică asemănătoare celei pe care o văzusem intrând în casă, prin deschizătura uşii, cu puţin timp înainte.

Datorită, probabil, acelei nenorocite de „bariere”, de care pomenise mai înainte – mi-am zis. Am observat că, vorbind, îl

şuiera – în mod ciudat – pe „s”.

— Ei? Ce-aţi spus?

Am renunţat imediat la reflecţiile mele.

— Am întrebat, pur şi ssimplu, în ce ssecol mă aflu. Deci…?

— Cum, adică, în ce secol? — întrebă Jeny, care până atunci nu scosese o vorbă. Ei, dar din ce lume veniţi? vreţi să spuneţi, poate, în ce an ne aflăm?

— Da, sscuzaţi-mă – răspunse tipul – chiar aşa, în ce an ssuntem?

— Şi această întrebare e ciudată, dar, mă rog, astăzi suntem în 27 martie 2175; dar ce doriţi să ştiţi – am intervenit eu.

Tipul nu răspunse, dar reîncepu să bolborosească cuvinte, fraze cu totul ininteligibile. Apoi, dintr-o dată, se întoarse spre noi, se proţăpi în faţa noastră, îşi chinui buzele vrând, probabil, să schiţeze un zâmbet care să ne ia ochii şi începu să vorbească, şuierând pe „s”, ca un şarpe cu clopoţei:

— Prea sscumpii mei, doamnă şi domnule…!

Şi făcu o reverenţă.

— Collins – am răspuns puţin agasat. Puţin timp după aceea aveam să fiu şi mai mult.

— Foarte bine, sscumpii mei, doamnă şi domn Collins.

Se părea că tipul căuta, dinadins, cuvinte care să conţină cât mai multe „s”-uri.

— Ssunt aici pentru a vă oferi o marfa excepţională, ca ssă zic aşa, abssolut excepţională, pe care Industriile Galactice Associate au avut bunătatea ssă mi-o încredinţeze.

Şi spunând acestea se roti de jur-împrejur, ca pentru a căuta ceva.

— Ah, ce disstrat ssunt! Am uitat afară *recipientul…* cu permissiunea dumneavoastră…

Îşi făcu loc printre mine şi Jeny, ieşi în grădină şi se duse drept la mărul din mijlocul acesteia. De abia atunci am observat că lângă trunchiul pomului, în stânga acestuia, se afla o *gaură neagră*, suspendată în aer, la cincizeci de centimetri de la pământ, care nu lăsa să se vadă ceea ce era înăuntru. Da, chiar aşa, o gaură având un diametru de circa un metru, care se părea că nu conţinea nimic; ciudatul omuleţ băgă o mână înăuntru şi scoase, totuşi, de acolo o geantă din piele neagră, destul de încăpătoare. Văzând acest lucru, Jeny scoase un ţipăt şi, mai înainte ca eu s-o pot opri, închise, dintr-o dată, uşa.

— George, George… te rog, nu-l lăsa să intre… acel „comis-voiajor” mă înspăimântă… are nişte ochi… nu-mi inspiră încredere… şi e foarte ciudat că nu ştie în ce an ne aflăm…

Dar, totul fu în zadar; deoarece, la numai un minut după aceea, tipul îşi făcu din nou apariţia, trecând prin zid.

— Voiaţi să mi-o coaceţi, ai? rosti schiţând un soi de zâmbet viclean. Numai că, pentru clienţii căpăţânoşi, aşa cum ssunteţi voi, firma ne-a înzestrat şi cu un aşa-zis aparat de „dessmaterializare”, cu ajutorul căruia putem pătrunde peste tot. Dar dumneavoasstră ce faceţi cu acel băţ pe care-l ţineţi în mână? — întrebă el întorcându-se spre mine, care ţineam încă, în mână băţul.

L-am aruncat, ruşinat la culme, într-un ungher al camerei.

— Ssus inima, curaj, să uităm acesst sstupid incident; priviţi şi admiraţi aceasstă formidabilă colecţie de eşantioane ale unor produse excepţionale.

Mă apucă, dintr-o dată, o dorinţă nebună de a mă descotorosi de el, de acel individ; Jeny, ca şi cum ar fi vrut să-mi facă şi mai puternică acea dorinţă, se apropie de mine şi-mi spuse la ureche:

— Dragule, cumpără ceva de la ăsta şi expediază-l; mi-e frică!

Între timp, omuleţul se dădea de ceasul morţii făcând felurite demonstraţii, arătând o sumedenie de obiecte pe care le scotea din geanta lui parcă fără fund.

— Iată şi un foarte folossitor transsportator pentadimenssional – şi ne arătă un banal cântar de baie – … şi un comutator atomic care transsformă periodic protonii…; şi mai puse pe lângă celelalte drăcovenii o ţeavă dublă din metal – … un tocător de molecule cu raze triperizonice… — şi un fel de râşniţă de cafea completă şirul celorlalte lucruri care ne invadaseră casa… şi iată obiectul cel mai de preţ din toată sseria mea; motorul cusspidal – în formă de turlă asscuţită – telereceptor cu dublă folossire alternativ… — şi un uriaş trapezoid cu înfăţişare ameninţătoare, cu nişte fire care atârnau pe la colţuri, îmi fu pus pe pneumo-fotoliu, unde obiectul lăsă o urmă care şi acum se mai vede.

Şi acea incomprehensibilă înşirare de nume nu se mai termina, ca şi cum blestemata aceea de geantă n-ar fi avut fund şi „comis-voiajorul” nu dădea semne de oboseală; iar noi nu eram în stare să facem nimic pentru ca locuinţa noastră să nu

mai fie inundată de acele zeci şi zeci de obiecte – şi mai mici şi mai mari – având cele mai trăsnite forme, şi nume şi mai trăsnite.

În cele din urmă se opri din enumerare; dar noi eram, pur şi simplu, sufocaţi de atâtea şi atâtea drăcovenii, nu ne mai puteam mişca.

Omuleţul privi satisfăcut în jurul lui şi frecându-şi mâinile spuse:

— Ei bine, pe care doriţi ssă le alegeţi?

Ne privirăm amândoi – eu şi Jeny – cu un aer desperat, apoi eu mi-am aruncat privirea asupra acelor zeci şi zeci de drăcovenii să aleg ceva, un obiect cât mai puţin ameninţător şi complicat. Privirea mi se opri asupra unui cub de culoare verzuie, nu mai mare decât un aparat de radio obişnuit, care avea în faţă un trunchi de con semitransparent şi deasupra o pârghiuţă şi o coadă, iar într-o parte o toartă cu fire în spirală. Am privit-o pe soţia mea cu un aer întrebător... se uită şi ea la mine şi parcă voia să-mi spună:

— Fă cum vrei, n-am nicio preferinţă; ia-l pe ăla, mă rog, numai aşa ne putem descotorosi de ăsta, cât mai repede.

— Ace... acela. Şi-i arătai cubul cu înfăţişarea nevinovată, pus pe măsuţa din salon, lângă o scrumieră.

— Foarte bine, cea mai buna alegere, vă felicit, aţi avut un ochi formidabil; esste, nici mai mult nici mai puţin, duplicatorul molecular de tip ZZ.0531/2 – număr de catalog N.P.8740029bv ssau, mai ssimplu, „dupmol”; una dintre cele mai bune piesse din sseria mea de eşantioane.

Se apropie de măsuţă şi luă obiectul în mână.

— Șștiţi cum funcţionează ssau doriţi ssă vă explic?

— Ar fi mai bine să ne explicaţi – spuse soţia mea Ştiţi, noi nu prea suntem îndemânatici.

Şi după o clipă adăugă:

— Cam cât ar costa?

— Da, da, înţeleg... voi nu puteţi ssă şştiţi... ssunteţi din categoria... dar s-o lăsăm baltă, tot sporovăia tipul.

Apoi, întorcându-se spre noi, spuse:

— Cât desspre aceasta ssă nu vă faceţi griji, ne vom înţelege noi după demonsstraţie. Dar, acum trebuie ssă fac niţică ordine aici... aşşteptaţi puţin.

Apropiindu-se de geantă o deschise de tot, băgă o mână

înăuntru şi după ce apăsă tare pe un butonaş roşu, care se vedea desluşit pe fondul negru al căptuşelii se dădu la o parte. Din interiorul genţii ieşi ceva ca un vârtej care făcu repede ocolul salonului târând cu sine, rând pe rând, câte unul, câte două, câte trei – în funcţie de mărimea lor – acele felurite obiecte şi ducându-le în sacul acela fără fund care era „recipientul”. În mai puţin de zece secunde camera era pe deplin debarasată şi curăţată; rămăsese doar cutia cubică de culoare verde care se afla în mâinile acelui ciudat soi de plasator.

— Acum, între noi; după cum puteţi vedea, „duplicatorul molecular” are o formă foarte ssimplă şi la fel de ssimplu funcţionează în ciuda faptului că este un material de război nefolossit; *noi* ar fi trebuit ssă-l folossim pentru a multiplica aprovizionarea cu muniţii a trupelor aflate la ananghie. Iată cum se folosseşte: îndreptaţi-l sspre obiectul pe care doriţi ssă-l duplicaţi; sse aşşteaptă mai puţin de un minut şi apoi…

Spunând acestea îndreptă partea cu trunchiul de con cu faţete spre scrumieră şi mişcă puţin pârghiuţa dinspre stânga înspre dreapta. Se auzi un declic sec şi un bâzâit care ieşea din adâncul cubului şi trunchiul de con se lumină uşor. Cam după douăzeci de secunde de aşteptare văzurăm cum scrumiera se diviza în două, apoi se dubla, devenea puţin transparentă apoi se solidifica. Ne privirăm în faţă; eram palizi. Tipului, însă, îi radia faţa iar pe buze avea un zâmbet dispreţuitor. M-am apropiat de măsuţă şi am privit: cele două scrumiere erau identice; acelaşi muc de ţigară pe filtrul căruia se imprimase rujul Jeny-ei, aceeaşi pipă englezească maronie-neagră – pipa mea – cu scrumul pe fund, care rămăsese în aceeaşi poziţie.

Omuleţul se apropie de mine.

— După cum puteţi ssingur consstata, ele ssunt *abssolut* identice, până şi amănuntele au fosst reprodusse, în mod fidel, nu sssunt diferenţe… Dacă doriţi o altă demonsstraţie putem…

— Nu… nu… nu mai e nevoie… am înţeles perfect cum se foloseşte… Nu-i aşa, Jeny?

— Da… Da… desigur, dragule!

— Dar, zău, ss-ar putea…

— Am spus nu!

— Dacă aşa sstau lucrurile, dacă dumneavoasstră inssistaţi…

— Daa, insist, insist! mă dădui tare.

— Bine, bine, clienţii au, întotdeauna, dreptate. Vă dau, acum, câteva recomandări: să nu-l ţineţi aprins mai mult de zece minute, pentru că, altfel, mecanismul său – prelucrând datele atomice şi ssubmoleculare ale obiectului care trebuie să fie duplicat – va reproduce mai multe, unul după altul, conform timpului sstabilit. Sstabilit… ah, pentru numele lui Wull! am uitat ssă-l ssting şi iată ce ss-a întâmplat.

Ne întorserăm şi văzurăm cum cubul – care era aşezat pe un scaun şi era îndreptat spre scrumieră – mai reprodusese încă două exemplare.

— După cum puteţi vedea, am avut dreptate.

Şi, apucându-l de mâner, îl stinse cu acelaşi clinchet sec.

— Sspuneam că… a, da; dacă nu mai aveţi nevoie de obiectul duplicat, puteţi, foarte bine, ssă-l disstrugeţi… a… aa… şşa…

Îndreptă toarta, partea laterală, spre cele trei scrumiere de prisos şi apăsă pe butonul verde închis; cele trei scrumiere dispărură, fără nici cel mai mic zgomot.

Continuă:

— Nu vă faceţi griji în ceea ce priveşte energia; aceasta a fost prevăzută în calcul. Cât despre modalităţile de procurare, acesstea ssunt: plata înainte; termen de garanţie – două luni; mă voi întoarce atunci şi dacă aparatul nu vă ssatisface vi sse va resstitui echivalentul a tot ceea ce aţi cheltuit, obiectul adică. Totul esste garantat.

— Cum, adică, ce „obiect”? — întrebă Jeny, preocupată, ca întotdeauna, de aspectul economic al lucrurilor.

— Am spus „obiect” şi nu… cum spuneţi voi, a, da… „bani”, deoarece noi nu folossim aşa ceva şi eu nici n-aş şti ce ssă fac cu aşa ceva. Facem, mai curând, troc. Aş putea, deci, ssă iau…

Îşi mişcă capul de jur-împrejur şi arătă cu degetul înspre un ungher al camerei.

— Foarte frumoasă „chestia” aia. Ce este?

— Ce să fie, este bătrânul meu aparat de radio cu tranzistori – am răspuns eu.

— Formidabil, senzaţional, minunat! — exclamă omuleţul, în culmea excitaţiei. Iată o adevărată descoperire arheologică… îmi puteţi da acest obiect?

Şi ne privi cu acei ochi ciudaţi, în care lucea speranţa.

— Lasă-l să-l ia. George; tocmai mă gândeam la ceva…

— Dar, scumpo… este încă nou; am spus că este vechi, aşa

într-o doară.

— Să-l ia, am spus… şi vei mai vedea după aceea.

— Bine, bine, dragă.

Şi întorcându-mă spre nerăbdătorul vânzător i-am spus:

— Luaţi-l, e al dumneavoastră.

Nu că aş fi încurajat ideile soţiei mele – mai ales anumite idei, se ştie – ci dimpotrivă… Dar, în acea clipă voiam să scap, cu orice preţ, de acel…

— Mulţumesc!… mulţumesc! spuse el, în culmea fericirii; şi, apropiindu-se de aparatul de radio îl apucă cu amândouă mâinile. La revedere, zic, domniilor voastre; ne vom revedea peste două luni.

Îşi luă geanta şi o zbughi pe uşă, ca şi cum s-ar fi temut ca noi să nu ne fi răzgândit şi să-l fi împiedicat să iasă afară. Dar, dacă se gândea, într-adevăr, se înşela amarnic; mult mai mulţumiţi decât era el, îl lăsarăm să iasă afară.

Se îndreptă spre măr – mărul acela din mijlocul grădinii – şi dintr-o săritură ajunse în acea gaură neagră – suspendată în aer – care începu să se învârtească în ritm ameţitor, din ce în ce mai mult, până când dispăru.

— În sfârşit… am respirat eu uşurat, gândindu-mă la acei ochi. Iată de ce păreau ciudaţi… ei bine, pupilele lor erau verticale şi nu rotunde!

Poate că toată această poveste ar fi fost trecută sub tăcere dacă Jeny n-ar fi vrut să materializeze ideea aceea a ei. Ar fi fost o idee excelentă.

— Trebuie să o recunosc – dacă n-ar fi avut o mică, o foarte mică hibă pe care o sesizase, de altfel, „comis-voiajorul”. Iată despre ce era vorba.

La foarte puţin timp după dispariţia individului, Jeny se cuibări în pneumo-fotoliu şi, rezemându-şi coatele de braţele fotoliului, îmi spuse:

— Ştii, dragule, atunci când tipul ăla – şi arătă cu capul spre uşă.

— A pomenit de bani – bani cu care nu avea ce face, mi-a venit o idee, o idee minunată… ai pricepui… ce mai… şi îmi făcu cu ochiul.

— Da de unde! am răspuns.

Şi chiar că nu aveam nici cea mai mică idee despre ceea ce

voia să spună.

— Cum nu!… hai, gândeşte-te puţin… am putea duplica… ei da… duplica banii! Nu şi-ar da seama nimeni de acest lucru, ce părere ai?

Am rămas blocat, pentru o clipă, de acea neaşteptată şi „strălucitoare” idee, încât nu m-am gândit la eventualele complicaţii. Am sărit în picioare, de pe scaun, am strâns-o în braţe, am sărutat-o pe vârful buzelor şi i-am spus:

— Comoara mea, eşti lin geniu; mai ales atunci când este vorba de finanţele noastre!

Şi ne repezirăm – amândoi deodată – spre „duplicator” sau cum dracu se mai chema. Am scotocit prin buzunar şi am scos de acolo plicul cu leafa; din fericire, scumpa mea nevestică nu avusese timp să mi-l subtilizeze; pentru că, aşa făcea mereu, la sfârşitul fiecărei luni; ce să-i faci, este o deprindere (şi nu numai a ei şi acest lucru mă consolează, cât de cât). Am scos cele 275 de credite – cuvenite pentru luna martie – și le-am pus pe măsuţă, aceeaşi măsuţă care suportase experienţa cu scrumiera. Apucarăm – eu şi Jeny – obiectul acela… cum, oare, îi spusese omuleţul? — a, da, „dupmol” şi am mişcat pârghiuţa, dinspre stângă înspre dreapta. Bâzâit, luminiscenţă şi după zece secunde suma de bani se dublase.

Trecu o oră; în faţa noastră se aflau 17.600 de credite, în cupiuri de cincizeci, douăzeci, zece şi cinci.

Există un proverb care spune: „ceea ce e prea mult strica”.

Poate că mi-am amintit de acel proverb când m-am hotărât, în cele din urmă, să iau din mâinile Jeny-ei aparatul acela pe care ea mi-l luase cu cincisprezece minute mai înainte. Nu mai avuseserăm niciodată atât de mulţi bani dintr-o dată. Dar, ce-ar fi spus lumea, afurisita aceea de lume palavragie; ce-ar fi spus vecinii, curioşi şi băgăreţi? Cine ştie ce m-a determinat să iau, din nou, în mână „dupmolul”. Mi-a trebuit mult, oricum, până ce am convins-o pe Jeny să mi-l cedeze. Dar până la urmă am reuşit.

— Dragule, lasă-mă te rog, să mai încerc o dată, pentru ultima oară.

— Mă rugă ea cu o voce plângăreaţă.

— Mai încolo, mai încolo – spuneam eu, fără prea multă convingere. Trebuie să fim mai cumpătaţi. Ce va spune lumea când va vedea atâta bănet, care ne-a picat aşa – din nori – în

casă?

Atinsesem coarda sensibilă; pentru că soţia mea se teme – până la Dumnezeu – de bârfă. Încetă imediat să se mai smiorcăie.

— Am putea spune că este vorba de o moştenire; mi se pare o chestie credibilă, nu?

Am fost nevoit să admit că avea dreptate.

— Da, dar o moştenire care să nu fie chiar atât de mare – am adăugat, aşa, ca să spun şi eu ceva – care să nu bată la ochi.

Drept pentru care am pus „dupmolul" în sertarul încăpătorului birou din colţul drept al salonului, sertar pe care l-am încuiat apoi cu cheia, pentru mai multă siguranţă. Apoi ne apucarăm să vorbim despre toate celea, despre tot ceea ce trebuia să facem; dorinţele, necesităţile noastre depăşeau cu mult creditele acelea în valoare de 17.600. Ne hotărârăm să luăm „măsuri de primă necesitate"; adică, să facem curăţenie în casă, să cumpărăm mobilă nouă (nu era cazul să cumpărăm altă casă, ne plăcea cea pe care o aveam), să cumpărăm oarecare aparatură electro-casnică; apoi, îmbrăcăminte – în pas cu moda – pentru amândoi; un automobil nou, pentru mine şi unul – o maşină din acelea utilitare – pentru Jeny, precum şi diverse alte lucruşoare.

În curs de trei săptămâni ne schimbaserăm, eram cu totul diferiţi, precum e ziua de noapte; ne simţeam fericiţi şi ni se părea că trăim precum într-un vis frumos. Totul mersese strună, foarte bine, aş îndrăzni să spun. Chiar aşa…

— George, ai citit ziarul?

— Nu, nu încă. De ce? E ceva deosebit?

— Nu, nimic; afară, doar, de o ştire cum că o bandă de şarlatani răspândeşte credite false… adică, stai, nu se spune chiar aşa, ci că se pun în circulaţie o mulţime de bani falşi. Trebuie să fim atenţi, ştii?!

— Şarlatani care răspândesc credite false, hm, nu chiar false… rumegai eu în sinea mea.

Şi, deodată, un clopoţel de alarmă se porni să sune în străfundul fiinţei mele. Am pus deoparte şerveţelul, m-am ridicat de la masă şi am luat ziarul *The Star* care se afla pe un fotoliu, apoi m-am aşezat din nou cu o ceaşcă de cafea fumegând în faţă.

Titlul rubricii care se ocupa de evenimentele din viaţa oraşului – rubrică care se întindea pe patru coloane – era: *Credite ciudate puse în circulaţie de şarlatani fantomatici*; iar subtitlul suna astfel: *Acest lucru durează de aproape o lună. Se înregistrează numai în oraşul nostru. Poliţia ne autorizează să publicăm acest anunţ, pentru a pune în gardă populaţia, pentru a se evita răspândirea banilor falsificaţi.*

Am început să citesc cu multă atenţie acel articol. Se relata, pe scurt, că fuseseră recuperate – până în acel moment – circa patruzeci de mii de credite şi că poliţia fusese ajutată de un funcţionar al băncii – prima persoană care descoperise falsul. Dar, nu putea fi vorba de fals – în sensul strict al cuvântului – dat fiind faptul că banii fuseseră contrafăcuţi într-o manieră ciudată şi cu o greşeală de neconceput pentru o bandă de „profesionişti” (aşa se spunea în ziar), ca aceea care ar fi putu pune la cale toată operaţiunea.

Bancnotele erau perfecte: hârtia, filigranul, culorile, desenele; totul părea să fi fost furat de la Monetărie; se asemănau întru totul, dar… exista, totuşi, o greşeală, o greşeală de neiertat: literele şi numerele de serie erau *toate, aceleaşi.* Da, chiar aşa, absolut la fel. Şi un lucru atât de ciudat nu putea fi observat decât de un ochi de specialist. Toate biletele de cincizeci aveau acelaşi număr de serie; şi, la fel, şi cele de zece, douăzeci şi cinci credite. Nu existau cupiuri de valoare mai mare. Probabil, în ideea că se vor vinde mai bine – comenta ziarul. Până acum nu s-a găsit nicio urmă şi funcţionarul de la bancă nu-şi amintea cine anume îi dăduse banii: patru bancnote de cincizeci şi cinci de douăzeci, care trebuiau să fie schimbate în patru de o sută. Poliţia cercetează în continuare – se spunea la sfârşitul articolului.

— George, ţi se răceşte cafeaua!

Vocea Jeny-ei îmi întrerupse şirul gândurilor. Mi se strecura încet-încet în minte o cumplită bănuială. Am băut, dintr-o singură înghiţitură cafeaua, care nu era nici rece nici caldă. M-am repezit la birou. Sertarul era deschis.

— Imbecilul de mine! Cum naiba uitasem că încuietoarea nu funcţionează de doi ani? M-am întors spre soţia mea încercând să par cât mai furios cu putinţă.

— Hai, dragule, nu mai face mutra asta; aveam nevoie de bani, aşa că…

Nebăgând în seamă spusele ei am luat „dupmolul” şi l-am îndreptat spre o hârtie de zece credite pe care o aveam în buzunar. După obişnuitele zece secunde ţineam în mână două bilete absolut identice, exact cum spusese „comis-voiajorul”; până şi numerele de serie erau aceleaşi. Iată, deci, cine era „banda de profesionişti”: o aveam în faţa ochilor mei; o soţie inconştientă care – poate, pentru a-şi mai cumpăra încă o haină de blană – ar fi putut să ne facă să înfundăm puşcăria. „Abilul falsificator” se afla în faţa mea şi-şi cerea scuze:

— Te rog, George, nu te înfuria pentru câteva fleacuri de credite, acolo; noi nu pierdem nimic şi…

— Nu pierdem nimic… câteva credite… am răspuns, în culmea furiei. Dar sunt treizeci de mii! Ne paşte puşcăria! Fi-ţi-ar să-ţi fie grandomania… dacă n-ai fi exagerat, pun pariu că nu şi-ar fi dat seama nimeni de nimic. Şi cum de-ţi veni ideea să schimbi banii la bancă? Bine că nu şi-au adus aminte de tine!

Şi i-am povestit toată tărăşenia cu falsificatorii şi cu poliţia.

După un conciliabul luarăm hotărârea să distrugem cu aparatul acela cea mai mare parte a banilor rămaşi.

— Chiar aşa, George?

— Ei, nu chiar pe toţi, trebuie să mai oprim ceva, pentru a avea din ce trăi, nu?

— Atunci, pot să opresc ace…

— Nu mai opreşti nimic! am urlat eu. Ba chiar o să-mi dai tot, tot ceea ce cu siguranţă, ai ascuns pe undeva; absolut tot!

Foarte mâhnită, Jeny se îndreptă spre dormitor.

Se întoarse peste puţin timp; nemernica de ea ducea în braţe ditamai grămada de bani, să tot fi fost două sute de mii de credite…

Cât ai zice peşte i-am distrus cu acel soi de pistol care atârna de o parte a „dupmolului”. Pentru a o pedepsi am trimes-o să se culce în salon în noaptea aceea şi am luat aparatul în camera mea; m-am jucat puţin cu el duplicând şi apoi făcând să dispară câteva obiecte, după care – pe jumătate adormit şi plin de draci – l-am aruncat, dar nu prea tare, pe o măsuţă din dreptul patului, cu intenţia, totuşi, de a-l distruge. M-am trântit pe pat, fără a mă dezbrăca, şi am adormit imediat cu speranţa că vom scăpa, în curând, de griji. Iluzii; necazurile, *adevăratele necazuri* aveau să urmeze.

Mă cuprindea frigul; mă pătrundea până în măduva oaselor şi făcea să-mi clănţăne dinţii; în cameră pătrunse o lumină şi se auzea un bâzâit; încet-încet m-am trezit. Eram îmbrăcat şi stăteam încă întins în pat, dar învelitoarea era pe jos. M-am frecat la ochi: lumina din mijlocul camerei era aprinsă, deşi o stinsesem, cu siguranţă; o fi aprins-o Jeny, m-am gândit. Cu pleoapele grele, ca de plumb, am chemat-o încetişor: „Jeny, Jeny, unde eşti?”

— Şezi blând, prostănacule, şi lasă-ne să jucăm – răsună o voce, aspră, care mi se părea ciudat de cunoscută.

Pe naiba, *era chiar vocea* mea!

M-am trezit de-a binelea şi am sărit din pat. De jurul împrejurul măsuţei şase persoane, întoarse cu spatele la mine, jucau cărţi (luate din dulap) iar alte două stăteau în picioare lângă celelalte. Mă cuprinse spaima; şi nu vedeam unde este „dupmolul”. M-am întors; era acolo, în dreapta, pe noptiera mea; era aprins şi din el se auzea bâzâitul acela caracteristic.

Nu mi se părea a fi nimic rău în asta; numai că, din păcate, aparatul era îndreptat spre mine. Dintr-o săritură, ca de pisică, am ajuns la el şi l-am stins. Cei opt indivizi, *eu, de opt ori*, se întoarseră; şaisprezece ochi, toţi la fel, mă fixau, cu un aer de superioritate.

— Prostule, de ce l-ai stins? — spuse unul – ne distram de minune!

Creierul începu să-mi lucreze rapid: cum naiba se aprinsese „dupmolul”? Poate atunci când îl aruncasem pe măsuţă... Da, mi-am răspuns mie însumi, chiar atunci şi – colac peste pupăză – rămăsese îndreptat spre patul meu.

Trebuia să-i expediez cât mai repede, mai înainte ca Jeny să se trezească. Am luat „pistolul” şi am apăsat pe butonul de culoare verde.

— Stai, opreşte-te! În fond, sunt tu însuţi!

La drept vorbind, nici nu-mi trecuse prin cap asemenea amănunt şi cuvintele acelea pătrunseră în străfundul fiinţei mele aşa, că am ezitat să apăs pe fatidicul buton.

Tipul, observându-mi şovăiala, continuă:

— Dacă nu mă omori, îţi pot face o grămadă de hatâruri, vei vedea... Aş putea, de exemplu – ca să-ţi spun numai unul din ele – să merg la birou în locul tău.

Am rămas blocat; în fond, avea dreptate... dar, nu, nu era

nimic altceva decât o imitaţie grosolană.

— Stai cuminte, *duplicatule!* nu eşti eu, eu însumi, eşti artificial, contrafăcut; eşti o fantoşă!

— Nu e adevărat! nu e adevărat! uită-te bine, dacă nu mă crezi, sunt întru totul asemănător ţie: am până şi cicatricea de la rana pe care ţi-ai făcut-o atunci, cu patru ani în urmă, atunci când cu ciocnirea aceea.

Şi spunând acestea îşi desfăcu cămaşa şi-mi arătă braţul stâng, pe care se vedea o lungă cicatrice care se întindea de la cot până la încheietura mâinii. Era la fel cu cea pe care o aveam eu.

— Hai să judecăm la rece – am spus eu ştergându-mă de sudoare şi aşezându-mă pe marginea patului, cu „dupmolu” în mână.

Mi-am dat toată silinţa, dar nu am reuşit; era imposibil să gândeşti, să te concentrezi într-o situaţie de acel gen. Am tras o înjurătură şi m-am străduit să mă liniştesc şi să găsesc o soluţie; mă pusese pe gânduri, pur şi simplu; nu exista niciun fel de îndoială: era, într-adevăr, la fel ca mine, îmi semăna în toate; şi pentru a scăpa din acel bucluc (nu mai aveam curajul să-l expediez pe tip) poate că ar fi fost bine să profit de ceea ce îmi propusese.

— Bine, bine, nu te omor; dar vei face numai ceea ce îţi voi spune eu şi va trebui să nu apari niciodată în faţa Jeny-ei. Jură.

Dat fiind că eu am respectat, întotdeauna, orice înţelegere, îşi va ţine şi el cuvântul, că doar seamănă cu mine – m-am gândit.

Dar nu ţinusem seama – în calculele făcute – şi de martor… care, în acel caz era afurisitul de „dupmol”.

— Bine, jur – îmi răspunse şi îmi întinse mâna.

I-am apucat mâna şi i-am strâns-o şi am avut impresia că mă privesc într-o oglindă.

În dimineaţa următoare „el” se duse la birou iar eu, ieşind din cameră pe fereastră, am plecat să mă plimb prin oraş. Bineînţeles că, mai înainte de a pleca, mi-am schimbat puţin înfăţişarea: alţi ochelari şi alte câteva artificii. Vă închipuiţi ce s-ar fi întâmplat dacă m-aş fi întâlnit cu cineva pe stradă şi acel cineva să mă revadă, la birou, după cinci minute…! Pentru prânz, George II (aşa am hotărât să-l botez) urma să meargă la restaurant iar eu să vin acasă. După-amiază aveam să-l încui în dormitor iar noaptea aveam să-l bag în garaj; eu şi Jeny aveam

să mergem în camera noastră.

Dar, după câteva săptămâni, apărură o serie de complicaţii: George II revendica un tratament mai bun şi bani, bani pentru a se distra; adică, un fel de salariu, mă rog.

— Cum, adică, eu muncesc şi tu trândăveşti! Mă tratezi mai rău ca pe un sclav!

Şi alte şi alte jeluiri de acest soi.

Nu avea, câtuşi de puţin, caracterul meu, ci dimpotrivă; părea insolent, pus pe ceartă, prost crescut, impulsiv. Fu cât p-aci să ne luăm la harţă serios; noroc că eu mă stăpâneam mereu spunându-mi că aveam de-a face cu un inconştient şi, oricum, nu puteam să-l iau la pumni; m-aş fi luat la pumni pe mine însumi. Nici n-aş fi avut curajul.

Mai trecu o săptămână. Când, într-o bună dimineaţă, în timp ce mă întorceam puţin mai înainte ca de obicei – pentru a fi prezent la ora de masă şi când tocmai mă pregăteam să bag cheia în broască, mi-am aruncat, aşa, din pură curiozitate, o privire prin geam. Am înlemnit: George II se giugiulea, de zor, cu nevastă-mea.

Asta chiar că întrece orice măsură – mi-am spus; chiar dacă el sunt eu, totuşi este vorba de o altă persoană; a depăşit, oricum, orice limită… cum îşi permite acea sperietoare de ciori să…

Mă pregăteam să deschid uşa dar m-am oprit, dintr-o dată; chiar, ce-ar fi spus Jeny când ar fi dat cu ochii de mine, ce-ar fi spus când ar fi văzut două exemplare de George, doi soţi identici?

M-am hotărât să-l aştept în cameră; am luat-o prin spatele casei şi am intrat pe fereastra deschisă.

După ce termină de mâncat, George II (era clar că avea un plan al lui, bine pus la punct) intră fluierând (e, şi acesta, un obicei de al meu) în cameră.

Imediat după ce închise uşa, i-am sărit în spinare, l-am apucat de guler.

— Nenorocitule, cum îţi permiţi…! i-am spus, încercând să vorbesc cât mai încet cu putinţă, cu un glas înăbuşit.

— Jos labele! Cum îţi permiţi, tu, să pui labele pe mine! Dacă nu te potoleşti, încep să urlu; şi cine ştie ce va spune soţia… mea… hm… a ta; sau, mai bine zis, soţia noastră când va vedea doi soţi dintr-o dată, doi soţi care seamănă perfect unul cu altul.

Lua-l-ar naiba, avea mereu dreptate. Dar, aveam să i-o coc

eu.

M-am repezit la „dupmol”, care se afla în dulap; l-am luat în mână, apucai „pistolul” şi apăsai pe buton. Nu se întâmplă nimic. Firul fusese tăiat.

George II nu se clintise nici măcar cu un centimetru; zâmbi pe sub mustaţă – pe care tot n-o avea – un zâmbet arogant.

El o făcuse.

— Ce, mă credeai chiar atât de prost încât să las în stare de funcţionare „dupmolul”? se vede treaba că încă nu mă cunoşti bine.

Înfuriat, înverzit la faţă de mânie, m-am aruncat asupra lui; dar el se feri, cu o mişcare foarte abilă, şi-mi smulse din mâini „dupmolul”; dar îl scăpă, încercă să-l prindă, îl scăpă din nou; îi căzu din mâini, căzu la pământ şi se rupse în două. Am alunecat şi am căzut şi eu şi – ca şi cum trebuia să contribui la desăvârşirea operei – am căzut peste aparat.

George II mă privi cu un aer îngâmfat.

— Am uitat să-ţi spun că am invitat, în această seară, pe Directorul Compartimentului şi pe soţia lui.

Se apleca să ia de pe jos trunchiul de con al afurisitei de maşini care se făcuse ţăndări la piciorul lui.

— O să-i spun câteva vorbe. Nu pot să-l sufăr.

Am făcut ochii mari şi – năucit fiind – nu mă mai puteam ridica de pe covor; m-am rezemat de tăblia patului. George II se îndreptă spre mine râzând cu şiretenie.

Am văzut cum se îndreaptă spre capul meu trunchiul de con şi am încercat să mă feresc de el, dar nu am putut. Apoi, mă cuprinse, mă învălui o beznă – compactă şi caldă – prin care transpăreau punctişoare multicolore.

Trezindu-mă – cu capul amorţit – am încercat să mi-l masez; dar nu am reuşit; am încercat

să-mi mişc braţele şi picioarele. În zadar. Am deschis larg, ochii, şi mi-am dat seama că eram legat fedeleş. Am tras o înjurătură. Am început să-mi amintesc totul; acel nemernic de George II mă legase pentru a se simţi în largul său. Mă pregăteam să ţip, când, dinspre uşa, întredeschisă, se auziră nişte voci excitate.

Târându-mă, ca un şarpe, mă apropiai de uşă. Prin deschizătura uşii se putea vedea bine salonul, în care stăteau

George II şi Jeny iar – în faţa lor – Directorul – un tip mic de statură, gras, cu obrajii roşii şi transpirați – iar, alături de el, soţia lui, care arăta cam la fel ca soţul. M-am gândit, cu tristeţe, la ceea ce îmi spusese George II înainte de a mă ameţi.

Şi, în cele din urmă m-am dumerit. M-am dumerit de ce anume se deosebea el atât de mult de mine; „dupmolul" mă dublase, ce e drept, perfect, dar îmi eliberase şi subconştientul! Celălalt, George II, avea sentimente pe care eu le ţineam ascunse, undeva, în adâncul fiinţei mele, şi pe care nu voiam – cu niciun preţ – să mi le manifest; aş fi vrut să-i spun şi eu câteva Directorului Compartimentului, care-mi era – într-adevăr – foarte antipatic. Da, chiar că aş fi vrut s-o fac. Şi, de fapt, chiar o făceam. Nu eu, ci subconştientul meu personificat de George II.

M-am gândit cum ar fi putut să fie ceilalţi şapte şi mă cuprinseră fiorii.

Am auzit ce spunea:

— … iar acum vreau să-mi ofer o altă satisfacţie: ştiţi, dumneavoastră, că sunteţi un debil mintal şi că semănaţi cu un porc pus la îngrăşat pentru Ignat? Şi de ce nu vă schimbaţi faţa aia murdară şi asudată? După care mai adăugă, numărând pe degete: măgar, tâmpit, cretin…

Şi o ţinea, aşa, întruna, debitând tot felul de cuvinte – care mai de care mai jignitoare – de nereprodus.

Jeny se înroşise toată; Directorul bâiguia ceva de neînţeles; nevastă sa era pe punctul de a leşina.

— George, eşti nebun? Ce-i spui Directorului Compartimentului? Vă rog să-l iertaţi, domnule Director; dar astăzi soţul meu nu se simte bine. Cred că e obosit, a lucrat prea mult.

— Ce director, ce tot îi tragi cu directorul? — continuă nenorocitul punând paie peste foc – împuţit să-i spui; împuţit şi debil mintal. Şi ca şi cum n-ar fi fost de-ajuns toate acelea, luă un pahar plin cu whisky, apă şi gheaţă şi-l aruncă în faţa aceea care pălise.

Bâlbâiala bietului om devenise şi mai cumplită; dar nu putea să reacţioneze, chiar dacă ar fi vrut, trebuia s-o susţină pe nevastă-sa care leşinase chiar în acel moment.

Din bâiguiala aceea se mai înţelegea câte ceva: *concediere… dat afară… să-i mulţumeşti Celui de Sus că sunt un domn şi nu*

te denunţ... cine credeţi că sunteţi chiar dacă aveţi moştenirea aceea... şi altele şi altele.

— Ţărane! — urlă George II – ieşi afară şi ia-o şi pe balena aia care-şi închipuie că e o femeie!

Directorul se îndepărtă, tot ameninţând, cu faţa brobonindu-i de sudoare, făcând să trosnească sub picioare bucăţile de gheaţă; o târa după el pe nevastă-sa.

După ce ieşiră oaspeţii, George II se întoarse, cu o faţă radioasă, spre Jeny dar îi fu dat să vadă nişte obraji scăldaţi în lacrimi şi să primească o scatoalcă zdravănă pe care zic mersi că n-am primit-o eu.

— Bestie! Nenorocitule! Inconştientule! Ce-ai făcut? Fanfaronule, ai rămas fără serviciu...! Şi alergă, plângând, la bucătărie.

Bine – m-am gândit eu – *că nu i-a trecut prin minte să se retragă în camera noastră.*

După ce aruncă o privire în jur şi pe covorul murdar, George II se îndreptă, imperturbabil, spre bar ca şi cum ar fi vrut să se felicite singur pentru isprava sa începu să-şi toarne în pahar din *chery*-ul meu.

Ei nu! întrecea orice măsură!

În tot acel timp, în timp ce ascultam, încercam să mă eliberez. Şi, în cele din urmă, după un ultim desperat efort, am reuşit să desfac legăturile din spate. Mi-am dezlegat şi picioarele. Mi-am frecat încheieturile înroşite ale mâinilor şi apucând o bucată mai mare din ceea ce mai rămăsese din „dupmol” m-am postat în spatele uşii.

După puţin timp am auzit paşii „lui” care se apropiau. M-am pregătit. Se deschise uşa şi rânjetul care-l avea pe buze i se transformă într-o strâmbătură de durere când l-am plesnit, cu toată puterea, cu bucata de „dupmol” peste scăfârlie. Drăcovenia aceea slujise, în sfârşit, la ceva cu adevărat folositor şi cu efect sigur!

Scrâşnind din dinţi slobozi un geamăt înăbuşit, dar nu chiar atât de înăbuşit încât să nu fie auzit de Jeny care veni fuga în camera noastră. Imediat ce trecu pragul şi văzu faţa „celuilalt”, întins pe jos, apoi pe a mea, leşină. M-am repezit spre ea şi am prins-o din zbor înainte de a cădea. Am culcat-o pe partea sa de pat.

Primul lucru pe care l-am făcut după aceea nu fu, nicidecum,

acela de a o ajuta să-şi revină în fire, ci acela de a-l lega fedeleş şi a-i pune căluşul în gură alter-ego-ului meu. De această dată nu mai avui nicio reţinere. Îmi trebuiră zece minute ca să-l leg pe George II şi s-o fac pe Jeny să-şi revină în fire; dar îmi trebui, apoi, mai mult de o oră ca să-i povestesc şi să-i explic amănunţit totul – acea nemaipomenită tărăşenie – lui Jeny; apoi, ca s-o conving că aşa era şi nu altfel, că eu eram eu şi „el” era „el”, ei bine, acest lucru îmi luă şi mai mult timp.

Cine ar fi trecut din întâmplare, în acea noapte pe podul Brooklyn, pe la ora unu, ar fi văzut – pe la jumătatea traseului – o maşină având la bord un bărbat şi o femeie tremurând de frică şi un voluminos sac impermeabil legat la gură. După puţin timp ar fi văzut cum bărbatul – după ce a aşteptat o clipă în care să nu treacă nimeni – a înşfăcat sacul şi l-a aruncat repede în apă. Se auzi un plescăit după care maşina o porni în toată viteza.

Mai trecură câteva săptămâni; rămăsesem fără serviciu şi tot încercam să-mi găsesc altul, când, într-o bună dimineaţă, către orele unsprezece, am auzit un ciocănit ciudat la uşă.

— Mă duc eu, dragă, nu-ţi face griji.

Am deschis uşa şi…

— O! iată pe cine revedem, pe insistentul nostru „comis-voiajor” de la Industriile Galactice Asociate, am zâmbit eu mânzeşte. Intraţi, intraţi.

— Bună ziua, bună ziua, domnule Collinss – şuieră omuleţul. După cum obsservaţi ssunt foarte punctual la întâlnire. Ssă-mi sspuneţi cum a mers treaba cu „duplicatorul molecular”? îl cumpăraţi?

— Sigur… sigur că-l cumpăr, am răspuns cu o voce mieroasă. Dar de ce nu luaţi loc?

Între timp am observat că nu se mai proteja cu nicio barieră. Naivul de el!

— Mulţumessc, nu sstau şi dat fiind că îl cumpăraţi putem ssă facem în aşa fel încât totul ssă fie în regulă, ssă încheiem un contract. Aveţi un sstilou?

— Da, mă duc să-l iau imediat. Aşteptaţi-mă o clipă.

L-am lăsat în pragul casei şi în acel timp îmi trăsni prin cap o idee diabolică.

Am trecut prin cămară şi apoi m-am întors la omul meu, ţinând mâinile la spate.

— Iertaţi-mă dacă v-am făcut să aşteptaţi, i-am spus.

— Nu-i nimic. Domnule Collins… aş avea o noutate pentru dumneavoasstră, dat fiind că „Dupmolul” vă convine, ssunteţi mulţumit de el; am aduss cu mine un tip nou-nouţ de „accelerator” de…

— Ce spuneţi? — am rostit eu încercând să mă stăpânesc.

— Am sspus că am aici cu mine un tip nou-nouţ de… un… un moment, dar de ce aveţi expressia assta atât de ciudată?… au, nu împingeţi, ce maniere ssunt acesstea… şi la ce vă trebuie acel băţ?… uşor… uşor… ce idei v-au mai trăssnit prin cap… Nu, nu… barbari, necivilizaţi, au! au! încet… vine omul ssă le aducă în cassă civilizaţia, progresul şi când colo, ei… au! au! nerecunoscătorilor, au, încet… desstul, necioplіţilor, barbarilor… nu voi mai călca pe aici… ajutor!

După acest ultim strigăt, învineţit şi înspăimântat la culme, sări în gaura sa suspendată în aer şi dispăru.

Jeny se apropie de mine şi mă sărută pe obraz.

O cuprinsei de mijloc.

— În sfârşit, am scăpat de necazuri, dragule. Ce tip pisălog! Să-i pisezi, aşa, mărunt pe unii ca noi, cetăţeni cinstiţi care ne plătim întotdeauna dările. Hai să-i intentăm proces, George.

Şi o pufni râsul. Apoi îşi aranjă părul.

— Dar asta ce mai e? — ia uită-te.

Şi arătă în jos.

Pe iarba verde a câmpiei erau presărate o mulţime de foiţe metalice de culoare albă, imprimate cu litere roşii, fosforescente. Erau împrăştiate peste tot. Păreau a fi cărţi de vizită.

M-am aplecat şi am cules una. Am citit cu voce tare:

X.T. YWKOLZS BAALK

Reprezentant de Categoria A al Industriilor Galactice Asociate
Expert în călătorii cronospaţiale interstelare
Distribuitor autorizat pentru planete şi asteroizi subdezvoltaţi
Acordăm reduceri de preţuri
Adresa de acasă: Kerin, Qhops, D.88, Nebuloasa M. 51

Ne privirăm.

— Nu mai cred că-i putem intenta proces, în cazul în care am

dori s-o facem!

— Dar nici nu cred că ar mai avea chef să se întoarcă aici – îmi răspunse Jenny.

Îi ciufulii, uşor, părul.

Avea dreptate. Tipul nu se mai întoarse.

La Kerin, capitala lui Qhops – cea de a şaptea planetă a stelei D 88, din nebuloasa M 51 – în cabinetul Directorului General al Industriilor Galactice Asociate, care se afla la etajul opt sute treizeci şi cinci al unui uriaş zgârie-nori, reprezentantul de categoria A – Ywkolzs Baalk – primea o straşnică muştruluială.

— Baalk – spunea Directorul – vei fi degradat, vei fi redus la condiţia de simplu plasator, la filiala noastră din Mniwolt; greşeala pe care ai comis-o este de neiertat…

— Dar…

— Sa taci! Sper că nu-ţi închipui, cumva, că ai avea dreptate!

— Nu, nu, dar voiam să spun că…

— Lasă, lasă. Spuneam, deci, că greşeala pe care ai comis-o e de neiertat. Nu numai că le-ai pricopsit pe nişte făpturi, de categoria XXI, cu un „dupmol” – destinat clienţilor de categoria X – dar te-ai înşelat şi în privinţa timpului! Culmea este că ţi-ai dat, totuşi, seama şi că ai încercat să salvezi ce se mai putea salva, deşi era imposibil.

— Ştiţi, Domnule Director, voiam să dovedesc că…

— Frumoasă dovadă! Chiar foarte frumoasă. Şi ce ai realizat? Nimic. Ba, dimpotrivă, ai lăsat acolo – la acei barbari – „dupmolul”, care costa o avere şi acei barbari te-au şi ciomăgit pe deasupra.

— Domnule Director…

— Să taci! Dacă mai scoţi o vorbă te trimit să extragi vuloniu din minele din Lad! Să-i mulţumeşti Celui de Sus că nu te dau şi mai jos; asta pentru că am inimă bună şi pentru că mi-ai adus acea piesă rară, acea descoperire arheologică, acel „rodio”… mă rog, mă rog, acel obiect… Şi acum, gata, poţi să pleci!

Nefericitul reprezentant de Categoria A – Ywkolzs Baalk – întoarse spatele directorului, cuprins de furie, şi ieşi, tiptil, din cabinetul acestuia.

(31 martie 1961)

Sirtis Minor

— Ai citit ultimele ştiri?

— Nu. Despre ce este vorba?

— Ei, cum, toţi vorbesc despre astea, aici în Ares-City. Şi ziariştii răspândesc ştirea privind ultima cursă, ultima „goană după uraniu”. De data aceasta nebunii care au acceptat să participe sunt cam o sută. Dar, nicio grijă, e loc pentru toţi în Sirtis Minor.

— Cum, în Sirta cea Mică? Dar parcă o organizaseră, mai înainte, în Sirta Mare, nu-i aşa?

— Ei, da, dar aceasta nu e chiar mică, dacă stăm să ne gândim!

— Da, aşa este, e destul de mare, îi poate cuprinde pe toţi. Şi toţi aceştia pot să se îmbogăţească…

— … da, da; sau, mai bine zis, pot să-şi lase acolo pielea. Numai nişte disperaţi puteau accepta să plece într-o asemenea expediţie.

— Da, aşa este. Eu, unul, nu m-aş aventura în acel infern de nisip, chiar dacă mi s-ar da tot aurul din lume. Dar Guvernul ce spune? Nu vrea să intervină, să se opună acestui măcel?

— Cum adică? Nu ştii? Chiar Guvernul organizează – în mod periodic – aceste „Curse”.

— Chiar aşa?

— Da, chiar aşa.

— Bine, dar este o crimă, pur şi simplu. Şi de ce, mă rog?

— Scuză-mă, dar cum s-ar putea, altfel, să se descopere uraniu, aici, pe Marte? Expediţiile organizate de stat ar costa prea mult. De aceea se încredinţează această sarcină unor particulari, acelor nenorociţi; şi atunci când unul din aceştia descoperă un zăcământ, Statul îi dă un premiu, un premiu aşa mai acătării; şi respectivului îi convine. Dar, pentru unul care primeşte un astfel de premiu mor alţi o sută. Dar, nu e cazul să ne înduioşăm; pentru că aceştia sunt – în cea mai mare parte – fie ticăloşi, fie nebuni.

— Chiar dacă aşa stau lucrurile, e cumplit şi inuman.

— Bine, bine, să nu mai vorbim de asta. De altminteri discuţia aceasta mi-a provocat sete. Chelner, dă-ne, te rog, două beri reci!

— Doamne ajută! În sănătatea acelor sărmani. Să sperăm că

vor mai scăpa câţiva dintre ei; pentru că, data trecută, nu s-a mai întors niciunul!

— Noroc! Şi ciocniră paharele pline cu bere făcându-le să clincăne.

Apă… apă rece… o picătură, doar o picătură…

Gura îi era uscată, buzele îi erau umflate. Francis Blochard îşi târa cu greutate propriul trup chinuit, şi-l târa prin dunele acelea de nisip roşu. Vântul se potolise, nu mai bătea deloc. Respira cu mare greutate; aerul, rarefiat, parcă îi găurea plămânii. Mâinile i se bălăbăneau de-a lungul şoldurilor, ochii priveau fix, undeva în depărtare; salopeta îi era sfâşiată. Picioarele i se mişcau în mod mecanic, se afundau în sol scoţând norişori de nisip, foarte uşor, care cădeau, imediat, la pământ. Şi, de jur-împrejur, cumplitul, halucinantul deşert din Sirtis Minor a cărui imensitate îl îngrozea.

Aceeaşi lumină orbitoare, aceeaşi culoare peste tot: culoare roşie, portocalie, maronie, culori pe care razele de foc ale soarelui – care pârjoleau fără milă terenul acela arid – le făceau să pară şi mai aprinse. Pălăria, pleoştită, abia-abia îl apăra de cumplita arşiţă.

Şi dune şi depresiuni şi grohotişuri şi nisip, nisip fără de sfârşit. Niciun pic de umbră şi nici cel mai mic indiciu că ar putea exista acel minunat verde al vegetaţiei la care el ţinea atât de mult.

Francis Blochard mai privi încă o dată – deşi ştia că e inutil – la plosca goală: ultima. O duse la gură. Metalul supraîncălzit îi arse buzele. Într-o pornire de furie o aruncă departe. După ce descrise o scurtă parabolă, recipientul căzu şi se afundă aproape complet în mantia aceea roşie care se întindea peste tot.

De ce… de ce se afla acolo, să încerce acea aventură?

O căsuţă frumoasă, un chip drag, o perioadă fericită.

Şi apoi, dezastrul. Tatăl său care până atunci îl lăsase în pace, începuse să-l persecute.

Păi cum! El, fiul unui magnat să se însoare cu o fată oarecare, nici bogată, nici nobilă! Cum îşi permitea? Avea să-i scoată din cap un asemenea gând. L-ar fi făcut să înţeleagă greşeala.

Dar nu reuşise. Francis făcuse tot cum îl tăiase pe el capul. Câtva timp nu se petrecuse nimic. Se însurase, ce e drept, cu

Denisa fără a întâmpina nicio oprelişte; dar trebuise să părăsească locuinţa părintească. Şi, după câteva luni, se produse catastrofa: dat afară din serviciu, fără niciun motiv, nu mai reuşise să mai găsească nimic de lucru, nimeni nu voia să-i mai acorde credit; daţi afară şi din casă, ajunşi în mizerie.

Pentru a nu muri de foame fusese constrâns să participe la acea expediţie, poate unica şansă de a se îmbogăţi; o expediţie a desperării din care putea, foarte bine, să nu se mai întoarcă viu. Dar era, totuşi, o şansă decât nimic…

Fir-ar să fie, căzuse la pământ! Nisipul îi pătrundea în ochi, în gură, pe sub îmbrăcăminte, în păr, în bocanci. Un nisip foarte fin, care pătrundea peste tot. Când băuse, oare, ultimul strop de apă? Nu-şi mai amintea exact, dar, fără nicio îndoială, cu mult timp înainte. Încercă să se ridice; picioarele i se afundau până la glezne, dar reuşi, totuşi, să se ridice. Se îndreptă, clătinându-se, spre… încotro? Aruncase aproape tot, oprise doar contorul Geiger, merindele, pistolul şi…

Tatăl său! Numai el era de vină! Cum putuse să-i facă una ca aceea… Apoi se îmbarcase, clandestin, pe astronavă. Din fericire nu-l descoperiseră; nu putuse să-şi cumpere bilet, cu bruma aceea de bani care-i mai rămăseseră trebuise să-şi cumpere cele necesare Cursei.

Trebuia să reuşească, de dragul Denisei, pentru el însuşi, pentru a-i arăta tatălui său că…

Când, *dacă,* se va fi întors, atunci…

Francis Blochard se scutură dintr-o dată; mergea chiar pe marginea unei dune abrupte şi simţea cum îi fuge nisipul de sub picioare, fuge, fuge, fuge. O porţiune destul de mare se surpă sub picioarele sale şi el se rostogoli pe pantă la vale. Nisipul îl şfichiui cu putere, mii de ace încinse, foarte subţiri, îi înţepară pielea crăpată. Totul începu să se învârtească în jur; scăpă din mâini contorul Geiger şi merindele. Bâjbâia, cu disperare prin aer.

Se auzi o voce.

— Concurenţi, cunoaşteţi regulamentul: care din voi va descoperi un zăcământ de uraniu va trebui să anunţe imediat

aici, la Ares-City, pe reprezentantul Guvernului. Este interzisă exploatarea pe cont propriu a minelor. Premiul cuvenit norocosului sau norocoşilor – în caz că vor fi mai mulţi – este, deci, de o jumătate de milion de credite. Guvernul vă înzestrează cu contor Geiger, restul echipamentului trebuie să şi-l procure fiecare din voi. Succes!

Alte voci.

— Câţi se vor mai întoarce, oare? Data trecută n-a supravieţuit niciunul!

— Autovehiculul costă 500 de credite; mai doriţi şi altceva?

Chipuri. Vorbe.

— Nu te duce, dragule… vom putea trăi şi aşa.

— Nu pot, Denise, trebuie să plec, mi-o cere conştiinţa. Cum aş putea să stau liniştit la gândul că nu am încercat tot ce-mi stătea în putinţă pentru a ieşi din acest impas? Şi apoi, totul este din vina mea; dacă nu m-aş fi însurat cu tine, n-am fi ajuns în halul ăsta…

— Nu vorbi aşa, dragule… îmi faci rău.

O uşoară mângâiere, o privire, lacrimi.

Nu putea să respire.

Capul îi era pe jumătate îngropat în nisip; şi-l ridică. De-abia putu să-şi deschidă ochii. Pleoapele îi deveniseră ca de plumb; îl usturau. Privi de jur-împrejur.

Se afla într-o vale mică dintre două dune înalte, cu pieptul în jos; în spatele său se găsea bucata aceea de coastă care se surpase, în faţa unui alt perete înalt. Căută, gâfâind, căută cu desperare cu mâinile prin nisip contorul Geiger şi sacul cu merinde. Îl găsi numai pe primul. Asta înseamnă sfârşitul – îşi spuse.

Nici în acel loc nu era pic de umbră. Soarele, care scăpătase puţin, în spatele lui, în chinuia cumplit.

Dar n-avea nicio importanţă. Trebuia să meargă înainte, cu orice preţ.

Mica vale făcu loc unei vaste depresiuni pietroase, tipică pentru Sirtis Minor. Nu reuşea să-şi dea seama cu ce anume semăna; poate cu nişte funduri de lacuri care secaseră.

Paşii lui Francis Blochard îi răsunau în urechi ca nişte lovituri necruţătoare, ca nişte verdicte ale unei condamnări aspre.

Din când în când solul crăpat se fărâmiţa sub greutatea

bocancilor lui scâlciaţi. Umbra sa tremurândă şi foarte lungă se pierdea undeva în faţă, se pierdea în depărtare.

Se auziră un duduit de motor care gâfâia şi nişte împuşcături.

Din fericire îl puseseră în gardă că ceilalţi căutători erau nişte declasaţi (dar el ce era, la urma urmelor?), nişte ticăloşi care încercau să elimine cât mai mulţi concurenţi. Seria de împuşcături fusese scurtă dar violentă. Urmă un rapid carusel de autovehicule în jurul celui care era al lui. Apoi ciocnirea. Şi el rămăsese pe jos, dar lichidase pe doi dintre atacatorii săi. După ce adunase câte merinde putuse şi ploşti cu apă – mai ales – un contor Geiger şi un pistol se încăpăţânase să meargă mai departe, undeva… spre o himeră.

Trecuseră zile, săptămâni – la fel de monotone – aceleaşi şi aceleaşi mereu. Iar el se simţea din ce în ce mai obosit, din ce în ce mai descurajat; şi proviziile, de mâncare şi de apă, scădeau vertiginos. Iar contorul Geiger se încăpăţâna să rămână mut. Şi, totuşi, înainte, înainte! Curaj!

Apoi îşi mai scrântise şi un picior şi durerea îl chinuise mult, mult, foarte mult timp.

O durere ascuţită în falcă îl făcu să-şi revină în fire. Căzuse, se prăbuşise, greu, la pământ, pe apel pământ tare şi se lovise la faţă. Se ridică cu greu, în coate şi-n genunchi. Contorul Geiger, în bandulieră, îi alunecă şi căzu, cu o bufnitură, la pământ. Îi intră părul în ochi. Ridicându-se în picioare îşi pipăi obrajii; avea barba mare, cine ştie de câte zile nu se bărbierise? Se uită, uimit, la mâna care-i era plină de sânge. Alta, acum! putea să se infecteze. Dar, ce mai conta? Mai înainte de a fi murit din cauza unei infecţii, ar fi murit de oboseală, de sete, de foame, de căldură.

Îi vâjâiau urechile; în faţa ochilor îi apăreau cercuri şi pete de lumini orbitoare, iar soarele îi ardea, fără pic de milă, ceafa. Simţi cum îl lasă din nou puterile. Îl cuprinse o stare de amorţeală. Picioarele îi tremurau; făcu o piruetă şi căzu pe spate, cu faţa spre astrul care arunca flăcări. Pleoapele îi ardeau. Gâfâia. Căldura era insuportabilă. Cu un efort neomenesc reuşi să se întoarcă.

Gata, s-a terminat! — se gândi. *Ăsta îmi este sfârşitul. Voi muri, foarte curând. Sărmană Denise, ce vei fi făcând tu acum*?

Pe jumătate conştient căută cu înfrigurare prin buzunare şi

trase afară o fotografie mototolită şi decolorată.

Deschise ochii. Poate că mă uit la ea pentru ultima oară – îşi spuse. Şi o privi.

Denise! Cum te vei descurca fără mine? Cum vei trăi? Este vina mea. Poate că dacă rămâneam cu tine…

Simţea cum îl părăsesc puterile; fruntea îi ardea cumplit Gura i se uscase şi-şi simţea limba umflată.

Am halucinaţii, mi se pare că văd căsuţa noastră şi grădina şi copacii şi un pârâu care susură – îl aud – un pârâu cu apă limpede, azurie… apă…

Soarele dogorea, necruţător, deşertul. Se stârnise un pic de vânt… *şi aud cum cântă păsărelele, cântă într-un mod ciudat. Nu, nu, este… se pare… este un ceas…*

Avu o clipă de cumplită luciditate.

Nu, este… contorul Geiger. Imposibil! Dumnezeule din cer, aceasta este cea mai groaznică festă pe care soarta mi-ar fi putut-o juca vreodată. Am descoperit uraniul dar sunt pe moarte! Nu vreau, nu trebuie să mor! Dumnezeule, mai dă-mi câteva clipe, dă-mi puţină putere, trebuie… vreau… Trebuie să scriu pe undeva… pe jos, pe pământ, că această mână îi aparţine Denisei!… este singurul lucru pe care-l pot face, acum… nu ştiu dacă voi mai avea puterea necesară. Solul e foarte tare, va trebuie să-l zgârii cu ceva…

Mai înainte ca Soarele să asfinţească, în Deşertul Sirtis Minor, Francis Blochard murise.

Autovehiculul – de culoare albă, purtând ca însemn o uriaşă literă „S”, de culoare verde – aparţinând Supraveghetorilor, înainta pe roţile sale speciale, stârnind în urma sa un nor de nisip roşu. Înăuntru se aflau doi bărbaţi.

— Desigur că nu este o misiune foarte plăcută, să-i cauţi pe demenţii care au luat parte la Cursă. Sau, mai bine zis, să cauţi cadavrele lor!

— Trebuie să recunosc că este o treabă destul de monotonă; dar au şi ei, săracii, dreptul la o înmormântare decentă.

— Mă rog, mă rog… Ei! ia priveşte acolo, acolo în vale, în mijlocul unuia din acele „lacuri”. Dacă nu mă înşel, am găsit pe unul din aceia. Ia trage mai aproape.

Autovehiculul se opri lângă trupul acelui nefericit. Cei doi bărbaţi în salopetă deschiseră simultan portierele şi coborâră.

Se apropiară de cadavru, care era acoperit de un strat subţire de nisip.

— Iată încă unul din acei nefericiţi; în mod sigur, vreun ticălos – ca toţi ceilalţi de altfel. La urma urmelor ce a mai contat pentru el dacă să moară aici şi nu pe scaunul electric?

— Dar are, totuşi, şi el, dreptul de a fi înmormântat cum se cuvine; e şi el o fiinţă omenească, precum noi. Cine ştie cât va fi suferit.

— Ei, lasă, lasă; dacă ne-am lăsa înduioşaţi de fiecare dată când descoperim pe câte unul din ăştia… Mă duc să iau aparatul fotografic. Tu rămâi aici, mă întorc imediat în timp ce unul din Supraveghetori se ducea la autovehicul, celălalt rămase să se uite la trupul acela întins pe jos.

Era întins pe burtă, cu faţa în jos întoarsă puţin spre dreapta; picioarele îi erau puţin îndoite iar mâinile îi erau întinse înainte; ca şi cum ar fi vrut să cuprindă cu ele ceva. Îmbrăcămintea era, toată, numai zdrenţe.

Cel de al doilea Supraveghetor îşi dădu, dintr-o dată, seama că Geiger-ul, care se afla lângă cadavru, scotea sunetul acela care-i era caracteristic.

După o clipă se întoarse şi primul Supraveghetor ţinând în mână un complicat aparat fotografic.

— Sărmanul de el, ce ghinion cumplit a putut să aibă: să moară tocmai când descoperise zăcământul. Şi cu premiul ce se va întâmpla, cui îi va fi oferit?

— Ei, poate mai există cineva – spuse primul – care se ghemuise lângă cadavrul şi-l examina cu atenţie. Ia uită-te puţin aici, în dreptul mâinii lui.

— Ce e?

— Pare să fie un mesaj. Probabil că a scris ceva înainte de a muri. Mâna aceasta are unghiile rupte. Se poate descifra doar începutul: „Îi las Den…”; mai sunt şi alte cuvinte şi la sfârşit apare un fel de semnătură. Celelalte cuvinte au fost imprimate foarte slab şi vântul le-a şters.

— De ce nu fotografiezi totul cu infraroşii? S-ar putea ca în acest fel să apară roze şi ceea ce nu se vede cu ochiul liber. Va hotărî apoi Guvernul şi nu cred că va refuza să acorde premiul dacă se va reuşi să se descifreze cui anume i-a fost lăsată mina. În acest fel îşi va câştiga popularitate printre căutătorii de uraniu.

— Uite, am fotografiat din toate cele patru poziţii prevăzute de regulament, ba chiar şi dintr-o a cincea; acum ce facem?

— Nimic altceva; îl luăm cu noi:

Cu un picior, cel de al doilea Supraveghetor întoarse cadavrul cu faţa în sus.

Trupul se întoarse greoi şi căzu într-o rână cu o bufnitură surdă. În lumina soarelui văzură un chip brăzdat de suferinţe şi de durere, cu o rană pe unul din obraji. Părul, de un galben spălăcit, îi fu răvăşit de vântul care începuse să bată.

— Şi, totuşi, n-are faţa unui ticălos. Dimpotrivă… Cine ştie ce l-a mânat în aventura asta nebunească.

— Nu te încrede aşa uşor, aparenţele înşală. Poate c-o fi omorât pe cineva sau o fi jefuit Banca Naţională.

— Nu cred!… Adică, nu ştiu…

— Bine, hai să-l luăm… Ei, ia uită-te puţin, vezi ce ţine atât de strâns în mâna stângă?

— Ciudat, e o fotografie. E destul de decolorată, dar se poate vedea încă bine că fata din fotografie este foarte frumoasă. Poate o fi soţia… sau logodnica.

— Nefericita de ea!

— Sărmana!

Fotografia alunecă şi căzu.

Trupul lui Francis Blochard fu ridicat şi transportat în autovehicul.

După ce aruncă o ultimă privire în jur, cel de al doilea Supraveghetor luă de pe jos contorul Geiger şi se urcă în maşină. După câteva clipe autovehiculul dispăru la orizont într-un nor de praf roşu.

Pe pământul plin de crăpături, pârjolit de Soare, o ultimă pală de vânt acoperi complet, cu un strat de nisip, urmele lăsate de trupul acela care zăcuse acolo.

O fotografie, ruptă şi decolorată, fu luată pe sus, ca o frunză moartă; se răsuci prin aer, rămase puţin nemişcată pe cerul acela învăluit în amurg, apoi căzu încet-încet, unduind, în pustietatea pârjolită din Sirtis Minor.

(31 martie 1961)

O poveste misterioasă

După toate probabilităţile, ba chiar foarte sigur, nu veţi crede deloc ceea ce vă voi povesti mai jos; veţi lua totul drept aiurelile unui dement. Dar n-am ce face. Aşa că, după ce m-am gândit şi răzgândit de mai multe ori m-am hotărât să povestesc în cele din urmă, cuiva, ceea ce mi s-a întâmplat cu mult timp în urmă. Pentru că, nu pot deloc să păstrez numai pentru mine anumite lucruri! Sunt zece ani de când port în mine, întipărită în creier, această taină cumplită şi simt că nu mai pot. Gata, ajunge! Am hotărât să vă spun totul, din capul locului; şi dacă nu mă veţi crede va fi cu atât mai rău pentru noi toţi.

Totul începu, deci, chiar acum zece ani; eram, pe atunci, voiajor comercial şi profesiunea mea îmi impunea să mă deplasez, deseori, dintr-un oraş într-altul. Pentru o treabă dintr-acestea am fost obligat să iau trenul de la Roma spre Paris. Îmi amintesc foarte bine că era în 10 ianuarie; seara era foarte urâtă, ploua cu găleata. Trenul se puse în mişcare pe la două noaptea şi imediat ce am ajuns în compartimentul meu, de clasa a doua, am aţipit.

Noaptea trecu fără a se înregistra fapte deosebite. Primul lucru oarecum demn de remarcat se petrecu la Milano; acolo coborâră aproape toţi cei din compartimentul în care mă aflam, în afară de doi bătrâni francezi – soţ şi soţie – care, după toate probabilităţile, îmi vor fi ţinut companie până la Paris. Locurile rămase goale fură ocupate de trei persoane: un comandor gras, care fuma un trabuc puturos, o blondă graţioasă şi, în sfârşit, un tânăr uriaş cu muşchi puternici. Mai rămăseseră două locuri libere.

Cu o clipă înainte de plecarea trenului apăru în pragul compartimentului, gâfâind – ca şi cum ar fi alergat nebuneşte să prindă trenul – un tip ciudat, foarte ciudat. În primul moment nu l-am băgat în seamă – cum nu făcură nici ceilalţi – pentru că mă pregăteam să citesc ziarul imediat ce trenul va fi plecat; dar, imediat ce trenul se puse în mişcare m-am lăsat păgubaş, deoarece ştiam că bâţâiala literelor prin faţa ochilor şi starea de agitaţie nu-i priesc bietului meu stomac.

Ceilalţi călători nu aveau, nicidecum, asemenea griji; îşi găsiseră câte ceva de făcut: comandorul citea Jurnalul Bursei, tânărul şi fata se apucaseră să sporovăiască de zor, iar cei doi francezi aţipiseră. Aceştia din urmă stăteau lângă geam, la

distanţă de un loc faţă de mine. Eu eram, deci, lângă uşă. Comandorul, fata blondă, tânărul solid erau aşezaţi în ordinea aceasta – de la geam spre uşă – şi, chiar în faţa mea, stătea ultimul venit.

Abia atunci când m-am uitat la el mai atent, mi-am dat seama că era îmbrăcat într-un mod ciudat pentru acea vreme, chiar dacă ne aflam în plină iarnă. Purta un palton uriaş şi greu, de culoare cenuşie-închisă – de sub care ieşeau două picioare subţirele – de sub nişte pantaloni albaştri. Îşi ridicase gulerul paltonului peste urechi şi se înfăşurase cu un fular mare de lână, de culoare azurie, care-i ajungea până la nas. Purta nişte ochelari negri – cu lentile groase – care-i ascundeau ochii şi o pălărie maronie, cu boruri largi, care-i acoperea aproape tot restul feţei. Din puţinul acela care i se vedea din faţă am putut să-mi dau seama că avea o piele albă, cam decolorată, ca şi cum ar fi trăit într-un loc cu puţin, soare; nasul îi era încovoiat, ca un cioc de pasăre. Stătea aplecat, aproape ghemuit, ca şi cum ar fi avut o povară pe umeri şi ţinea mâinile în buzunare, cu coatele lipite de trunchi, ceea ce îl făcea să pară şi mai mic şi mai jigărit decât era în realitate.

Am rămas uimit de toate acele lucruri ciudate pe care tipul le purta pe el, dar, cine ştie. Puteau să existe o mie de motive care să-l facă să se îmbrace aşa; poate voia să ascundă ceva. Era evident, voia să ascundă ceva: poate că era un mutilat sau poate că îi era obrazul pocit sau avea cine ştie ce prejudecăţi; sau cine ştie ce alte motive va mai fi avut ca să se îmbrace în acel mod.

Dar ceea ce mă frapă şi mai mult fu maniera sa de a se comporta; îşi mişca din când în când capul, încoace şi încolo, cu un aer bănuitor şi de fiecare dată când trecea cineva dincolo de uşa compartimentului tresărea şi-l urmărea cu privirea pe acel călător până când omul dispărea în capătul culoarului. În sfârşit, se comporta de parcă s-ar fi temut să nu vadă vreo persoană nedorită sau să nu fie, cumva, urmărit. Îngrijorarea de care, se vedea bine, era cuprins devenea şi mai mare atunci când trenul trecea prin vreun tunel; ei bine, atunci îl auzeam cum se agită şi cum geme. Apoi, de câteva ori, îşi duse, instinctiv, mâna la piept. Nu scoase nicio vorbă tot timpul cât dură călătoria.

Dacă nu mă înşel, nu avea niciun bagaj; ba da… avea cu el o valijoară de culoare neagră, pe care o pusese – dintru-început –

în plasă, deasupra capului său, dar pe care, apoi – după ce trecurăm de primul tunel – o luă şi şi-o puse pe genunchi, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu i-o fure cineva. Într-un rând, un călător pe care-l văzui, aşa, din fugă şi care mi se păru foarte înalt, se opri pentru o clipă în dreptul uşii şi ne privi prin geam, cu insistenţă. Necunoscutul se ridică, dintr-o dată, şi în timp ce cu o mână strângea la piept valijoara neagră, cu cealaltă deschise uşa; dar, pe culoar nu mai era nimeni. Misteriosul meu tovarăş de drum se aşeză din nou şi cu toate că era încotoşmănat în acel palton gros mi-am dat seama că tremura bine de tot.

Aceasta fu tot ce se întâmplă – ca fapt mai demn de remarcat – înainte de a ajunge la frontieră; să tot mai fi fost până acolo zece kilometri. Plecaserăm din Milano seara târziu, din cauza unei greve – declarată pe neaşteptate – şi trenul îşi vedea de drum printre şiruri de copaci şi prin câmpia largă; din când în când, prin fereastră zăream câte o luminiţă; era o noapte senină, luminată de o lună plină, pur şi simplu magnifică.

Singurul lucru care ne făcu să intuim dezastrul fu un huruit, care creştea în intensitate, un şuierat – care făcea să-ţi ţiuie urechile – şi un scârţâit, prelung, de frâne. Urmară, apoi, o izbitură năprasnică, zvârcolirea tablelor de fier, urletele; şi lovitura aceea care mă cufundă într-un întuneric mare, de nepătruns.

Mi-am revenit în fire încetul cu încetul; m-am trezit în auz de plânsete şi gemete. Compartimentul fusese complet distrus şi eu eram singurul supravieţuitor. O bară lungă de metal pătrunsese printr-un perete şi în acel moment se afla deasupra mea. Mi-ar fi greu – cumplit de greu – să descriu în ce hal se aflau tovarăşii mei de drum; ajunge, cred, să spun că fuseseră striviţi sub tablele acelea de fier răsucite. Peste tot se vedea sânge. Am auzit lângă mine un geamăt mai puternic; necunoscutul, care stătuse în faţa mea, era rănit. Am reuşit să mă eliberez din chingile de fier, care mă strângeau nu glumă, şi să ies din acea grămadă de fiare vechi târând după mine pe tovarăşul meu de drum.

Îmbrăcămintea mea era murdară, pătată de sânge, dar, din fericire, mă alesesem doar cu câteva uşoare zgârieturi; bara aceea care le fusese fatală altora mie îmi salvase viaţa

aşezându-se deasupra mea în chip protector. „El”, în schimb, avea piciorul şi braţul stâng făcute harcea-parcea şi cu toate acestea ţinea zdravăn, în mâna dreaptă, valijoara neagră.

Am ieşit din vagonul distrus şi culcat pe o rână şi m-am oprit o clipă să privesc, înnebunit, dezastrul; l-am aşezat, cum am putut mai bine, pe necunoscutul rănit pe o parte a terasamentului de unde fuseseră scoase şinele. La lumina lunii, o lumină spectrală, se puteau vedea vagoanele răsturnate sau intrate unul într-altul, bagajele împrăştiate peste tot, morţii, răniţii, cei care le veniseră în ajutor; eu puteam să văd totul foarte bine, de acolo de unde mă aflam – într-un loc mai răsărit, dintr-o curbă; garnitura noastră se ciocnise, cu câteva sute de metri mai înainte, cu o alta care venea din sens opus şi din ceea ce mai rămăsese din locomotive se înălţau limbi de foc.

Cum de se putuse întâmpla aşa ceva? O anchetă întreprinsă mai târziu stabili că trenul francez, care îl ciocnise pe al nostru, fusese îndrumat greşit de un acar pe care-l găsiseră mort la postul său şi, în ciuda faptului că existau o serie de îndoieli, se trase concluzia că omul îşi pusese capăt zilelor. Poliţia mai ajunse la concluzia că nu putea fi luat în considerare mobilul omuciderii; dar eu sunt de cu totul altă părere. Şi veţi afla în curând care este aceasta.

De jur-împrejurul meu încercau cu toţii să facă ceva, într-un fel sau altul; eu, după ce-l întinsesem pe pământ pe acel necunoscut, mă tot uitam după ceva ajutoare, când l-am auzit murmurând ceva; m-am apropiat de el şi printre cuvintele – trunchiate sau rostite într-o limbă străină, de neînţeles pentru mine – am putut să desluşesc câteva: „blestemaţi… ei au… ei… dezastrul nu se dator… dar nu vor pune laba pe mi… nu vor pune laba pe C-3”.

Cuvintele, cu rezonanţă metalică – ca şi cum s-ar fi auzit dintr-un microfon – se stinseră într-un râs scurt şi răguşit care n-avea nimic omenesc în el; toată partea stângă a trupului său sângera din abundenţă; dădu drumul valijoarei, care se rostogoli greoi pe terasament; duse, apoi, pe sub palton, mâna dreaptă la piept; apoi nu mai mişcă, de parcă murise.

Mă cuprinse o curiozitate pe care nu mi-o puteam stăvili şi anume aceea cum de – în toată acea harababură – nu se clintise nimic din îmbrăcămintea necunoscutului, iar eu – care eram mai puţin rănit decât el – aveam hainele prefăcute în zdrenţe.

Care să fi fost adevăratul lui chip? De ce şi-l ascundea?

M-am apropiat de el – de faţa aceea care se făcuse şi mai albă în lumina lunii – şi am încercat, cu mâinile tremurânde, să-i smulg ochelarii aceia negri, pălăria şi fularul. Am încercat, dar nu am reuşit; pentru că nu se mişcară nici cu un milimetru, păreau lipiţi, ca şi cum ar fi format un tot indivizibil cu faţa. Şi în timp ce tot trăgeam, trupul deveni, aşa, nebulos, apoi granulos; după care se dezintegră, pur şi simplu, dispărând din faţa ochilor mei cărora nu le venea să creadă. Mâinile mele dibuiau, în gol, pe locul unde mai înainte se afla capul acela. Pe jos rămăseseră doar paltonul, pleoştit şi costumul acela albastru. Pantofii – care nu mai aveau ce să cuprindă în ei – se rostogoliră cu zgomot pe terasament şi se opriră lângă valijoară, cu o bufnitură surdă, ca şi cum ar fi avut tălpile din metal.

Eram cu totul terorizat şi înduioşat, în acelaşi timp; mi se părea că visez ceva urât, că am un coşmar. Făceam eforturi să mă trezesc, să-mi revin, dar totul era real, adevărat, îngrozitor de adevărat. Dar, să te trezeşti că-ţi dispare din braţe, se topeşte – pur şi simplu – un trup omenesc, asta era prea de tot!

Am început să caut, cu înfrigurare, să caut ceva, orice, în palton şi în haină; nu am găsit, însă, nimic suspect vreun aparat sau vreo armă, aşa cum mă aşteptam să găsesc, ci doar un portvizit dintr-un fel de piele, ce fel de piele anume nu-mi dădeam seama. L-am deschis; nu conţinea niciun act de identitate, ci numai două fotografii şi ceva bani. Voiam să mă uit mai bine la toate, când am auzit în spatele meu nişte paşi grăbiţi.

Şi am văzut doi bărbaţi, două matahale, care se îndreptau în fugă spre mine; până să apuc să mă ridic în picioare (mă aflam în genunchi lângă ceea ce mai rămăsese din necunoscutul acela) cei doi ajunseseră deja lângă mine. Rostind nişte cuvinte de neînţeles – pe un ton mânios – primul din cei doi dădu un picior îmbrăcăminţii aceleia goale şi îndreptă spre mine un tub subţire de oţel, în timp ce celălalt se agita de colo-colo ca şi cum ar fi căutat ceva.

Eu rămăsesem în genunchi cu fotografiile şi banii în mână; eram înspăimântat, terorizat şi năucit pur şi simplu. În cele din urmă, cel de al doilea scoase un urlet de bucurie, de triumf şi-i făcu semn celuilalt, care, nebăgându-mă în seama, se repezi chiar spre locul în care căzuse valijoara mortului.

Se aflau într-un loc în care pătrundea slab, ce e drept, lumina lunii aşa că am putut să mai observ câteva amănunte: cei doi erau absolut identici, înalţi şi mătăhăloşi; purtau impermeabile negre şi un fel de berete cu vizieră, trase pe ochi; aveau un cap mic şi gros şi pielea de culoare roşcată. Abia am apucat să observ aceste amănunte când ei fură dintr-o dată învăluiţi de o flacără argintie; încercaseră să deschidă valijoara neagră meşterind de zor în jurul ei şi trăgând, apoi, asupra acesteia cu tubul acela al lor, de metal; dar valijoara explodase.

După ce flăcările şi fumul se mai răriră, am putut să văd că tot ceea ce mai rămăsese din acea misterioasă tragedie nu erau decât o gaură – largă, nu prea adâncă, de formă circulară, un palton şi un costum, pătaţi de sânge, care se aflau la câţiva metri distanţă de mine şi, în sfârşit, ceea ce ţineam eu în mână.

Abia după vreo zece minute mi-am revenit din spaimă şi din năuceală şi atunci m-am uitat mai atent la ceea ce îmi rămăsese în mână. M-am îngălbenit, mă cuprinse ameţeala şi era cât p-aci să leşin; prima din cele două fotografii înfăţişa o planetă în fază; o planetă uriaşă şi strălucitoare, dar nu era luna, nu se vedeau cratere de niciun fel şi imaginea ei era albă, albă de tot. Cea de a doua înfăţişa Pământul, Pământul nostru, cu ale sale mări şi continente, pe fondul universului înstelat. Dar era... era imposibil! Pentru că nicio rachetă nu fusese lansată atât de sus ca să poată face fotografii de acel gen. Nicio rachetă de a noastră, cel puţin.

Cu mâinile tremurânde mă uitai la bani; erau lire, dolari, franci şi sterline, de diverse dimensiuni şi valori, dar şi în acest caz am avut parte de o mare surpriză; printre banii aceia se mai aflau şi alţii, şapte bancnote complet necunoscute. Trei de un fel şi patru de alt fel. Primele trei erau făcute dintr-un material de culoare roşiatică, asemănător plasticului şi aveau imprimată – în mijlocul unor semne necunoscute – imaginea unui cap mic şi gros, cu un nas turtit şi nişte urechi mici, cu o gură mare şi pe jumătate deschisă; imaginea părea a fi cea a unei matahale.

Cuprins de fiori, am întors bancnota pe partea cealaltă, care înfăţişa un deşert roşu pe suprafaţa căruia se aflau nişte ciudate piramide, mici şi cu vârful retezat. Celelalte două bancnote erau la fel. Al doilea grup de bancnote – care se asemănau toate între ele – erau din pânză foarte fină şi foarte rezistentă. Pe o parte erau imprimate nişte hieroglife şi nişte cifre stranii având în

centrul imaginii Sistemul Solar. Pe cealaltă parte se puteau vedea, pe un fond albastru, toate fazele unei planete albe.

După ce am văzut toate acestea mă apucă o cumplită criză de nervi şi mi-am pierdut cunoştinţa.

Ceea ce se întâmplă după aceea nu mai are nicio importanţă; ceea ce merita să fie povestit am aşternut, deja, pe hârtie. Aş avea de adăugat doar faptul că portvizitul şi misteriosul său conţinut se află într-un loc sigur, într-un seif al unei bănci al cărei nume nu-l voi divulga.

Acum mă simt mai bine; sufletul meu era prea neîncăpător ca să poată cuprinde, să poată păstra o asemenea taină şi dacă, cumva, mă veţi considera ţicnit, acest lucru nu mă deranjează. Dar mă chinuie, de ani şi ani de zile, un alt gând; şi anume acela: cum se va sfârşi această înspăimântătoare şi tainică bătălie dintre locuitorii a două lumi diferite de lumea noastră? Şi ce caută ei printre noi?

Care este scopul acestui război dus pe ascuns, a acestui război atât de nemilos, purtat fără ştirea noastră? Ce anume îi va fi determinat să provoace un dezastru atât de îngrozitor – în care au pierit mai mult de 50 de persoane – numai şi numai pentru a recupera o simplă valijoară? Şi ce, oare, conţinea acea valijoară? Şi cine era acel C-3? Şi de cât timp se află ei, aici, printre noi? Şi de câte ori se va mai fi întâmplat ceea ce se întâmplase? Şi câte morţi misterioase se vor fi datorat lor?

La toate aceste întrebări nu vom putea răspunde decât atunci când vom ajunge pe o anumită planetă, albă, care are faze ca luna, dar nu e lună şi pe o alta, pe care se află deşerturi roşii şi piramide fără vârf.

Dacă, până atunci, nu se va mai întâmpla cine ştie ce!…

(21 iunie 1961)

Ultima bătălie

Se auzi un şuierat, din ce în ce mai puternic, după care urmă explozia. Încă un zgârie-nori se prăbuşi, cu un zgomot teribil, făcând să se ridice un uriaş nor de praf. În adăpostul neîncăpător o femeie începu să plângă încet. Încordarea ajunsese la culme. După ce se risipi norul de praf, o anemică rază de lumină – provenind dintr-un soare bolnav – pătrunse

prin mica fereastră dreptunghiulară luminând interiorul încăperii.

Patru bărbaţi stând în picioare, palizi şi murdari, priveau acea prăbuşire, de dincolo de adăpostul de beton armat; priveau cu nişte ochi îngroziţi. Aşezată pe jos, într-un colţ, femeia continua să plângă şi cei doi copii, tăcuţi, se lipiră de ea.

De un perete spânzura un rastel cu câteva puşti şi pistoale.

În umbra aceea se auzi, deodată, un zgomot; un al cincilea bărbat, cu o mişcare fulgerătoare, apucă din rastel un pistol şi deschizând încet masiva uşă blindată se repezi afară în pofida strigătelor disperate, de avertizare ale celorlalţi.

Nu sunt nebun – îşi spuse. *Trebuie să ies, e musai! Ei nu ştiu şi chiar dacă ar şti...*

Străbătu în goană lungul coridor plin de cărămizi şi de moloz. Când să ajungă la intrarea principală se opri, cu răsuflarea tăiată. Chiar dacă el voia să-şi rişte propria-i viaţă nu putea, totuşi, să pună în pericol viaţa celorlalţi. Dădu de o parte, cu mare grijă, camuflajul, trecu de el şi îl puse, cum trebuia, la locul său. Simţi în gură un gust acru, de ceva ars şi de praf. Tuşi şi o porni, îndoit de mijloc, pe ceea ce fusese o stradă.

Se uită la ceasul de la mână. Avea doar câteva secunde la dispoziţie pentru a-şi găsi un adăpost de ocazie. Se aruncă la pământ, printre rămăşiţele unei grădini publice, lângă o bancă răsturnată şi un copac pe jumătate retezat de o schijă uriaşă.

Auzi vâjâitul – care devenea tot mai puternic – al unei rachete care zbura prin aer, apoi o explozie îndepărtată. Pentru a-şi face curaj strânse şi mai tare pistolul la piept.

Blestemaţii, se gândi, *câtă exactitate*: *la fiecare cinci minute câte una... şi cum, n-avem cum să le oprim!*

Bucurându-se în sinea sa că explozivul fusese – ce e drept – foarte puternic dar, din fericire, unul din cele convenţionale, sări ca un arc îndreptându-se spre un automobil răsturnat în celălalt capăt al străzii. Se lipi de un zid şi, târându-se, se apropie de colţ. Se pregătea s-o rupă la fugă din nou când, în liniştea aceea apocaliptică, se auzi o pocnitură seacă. Se aruncă, instinctiv, la pământ sub automobil şi în acel timp în zidul din spatele său se căscă o gaură mare. Gloanţe dum-dum. Nu-şi putu da seama din ce parte trăseseră în el. De jur-împrejur – linişte şi moarte.

Recurse la un truc, vechi de când lumea, dar eficace: luă din

preajma sa o piatră şi o aruncă hăt-departe. De undeva, de la înălţimea unui zgârie-nori, o figură se aplecă în afară şi trase. Dar şi pistolul lui îşi făcu datoria şi trupul aceluia, după ce făcu o jumătate de piruetă, se prăbuşi în gol, cu un urlet care nu avea nimic omenesc în el. Tânărul ieşi din ascunzătoare tocmai la timp ca să vadă acea monstruoasă figură cum se striveşte de pământ; era unul din ăia care-şi schimbaseră înfăţişarea – mutanţi!

Întrucât ştia că trebuie să urmeze o nouă explozie o luă la fugă pe Strada a 5-a sărind peste cadavre şi grămezi de moloz, peste grinzi răsucite şi autovehicule distruse, ruine de clădiri şi peste câte un adăpost rămas intact Ocoli resturile unui avion în flăcări şi o coti pe Strada a 17-a. Se uită spre capătul străzii: acolo era sau trebuia să fie punctul de destinaţie... sau, mă rog, ceea ce ar mai fi rămas din punctul său de destinaţie.

Palatul Controalelor fusese transformat într-o uriaşă grămadă de moloz, înnegrit şi fumegos; numai aripa dreaptă mai stătea în picioare. Inima începu să-i bată cu putere şi picioarele goneau nebuneşte.

Trecuse doar o săptămână... şi câte lucruri se întâmplaseră în acel răstimp! Din cauza agitaţiei şi fricii nu mai avea noţiunea timpului; suflul exploziei îl aruncă, cu violenţă, la pământ. Racheta căzuse destul de aproape de el de această dată. Un uriaş nor de praf se ridică deasupra străzii. Ploua cu schije din toate părţile. Se afla la aproape o sută de metri distanţă de Palat; putea, putea foarte bine să reuşească.

Tuşi, apoi se ridică, dar un picior nu voia să-l asculte; cracul stâng al pantalonilor, sub genunchi, era plin de sânge. Şchiopătând, abia târându-se, străbătu ultima porţiune de drum. Iar timpul, timpul se scurgea inexorabil; mai trecuseră încă cinci minute. În faţa intrării Marelui Adăpost se prăbuşi încercând, în zadar, să atragă atenţia asupra sa celor ce se aflau înăuntru; trase câteva focuri de pistol în uşa care nu fu nici măcar zgâriată; ultimul lucru pe care-l văzu, apoi, mai înainte de a leşina, fu o limbă de foc care se înălţa la capătul Străzii a 17-a.

O groază de nedescris pusese stăpânire pe subconştientul său şi-l făcea să se mişte încolo şi încoace, ca un balon colorat în mâinile unui copil; când îl apăsa – făcându-l să-şi piardă, aproape, respiraţia – când îi dădea nişte senzaţii cumplite. Îi era o frică, o frică... frică de necunoscut, frica de un pericol – care

dacă nu ştii în ce constă – e mult mai cumplit decât realitatea însăşi; frica de acea lume, de acele evenimente inexplicabile… Distrugeri pe toată planeta… rachetele… duşmanii fără chip… frica… moarte şi ucideri… teroare.

Încercă, din toate puterile, să se ridice dar parcă o mână uriaşă şi neagră îl împiedica, îl ţintuise de umeri. Pe obraji îi picurau stropi de sudoare… Urlă, cu ceea ce mai putea scoate din gâtlej… Deschise ochii, dintr-o dată, şi văzu – ca printr-un văl cenuşiu – două chipuri: unul aspru, pătrat – încadrat de un păr încărunţit – şi altul proaspăt, fraged. Se uită cu mai multă atenţie la cel de al doilea şi imediat putu să vadă nişte amănunte: era chipul unei femei, al unei tinere infirmiere care…

— Domnule General! Domnule General! Repede! Şi-a revenit!

Faţa pătrată se apropie de el. Două mâini uriaşe îl apucară de umeri şi-l scuturară zdravăn.

— Sallinger, nu mă recunoşti! Sunt generalul Clarke! Sallinger vino-ţi în fire! Trebuie să vorbeşti!

— Uşor, luaţi-l uşor, domnule General! Timp de o săptămână s-a aflat între viaţă şi moarte şi abia de l-am putut salva; chiar acum câteva clipe a avut o criză. Şocul a fost foarte puternic, să nu uitaţi acest lucru.

În câmpul vizual al tânărului apăru un doctor, care purta ochelari.

— Vezi-ţi de treburile dumitale, Smithers, nu mai pot aştepta nici măcar o secundă; de o săptămână ne ţine aşa, încordaţi; de informaţiile pe care ni le poate da el depind viaţa sau moartea noastră, a tuturor. Vorbeşte, Sallinger; ce anume ai aflat?

Încă în prada emoţiei, tânărul privi în juru-i cu ochi expresivi, de acum; la un semn al generalului, infirmiera şi doctorul ieşiră trăgând uşa după ei.

— Ei bine?

Generalul se aşezase pe un scaun, aproape de pat.

— Ce mi s-a întâmplat?

— O vei afla mai târziu, Sallinger; vorbeşte, acum, spune-ne tot ceea ce ai descoperit. Cât mai repede! Nu mai putem aştepta nici măcar o secundă; America se duce de râpă! Deci, „ei” sunt de vină, pentru toate?

— Dacă prin „ei” înţelegeţi Orientalii sau aliaţii lor sau Europenii sau Africanii, atunci vă înşelaţi. Întreaga lume se află în aceeaşi situaţie.

Generalul se albi la faţă; îşi freca mâinile noduroase.

— Din informaţiile pe care le-am putut aduna, toate marile oraşe de pe Pământ şi principalele centre industriale şi ştiinţifice au fost atacate cu bombe de tip A sau H. De atunci încoace au căzut şi rachete, încărcate cu exploziv convenţional; au fost lansate continuu, la diferite intervale: de cinci minute aici, de cincisprezece în Europa, de jumătate de oră în Africa... Şi toate acestea durează de mai bine de o lună...

Gâfâia.

— Dar... cine le lansează? De unde vin? îl întrerupse generalul.

— Tocmai ăsta este misterul; cine să fie duşmanul care să vrea să distrugă Pământul sau, mai bine zis, pe locuitorii săi. Ei da, pentru că din toate acestea, din toate aceste informaţii nu se poate deduce decât un singur lucru; şi anume că duşmanii noştri vin... din spaţiu!

— Dar nu, nu pot să cred, ar fi, ar fi... o nebunie!

— Dar este singura explicaţie. De unde ar putea veni, altfel, rachetele care să lovească, fără nicio discriminare, suprafaţa terestră, fără a ţine cont de naţionalităţi, dacă nu din atmosferă sau, mai bine zis, de dincolo de ea; sateliţii noştri nici n-au mai apucat să ne prevină că au şi fost doborâţi! sau, poate, vor fi venind de dincolo de Lună, din moment ce Staţiunea Lunară nu mai răspunde?

— Este incredibil. Eram convinşi, pe deplin convinşi, că Ruşii erau autorii; şi iată că, în schimb... Informaţiile dumitale, Sallinger, ne îngrijorează profund. Îţi dai seama ce înseamnă toate acestea? înseamnă că suntem condamnaţi, ce mai! şi nici măcar nu ne putem apăra! Iată răspunsul la atâtea şi atâtea întrebări; deci, chiar că nu se putea ca rachetele noastre în loc să-şi ia zborul să explodeze la sol – ca urmare a unor misterioase sabotaje puse la cale de Sovietici, cum crezuserăm într-un prim moment Şi distrugerea sateliţilor artificiali şi toate acele întâmplări, inexplicabile la prima vedere. Dumnezeule, cum se vor sfârşi, oare, toate acestea?

— Şi n-am spus încă totul, domnule Generai...

— Ce mai e?

— Ceva, ce am putut constata cu propriii mei ochi, din păcate – spuse Sallinger agitându-se în pătucul său – mai sunt şi mutanţii, cei ce şi-au schimbat înfăţişarea.

— Cee…? Haida-de! nu ne aflăm deloc în atmosfera unui roman ştiinţifico-fantastic, Sallinger.

— Din păcate, lucrurile stau chiar aşa; primele bombe care au fost lansate, acelea atomice şi cu hidrogen (aşa le-am spus noi, nu din cunoştinţă de cauză, ci datorită puterii lor diferite) nu trebuiau, cu niciun preţ, să fie lansate. Cei afectaţi de iradiaţii sau cei care au murit pe loc sau cei care au suferit mutaţii oribile şi instantanee: aceştia sunt mutanţii – cei ce şi-au schimbat înfăţişarea!

Generalul se plimba, nervos, prin cameră, încolo şi încoace.

Sallinger continuă:

— Nenorocirea este că aceştia nu sunt, nicidecum, sărmani deficienţi, ci dimpotrivă. Eu însumi am putut sta de vorbă cu unul dintre aceştia, care fusese capturat. Avea trei ochi. Spunea, printre altele, că ne urăsc şi că, foarte curând, ei vor deveni stăpânii lumii; ei şi cealaltă stirpe, provenind din stele.

— Alta, acum! Alta! Va trebui să ne ferim de propriii noştri fraţi! Dar de ce… de ce o fac, de ce vor să ne distrugă?

— Asta nu ştiu; şi nici nu cred că ar putea s-o ştie, vreodată, cineva!

În cameră se aşternu o tăcere grea, apăsătoare.

— Dar, cum am fost salvat? — îl întrebă Sallinger pe generalul cufundat în gândurile sale.

— Când Brigăzile de Control plecară să vadă care erau pagubele provocate de racheta noastră căzută la începutul Străzii a 17-a te-au găsit, acolo, rezemat de intrarea principală. Erai terminat, ce mai; dar, spre norocul nostru, am reuşit să te salvăm. Totuşi, ai delirat timp de o săptămână. Cam asta este.

Generalul reîncepu să măsoare camera, în lung şi în lat, cu paşi mari.

Întins pe patul său, agentul secret Sallinger ciuli urechea şi în tăcerea aceea auzi, slab, ce e drept, nişte explozii ritmice care se succedau în mod regulat şi continuu.

— Deci, în concluzie, putem, domnilor, să rezumăm – în modul următor – starea de fapt care s-a înregistrat, de câteva luni, în această parte: *Septembrie:* distrugerea, pe neaşteptate, a sateliţilor artificiali şi apoi a tuturor oraşelor noastre mai importante, precum şi a centrelor industriale. Milioane de morţi, în numai câteva clipe. Armata şi Aviaţia – mai ales aviaţia – complet nimicite. După cum s-a putut observa, apărarea noastră

a fost sub orice critică; drept pentru care cei mai buni oameni de ştiinţă de-ai noştri se puseră pe lucru ca să găsească oarece soluţie pentru a o scoate la capăt. Au fost suprimate toate mijloacele de comunicare între naţiuni. *Octombrie:* aflăm că agresorii noştri nu sunt pământeni. Apar mutanţii – cei ce şi-au schimbat înfăţişarea – şi înţelegerea dintre cele două „stirpe” pare a fi de temut. Toată omenirea se află în aceleaşi condiţii. Populaţia trăieşte numai în adăposturi antiatomice; domneşte haosul – un haos moral şi politic – şi nu mai există nicio lege, nicio lege a Statului, ci doar legea supravieţuirii şi legea celui mai puternic. Oamenii de ştiinţă lucrează, de zor, la ceea ce se cheamă Cortina Magnetică. *Noiembrie:* există o teamă, cea a debarcării iminente a agresorilor; au fost, deja, văzute – zburând deasupra mai multor oraşe – astronave lungi, de culoare argintie. Dar, în sfârşit, vă dau o ştire care sper să fie de bun augur; şi anume aceea că Perdeaua Magnetică este gata!

Un murmur prelungit străbătu întreaga sală, vasta sala subterană.

Generalul Clarke făcu un semn cu mâna, după care continuă:

— Vă rog, vă rog, domnilor, faceţi linişte. Se află aici, printre noi, unul dintre inventatori, profesorul O’Connor.

Se ridică în picioare un bărbat scund, un omuleţ – cu părul alb şi cu ochelari lăsaţi în jos pe nas – care, după ce răsfoi câteva hârtii aflate în faţa sa, îşi drese vocea şi începu să vorbească:

— Domnilor, nu vă voi spune prea multe. Aşa-zisa Cortină Magnetică este – socotim noi – singura soluţie de a scăpa de rachetele care sunt lansate spre noi. Această cortină reprezintă, de fapt, două transmiţătoare care – aşezate la mare distanţă – întind deasupra solului un fel de plasă magnetică în care se prind rachetele nemaiajungând, astfel, la ţintă. Dar, v-o repet, *noi considerăm* că acesta ar fi un leac, dar nu suntem, pe deplin, siguri de el. Ar trebui să-l încercăm, pentru a ne convinge de efectele sale. Pentru aceasta am avea nevoie de nişte oameni care să instaleze un transmiţător în cealaltă parte a oraşului şi unul aici.

După care profesorul se aşeză.

Generalul Clarke i se adresă:

— Vă mulţumim pentru explicaţii, domnule profesor. Şi vă asigurăm de faptul că în câteva zile, două echipe – formate din cei mai bine pregătiţi oameni – se vor strădui să îndeplinească

această misiune.

Agentul Sallinger se sprijini cu coatele de perete şi suspină îndelung. Era noapte şi pe cer strălucea o lună învăluită de ameninţătoare perdele de nori roşcaţi. În jur, în vecinătatea ruinelor Palatului Controalelor şi a Marelui Adăpost domnea o linişte aparentă. În depărtare se zăreau scânteierile, galbene şi violete, ale exploziilor care nu se auzeau. Din întuneric îl scrutau, parcă, nişte ochi goi, ieşiţi din orbite, nişte găuri căscate în clădirile sfârtecate.

În ultimul timp s-au rărit binişor – se gândi el. *Cine ştie ce intenţii or măi avea, poate că vor să încerce o debarcare…*

Întoarse capul în jur, dar din bezna care domnea peste tot nu se auzea niciun zgomot. Strânse în mâini metalul rece al mitralierei, instalate într-o spărtură din zid. În dreapta şi în stânga sa, ceilalţi bărbaţi din Grupul Special stăteau liniştiţi lângă armele lor. Se întoarse înapoi şi-i văzu pe tehnicieni meşterind de jur-împrejurul unui obiect de culoare închisă; era primul transmiţător al Cortinei Magnetice. Se gândi la ceilalţi oameni aflaţi în marş spre partea opusă a oraşului şi verifică graficul orar.

La această oră trebuie să fi ajuns… Dar, oare, chiar aşa trebuia, să-l pună aici, la loc deschis, aparatul?… Cică pentru a evita interferenţele, aşa au spus; dar, cei care-şi riscă pielea suntem noi, nu ei!

O umbră se apropie, pe furiş, de el; dar el nu-şi dădu seama. Umbra se apropie şi mai mult, în tăcere; era, acum, chiar în spatele lui şi-i atinse mâna rezemată de mitralieră. Sallinger tresări, înfricoşat, cu inima cât un purice. Se întoarse ca un arc, gata să scoată un urlet, dar îşi dădu seama că în faţa sa se afla o femeie îmbrăcată modest.

— Ei, fir-ar să fie! dumneata cine mai eşti? şi ce doreşti, mă rog?

— Nu-ţi face griji, am căpătat permisiunea de a sta aici; sunt infirmiera acestui Grup Special. Dar, dumneata, Sallinger, nu-ţi mai aminteşti de mine? Chiar nu mă recunoşti?

— De! Cu lumina asta chioară, nu prea… dar, cum se face că-mi ştii numele? Când m-ai întâlnit?

— Sunt Anne Scott, infirmiera care te-a îngrijit când ai fost bolnav; de aceea îţi ştiu numele… dar, prenumele nu ţi-l ştiu.

Se apropie de spărtura din zid, de cealaltă parte a armei îndreptate încotrova în beznă.

— Ce ciudată coincidenţă – spuse, încurcat, Sallinger. Numele mic mi-e Tom… Dar, nu ştii că este periculos să stai aici… peste puţin timp vor face proba Cortinei… şi ar fi mai bine să te întorci acolo, jos, în Adăpost.

— Dar, nu pot! Locul meu este aici; am fost repartizată în acest sector, ca medic. Şi nu pot părăsi postul!… Şi apoi, cu dumneata mă simt mai în siguranţă; eşti singura persoană în care ştiu că pot avea încredere şi pe care o cunosc mai bine decât pe celelalte.

Mâna ei o căuta pe a lui, care ţinea patul armei, şi i-o strânse, prieteneşte. Poate chiar mai mult decât prieteneşte. Sallinger tresări, pentru a doua oară, în acele câteva minute.

— Cum poţi spune aşa ceva când am stat împreună doar o săptămână, atunci când am fost îngrijit?

Ea aşteptă o clipă, ca pentru a-l încuraja pe el să continue; dar, apoi, dat fiind că el nu mai adăuga nimic, spuse:

— Poate că nu vei înţelege, dar atunci mi s-a părut că aflasem totul despre dumneata…

Anne continua să vorbească, dar Tom n-o asculta deloc. I se părea că retrăieşte – acum şi aici, în întuneric – ziua aceea în care se trezise tremurând de spaimă şi văzuse acel chip, proaspăt dar obosit, tânăr dar marcat de suferinţă, care îi dăduse curaj şi-l făcuse să revină la realitate. Simţea cum se înduioşează, cum i se moaie inima, după atâtea şi atâtea luni de cruzime, de duritate, de oroare şi de teroare; simţea că avea nevoie de puţină căldură omenească, pe care s-o ofere şi el. Poate că acel lucru se datora cursului evenimentelor, mai mult decât celui al sentimentelor.

— … şi atunci am înţeles că nutream pentru tine ceva mai mult decât o simplă prietenie…!

Ultimele cuvinte, pe care fata le rostise în şoaptă, fură acoperite de un ordin peremptoriu dat de o voce puternică:

— Peste zece minute se va face proba de contact a transmiţătoarelor. Toată lumea la posturi! Au fost semnalate, de Brigadă, două sau trei astronave aflate la mică distanţă. La posturile de luptă!

— Tom, aşteaptă!

— Pleacă, pleacă repede! Nu poţi sta aici, acum!

— Opt secunde… cinci… trei, două, una, contact!
— Contact.
Glasurile tehnicienilor se succedau printre dărâmături, în faţa masei aceleia negre a transmiţătorului.
— Frecvenţa?
— Zece.
— Indice de radioactivitate?
— Plus patru.
— Indice de magnetism?
— Şase.
— Totul e în regulă?
— Totul e în regulă.
— Acum nu ne mai rămâne altceva decât să aşteptăm.

Trecuse circa o oră de când stabilisem contactul. Erau, cu toţii, la posturi. Deasupra lor se întindea invizibila Cortină Magnetică. Va fi fost ea, oare, eficace sau ineficace? Aceasta era întrebarea pe care şi-o puneau tehnicienii şi, întrucâtva, şi toţi ceilalţi. Trebuiau, numai, să aştepte astronavele semnalate.

Un uşor zumzet îl făcu pe Tom Sallinger să-şi îndrepte în sus faţa somnoroasă. Tresări: la orizont, deasupra crestelor retezate ale zgârie-norilor se vedeau trei punctişoare argintii care se măreau, din ce în ce, foarte repede. Dădu alarma şi în timp ce fiecare se trezea din amorţeala care-l cuprinsese, privi astronavele care străluceau sinistru în lumina lunii. Se uită la ceasul fosforescent: erau orele trei şi douăzeci dimineaţa.

Auzi un strigăt în spatele său; strigase unul din tehnicienii de la transmiţător.

— Cortina nu funcţionează!… Au trecut ca prin brânză. Acesta ne este sfârşitul! *Sfârşitul!* Cortina nu funcţionează! nu funcţionează… nu funcţionează… nu…

Se auzi un geamăt; apoi se făcu linişte.

Sallinger, cu mişcarea obişnuită, strânse mai tare arma la piept – ceea ce îi dădu un vag sentiment de siguranţă. În acel teribil moment nu reuşea să se gândească la nimic. Închise ochii. Când îi redeschise, în jurul lui domnea acelaşi întuneric în care se simţea încordarea. Nu putu să-şi dea seama cât timp anume trecuse. Dar înaintea sa, la capătul Străzii a 17-a, una dintre astronave aterizase, acolo, în oraşul devastat.

Spectacolul acela era halucinant, înspăimântător; dintr-o

deschizătură întunecoasă coborî un monstru care se apropia, cu un scârţâit metalic. Nu, nu era vorba de unul dintre „aceia”! Era un robot impunător. Avea o înălţime de cel puţin cincisprezece metri şi era montat pe trei roţi gigantice; se apropia încet încet. În sclipirile roşcate pe care le emitea astronava se putea vedea cum înainta silueta aceea grotescă. În partea superioară, acolo unde trebuia să se afle capul, se zărea o calotă emisferică, transparentă şi luminiscentă: era cabina de comandă. Dar era prea departe ca să se poată vedea, cu precizie, silueta întunecată care se afla înăuntru.

Frica tuturor devenise tangibilă; şi Sallinger putea simţi cum în jurul său groaza devenise, parcă, ceva material, palpabil; simţea cum îl strânge de gât, cum se urca sus, sus de tot, cum îi pătrundea în creier şi în străfundurile fiinţei sale. Se luă cu mâinile de cap, astupându-şi în acelaşi timp urechile; zumzetul acela se auzea de foarte aproape şi creştea în intensitate.

Din umbră apărură nişte siluete, mici, întunecate şi monstruoase, care se apropiară de colosul de oţel negru căutând adăpost acolo, în spatele acestuia. Nu erau „ei”, agresorii; era vorba de mutanţi! Cei din Grupul Special fură treziţi din toropeală, din toropeala care le înţepenise membrele, de tiruri de arme de foc; trăgeau mutanţii, cu ferocitate şi mare precizie. Pe pământ zăceau, deja, morţii, primii morţi. Din mica redută începură să scuipe foc, la unison, armele automate, deşi nu se dăduse niciun ordin de tragere. Mutanţii cădeau dar erau, imediat, înlocuiţi de alţii şi înaintau acoperiţi de colosul de oţel pe care gloanţele nici măcar nu-l zgâriau.

Pe neaşteptate, de sub cupola transparentă ţâşni o rază de lumină violetă care lovi Palatul Controalelor, în partea care se găsea în spatele celor din Grupul Special. Imediat începură să se înalţe, în slava cerului întunecat, limbi de foc. Se auzeau ţipete de groază, care-i spărgeau timpanele lui Sallinger. Raza violetă mătură, de câteva ori, prin aer provocând moarte şi distrugere. Oamenii din grup cădeau, unul câte unul, în timp ce inutilul foc de baraj se potolea încetul cu încetul.

Scena era una de apocalips: în faţă se afla acel colos – care emitea raze ucigătoare – în jurul căruia mişunau acele mici, degenerate, monstruoase făpturi umane; peste tot erau numai morţi şi răniţi; în spatele redutei se declanşase un incendiu, iar pe fundalul oraşului distrus se vedea – uriaşă şi nemişcată –

astronava duşmană. Aerul era plin de urlete şi gemete, de explozii; de pârâituri de flăcări, de scârţâitul metalic şi de acel oribil zumzet care îţi pătrundea în creier. Un peisaj de coşmar, un infern.

În spatele lui Sallinger se prăbuşi, cu zgomot, o grindă care ardea; mâinile lui înţepeniseră apăsând pe butonul care declanşa focul; ţeava armei se înroşise. Pe neaşteptate, transmiţătorul explodă cu un zgomot infernal. O schijă de metal îl lovi pe Sallinger în şold; simţi o lovitură care-i tăie respiraţia şi un lichid cald şi lipicios care îi uda acea parte a îmbrăcămintţii. I se întunecă vederea şi fu cuprins de o slăbiciune cumplită. Îşi rezemă capul de patul armei; pierduse orice speranţă; li sunase şi lui ceasul morţii.

Simţi cum îl atinge ceva. Se întoarse; era Anne! Uniforma ei nu mai avea nimic din albeaţa strălucitoare de la început; era pătată de roşu, în mai multe locuri. Fata căzu la pământ, la picioarele lui.

Robotul şi mutanţii erau foarte aproape. Zgomotul era asurzitor. Se aplecă şi o cuprinse de mijloc. Rana de la şold îl făcea să sufere îngrozitor. O ridică; faţa fetei era murdară şi palidă.

— Anne!… Anne… îngăimă Tom.

Simţea că încep să-l părăsească puterile. Robotul se afla acum în faţa sa, la o sută de metri, şi mutanţii continuau să tragă asupra lui Tom. În spate, ceea ce mai rămăsese din Palatul Controalelor se răsuci în flăcările care-l devorau şi se prăbuşi vuind, târând cu ele, în prăbuşirea lui, şi ultimele speranţe ale speciei umane.

Pe ochii lui Ton Sallinger se aşternu un văl cenuşiu.

Robotul era la numai optzeci de metri. Cu o mână o ţinu pe Anne, iar cu cealaltă apăsă pe butonul care declanşa focul trăgând nebuneşte înaintea sa. Dar simţea cum proiectilele ricoşau în acea cuirasă groasă. Totul era în zadar!

Acum putea să vadă desluşit forma aceea din cabina de comandă, care părea suspendată la cincisprezece metri de la pământ: era… era… de nedescris!

Simţi sau i se păru că simte mâna caldă a Annei care o strângea pe a lui şi atunci reîncepu să tragă în mutanţi – acei oribili urmaşi ai speciei umane – şi în solida siluetă a robotului care înainta mereu.

Era la numai douăzeci de metri.

Proiectilele ţâşneau cu o pocnitură seacă, metalică. Forma aceea uriaşă se apropia… trecea printre scânteierile roşcate ale incendiilor, pe strada plină de cadavre şi moloz. Groaznicul zumzet deveni insuportabil; robotul se afla foarte aproape.

Tom Sallinger continua să tragă în acea masă sângerie, informă. Totul se învârtejea în faţa ochilor săi… Trăgea… dar monstruosul robot era tot acolo… şi înainta… tot mai mult… cu un zgomot asurzitor… şi înainta… înainta… înainta…

(6 – 18 iunie 1961)

Zi de pasivitate

— Pentru numele lui Vors! urlă Kraul în dimineaţa aceea.

Acea frază îi ieşea din cele trei guri ale sale numai într-o anumită zi din toată durata anului akarsian. Era în Ziua de Pasivitate. În acea zi, toţi duşmanii săi îl căutau ca să-i plătească cine ştie ce poliţe.

Se gândea la asfir-ul, format de buzunar, pe care îl şterpelise de la Triuol, în urmă cu patru akarsine; la kirl-ul stereofonic luat din ventuzele lui Baur; la firb-ul adeziv pe care-l smulsese dintr-una din cele două guri ale lui Nicurt; la cei patru ochi şi la singura ureche, luată cu împrumut – spunea el – de la Witork. La toate acestea se gândea în dimineaţa aceea, şi urlă, încă o dată „Pentru numele lui Vors!”

De abia se ridicase din pat şi nu apucase să facă niciun pas, când, un şuierat pătrunse prin fereastră şi un glonţ neuronic îi intră într-un ochi.

— Începem bine, mormăi Kraul, scoţându-şi cu un tentacul ochiul terciut; dacă se pornesc de pe acum, peste vreo zece irve mă vor lăsa fără vedere.

Chiar în ziua aceea avea de făcut un întreg circuit de afaceri pentru şeful lui, Carp Survin – o adevărată personalitate – poate şi pentru că era singurul, de pe planetă, care avea două urechi.

De abia ieşit de sub cupola sa îl văzu pe Triuol, care îl aştepta scrâşnind din cei şapte canini ai săi. Nici nu apucă să-l salute Kraul pe Triuol că acesta îi şi sări în cârcă. Din prima muşcătură îi smulse două tentacule, din a doua îi smulse una din cele trei labe şi apoi un ochi.

După care, satisfăcut, Triuol se îndepărtă sigur de a se fi răzbunat destul pentru asfir-ul său, format de buzunar.

Kraul era mai curând iritat, nu atât din pricina muşcăturilor, cât din pricina faptului că nu fusese în stare să muşte şi el; pentru că, a muşca era unul din sporturile sale preferate.

Ce belea mai e şi această Zi de Pasivitate! se gândi. Apoi îşi continuă drumul.

Cerul era negru; cu siguranţă că în cursul zilei va fi plouat; una din acele sâcâitoare ploi cu radium.

Dacă nu voi reuşi să mă repar – se gândea Kraul – *va trebui să-mi schimb pielea; în acel caz îmi voi pune una de culoare galbenă hiurk şi nu verde melb.*

În timp ce era cufundat în acele gânduri, un pisful ultrarapid trecu pe deasupra lui Kraul şi acesta reuşi să vadă prin cabina transparentă faţa răutăcioasă a lui Nicurt. Discurile rotitoare îi tăiară doar coada; drept pentru care, ridicându-se imediat, scoase o delicată imprecaţie la adresa dragului de Nicurt:

— Să ai parte de sfârşitul lui Wiss, în cea de a şaptea galaxie, odraslă a lui Friar! Să dai, aşa, peste un trecător, mai-mai să-l omori, pentru un amărât de firb adeziv… aş fi preferat o muşcătură! Aşa să mă ajute Vors!

Nu apucase bine să termine imprecaţia când zări un balon rotitor care se îndrepta spre el. Făcu un mic salt, derutant, spre dreapta; dar balonul se îndreptă, şi el, spre dreapta; făcu un salt spre stânga, dar şi balonul o luă spre stânga. Kraul era speriat şi nu reuşi să mai facă nicio altă mişcare; aşa încât balonul sări pe el.

După ce balonul trecu mai departe, văzu că în spatele, în cârca lui, se afla Baur care, rânjind, îi urlă în faţă:

— Na, asta e pentru kirl-ul stereofonic! Ciozvârtă de Kurfis, bună de pus la tocăniţă!

Apoi, îl lăsă lat la pământ, pe bietul de Kraul care începea să se sature de acea blestemată Zi de Pasivitate. Balonul, în zborul lui, îi strivise frumoasele sale cocoaşe, la care ţinea atât de mult.

— Pentru numele lui Vors! urlă Kraul. Această Zi de Pasivitate, pe care eşti obligat s-o serbezi, mi-a rupt buarkiile! Nu cred că voi mai putea tolera, pe viitor, ultraje de acest gen.

În chiar acea clipă, o voce dulce, subţire, suavă, îl făcu să-şi întrerupă imprecaţiile:

— Dragă Kraul, am venit să răzbun cei patru ochi şi urechea care aparţineau tatălui meu.

Până să se dumirească a cui era vocea, o cumplită lovitură de prob îi zbură extremitatea celei a doua labe. Kraul holbă cei cinci ochi care-i mai rămăseseră, căscă cele trei guri ale sale şi scoase un urlet prelungit, asemănător celor scoase de Warks-i, în ziua de Pur; după care, apucându-şi cu tentaculele laba începu să ţopăie, caraghios, pe celelalte două labe. După ce se potoliră vibraţiile putu să vadă pe autorul loviturii; ceva, un pici, nu mai răsărit de cinci surps, care îşi privea încântat isprava.

— Sunt Gar, fiul lui Wilork, rosti acea voce suavă. Ţi-a plăcut lovitura? Hai să trăieşti şi distracţie plăcută, în continuare, în fericita Zi de Pasivitate!

— A, nu! urlă Kraul. Asta este gurbia care face să se reverse zugul!

Şi înşfăcându-l pe micuţul Gar cu două tentacule, îl înghiţi cu prob cu tot.

Foarte curând, Gar începu să se facă simţit din stomacul lui Kraul ţopăind şi lovindu-l din toate puterile sale.

— Va trebui să-l scuip afară, mormăi Kraul. Această insectă e în stare să-mi provoace cine ştie ce deranjament irial.

Sfâşiindu-şi stomacul cu un tentacul, îl scoase de acolo pe micuţul Gar, care nu era deloc speriat, înfricoşat; ba, chiar, părea încântat de tot ceea ce se întâmplase; îl puse, încetişor, pe pământ şi îi spuse politicos:

— Du-te acasă, drăguţule şi transmite-i lui papă salutări de la Kraul, amicul său foarte devotat.

— Bineînţeles, răspunse Gar. Dar, mai înainte de asta…

Şi-i administră o altă, cumplită lovitură de prob la aceeaşi labă; după care o luă din loc, liniştit, în timp ce Kraul se chinuia să-şi scoată din labă drăcovenia aceea.

— Rătăci-te-ai în labirintul lui Yss! îi strigă din urmă Kraul. Canalie, odraslă a lui Bars!

Deprimat, se aşeză pe marginea trotuarului şi prinzându-şi capul între tentacule începu să se gândească: „N-am mai avut, nicicând, atâtea necazuri dintr-o dală, îşi spuse; semn rău; mai bine mă întorc sub cupola mea”.

Se ridică şi o apucă pe drumul de întoarcere. Nu parcursese nici măcar zece utre, când simţi cum un tentacul îl apucă zdravăn de spate; fu nevoit să se întoarcă. Văzu în faţa sa o

matahală care-l depăşea în înălţime cu vreo cincisprezece surps: era Witork, tatăl lui Gar.

— Aha, tu eşti, urlă matahala, spurcăciunea care l-a înghiţit şi l-a ultragiat pe copilul meu, deşi e atât de mic? Vorbeşte, odraslă a lui Juber şi dezvinovăţeşte-te, dacă poţi.

— Dar eu… murmură Kraul.

— Destul, Kraul, scuzele tale nu mă conving şi Abar mi-e martor că ţi-am dat posibilitatea de a te apăra; iată-ţi pedeapsa:

Şi spunând acestea, cu un gest plin de mânie îi smulse capul şi-l aruncă hăt-departe, preţ de câteva utre.

În timp ce Witork, cu fiul în braţe, se îndepărta tânjind, bietul Kraul bâjbâia, de-a buşilea, căutându-şi extremitatea superioară. Abia după câteva irve reuşi Kraul să-şi descopere capul care era puţin lovit, dar care mai putea, totuşi, să fie folosit. Ar fi fost, cu adevărat, păcat să fi trebuit să-l schimbe! Aranjându-şi-l, cum putu mai bine, pe ceea ce mai rămăsese din gâtul său, reîncepu să se gândească foarte abătut:

— Ah, nenorocitul de mine! Ghinionistul de mine! Atâtea belele nu i s-au întâmplat nici pilotului Jemer în primul său zbor interspaţial; ar fi mai bine să mă întorc sub cupola mea.

După câteva irve se afla înăuntru.

— Cupolă, dulce cupolă… suspină el.

Şi întinzându-se pe patul său din spini de Gorm adormi şi visă cele două frumoase cocoaşe ale sale, singurele lucruri de care îi părea rău că le pierduse în cea de a o sută patruzeci şi şasea Zi de Pasivitate.

(1961)

Poveste de Crăciun

Contabilul Jimmy Carter era o persoană banală, cu un serviciu banal, într-un la fel de banal oraş din Statele Unite. Ducea o viaţă banală, nu voia, nu făcea, nu-şi dorea nimic deosebit. Dar, într-o sâmbătă, pe când se întorcea, târziu, de la birou, i se întâmplă ceva absolut neobişnuit.

— De ce să mi se întâmple tocmai mie! îşi spusese, mai întâi cu supărare iar apoi cu uimire. Din atâta omenire câtă e pe lume, din trei miliarde de suflete, de ce să mi se întâmple tocmai mie!

Dar nu fusese numai destinul cel care să hotărască acea tărăşenie.

Era pe la nouă seara, o seară ploioasă. Mai erau câteva săptămâni până la Crăciun, dar pe străzi se simţea, deja, atmosfera de sărbătoare, caracteristică acelei perioade a anului. Jimmy, încotoşmănat în impermeabilul său greu, se îndrepta dinspre staţia de autobuz, spre casă.

Lungi pasul; după o întreagă după-amiază, după acele ore suplimentare, de-abia aştepta să ajungă acasă, în fotoliul lui preferat; dar, se mai gândea, cu tristeţe, că acasă era frig şi pustiu; pentru că locuia singur un apartament cu chirie, la etajul al doilea al unei vechi clădiri din secolul al XIX-lea. Se apropia Crăciunul, cea mai frumoasă sărbătoare a anului, şi el îl va fi petrecut, pentru a nu ştia câta oară, de unul singur. De ce, oare, nu putea fi şi el fericit, aşa, ca toţi colegii lui?

Ploua mărunt şi Jimmy se îndreptă, de-a lungul zidului, spre intrarea principală. Strada era, ca de obicei, cufundată în întuneric şi plină de băltoace, din cauza ploii. Urcă scările vechi de lemn care scârţâiau şi introduse cheia în broască; învârti cheia, deschise uşa apoi o închise imediat aşteptând să audă vocea aspră a domnişoarei Harrison, proprietăreasa. Şi, într-adevăr…

— Dumneavoastră sunteţi, domnule Carter?

— Da, domnişoară, eu sunt. Bună seara… nu vă faceţi griji, eu…

— Cum, aşa de târziu? Nu ştiţi, oare, că uşa de la intrare se încuie la opt şi jumătate?

— Da. Dar, ştiţi, domnişoară, vine Crăciunul şi…

— Destul!… şi fiţi atent să nu murdăriţi duşumeaua; e curată!

— Desigur… desigur… nicio grijă.

Mereu, mereu e aşa.

Şi nu avea curajul să plece de acolo.

Copleşit de tristeţe, urcă până la etajul al doilea. Puţin după aceea se afla, în sfârşit, în apartamentul său. Îşi lăsă în baie impermeabilul din care picura apa şi se duse în bucătărie să-şi pregătească cina.

— Bună seara, domnule şi bine aţi venit.

— Bună seara – răspunse Jimmy, cufundat în gânduri.

Dar, după o secundă, tresări. Nu era nimic ciudat în faptul că răspunsese la acel salut; numai că, în casa lui nu ar fi trebuit să se afle nimeni. Locuia, doar, singur. Se repezi, instinctiv, să aprindă lumina. Şi rămase ţintuit de perete. În faţa ochilor i se înfăţişă un spectacol grotesc: din fundul bucătăriei înainta spre el o siluetă subţire, cu vreo treizeci de centimetri mai înaltă decât el. Intrând sub conul de lumină silueta putea fi văzută mai bine, în toate amănuntele: era, fără nicio îndoială, nu… ei da… un robot.

Jimmy, cu inima cât un purice, îl privi mai bine; avea o formă cât se poate de omenească; un cap rotund, un bust aproape triunghiular care se îmbina în ceea ce părea a fi un bazin stilizat. Articulaţiile, atât cele superioare cât şi cele inferioare, erau mobile; în loc de mâini avea un complicat şir de cârlige şi cârligaşe în formă de degete, iar în loc de picioare avea un fel de plăci dreptunghiulare din metal căptuşit cu pluş. Capul era lucrul cel mai impresionant; drept ochi avea două valvule clipitoare încadrate de o vizieră; în loc de urechi avea nişte antene, iar gura îi era de cauciuc. În sfârşit, era prototipul clasic al robotului din romanele ştiinţifico fantastice; era la fel ca în obişnuitele *clichet* cu aceştia; poate tocmai de aceea lui Jimmy Carter nu i se făcu rău, cum s-ar fi întâmplat cu alţii, pentru că una din puţinele sale plăceri era aceea de a citi literatură *Science fiction.*

Cu picioarele tremurânde, bietul contabil începu să dea înapoi, puţin câte puţin. Robotul păru blocat; dar, în cele din urmă, vorbi:

— Mă scuzaţi, domnule, dar văd că sunteţi încurcat; probabil că nu vă aşteptaţi la „vizita” mea. Ca să fiu sincer, mi-am luat şi o altă permisiune, aceea de a vă pregăti cina. Vă rog, încă o dată, să mă scuzaţi.

Şi făcu o plecăciune.

— Daţi-mi voie să mă prezint: Sunt Sigma 999 – R.P. 1 A Seria nr. 1.000.331 – U.R.F., din Betelgeuse etc. Numele meu complet este scris pe placa de pe spate. Dar, pentru prieteni şi pentru dumneavoastră mă numesc, simplu, Sigma 9.

Urmară o pauză şi o altă plecăciune; apoi, în timp ce rostea: La ordinele dumneavoastră, domnule! pe faţa de oţel îi apăru un zâmbet metalic.

Jimmy simţea că-şi iese din fire. *Ce voia acel monstru, ce*

căuta în casa lui? Se pregătea să spună cine ştie ce prostie, când robotul îl preveni:

— Din expresia feţei dumneavoastră, domnule, văd că sunteţi foarte surprins. Vă voi explica, deci, că Uniunea Fabricanţilor de Roboţi (U.F.R.), din Betelgeuse îşi pune mari speranţe în mine… Eu sunt primul exemplar dintr-o nouă serie experimentală destinată, în special, planetelor înapoiate, cum e cea a dumneavoastră. Eu am onoarea de a fi primul pus la încercare şi din ceea ce voi face se va vedea care sunt posibilităţile acestei serii. Şi dacă nu vor fi obţinute performanţele din schemă, atunci voi fi distrus. Dumneavoastră, în schimb, aveţi onoarea de a fi prima Fiinţă omenească, din lanţul de sisteme solare, din această zonă care să mă aibă în slujba dumneavoastră.

Jimmy începea să-şi revină, încet-încet, din spaima care-l cuprinsese. Îşi duse braţul la fruntea asudată; apoi, frecându-şi, nervos, mâinile, rosti pe un ton cât mai natural cu putinţă:

— Dar, vreau să spun, printre miliardele de nenorociţi care trăiesc în întreg universul, tocmai eu trebuie să fiu acela ales pentru acest soi de experiment?!!!

— La drept vorbind, domnule, nu este vorba de un experiment – cum, în mod greşit, afirmaţi – ci de o încercare…

— Ca şi cum n-ar fi acelaşi lucru!

— … de o probă, care nu costă nimic, şi pentru care dumneavoastră aţi fost ales, atât din întâmplare – dat Fiind că numele dumneavoastră a fost tras la sorţi –, cât şi datorită unei anumite aptitudini, care demonstrează că… dar aceasta este o altă poveste. În câteva cuvinte, domnule, dumneavoastră *aveţi* nevoie de mine; de aceea mă aflu aici. Ştiu să fac multe lucruri şi deci mă voi descurca. Am şi o metodă de a mea, specială. Perioada de încercare durează exact cincisprezece zile. Sper că vă veţi obişnui cu mine şi mă veţi asculta şi dumneavoastră.

Jimmy, neavând încotro, trebui să accepte grotesca situaţie ca pe un fapt firesc.

— Mă rog, mă rog, n-am ce face. Singurul lucru pe care mi-l doresc e ca timpul să se scurgă cât mai repede!

— Prea bine, domnule.

Robotul făcu stânga-mprejur şi reintră, tăcut, în bucătărie.

În acest mod începu convieţuirea dintre Jimmy şi robotul *său.*

Era atât de tulburat în seara aceea, încât nici nu se atinsese

de mâncare şi se băgă în pat imediat.

Veni ziua următoare. Era duminică.

Nici nu apucase să deschidă bine ochii că înalta siluetă de metal azuriu se şi afla în faţa sa.

— Sigma 9, la ordinele dumneavoastră, domnule. V-am adus micul dejun.

— Cee…?

— Da, domnule; eu am studii şi de Artă Culinară şi cunosc modul de a se hrăni al o sută şaptesprezece stirpe diferite.

— Dar nici măcar nu vreau să gust din ce mi-ai adus, doar nu-s nebun!

— *Trebuie* să mâncaţi, domnule; altfel s-ar duce de râpă reputaţia mea. Creatorii mei ar aprecia că nu corespund schemei mele de lucru şi, atunci, voi fi, cu siguranţă, distrus şi seria mea nu va mai fi fabricată. Dumneavoastră nu doriţi, desigur, să vă asumaţi o asemenea răspundere, nu-i aşa?

— Dar, am spus că nu…

Robotul se apropie, cu tava în mână. Şi Jimmy mâncă.

Trecură mai multe zile şi în tot ace! timp robotul fu cât se poate de zelos. Lui Jimmy îi era destul de greu să-şi ascundă nervozitatea în faţa colegilor de birou. Dar, cine îl mai băga pe el în seamă?

Într-un rând, în timp ce se întorcea acasă, îi trăsni prin cap că, în fond. Sigma 9 îi era simpatic. Era minunat să ai un… da, un prieten. La urma urmelor era, la drept vorbind, singurul care se ocupa de el, robotul cu faţa de metal strălucitor şi cu gura aceea de cauciuc care zâmbea în permanenţă…

Dar, nu e decât o bucată de fier, oarecare, fără suflet, făcut din valvule şi din relee! Ce trăsnăi îmi mai trec prin cap! Un robot nu are sentimente, face totul în mod spontan, automat; şi se purta cu el aşa cum s-ar fi purtat cu toţi ceilalţi. Sentimente? Haida de!

Se uită la lumea de pe stradă, lume veselă care se grăbea să şi facă cumpărăturile. Chipuri blânde, cu chipul numai un zâmbet. Firmele şi reclamele, iluminate cu neon, scânteiau în toate culorile. Iar vitrinele erau pline cu tot felul de cadouri.

Peste câteva zile vine Crăciunul – se gândi. *Toţi sunt fericiţi. De ce nu sunt şi eu? Nu voi primi niciun cadou, de la nimeni. De ce sunt singur? A cui este vina, a mea, oare? Ba nu, a lor. A lor!*

A acelei Mulţimi de imbecili mulţumiţi.

Se simţi copleşit de ură; îi ura pe toţi aceia. Ducă-se dracului!

În acea clipă începu să ningă, să ningă încet. Îşi ridică gulerul impermeabilului şi grăbi paşii spre casă, cu privirea ţintă la vârful pantofilor murdari şi cu mâinile înfundate în buzunare.

Aruncă pălăria şi impermeabilul pe un scaun. Era furios.

— Bună seara, domnule. Urâtă vreme, nu?

— Nu-ţi băga, tu, nasul, unde nu-ţi fierbe oala... Ce treabă ai tu cu toate acestea? Şi de ce te afli aici? Eu nu te-am chemat; ai venit tu singur!

— Aveţi dreptate, domnule. Dar nu vă faceţi probleme. Poftiţi, v-am pregătit cina.

— N-am chef de mâncare în seara aceasta. Mă simt obosit şi...

— ... şi singur. Aşa este, domnule, e adevărat.

— Nu... ba da, afurisitule, da. Da! Mă simt singur; şi ce-i cu asta? — răcni el. Ce poţi pricepe tu ce-i aia singurătate sau ce sunt celelalte stări sufleteşti ale unei fiinţe omeneşti. Tu eşti de metal!

— Desigur, domnule. Nu pot să vă contrazic; dar, am urmat nişte cursuri speciale în acest sens.

— Eventual pe cele de Consolare Gratuită a Sărmanilor Funcţionari. Răspunde!

Robotul, ca şi cum s-ar fi simţit jignit, îi întoarse spatele şi se îndepărtă repede cu mersul său sprinten şi silenţios.

— Mă duc să mi încarc bateriile – spuse.

Jimmy rămase uluit; se întâmpla pentru prima oară ca Sigma 9 să întrerupă, astfel, o discuţie. Simţi că fierbe de mânie. Scărpinându-se în cap se îndreptă spre sufragerie. Păşi peste pragul acesteia şi se apropie de masa, gata pregătită, în mijlocul căreia se afla un vas cu flori. Ciudat, cu adevărat ciudat; cum de pusese flori Sigma 9? (pentru că numai el ar fi putut s-o facă).

Era în stare un automat să aibă sentimente atât de gingaşe? Imposibil. În timp ce mânca încercă, în zadar, să-şi răspundă – lui însuşi – la asemenea întrebare. Îşi aprinse, apoi, o ţigară şi se cufundă în fotoliu pentru a medita.

24 decembrie. Ajunul Crăciunului.

Seara, în timp ce se afla în autobuz şi după aceea, în drum spre casă, Jimmy se tot gândea ia ceea ce se întâmplase cu

câteva zile în urmă.

Fusese, oare, adevărat ceea ce spusese atunci Sigma 9; că se ducea să-şi încarce bateriile? Sau plecase de lângă el pentru că se supărase. Şi de ce să se fi supărat? îl insultase? îi spusese că e o bucată de metal; ei şi? Dar, ce, un robot putea să aibă sentimente şi senzaţii omeneşti ca supărarea, ranchiuna şi aşa mai departe?

Era ca într-un cerc vicios, îi revenea mereu acea întrebare fără ca el să-i poată da un răspuns plauzibil.

Dar, de fapt, ce rău îi făcuse? Nimic; ci, dimpotrivă, îl servise, bine, mereu, îşi făcuse datoria. Trebuia să-i ceară iertare? Dar, cui să ceară iertare? El, o fiinţă omenească, unui… unui…

Trebuia să se mai gândească.

Din cauza liniştii care domnea acolo, casa părea a fi fost goală; dar nu era, nicidecum. Se aprinse o luminiţă, şi în cadrul uşii apăru silueta subţire şi strălucitoare, umanoidă, a lui Sigma 9. Era, ca de obicei, impasibil.

— Domnule, cina este gata – spuse.

— Sigma 9, aş vrea să-ţi spun ceva.

— Spuneţi, domnule.

— Şi nu mă mai tot domni atât, ce naiba!

— Dar… domnule.

— Aş vrea… vreau să-ţi cer… hm… să-ţi cer iertare… pentru… Tuşi. În seara aceea m-am purtat ca un bădăran.

— Nu vă faceţi probleme, domnule.

— Dar, trebuie să-mi spui, neapărat, aşa?

— Da, domnule, aşa s-a înregistrat în memoria mea electronică şi nu pot să vă spun altfel. Oricum, nu vă faceţi probleme, eu… eu am şi uitat, totul.

Jimmy se simţea jenat; ce să-i mai spună?

— Ştii, nimeni n-a mai făcut, vreodată, aşa ceva pentru mine.

— Mă gândeam că vă face plăcere, domnule.

— Te-ai gândit bine.

După o clipă de tăcere, buzele de cauciuc se mişcară din nou.

— Domnule, v-am pregătit o surpriză; binevoiţi să intraţi în sufragerie.

— Cu plăcere – spuse Jimmy, plin de curiozitate.

În întunericul ce domnea în sufragerie, în plan îndepărtat, aproape de fereastră, străluceau, cu intermitenţă, nişte licurici coloraţi care luminau o masă verde, de formă conică: un pom de

Crăciun.

Jimmy lăsă să-i scape o exclamaţie de uluire:

— Tu ai făcut asta?

— Da, domnule.

— Dar ce ştii tu despre tradiţiile noastre? Ce ştii tu despre Crăciun?

— Am studiat totul despre obiceiurile şi tradiţiile dumneavoastră, domnule.

— A, da, uitasem: specializările…

— Văzând că dumneavoastră nu vă ocupaţi de toate acestea, m-am gândit s-o fac eu. Sper că n-am făcut nimic rău, domnule. Poate că dumneavoastră…

— Dimpotrivă, ai făcut foarte bine – murmură Jimmy.

Şi nu mai fu în stare să mai zică şi altceva.

Privirea sa era aţintită asupra acelor luminiţe colorate, tremurătoare. Se cufundă în gânduri; prin faţa ochilor îi defilau ani şi ani de viaţă liniştită şi inutilă, de monotonie, de tristeţe şi de melancolie. Zeci de Crăciunuri serbede; nu-şi mai aminti de nimic care să poată dovedi că acea zi era deosebită, nu la fel ca toate celelalte. Şi în acel moment toată ura şi pizma împotriva colegilor săi – a tuturor celorlalţi, mai norocoşi şi mai fericiţi – se topiră, ieşiră din fiinţa sa, ca o maree greţoasă, urât mirositoare, produs al unei minţi înveninate de singurătate şi de neînţelegere reciprocă. Acele luminiţe care străluceau cu intermitenţă coborâră în adâncul fiinţei sale şi luminară şi acolo şi-i încălziră mădularele amorţite – de atâţia şi atâţia ani – îi înmuiară inima, îl făcură să devină un altul.

Respiră adânc şi mirosul caracteristic de răşină de pin pătrunse în toată fiinţa sa şi-l îmbătă. În jurul lui se făcu întuneric. Oare de când nu mai petrecuse un Crăciun la fel ca acesta? De mult, de secole, cu siguranţă!

Îl cuprinse un fior şi se cutremură din tot trupul. Privi în jurul său. Masa, deşi era pregătită pentru o singură persoană, era împodobită sărbătoreşte, cu ghirlande, şi cu un candelabru cu două braţe.

Dar de ce pentru o singură persoană?

Nu, nu voia să petreacă şi acea noapte de Crăciun de unul singur, cum se întâmplase întotdeauna, singur ca un câine. Hotărât lucru, nu; avea să invite la cină pe cel mai bun prieten al său.

În câteva clipe aranja masa pentru două persoane.

Suna de unsprezece când Sigma 9 se aşeză ia masă. Jimmy se străduise mult să-l convingă. Automatul se opusese sistematic: el era o maşină, nu o fiinţă omenească; şi, desigur, nu putea mânca. La insistenţele lui Jimmy se văzuse constrâns să recunoască faptul că avea un stomac fals, prevăzut special pentru asemenea ocazii.

A doua zi dimineaţă, Jimmy era fericit: nu mai petrecuse niciodată un Crăciun atât de frumos şi, ceea ce era mai important, se împăcase cu restul omenirii; şi-şi găsise, în sfârşit, şi un prieten, un prieten de metal – ce e drept – dar tot prieten se chema că era.

Era sărbătoare şi în ziua aceea şi deci nu se lucra; astfel încât se gândi să dea o raită prin oraş, pe jos. Ieşi din casă devreme propunându-şi să se întoarcă pe la ora prinţului. Pe străzi nu era mare aglomeraţie, poate şi din cauza frigului, poate şi din cauză că cea mai mare parte a oamenilor stătea acasă, cu rudele; oricum, pe contabilul Jimmy Carter acest lucru nu-l interesa, nicidecum. Era mulţumit; totul i se părea acum mai frumos, până şi străzile şi clădirile cenuşii păreau altfel, îi apăreau într-o altă lumină.

În timp ce umbla aşa, fără nicio ţintă, se gândea la o mulţime de lucruri; se gândea chiar să meargă până la Betelgeuse, acolo unde se aflau acei fantastici creatori al acelui minunat robot. Croi şi răscroi o mulţime de planuri până când, în cele din urmă, frânt de oboseală şi îngheţat de frig, se hotărî să se întoarcă acasă.

Casa lui, care nu mai era atât de pustie! — se gândi… Şi zâmbi.

Imediat ce ajunse se îndreptă spre sufragerie, dar, spre marea sa uimire, masa nu era pusă, ca de obicei. Rămase, pur şi simplu, uluit.

— Ce dracu' – bombăni el – şi se îndreptă spre bucătărie. Ei, Sigma 9, unde eşti! Sigma 9 un…

Cuvintele i se opriră pe buze; simţi un nod în gât, un nod care se proţăpise undeva şi nu voia să urce nici să coboare. Se rezemă de uşorul uşii ca să nu cadă.

În mijlocul bucătăriei, între masă şi scaune, se afla… da, şi de

data aceasta, un robot. Dar, putea, oare, să fie numită aşa acea maşinărie monstruoasă care trona acolo?

Era formată dintr-o sferă de metal negru, cu un diametru de circa doi metri şi jumătate, înconjurată de un şir de becuri verzi şi galbene. Din cele două extremităţi laterale ieşeau trei perechi de apendice – care formau un unghi drept – flexibile şi pline de umflături şi care constituiau reazemul uriaşei sfere. Părea a fi o insectă enormă, scârboasă, ivită din cine ştie ce vis urât al vreunui halucinat.

La intrarea lui Jimmy, acesta făcu să se audă nişte zgomote ciudate, de fierărie – care veneau din interiorul lui – apoi vorbi, mai mult croncăni:

— Bună ziua, stăpâne; sunt K.Z.K.-1802, robot arahnidiform, destinat Păianjenilor Negri, animale gânditoare din Achernar, constelaţia Eridan. Sunt tot un produs al U.F.R. Din Betelgeuse şi am fost trimis aici cu o misiune foarte importantă; şi anume aceea de a vă prezenta scuzele Comitetului Director al U.F.R. Vă rog să-mi scuzaţi pronunţia defectuoasă, dar nu am fost obişnuit cu acest mod de exprimare. Deci, creatorii mei mi-au încredinţat misiunea de a elucida împrejurările în care s-a petrecut neplăcutul fapt de aici, comportarea cu totul greşită a lui Sigma 9. Noul tip de robot – autonom şi automat – pe care-l reprezenta, nu s-a comportat potrivit aşteptărilor U.F.R. Faptul că în el s-au născut sentimente – rudimentare, ce e drept – faţă de stăpânul său, precum şi acela că dumneavoastră v-aţi ataşat prea mult de el, de acest Sigma 999 – nu erau prevăzute în calculele noastre. Seria nr. 1.000.331 este cea mai bună din câte au fost create până acum şi pentru a se vedea cum se va comporta primul exemplar din acestea v-a fost încredinţat – spre a fi încercat, gratuit – dumneavoastră, o fiinţă umană având o personalitate complexă şi dificilă.

Totul fusese calculat; până şi faptul de a fi fost înzestrat cu un stomac artificial; dar, stomac, pe care – avea ordin – să *nu-l* folosească! Aceea trebuia să fie încercarea hotărâtoare; dacă Sigma 999 nu ar fi primit invitaţia la masă poate că s-ar fi salvat. Prea complicatul său creier electro-neuronic a determinat naşterea în el a ceva ce semăna a sentimente; şi acel lucru nu trebuia să se întâmple! El nu fusese creat pentru a se lega, cu afecţiune, de stăpânii săi, ci doar pentru a asculta de ei şi a-i păzi. Or, când intervin sentimentele, aceste lucruri nu

mai pot fi realizate!

— Creatorii mei – şi îndeosebi inginerul şef, Wwyj – vă cer încă o dată scuze – pentru necazul pe care vi l-au pricinuit. Acum se ştie care a fost greşeala: automatul acela era perfect; ajunsese să ia hotărâri de unul singur. Seria cu nr. 1.000.331 nu va mai fi fabricată iar Sigma 999 va fi distrus. Vă cer, încă o dată, scuze, stăpâne.

După ce spuse toate acestea – şi în timp ce lui Jimmy Carter i se părea că totul se prăbuşeşte în jurul lui – monstruosul robot dădu la o parte – cu una din extremităţile sale – dădu la o parte masa; apăru imaginea lui Sigma 9, întins pe jos, ţeapăn, cu toate valvele stinse.

Inspira milă, pur şi simplu.

Apoi, K.Z.K.-1802 îl ridică cu două din braţele sale mecanice; contururile celor doi roboţi se estompară, puţin câte puţin, şi, culorile la fel; dispărură. După câteva minute, bucătăria era goală; şi doar masa şi scaunele, răsturnate, erau martorii a tot ceea ce se întâmplase.

În tot acel răstimp, Jimmy nu scosese o vorbuliţă; privi scena aceea, rămasă goală; apoi, clătinându-se, ridică încet un scaun şi se aşeză pe el; îşi luă capul între mâini şi-şi rezemă coatele de genunchi. Simţea cum îi ard ochii, în mod ciudat.

(iulie – august 1961)

Misiune în spaţiu

PRIVI ACELE fluorescente ale ceasului său: erau orele 161,40, ora de la bord şi timpul afectat adunării întregului echipaj aproape se scursese. Se ridică şi se îndreptă spre sala de şedinţe. Urcă cu liftul trei etaje şi ajunse într-o vastă sală semicirculară cu pereţii tapetaţi cu hărţi stelare, mai ales pe latura dreaptă.

Sub el, la circa trei metri, se afla echipajul: o mie două sute de marinari şi o sută de ofiţeri; acesta era efectivul unei nave de „supertransport”, cum era *Novac.* Privi în jur; feţe aspre şi impasibile îl priveau ţintă ascunzându-şi cu greu curiozitatea. Sosise clipa – şi pentru el şi pentru toţi ceilalţi – *să afle* despre ce era vorba.

Scoase din buzunar un plic sigilat şi cu o mişcare scurtă,

seacă, îl desfăcu: conţinea două foi de hârtie, una plină de litere şi cealaltă de cifre. Citi cu voce tare prima foaie.

Foarte secret

De la Comandamentul Suprem al Flotei Imperiale Interstelare către Comandantul navei de supertransport „Novac”, căpitanul Marb Ervin.

05 – 318 – 13.95.07

Încărcătura secretă a astronavei constă într-o foarte mare cantitate de material fizibil de diverse tipuri, cu un înalt indice de radioactivitate. Acesta este destinat planetei nr. 4 în sistemul solar al lui Awiq – atacată de forţele rebele ale lui Hevjan şi ale aliaţilor săi – şi, mai precis, garnizoanei 502 ale cărei provizii din sus-amintitul material sunt aproape pe sfârşite. Dar, pentru a ajunge la destinaţie va trebui să treceţi printre flotele inamice dispersate de jur-împrejurul sistemului. Va trebui să treceţi printre ele, cu orice preţ. Nu veţi fi escortaţi, deoarece nu mai poate fi dislocată de pe front nicio unitate.

Nava nu va trebui să cadă în mâinile duşmanului; evitaţi acest lucru, cu preţul vieţii. În acest scop, în cabina comandantului a fost montat un detonator magnetic ultrasensibil care va trebui să fie acţionat de oricine va considera că este necesar, fără nicio reţinere. O asemenea uriaşă cantitate de material atât de preţios nu va trebui – în niciun caz – să cadă în mâinile rebelilor, care l-ar putea folosi pentru scopurile lor. Deci, dacă va fi cazul, sacrificaţi astronava, fără niciun fel de milă, chiar dacă ea aparţine Flotei Majestăţii Sale Împăratul.

Vă dorim mult noroc.

Şeful Statului Major, N. V. Bernd

P.S. Vă transmitem, în anexă, coordonatele sistemului solar al lui Awiq şi ale regiunii în care se află garnizoana asediată.

Trecuseră zece zile – timp înregistrat la bord – de când *Novac* naviga printre liniile duşmane apropiindu-se tot mai mult de sistemul asediat. Părea cu neputinţă ca rebelii să nu fi observat astronava; drept pentru care toţi erau cu ochii în patru, mai cu seamă servanţii. Şi iată că, într-adevăr, în cea de a unsprezecea zi, din bezna spaţiului îşi făcură apariţia de jur-împrejurul navei de supertransport – ca şi cum s-ar fi ivit din neant – câteva astronave inamice. Fură luaţi atât de repede, încât abia dacă

apucară să tragă câteva focuri când o forţă misterioasă, o puternică energie albă, care venea dinspre duşmani lovi astronava *Novac* blocându-i motoarele şi paralizându-i armele care funcţionau cu electricitate şi cu fotoni. O nouă, revoluţionară armă a rebelilor intrase în acţiune.

Şalupele duşmane de asalt se apropiaseră şi grupuri de luptători atacau blindajul navei cu harpoane magnetice şi dezintegratoare cu flacără autogenă. Iar numărul astronavelor se mărise, ajunsese la zece, cuprinzând nave de vânătoare şi de recunoaştere, în formaţie circulară. Rebelii nu voiau câtuşi de puţin să piardă o asemenea încărcătură care conţinea un material atât de preţios şi de folositor.

În scurt timp, dat fiind că nu se mai întâlnea nicio rezistenţă, se făcură mai multe breşe prin care pătrunseră trupele de asalt, împreună cu vidul – care aspiră afară tot aerul şi pe cei ce nu mai apucaseră să-şi îmbrace combinezonul spaţial.

Primul val de atac fu respins cu pierderi grele de ambele părţi, dar al doilea val reuşi să pătrundă şi pe *Novac* se încinse, peste tot, o aprigă bătălie. Fiecare părticică din navă se transformase într-o redută, dar o redută care după o luptă scurtă, dar îndârjită, era cucerită. Numai armele magnetice, explozivii convenţionali, puştile şi pistoalele cu flăcări mai puteau funcţiona; dar atacatorii – care aveau de partea lor acea raza – ar fi putut în curând să aibă ultimul cuvânt.

În unele locuri lupta se dădea în vid; în altele, în încăperi în care mai exista aer. Bătălia se limitase, în cele din urmă, la spaţiile care cuprindeau depozitul de material flexibil – apărat cu înverşunare – şi cabina comandantului. Peste tot se auzeau urlete, gemete, împuşcături, explozii, sfârâit de metal încins. Inamicul strângea din ce în ce mai mult cercul, încercuirea sa mortală.

„A sosit clipa” gândi, la rece, în sinea sa, căpitanul Ervin.

Privi spre trupul contorsionat al lui Work, secundul său; se târî afară din turnul de comandă, printre gloanţele care şuierau, omorî doi rebeli şi se îndreptă în goană spre cabina sa printr-un spaţiu în care mai exista, încă, aer. Mai avea puţin până să ajungă la cabină, când un grup de atacatori, care trecuseră de ultimele puncte de rezistenţă, se năpusti asupra lui. Doborî trei din patru, dar ultimul dintre ei – ferindu-se cu dibăcie de gloanţele trase asupra lui – îi ciopârţi două braţe şi l-ar fi

omorât, cu siguranţă, dacă Marb Ervin – cu un suprem efort – nu s-ar fi rostogolit în cabina sa, scăpând astfel de gloanţele trase asupra lui.

Era mânjit de sânge din cap până în picioare. Se simţea sfârşit de oboseală, făcut ţăndări. Cu un efort disperat împinse uşa şi o încuie mai înainte ca adversarul să poată face ceva. Cabina îi fusese făcută harcea-parcea de dezintegratoare dar, spre bucuria lui, detonatorul magnetic – care funcţiona pe baza uneia dintre energiile neneutralizate – era intact. Avea să le arate el lor – chiar dacă trebuia să-şi omoare camarazii – avea să le arate el acelor scârnăvii, acelor monştri de rebeli…

Vor muri cu toţii… cu toţii.

Se ridică cu mare greutate; era rănit în mai multe locuri. Pardoseala metalică era, toată, pătată de sângele său. Se gândi, din nou, cu un rânjet pe buze, la duşmanii lui; îşi închipuiau că scăpaseră de el dacă-l răniseră…

Uşa era pe cale de a se topi sub loviturile furibunde ale unui dezintegrator şi Hevjanianul începu să tragă asupra lui. Simţi o durere cumplită, sfâşietoare şi la cea de a doua pereche de braţe. Înainte de a se arunca cu tot trupul său mic şi rotofei – de care atârnau, inerte, patru braţe ciunte – asupra detonatorului, căpitanul Marb Ervin văzu, cu cei trei ochi ai săi – de culoarea smaraldului – ochi peste care şiroia sângele, văzu silueta înaltă a rebelului; văzu două pupile mărite de groază, văzu două – doar două – braţe care încercau, în zadar, să-l oprească.

Ei ştiau că…

Se auzi, apoi, monstruoasa, înspăimântătoarea explozie, o uriaşă deflagraţie de forţa a mii şi mii de tone, datorată celui mai puternic material fizibil existent, care dezintegră astronava Novac; o învârtejire albă care luă şi duse cu ea şi pe celelalte zeci de nave – de vânătoare, de recunoaştere, de asalt şi mai mari şi mai mici – ca pentru a dovedi puterea de care era în stare.

După care spaţiul – negru şi nemişcat – fu acoperit de ceva – aşa ca nişte ciupituri de vărsat – un uriaş văl de energie pură.

Din cotidianul „La Nazione”, *din Florenţa.*

Arcetri 1961

„Ieri, la Observatorul din Arcetri, profesorul R, comparând două fotografii – făcute la un interval de câteva ore una de alta

– a descoperit, în constelaţia Andromeda, mai precis în Nebuloasa M 37, explozia unei Nove. Distanţa, aproximativă, este de un milion de ani-lumină. Aşadar, acea Novă *ar fi explodat cu un milion de ani în urmă şi de abia acum lumina dată de ea a apărut în raza instrumentelor noastre. Să ne gândim bine, abia acum* – după un milion de ani – *lumina, care, totuşi, are o viteză de circa 300.000 km/s, abia acum a străbătut uriaşa distanţă dintre ea şi noi. Profesorul R. A declarat că, deşi este vorba de un fenomen rar*…”

(17 – 18 aprilie 1961)

Fugarul

Oraşul cufundat în liniştea şi în întunericul nopţii – părea să fie părăsit. Nimănui nu-i place să circule prin beznă; de aceea puţine maşini se aventurau pe străzile ude după ploaia care tocmai căzuse. La intersecţiile multiple vegheau semafoarele automate. Deasupra construcţiilor înalte, din beton armat, începu să se lase o uşoară ceaţă. Peste tot domnea liniştea, ca un imens văl care nu lăsa să pătrundă nimic prin el.

Deodată se auziră nişte zgomote seci şi paşi grăbiţi care tulburară liniştea din jur. Apoi zgomotul acela de paşi se transformă în tropăială, într-o alergătură obositoare care umplea aerul de gâfâituri ce păreau a fi amplificate de ecou în liniştea nopţii.

Dacă cineva ar fi privit de la vreo fereastră, ar fi văzut o umbră care alerga uitându-se din când în când înapoi. Dar n-avea, nimeni, această deprindere; îndată ce se lăsa seara, oraşul adormea.

Umbra aceea aci mergea în pas normal, aci o lua la fugă oprindu-se, cu circumspecţie, prin locurile mai întunecoase. Ajunse în dreptul unei ditamai porţi care i se păru a fi un adăpost mai sigur. Dar în faţa acesteia se afla un felinar luminat cu vapori de mercur, care l-ar fi putut da de gol.

Mai bine decât nimic, se gândi el. *La ce distanţă or fi, oare?*

Încercă să tragă cu ochiul, de acolo din uşorul uşii, dar lumina alburie îi bătea în ochi şi nu putu să vadă nimic. Cât să fi fost ceasul? Se uită la cadranul fluorescent: 2,37 noaptea. Trecuseră mai mult de două ore de când încerca să scape de „ei”.

Nu era, încă, în stare să înţeleagă: reuşise să evadeze din acel soi de închisoare, de unde nimeni înainte nu…

Încercă să-şi păstreze calmul. Tremura tot. Nu, nu puteau fi atât de aproape; se vor fi rătăcit, cu siguranţă, prin cine ştie ce străduţă de la periferie. Nu cunoşteau încă oraşul, de când…

Da, da, se aude un *zgomot…* Se lipi de zid. Se auziră un declic sec şi o voce metalică şi în acelaşi timp un bec roşu se aprinse lângă el.

— Domnul este aşteptat? Ce doreşte domnul?

Drace! portarul automat! Probabil că am apăsat pe cine ştie ce buton. Acum va suna alarma!

O frică nebună – aceea de a fi descoperit – puse stăpânire pe el; intră în panică şi se năpusti pe stradă. Trecu pe sub felinarul cu vapori de mercur şi ajunse pe cealaltă parte. Linişte.

Privi spre capătul străzii, în direcţia din care venise. I se păru că pe asfaltul ud se strecoară nişte umbre. Iată-i… iată-i! Erau pe urmele lui, aproape îl ajunseseră. Aproape…

Îşi luă inima în dinţi şi se repezi înainte; trebuia să reziste, să se ţină tare. Aplecat de mijloc o luă la fugă, razant cu zidurile şi fugi, fugi, fugi. Paşii săi făceau un zgomot obsedant: unul, doi, înainte, înapoi, în sus, în jos. Simţea cum în piept îi bătea ceva, cu furie. Să fugă, să fugă. Păreau a fi invincibili; cum ar fi putut să-i oprească? Şi cum ar fi putut să le dezvăluie, tuturor, ce anume urmăreau ei; care era scopul *lor,* adevăratul lor scop? Trebuia să rămână în viaţă, măcar până în dimineaţa următoare. Măcar încă patru ore. Prea mult! Prea mult! Privi în jurul său; se îndrepta din nou spre periferia oraşului, pentru că străzile erau din ce în ce mai abrupte şi mai înguste. Din când în când, trecea prin intersecţii deasupra cărora străluceau lumini galbene. Şi se uita înapoi, cuprins de frică şi umbra sa se lungea pe asfalt. Ceaţa nu era, încă, deasă. Atmosfera, în schimb, era foarte umedă.

Îi veni, deodată, un gând; văzuse o gaură, o gaură mare şi neagră, mai încolo, la dreapta. Era, poate, tunelul părăsit, prin care trecea „trenul-rapid”… O apucă, imediat, în direcţia aceea. Aerul era rece şi, parcă, lipicios; îşi trecu o mână peste cealaltă: erau ude amândouă. Tunelul se afla acum aproape; privi înapoi, printre siluetele înalte, masive, ale clădirilor dar nu văzu pe nimeni. Ajunse. Se rezemă de unul din pilonii de la intrare pentru a-şi trage puţin sufletul şi a se linişti. Se simţea foarte

obosit. Fugea de atâta timp, pentru a nu fi prins şi ucis; trebuia să reziste, să trăiască măcar până în zori. Măcar până în zori… înaintea sa se căsca – neagră, înfricoşătoare – intrarea în tunel. Nu avea curajul să intre; nu se zărea nicio lumină, nicio rază de lumină acolo; era beznă, beznă.

Zăbovi. Prea mult.

Fărâmiturile de ciment care căzură în spatele său îl anunţară că fusese descoperit Nu se auzi niciun zgomot, nu se văzu nicio flacără care să le facă simţită prezenţa. Din fericire, gloanţele trase din pistoalele lor – cu amortizor – nu-l nimeriră.

Înainte de a se cufunda în bezna din tunel se uită cu atenţie la ceas: era 3,05.

Nu e deloc uşor să înaintezi în întuneric, printre şine şi traverse de beton şi prin pietriş. Dacă se mai adaugă la acestea şi o frică atavică de întuneric, precum şi cea spontană, de a merge ca orbii printr-un loc necunoscut atunci totul este de-a dreptul înspăimântător.

Cu mâinile întinse, când în faţă când în lături, înainta cu mare grijă, strâns, parcă, într-o menghină, cea a fricii. Cu ochii larg deschişi – pentru a vedea cât mai bine – şi cu urechile ciulite, pentru a desluşi orice zgomot altul decât cel al propriilor săi paşi. Din când în când se împiedica de câte ceva; de pietre, de traversele din metal, de vreun macaz automat; nu-şi dădea seama de ce anume şi nici nu-i păsa. Păşea frecându-se de peretele din dreapta, pe acolo pe unde i se părea că face mai puţin zgomot.

Îl trăgea curentul, un curent rece ca gheaţa şi umezeala era şi mai mare, acolo, jos. Se mai oprea, din când în când; îl dureau încheieturile şi simţea cum îi înţepenesc picioarele. Îşi frecă membrele pentru a le încălzi… Îngenunchiase pentru a-i fi mai uşor să facă acel lucru, când i se păru, deodată, că aude nişte paşi grăbiţi scârţâind pe pietriş. Privi, îngrijorat înainte; ieşirea nu se zărea încă. Privi înapoi: beznă, mai neagră decât smoala. Trebuia să-şi continue drumul, cu orice preţ.

Îşi făcu curaj spunându-şi că în mâinile sale se afla soarta întregii lumi. Ce ciudată mai era viaţa: să apese totul pe umerii săi! Se ridică în picioare şi se lipi de perete. Parcursese cam douăzeci de metri când mâna dădu de un gol. Bâjbâind cu mare grijă încercă să-şi dea seama ce anume era acolo. Pipăi în sus,

apoi într-o parte… era un fel de nişă, probabil un post de control manual de la calea ferată. Intră acolo şi se ghemui deşi spaţiul era destul de mare. Acum, se afla, poate, în siguranţă. Îşi încordă toate simţurile. Nimic. Aşteptă.

Căzu o picătură şi se sparse, cu un zgomot înspăimântător – aşa i se păru – deasupra sa. Mai căzu una, imediat.

În liniştea şi umezeala acelea, doar picăturile mari de apă care cădeau din tavan întrerupeau monotonia acelei lungi aşteptări. Îi înţepeniseră mâinile şi picioarele din cauza poziţiei pe care o avea. I se părea că stătea, aşa, acolo, de mult timp. Să fi plecat ei, oare? Nu, nu, erau prea vicleni şi ştiau, cu siguranţă, că el se afla încă acolo; dar nu-şi dezvăluiau, prin nimic, prezenţa.

Zgomot de picături, iz de mucegai, frig, apăsarea pereţilor. Atât şi nimic altceva în acel tunel. Dintr-o dată, mii de gânduri îi năpădiră mintea; nu ca înainte, doar câteva.

Cum începuse, totul? Căută în memorie şi găsi acea zi, acea dimineaţă – cu mai bine de şase luni în urmă – atunci când coborâseră uriaşele discuri strălucitoare; coborâseră în tăcere, ameninţătoare. Şi din ele ieşiseră „ei”; înalţi şi întunecaţi.

— Venim să vă aducem pacea şi civilizaţia – spuseseră.

Apoi puseseră stăpânire pe ONU şi-şi instalaseră bazele în apropierea marilor oraşe. În zadar încercai să-i opreşti; încercaseră mulţi s-o facă şi nimeni nu mai ştia ce se alesese de ei. Armele? Prima lor grijă a fost aceea de a le face inofensive.

— Venim să vă aducem, în sfârşit, pacea spuseseră. De ce vreţi să ne faceţi rău?

Dar, cine erau şi de unde veneau? N-au vrut s-o spună niciodată. Erau „ei” şi gata.

Apoi începuseră să recruteze cele mai bune creiere pe care le duseseră la bazele lor. Pentru a pregăti viitoarea clasă conducătoare – aşa justificau ei…

Pieptul se porni să-i zvâcnească puternic, iar tâmplele îl dureau. Dar ce era? Un zgomot? *Ei?* Totul se opri în el; îşi încorda privirea şi auzul înspre bezna aceea; nimic, niciun sunet nu venea de acolo, din acel văl negru care acoperea totul. Doar picăturile de apă, care cădeau cu regularitate pe şine, pe pietriş, pe ciment şi pe el pătrundeau prin acea pătură groasă de întuneric care se întindea de jur-împrejurul lui.

Era agitat, încerca să se mişte în nişa aceea; să-şi întindă picioarele şi mâinile străduindu-se să nu facă zgomot. Încerca, din toate puterile, să se abţină de la a se uita la ceas. Era nervos, înfricoşat; nu trebuia… Şi, totuşi, nu se mai putu abţine şi apropie cadranul ceasului de ochi: era 4,35. Trecuse o oră şi jumătate de când stătea acolo! Poate că… poate că nu-l urmăriseră. Poate că-i pierduseră urmele! Şi atunci ar putea reuşi: încă două ore, mai puţin de două ore şi tot oraşul, mai întâi, iar mai apoi toată omenirea *vor afla.* La lumina zilei nu-i vor mai putea face nimic, acolo, în oraş; dar jocul lor va fi dat la iveală mai înainte.

Se cuibări mai bine în perete, ca pentru a scăpa de frig şi-şi reluă gândurile…

Şi printre aceia se număra şi el. Dar, foarte repede, bazele se dovediseră a fi ceea ce erau în realitate: centre de recondiţionare pentru locuitorii Pământului. Totul ar fi fost foarte simplu: fără distrugeri, fără morţi. Având în puterea lor pe principalii exponenţi ai tehnicii şi culturii unei întregi planete, n-ar mai fi avut de făcut decât un mic efort şi cucerirea planetei ar fi fost, apoi, o joacă de copii.

Îi reveneau, încet-încet, în minte acele gânduri îngropate, undeva, în adâncurile uitării. Descoperise totul şi fugise. Dar fusese greu; baza era bine apărată împotriva a tot ceea ce putea veni din afară, dar chiar dacă ei nu prevăzuseră atacuri sau evadări din interior fusese şi aşa complicat.

— Oricum, reuşise; dar, din nefericire, ei aflaseră şi acum, acum îl urmăreau. Doi dintre acei blestemaţi se aflau pe urmele lui şi erau pe cale să-l ajungă. Dar ar fi trebuit să pună mâna pe el mai înainte de a se lumina de ziuă, pentru că, altfel, totul ar fi fost în zadar. Şi în el se aflau speranţele întregii omeniri. *El ştia* şi era *singurul* care ştia; şi de aceea trebuia să reuşească – atât pentru el cât şi pentru ceilalţi – trebuia, trebuia să reuşească!

Un scârţâit pe pietriş îl trezi la realitate. Era zgomotul caracteristic făcut de nişte încălţări pe pietriş. Îl căutau! îşi scutură capul; căzuse într-un fel de amorţeală şi miile de gânduri îl sufocau. Se întinse dincolo de colţ. Ochii, care i se obişnuiseră de acum cu întunericul din vechiul tunel, întrezăreau, parcă, nişte siluete mai întunecate furişându-se în depărtare. Se apropiau! I se puse un nod în gât; dar era pregătit

pentru orice eventualitate.

Un ochi roşu străpunse, dintr-o dată, întunericul. Apoi deveni, imediat, galben, apoi alb şi începu să scotocească prin tunel. Umbre întunecate se lungeau, de prin colţuri, de pe şine, de pe traverse.

Blestemaţii – îşi spuse – *au avut timp să-şi procure un far portabil!* Iar el nu avea niciun fel de armă pentru a-i putea neutraliza. Îi mai rămânea un dram de speranţă. Micul far se rotea în semicerc; trebuia să profite de clipa în care partea unde era el (puţin sub nivelul traverselor şi al şinelor) n-ar fi luminată, pentru a-şi schimba – tiptil-tiptil – locul, până ce va putea ieşi din tunel.

Se pregăti, încordat ca un arc şi în prima clipă prielnică, ţâşni. Alergă – ferindu-se să facă cel mai mic zgomot – pe partea de pământ bătătorit, în căutarea vreunei alte nişe. Începea să se lumineze, încet-încet… Iat-o! O săritură în lături. Salvat.

Repetă de două ori această operaţiune, în timp ce în spatele său „ei” înaintau cu farul acela.

Se joacă de-a mâţa cu şoarecele – se gândi.

Dar a treia oară nu mai reuşi. Se împiedică şi căzu, se întinse pe jos, pe pietriş, cât era de lung. La jumătate de metru deasupra lui se aflau terasamentul şi şinele. Cuţitul acela de lumină despică întunericul drept deasupra capului său. Tăcu mâlc. Se făcu din nou întuneric; acele fosforescente ale ceasului său arătau 5,23. Nu se spărsese.

O jumătate de oră, doar. Jumătate de oră! Nu, nu trebuia să se lase prins. Mâinile sale se cramponau de pământ, în timp ce faţa i se ascundea între braţe. Se scutură, trebuia să se mişte, altminteri l-ar fi ajuns. Profitând încă o dată de întuneric se târî cu greu înainte, odihnindu-se din când în când până ce – mai înainte ca farul să reînceapă să se rotească – fu, în sfârşit, în siguranţă. Tremurând tot se ghemui într-un colţ de nişă.

Acum, tocmai când sosise *clipa,* îi era frică. Frica de a nu reuşi.

Ochiul orbitor al farului răspândi scânteieri, mai întâi portocalii, apoi roşcate şi în cele din urmă se stinse.

Un truc, unul din trucurile lor murdare – îşi spuse. *Aşteaptă, din partea mea, o mişcare greşită.*

Minutele treceau, unul după altul, într-o continuă picurare. Picături de groază, de nelinişte.

5,37.

Ce naiba aşteaptă ca să se mişte? Ce?…

5,45.

Cu multă prudenţă aruncă o privire, din colţul acela al său. Nimeni.

5,53.

Linişte.

6,00

Aruncă încă o privire. Când îşi întoarse privirea spre dreapta nu-i veni să-şi creadă ochilor. O lumină, firavă, se răspândea în jur, la nu mai mult de treizeci de metri de locul în care se afla el. Acolo se sfârşea tunelul. Iar afară… afară se crăpa de ziuă.

6,03.

Trebuia să mai aştepte, să nu se pripească. Probabil că-l pândeau, aşteptau ca el să se repeadă afară, prosteşte.

6,12.

Lumina cenuşie pătrundea şi în tunel; nu putea să mai aştepte. Poate că avea să reuşească. Să le poată striga, tuturor, tuturor, adevărul. Nu, nu-l mai puteau opri. Iar pentru „ei” va fi sfârşitul.

Cu multă prudenţă ieşi din ascunzătoarea sa. Se târî câţiva metri. Ţâşni şi nu se întâmplă nimic, pentru moment.

Voi reuşi! Voi reuşi!…

Apoi, farul se aprinse din nou; o lumină roşie, puternică, însoţită de o explozie de strigăte.

Era aproape afară.

Două gloanţe muşcară, în acelaşi timp, pământul – în spatele său –, făcând să zboare bucăţile de pământ şi de pietriş.

Era afară! îl învălui aerul răcoros al dimineţii. În jurul său oraşul se trezea. Cerul acela de iarnă era acoperit de nori şi străzile erau încă ude. Totul era învăluit în lumina aceea cenuşie.

Auzi paşi în urma lui. Şi împuşcături.

Nu-l mai puteau opri, acum. Alerga, alerga.

Sosise momentul. Acum, *acum!*

— Ascultaţi! Ascul…

Strigătul îi pieri în gâtlej. O rafală îl nimeri în plin. Se clătină şi simţi că se rupe ceva în el. Se clătina, dar se străduia să înainteze.

— Ascul…

Bâjbâi, cu desperare prin aer, aidoma unuia care e gata să se înece. Se îndoi de mijloc şi se prăbuşi, dintr-o dată, pe traversele şinelor.

Bărbatul suflă pe ţeava pistolului-mitralieră, din care ieşi un fir de fum negricios.

— Cine ştie cum dracu' va fi făcut – spuse cel ce se afla alături – reaşezând farul în cutia lui.

— Îţi spun eu cum – îi răspunse celălalt. Era un tip cumplit de răzbunător şi nu admitea să fie dat afară şi el să nu întreprindă nimic. Îl cunosc bine. Şi l-a făcut să înnebunească pe ăsta – şi dădu un picior rămăşiţelor de pe jos. Era şi un priceput tehnician şi nu i-a trebuit altceva decât să insereze într-un blocnotes-memorie – creat, pe ascuns, de el.

— Şi totul a fost gata...

— Tare aş vrea să ştiu ce-i băgase în cap... este cazul s-o spunem – și zâmbi dispreţuitor – de-l făcuse să se înfurie în halul acela. Părea nebun.

— Aceasta este o problemă pe care n-o vom putea rezolva niciodată. Ai văzut cum se comporta: ca un nebun! în fond, trebuia să sperie populaţia şi să discrediteze fabrica; iar noi ar fi trebuit să-l lichidăm – fără a face prea multă gălăgie – în timpi nopţii.

— S-a făcut aproape şase şi jumătate – spuse cel cu farul, privind spre soarele care tocmai răsărea de dincolo de oraş. Dacă nu se grăbesc îşi vor da seama, cu toţii!

— Dar, i-aţi înştiinţat?

— Imediat...

Se întoarse înspre partea din care se auzea un zgomot care se apropia.

— A, iată-i!

— În sfârşit, ne putem odihni şi noi. Nu mi s-a mai întâmplat, niciodată, să obosesc atât.

Furgonul se opri lângă ei; cei doi adunară de pe jos rămăşiţele acelea voluminoase de material plastic şi metal şi le încărcară în furgon, prin uşa din spate, după care se urcară lângă şofer.

Era o maşină de culoare maronie purtând pe o latură o placă albă pe care scria, cu litere roşii:

ANONIMA ANDROIDI

robot cu multiple întrebuinţări
Secţia Supraveghere

Furgonul se îndepărtă vuind în aerul rece al dimineţii. Soarele – palid, din cauza ceţii – se înălţase.

Nimeni nu văzuse şi nu auzise nimic.

(28 ianuarie – 30 decembrie 1962)

Liniştea Universului

„Nu e ceva care se transmite
Într-o bună zi sau în alta te vei alina
Iată unde e credinţa”

Ray Bradbury, *Centrala*

„Iată cum este viaţa:
unul care aşteaptă mereu
unul care nu se mai întoarce niciodată...”

Ray Bradbury, *Sirena*

Pe aparatul receptor se aprinseră câteva lumini; apoi se stinseră şi iar se aprinseră; în afară – în lumea aceea albă şi înţepenită de frig – începu să se rotească o antenă; se rotea, se tot rotea căutând spaţiul. Din cealaltă parte a camerei de fier, omul acela se uita, ţintă, la radio, aşteptând ceva. Se auziră nişte pârâituri puternice şi frânturi de fraze, de neînţeles. Urmară, apoi, obişnuitele cântece tradiţionale, vechi şi nostalgice, întrerupte de tusete şi de sfârâituri mortale. Apoi, se auzi vocea speaker-ului de la Baza Lunară care se adresa Celor din Spaţiu şi, în mod special, Celor din Avanposturi: aceleaşi fraze, aceleaşi urări, aceleaşi lucruri, mereu.

Se ridică; era mai mult amărât decât plictisit; învârti butonul liniei interne (aparatul receptor rămânea în funcţiune şi dacă interveneau comunicări deosebite intra în funcţiune, automat, megafonul) şi se aşternu tăcerea peste tot, tăcere întreruptă doar de bătăile cronometrului-calendar de pe peretele din faţă. Mai jos se afla o placă prin intermediul căreia se anunţa un

control al maşinilor care dormeau deasupra lui – cu mulţi, mulţi metri deasupra – în urmă cu vreo zece minute.

Privi de jur-împrejur; totul era la fel ca în prima zi, cu mult, mult timp în urmă; în faţa sa se aflau transmiţătorul şi aparatura pentru controlul intern şi extern, instalaţia de aer condiţionat şi alte instrumente; în stânga sa se aflau o măsuţă şi două scaune de metal care aşteptau un oaspete ce nu venise niciodată; la dreapta – peretele pe care atârna costumul pentru cazuri de primejdie, extinctorul (ce nepotrivire!) şi diverse alte ustensile; în spatele său – patul de campanie şi uşa care dădea spre „intrare”. Aici se aflau intrarea la camera de decompresiune, de o parte; apoi, cea care dădea spre toaletă şi spre spaţiul în care se ardeau gunoaiele; apoi, intrarea la cambuză. Casa Bărbatului: câţiva metri cubi, câţiva metri pătraţi – totul îngrădit cu un metal special – spaţii încălzite şi oxigenate, acolo, în timp ce în jur bântuiau gazele îngheţate şi gerul crunt al nopţii.

Se întrebase, deseori, ce s-ar fi întâmplat cu el dacă ar fi crăpat peretele sau dacă n-ar mai fi funcţionat încălzirea centrală sau aparatul pentru aer condiţionat sau cel pentru ars deşeurile. De ce fir subţire atârna viaţa sa!

Alungă pentru o clipă gândurile acelea – care i se părură de prisos – și se îndreptă spre camera de decompresiune luând din mers caseta de control şi un târnăcop. Ajuns în cameră îşi îmbrăcă – cu mişcări abile – costumul; învârti nişte supape şi nişte întrerupătoare; aerul ieşi şuierând. Uşa se deschise – încet, cu greu – făcând să cadă de pe ea gheaţa care o încinsese. Spaţiul acela, care i se înfăţişa în faţa ochilor – încadrat de metal – era împărţit în două părţi: la capătul coridorului, îngheţat, orizontul prezenta o imagine a morţii negre şi nemărginite – aşa cum era văzută din spaţiu – şi o altă imagine – cea a morţii albe – imagine văzută din satelit.

Inspiră adânc oxigenul din butelii; nu se obişnuise încă cu acel contrast. Controlă, pentru ultima oară, instrumentele, manometrele combinezonului. Se hotărî şi făcu să se mişte oblonul. Apăsă pe un buton de comandă şi oblonul se închise în spatele lui. Ţinând în mâna stângă caseta de control şi în dreapta târnăcopul, înaintă prin acel canion care se întindea de la adăpostul lui – pe jumătate îngropat – până în univers.

Închise ochii; şi totuşi, ar fi vrut, cu orice preţ, să vadă acest spectacol. Îşi numără paşii şi, când fu sigur că se afla la capătul

traseului, deschise ochii, dintr-o dată. Şi se clătină sub povara celor douăzeci şi două de mii de sori care-l asaltau de pretutindeni şi care i se păreau că se scoboară – ca o cascadă – spre orizont. Iar satelitul părea a fi o clasică, microscopică granulă de nisip. O piatră – îmbucătăţită şi îngheţată rătăcind prin spaţiu – constrânsă să intre într-o orbită. Vega, Sirius, Aldebaran, Steaua Polară se uitau ţintă la el; Andromeda şi celelalte nebuloase îl scrutau şi doar Capul Calului era oarbă. Îl înfăşură o uriaşă mantie care îl va fi şi protejat dacă s-ar fi prăbuşit.

Clipi din ochi. Se scutură. Îi era frig. Stătea pe loc şi combinezonul nu-l apăra de frig, de acel ger. O luă spre stânga şi începu să urce deluşorul la poalele căruia era situată staţiunea şi în vârful căreia se aflau instrumentele pe care trebuia să le controleze. Apăsarea gravitaţiei era destul de uşoară şi de aceea suporta bine povara casetei – grele; dar, atât combinezonul, cât şi bocancii fuseseră prevăzuţi cu lest, pentru a se evita eventualele accidente. Sub picioarele sale, oxigenul şi gazele solidificate se pulverizau în particule minuscule iar în urma sa rămâneau, suspendaţi, norişori albi. Îşi dădu seama – pentru a nu ştiu câta oară – că acel loc nu putea fi altul decât tărâmul liniştii. În acea imensitate cuprinzând copaci şi oaze, adăposturi alburii şi azurii – sub marea boltă a universului, răsturnat deasupra lui – nu se putea, era imposibil, să existe vreun sunet, vreun zgomot.

Se apropie, încet, de vârf; nu se grăbea; nu avea de ce. Şi-i apărură, dintr-o dată, instrumentele – cuburi, cu totul nepotrivite şi antene, din metal cenuşiu – într-o lume cu reflexe argintii. Şi vârful începu să i se pară, aşa, ros, mâncat.

Se opri. La fel i se părea a fi şi marginea orizontului. Apoi, în spatele cuburilor cenuşii apărea o fâşie, de un galben murdar – cu dungi albastre şi verzi – care înghiţea – inexorabil – stelele şi bezna spaţiului fără de margini. Se ivea monstrul, cu a sa faţă mobilă şi cu gura, fără de sfârşit încet-încet – cel puţin aşa i se părea – apoi, din ce în ce mai repede; era ceva enorm, striat; un uriaş bulgăr de zăpadă ce atârna de un fir invizibil, de mătase, care părea a fi tras în sus dinăuntrul unui joben, mare cât tot cosmosul!

Uranus!

Şi, imediat, planeta se urcă într-acolo, la hotarul care o

despărţea de Miranda; trecu de acest hotar dominând totul cu lumina sa palidă.

Omul se apropie de maşinăriile sale şi le controlă. Le curăţă pe unele de tartru, le făcu diverse probe altora, îndreptă antenele, îşi notă datele indicate de diferitele cadrane şi valorile arătate de termometre, schimbă filmele camerelor de luat vederi. În sfârşit, îşi termină munca sa de zi cu zi foarte repede. Şi de mai mult timp nici că avea nevoie. În cele din urmă o apucă pe jos, prin dreapta maşinilor. Puse jos caseta şi luă în mână târnăcopul.

Pintenul subţire de gheaţă pe care pusese ochii cu o zi în urmă i se păru tocmai potrivit. Nu era prea înalt; începu, cu mare grijă, din vârf; dată fiind lipsa, aproape în întregime, a gravitaţiei, ţăndările care zburau – în urma loviturilor – rămâneau, aproape toate, suspendate în aer formând, încet-încet, un fel de trenă, din cauza mişcării de rotaţie a Mirandei.

Lucră până ce-l luă frigul. Se uită la feluritele cadrane pe care le avea pe mână şi observă două lucruri: mai întâi că îi mai rămânea doar puţin oxigen şi mai apoi că se apropia ora întâlnirii. Luă caseta, se întoarse la cuburile acelea nemişcate în poziţia lor şi se puse pe aşteptat, fără nicio grijă; ştia că nu întârzia niciodată. Într-adevăr, după puţină vreme, în timp ce el privea ţintă curba orizontului, pe suprafaţa agitată a satelitului se mişcă ceva: ceva care apărea şi dispărea. Apropiindu-se din ce în ce mai mult, dădea impresia unei foi de hârtie velină care părea când albă când transparentă; ceva între real şi ireal, între material şi imaterial. Nu avea o formă precisă; era ceva aşa ca un fel de cearşaf, dar putea fi, la fel de bine, o amibă sau o spirală de fum, sau o băşică de săpun. Curând fu aproape de el şi coborâră împreună.

Omul avu isteţimea să calce pe urmele propriilor săi paşi scormonind cu târnăcopul poteca pe care şi-o croise; chiar dacă se va fi depus din nou stratul acela subţire de gheaţă el tot va fi putut veni pe acolo şi într-o altă zi şi în alta şi în alta. Arătarea aceea stranie se ţinea după el. Trecură de canion şi ajunseră în faţa uşii adăpostului; mai înainte de a acţiona comanda electronică omul, din precauţie, îndepărtă, cu vârful uneltei pe care o avea cu el, stratul subţire de gheaţă cosmică care se depusese între timp pe la încheieturi. Apoi intră urmat de ceea ce putea fi luat drept un cearşaf mic şi alb.

Stătea pe marginea patului uitându-se la acel lucru inimaginabil care se afla în faţa sa, suspendat în aer. Evident, cuvântul „lucru” era cu totul nepotrivit pentru o fiinţă gânditoare, bătrână, cine ştie cât de bătrână – cine ştie câte milenii avea – chiar dacă înfăţişarea sa exterioară putea să înşele.

Omul îşi rezemă faţa de mâinile strânse privind prin Fiinţă contururile destul de clare ale transmiţătorului. Nu era în stare să se definească pe el însuşi; şi când se referea la persoana sa spunea doar *eu* sau *mine.* Ceea ce avea în faţa ochilor era ceva de necrezut, deşi adevărat; de necrezut pentru ştiinţă, dar adevărat în realitate. Cu atât mai adevărat pentru el cu cât îi datora viaţa; în ziua aceea în care întârziase mai mult decât în alte rânduri în spaţiu şi oxigenul scădea văzând cu ochii se întâmplă ca de jur-împrejurul hubloului camerei de decompresiune să se formeze un strat de gheaţă măi gros ca de obicei. În timpul acela cât îi trebuise ca să cureţe hubloul respirase deja anhidridă carbonică şi dacă n-ar fi fost Fiinţa – care cu energia sa făcuse să se declanşeze dispozitivul de deschidere – el ar fi fost, cu siguranţă, mort. Prin forţa inerţiei se prăbuşise şi hubloul se închisese automat. Fiinţa folosise atunci misterioasa sa energie pentru a acţiona supapele şi a face să se umple din nou cu aer încăperea; apoi stimulii electrici la muşchii braţelor omului l-au ajutat să-şi scoată casca. Şi astfel se salvase.

Deşi conversaseră deja – la nivel mintal – de atâtea ori – se gândi omul întredeschizând ochii pentru a încerca să desluşească Fiinţa, care, pe fondul pereţilor metalici era semi-invizibilă – nu reuşise să afle nici din ce motiv anume aceasta se afla pe Miranda, nici de cât timp, nici cum venise acolo şi nici dacă exista, aşa, dintotdeauna. Problema era că el putea recepţiona ceea ce transmitea Fiinţa şi putea chiar să transmită şi el ceea ce gândea – şi mesajul său era captat – dar, din nefericire, el nu era un telepat şi nu putea, deci, să-şi impună propria-i voinţă celuilalt, să pătrundă în mintea lui; ştia numai ceea ce i se relata. Ca, de exemplu, faptul că Fiinţa îşi amintea ca „loc” numai şi numai Miranda şi aceeaşi, neschimbătoare, rotire a Universului.

Şirul gândurilor îi fu întrerupt, dintr-o dată, de o senzaţie

ciudată, deşi nu nouă; era ca şi cum nişte tentacule, delicate, aproape imateriale, pătrunseseră în mintea sa şi scotoceau prin ea.

(Eşti agitat, în mod ciudat, astăzi; pentru că nu vrei să te opreşti, fie şi pentru puţin, în prezent).

Omul rămase pentru o clipă blocat; dar avea răspunsul gata pregătit; drept pentru care se îndreptă spre transmiţător şi, ajuns acolo, învârti o manivelă; din străfundurile spaţiului răzbătură până în cameră – şi se auziră destul de clar, deşi fuseseră perturbate, bruiate pe parcurs – se auziră, deci, umplură camera nişte note melancolice şi grave ale unui străvechi colind de Crăciun. Răzbătuseră de la milioane şi milioane de kilometri; miroseau frumos, a ger sideral şi a stele, dar încă reprezentau ceva. Omul, cu o mişcare bruscă, deconectă difuzorul.

— Iată ce doresc.

(de negândit) răspunse, pe jumătate prin viu grai, iar pe cealaltă jumătate cu mintea.

Apoi amuţi vrând, parcă, să se închidă în el însuşi ca într-o carapace.

(eu nu ştiu ce vrea să însemne ceea ce m-ai pus să ascult; pentru mine nu reprezintă altceva decât un şir de tonalităţi acustice care mie nu-mi spun nimic).

Omul se aşeză din nou pe pat; îşi frecă mâinile; apoi îşi cuprinse între mâini faţa, brăzdată de riduri – riduri datorate singurătăţii şi vidului. Căzu pe gânduri. Apoi, în cele din urmă, se hotărî.

(pentru mine, pentru noi, fiinţele omeneşti, acele melodii străvechi şi solemne şi vesele şi, poate, şi magice au o semnificaţie; ne îndeamnă să ieşim afară, sub fulgii de zăpadă care cad, de undeva, din ceva, de deasupra noastră; ne îndeamnă să „simţim” în jurul nostru lumea care nu ne urăşte; înseamnă să ne trezim în casă cu cineva care ne aşteaptă şi ne ascultă; înseamnă a avea pe cineva care să nu te mintă şi care să te creadă; înseamnă a avea prieteni devotaţi şi un acoperiş deasupra capului şi sub acoperiş ceea ce se cheamă familie şi, şi…).

Mai avea multe altele de spus, dar se gândi că s-ar fi repetat; aşa încât tăcu. Simţea, totuşi, în fiinţa sa o nelinişte, o frământare continuă.

I se părea că şi Fiinţa era agitată; pentru că se contorsiona, lua forma unei spirale.

(mintea ta, care şi-a încetinit ritmul gândirii – în timp ce tu mi te adresai – mi-a dezvăluit o serie de emoţii, mari, intense, prea intense pentru a pune pe seama lor factorul care a generat acele sunete; mi-am dat seama că erai în prada unei desperări; ea zace, pe undeva, pe la fund, dar eu cred, îmi dau seama că găsesc o explicaţie pentru starea ta actuală).

— Da, era adevărat; era vorba de o desperare; dar, ar fi înţeles, vreodată, ea, acea situaţie dacă nici măcar el nu-i cunoştea adevăratele cauze? Trebuia să-şi facă curaj cu orice preţ; trebuia să încerce să explice totul, chiar lui însuşi! vorbi, cu voce tare, pentru ca vorbele să răsune şi să pătrundă chiar şi în urechile lui.

— Se spune… se spune că în urmă cu trei sute cincizeci şi şase de ani, pe cea de a treia planetă din acest Sistem Solar s-ar fi născut o fiinţă aşa ca mine; dar, această fiinţă era Fiul Celui care ne-a creat pe noi… Pauză. Aici se impunea – neapărat, urgent – o clarificare. Tu crezi că există cineva sau ceva care să fi creat TOTUL?

Şi privi ţintă Fiinţa, care devenise un glob transparent.

(gândesc că) transmise, imediat, acest ultim mesaj (că originea a tot ceea ce ne înconjoară… şi eu însumi, care exist de un timp, pentru mine imemorabil; nu puteam, nu aveam cum să fi avut o origine datorată întru totul întâmplării şi materiei; cineva, o Entitate va fi dirijat crearea sorilor, a planetelor, a mea şi a ta

o
reflectând
asupra că
acestei
probleme aşa
mai…
mult
timp este
… pot
acum… fără
să…
conchid… îndoială)

Şi se destinse apoi revenind la forma obişnuită.

Omul îşi privi palmele; apoi se uită în tavan, ca pentru a se concentra; după care:

(dar, pe Pământ puţini mai cred, acum, în ceea ce pentru tine e atât de clar şi aniversarea la care m-am referit, precum şi aceste sunete te trimit cu gândul la… sau, pur şi simplu, este o ocazie de a… o ocazie pentru manifestări care pot fi şi frumoase şi nobile şi bune; dar care rămân, totuşi, mereu, ceva de exterior

rî e
o m t
d i a mă gândesc
o
e t Dumnezeu) l a
s
e t e unui ele
t e d
s
e d naşterea şi nu
o i
r cred în
m d t
i e

Se ridică din pat şi începu să străbată spaţiul acela mic în lung şi în lat.

— Eu – reîncepu să vorbească – pe un ton glacial – am venit aici ca voluntar, pentru a scăpa de acele lucruri pe care acum le regret. Tu – şi se adresă Fiinţei, care unduia în partea opusă – tu, care ai trăit timp de milioane de ani singur, numai cu tine însuţi, nu poţi înţelege că ceea ce omul vrea şi caută nu este altceva decât aceea de a deveni o păpuşă în mâinile altui semen de al său. Mă aflu aici tocmai pentru a încerca să scap de influenţa lor, să nu mai am nevoie de ei; îmi dau seama de faptul că – fie şi după un an de discuţii purtate cu umbra mea – nu m-am schimbat deloc. Vezi? acum încerc să reconstitui ambianţa, cea pe care am păstrat-o; încerc să-mi caut amintirile pe care le-am pierdut. La trei mii de milioane de kilometri

distanţă de aici şaisprezece miliarde de fiinţe omeneşti sărbătoresc un eveniment în care nu cred. Da, da, am spus-o şi mai înainte; ce este, de fapt, Crăciunul astăzi: familia, prietenii, mese întinse, cadouri, veselie. De aşa ceva am şi eu nevoie, *acum!* Dar aceasta nu e tot, nu e totul. Noi, numai noi suntem de vină că s-a transformat în aşa ceva; în vremurile de azi a fost uitat scopul, nu se mai *simte* nimic, nu se mai *crede* în nimic. Nici măcar eu. Şi mă întreb de ce.

După ce-şi vărsă focul, omul – cu mâinile tremurânde – se aşeză pe pat; tabla de fier de deasupra lui era opacă şi uniformă. În cameră domnea liniştea, o linişte stridentă, parcă, prin care pătrundeau, vibrând, gândurile.

(în tine este o mare încâlceală) – îşi dădu cu părerea Fiinţa, după câteva secunde (te-ai retras aici, în ceea ce tu consideri singurătate, pentru a încerca să uiţi anumite lucruri pe care eu nu le înţeleg; dar, poate, şi pentru a căuta – în mod conştient – răspunsul la unele întrebări care te chinuiau în străfundul Fiinţei tale; ce anume cauţi aici, de ce ai venit aici, asta voi putea şti numai după ce voi pătrunde adânc în tine; dar, ar fi mai bine să mi-o spui tu singur).

Acum, deasupra maşinăriilor mele s-a aşternut un văl, un cearşaf alburiu – se gândi omul, din patul său; şi eu va trebui să-i mărturisesc acestui „lucru” toate cele legate de mine! Un „lucru”, acesta, intrat dintr-o dată în viaţa sa, cea de toate zilele şi care sa comporta în modul cel mai absurd cu putinţă. Era ca şi cum ar fi vorbit cu propria-i conştiinţă, cu propriul său suflet. Era, cu siguranţă, nebun; se ţicnise, din cauza singurătăţii; dar, conchise el, merita să-şi verse focul.

Drept pentru care rosti, cu voce tare:

— Planeta mea – cea de acolo, de jos – este de acum o maşină, o singură maşină, un singur motor, totul eficient, totul exact; nimeni nu greşeşte şi nimeni nu are nevoie de nimeni. Ei, bine, să adăugăm la această situaţie faptul, întâmplarea, pe care eu le consider destul de sensibile; şi să mai adăugăm entuziasmul uşor şi deziluziile – şi mai uşoare. Astfel încât atunci când am crezut că găsisem persoana care să fie pe gustul meu şi care să mă completeze, să dea un sens vieţii mele, să-mi transforme în realitate visele, speranţele, m-am dedicat ei – cu trup şi suflet – dând la o parte acel puţin care, totuşi, mă interesa pe această lume; puţin, puţin, dar pe acel puţin se baza

întreaga mea existenţă. Am visat, am visat, de mii de ori, am clădit – în vis – milioane de castele, pe nisip, mi-am propus miliarde de lucruri. Dar, totul se dovedi, până la urmă, a fi o deziluzie. Mă consideră drept unul care-şi făcea iluzii, un smintit. Apoi am găsit încă una; am renunţat la sentimente – le-am trimis la plimbare – stăpân, încă o dată, pe mine însumi; sigur că nu mai aveam să greşesc; naiv, dar sincer, sincer ca întotdeauna. Dar cealaltă îmi dezvălui alte sentimente, pe care eu nici nu mi le cunoşteam sau pe care nu voisem să le văd. M-am înşelat, deci, din nou.

— Şi am mai păţit-o, în continuare, de mai multe ori; treceam dintr-o deziluzie într-alta; adică – cum s-ar spune – din lac în puţ. Şi eram din ce în ce mai înăsprit, îngrijorat, amărât, desperat. Pe oricine aş fi căutat, fugea de mine; pe oricine doream să întâlnesc, ei, bine, acesta îşi bătea joc de mine; persoana pe care o iubeam mă respingea; cea pe care o consideram prietenă mă lua peste picior; persoana despre care credeam că este cumsecade era cinică şi aspră; persoana pe care voiam s-o conving mă refuza mereu şi nega totul. Aşteptarea mea era lungă, infinită; aşteptam pe cineva care nu mai venea, nu mai avea să vină nicicând; era o aşteptate mai întâi încrezătoare iar mai apoi desperată. Aşa încât – ajuns aproape în pragul convertirii mele la modul de viaţă şi la obiceiurile *celorlalţi* – m-am hotărât să plec departe de acea lume şi de acele persoane pe care doream să le văd într-o lumină care-mi convenea mie; dar, care, în realitate, îmi apăreau cu totul altfel. Şi mă aflu aici, pe Miranda, drept singur membru al Staţiei ştiinţifice… Suspină; prin faţa ochilor îi defilau imagini de odinioară.

(nu ştiu ce vrea să însemne diviziunea în specii în stirpea ta şi la ce anume te referi când vorbeşti despre acest lucru).

La această întrebare pusă de Fiinţă, omul zâmbi sarcastic.

— Dacă bărbatul ar fi ştiut ce anume, ce *lucru* este femeia, ar fi simplificat, pe jumătate, lucrurile în viaţă; şi eu nu m-aş fi aflat aici, cu atâtea pe cap. Partea cea mai proastă a lucrurilor e că acest exemplar de prim ordin ştie foarte bine nu numai ce anume, ce *lucru* este, ci şi faptul că este ceva indispensabil; şi, atunci, profită, cât de mult poate. Tu nu poţi pricepe acest lucru; nici nu-ţi poţi da seama cât de utilă şi de necesară este femeia; pentru că eşti singur, nu ştii decât de tine, de Miranda şi de Univers. Din păcate, bărbatul – aşa înlănţuit cum este, de

propriul lui trup şi de puţinele sentimente care i-au mai rămas nu poate da la o parte acea grămadă de senzaţii, materiale şi spirituale, pe care femeia i le provoacă. Ea este conştientă de puterea pe care o are; a naibii de conştientă; dar, pe de altă parte, este inconştientă – în mod voluntar sau involuntar, cine mai ştie de tot ceea ce-i provoacă victimei sale; de exaltarea, de fericirea şi de ameţeala cu care te grăbeşti să faci ceea ce tu consideri a fi „lucruri mari”; şi de singurătate, de senzaţia de gol şi de inutilitate, de desperarea care te fac să dispreţuieşti lumea, viaţa, pe ea şi pe tine însuţi şi te împing până acolo încât să cauţi singurătatea, departe de tot şi de toate. Aşa cum am făcut eu, vezi bine.

(am priceput aproape tot ce mi-ai spus, chiar dacă nu voi putea, niciodată, să pătrund în miezul lucrurilor, văd bine că eşti aici, dar cu ceva tot te-ai ales) – transmise Fiinţa profitând de pauza pe care o făcu el.

— Cu nimic, cu absolut nimic, acum îmi dau seama. Ba, dimpotrivă, mi-am dat seama de acest lucru în timp ce ascultam acele vechi colinde. Tot ceea ce am reuşit să clădesc într-un an s-a năruit. Pentru că eu am venit aici pentru a mă căuta pe mine însumi, pentru a-mi fi de ajuns mie însumi; pentru a găsi în mine puterea care să-mi ajungă să trec peste toate cele care pe Pământ mă ţintuiseră cu spatele de zid. Pentru a vedea, în sfârşit, dacă aş putea reuşi să fiu independent; să nu mai am nevoie nici de lume, nici de bărbaţi, nici de femei; şi nici de familie şi nici de stăpâni şi nici de prieteni şi nici de maşini. Şi credeam – până de curând – că reuşisem… Dar nu, nici pomeneală de aşa ceva. Pentru că, încă mă gândesc la toate acele lucruri, încă le doresc. La fel ca şaisprezece miliarde de fiinţe aidoma mie doresc încă tot ceea ce mi-au amintit acele melodii. Eu nu-mi ajung mie însumi. Dimpotrivă; această scotocire în fiinţa mea a dat la iveală alte şi alte lucruri de a căror existenţă habar n-aveam, nici nu-mi imaginam că ar fi putut exista.

Pentru câtva timp Fiinţa nu transmise mesajele de răspuns; nu se mişca şi din când în când îşi pierdea transparenţa, dar şi-o recăpăta iar, părea că meditează. În aer plutea, parcă, ceva, ceva ireal; părea că pulsează o viaţă, nu una omenească, cu siguranţă, dar o viaţă prietenă. Apoi

(probabil că rezolvând noile tale probleme vei mai rezolva şi

altceva; pentru că văd că cele din urmă ţi se par mai importante decât primele, care depind, derivă din acelea)

(dacă aş şti, măcar, cum să fac...) se gândi, dintr-o dată, omul (şi cred că nici nu ştiu care sunt acelea)

Fiinţa se contractă violent (dar tu însuţi ai spus, adineauri, că subconştientul tău nu vrea să se confrunte cu ele, deoarece „crezi” că nu le cunoşti; din ceea ce am putut pricepe, uitându-mă bine la tine, problema principală – mai veche, dar care a revenit acum – este cea a raportului dintre tine şi Divinitate – Dumnezeu – Entitatea supremă, creatoare a cosmosului; eşti răvăşit, nu mai ştii ce să faci după ce ai fost înşelat de cei pe care i-ai cunoscut pe planeta ta; acolo totul este o harababură, nu e ordine, cum spuneai; învălmăşeală de idei şi de gânduri, de precepte morale şi de mod de viaţă; principiile tale fundamentale contrastează cu cinismul, răceala, egoismul, ipocrizia; ai încercat să te opui şi te-au învins, te-au copleşit; pentru a supravieţui ai încercat să te bizui doar pe tine, dar nu a fost de ajuns); urmă o pauză; (ceea ce voi numiţi individualism este o splendoare de lucru în societatea voastră – din câte îmi pot da seama citind în gândurile tale – dar acesta, împins prea departe duce la egocentrism; a te baza pe propria forţă morală este o foarte bună dovadă de încredere, dar dacă nu e folosită cum trebuie duce la ambiţie deşartă...)

(dar eu n-am căutat niciodată o soluţie de acest gen; dimpotrivă, n-am încredere în mine)

(nu e adevărat, citesc în tine că nu e adevărat; voiai să te bizui numai pe tine, deoarece te gândeai că doar asta era de ajuns; şi îţi era frică sau erai prea orgolios sau prea neîncrezător pentru a merge pe alte căi)

(nu e adevărat; am încercat să ies din impasul în care mă găseam, gândindu-mă chiar la ceea ce tu numeşti Entitatea)

(te-ai exprimat printr-un cuvânt potrivit; deşi ţi-ai dat seama de punctul nodal, ai „gândit” şi gata; eu – din câte îmi pot aduce aminte – am trăit tot timpul aici, dar n-am făcut din mine buricul Universului; nu ştiu dacă simţurile tale îţi pot dezvălui aspectul a tot ceea ce ne înconjoară; dar eu am văzut sorii născându-se şi murind, în distanţele acelea inimaginabile care ne învăluie; am văzut cum se nasc planetele şi galaxiile şi pulberea cosmică şi cometele şi toată acea împletitură din fire şi din nemărginire care se întinde şi deasupra şi dedesubt şi de

jur-împrejurul nostru, ca nişte plase; şi dacă se întinde un fir, se lungeşte un altul; şi dacă se rupe un fir, imediat e înlocuit cu altul; nimic nu este în plus, nimic în minus şi totul este minunat; de la cel mai mare foc până la atomul de gaz îngheţat care zace sub mine timp de ceea ce tu numeşti „milenii"; eu am stat, mereu, în preajma lor şi m-am gândit şi am înţeles că trebuia să existe ceva mai presus de toate cele care a făcut să se nască toate şi să aibă grijă de toate; de multe ori m-am întrebat: la ce, oare, eram eu bun, poate doar să gândesc şi să meditez – mi-am răspuns – şi poate că şi acestea aveau rostul lor şi poate şi rostul de a întâlni o făptură, aşa ca tine, un om, cu care să vorbesc despre asemenea lucruri)

(nu înţeleg… ce concluzii tragi după toate acestea) Omul, care se aşezase din nou pe marginea patului, îl urmărea cu atenţie.

Fiinţa undui până la numai câţiva metri de el şi continuă (conchid că tu ai interpretat situaţia dintr-un unghi greşit; şi pentru a ieşi din impas, pentru a-ţi rezolva problemele, acum, când îţi dai seama, nu ajunge să te „regăseşti" pe tine însuţi, cum ai mai încercat s-o faci, prea simplist; modul, inconştient, de a înfrunta problema cu Entitatea nu te satisface, nu-ţi ajunge, îţi ajung, doar, aniversarea zilei în care se spune că s-ar fi născut Fiul lui Dumnezeu; aniversare care este un prilej de a fi, pentru o clipă, prieteni – împăcaţi cu voi înşivă şi cu alţii – prilej de a vă îndopa cu mâncare şi cu băutură; şi cum nu toţi cred în aceasta, asemenea zi e socotită drept o ocazie de a vă considera ca fraţi – deşi nu veţi fi, niciodată, aşa – ocazie în care se fac promisiuni – care nu sunt niciodată respectate – ocazie în care vă prefaceţi că sunteţi veseli; mulţi au şi uitat semnificaţia acestei zile şi, dacă, totuşi, aceasta nu e decât o legendă, eu nu-i minimalizez importanţa; totul e să crezi, cu adevărat, sincer, în ceva; tu ai înţeles, deci, că nu e suficient să priveşti lucrurile din afară; acum, când te afli aici, de ce nu faci aşa cum am făcut eu

p v
o e
a i
t
e t
c p o) a

ă   u   t   a   i
î   t   n   c
n   e   u   ă
a   a   c   a   u
c   e   e   t
e   e   d   a
s   a   t   t
t   g   o
f   ă   t
e   s   c   nid
l   i   e

Şi după ce mesajul ajunse – întreg, potrivit schemei sale mintale – la om, Fiinţa încetă orice transmitere.

Şi omul înţelese că acel dialog se sfârşise. Fiinţa intri, în tăcere, în camera de decompresiune; apoi ieşi şi uşa se închise în urma sa.

În tot cursul acelei nopţi şi pe toată durata zilei următoare, omul se gândi îndelung la convorbirea pe care o avusese cu locuitorul acela al satelitului; când sosi clipa, în care – potrivit graficului orar – trebuia să meargă să efectueze controlul aparaturii din afară, hotărârea sa era deja luată. Se duse la magazie de unde luă mai multe butelii de oxigen – pentru rezervă – apoi făcu o mică, simplă, modificare la costum. Îmbrăcă apoi costumul, îşi luă buteliile de oxigen, târnăcopul şi caseta şi ieşi. De data aceasta încercă să reziste, să nu se mai oprească pentru a admira spectacolul care se desfăşura dincolo de oblonul de metal şi urcă dealul cât putu mai repede, contrar obiceiului său; nu voia să piardă niciun pic de timp.

Controlul instrumentelor dură foarte puţin timp. Suspină, adânc. Iată – îşi spuse – acum sunt liber; acum pot sta şi eu, în sfârşit, liniştit, faţă în faţă cu Universul. Îşi căută un loc cât mai bun şi se aşeză – în atmosfera aceea îngheţată –, punând în stânga sa buteliile de rezervă, iar în dreapta caseta şi târnăcopul; era – aşa cum fusese, dintotdeauna – foarte ordonat.

În chiar acea clipă răsărea Uranus; chiar dacă linia orizontului se întindea câteva sute de kilometri avea o senzaţie – cumplită, chinuitoare – de micime, de microscopicitate. Miranda scăpăta, din ce în ce, se pleca în faţa acelui gigant care cuprindea în

îmbrăţişarea sa tot spaţiul din jurul lui. Cerul – fără margini – şi ochii nemişcaţi ai stelelor îi dădeau o impresie ciudată; aceea a interiorului unei uriaşe ceşti răsturnate – din care se scursese un lichid de culoare închisă, se scursese pe pereţii ceştii, până jos, şi un uriaş burete se străduia să şteargă, cu grijă, totul. Şi toate acestea se petreceau în cea mai mate linişte. Uranus, deci, răsărea. Miranda gonea nebuneşte prin spaţiu. Sorii dogoreau. Iar el stătea, înnebunit, pe un pietroi; în jurul său domnea liniştea. O linişte care nu era nici apăsătoare, nici descurajantă; era o linişte necesară, revelatoare. Acolo se aflau doar el şi Dumnezeu. Omul şedea acolo şi Dumnezeu se afla de jur-împrejurul lui. Peste tot. Planeta răsărea şi suia, încet, drumul acela al său, în tăcere, fără nici cel mai mic zgomot; niciun zgomot. Uranus urca, încet, ameninţător. Vegheat de Dumnezeu, care veghea şi la liniştea Universului.

Omului începu să i se facă frig; şi să respire cu greutate; şi atunci puse în funcţiune aparatul de încălzit, pe care avusese grijă să-l ia cu el la plecare. Şi în acel moment, doar atunci, îşi aminti de pintenul de cristal cu care-şi făcuse de lucru cu o zi în urmă. Şi i se păru a fi un lucru ridicol, *acum*; pentru că nu mai avea nevoie de un pom de Crăciun – nici măcar de o umbră a acestuia – care să-i amintească de acea aniversare; de acum, totul în jurul lui îi vorbea de prezenţa Dumnezeului – pe care oamenii nu-l recunoscuseră în Natura înconjurătoare – şi pe care, cu atât mai puţin, l-ar fi recunoscut într-un Om, aşa ca ei.

Cuprins de furie se ridică, înşfacă târnăcopul şi îl slobozi – cu toată puterea – asupra pintenului de gheaţă. Ochise bine; unealta zbură, încet-încet, prin aerul contorsionat al Mirandei şi atinse ţinta Fu ca o explozie întârziată; fierul străpunse placa subţire, o sfâşie; un miliard de scântei de gheaţă zburară în noapte, în tăcere, formând ceva, aşa, ca un nimb. Dispărură, în scurt timp – undeva, sus – iar pe jos rămăsese doar coada, ciuntită, a târnăcopului. Şi omul se întoarse, din nou, la gândurile sale; şedea şi simţea cum îl scrutează privirea, întrebătoare, a lui Uranus, în timp ce satelitul alb se deplasa, în viteză, pe cerul întunecat.

Când – în sfârşit, după mult timp – îşi dădu seama că rezervele de oxigen erau pe terminate şi că şi aparatul de încălzit dădea semne de oboseală – nu mai putea face faţă –, se hotărî. Se ridică. Îşi strânse lucrurile, îşi luă de pe jos târnăcopul

şi se îndreptă spre adăpost La intrarea în canion îl aştepta Fiinţa. Mai înainte de a intra în adăpost, omul vru să mai arunce o privire spre Univers, spre Dumnezeu. Şi rămase cu gura căscată; şi răsuflarea sa aburi geamul armat al costumului; şi inima îi bătea nebuneşte.

Descoperise unul din acele fenomene fizice care au loc o dată la un miliard de ani; sesizase un caz improbabil dar nu şi imposibil; o concentrare de forţe care se năpustiseră asupra lui; cei doi nori de gheaţă fină – care împroşcau ţăndări în toate părţile – se formaseră ca efect al gravitaţiei exercitate de Uranus şi de satelit; aveau o formă lunguiaţă, graţioasă, *cometiformă*; acea formă lunguiaţă se rotea încet de jur-împrejurul Mirandei în timp ce acolo, de undeva, de jos, un om o privea ţintă, cuprins de emoţii îndepărtate.

Universul se afla de jur-împrejurul lui şi i se părea că zăreşte acele invizibile legături dintre sori şi planete, dintre comete şi galaxii; că zăreşte acele misterioase fire de care-i pomenise Fiinţa. Şi – în spatele lor – Făurarul tuturor.

Iar Miranda gonea, gonea de zor, în călătoria sa fără de sfârşit.

(4 – 6 decembrie 1964)

Capturat

Ei bine, cred că merită osteneala să vă povestesc această aventură ieşită din comun. Nu se întâmplă, cu siguranţă că nu, în fiecare zi aşa ceva; să întâlneşti… La drept vorbind, nu aveam nici cea mai mică intenţie în acea privinţă; şi, totuşi, acea întâmplare influenţă în mod hotărâtor tot restul vieţii mele; şi mulţi vor fi aceia care mă vor invidia. Dar, să vedem cum s-au petrecut lucrurile.

Week-end-ul este, într-adevăr, ceva cât se poate de binevenit după o săptămână de muncă; eu, în acea zi, stăteam liniştit în acel loc – pe malul unui râuşor de munte –, aşteptând să-mi pice în undiţă niscai păstrăvi. Cu pălăria trasă pe ochi, cu pipa în colţul gurii, cu spatele rezemat de trunchiul unui copac, ţineam – cu apatie – undiţa în mână aşteptând, răbdător, să muşte ceva.

Era pe la începutul după-amiezii; soarele cobora încet-încet în

spatele meu, făcând să se lungească umbrele. Ultimele sale raze, din acel octombrie – atât de plăcut călduţe – aproape că mă făceau să adorm. Fu, cred, vina acelei ambianţe: soarele, călduţ; apoi susurul râuşorului; apoi, acele culori – verde-galben – apoi, ce mai… am aţipit şi nu mi-am mai dat seama de acea „stare de tranziţie”.

Cu numai două minute mai înainte avusesem în faţa mea apa; iar, două minute mai târziu – când am ridicat pleoapele – m-am trezit întins pe jos, pe pardoseală, pe pardoseala tare – de metal cenuşiu – a unei cămăruţe. Mi se păru că visez; dar, nu, nu visam; era cât se poate de adevărat. Ei bine, cum v-aţi comporta dumneavoastră într-o asemenea situaţie? Eu – probabil – am rămas blocat. Ţineam, încă, în mână undiţa – pe care o aruncai la o parte – iar pipa mi-am pus-o în buzunar, după ce am avut grijă s-o sting; pantalonii – de velur – erau încă plini de praf; nu, nu, nu visam.

Am văzut în faţa mea nişte bare solide, transparente; m-am apropiat şi am privit în jur. Mi se înfăţişă vederii o încăpere de formă circulară – în care domnea o lumină blândă, de culoare portocalie şi albă – în mijlocul căreia se aflau nişte cuburi de culoare cenuşie. În spaţiul alăturat – până la o ditamai uşă – se aflau nişte cuşti; spun cuşti pentru că cei ce se aflau înlăuntrul lor mi se păreau a fi nişte bestii feroce. Şi acolo îmi fu dat să văd o arătare, ceva, aşa, ca o masă lipicioasă, gelatinoasă, de culoare galben deschis; apoi, ceva ca un cocoloş alb, cu opt labe; apoi o dihanie care avea o mulţime de dinţi, gheare, ciocuri, ace şi alte alea, precum şi o pereche de aripi; şi am mai văzut – în dreapta mea – ceva ca un copac uscat care se mişca înainte şi înapoi clătinându-şi ramurile fără frunze.

Unde dracu mă aflam? Nu cumva mă găseam în prada unui coşmar datorat indigestiei? Eram îngrijorat şi nu ştiam ce să fac; şi iată că interveni ceva care mă scoase din încurcătură; interveni ceva… dar ce anume!

Uşa din fund, uşa aceea mare, se deschise scârţâind, scrâşnind – zgomote de închizători, de broaşte, de resorturi care se destind brusc – se deschise, deci, şi în cadrul ei se ivi un omuleţ, mic, mic de tot, chel şi gras, îmbrăcat într-un mod ciudat; părea a fi descins din epoca romană cu acea togă – albă şi roşie – care-l acoperea în întregime. Se aşeză – undeva, în plan îndepărtat, în stânga – pe un scaun, ieşit, parcă, din

pământ; de jur-împrejurul lui se înălţa o cingătoare din bare transparente care-l despărţeau de restul spaţiului înconjurător.

Dacă tot ceea ce se întâmplase până atunci cerea ceva timp de adaptare la situaţie, ei bine, ceea ce se întâmplă mai pe urmă mă lăsă cu gura căscată, în adevăratul înţeles al cuvântului.

Prin uşa aceea îşi făcu, apoi, apariţia cel mai reuşit exemplar de fetişcană pe care mi-a fost dat vreodată să-l văd, mi-a fost dat mie şi – probabil – şi dumneavoastră. Acele dive, atât de adulate, păleau în faţa ei. O adevărată cascadă de păr blond i se revărsa, unduind, pe umerii bronzaţi; avea nişte ochi mari, albaştri, care mă priveau ţintă; buzele, roşii, întredeschise, lăsau să se vadă nişte dinţi de un alb strălucitor. Purta un bolero de culoare azurie şi nişte pantaloni de aceeaşi culoare – cu diverse broderii de aur şi argint – pantaloni mulaţi pe trup şi scurţi, care îi veneau până sub genunchi dezvăluind, făcând să se vadă… chiar prea mult… să i se vadă bine dotarea, excepţionala sa dotare. O pereche de cizme, de culoare albastră, completa ce mai era de completat. Şi păşea într-un anume fel, ce mai, ce mai!

În sfârşit, era o fetişcană dintr-acelea pe care le visezi noaptea, a cărei frumuseţe întrece orice închipuire – îmi spuneam eu. Aveţi în faţa voastră obişnuita serie de desene – acea serie a romanelor poliţiste – acea serie „interzisa” sau cea a romanelor de groază cuprinzând monştri şi gangsteri, nu? Ei bine, comparată cu ea, trăsăturile sale se asemănau cu cele ale Elsei Maxwell.

O sorbeam din ochi şi nu mi-am dat seama că o cuşcă se deschisese şi acel soi de copac viu se îndrepta ameninţător spre acea minunată făptură. Mă trecură fiorii; ce naiba se mai petrecea? Dar, pe neaşteptate, în mâinile fetişcanei apărură, în cea din dreapta un ditamai bici, iar în stânga o drăcovenie care semăna cu un pistol. Biciul pocni, cu un zgomot metalic; copacul se opri şi ramurile sale se porniră să foşnească. Mai urmară, apoi, şi alte pocnituri de bici şi copacul viu execută nişte mişcări, ca un fel de numere prestabilite. Omuleţul – aflat în plan îndepărtat – dădea din când în când din cap în semn de aprobare.

Mi se aprinse în minte o luminiţă: deci exerciţii; monştri înspăimântători – fiare, la urma urmelor – fetişcana aceea cu

biciul, pe post de îmblânzitoare. Dar… dar… să fie aici o grădină zoologică sau, poate, un circ? Şi eu ce caut aici? Eu sunt o fiinţă omenească, un om, un bărbat, o fiinţă inteligentă! Ei, ascultaţi-mă!

Fir-ar să fie! daţi-mi drumul idioţilor. Doar nu mă veţi ţine închis în cuşcă cu acei monştri hidoşi!

Am început să ţip zgâlţâind în acelaşi timp cu furie acele solide bare transparente. Dar totul era în zadar; ba dimpotrivă: la auzul ţipetelor mele celelalte dihănii se porniră toate dintr-o dată să urle în cor, să urle, să orăcăie, să gâlgâie şi aşa mai departe; iar copacul acela – care-şi terminase numerele – se îndreptă, legănându-se, spre cuşca sa. Barele alunecară, în tăcere, la locul lor.

Fetişcana nu se pierduse cu firea; dimpotrivă, mă privea ţintă, iar eu, descumpănit, neştiind ce să fac, mă înroşii tot. Ce anume ar fi trebuit să fac pentru a-i demonstra că eram o fiinţă inteligentă?

Pe neaşteptate, omuleţul – cel înveşmântat în togă – îşi făcu apariţia, de undeva din spate, şi-şi făcu auzită vocea, o voce smiorcăită. Fetişcana răspunse pe o voce melodioasă, ceva monosilabic. Mi se pare de prisos să spun că nu am priceput nimic. Dar, iată că dintr-o dată barele de la celula mea se dădură, în tăcere, la o parte. Trebuia să ies? Trebuia să fiu şi eu îmblânzit, ca un animal sălbatic? Trebuia să execut şi eu aceleaşi numere pe care le executau ele?

N-am avut încotro, a trebuit să ies şi eu la auzul şfichiuiturilor de bici; şi am rămas aşa – emoţionat – în mijlocul acelei săli fără să ştiu ce să fac. Ea mă privea. M-am simţit, dintr-o dată, obosit şi m-am prăbuşit pe unul din acele cuburi care se găseau acolo; mi-am cufundat mâinile în buzunare şi degetele mele dădură peste cutia cu chibrituri.

Bună idee! mi-am spus. Dacă aprinzi unul, un chibrit, vei recâştiga încrederea lor! Sigur, sigur! Eşti mare, Mac!

Zis şi făcut; am scos cutia cu chibrituri şi tocmai mă pregăteam să iau un băţ, când o şfichiuitură mi-l smulse din mână făcând să-mi apară pe degete o dungă roşie.

— Porc… şi mi-am dus, instinctiv, degetele la gură.

Chibriturile se împrăştiaseră pe jos.

Se auzi o plesnitură. M-am ferit într-o parte. S-ar fi cuvenit să fac ceva. Am auzit o altă plesnitură. La naiba! Am sărit spre

dreapta. Mă durea mâna. Încă o şfichiuitură. Am sărit spre stânga şi m-am tras înapoi. Chibriturile. O nouă şfichiuitură. Salt înainte. Durerea de la mână. Direcţia – cuşcă. Trebuia să încerc alt expedient. Nu mai pricepeam nimic. Din nou plesnitura. Şi iată că barele, acele bare se dădeau la o parte din faţa mea.

Nu-mi mersese bine. Căzui – foarte abătut – într-un colţ; cât va mai fi durat povestea aceea? Când, oare, voi fi fost în stare să-i fac să înţeleagă pe acei… (şi cine mai erau ei, la urma urmelor?) care era adevărata mea identitate? Şi unde mă aflam? Mii de întrebări îmi mişunau prin creier.

Între timp, în planul îndepărtat al sălii, fetişcana şi bătrânul – după ce schimbară câteva vorbe – se pregăteau să plece; şi în scurt timp uşa masivă se închise în urma acelui minunat trup înfăşurat în albastru, care făcea echilibristică pe tocuri înalte. Luminile se stinseră imediat, şi în bezna aceea se auziră nişte zgomote lugubre, provocate de acei monştri hidoşi. Chinuit de bănuieli – în ceea ce privea starea mea de sănătate mintală – chinuit şi de frisoane, poate că aveam febră, dar şi de frică, m-am cuibărit într-un colţ şi, în pofida tuturor acelor lucruri, m-am cufundat într-un somn adânc.

Îmi închipuiam că atunci când voi fi deschis ochii, mă voi fi trezit în realitate, într-adevăr în realitate… numai că acea realitate însemna aceeaşi cuşcă, aceeaşi sală, aceleaşi jivine. Nu se schimbase nimic. Şi orele treceau, treceau, se scurgeau. Nu-mi era foame; nu-mi era foame, pur şi simplu.

Şi iată că se ivi fata aceea minunată care, de data aceasta, purta o fustă roşie, cu imprimeuri negre, o fustă foarte scurtă; fata era însoţită de doi omuleţi. Dacă v-aţi fi putut închipui, cumva, că ar fi putut exista pe lume un tip mai chel, mai gras, mai rotofei decât omul înfăşurat în togă, ei bine, atunci v-aţi înşelat; şi totuşi, acesta exista, îl puteam vedea, aşa cum era el, înfăşurat în tunica lui verde, aşa cum îmi apăruse cu o zi în urmă. Şi, în prezenţa mea, în faţa mea mirată se încinse o discuţie între cei doi, discuţie susţinută prin gesturi, prin gesturi care mă arătau pe mine şi pe fată şi pe dihăniile acelea din jur şi pe ei înşişi. Se auzeau smiorcăieli, bombăneli şi alte alea; iar blonda mai intervenea, din când în când, ca şi cum ar fi vrut să aprobe sau să dezaprobe.

În timp ce conversaţia continua – se desfăşura pe un tărâm cu

totul necunoscut pentru mine –, eu îmi concentram atenţia asupra acelui formidabil exemplar din sexul opus mie. Pe toţi dracii! Era bine dotată; avea tot ceea ce-i trebuia, tot ceea ce se putea admira la o fată frumoasă. Şi avea chiar ceva în plus. Şi mai avea pe ea acea îmbrăcăminte care făcea să se vadă sau să nu se vadă... Dar să trecem peste astea, deşi nu sunt de neglijat; am privit-o drept în faţă.

Avea un păr cârlionţat, de culoare arămie, care-i cădea pe frunte; sprâncene lungi care încadrau doi ochi de cea mai pură culoare albastră; nasul era nici prea mare nici prea mic, dar bine format; avea, apoi, nişte buze roşii, întredeschise, cât se poate de provocatoare. Era perfectă, întru totul perfectă.

I-am zâmbit – fără să vreau, cred – i-am zâmbit. Şi mi se păru că zâmbi şi ea... adică aşa mi se păru; mă blagoslovi, într-adevăr, cu un zâmbet – unul dintre cele mai strălucitoare zâmbete pe care mi-a fost hărăzit, vreodată, să le văd; zâmbetul acela lăsa să i se întrezărească dinţii, iar în obrajii bronzaţi îi apărură două gropiţe foarte, foarte frumoase.

Era pur şi simplu năucit; cât pe ce să cad la pământ. Acea făptură minunată îmi zâmbise. Mie! Asta chiar că era bună!

Între timp se terminase discuţia dintre cele două părţi; în deplin acord, pe cât se părea. Cei doi o informară pe fată despre ceea ce discutaseră şi hotărâseră după care îmi întoarseră spatele şi plecară.

Eu schiţai cu mâna un gest de salut dar ea, probabil, nu înţelese acest gest. Hm! Răbdare! Să avem răbdare. Aveam ceva, ceva speranţă pentru viitor.

Mă înşelasem, fără nicio îndoială. Într-adevăr, din acea zi începu să se desfăşoare o foarte intensă activitate în acel straniu şi fantastic circ. Nu mă înşelasem deloc, nici chiar la prima vedere. Era, într-adevăr vorba de un circ; de un circ care se oprea în foarte multe oraşe; dar de unde credeţi? nu, desigur nu de pe Pământ, ci – ascultaţi-mă bine – de pe diferite planete. Iată unde nimerisem: ei bine, într-un circ stelar, galactic; şi eu făceam parte din categoria fiarelor feroce. De necrezut, nu-i aşa? Eu, un cetăţean paşnic, smuls din viaţa sa liniştită (ce să vă spun, tare liniştită, cu acele bombe atomice care ar fi putut să-ţi cadă în cap dintr-o clipă într-alta), ei bine, eu devenisem o fiară, o spaimă, un monstru. Ceva care să te facă să-ţi pierzi

capul, nu alta.

Peregrinarăm prin multe planete şi din fiecare din ele capturarăm câte un exemplar al faunei locale; astfel că în încăperea aceea mare se mai îngrămădiră şi alte orori. Trebuie s-o spun că între toate eu rămâneam, totuşi, cel mai frumos. Am încercat, în zadar, să-i fac să priceapă pe cei trei – care păreau a constitui tot personalul – că nu eram o fiară, ci o fiinţă gânditoare; nu-mi acordau mai multă consideraţie decât acordau şuierăturilor masei gelatinoase sau urletelor sau altor zgomote ale vreuneia din acele vietăţi.

Straniu era faptul că înfăţişarea mea, asemănătoare cu a lor, nu le dădea de gândit. Aş, totul era în zadar! Continuam să mă gândesc la vreo ocazie prielnică, nu atât pentru a fugi (unde să mă fi dus?) cât pentru a le dovedi faptul că eram o fiinţă omenească. Acel vis care era îmblânzitoarea se arăta destul de rar, iar cei doi omuleţi şi mai rar; în schimb, îşi făcură apariţia nişte roboţi subţirei, de formă cilindrică, care ne aduceau de mâncare, o dată pe zi şi făceau curăţenie prin cuşti.

Mi se pare inutil să vă vorbesc de toate încercările de a fugi, să pot dovedi în acest fel inteligenţa mea (să nu mai fi rămas în acea sală). Barele acelea nu aveau balamale şi nici încuietori. Într-un rând am încercat să le forţez cu briceagul pe care-l purtam cu mine; dar ceea ce am reuşit să fac fu doar să ştirbesc lama făcând-o, astfel, de neîntrebuinţat. Altă dată, am încercat să-l prind în cursă pe un robot cu nailonul de la undiţă. În sfârşit, m-am folosit de tot ceea ce aveam asupra mea până când am fost nevoit să mă las păgubaş din… lipsă de ustensile.

Pândeam o ocazie, doar una.

Şi continuam să hoinărim printre planete; când repurtând succese, când dând chix; când răsplătiţi cu sentimente de recunoştinţă, când aproape că eram condamnaţi la moarte. Dar tot ceea ce vă povestesc este în cea mai mare parte un raţionament prin inducţie, din ceea ce am putut să văd, nu să şi aud. Nu ştiu nici măcar numele planetelor pe care poposeam, nici poziţia lor în Galaxie.

Am uitat să vă spun că am putut să observ care era sediul meu de fenomen viu (aşa eram prezentat – mi se pare – publicului din diverse locuri): era vorba de uriaş disc gri-argintiu cu două etaje având un diametru de circa doi kilometri. Pe o latură era scris ceva cu caractere mari, de neînţeles. Cine ştie

câtă energie îi trebuia pentru a se deplasa în incomensurabilele distanţe ale Cosmosului!

În etapele turneului nostru aveam şi zile de odihnă. Trăgeam pe vreo planetă, de regulă pustie, scoteau cuştile în aer liber şi ne dădeau drumul afară, pe rând, pentru a ne dezmorţi picioarele sau labele sau rădăcinile sau pseudopodele. Eu pândeam mereu momentul, şi acesta se ivi într-unul din acele popasuri.

Eram închis acolo de circa trei luni – după calculele mele –, mă aflam la cheremul unei stăpâne foarte frumoase, nespus de frumoase, dar la care nu puteam ajunge niciodată. Eram descurajat, mă îndoiam că-mi voi mai căpăta vreodată libertatea. Vizitasem zeci şi zeci de planete locuite, văzusem chipuri omeneşti şi neomeneşti şi frumoase şi urâte, de toate culorile şi felurile, dar încă nu reuşisem să-i fac să înţeleagă pe acei încăpăţânaţi temniceri ai mei care era identitatea mea şi să le câştig încrederea.

Dar totul avea să se petreacă – aşa cum am mai spus – pe o planetă nelocuită.

Trecuseră, deci, circa trei luni când, într-o bună zi, ne oprirăm pe o planetă care se rotea în jurul unui soare mic şi roşu, gata să se stingă. Ca de obicei o porţiune a discului se deschise şi numeroşii roboţi, subţirei şi sprinteni, duseră afară cuştile acelea mari aranjându-le într-un vast semicerc. Ca de obicei le deschiseră, una câte una, scoaseră jivinele dinăuntru şi sub ochii celor doi stăpâni şi ai blondei îmblânzitoare – care cu acea ocazie purta o cazacă, pantaloni şi o pelerină, toate de mătase neagră – şi le lăsară să se plimbe cam un sfert de oră.

Eu mă aflam lângă cuşca arborelui viu, care continua să se agite.

În timp ce-mi aşteptam rândul, am aruncat o privire în locul în care aterizaserăm; era un fel de plajă – deşi era alcătuită din pământ şi pietre – pentru că mai încolo, la vreo două sute de metri, la dreapta noastră, se spărgeau valurile negre şi silenţioase ale unei mări. Pe cerul de culoare roşu închis strălucea un soare mic, sângeriu, aflat aproape de ora amiezii, dar care nu dădea niciun pic de căldură; părea mai curând, aproape de asfinţit. În bruma depărtării se puteau întrezări nişte vârfuri înalte fără niciun pic de vegetaţie. Cam asta era tot. Cine

ştie ce stea o fi fost.

În curând îmi venea şi mie rândul. Văzusem ieşind şi mai apoi intrând matahala aceea de rac păros, apoi ceea ce eu numeam omul-şarpe şi cel-cu-zece-ochi, iar acum era rândul copacului. Numeroşii roboţi şi chiar şi îmblânzitoarea se apropiară de cuşca lui; era considerat exemplarul cel mai periculos dintre toate celelalte. Fu scos şi-şi începu plimbarea înconjurat de roboţi. Părea acum mai liniştit, dar mai înainte se agitase foarte mult. Trecură cele cincisprezece minute şi se pregăteau să-l ducă la locul său; roboţii deschideau deja cuşca mea; îmblânzitoarea ne întorsese spatele tuturor ducându-se la cei doi, când se întâmplă neprevăzutul.

Pe neaşteptate, în timp ce eram pe cale de a coborî şi el, copacul, era aproape înăuntru se întoarse, ca o furie, ramurile sale flexibile îi răsturnară cu picioarele în sus pe roboţii luaţi pe nepregătite, care se rostogoliră cât colo şi mişcându-se anevoie pe rădăcinile sale se îndreptă spre îmblânzitoare – care nu-şi dăduse seama de nimic – o cuprinse cu mai multe ramuri, o ridică în aer şi începu s-o strângă.

Mi se tăie respiraţia. Ea, într-un prim moment, încercă să ţipe, dar nu putu, părea că se sufocă şi nu mai putea face nicio mişcare. Automatele încercau să se apropie de monstrul care se potolise – ca şi cum ar fi fost mulţumit de isprava sa –, dar în zadar; extremităţile lungi ale monstrului îi lovea fără milă. Copacul începu să se mişte. Eu, ce credeţi că făceam în acest timp?

Haide, Mac, curaj, acum e momentul. Acum sau niciodată!

Şi am coborât în goană treptele cuştii. Toţi roboţii se aflau în jurul copacului în mişcare, iar cei doi omuleţi dispăruseră; nimeni nu mă băgă în seamă. Am ridicat de la pământ, de acolo de unde căzuseră, biciul şi acel soi de pistol. În acest fel puteam să încerc s-o salvez şi pe ea.

Deasupra formelor negricioase ale roboţilor, care-l înconjurau, se vedea silueta lemnoasă a copacului viu – ţinând între ramuri fata leşinată – care-şi agita ameninţător bicele. Aerul era plin de şfichiuituri, de zgomotul metalic făcut de roboţi, de gălăgia infernală făcută de dihăniile acelea în spatele nostru.

Haide, Mac, arată-le ăstora ce e în stare să facă un om!

Înaintam, făcându-mi loc printre acele numeroase maşinării care nu mai ştiau ce să facă. Un ultim efort şi am ajuns în faţa

monstrului. Am plesnit din bici de câteva ori şi el îşi concentră atenţia asupra mea. Am văzut-o pe fată cum se bălăbănea printre ramuri – cu îmbrăcămintea sfâşiată în mai multe locuri – şi palidă, de o paloare mortală. M-am gândit dacă nu cumva ajunsesem prea târziu.

Copacul se apropia legănându-se. M-am ferit din calea lui. L-am plesnit cu biciul peste trunchi, dar fără niciun rezultat; m-am gândit atunci să trag cu arma pe care o aveam în mână. Dar şovăiam: ce s-ar fi putut întâmpla? apoi m-am hotărât; era ultima mea şansă; ori, ori!

Am apăsat pe trăgaci; pistolul vibră în mâna mea şi o spirală de foc alb fulgeră prin aer în zigzag, unind gura armei cu ramura pe care o ochisem; aceasta fu învăluită în lumină apoi se răsuci, se chirci. Monstrul scoase un fel de urlet cu adevărat bestial şi toate acele bice vegetale se îndreptară spre mine, lăsând să le scape fata care căzu la pământ. Căzu ca o zdreanţă.

Devenit îndrăzneţ după acel prim succes, am tras din nou şi iar am tras şi toate extremităţile monstrului fură, în scurt timp, nişte lucruri moarte. Nebun de furie copacul se repezi – într-un salt desperat – spre mine. Luat pe neaşteptate, am dat îndărăt şi am căzut. Era aproape deasupra mea. Dar chiar aşa, întins pe spate cum eram, am ochit în mijlocul trunchiului şi am apăsat pe trăgaci; descărcătura armei, mai puternică decât celelalte, lovi în plin. Lovit în punctul vital, copacul se clătină, scoase un ultim fâşâit şi se prăbuşi la pământ.

M-am ridicat, cu totul amorţit; roboţii se aflau de jur-împrejurul stăpânei lor încercând s-o reanimeze; reapăruseră şi cei doi purtători de tunică.

M-am apropiat neîncrezător.

După ce o ridicară pe fată, cu apendicele lor subţiri, automatele o transportară şi o aşezară într-un loc mai moale. Una dintre ele o îngriji şi peste puţin timp paloarea din obraji îi dispăru. După ce slugile acelea negre se îndepărtară, cei doi tipi graşi se apropiară de ea; mă priveau toţi trei cu ochi miraţi, în timp ce eu stăteam în faţa lor, năucit şi îndurerat. Cum aveau să mai reacţioneze acum? Vor fi priceput, oare, până la urmă, că nu eram o fiară?

Aşteptam.

Încet-încet minunea aceea de fată se ridică de la pământ; era frumoasă chiar şi aşa, murdară şi ciufulită. Poate era chiar mai

frumoasă aşa. Se apropie, puţin câte puţin, de mine şi sub privirile uimite ale celor doi omuleţi inutili (în acel moment, cel puţin) întinse mâinile spre mine. Şi mai făcu câţiva paşi spre mine. Pe toţi dracii! Să vă fi aflat voi în faţa unei asemenea făpturi de vis, la niciun metru distanţă, în faţa acelei guri şi a acelor ochi întredeschişi şi... şi... a ce mai avea – pe care o văzusem mereu, dar pe care nici măcar n-o atinsesem în acele trei luni – ei bine, ce aţi fi făcut? Pun pariu că aţi fi făcut ceea ce am făcut şi eu. Împins ca de un arc, am strâns-o în braţe şi am sărutat-o. Ca să fiu sincer, mi se păru puţin cam rece. Dar, aceasta, prima dată. Pentru că apoi, a doua oară fu cu totul altceva; pricepuse, pasămite, cum stătea treaba. Era minunată!

Acestea fură primele contacte; apoi totul merse din bine în şi mai bine; înţeleseseră, în sfârşit, că eram o fiinţă gânditoare şi inteligentă.

Unul din cei doi omuleţi îmi plantă în gâtlej un aparat bizar şi, astfel, am putut să vorbesc şi eu în limba lor, limba „labak”. O altă drăcovenie, băgată într-o ureche, îmi permitea să înţeleg ceea ce spuneau. Îmi cerură, mai întâi, mii de scuze pentru greşeala aceea atât de gravă: fiind în căutarea unor lucruri interesante nimeriseră pe Pământ şi prima făptură pe care puseseră ochii – care li se păru a fi în stare de absolută linişte, încât să poată fi uşor transportată – fusesem, vezi Doamne, tocmai eu.

Urmară prezentările. Cei doi erau fraţi: M’nwil şi L’xleq Pik – tatăl şi respectiv unchiul fetei – şi proprietarii întregului complex. Iar ea se numea Luina, un nume frumos, nu-i aşa? muzical, uşor de ţinut minte, cât se poate de potrivit pentru o asemenea făptură.

Iar circul acela avea ca administratori şi directori pe cei doi fraţi şi ca îmblânzitoare – pe fermecătoarea mea Luina; restul treburilor – începând cu pilotarea uriaşei astronave şi terminând cu curăţenia – era în seama acelor roboţi delicaţi pe care îi cunoaşteţi. Cei trei erau originari din planeta Labassia – situată dincolo de Galaxia noastră – planetă de altfel cunoscută pentru acest gen de activitate. De ani şi ani cutreierau prin Univers cu circul lor, îmbogăţindu-şi mereu zestrea cu noi exemplare şi noi atracţii; dar, din cauza unor greutăţi pe care le întâmpinau cei doi fraţi – ce nu mai erau nici ei tineri – în strădania lor de a întineri întreprinderea lor şi de a o aduce la nivelul celorlalte de

pe diverse planete, afacerile nu le prea mergeau, de la o vreme.

Astfel că – după cum se spune – totul e bine când se sfârşeşte cu bine. Sau, mai bine zis, totul e bine atunci când se sfârşeşte cu şi mai bine; dar povestea nu se termină aici: eu şi Luina, da, chiar aşa, eu şi cu ea ne căsătorirăm, la puţin timp după aceea (aş fi fost de-a dreptul nebun dacă m-aş fi lăsat condus şi debarcat pe Pământ, aşa cum cei doi omuleţi – care, probabil, mirosiseră ei ceva – îmi propuseseră imediat). Cu priceperea mea în materie de afaceri – pricepere de adevărat pământean ce sunt – am luat în mâinile mele hăţurile, conducerea circului, valorificându-l la maximum, venind cu idei noi, dinamice, făcând ca serviciile să fie mai puţin greoaie; aşa că, acum cea mai mare parte din acţiuni se află în mâinile mele. Ce frumoasă pereche de proprietari! aş putea să spun eu, cu îndreptăţită mândrie.

Acum prin spaţiu cutreieră cel mai bun şi cel mai bine organizat circ din toate câte există prin diferitele universuri, care poate concura, cu succes, chiar cu cele mai moderne circuri, fie ele şi din Antares. Şi un ultim lucru: vă amintiţi de firma aceea uriaşă de pe una din laturile astronavei? Ei bine, ea s-a modificat, un pic, acum; şi dacă prietenii mei de pe Pământ ar putea s-o citească şi s-o înţeleagă cred că ar crăpa de invidie; iată ce scrie pe ea:

CIRCUL SPAŢIAL S.P.A.
Proprietari: Mac şi Luina Reynolds
Fraţii Pik

În paranteză fie spus, cei doi sunt cam ramoliţi; aşa că… mă înţelegeţi?

(22 octombrie 1961)

Deşteptarea

„Glasul nemuritor al timpului trecut,
cu al său necontenit clopoțit,
răsună, cu puteri fermecătoare,
și-i cântă nemerniciei tale prohodul”

E. A. Poe, *Tamerlan*

Timpul se scursese, încet şi inexorabil, pentru toţi şi pentru toate. Lumea fusese zguduită de numeroase evenimente. Într-un singur loc, totuşi, Timpul părea că nu pătrunsese şi nu-şi putuse duce la bun sfârşit treaba. Totul era nemişcat, mort, înţepenit în spaţioasele încăperi ale „Sarcofagului”. În acele spaţii fără aer şi fără viaţă nu pătrundea nici măcar un fir de praf. Maşinăriile mătăhăloase, bine unse, aşteptau încremenite. Totul rămăsese aşa de ani şi ani.

Apoi, la expirarea termenului – care fusese calculat, în prealabil, cu mare grijă – se declanşă ceva în vechiul computer care tăcuse până atunci. O întreagă suită de relee îşi schimbă brusc poziţia, punând în funcţiune câteva întrerupătoare. Se aprinseră becuri de control semnalizând intrarea în funcţiune a unor maşini speciale. Un aparat anume adaptat făcu să se declanşeze o reacţie în lanţ – dirijată – în micul reactor atomic generator de energie. Începură să funcţioneze regulatoarele de oxigen care injectară preţiosul gaz în camere şi, îndeosebi, în cele două cubiculum-uri. Aceste două din urmă începeau să se încălzească aproape simultan, în timp ce „deşteptătorul electronic” scotea sunetul său acut. Se aprinseră şi luminile reflectându-se pe pereţii de metal lustruit.

După ani şi ani, viaţa pătrundea, încet-încet, în „Sarcofag”.

Bâzâitul acela supărător, mai întâi îndepărtat şi ciudat, devenise pătrunzător, insistent. În zadar încercă să scape de el, să se eschiveze. Îi pătrundea în creier. Era ceva, un bâzâit continuu, insuportabil, cumplit; îi găurea capul, aşa cum carii găuresc lemnul. Încercă să reziste, să nu-i pese; apoi, dintr-o dată, deschise ochii.

Îl izbi o lumină crudă, albă. Clipi de câteva ori din pleoape, blocat. Se afla într-o încăpere cenuşie, de formă dreptunghiulară cu nişte ciudate reflexii de lumină care-l deranjau. Era întins; deasupra sa se afla o cupolă transparentă din material plastic. Nu reuşea să lege bine ideile; se simţea gol pe dinăuntru şi dezorientat; rămăşiţele stării de inconştienţă nu se dădeau duse aşa cum ceaţa este risipită de primele raze ale soarelui. Căută să se agaţe cu privirea de ceva. Privirea i se opri pe un panou mobil. Pe acesta scria:

25 SEPTEMBRIE 2990, ORELE 17,00

Iată că găsise ceea ce căuta! Acum îşi amintea totul; şi ca şi cum acea inscripţie ar fi făcut să se scurgă cine ştie ce lichid, mintea îi fu inundată de un noian de gânduri. Cu un gest maşinal mâna dreaptă apăsă pe butonul care se afla sub degetele sale. Cupola de plastic se ridică încet, cu un zgomot abia auzit. Îi ajunse la urechi uşorul şuierat al oxigenului care încă mai pătrundea în încăpere.

Urma treaba cea mai grea. Mişcă, încet, picioarele, cu greutate, pentru că îi erau, parcă, de lemn, *Aceeaşi senzaţie o va fi având şi o mumie care se mişcă* – se gândi. Muşchii îi erau, parcă, legaţi. Se propti cu picioarele de pământ; după ce-i trecu uşoara ameţeală putu să se mişte cu siguranţă.

Ceva, totuşi, nu era în regulă; lipsea un amănunt... un uşor scârţâit în dreapta sa îl făcu să-şi amintească de faptul că nu era singur. În acea clipă se deschise şi cel de al doilea cubiculum. Se aplecă pentru a-şi ajuta tovarăşul.

— Am reuşit, Antini – spuse el prosteşte.

Dar nu avea o senzaţie de euforie, ci dimpotrivă. Nu reuşea să scoată niciun strigăt de bucurie; îl apăsa, parcă, o mare greutate, era moleşit.

— Da, cu atât mai bine... O, Doamne, ce obosită mă simt... răspunse Claudia Antini sprijinindu-se de braţul lui. Mulţumesc, Bogart.

Se sculă cu grijă în picioare, tremurând.

— Poate că ar trebui să ţin un mic discurs, de circumstanţă, pentru a marcă această splendidă, minunată victorie a geniului uman etcetera, etcetera; dar. Sincer vorbind, nu mă simt în stare. Am reuşit şi asta e tot, ce mai. Suspină. Mă simt legat, ca o bucată de lemn... Bogart privi neliniştit în jurul său. Dar acum, se iveşte o altă problemă: ce anume ne aşteaptă afară! Şi privirea i se opri pe masiva uşă a camerei etanşe.

Fata, care-şi netezea salopeta mototolită, îl întrerupse la jumătate.

— Ca să fiu sinceră, mi-e frică, mi-e o frică teribilă. Şi se aşeză pe marginea cubiculumului. Doamne, ce oboseală! îmi sunt frânte oasele! îşi lăsă capul în jos, spre pardoseala de metal rece ca gheaţa.

Bogart se aşeză lângă ea.

— Somnuleţul pe care l-am tras ne-a dat aceste stări. Din fericire, drogurile n-au avut efecte rele…

— Aveţi dreptate. Acum, cred că ar trebui să întreprindem ceva. Doar n-o să stăm cu mâinile în sân.

— Bine. Atunci, curaj.

Se ridicară aproape în acelaşi timp amândoi. Claudia Antini îşi trecu mâinile prin părul ei, fin şi blond, răsfirindu-şi-l. Era o fată frumoasă, bine făcută, cu un chip delicat, de statură potrivită. Mark Bogart se îndreptase, deja, spre panoul cu instrumente pentru a verifica în ce condiţii se afla complexul care fusese denumit „Sarcofagul”. Masiv, de statură mijlocie, dar mai înalt decât fata, trecuse puţin peste treizeci de ani, dar avea, deja, părul încărunţit.

— Totul e în regulă, din fericire – spuse. Chiar după atâta timp instrumentele sunt în plină eficienţă.

— Mai bine am merge să verificăm în ce condiţii se află mijloacele de transport – îşi dădu cu părerea fata.

— Bună idee. Şi Bogart apăsă pe o pârghie care făcu să se deschidă o uşiţă în peretele din fund.

Dincolo se aflau – până cu câteva clipe în urmă fără aer – un eliomobil, un autovehicul „pentru orice teren” şi alte mijloace de transport mai mici şi individuale. Erau în perfectă stare, de parcă atunci ar fi ieşit din fabrică.

— Ideea lui Fossati şi a lui Braun a fost foarte bună – comentă Bogart. Arată, într-adevăr, foarte bine.

— Ne vom folosi de ele imediat? Ce spuneţi?

— Mai facem câteva controale; după care vom putea ieşi. În timp ce eu le completez, tu pregăteşte eliomobilul.

Fata luă loc, verifică instrumentele, introduse combustibilul solid în rezervor şi aşteptă. Ochii săi rătăceau, obosiţi, de la un punct la altul, fără a reuşi să se oprească asupra a ceva anume. Ciudat, dar nu simţea nimic.

După puţin timp se întoarse şi Bogart.

— Datele arată că afară totul este normal. Am luat ceva provizii; – s-ar putea să ne prindă bine. Am luat şi nişte arme… nu se ştie niciodată.

Puse totul pe bancheta din spate.

— Am acţionat comanda mecanismului cu ceas; peste puţin timp se va deschide pasajul.

Urcă la bord şi porni motorul. După câteva rateuri, zumzetul

regulat al „terestrului” umplu sala. În faţa lor se deschiseră masivele uşi ale pasajului. Autovehiculul trecu. Aici, pereţii erau umezi; picături de apă se prelungeau pe ei formând mii de pârâiaşe pe acoperişul curb, din plexiglas. Şi întunecat.

Gândurile se învârtejeau în minţile amorţite ale celor doi, ca o roire de fluturi înnebuniţi. Până în acele clipe acţionaseră ca nişte automate, dar de acum încolo în inimile lor începeau să pătrundă sentimentele; se duceau să vadă dacă reuşita este deplină, dacă „Planul Timp” îşi atinsese, în întregime, scopul. Ce fel de lume vor mai fi întâlnit, acum, după atâţia ani? O lume diferită sau asemănătoare celeilalte? îi vor fi aşteptat, cu siguranţă, concepţii noi, descoperiri noi, tehnici noi, invenţii noi. În ce măsură se va fi schimbat lumea, cât de diferită va fi fost faţă de cea pe care o cunoşteau ei? Şi cum vor fi fost primiţi? Dar, mai ales, *de către cine?*

Care fuseseră scopurile „Planului Timp”? Probabil cele ale unei experienţe ştiinţifice, pur şi simplu. Care voia să constate dacă două corpuri – suportând un tratament adecvat – puteau sau nu să reziste o perioadă de timp foarte lungă în condiţiile întreruperii funcţiilor vitale. Poate că autorii unui asemenea plan îl concepuseră şi din ambiţie deşartă, din trufie, în intenţia de a demonstra strămoşilor îndepărtaţi de ce anume fuseseră în stare antecesorii lor. Asta să fi fost? Să nu fi fost, oare, şi altceva?

Ieşiţi în aer liber, fură întâmpinaţi de un soare coborât mult, ale cărui raze reflectându-se pe metalul argintiu al eliomobilului făceau să-i doară ochii care, după atâta timp pierduseră deprinderea cu lumina. De jur-împrejurul lor se întindea o câmpie cu vegetaţie destul de bogată, cu nuanţe verzi şi galbene. Se aflau pe coasta unui deal nu prea înalt, pe care erau împrăştiaţi, ici şi colo, copăcei de un soi necunoscut.

— S-a schimbat puţin faţă de… faţă de ultima dată – spuse Claudia Antini uitându-se în jur şi pironind uşa mimetică ce tocmai se închidea în spatele lor.

— Te cred şi eu. Au trecut ceva anişori de atunci, dragă domnişoară, sau, poate, mă înşel? rosti sec Bogart.

Iată că – se gândi Claudia – *iată că domnul profesor intră iar în carapace, în carapacea sa, exact ca atunci…*

Motorul „Aerian” se puse în mişcare.
— În ce parte o fi oraşul? Nu se vede nimic.
Bogart îşi duse mâna streaşină la ochi, cu o mişcare studiată.
— Bineînţeles că nu se poate vedea; dar, se află în partea aceea, în faţa noastră; dar, cum ne bate soarele în ochi…
— Bine; să mergem în direcţia aceea.
— Dar… este, oare, bine?
— Fără îndoială că da; doar n-o să încremenim aici aşteptând să vină ei să ne întâmpine – poate, ai vrea, chiar cu fanfara – mai ales că habar n-au că ne aflăm aici – conchise Bogart.
După câteva zvâcnituri, eliomobilul se înălţă spre cerul care începea să se coloreze în portocaliu aprins. La limita orizontului călătoreau încet, la mică înălţime, norii. Razele soarelui se reflectau în cabina de plexiglas şi de acolo pe chipul concentrat al bărbatului şi în părul de aur al fetei.
Nu le trebui mult ca să ajungă în oraş; sau în ceea ce mai rămăsese din acesta. Uriaşe grămezi de moloz, de ciment, de plastic şi de oţel erau martorii măririi sale de odinioară. Peste tot oraşul mort de secole – peste scheletele a ceea ce odinioară fuseseră nişte semeţi zgârie-nori, luminate melancolic de un soare pe cale de a asfinţi – domnea doar zumzetul ireal al eliomobilului.
Din interiorul maşinii zburătoare, Mark şi Claudia se tot uitau şi nu le venea să creadă. Aceasta era, deci, tot ceea ce le rezervase lor viitorul? Aceasta era, deci, festa pe care le-o jucase destinul? Acea înşiruire de orbite goale, de pântece spintecate, de oseminte, de dărâmături năpădite de praf – peste care domnea, atotputernică – duhoarea Timpului. Acestea îi fuseseră, deci, hărăzite de Destin Omenirii? Iată că temerile din trecut se transformaseră în realitate! Iar ei picaseră acum, tocmai în plin, în mijlocul acelor temeri, acelor griji ale prezentului lor de odinioară – acum, timp trecut; iar ceea ce îşi imaginaseră atunci ca pe un viitor îndepărtat era acum prezentul.
Încercară de câteva ori să-şi spună ceva, să vorbească; deschiseră gura, dar limbile le erau, parcă, încleiate, împiedicate, nu puteau să se mişte nicidecum. Într-un rând, Claudia îl strânse de braţ pe Mark, dar acesta se scutură, scârbit. După ce se învârti, în zadar, în căutarea vreunei clădiri rămase în picioare sau a vreunui – fie el cât de mic – semn de

viaţă, eliomobilul se aşeză, în sfârşit, în partea de sus – ciuntită şi ea – a unei clădiri înalte care părea să permită o aterizare cât de cât sigură. Probabil că acea clădire fusese odinioară un semeţ zgârie-nori; acum era, doar, ceva înalt care-şi arăta goliciunea; ceva care domina un adevărat cimitir de rămăşiţe.

În timp ce coborau, Bogart bolborosi ceva din care Claudia nu pricepu nimic. Fata începuse să-şi revină din acel şoc; el, în schimb, părea a fi în pragul unei crize urâte; i se albise faţa, i se învineţiseră buzele, mâinile îi tremurau.

După ce ieşiră din eliomobil, Bogart se îndreptă, clătinându-se, spre ceea ce mai rămăsese dintr-o balustradă. Claudia – care-l cunoştea bine pe Mark – înţelese; foarte rar se întâmplase ca cineva să se încreadă într-atât în ştiinţă avântându-se cu gândirea departe, în viitor, într-un timp în care descoperirile ar fi permis Omului să stăpânească definitiv Natura. Dar acum totul se prăbuşise şi – pe cât i se părea – ştiinţa nu fusese în stare să împiedice o asemenea catastrofă; dacă nu cumva o provocase chiar ea, ştiinţa.

În timp ce pe fată o munceau toate aceste gânduri, Bogart reuşise să ajungă la balustradă. Strângea cu putere în mâini cimentul acela ros şi suspinele îl făceau să se cutremure din tot corpul. Îşi prinse, dintr-o dată, capul în mâini; avea senzaţia că se îneacă într-o mare întunecată, fără fund. I se părea că-l încinge peste tâmple un cerc de foc; i se părea că-şi pierde simţul echilibrului. Deschise ochii şi văzu în faţa sa acel dezastru, acea întindere uriaşă de dărâmături – oribilă, ireparabilă! — luminată de razele soarelui care se pregătea să apună. În tot ceea ce crezuse el, în ce-şi pusese toate speranţele murise, trecuse în eternitate. Iar el, ce mai căuta el pe acel Pământ pierdut? Era, de acum, o fiinţă de prisos. Şi ce importanţă mai putea avea misiunea sa în acea lume pustie? Pentru că îşi dădea seama, *ştia,* cu siguranţă, că lumea, întreaga lume, nu mai era nimic altceva decât o imensă grămadă de moloz, năpădită de praf.

Îşi plecă ochii spre temelia clădirii, acolo unde aterizase cu eliomobilul. I se păru, dintr-o dată, că acea prăpastie îl atrăgea. Simţi cum din străfundul fiinţei sale pornea o chemare irezistibilă. Era transpirat tot şi continua să strângă – i se albiseră nodurile degetelor – cimentul acela. Jos, acolo jos; să se arunce acolo şi să termine cu tot; să părăsească acea lume care

nu mai era a lui, acea lume străină, duşmană. Se simţea atras de acel hău întunecat şi fu cuprins de o spaimă cumplită. Să te prăbuşeşti, să urli, să vezi cum pământul îţi vine în întâmpinare cu repeziciune... Şi ce gânduri anume îţi vor mai fi trecând prin cap în acele clipe? Ce fel de gânduri?

Din fericire, Claudia Antini era cu ochii pe el. Îl urmărise îndeaproape, clipă de clipă; îi urmărise zbuciumul interior, îi ghicise gândurile, până la cel din urmă. Astfel că se şi apropiase de el, gata să-l prindă de mijloc când el se pregătea să se arunce în gol. Dar nu se întâmplă nimic grav; lui Mark i se rupse, pur şi simplu, firul – fluxul gândirii – şi el se prăbuşi pe pardoseala crăpată – palid ca un mort – şi începu să plângă isteric.

Claudia – speriată pentru o clipă – se aplecă deasupra lui:

— Reveniţi-vă, domnule profesor... curaj... nu faceţi figuri dintr-astea.

I se părea că era ridicolă, cât se poate de ridicolă; ce situaţie, să-l tratezi pe profesorul Bogart – pe *renumitul* profesor Bogart – ca pe un copil năzuros! Dar ce altceva putea să facă? Fără a sta mult pe gânduri, îi aplică domnului profesor două scatoalce zdravene. Fu de ajuns. Ca printr-un miracol Mark Bogart se potoli; îşi frecă uimit obrajii; deschise şi mai mult ochii, deja măriţi, după care se ridică, încet, în picioare fără a scoate vreo vorbă.

Claudia, nemişcată, nu-şi putea da seama dacă făcuse bine sau rău procedând în acel fel; încercă să spună ceva:

— Vă rog să mă iertaţi, eu... eu credeam că... Vă rog să mă ascultaţi.

Bogart, fără a o învrednici cu vreo privire, se urni din loc îndreptându-se, chipurile, spre eliomobil.

— Ascultaţi-mă! îi urlă din spate fata, cu obrajii în flăcări. De ce vă purtaţi aşa cu mine? Cine credeţi că sunteţi? Ce vreţi să demonstraţi cu asta? Vă daţi mare acum, când v-a trecut criza, nu?

Mark Bogart se întoarse, cu totul uimit; vru să deschidă gura, să spună ceva, dar rămase pur şi simplu blocat în faţa acelei avalanşe de cuvinte dure care ieşeau din acea gură şi din acea inimă despre care nu-şi închipuise niciodată că ar fi în stare de aşa ceva.

— Aşa, nu spuneţi nimic? Faceţi în continuare pe demnul, pe

îngâmfatul, vă daţi mare, ce mai! Dar aici nu ne mai aflăm în acel Laborator; nu ne mai aflăm pe Pământul acela de odinioară! Vă purtaţi ca un bufon!

Fata se opri o clipă pentru a-şi mai trage sufletul. O, Doamne, poate că noi doi singurii care am mai rămas în viaţă în toată lumea aceasta şi dumneavoastră vă purtaţi ca un general ieşit la pensie care parcă a înghiţit un băţ. Şi aceasta după ce aţi încercat să vă puneţi capăt zilelor! Ce ar mai fi râs lumea: renumitul profesor Bogart – văzând că lumea nu mai există – a vrut să se sinucidă!

Claudia se dezlănţuise, urla pur şi simplu. Stătea în picioare, cu braţele înţepenite, cu pumnii strânşi, cu părul ciufulit; după atâtea întâmplări şi atâtea emoţii simţea nevoia de a-şi vărsa focul care o ardea de atâta vreme. De când, oare?

Bogart se afla în faţa ei; stătea în faţa ei, cu gura căscată, de uimire, de această dată.

Nu s-ar fi aşteptat, niciodată, la o asemenea izbucnire, la o asemenea reacţie, din partea unei fiinţe ca ea şi în asemenea împrejurări. Îşi închipuia că o cunoştea bine pe Claudia Antini. Şi Claudiei Antini i se părea că-l cunoştea bine pe Mark Bogart. Dar, nu, nu era adevărat; activitatea în laborator, experienţele, nu fuseseră de ajuns. Poate că acum, tocmai acum, se ivise clipa – chiar dacă aparenţele înşelau – se ivise clipa cea mai nimerită de a face un pas înainte.

Fata continua să-l blagoslovească cu toate acele cuvinte – care mai de care mai drăgălaşe – în timp ce Bogart încerca să justifice, faţă de sine însuşi, purtarea sa. Da, în fond, nu greşise cu nimic. Erau situaţii deosebite şi n-ar fi putut proceda altfel. Sigur că da, nu erau situaţii normale, obişnuite; trebuia, totuşi, să se gândească la… să admită că… într-o astfel de lume ce altceva s-ar fi putut face… Şi dacă…

— Domnişoară… hm… Antini… Liniştiţi-vă; altfel, veţi face şi dumneavoastră o criză de isterie. Liniştiţi-vă! spuse el străduindu-se ca vocea să-i pară cât mai firească.

Claudia se linişti.

Iată – îşi spuse *acum şi-a revenit; a redevenit acelaşi tip, rece, care învinuieşte. A şi uitat că acum cinci minute se tăvălea pe jos.*

Îşi mângâie cu mâinile obrajii, ca pentru a se calma, şi-şi aranjă părul.

— Bine, domnule profesor, aveţi dreptate. Suntem amândoi întorşi pe dos din cauza acelei situaţii. Poate că… poate că ar fi mai bine să ne întoarcem la „Sarcofag”. Se înnoptează deja.

Deasupra lumii, acelei lumi, începeau să se lase, într-adevăr, umbrele serii. Umbre lungi, negre, umbre contorsionate, umbre dintr-un oraş mort; umbre mai deprimante, cu mult mai deprimante decât erau umbrele cu mulţi ani în urmă.

Se îndreptară, tăcuţi, spre eliomobil care, în scurt timp, se puse în mişcare şi se înălţă în întuneric aidoma unuia din acei argintii fluturi de noapte.

A doua zi totul fusese uitat; cei doi îşi dedicară timpul verificării riguroase a aparaturii „Sarcofagului”. Lipsa totală a aerului – aer care ar fi putut provoca apariţia ruginei sau a altor necazuri – precum şi metalele speciale care fuseseră întrebuinţate făcuseră ca totul să se păstreze în perfectă stare; iar. Micile reparaţii – sau înlocuirile de piese – care trebuiră să fie efectuate, fură făcute fără prea multă bătaie de cap. Restul zilei fu folosit pentru explorarea împrejurimilor, o parte din conformaţia terenului se schimbase, ce era drept; dar ceea ce îi impresiona mai mult pe Mark şi pe Claudia fu starea jalnică în care se aflau oraşele şi satele din jur. Primele fuseseră transformate în adevărate cimitire în urma exploziilor foarte puternice care făcuseră să se topească metalele, transformaseră în pulbere cimentul şi cărămizile; cea de a doua categorie putea fi identificată numai de sus, de la înălţime, pentru că numai aşa se mai puteau întrezări perimetrele înăuntrul cărora se înălţaseră, cândva, casele.

Apoi, un alt lucru îi făcu să se cutremure: liniştea. Nu liniştea firească a Naturii, nu: vântul făcea să foşnească frunzele şi ierburile; păsările săgetau văzduhul acela de toamnă şi cântau; animalele – odinioară domestice – rătăceau pe câmpurile părăginite, revenite la starea de sălbăticie. Nu, nu, Natura îşi continuă drumul, nimic n-o oprise. Nu; dar tăcerea Omului, tăcerea a tot ceea ce crease el era de nesuportat. Nu se auzea niciun zumzet de avioane, niciun gâfâit, greu, de fabrici; nu tu pufăituri de trenuri; nu cântece; nu strigăte; nu glasuri. Nimic. Şi nici fum, nici foc; nimic, nicio dovadă a existenţei omului civilizat. Tot ceea ce fusese omenesc murise în acea lume. Nici nu mai semăna a Pământ, părea a fi cu totul altă planetă.

Se aflau acolo numai ei. Ei, Mark Bogart şi Claudia Antini; veniseră acolo de undeva din trecut şi erau singuri. Şi atunci descoperiră ei câte lucruri se pot întâmpla atunci când desperarea şi singurătatea te copleşesc. Totul se întâmplă încetul cu încetul. În acea zi, pe înserate, se întoarseră cu eliomobilul în primul dintre acele oraşe; aterizară, undeva, într-o zonă în care odinioară se aflau străzi dar în care acum nu se mai puteau vedea decât o grămadă mare de moloz şi o vegetaţie pipernicită.

Mergeau de aproape o jumătate de oră; mergeau pe jos, pe lângă ziduri dărăpănate, înnegrite, printre grămezi de fiare vechi; înaintau călcând în picioare pământul şi frunzele îngălbenite pe care vântul le împrăştia printre ruinele oraşului.

Mergeau unul lângă altul, fără să se atingă. În ziua aceea îşi vorbiseră foarte puţin; totul rămăsese ascuns, undeva în inimi şi pe limbi. Ceva îi împiedica să comunice între ei. Şi de jur-împrejurul lor domnea liniştea, întreruptă din când în când de şuieratul vântului care pătrundea prin acele schelete. Erau amândoi tulburaţi, emoţionaţi peste poate, la vederea acelui spectacol care înfăţişa sfârşitul lumii aceleia de care îşi aminteau.

De undeva, din neant, răzbătea până la ei un zgomot; un zgomot slab care suna a scârţâit de paşi pe acele rămăşiţe. Nu, nu era vântul, o ştiau prea bine.

— Ce să fie? — murmură Claudia.

Mark se întoarse încet. Nimic. Zgomotul se auzi din nou, ceva mai puternic.

— Vine din partea aceea – spuse el. De acolo, din gangul acela.

Fata se apropiase de el şi-l atinse.

Se traseră – căutând adăpost – lângă un zid plin de crăpături. De acolo puteau vedea o porţiune a străzii şi intrarea – dărăpănată – a unei case. Zgomotul acela se repetă – mai clar – de două ori.

— Ce ne facem? — reuşi să rostească fata. Îşi dădea seama că era palidă, dar încerca să facă ceva să nu se observe.

— Poate că a sosit clipa în care să întâlnim pe cineva. Clipă pe care am aşteptat-o atât de mult, nu? Şi acum ne e frică? Şi, apoi, s-ar putea să fie doar un animal!

Bogart mai păstra încă ceva din răceala aceea. Făcu o mişcare – ca şi cum ar fi vrut s-o ia din loc – dar Claudia îl opri.

— Nu, nu, nu te duce acolo! N-are rost! Nu… Mark!

Pe Bogart îl uimise atât de mult faptul că fiinţa aceea – care doar până cu o clipă în urmă fusese doar colaboratoarea sa şi o tovarăşă de aventură – i se adresase folosindu-i prenumele, încât nu-şi dădu seama că din gang ieşise ceva care se îndrepta – clătinându-se spre ei.

Priviră într-acolo. Şi văzură, ei bine, văzură ceea ca Omul lăsase drept moştenire, ce anume lăsase pentru a-i întâmpina pe ei. Acea vietate care, poate, fusese cândva o fiinţă omenească se apropia. Era o făptură mică, păroasă, care scotea nişte zgomote ciudate. Semăna, cât de cât, cu o maimuţă, dar era mult mai graţioasă; şi avea trăsături mai apropiate de cele ale unei fiinţe omeneşti; din fericire; şi nu părea a fi periculoasă, ci dimpotrivă…

Claudia se lipi de Mark. Şi un clopoţel de alarmă îi sună în creier: *Aceştia sunt urmaşii noştri, urmaşii celor care ne-au expediat pe noi în viitor!* În zadar încerca să-şi spună – ei însăşi – că acea vietate era o sălbăticiune; nu, nu, nici vorbă de aşa ceva; acea făptură nu avea câtuşi de puţin o privire de sălbăticiune.

Se traseră înapoi – cu o mişcare rapidă – şi zgomotul făcut de paşii lor o înfricoşă pe acea vietate (nu putea, cu niciun chip, să fie numită „fiinţă omeneasca…), vietate, care, holbând ochii, o rupse la fugă spre gangul acela întunecat al clădirii.

— Vreau să văd despre ce e vorba – spuse imediat Bogart desprinzându-se din îmbrăţişarea Claudiei – şi apucând lanterna care-i atârna la un şold.

— Nu te duce acolo, te rog… s-ar putea ca…

Dar el se duse, totuşi, fără a ţine seama de ce-i spusese; dar îşi dădu seama de faptul că… ea, Claudia, i se adresase cu „tu”.

Aprinse lanterna şi conul acela de lumină dezvălui prin unghere forme ciudate. Ajuns în pragul acelei încăperi şovăi puţin apoi îndreptă lumina spre interior. Se auziră, nişte gemete de desperare şi mişcări grăbite, dezordonate. Bogart se dădu mai aproape şi în acel moment i se înfăţişă privirii o scenă de necrezut: o întreagă familie de făpturi dintr-acelea păroase încerca să fugă, ţipând de durere, încerca să scape de acea lumină.

— Dumnezeule! sunt ca lemurii; se tem de lumină. Sunt nocturni! Oamenii au devenit animale nocturne! Deci în tot acest timp s-a petrecut o asemenea mutaţie!

Da, pentru că se scursese destul timp de când începuse experienţa. Trecuseră exact o mie de ani şi în aceşti o mie de ani puteau să se întâmple o grămadă de lucruri.

„Plecaseră” – dacă se poate spune aşa – în ziua de 25 septembrie 1990, salutaţi fiind de un întreg cor – de osanale, de proteste, de aclamaţii şi de dezvăluiri, de urări de drum bun şi de rugăciuni. Apoi, „Sarcofagul” fusese închis şi sigilat, cu ei cu tot şi cu ceea ce camerele acelea – din plumb, din oţel, din ciment şi din diferite aliaje speciale – mai conţineau. Şi în ultima clipă acele două genii, care erau Fossat şi Braun, le încredinţaseră o casetă de plumb şi aramă cu porunca de a o deschide numai după o săptămână de la „sosirea” lor. Şi astfel începuse călătoria. Şi călătoria aceea – care pentru ei avea să fie egală, în timp, cu durata unui somn de-al lor – avea să reprezinte pentru restul lumii un timp exprimat în zile, apoi ani şi mai apoi secole. Şi istoria omenirii se depăna, se depăna peste ei târând cu ea povara aceea a întâmplărilor – și frumoase şi urâte şi bune şi rele – şi totul se petrecea fără ei, ca şi cum ei n-ar fi contat în timp şi Istorie. Plecaseră din acea lume pentru a se întoarce după o mie de ani. Dar unde se întorseseră? încercau să-şi dea seama.

— Am eu o teorie a mea, spuse Mark, rezemându-şi mâinile de masa de metal şi întorcându-se spre Claudia care stătea lângă el.

Un semn din cap şi din ochi îl încurajă să continue.

— Am examinat ruinele diferitelor oraşe; prezintă urme uşoare de radiaţii. Făcând calculele de rigoare, am conchis că războiul atomic care a provocat acest dezastru trebuie să fi avut loc cu cel puţin opt secole în urmă. Satele, în schimb, nu prezintă câtuşi de puţin urme de radioactivitate; cred că au fost părăsite încetul cu încetul de locuitorii lor fiind mai apoi distruse de factori naturali.

— Dar – îl întrerupse Claudia frecându-şi mâinile – dar mutaţiile? şi acele vietăţi?… şi de ce nu şi animalele? Este… este un lucru pe care nu-l înţeleg.

— La drept vorbind nici eu nu ţi l-aş putea explica cu precizie.

Şi privirea îi rătăci pe pereţii goi ai încăperii.

— Prea multe amănunte ne scapă. Suspină. Mă gândesc, totuşi, la un fapt: ori este vorba de un anumit tip de radiaţii – nocive doar pentru om – ori Natura a reuşit să ne învingă, absorbind sau eliminând mutaţiile iniţiale care îşi continuară mai apoi drumul lor firesc în timp ce în cazul Stirpei Omului mutaţia a afectat normalul.

Claudia îl privi în ochi. În cele patru zile lucrurile se schimbaseră binişor. Patru zile! Dar nu se schimbase chiar totul. Îşi trase scaunul aproape de al lui.

— Dar nu e posibil să se fi transformat atât de mult, să ajungă în condiţia aceea de animale nocturne, atât de mici şi de urâte…

Pe faţa lui Mark apăru un zâmbet melancolic; nu mai avea nimic din acea veche răceală profesională.

— Asta chiar că n-o mai ştiu. Poate că la început ceva îi va fi obligat să stea pe întuneric; apoi, radiaţiile determinară rapid caracteristicile… Dar, repet, e doar o ipoteză; or, în cazuri de acestea ipotezele nu prea contează.

Altceva nu vorbiseră; nu-şi spuseseră pe nume, nu-şi spuseseră în niciun fel – se gândi Claudia.

Erau singuri, în sensul deplin al cuvântului. Nimeni nu mai fusese vreodată ca ei.

Apoi, mâinile li se atinseră, aproape maşinal. Firile lor nu fuseseră niciodată prea deschise; dar în acea clipă totul fu spontan. Se ridicară şi se îndreptară către uşa care dădea afară. Se ţineau de mână. Era noapte, o noapte de toamnă, dar nu era frig. Deasupra lor străluceau mii de lumini şi cerul nu mai fusese niciodată atât de curat. Aveau atâtea şi atâtea lucruri să-şi spună…

Hotărârea fu luată repede şi în deplin acord. Problema se punea astfel: lumea era populată de o specie de fiinţe sub-umane, care se opriseră pe o anumită treaptă a evoluţiei, pe care cine ştie cât aveau să mai stea; dar, în afara acelora mai existau două făpturi umane – mult evoluate, civilizate – venite din trecut. Soluţia problemei, logică şi omenească, era: cei doi aveau să le vină în ajutor celorlalţi.

Nu le fu greu să-şi găsească un adăpost; n-avură decât să meargă în locul acela al primei întâlniri cu ceilalţi, unde

descoperiseră nişte culcuşuri rudimentare şi diferite lucruri ale familiei aceleia care fusese atât de rău speriată de lanterna lui Mark, încât fugise de acolo. Părăsiseră tot: nişte blănuri mici, ceva care semăna a veselă, nişte ciudate unelte din piatră şi-şi schimbaseră îndată sălaşul. Se gândiseră să-i caute pe cei ce sălăşluiseră acolo, deşi ştiau că acel lucru le va fi luat mult timp. Claudia avu ideea să se folosească de lanterne cu raze infraroşii, pentru a nu-i mai speria încă o dată. Începură căutările în acea după-amiază, prin cele mai îndepărtate cotloane ale oraşului distrus.

Scotociră prin tot felul de dărăpănături în care păianjenii ţesuseră pânze groase năpădite de praf şi în care cimentul ce se prăbuşise formase găuri întunecoase; căutară prin crăpăturile zidurilor, pe sub ruinele podurilor – care odinioară îşi arcuiau prin aer zveltele siluete – dar numai când ajunseră în apropierea a ceea ce va fi fost cândva intrarea într-un adăpost antiatomic găsiră, în sfârşit, ceea ce căutau. La raza invizibilă a lanternei cu infraroşii le văzură pe acele făpturi păroase; dormitau în aşteptarea ivirii zorilor, zorilor lor. Erau patetice în urâţenia lor – masculi şi femele, mari şi mici – strânşi unii într-alţii pentru a se apăra de vântul care pătrundea prin crăpături.

— Poate că nu sunt răi ca strămoşii lor… murmură Claudia din pragul acelei deschizături.

Când celor doi tineri li se păru că ceilalţi dau semne de trezire – soarele de toamnă cobora spre asfinţit, dincolo de masa aceea a clădirilor distruse – se îndepărtară în tăcere, gânditori.

Aceasta se întâmpla în cea de a cincea zi de la „sosirea” lor.

Mark şi Claudia îşi petrecură toată dimineaţa următoare croind planuri de bătaie, stabilind în ce fel aveau să acţioneze. N-aveau prea multe de hotărât; se aflau acolo – asta era – şi trebuiau să înfrunte situaţia cu cât mai mult tact posibil. Lăsarea serii îi găsi gata pregătiţi pentru primul contact direct. Nu fu deloc un lucru uşor. Intrarea lor în acel adăpost provocă o panică generală; dar, încetul cu încetul – văzând că cei doi intruşi nu mai plecau – fiinţele acelea mici şi păroase îşi reveniră din panică şi spaima lor se transformă mai întâi în suspiciune, apoi în uimire şi în cele din urmă în curiozitate.

Se apropiară de Mark şi de Claudia şi începură să-i privească cu atenţie; pe ei, instrumentele lor, lanternele cu raze infraroşii

pe care le atingeau cu gura căscată. Erau, fără nicio îndoială, sociabili, fiinţe înzestrate cu spirit de observaţie, curajoase; nu erau, nicidecum, nişte bestii vulgare, ce mai; şi un dram de inteligenţă tot le mai rămăsese în minte.

Dacă ar fi intrat numai Mark singur acolo nu s-ar fi ajuns, probabil, prea departe; el nu prea era un tip sociabil, comunicativ. Dar vocea blândă şi mişcările graţioase ale Claudiei, chipul său plăcut, părul său blond şi lung făcură o deosebită impresie asupra acelor suflete simple. În scurt timp, fata atrase complet atenţia asupra sa şi deşi făpturile acelea nu înţelegeau ce spunea ea se strângeau în jurul ei vrând, parcă, să audă tot. Le dispăruse complet frica.

Şi astfel – aproape fără să-şi dea seama – petrecură împreună toată noaptea şi abia atunci când lumina firavă şi ceţoasă a zorilor pătrunse prin crăpăturile adăpostului şi fiinţele acelea mici începură să dea semne de somn şi de nelinişte, căutând colţurile cele mai întunecoase, abia atunci cei doi se întoarseră la „Sarcofag”.

Trecură printre ruinele acelea pline de praf – ţinându-se de mână – și după puţin timp se treziră în plină câmpie. Puteau, foarte bine, să străbată tot traseul pe jos. Nu se simţeau obosiţi, ci dimpotrivă, aveau o ciudată euforie. Simţeau că acea noapte însemnase ceva cu totul deosebit, pentru toţi.

Se crăpau zorii celei de a şaptea zi.

Abia după ce se odihniră puţin în acea după-amiază îşi aduseră aminte că trecuse o săptămână de la deşteptarea lor. Trecuseră şapte zile de când „sosiseră” în viitor.

— Înseamnă că putem deschide acea faimoasă casetă – spuse Mark. Aproape că uitasem de ea.

— Cine ştie ce naiba mai conţine – continuă ideea Claudia. Cei doi aveau nişte mutre grave – dar şi viclene în acelaşi timp – atunci când ne-o încredinţaseră.

— De la unii ca ei te poţi aştepta la orice; sunt genii, dar în acelaşi timp şi copii. Copii din aceia precoci, care văd în perspectivă; aşa ceva n-am mai pomenit în niciun alt… atunci.

— Dacă n-ar fi fost ei, nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat, rosti fata gândindu-se la lumea aceea distrusă şi la faptul că ar mai putea exista vreo speranţă.

Mark se chinuia să deschidă caseta; după câteva eforturi aceasta cedă. Claudiei îi fulgeră prin minte o intuiţie.

— Mă întreb dacă nu cumva… începu ea să spună; dar deja mâinile bărbatului scoseseră un plic din material plastic, de culoare cenuşie şi extrăgeau din el o foaie mare din acelaşi material.

Se priviră în faţă. Ceva le spunea că erau pe punctul de a… Mesajul suna astfel:

Din Laborator, 24 septembrie 1990

Dragi copii,

(permiteţi-ne să vă spunem aşa, vă cunoaştem, doar, de atâta timp); vă aflaţi acum de o săptămână în ceea ce nu mai este lumea voastră. Vă veţi confrunta cu două situaţii: sau veţi găsi o evoluţie – în mai bine sau în mai rău – a ceea ce aţi lăsat departe, în timp, cu o mie de ani în urmă şi atunci nu veţi avea altceva de făcut decât să ne iertaţi pentru ceea ce veţi citi mai departe, cele concepute şi scrise de minţile prea înfierbântate, dar şi pesimiste a doi bătrâni nebuni şi să ne mai iertaţi pentru că v-am trimis într-o asemenea misiune primejdioasă; sau nu veţi mai găsi decât rămăşiţele unei lumi distruse de război.

Credem că, după toate probabilităţile, se va confirma mai curând cea de a doua ipoteză; iată de ce vă vorbim de acestea, plecând de la o asemenea presupunere. Trebuie să ne iertaţi; am folosit această experienţă drept pretext pentru scopurile noastre. Este adevărat, noi am conceput totul dar nu am dat la iveală nimic. De ce am făcut-o? Iată care este adevărul, dragi copii, şi ne rugăm bunului Dumnezeu să nu fi greşit, în care caz am avea pe conştiinţa soarta voastră.

Suntem aproape siguri – o repetăm – că în cursul acestor o mie de ani lumea va fi distrusă de o conflagraţie. Ultima. După aceea nu va mai exista nimic pentru care să te războieşti şi atunci totul se va fi sfârşit şi Omenirea îşi va fi pierdut locul său din Univers.

De ce să trebuiască să pierim în acest mod stupid?

Aşa încât v-am trimis pe voi şi voi sunteţi acum ultima speranţă a Stirpei Omului. Păreţi, la prima vedere, firi diferite; în tot timpul cât aţi stat, împreună aici, în Laborator – sub observaţia noastră – n-aţi catadicsit niciunul să vă aruncaţi reciproc măcar o privire. Dar noi suntem vulpoi bătrâni şi credem că ne pricepem la sufletul omenesc; iar voi doi – tu, Claudia Antini şi tu, Mark Bogart – păreţi a fi cei mai potriviţi

pentru experienţa pe care vrem s-o facem.

Timp de o săptămână – singuri fiind, doar voi doi – veţi găsi modul de a vă cunoaşte unul pe altul, mult mai bine decât ne-am închipuit noi. Dacă lumea va fi pustiită, dacă nu vor mai exista fiinţe omeneşti ci numai fiare, atunci va trebui să hotărâţi voi, să luaţi iniţiativa, voi singuri – fără noi – să hotărâţi, deci ca Omenirea să reia totul de la început, să înceapă o nouă viaţă, mai bună dacă se poate. Dacă acea conflagraţie va fi determinat mutaţii – se va fi revenit la starea de barbarie – datoria voastră va fi aceea de a reeduca pe supravieţuitori, de a-i instrui, de a-i civiliza folosind cele mai bune metode cu putinţă; de altfel o parte din programul de pregătire a voastră a fost afectată tocmai acestui scop, dar voi n-aţi ştiut nimic despre acest lucru. Urmaşii voştri şi cei de după ei vor edifica o nouă lume în care, fără îndoială, va merita să trăieşti.

iertaţi-i, deci, pe aceşti bătrâni care s-au gândit doar la soarta Omenirii, nu şi la a voastră, la misiunea grea pe care v-au încredinţat-o. Dar ei, aceşti bătrâni, au încredere în voi.

G. Fossat – K. Braun

Acum totul era clar. Înţeleseseră. Şi când te gândeşti că… îşi cereau iertare… şi între timp ei îl salvaseră pe Om din ghearele uitării eterne.

Se uitară unul la altul; ăia spuseseră clar nişte lucruri pe care ei nu avuseseră curajul să şi le spună. Aşa era, într-adevăr: acele două genii bătrâne erau, cu siguranţă, cele mai clarvăzătoare persoane care existaseră vreodată. Viaţa lor avea de acum încolo un sens. Nu se mai simţeau naufragiaţi în Timp.

— Ar cam fi momentul să plecăm – spuse Mark încet.

— Da… iubirea mea…

Şi-i strânse mai tare mâna.

Puseră totul la loc în casetă, apoi luară în cârcă cei doi saci cu merinde şi cu diverse instrumente, îşi atârnară la şold lanternele speciale şi se îndreptară spre ieşire.

Se făcuse noapte – noapte de toamnă – şi un vânt cald adia dinspre sud. Undeva, acolo, în depărtare, erau aşteptaţi.

Le sclipeau ochii. Era adevărat, aveau o misiune grea şi de durată: reeducare – readaptare la lumină – apoi exerciţii de vorbire; apoi uneltele; apoi focul, îmbrăcămintea şi… şi… atâtea şi atâtea alte lucruri la care trebuiau să se gândească; în afară,

bineînţeles, de altele, mai importante şi personale...

Respirară adânc şi acel aer care mirosea a singurătate pătrunse în toată fiinţa lor.

— Mergem?

— Da, mergem.

De jur-împrejur domnea liniştea; o lume întreagă era pe cale de a adormi, în timp ce o alta era pe punctul de a se deştepta.

Luna se afla deja sus pe cer. O luară pe jos, pe străduţa aceea care ducea spre ceea ce de acum încolo puteau să-l considere ca fiind „serviciul" lor. Nu se grăbeau. Aveau multe, multe de făcut dar aveau şi timp, destul.

Aveau la dispoziţie toată viaţa.

(16 decembrie 1962 – 9 ianuarie 1963)

Valentina

Era o noapte urâtă. Maşina urca cu greutate, chinuindu-se – deşi avea lanţuri la roţi – printre rafalele de vânt care răscoleau zăpada. Îşi aţinti privirea spre cer, dar nimic nu prevestea vreo schimbare a vremii; totul se învârtejea, o învolburare de alb şi negru. Farurile nu reuşeau să cuprindă în conul lor de lumină mai mult de câţiva metri. Din fericire era drumul spre casă, pe care îl cunoştea foarte bine. O curbă, apoi alta. Încă un efort. Iată şi poarta; trecu de ea. Coborî şi vântul îl biciui cu putere împroşcându-l cu zăpada aceea îngheţată pe faţă şi pe păr. Deschise uşa garajului şi duse maşina înăuntru. Închise apoi uşa şi, îndoit de mijloc, o apucă pe aleea acoperită de zăpadă.

Era târziu, aproape de miezul nopţii. Adică, pentru el – medic de circă în acel sătuc, la dispoziţia tuturor, la orice oră din zi – nu era prea târziu. Dar era târziu, fără îndoială, pentru Gianna. Prin perdeaua de zăpadă văzu că în dormitor era lumină; un pătrat de lumină, caldă, care răzbătea până departe în noapte.

Amorţit de frig, deschise, în sfârşit, uşa de la intrare. Intrând în sufragerie simţi cum îl învăluie o căldură uşoară şi plăcută, semn că focul abia se stinsese acolo. Îşi dădu jos pardesiul ud şi se apucă să mănânce ceva, ceva care nu mai era cald. Dar era bun, la urma urmelor.

Gianna...

Ceva nu era în ordine, de câtva timp. Nu, nu era ceva grav,

îngrijorător sau tragic – cel puţin în aparenţă – dar ceva tot era. *Ceva* aşa, prea subtil şi prea vag ca să poată fi exprimat în cuvinte – în substantive şi adjective – dar era ceva anume ce putea fi intuit numai de două persoane care au în comun nu doar simpla existenţă fizică. În aceste cazuri sunt de ajuns o privire nelalocul ei, un ton puţin mai ridicat al vocii, o lipsă de atenţie nejustificată, ei bine, toate acestea, precum şi alte nimicuri, sunt de ajuns, deseori, pentru a da de înţeles că ceva nu este – sau nu va fi, peste puţin timp – în regulă; acel *ceva,* deosebit şi nou care, mai devreme sau mai târziu, va face să scârţâie căruţa – viaţa în doi – pentru mai puţin sau mai mult timp.

Şi acel ceva se întâmpla de puţin timp – se gândea el –, ridicându-se pentru a încerca să mai aţâţe focul. Luă cleştele şi răscoli cenuşa; mai erau câţiva cărbuni aprinşi – ce păreau nişte ochişori care clipeau – în fundul şemineului. Puse peste acei cărbuni puţină hârtie şi nişte lemne, apoi suflă. La puţin timp după aceea, câteva limbi de foc se înălţară spre bolta şemineului.

Rămăsese îngenuncheat.

...din când în când o găsea cufundată în gânduri fără a avea vreun motiv – ca şi cum s-ar fi gândit la cine ştie ce lucru important – cu capul plecat într-o parte, aşa cum făcea Pisica atunci când stătea la pândă să prindă cine ştie ce zgomot. Părea că voia şi ea să prindă cine ştie ce zgomot imperceptibil. Sau mâzgălea, cine ştie ce pe o foaie de hârtie pe care apoi o rupea şi o arunca. Sau...

Simţi că-l atinge ceva moale. Se întoarse brusc şi o văzu pe Pisica Siameză care se freca, torcând, de pantalonii săi. O scărpină pe cap şi mâţa se întinse, vicleană, din toate mădularele după care se îndreptă spre şemineu şi se cuibări pe postamentul din cărămidă refractară, cu spatele la parafoc. Flăcările pârâiau în spatele animalului şi reverberaţia îl făcea să aibă o înfăţişare diabolică.

El întinse braţul şi o mângâie din nou. Era un animal ciudat; deşi era de rasă, o găsiseră vagabondând şi o luaseră în casa lor; ea se ataşase de ei şi nu mai plecase de acolo. Şi ei nu fuseseră în stare să-i găsească un nume.

— Fericita de tine, n-ai nicio grijă... murmură el ca pentru sine.

Auzi un fâşâit în spatele lui. Şi apoi o voce:

— Ce? Dar ce, parcă tu ai?

Apoi îl atinse ceva, uşor, pe obraz.

Se ridică încet şi o privi pe Gianna în ochii ei de culoarea alunei, ochi somnoroşi şi totuşi vioi; faţa îi era liniştită şi frumoasă şi-şi pusese o mână pe umărul lui. Paolo se simţi stânjenit.

— Ei, nu, nu... griji, nu, e prea mult spus. Se feri, pentru o clipă de privirea ei întrebătoare. O fi nervozitate, încordare... nu mai ştiu nici eu.

Ea nu-i răspunse dar se scutură, cuprinsă, parcă, de un fior. Abia atunci îşi dădu seama Paolo că soţia sa avea pe ea doar o cămaşă de noapte foarte subţire. Părul ei negru, desfăcut, făcea să-i pară şi mai albă pielea.

Îşi scoase haina şi i-o puse pe umeri.

— O spui în serios?

— Bineînţeles. Ce motiv aş avea să nu-ţi spun adevărul?

O privi din nou în timp ce ea îşi aranja mai bine haina; era foarte frumoasă, aproape mai frumoasă decât atunci când o cunoscuse, cu mulţi ani în urmă.

— Cred că ar fi timpul să te întorci în pat, nu?

Gianna îl privi pe furiş. Apoi îl luă de mână. Se pregăteau să stingă lumina, când Pisica, strecurându-li-se, minunând, printre picioare, o luă în sus pe scări înaintea lor.

Paolo o cuprinse pe soţia sa pe după mijloc şi când ajunseră pe palier o strânse în braţe şi o sărută. Îşi aminti, dintr-o dată, de clipa aceea de atunci – cu mult timp în urmă – când, tot aşa, o sărutase, pe scările unui atelier de blănărie... Şi, totuşi, acum *ceva* nu mergea; Gianna părea cuprinsă de o oarecare nelinişte, din cine ştie ce motiv, nu-şi putea da seama. Îşi mişca buzele, îl strângea mai tare de mână, se poticnea parcă... Sau, poate că totul nu era decât o închipuire a minţit sale obosite de munca intensă din ultimul timp...

Afară vântul se potolise, dar zăpada continua să cadă încet din cerul negru.

Paolo era întins pe pat şi lângă el dormea – cu capul pe umărul lui şi părul împrăştiat – Gianna. Avea o respiraţie liniştită şi regulată Dormea cu gura întredeschisă. Pleoapele, uşor adumbrite, păreau a fi şi ele întredeschise, gata să se deschidă de tot la cel mai mic zgomot. Pe noptieră veioza era încă

aprinsă dar lumina sa era voalată.

Paolo se simţea ciudat de nervos. Pusese deoparte cartea şi se gândea; nu putea să adoarmă.

În cele din urmă se ridică din pat dând uşor la o parte capul soţiei; se apropie de fereastră şi ridică jaluzelele. Zăpada continua să cadă încet, formând grămăjoare albe pe la colţurile pervazului. Prin pătura aceea cenuşie de nori se ivise o spărtură prin care răzbătea până la pământ lumina palidă a lunii.

Nu mai bătea vântul şi nu mai era nici aşa de frig.

Milioane de fulgi se roteau prin aer şi se aşezau apoi pe acea mantie care acoperea strada, câmpia, copacii, gardul şi toată casa. Ninsese mult între timp, aşa încât urmele lăsate de el de la garaj până la uşă dispăruseră; tot aşa şi urmele lăsate de lanţurile de la roţi. Totul era învăluit în alb şi în linişte.

Ceea ce îl impresiona întotdeauna pe Paolo în aceste situaţii era liniştea desăvârşită în care – atunci când nu bătea vântul – cădea zăpada. Părea că acea spumă moale şi îngheţată care venea din cer avea puterea de a absorbi, de a acoperi, de a înăbuşi toate zgomotele de pe lume…

Lumina, mai vie acum, pătrundea şi în cameră.

Paolo se întoarse. Apoi, dintr-o dată, stinse veioza. În lumina aceea albă care pătrundea prin fereastră se contura de sub învelitoare trupul adormit al Giannei. Nu-şi schimbase poziţia şi capul, aplecat într-o parte, îi dădea o înfăţişare copilărească, de copil nevinovat. Trupul era, însă, cel al unei femei care ştia să fie, în acelaşi timp, şi dulce şi senzuală. Respira cu regularitate şi pieptul i se ridica încet-încet de fiecare dată.

Şirul gândurilor, fără legătură, fu întrerupt de un geamăt înăbuşit, Gianna se agita şi-şi mişca încoace şi încolo capul. Părea a fi pradă unui coşmar. Gemu din nou. Apoi respiraţia îi deveni gâfâitoare şi membrele nu i se mai mişcară. Paolo, care în primul moment nu dăduse importanţă acelor lucruri punându-le pe seama unui vis urât, aprinse din nou lumina, se aşeză pe marginea patului şi-i puse o mână pe frunte.

Era caldă.

— Haide, Gianna, haide… trezeşte-te… linişteşte-te…

Pulsul îi era puţin accelerat iar respiraţia îi devenise aproape răguşită.

— Trezeşte-te, scumpo… îi şoptea el.

Un urlet înăbuşit răsună în cameră lovindu-se de pereţi,

pătrunzând în creierul lui Paolo, ricoşând din geamuri. Gianna se trezi brusc şi văzându-şi soţul lângă ea îl îmbrăţişă cu desperare. Apoi, strângându-l şi mai tare în braţe îşi lăsă capul pe umărul lui.

Apoi începu să plângă, încet, cu suspine. Inima îi bătea cu putere. Murmura ceva de neînţeles.

— Ce e, dragă… haide, haide… linişteşte-te, nu-i nimic…

Ea îl privi de jos în sus cu ochii strălucitori.

— O, Doamne… Paolo… sânge… am visat sânge… şi durere şi, ceva, ca o mare apăsare… Era ceva ce eu nu trebuia să fac… era un lucru înspăimântător… nu reuşeam să-mi dau seama… Ceva, în mine, care nu mergea deloc… şi iarăşi durere mare şi sânge, mult sânge… şi eu nu pricepeam… Mi-e frică… o, dragule!

Afară continua să cadă, mai rar, acea pulbere argintie. Câţiva nori acoperiseră din nou luna.

Poate că acel coşmar al ei, destul de neobişnuit, nu m-ar fi îngrijorat atât de mult dacă nu s-ar fi repetat – aproape la fel – trei nopţi la rând. Gianna, tot aşa, se trezi brusc, plângând, cu mâinile la tâmple. Şi încă o dată a trebuit s-o liniştesc şi s-o consolez.

Devenea tot mai ciudată. Şi nervoasă. Când mă întorceam de pe la vizitele mele se întâmpla ca uneori să nici nu-şi dea seama de prezenţa mea; de câteva ori uită să pună masa. Părea a fi cu capul în nori, distrată; nu se ştia din ce motiv.

Ce se întâmplă cu mine? Oare înnebunesc? E normal să am acele vise, apăsarea aceea în tâmple, să simt că mă roade ceva pe dinăuntru?

Dar dacă n-o ştie nici Paolo, care e medic… Ştiu, doar, că nu pot să mă liniştesc; că-mi trec prin cap nişte gânduri ciudate, gânduri atât de absurde şi de fără noimă pe care mă văd nevoită să le aştern pe hârtie pentru a-mi dovedi mie însămi că nu sunt halucinaţii. Apoi, hârtiile acea trebuie să le arunc, altminteri, el, sărăcuţul de el, care doarme atât de liniştit lângă mine, cine ştie ce şi-ar mai putea închipui. Iată, acesta este singurul lucru pe care nu i l-am spus de când ne-am căsătorit. N-are rost să i-o spun. Uneori trebuie să fii sincer, alteori nu. Pentru a fi cât mai bine. Dar, poate că, totuşi, pentru că s-a purtat atât de frumos cu mine, ar merita din partea mea o

sinceritate desăvârşită. Dragul de el, e atât de naiv uneori, că dacă n-aş fi fost eu cine ştie pe ce mâini ar fi încăp…

Ah…

Reîncepe. Mă apasă. E ceva, aşa, ca un ciocănit confuz în creier, ca un deget care pătrunde acolo şi cotrobăieşte. Va trebui să mă ridic să-mi iau un calmant, deşi ştiu că nu va avea niciun efect.

Şi coşmarurile acelea continuau. Nu mai înţelegeam nimic. Nu era vorba de mâncare. După câte ştiam, nu suferea de nicio boală. Şi nici nu avusese acele manifestări mai înainte. Într-un rând, când se trezise, tot aşa, brusc, îmi spuse că era sigură că avea ceva cu nervii.

Bine. Trebuia să mergem la un specialist. Era vorba, fără îndoială, de o indispoziţie psihică, ceva pe fond nervos datorate cine ştie cărei cauze. Era o problemă asupra căreia nu puteam să mă pronunţ. Nu pentru că aş fi fost unul dintre acei medici de circă de modă veche – uitaţi de Dumnezeu şi de oameni prin acele sătucuri, la fel de uitate şi ele – care nu ţineau pasul cu progresul. Dimpotrivă, în afara faptului că eram abonat la mai multe reviste de specialitate, mă ocupam şi de alte probleme legate de profesiunea mea. Dar la psihanaliză chiar că nu mă pricepeam, aş că nu puteam să-mi dau nicio părere.

Într-una din seri în care mă întorsesem acasă mai devreme ca de obicei şi o găsisem pe Gianna într-o ipostază destul de ciudată (era aşezată în faţa focului cu un stilou în mână şi cu un petic de hârtie pe care tot mâzgălea ceva) mi-am spus că dacă povestea aceea se mai repeta, însemna că trebuia să luăm taurul de coame.

Poate că e din cauza frigului. Sau poate că înăuntrul meu se află ceva deosebit, ceva nou. Poate asta va fi cauza; şi eu îmi fac griji pentru că este pentru prima oară. Ar trebui să fiu mulţumită şi, în schimb, sunt înspăimântată. Mi-e frică să i-o spun lui. Cum să fac? Iar el cine ştie la ce se va fi gândind în acest timp; nu ştie că e vorba de cea mai frumoasă…

Distrat cum e, mai tot timpul, poate că nici nu-şi va fi dat seama. Aşa e el, zăpăcit; dar rău nu e. Trebuie să-l iau aşa cum e. Dacă n-aş fi fost eu, cine ştie unde ar fi ajuns.

Povestea aceea se repetă la numai câteva zile.

Mi-am scos paltonul umed din cauza ceţii şi mi l-am atârnat lângă şemineu; apoi mi-am tras un scaun aproape de Gianna care privea, cu un aer emoţionat, flăcările. Am observat, abia atunci, că ţinea pe genunchi Pisica; aceasta torcea încet dar nu cu ochii închişi, ca de obicei. Avea, dimpotrivă, ochii larg deschişi, iar pupilele – de culoare albastră – care fuseseră mai întâi aţintite asupra focului, ei bine, acum erau aţintite asupra mea şi mă priveau cu un aer în acelaşi timp viclean şi excitat şi ştrengăresc, de complice. Şi pentru a fi şi mai convingătoare îşi înţepenise urechile-i negre îndreptându-le spre spate.

Mă întorsei spre Gianna; eram puţin descumpănit. O scuturai. Se uită la mine cu o privire rătăcită, ca şi cum aş fi deranjat-o din somn.

— Gianna, ce-i cu tine? Ai o înfăţişare ciudată. La ce te gândeşti?

Nu-mi dădeam seama dacă procedasem bine aşa, cel puţin pentru început; lăsând la o parte faptul că nu fusesem niciodată un specialist în arta conversaţiei era, totuşi, pentru prima oară că mă găseam într-o situaţie de acel gen.

Se părea că nu mă auzise. Am apucat-o de un braţ. I-am vorbit pe un ton foarte blând care se voia cât mai convingător. Am tras-o lângă mine şi am mângâiat-o. I-am şoptit că ar fi fost mai bine să fi mers la un doctor, aşa din precauţie. Văzând că reacţiona la acele cuvinte, am prins curaj şi i-am spus că am fi putut merge – dacă, bineînţeles, era de acord – şi la un psihiatru…

Sări ca şi cum ar fi fost muşcată de cine ştie ce animal făcându-mă să mă gândesc la Pisica.

Şi se porni pe plâns tot spunându-mi nu şi nu şi nu şi reproşându-mi că nu aveam încredere în ea, că exageram, că nu era adevărat că ea se simţea rău, că eu mă purtam urât cu ea. Că ar fi trebuit să înţeleg…

— Să înţeleg, să înţeleg, bine, dar ce anume să înţeleg! — am întrerupt-o eu, violent.

Holbă ochii, apoi mi se aruncă de gât şi rosti pe nerăsuflate:

— O, Paolo! E… mă simt întoarsă pe dos… totul mi se învălmăşeşte în cap… Nu aveam… nu ştiam cum să-ţi spun. Pentru că, pentru că… aştept un copil!

Şi-mi veni mie rândul să sar în sus. Ca un smintit Şi să nu-i

spună nimic soţului ei, care era şi medic pe deasupra! Şi eu să nu-mi dau seama de nimic! Un amestec de bucurie şi mâhnire, de înfrigurare şi de uşurare mă împiedica să vorbesc, să spun ceva.

— Şi mi-o spui, aşa… abia acum… am reuşit să bolborosesc. În ce lună eşti?

Mi se pare că a trecut cam mult timp de când are acele ciudate indispoziţii – m-am gândit în sinea mea.

Gianna, care continua să se uite la mine şi după ce eu sărisem în picioare, se întoarse, dintr-o dată, spre şemineu. Mâţa se afla încă în poala Giannei, în pofida tuturor celor ce se întâmplaseră.

Deschise gura dar nu reuşi să spună nimic. Apoi, după o clipă de tăcere, rosti:

— Cred… într-a şasea sau într-a şaptea…

— Dar ce, ai înnebunit! N-ai spus nimic, niciodată! Şi nici eu nu am observat nimic! *Şi nici nu se vede nimic!*

Am apucat-o, din nou, în braţe. Şi am zgâlţâit-o bine.

— Vorbeşti serios? Răspunde, hai, răspunde!

— Lasă-mă, mă doare – spuse ea gâfâind. Da, da, vorbesc serios, de ce nu vrei să mă crezi?

Nu mai pricepeam nimic. Cum era, oare, cu putinţă să nu fi observat nimic? Ce fel de medic, ce fel de soţ mai eram? Mă pregăteam să-i zic ceva, să protestez, când am văzut că ochii i se umpluseră de lacrimi, că-i străluceau în reverberaţia focului, că-şi duce mâna la tâmple şi că-şi muşcă buzele. În acelaşi timp Pisica îi sări din poală şi, minunând şi fornăind, se duse afară.

Gianna izbucni într-un plâns cu suspine, murmurând ceva: şi, şi, încă… mai…

Nu am mai pomenit nimic de acel lucru în tot cursul serii, cu toate că mă chinuiau numeroase întrebări. Iar mai apoi, pe aproape tot parcursul nopţii, m-am străduit să fac să-i treacă soţiei mele cumplita durere de cap care o apucase dintr-o dată. Dar nu fu chip. Din fericire, până la urmă aţipi.

O spusesem. Nu mai eram în stare să tăgăduiesc. Făcusem, oare, bine că nu mai spusesem şi altceva? Şi, oare, cum va reacţiona el? E atât de sensibil! Dar, oare, cum pot fi sigură că totul e adevărat? Nu cumva voi fi înnebunit – aşa cum mi-a zis el – nu cumva aiurez? Cum pot fi sigură că… Sare a fi ceva

monstruos. Sau, poate, minunat? Şi ar mai fi timp pentru… Iar el nici măcar nu-şi închipuie ce…

A adormit imediat, frânt de oboseală cum era. L-am ţinut treaz toată noaptea, sărăcuţul de el. Credea că şi eu adormisem. Dar nu ştie, nu ştie încă faptul că eu trebuie să rămân trează… Pentru că aşa pot auzi mai bine…

Următoarele două luni se scurseră foarte greu. După ce-mi dăduse acele veşti privind starea sa, Gianna mai descoperi şi alte, multe alte belele care, chipurile, se abăteau pe capul bietelor femei aflate în condiţia ei. Şi începu să mi se plângă de tot felul de dureri de cap şi de nevralgii pentru care nu se găsea niciun fel de leac. Se îndesiră şi visele urâte şi eu mă văzui nevoit să renunţ la plănuita consultaţie a medicului psihiatru, asta pentru a nu mai da naştere la alte tragedii. Dar ea nu prea creştea, nici în volum şi nici în greutate, şi dacă n-aş fi ştiut că era însărcinată nu mi-aş fi dat seama, ca şi mai înainte.

O găseam, mai întotdeauna, cu lacrimile în ochi şi îngândurată, preocupată de cine ştie ce problemă importantă. Şi – ca şi cum n-ar fi fost de ajuns – Pisica Siameză era şi ea mereu agitată, contrar obiceiului său.

Ajunseră, în sfârşit, la ceea ce ar fi trebuit să fie termenul unei normale perioade de sarcină; eram cu nervii la pământ, pur şi simplu.

Şi se ivi problema care se iveşte întotdeauna în cazul familiilor care trăiesc în localităţi izolate: unde să nască, acasă sau la spital? După o clipă de şovăială m-am hotărât pentru spital. Experienţa mea din ultimele luni, starea mea, locul – cam îndepărtat – în care trăiam, ei bine, toate acestea mă determinară să fac acea alegere. Nu mai aveam nicio îndoială. Şi nu voiam să pierd timpul. Şi eram sigur că şi Gianna ar fi fost de acord; nici nu se putea să fie altfel. Pentru că, pe de altă parte, acolo s-ar fi bucurat de toată atenţia şi de toate îngrijirile necesare.

Gianna stătea liniştită în pat; de câteva zile nu mai făcuse crize. Stătea, aşa, fără să facă nimic; stătea tolănită pe două perne uitându-se pe fereastră. Ne apropiam de sfârşitul lui martie şi vremea era frumoasă; zilele erau mai senine deşi destul de reci.

M-am aplecat şi am luat-o de mână. Pulsul era regulat. Nu se

mişcă.

— Scumpa… cred că ar fi cazul să mergem acolo unde te vei putea bucura de o îngrijire mai bună. Voi telefona imediat în oraş, la spital şi…

Se întoarse încet spre mine. Deşi părea moleşită, ochii îi erau foarte vioi.

Răspunse simplu:

— Nu.

Nu mă aşteptam la aşa ceva. Nici la acel răspuns şi nici la tonul pe care fusese dat. Aproape fără a mă gândi o întrebai:

— De ce?

Şi ceea ce-mi răspunse – cu cea mai firească voce cu putinţă – mă făcu să încremenesc.

— Pentru că – spuse ea – fetiţa nu-i de acord.

Iată că acum o ştie. *Ştie.*

Va rămâne uimit, va începe să se bâlbâie, se va enerva, exact cum mi s-a întâmplat mie, atunci. Apoi, va înţelege tot.

Nu vreau să i-o spun eu. Vreau să înţeleagă singur. Că va înţelege dintr-o dată sau puţin câte puţin, asta nu mai are nicio importanţă. Ceea ce contează este că el *trebuie* să înţeleagă de unul singur. Va putea înţelege, astfel, în întregime semnificaţia a…

Nu, Dumnezeule, fă în aşa fel ca el să nu spună „de ce tocmai nouă!”; fă-l să înţeleagă că este vorba de fetiţa *noastră.*

Nu-mi mai amintesc exact ce gândisem atunci. Am crezut – cum mai crezusem şi altă dată – că nevastă-mea înnebunise; apoi mi-am închipuit că nu auzisem bine. Apoi mi-am dat seama imediat că nu mă înşelasem şi inima începu să-mi bată nebuneşte. Refuzam să accept, să înţeleg, sensul acelei propoziţii.

— *Pentru că fetiţa nu-i de acord* – spusese Gianna. Chiar aşa.

— Fetiţa? care fetiţă, Doamne?

Fetiţă-fetiţă-fetiţă-fetiţă-fetiţă, îmi răsuna în urechi.

Rămăsesem cu gura căscată, fără glas.

Fu rândul soţiei mele – rândul ei, după atâtea luni – să mă încolţească şi să-mi spună:

— Da, da, *ea* mi-a spus-o. Şi de aceea nu pot. Şi nu trebuie s-o fac. Rămân aici.

Mi-am revenit, în cele din urmă, din acea amorţeală.

— Ce tot spui! Pentru numele lui Dumnezeu! Îţi dai seama ce prostii debitezi…

Faţă de acea reacţie a mea expresia feţei ei deveni – în mod ciudat – mai înţelegătoare. Îmi luă mâinile – pe care mi le retrăsesem dintr-ale ei – şi mi le strânse din nou.

— Da – rosti – şi faţa îi era destinsă, liniştită – ştiu ce am spus. Şi nu sunt deloc nebună. Sunt normală. Sunt foarte lucidă. Dar nu-mi venea nici mie să cred atunci când *s-a întâmplat* pentru prima oară…

— Ce… ce anume s-a întâmplat! Explică-te… Simţeam că totul se învârte în jurul meu; simţeam că nu voi mai putea rezista, că voi exploda din nou.

Suspină. Apoi zâmbi.

— E vorba de *contactul* nostru… Atunci când fetiţa a încercat, pentru prima oară, un contact efectiv… acum trei luni.

Şi văzând că mă zgâiam la ea neîncrezător, se grăbi să mă lămurească:

— Îţi mai aduci aminte de noaptea aceea în care avusesem acel coşmar şi mă trezisem, brusc, înspăimântată? îţi mai aduci aminte:…sânge… durere eram sau nu înfricoşată?

— Da, da… şi era…

— Da, aceea era prima încercare concretă a fetiţei care voia să-mi dea de înţeles că nu putea să se nască. Înainte, vreau să spun înainte de cea de a cincea lună avusesem senzaţii foarte vagi, în minte, doar, şi nu reuşeam să pricep despre ce anume putea fi vorba…

— Dar ce dracu…

În mintea mea încerca să se strecoare – puţin câte puţin – o idee… Era o idee fantastică. Dar, oare, tot ceea ce se întâmplase până atunci nu putea fi definit tot aşa? Ceva – partea raţională din mine – îmi spunea să n-o accept. O altă parte îmi spunea că, la urma urmelor, acela ar fi fost răspunsul logic.

— *Telepatie!* O, Doamne, telepatie! Vorbeşti serios, Gianna?

— Bineînţeles; crezi că inventez ceva? cu ce scop aş face-o, dragule? mai ales că sunt lucruri atât de complicate! Eu… eu cred că am înţeles treaba aceea mai de mult… îţi explici, acum, de ce mă găseai mereu atât de distrată, atât de cufundată în gânduri… Ei bine, încercam… mă străduiam, din toate puterile să înţeleg ceea ce încerca să-mi comunice fetiţa… Ştii, la

început nu-mi venea nici mie să cred; simţeam că înnebunesc; dar, apoi, *am simţit* – puţin câte puţin – că acele imagini nu depindeau numai de mine, ci de altcineva…

Începeam să-mi revin, să mă trezesc din acea halucinaţie; ceva, ceva, acel ceva – chiar fantastic fiind – fusese lămurit; dar, se ivea o altă întrebare. Şi prin minte mi se învârtejeau fel de fel de gânduri: cum va arăta acest copil? ca un monstru? ca un zeu? şi de ce e aşa? şi cum vom face să-l apărăm de ceilalţi? şi pe ceilalţi de el? întrebări şi iar întrebări se încrucişau, se încălecau în mintea mea. Şi gândul mă ducea în viitor… Iar noi ce vom face? şi ceilalţi? şi… şi…

Gata, ajunge. Mi-am poruncit, mie însumi, să mă liniştesc. Şi să judec la rece! Să las la o parte calitatea mea de medic. Tatăl trebuia să fie, desigur, mai realist. Trebuia să accept ceea ce aveam în faţă, faptul împlinit. Îmi era greu, dar trebuia să accept. Poate şi pentru că era vorba de ceva care interesa familia mea. Poate pentru că era vorba de ceva tangibil, verificabil – la urma urmelor – ceva mai puţin îndepărtat de ceea ce nu m-ar fi interesat, nu m-ar fi privit pe mine. Şi toate acestea mă făcură să accept.

Am trecut de această fază, de aceste griji! Am început să mă agit. M-am ridicat în picioare şi am spus pe un ton care-mi trăda emoţia:

— Deci, deci, lucrurile încep să se lămurească! Şi îmi explic comportarea ta din acele atâtea luni şi nu numai a ta dar şi cea a Pisicii… Da, da, chiar aşa. Ştii, doar, că pisicile sunt animalele cele mai sensibile din câte există pe lume. Şi ea *simţea…* îţi spun că simţea, percepea emisiunile acelea mintale! De aceea era întotdeauna agitată… De aceea era mereu în stare de alarmă… Un râs aproape isteric era pe cale de a-mi ieşi din gât Incredibil… Incredibil…

— Nu mi-aş fi închipuit niciodată că şi Pisica ar fi putut…

Dar n-am lăsat-o să termine. Din învălmăşeala aceea de gânduri din mintea mea se strecură unul mai în faţă şi-mi atrase atenţia asupra unui amănunt. M-am minunat cum de îmi scăpase acel lucru până atunci.

— Tu pomeneşti mereu de genul feminin! Spui: „Fetiţa!” De ce? Cum poţi să ştii? Doar n-o să spui că…

— Of… exclamă soţia mea. Nu mi-am dat seama. De ce? Pentru că sunt sigură că va fi o fetiţă… Intuiţie feminină, nu?! Şi

zâmbi ca şi cum ar fi spus un banc bun.

În acea clipă, mi se părea foarte frumoasă. Am îngenuncheat în faţa patului şi am strâns-o în braţe cum n-o mai făcusem niciodată mai înainte. Mi-am lipit obrazul de sânul ei şi i-am mângâiat părul negru.

Telepatie!

De unde şi până unde acea facultate tocmai la acea făptură care trebuia să se nască din Gianna; facultate care o apropia de maică-sa… ei da, ne apropia, unul de altul, pe toţi trei: mamă, fiică şi tată; era un lucru minunat, dar şi înspăimântător în acelaşi timp. Un eveniment incredibil care mă făcea s-o simt pe Gianna mai aproape de mine, care mă făcea să accept totul, inclusiv ceea ce ar fi urmat după aceea. Şi iarăşi, dintr-o dată, îmi trecu prin minte un gând care mă tulbură.

— Ai spus, mai înainte, că fetiţa nu *poate* să se nască… Pare a fi un nonsens. Ce mai e şi asta? Ce voiai să-mi spui?

Gianna se dezlipi de mine. Faţa ei avea o expresie tristă. Dar, cumva şi încrezătoare.

— Îţi explic, dragule – spuse ea cu o voce înăbuşită – dar să nu te sperii. Se îndreptă spre noptieră. Îţi voi arăta unul din acele „mesaje” pe care mi le-a trimis fetiţa; în acest fel vei înţelege. Trase sertarul şi scoase un plic de sub nişte cărţi. Plicul era plin cu petice de hârtie mâzgălite. Mi-l întinse. Iată ce făceam eu mereu când mă găseai cu creionul şi cu hârtia în mână. Îţi aminteşti de clipele acelea, când nu reuşeai să înţelegi şi te înfuriai? Şi zâmbi din nou.

Am luat în mână peticele de hârtie, în timp ce ea continua să-mi explice.

— La început n-am notat nimic; poate pentru că nu-mi dădeam seama că putea fi vorba de „mesaje” şi apoi pentru că mi-ar fi fost greu, imposibil să transcriu nişte simple senzaţii, elementare, confuze, haotice. Chiar şi mai târziu a fost greu; după cum vezi, în primele e destulă încâlceală. Şi nu sunt sigură că am reuşit să redau exact ceea ce simţeam… Ştii, e atât de diferit să exprimi în scris ceea ce simţi pe *dinăuntru,* direct în minte, ceva care vine din propria ta carne, ceva care e în tine, o parte din tine, o părticică ce nu este, încă independentă… Şi mă privea ţintă în ochi.

Scrisul de pe acele petice de hârtie era nesigur, neregulat, cu multe ştersături, cu cuvinte scrise pe jumătate.

L-am citit pe primul:

EU
cald… întuneric… umezeală
EU
bine… cald
PERICOL – eu
întuneric

M-am uitat, dezorientat, la Gianna; nu pricepeam o iotă.

— Citeşte mai departe, puţin câte puţin vei înţelege. Nici eu, ţi-am mai spus-o, nu reuşeam să pricep sensul acelui neaşteptat strigăt de alarmă… Trebuie să înţelegi că ceea ce simţeam eu, ei bine, erau *senzaţii*; iar eu trebuia să mă folosesc de *cuvinte,* de cuvinte, pur şi simplu; ceea ce e cu totul altceva şi greu. În acele clipe, cât dura „legătura”, comunicarea cu fetiţa mea, mă simţeam, rând pe rând, stăpână pe mine, dar şi neliniştită, mă bucuram dar îmi era şi frică; totul depindea de ceea ce ea voia să-mi comunice… Tăcu pentru o clipă, muncită de gânduri. Mă întreb acum, dacă atunci, la început, n-oi fi făcut şi eu niscai încercări iar celelalte să nu fi fost decât emanaţii spontane, inconştiente…

— S-ar putea să fie adevărat… M-am gândit la aceasta pentru un moment. Da, chiar, am reluat eu, e posibil să fie adevărat; ar putea fi o coincidenţă; totuşi, cam prin luna a cincea sau a şasea de sarcină, cam atunci încep să se formeze circumvoluţiile creierului…

M-am uitat din nou la acele petice de hârtie mâzgălită. Gianna mă cuprinsese pe după umeri. Apoi îşi lipi fruntea de spatele meu.

După câteva semne din acelea cabalistice – mai mult sau mai puţin asemănătoare – care înregistrau senzaţii de siguranţă sau, dintr-o dată, străfulgerări vestind o primejdie iminentă şi misterioasă urmă un şir de semne-cuvinte, mă rog impresionant:

EU
aici… numai… aici
primej… SÂNGE – eu
frig-frig-frig-frig

numai… pericol
nu
EU-NOI
sânge… întuneric de tot… nu sânge-sânge-sânge-sânge
VIAŢA
eu-noi
aah

Eram puţin speriat, dar n-am spus nimic. Am continuat să citesc. Pe un petic dintr-acelea era notat doar:

EU
eu-noi… noi-eu… eu-eu… noi-noi
EU

Mergând mai departe, am observat că pe unele era scrisă şi data. Pe unul, care purta data de 10 februarie, am putut să citesc:

EU-NOI
numai… bine
căldură-siguranţă / PERICOL-SÂNGE
nu nu
FRIG-AFARĂ
NOI-EU

Iar pe altul, scris la două zile după celălalt:

EU-NOI
bine
Frig
bEznă
friG
fRig
bezNă
n o i – e u

Pe data de 18 februarie mesajul era confuz:

eunoi / numaibine

întuneric / siguranţă / căldură
AFARĂ-PERICOL-ÎNĂUNTRU
noieu

Apoi – după o serie de „emisiuni” aproape asemănătoare şi o perioadă de tăcere – iată ce spunea bileţelul ce purta data de 4 martie:

eu-NOI-eu
a i c i
ÎNĂUNTRU PERICOL AFARĂ
ceva-sânge / ceva-apasă-sânge
RĂU
frig-PERICOL-aah
eu-NOI-eu

Ceva, ceva începea să se lămurească. Dar ce anume nu era în regulă? Am citit cu înfrigurare bileţelele următoare. Pe cel din 7 martie, care spunea:

eu-noi-eu-aici
cald / numai/ întuneric / umezeală
SÂNGE
ceva-apasă-sânge
RĂU-PERICOL
nu
eu-noi-eu

Şi, în 10 martie:

Eunoieu
cald / bine / sigur / aici înăuntru-ceva-apasă-sânge
r ă u r ă u r ă u
ÎNĂUNTRU-PERICOL-AFARĂ
eunoieu

Şi, în sfârşit, în 15 martie:

eu-NOI-eu
RĂU / pompa de sânge / RĂU

râu… eu-eu… rău
AFARĂ
aici-acum… bine… cald-sigur-înăuntru eu-NOI-eu

Mă trecuseră toate năduşelile. Mai rămânea doar un bileţel; dar mi-era de ajuns. M-am uitat la Gianna. Mă privea şi ea, pe furiş; îi străluceau ochii. Ea, oare, ce şi cât ştia?

Ultimele însemnări fuseseră făcute cu două zile mai înainte şi spuneau cam aşa:

eu-NOI-eu / BINE
eu-eu / RĂU AFARA
pompasânge / RÂU
eu-eu / BINE-aici-cald-sigur
eu-eu / RĂU-afară-frig-sânge
pompasânge / RĂU
eu-NOI-eu

— Tu suferi de inimă! — am spus întorcându-mă brusc spre ea.

— Nu… nu, adică nu ştiu… nu mi-am dat seama… N-am avut probleme cu inima niciodată… *Ea,* fetiţa, poate că îşi dă seama… Eu n-am avut niciodată nimic… n-am simţit niciodată nimic…

— Ei, da, îi dai mereu cu *ea…* îşi dă seama ea Ea, care este o parte din trupul tău. Ea… care te iubeşte. Ea care nu vrea… da nu vrea să se nască. Pentru tine o face! E de necrezut, dar o face pentru tine… *pentru tine!*

Am strâns-o în braţe pe Gianna. Medicul mai întâi şi după aceea tatăl; iar creierul îmi lucra cu înfrigurare.

— Ce ar putea să fie! ceva de care numai ea îşi putea da seama, deocamdată. Ceva care ar putea să fie lămurit numai şi numai la naştere… Ei da, asta era, valvula mitrală. Da, asta, o deformaţie a valvulei mitrale; şi de aceea nu *vrea* să se nască, pentru că *nu poate*! Pentru că ştie că dacă ea se naşte efortul îţi poate fi fatal! Ah, ea ar putea supravieţui, dar tu…

Pe faţa Giannei curgeau lacrimi, şiroaie. Lacrimi de frică, lacrimi de emoţie.

Am căzut pradă unui noian de gânduri, de sentimente: eu şi ea şi fetiţa aceea care nu voia să se nască pentru că ar fi

provocat moartea mamei sale…

Gianna se scutură, suspină şi-şi şterse lacrimile.

— O, iarăşi… iar, acum… dragule, ea spune… Nu, nu te alarma – adăugă în grabă, văzând că începusem să mă agit – spune… ah! Spune că te „aude”… că te aude, de acolo de unde se află… şi mai spune că *te* iubeşte… că *ne* iubeşte… Chiar aşa… o spune clar, precis… Ah, iar… acum spune că… spune… dragule… spune că va aştepta… că va aştepta, până când totul va fi în regulă şi ea se va putea desprinde… se va putea naşte…

— Este impos… Voiam să protestez, în calitatea mea de medic.

— Nu, nu… spune că poate să aştepte… va aştepta… va aştepta până când mă voi face bine eu… O, Paolo, dintre atâtea şi atâtea lucruri care nu se pot înfăptui, acesta este cel mai frumos, cel mai frumos…

Îi străluceau ochii, dar nu-i mai erau înlăcrimaţi.

Se scurse ceva timp de atunci. Iar eu, eu ar trebui să pun pe foc toate cărţile din care am învăţat medicina.

Am o fiică care posedă facultăţi telepatice (sunt, de acum, şi eu sigur că va fi o fetiţă); dar, va fi, oare, la fel şi după naştere? iar eu, eu cum va trebui să mă port cu ceilalţi?

Dar, deocamdată, nu este cazul să-mi fac probleme de acest gen. Pentru că am o problemă mult mai urgentă; Gianna a fost operată la inimă; şi, în pofida tuturor lucrurilor potrivnice, s-a făcut bine; drept pentru care fetiţa a socotit că este momentul să se nască.

Şi mă gândesc, aşa, că după o sarcină de aproape şaisprezece luni nu am mai fi putut aştepta. Sunt lucruri pe care – uneori – e foarte greu să le ascunzi.

Între timp am căzut *cu toţii* de acord asupra numelui; ei bine, fiica noastră se va chema

VA-LENTINA[4]

(2 aprilie 1965 – 28 septembrie 1967)

[4] Posibil joc de cuvinte: Va = mergi; şi – forţat, puţin, sensul – *lentina* = încetişor, deci, mergi încetişor / nu te grăbi (n. tr.).

Unde

„Sute şi mii de actori – mai mici sau mai mari – părtaşi ai războiului şi ai evenimentelor care au făcut să izbucnească războiul şi-au publicat memoriile, precum şi cugetările; şi citindu-le, citind toate acestea, ei bine, toate acestea ne-au dezvăluit ceva; şi anume, de cât de puţin ar fi fost nevoie – de la caz la caz – ca să se întâmple ceva – şi măreţ şi solemn sau să nu se întâmple; de cât de puţin a fost nevoie ca, în decursul atâtor mii şi mii de întâmplări, Istoria să-şi schimbe – în întregime – cursul. După care a te afla – şi a te ploconi – în faţa Faptului împlinit sunt lucruri care par a fi destul de dificile şi de caraghioase.”

Adriano Tilgher

UNDE? – adverb de loc – este cea de a treia întrebare. Se referă, aceasta, la o deplasare în spaţiu; totul se petrece într-o lume care nu mai este a noastră, care seamănă, vag, cu a noastră, aşa, ca decor, nu şi în ceea ce priveşte punctele de reper – cele mai importante – politice, ideologice, culturale. Am adunat aici povestirile care – în sens larg – pot fi definite drept „fantapolitice”.

Recitindu-le, astăzi, mi se pare că au două caracteristici: poartă dată şi sunt reacţionare.

Poartă dată, da, pentru că ele – asemenea tuturor celorlalte scrieri de genul fantapolitic (mai mult decât cele utopice şi antiutopice) fie ele italieneşti fie străine – sunt legate – în foarte mare măsură – de momentul în care au fost scrise, de momentul politic şi de polemicile ideologice iscate de acel moment politic. Iată, deci, discuţia care se referea la convingerea făcută pe ascuns, prin mass-media; statutul Bisericii în Italia şi eventualitatea izbânzii în alegeri a comuniştilor; problema, de notorietate mondială, a conflictului ideologic (şi de aceea mai mult decât ideologic) dintre China şi Uniunea Sovietică; gluma cu „destinderea” şi cu „coexistenţa paşnica”; introducerea în Italia a planificării economice, cu consecinţele de rigoare; şi aşa mai departe. Asta e „fantapolitica” pentru că ea, de obicei, nu anticipează, din fericire, realitatea; ci ea se conformează realităţii, consecvent şi logic; dar este, în acelaşi timp, cea care

pândeşte starea de spirit, o preocupare care se exteriorizează, se exorcizează. Ceea ce este valabil pentru aceste scrieri, ca şi pentru marile opere ale genului. O dată depăşit momentul-cheie, momentul de vârf, ele rămân drept documente-mărturii ale unei situaţii personale, naţionale sau internaţionale.

Sunt, apoi, povestiri reacţionare; în sensul etimologic al cuvântului. Mi s-a cerut (hai să-i spunem, mai bine, am fost împins de la spate) să le scriu pentru a reacţiona la o situaţie nu numai generală (cum am mai spus-o) ci şi particulară; şi am publicat în revista lunară „Galassia”, în 1962-65, povestiri cu conţinut de alt sens, ca: *Drept de vot; Cine l-a ucis pe măcăleandru? Vânătoare de porumbei; Ucenicul vrăjitor; Ghetoul din Milano; Te-ai făcut neagră.* De ce, adică, îmi spuneam – ne spuneam – de ce să nu dăm o replică acestei fantapolitici de „stânga”; de ce, adică, să nu-i punem în faţă una de „dreapta”? De ce să nu răspundem, să nu reacţionăm, să dovedim că nu gândim la fel, cu toţii, că lucrurile pot dă fie observate printr-o prismă cu totul deosebită; pentru că toţi sunt legaţi de căruţa ideologică ce pare să domine din simplul motiv că dispune de mai multe megafoane?

Acele povestiri stârneau ceva, se făceau, deci, simţite, ca şi articolele publicate în revista *Dincolo de Cer* şi în câteva *fanzines* – aproape în acelaşi timp – aşa, ca un fel de replică la acele prefeţe de cărţi, la acele prezentări ale revistelor care interpretau unele romane şi povestiri într-o viziune politică de stânga – marxistă – sau care includeau în acestea elemente politice contingente în chip de confruntare negativă, publicate, deci, în *Galassia* şi *Futuria* şi în volumele colecţiei Science Fiction Book Club. De ce să acorzi spaţiu unei singure voci care avea pretenţia de a prezenta adevărul absolut şi de necontestat în termeni de adevărat terorism ideologic?

Iată, aşadar, aceste povestiri care, ca atâtea altele mai interesante mi se par a fi un „memento”, o punere în gardă împotriva anumitor pericole care încă mai ameninţă. Aceste povestiri sunt dispuse într-o ordine cât de cât „logica”…

Povestirea *Convingători pe ascuns,* care se aseamănă cu cele ale lui Vance Packard, este singura scrisă în colaborare cu prietenul Luigi de Pacalis care, deşi nu avea aceleaşi idei ca ale mele, avea, totuşi, preocupări asemănătoare pe un registru instrumental şi pervers al mass-mediei.

Povestirea *Petrus Romanus,* în schimb, a fost scrisă în anii 1963-1964 împreună cu Piero Prosperi care în acea vreme gândea, mai mult sau mai puţin, la fel ca mine, dar care mai târziu a trecut pe alte poziţii. Ne înţelegeam atât de bine, încât am plănuit împreună (şi am şi scris primele capitole) un roman care voia să înfăţişeze o Italie şi o Romă ce abia ieşiseră din cel de al doilea război mondial şi erau înjumătăţite, cum sunt astăzi Germania şi Berlinul. Bineînţeles că n-am mai făcut apoi nimic. Dată fiind lungimea sa, povestirea *Petrus Romanus* a fost publicată în formă redusă de un săptămânal politic sub titlul *Ultimul papă* şi apoi în întregime de o revistă de amatori obţinând, pe merit, premiul pentru cea mai bună povestire apărută în *fanzines,* în 1967. Ar fi trebuit să apară în 1970, în numărul 155 (efectiv) al revistei *Dincolo de Cer,* la care lucram pe atunci în cadrul secţiei de proză narativă, dar revista fu nevoită să-şi tragă obloanele; îmi rămân drept amintire cele două desene făcute de Massimo Jacoponi, care nu mai fură niciodată publicate. Povestirea văzu însă lumina tiparului doi ani mai târziu în cadrul celei de a treia antologii co-îngrijită pentru *Galassia,* acea *Fanța-Italia* astăzi repudiată de alţi specialişti pentru că este „contaminată de o puternică ambiguitate ideologica (nu într-o singură direcţie – de stânga! — din acest punct de vedere…).

Preludiu este un capitol – rescris în întregime – al unui roman-catastrofă (acest gen de povestiri m-a vrăjit dintotdeauna), povestire pe care începusem s-o aştern pe hârtie împreună cu Sebastiano Fusco, pe la începutul studenţiei, în 1963, când – după cum se ştie – ai ceva mai mult timp la dispoziţie, dar care, în scurt timp, se împotmoli (aceeaşi soartă o avu şi o povestire astronomico-umoristică „à la Sheckley”); eram mai curând înclinaţi să scriem articole şi eseuri decât proză narativă – se vede treaba – dat fiind că în următorii douăzeci de ani tot aşa ceva aveam să scriem. Protagonistul ar fi trebuit să străbată o întreagă Italie, distrusă de război, până la Taranto şi apoi până la Roma.

Povestirea *Diagrama* (sau *Omul cu Diagrama,* cum o intitulasem iniţial) se inspiră, clar, din *The Year of the Jackpot* a lui Robert Heinlein – căruia îi şi este dedicată – şi încearcă să insereze acea problematică specifică într-un context italienesc. I-am expediat un exemplar din revistă scriitorului american,

care – după ce-l dădu la tradus (mi se pare că soţiei sale) – îmi răspunse mulţumindu-mi şi felicitându-mă...

Omul Programat este o satiră, destul de amară, a modei care abia începuse atunci şi se manifesta, aceea a planificării economice (vajnic susţinător al acesteia fiind Ugo la Malfa), o satiră inserată într-un context antiutopic. Nu lipsesc din ea referiri şi personaje din literatura ştiinţifico-fantastică italiană. Scrisă pentru *Interplanet,* nu i se păru potrivită lui Sandro Sandrelli, pentru că satira mea era prea directă; preferă să republice *Poveste de Crăciun.* Povestirea apăru după câţiva ani în *Dincolo de Cer* şi apăru apoi, în franceză, într-o revistă a unuia dintre prietenii noştri de peste Alpi, cu care eram pe atunci în strânsă legătură, Jean Pierre Pontana.

Studium Urbis Roboticum şi *Alegeri 3000* sunt povestiri gen *divertissement,* ceva mai deosebite. Fuseseră scrise împreună cu alte patru sau cinci, prea specifice şi astăzi de neînţeles, pentru o revistă politico-goliardică *Universita 70,* cu scopul mărturisit de a „zeflemisi” atmosfera aceea care domnea în Universitatea romană pe la jumătatea Anilor Şaizeci. Nu pot să mă abţin de la a nu nota că prima povestire ironizează o anumită „filosofie a studiului”, tipică acelei perioade, care ţinu până prin anii Şaizeci şi opt. Mi se pare că povestirea anticipează acele „fasturi”, consecinţele – evidente – şi „refluxul” care urmă. Se vede treaba că simptomele pluteau prin aer... Cea de a doua povestire ia peste picior o anumită parte a studenţimii şi anumite grupări politice potrivnice acelor inutili „scârţa-scârţa pe hârtie” – studenţii; ei bine, în spatele unor anumite sigle şi lozinci – pomenite în text – se ascundeau nişte foarte caracteristice „partiduleţe” cărora le-am veştejit năravurile.

Convingători pe ascuns

Bărbatul acela era mic de statură, puţin adus de spate, cu mustăţi sure; avea mâini nervoase care se mişcau tot timpul, cum se mişcau şi pupilele sale spălăcite sub ochelarii aceia cu lentile groase şi rame de bagă; în lumina felinarelor umbra sa se lungea, se prelungea. Cu mâinile în buzunar intră pe uşa aceea mare a blocului, schiţă un gest de salut în direcţia portarului, străbătu cu paşi hotărâţi vasta şi mizera curte interioară spre

care priveau ochii aceia strălucitori ai zecilor şi zecilor de ferestre şi în care unduiau acele nenumărate pete alburii – rufărie pusă la uscat.

Blocul acela era imens, apăsător, întunecat; una dintre toate acele oribile creaţii ale arhitecturii regimului; tencuiala de pe ziduri se scorojise, acoperişul era plin de funingine, totul dădea o impresie de degradare, de mizerie. Totuşi, chiria acolo era destul de mică şi acel lucru fusese argumentul hotărâtor când se pusese problema găsirii unei locuinţe după ce obţinuse de lucru în acel oraş – un post de electrician la Televiziune. Acum, omul terminase lucrul şi se îndrepta spre casă.

Pătrunse pe una din acele patru mari uşi situate în colţurile curţii interioare şi începu să urce încet treptele – care i se păreau a fi multe, prea multe – lui, care locuia la etajul al şaselea. Despre lift, nici pomeneală; era stricat de luni de zile şi nimeni nu se sinchisea de treaba aceea. Scara era cufundată în întuneric şi murdară; pereţii erau zgâriaţi şi umezi, iar în aer plutea obişnuitul iz de mâncare şi de gunoaie depozitate în găleţi, în faţa uşilor.

Urcând scările, bărbatul bolborosea ceva, din când în când; se oprea la fiecare palier pentru a-şi trage răsuflarea şi apropiindu-se de fereastra care dădea spre curtea interioară murmura, îşi şoptea lui însuşi ceva: Proştilor, n-aţi priceput nimic. Mai urcă apoi – gâfâind şi bolborosind – un alt şir de trepte şi mai scoase o frază, aşa printre dinţi: Mâncaţi, ghiftuiţi-vă şi între timp *ăia* vă mănâncă sufletul. Şi dădu din cap, adăugând: Ce treabă urâtă, ce încurcătură…

Apoi reîncepea să urce scările gâfâind, pufăind şi văicărindu-se că-l dureau tâmplele, îi zvâcneau la cel mai mic efort, cine mai ştia de ce. În sfârşit, introduse cheia în broască; deschise uşa şi o închise la loc cu o bufnitură.

Auzind obişnuitul zgomot, soţia sa – o femeie palidă şi slabă care purta un ditamai şorţ roşu – se ivi în antreu pentru a-l saluta şi îndată ce-l văzu înţelese că soţul ei nu prea era în apele sale, dat fiind că situaţia aceea se prelungea de mai multă vreme; scoase un suspin printre dinţi şi-i spuse apoi:

— Grăbeşte-te, te rog, Pietro, masa e gata.

Bărbatul dădu din cap în semn de aprobare şi după câteva secunde se afla aşezat la masa, mică şi curată, pregătită pentru două persoane. Pe masă se afla un castron cu ciorbă fierbinte,

una din mâncărurile lui preferate.

Camera, scăldată într-o lumină firavă, gălbuie – care făcea ca totul să pară melancolic – era cufundată în linişte; era o încăpere primitoare, într-un fel, dar în seara aceea părea a fi bântuită de fantome, pentru că domnea acolo o atmosferă greu de suportat, apăsătoare.

Lui Pietro nu-i era foame; îşi rezemă capul de un braţ – ca şi cum ar fi fost prea greu, plin de atâtea gânduri cum era; aci mesteca, obosit, cu lingura în ciorbă, aci se juca, fără chef, cu solniţa. Maria, soţia, îl urmărea din ochi, îngrijorată, se uita la acele riduri care se adânciseră, parcă, şi mai mult, la acea faţă care părea tot mai scofâlcită, la părul tot mai rar şi mai cărunt de la o vreme.

Nu ştia nimic, pentru că nu avea obiceiul să-l întrebe pe soţul ei nimic dacă el nu-i spunea; se frământa între timiditatea ei înnăscută şi îngrijorarea, teama nelămurită provocate de indispoziţia soţului ei. În cele din urmă, după o tăcere lungă şi apăsătoare, îşi luă inima în dinţi şi-l întrebă, pe nerăsuflate:

— Dar ce ai, ce ţi s-a întâmplat?

Bărbatul ridică dintr-o dată capul, ca şi cum ar fi fost surprins la auzul acelei voci; clipi de câteva ori din pleoape şi-i răspunse evaziv:

— Nimic, nu-i nimic, nu-ţi face griji.

În alte împrejurări – cum se întâmplase de mai multe ori – doamna Maria ar fi renunţat să-l mai întrebe, dar în împrejurarea aceea deosebită simţea că nu putea să lase lucrurile baltă din moment ce tot avusese curajul să-l ia la întrebări; astfel că insistă, cu multă prudenţă, şi în cele din urmă soţul, după mai multe refuzuri, acceptă să vorbească.

— La drept vorbind – începu el – îmi voi da, probabil, seama că nu e nimic adevărat… E o poveste gogonată, un subiect de desene glumeţe, de roman de aventuri. Şi, fericit că a scăpat de un secret care-l apăsa prea tare, începu să povestească.

Se întâmplase în timpul filmărilor unui spectacol de varietăţi care trebuia să fie transmis prin *ampex;* Pietro îşi dăduse seama de faptul că în studio se afla un aparat pe care nu-l mai văzuse niciodată, ceva straniu care semăna mai curând cu o cameră de luat vederi decât cu o telecameră, dar un aparat mult mai complex şi mai mare decât cele două. Era absorbit de munca

lui; se afla aproape de cabina de comandă, la câţiva metri de la sol, în dreapta scenei şi cu siguranţă că n-ar fi dat prea mare importanţă acelui lucru dacă n-ar fi observat că atât cel ce conducea carul cât şi operatorul ce mânuia acel aparat îi erau cu totul necunoscuţi lui, care se lăuda mai tot timpul că-i cunoştea, personal, pe toţi tehnicienii din studiourile de televiziune.

Lumina aceea crudă şi violentă a reflectoarelor scotea în evidenţă forma neobişnuită, masivă, a aparatului şi pe cei doi bărbaţi – care se tot învârteau în jurul lui – bărbaţi care aveau nişte feţe aspre, cu trăsături bine definite şi nişte buze subţiri. Îşi vedeau de treaba lor, nimic altceva; şi la sfârşitul filmării, fără să scoată o vorbă şi fără să aştepte vreo dispoziţie, plecară luând cu ei aparatul. Pietro se gândi că cei doi puteau fi, la urma urmelor, doi nou veniţi, transferaţi, poate, acolo din cine ştie ce oraş; nu se mai gândi la ei până la sfârşitul săptămânii următoare, când îi întâlni din nou într-un studio în care se pregătea filmarea unei comedii poliţiste, un serial.

Cei doi meştereau ceva pe lângă aparatul lor în aşteptarea reluării filmărilor şi, cum mai erau câteva minute până atunci, Pietro, deranjat că, iată, avea lacune în a cunoaşte personalul şi aparatura, se apropie de cei doi cu faţa toată numai zâmbet. Plin de curiozitate spera să reuşească să priceapă la ce anume folosea acel ciudat aparat dorind să schimbe câteva vorbe cu acei bărbaţi; dar de-abia se apropiase la câţiva paşi de ei când o privire aspră a unuia din cei doi îl făcu să renunţe la planul său. De altfel, chiar în acel moment se dăduse semnalul reluării filmărilor.

Electricianul, jignit de atitudinea celor doi, se întoarse la locul său. În timp ce urca scăriţa care ducea pe platoul de deasupra schelei aruncă maşinal o privire asupra cabinei regiei; şi astfel văzu, pentru prima oară, pe acel straniu omuleţ, îmbrăcat în întregime în cenuşiu, care stătea în picioare lângă regizor. Judecând după atitudinea plină de deferenţă a acestuia din urmă tipul acela trebuia să fie, cu siguranţă, vreun înalt funcţionar, unul din aceia care-şi bagă nasul peste tot, mai ales în treburi în care nu se pricep câtuşi de puţin, vrând să arate tuturor cât sunt ei de competenţi.

Pietro se întoarse la lucrul său compătimindu-l pe bietul regizor. Când se terminară filmările şi cei doi tehnicieni duseră

cu ei aparatul acela, Pietro nu putu rezista tentaţiei, tentaţiei aceleia puţin copilăreşti de a-i urmări pentru a încerca, încă o dată, să afle cam ce anume învârteau ei pe acolo.

După un traseu lung şi întortocheat, care trecea prin studiouri pustii, coridoare şi magazii, cei doi ajunseră, în sfârşit, într-o aripă îndepărtată, mai retrasă, a clădirii şi acolo intrară, aproape pe furiş, într-o încăpere anonimă fără nicio tăbliţă pe uşă. Lăsară acolo „aparatul”, încuiară uşa şi se îndepărtară şuşotind între ei.

În timp ce asculta ceea ce îi spunea bărbatul ei, femeia încerca să se gândească. Îl vedea în faţa ei; cu obrajii traşi, gesticulând nervos, vorbind agitat. Să fi fost cumva bolnav? Era oare cu putinţă ca un aparat şi doi bărbaţi neciopliţi să-l aducă pe Pietro al ei în halul acela?

Profitând de o pauză în relatarea lui, îl întrebă:

— Dar de ce pui, chiar aşa, totul la inimă? — scuză-mă.

— Nu pricepi – răspunse el pe un ton obosit; ţi-am spus că cei doi plecară de acolo vorbind între ei, dar nu înţelegeam nicio boabă din ceea ce spuneau şi ştii de ce? Pentru că nu vorbeau italieneşte.

Maria era puţin tulburată, dar nu vru s-o arate.

— Bine şi ce înseamnă asta? Vor fi fost doi tehnicieni trimişi acolo de firma care a construit aparatul. Nu, nu mi se pare deloc că ar fi cazul să te omori cu firea pentru atâta lucru.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că aşa îmi spusesem şi eu atunci – răspunse Pietro. Dar, nu ţi se pare ciudat faptul că nici unui tehnician italian nu i s-a permis să se apropie de aparatul acela? Şi încă n-am terminat. În ultimele două luni am fost cu ochii în patru şi am observat diverse chestii interesante. Mai întâi că aparatul intră în funcţiune la intervale regulate, numai în timpul spectacolelor foarte populare, urmărite cu interes şi numai când acolo se află regizorul acela, numai el, care acum se pare că are mult mai mult de lucru decât înainte. Apoi, în al doilea rând, din cabina regiei nu lipseşte niciodată bărbatul acela ciudat îmbrăcat în gri. Mi se pare că trebuie dată la o parte presupunerea că ar fi vreun ştab dat fiind că se ţine – el şi numai el – cu atâta insistenţă de regizor, de două luni de zile. În al treilea şi ultimul rând, am descoperit, din întâmplare, săptămâna trecută, că acel regizor este singurul dintre toţi angajaţii Televiziunii care vorbeşte, la perfecţie, limba rusă şi

că, nu cu mult timp în urmă, a fost la Moscova pentru a pregăti acolo o anchetă filmată. Oare asta nu-ţi spune nimic?

Maria nu mai încerca să-şi ascundă teama aceea nelămurită; simţea o durere, ca şi cum stomacul i-ar fi fost strâns cu un cleşte. Ea nu prea se pricepea la sforăriile acelea politice şi n-o interesase niciodată tot ceea ce era legat de acele lucruri; dar ştia cam ce gândea Pietro. Cum adică, un complot, o conjuraţie sau ceva de acel gen şi tocmai în Italia şi tocmai la Televiziune, unde nu se face altceva decât să se cânte – din gură şi din instrumente – şi unde balerinele erau, întotdeauna, cât se poate de îmbrăcate, pentru a nu deranja pe cine ştie ce persoană pudică şi unde comicii erau constrânşi – de cenzura aceea atât de severă – să facă cele mai stupide şi plictisitoare bancuri? Era o nebunie; şi, totuşi, simţea ea – ca soţie şi femeie – că bărbatul ei nu minţea, n-avea niciun motiv să mintă.

Când primele bănuieli în legătură cu natura acelor stranii maşinaţii se cuibăriră în mintea sa, Pietro începu să efectueze – cu mare grijă – cercetări, mai întâi printre colegi; dar trebui să se lase păgubaş şi încă destul de repede. Se părea că niciunul nu văzuse şi nu auzise nimic deosebit; nu se vorbea decât de fotbal, de bani, de femei, de bârfe din lumea artistică care gravita în jurul Televiziunii şi de mii de alte neghiobii. Mă rog, lucruri obişnuite, cele dintotdeauna; dar nimic, nimic despre acel „aparat” sau despre acei tehnicieni ciudaţi care se învârteau în jurul lui; se părea că nimeni nu-i văzuse şi nici nu-i auzise vreodată.

Reflectând mult asupra acelui subiect, Pietro consideră că acel aparat trebuise – într-un fel sau altul – cumpărat şi că suma cu care fusese achiziţionat trebuia să figureze pe undeva, prin vreun registru; iar în dreptul sumei respective trebuia să fie menţionat – lucru foarte important – şi la ce anume folosea acel „aparat”. Astfel că în zilele următoare, în timpul său liber, Pietro începu să se ducă – sub diverse pretexte, mai mult sau mai puţin plauzibile – pe la Contabilitate, pe la arhive şi cu complicitatea unui vechi prieten al său, funcţionar în acele birouri – căruia, nu-i spusese, bineînţeles, nimic – efectuă cercetări sistematice dar care nu duseră la nimic; nu găsi nici măcar o urmă de chitanţă, factură sau altceva de acel gen. Nimic.

Şi, totuşi, aparatul acela exista şi, cu siguranţă, că trebuia să folosească la ceva. Dar la ce anume? Nu putea să întrebe pe nimeni; şi ce ar fi putut născoci ca să se justifice? Trebuia s-o descopere de unul singur. Astfel că, străduindu-se să nu fie observat de cei doi tehnicieni, tupilându-se prin spatele schelelor în apropierea cabinei de comandă electrică – în aşa fel încât să nu fie văzut nici din cabina regiei – reuşi ca în timpul unei transmisii să deseneze pe o foaie de hârtie imaginea, cât mai precisă a aparatului, dimensiunile sale aproximative şi toate celelalte amănunte pe care reuşi să le observe. Apoi reîncepu cercetările prin bibliotecile specializate şi prin librăriile tehnice; o muncă grea şi plictisitoare dar care se dovedi până la urmă fructuoasă.

— Nu mai ştiu câte cărţi voi fi consultat şi câte reviste voi fi răsfoit; dar când, în cele din urmă, am dat peste o fotografie aproape aidoma desenului meu fu cât p-aci să mi se facă rău de emoţie.

Lui Pietro îi tremura vocea vorbind de acele lucruri; iar Maria tăcea, aşteptând să mai audă şi altceva.

— Pentru început nu mi-am dat seama ce fel de drăcovenie mai era şi aia şi nu am priceput nici după ce am citit ce scria acolo, în revistă, pentru că erau mulţi termeni tehnici foarte noi pe care nu-i cunoşteam încă şi mai erau şi cuvinte străine, dar până la urmă am reuşit să aflu; anume că era un „transmiţător de imagini subliminale”.

Văzu că Maria îşi încreţeşte fruntea, în semn că nu înţelegea; aşa că încercă să-i explice în cuvinte mai simple.

— Deci, în câteva cuvinte, este vorba de un aparat care proiectează pe ecran, amestecate cu alte imagini, nişte imagini deosebite – proiectate cu o iuţeală atât de mare, încât spectatorul aproape că nu-şi dă seama de ele – ei bine, şi acele imagini îi influenţează, puţin câte puţin, într-un fel sau altul, subconştientul.

Deşi îi explicase în termeni cât se poate de simpli, elementari, Pietro îşi dădu seama că soţia sa tot nu pricepuse mare lucru.

— Adică – pufăi el – în timp ce tu te uiţi la telejurnal sau la reclamele publicitare sau la cine ştie ce naiba vrei tu, cineva, mânuind acel aparat poate să te convingă că ţi-e foame, că ţi-e sete, că ţi-e somn, că trebuie să cumperi aia şi aia sau că trebuie să votezi cutare partid politic. Acum ai priceput? —

încheie el ajuns la capătul răbdării.

Da, pricepuse. Dar cum era cu putinţă să existe oameni atât de răi, atât de prefăcuţi? Cum se putea ca cineva să născocească un plan atât de mârşav şi atâtea lucruri pentru a se îmbogăţi şi a pune mâna pe putere? Poate că ea rămăsese o biată ignorantă, o femeie de la ţară, dar nu credea, nu voia să creadă că puteau exista oameni atât de nerespectuoşi şi de nepăsători faţă de alţii care să ajungă până acolo încât să-şi terfelească propriul lor suflet.

— Dar, chiar eşti sigur de toate astea? — îl întrebă pe omul ei cu vocea înăbuşită.

Bărbatul schiţă un zâmbet, un zâmbet obosit şi amar şi rosti: Acum, da; dar cu o săptămână în urmă, când ziaristul ăla mi-a pus aceeaşi întrebare, atunci nu eram încă…

După ce reflectase mai mult timp, Pietro hotărâse că cel mai bun lucru ar fi fost acela de a înştiinţa presa; drept pentru care se şi duse la redacţia unui mare cotidian şi ceru să vorbească cu cineva, cu un ziarist specializat în chestii de scandal.

Venise un bărbat, un tânăr solid cu un aer vioi, care-l ascultase cu luare aminte. În cele din urmă îi spusese că pentru a efectua o anchetă atât de primejdioasă era nevoie de probe. De dovezi foarte solide, altminteri ziarul său s-ar fi făcut de râs, asta în cel mai fericit caz; aşa că pentru acel moment nu era nimic de făcut. Dar Pietro insistase atât, încât până la sfârşit omul acela – mai mult pentru a-l linişti şi a se descotorosi de el şi nu pentru altceva – îi spusese că întrucât cunoştea el mai multe persoane sus-puse pe la Televiziune avea să facă nişte cercetări, dar aşa, neoficial, discret, pe cont propriu.

Bătrânul electrician se întorsese acasă cu coada între picioare, nicidecum convins şi nici liniştit, şi începură pentru el zile de aşteptare care i se păreau lungi, i se păreau a fi cele mai lungi zile din viaţa lui. Şi nu numai că devenise nervos, preocupat, iritabil, dar, din nefericire, stările acelea se manifestau şi în exterior; firea sa deschisă şi jovială datorită căreia câştigase prietenia şi stima colegilor şi a tehnicienilor, ei bine, firea aceea a sa se transformă până într-atât, încât îl făcu să devină extrem de arţăgos. Era de ajuns un lucru de nimic pentru a-l face să-şi sară din balamale aidoma unui arc; şi peste tot în munca lui, de zi cu zi, nu vedea decât greutăţi

nemaipomenite când, de fapt, nu erau decât lucruri normale, obişnuite.

— Noaptea, apoi, soţia lui observase foarte bine acest lucru, avea somnul agitat, poate că visa urât. I se întâmpla, adesea, să se trezească brusc şi bâlbâia ceva de neînţeles. Ajunsese până acolo încât se uita în jurul lui, bănuitor, să vadă dacă nu cumva este urmărit, spionat; iar colegii – care-şi dădeau seama de toate acestea – îl luau peste picior.

Apoi, în cele din urmă, se duse la ziaristul acela.

— Şi ce ţi-a spus? — îl întrebă Maria, neputându-şi ascunde curiozitatea şi îngrijorarea.

— Am fost un prost sperând, închipuindu-mi că ăla ar fi putut să facă ceva. Îmi spuse că eram unul din ăia, vizionarii; că vedeam peste tot numai comploturi comuniste, că eram un paranoic suferind de mania persecuţiei (chiar aşa a zis!) şi a mai zis şi altele, multe altele; în sfârşit, îmi spuse că acel aparat fantomatic, „violator de conştiinţe” nu era altceva decât o telecameră experimentală, o cameră de luat vederi în culori – aşa după cum bine o ştiau toţi cei care lucram în televiziune. Şi-mi mai spuse că acei misterioşi tehnicieni sovietici erau italieni get-beget, cel puţin aşa scria în buletinele lor de identitate. După care mă dădu pe uşă afară spunându-mi să nu mai dau pe acolo dacă n-am dovezi concrete.

Şi Pietro îşi sprijini, obosit, braţele de masă.

— Şi atunci – întrebă nevastă-sa – înseamnă că nu era nimic adevărat?

Bărbatul dădu din cap; avea o faţă trasă de tot şi ochii încercănaţi, ca ai unuia secătuit de puteri. Începu să vorbească cu o voce tremurătoare:

— Din păcate, totul era adevărat. Mai mult decât adevărat…

Ieşi din redacţia ziarului mergând cu paşi mari. Simţea în el ceva, aşa ca o mânie surdă şi neputincioasă. Dacă tipul acela încuiat voia dovezi, ei bine, le va avea! I le va da – chiar dacă va trebui să-şi piardă slujba – şi-l va sili să-şi ceară iertare.

Drept pentru care, a doua zi, electricianul nostru se strecură în acele încăperi în care se păstrau înregistrările spectacolelor şi începu să caute de zor vreun film în care să apară acel „aparat”; dar, spre marea lui surprindere, nu găsi nimic. Iar în arhive şi în cineteci, nici pomeneală de aşa ceva. Însemna că filmele erau

distruse imediat după ce erau programate în emisie…

Aceea era a nu ştia câta dovadă (din nefericire negativă) a faptului că în toată acea tărăşenie era ceva misterios; dar, întrucât ziaristul voia neapărat dovezi concrete, Pietro se hotărî să i le procure, cu orice preţ.

— A doua zi, cum ar fi azi dimineaţă, se înregistra spectacolul săptămânal care avea să fie transmis seara următoare, mâine seară cum ar veni; pe toată durata filmărilor trăgeam cu coada ochiului la cei doi care-şi făceau de lucru pe lângă aparatul lor; am aşteptat până ce au dus aparatul la locul lui; apoi, cu cheile potrivite – pe care mi le făcusem cu o zi mai înainte, după reproducerea în ceară – am deschis uşa şi m-am strecurat înăuntru. Nu prea era lumină acolo; dar nu-mi fu deloc greu să umblu la aparat şi să scot bobina aceea.

Încăperea era cufundată în întuneric – mai ales că nu avea nici ferestre – şi mirosea a stătut, a rânced. Domnea o linişte desăvârşită, ca şi cum lumea din afară ar fi fost foarte departe sau nici n-ar fi existat. Pietro era în culmea agitaţiei şi tremura tot strângând în mâini cutia aceea rotundă şi plată: era *dovada.*

Nu i se părea deloc ciudat că era atât de mică; şi nici nu se opri să se uite la ea, la calitatea înregistrării. Nu, nimic din toate acestea. Plimbă lumina lanternei sale de buzunar de jur-împrejurul încăperii în căutarea a ceva care să semene, cât de cât, cu un ecran care să-i permită să vadă ceea ce conţinea pelicula. Dar, nimic, nu era nimic acolo. Şi încăperea aceea era, totuşi, goală, pustie. Ceea ce îi convenea de minune. Şi, totuşi, exista un risc, acela că dacă ar fi rămas prea mult timp acolo l-ar fi dibuit. Îşi strecură în buzunar obiectul acela şi închise cu grijă uşa.

— Şi chiar n-ai văzut ce conţinea bobina aceea? îl întrebă, nerăbdătoare, soţia.

— Ba da, m-am uitat la ea, pentru câteva clipe, ce e drept, atunci când mă aflam în magazia aceea.

În timp ce rostea acele cuvinte, faţa lui Pietro se schimonosi, iar privirea îi deveni cea a unui animal hăituit.

— Am văzut, murmură el, şi aş fi dat totul să nu văd aşa ceva. Dumnezeule, cât aş fi dat să nu văd aşa ceva!

Îşi luă capul între mâini şi începu să plângă; şi Mariei îi fu dat

să-l vadă plângând pe omul ei pentru prima dată de când se luaseră.

— Dar, ce naiba e în blestemata aia de bobină, chiar nu se poate şti?! Ia s-o văd şi eu.

În liniştea aceea care domnea în casă se auzi, dintr-o dată, ceva, un fâşâit, care-i făcu să tresară. În pragul sufrageriei se ivise un omuleţ prăpădit – îmbrăcat într-un costum, de culoare gri, peste care îşi trăsese un impermeabil, descheiat – un omuleţ care zâmbea arătându-şi dinţii. Avea, însă, o privire aspră, crudă, inumană.

Cei doi se uitau la el – uimiţi – fără a îndrăzni să facă vreo mişcare; iar acei omuleţ – continuând să zâmbească (sau să rânjească?) – li se adresă pe un ton oarecum obosit:

— Vă rog, vă rog, spuse, aş dori să văd şi eu acea bobină.

Şi întinse spre Pietro o mână osoasă şi nervoasă, cu un gest hotărât, care nu admitea nicio împotrivire.

Electricianul simţea că s-a terminat cu el, gata; căuta din ochi o cale de scăpare pe care n-o putea găsi. Dar, cum să fugă? Şi încotro? Şi nici măcar nu avea puterea să se ridice de pe scaun.

— Dar, cum… reuşi să bâiguie; apoi, simţi cum i se pune un nod în gât care nu-i mai dădea voie să scoată nicio vorbă.

— Orice întrebare e de prisos – răspunse necunoscutul. În încăperea în care se afla aparatul – sala maşinilor, cum spuneţi voi – sunt celule fotoelectrice, pentru alarmă. Aşa încât nu ne-a fost greu să punem mâna pe dumneata. Credeai, cumva, că *Noi* ţineam acel obiect încuiat în camera aceea, doar aşa, de florile mărului? Mare prostie din partea dumitale. Când se fac planuri – aşa ca acela al nostru – se ia în considerare orice amănunt. Şi apoi, supraveghere desăvârşită. Apropo – și rânji – dumneata erai sub supraveghere de câteva luni de zile.

Surpriza – acea surpriză – nu mai era surpriză, chiar în ciuda acelei ultime dezvăluiri şi nici frica nu mai era frică; Pietro îşi dădea seama, ştia foarte bine, cum avea să se termine acea tărăşenie. Avu o izbucnire, îl apucară furiile.

— Şi mai scuteşte-mă de acest cretin accent slav! Nu poţi vorbi – fără accent – italieneşte, chiar nu?

Ochii bărbatului avură o străfulgerare; reîncepu să vorbească cu o voce care nu mai avea niciun fel de accent; dar vocea îi era aspră, metalică.

— Este adevărat, răspunse. *Noi* putem să ne exprimăm,

corect, în toate limbile Pământului; şi chiar şi în dialecte; asta face parte, de altfel, din jocul nostru. Agenţii noştri – care-şi desfăşoară activitatea în Occident – vorbesc cu accent străin. E un lucru indispensabil pentru a intra în sfera de atracţie, în reţeaua comunistă. Acel regizor al vostru – de exemplu – „racolat” este convins că serveşte cauza propagandistică a Moscovei. Şi izbucni în râs, un râs care-ţi îngheţa sângele în vine. Dar să nu vă faceţi probleme; nu e cazul; mulţi regizori ruşi sunt convinşi că lucrează pentru propaganda americană. Şi aşa se întâmplă aproape în toată lumea. Să te infiltrezi în cele două blocuri a fost o treabă destul de uşoară.

Maria se uita când la unul, când la altul, încercând să priceapă – cât de cât – ceva. Cine era, oare, acel bărbat? Şi ce voia de la ei? Ca şi cum i-ar fi captat gândurile soţiei, Pietro îl întrebă pe necunoscut:

— De unde vii?

— Chiar dacă ţi-aş spune-o, răspunse tipul acela, tot n-ai înţelege-o; dar, dacă chiar te interesează, află că venim de foarte departe, de mai departe decât ţi-ai putea închipui.

— Dar… *de ce?*

Vocea lui Pietro scârţâia precum o cretă pe tablă.

Străinul părea a fi plictisit.

— Dacă te-ai uitat, cumva, pe bobină, înseamnă că ştii deja. Întrebarea este, în acest sens, fără rost. Dar văd că pierdem timp preţios – adăugă el pe un ton mieros – şi zicând acelea, scoase din buzunar un mic tub metalic pe care îl îndreptă spre cei doi spunând:

— Te rog să-mi restitui bobina; n-aş vrea câtuşi de puţin ca în operaţiunea pe care o voi efectua imediat să fie distrusă. Şi peste câteva clipe, o ştiţi prea bine, începe transmisiunea.

În mintea lui Pietro se învălmăşeau o grămadă de gânduri. Nu mai ştia ce să facă. Îi dădu omuleţului cutia pe care o avea în buzunar, aşa, maşinal, în timp ce nevastă-sa – care abia atunci păru să-şi dea seama de ceea ce avea să se întâmple – izbucni în plâns.

— Vrea să ne omoare! — murmura ea printre lacrimi. Dar de ce vrea să ne omoare?

Soţul o cuprinse pe după umeri.

— Eu *ştiu* de ce – spuse – şi o *ştii* şi tu, întrucâtva. Suntem o stavilă în calea lor, a planurilor lor de… cucerire.

— Dar, Dumnezeule, ce conţine acel film?

— Pe acea peliculă, pe acel film – răspunse Pietro, simţind cum îi îngheaţă sângele în vine – se află înregistrat totul: cine sunt *Ei* şi ce vor *Ei* de la noi pământenii. Şi se mai arată acolo viitorul Omenirii noastre. Vor să ne pună în gardă – încetul cu încetul – să nu fim surprinşi de venirea lor. Dar noi suntem norocoşi; pentru noi s-a terminat totul de acum şi tu nu vei mai apuca să vezi toate acele lucruri groaznice cuprinse în acest film. Măcar de asta să te feresc. Şi-şi strânse în braţe, puternic, soţia. Se ştiau împreună de o viaţă şi tot împreună părăseau acea viaţă.

În tăcerea aceea desăvârşită, din acel tub ţâşni, unduind, o lumină albă care-i lovi pe amândoi deodată. Nu simţiră nimic, nicio durere. Pietro avea o privire mirată, iar Maria ochii holbaţi. Şi se prăbuşiră amândoi, îmbrăţişaţi, pe pardoseală, lângă masa pusă.

Ştire în ziare:

Misterioasa moarte a doi soţi

10 octombrie

Ieri dimineaţă, soţii Pietro şi Maria B. Au fost găsiţi – zăcând fără viaţă – de către portarul blocului în care locuiau. Medicul legist exclude ipoteza unei omucideri, ca şi pe cea a unei sinucideri, de altfel, deşi înclină să creadă că ar fi vorba de un atac cardiac – care i-a lovit pe amândoi, deodată – este, totuşi, de părere că un asemenea caz, chiar dacă nu este nou, este, oricum, foarte rar şi derutant. Poate că – este ipoteza avansată de noi – moartea neaşteptată a unuia din cei doi a provocat şi moartea celuilalt. Pietro B. Avea vârsta de 52 de ani şi era electrician la Televiziune, unde activitatea sa era apreciată în mod deosebit.

(1966)

Preludiu

Era o seară frumoasă, dar neobişnuit de răcoroasă pentru

acea lună de iulie chiar şi pentru acele meleaguri. Adia un vântişor care răspândea miresme în aer şi pătrundea prin cămaşă. Farul din Otranto sclipea din depărtare – făcea cu ochiul – cu insistenţa. Pe terasa aflată în semiîntuneric perechile dansau în ritmul unei muzici – ultimul strigăt. Se auzeau şoapte, pe ici pe colo.

Roberto stătea într-un colţ, rezemat de parapet; era cufundat în gânduri, când, simţi o mână pe umăr care-l făcu să tresară.

— Te gândeşti la drăguţa ta de departe sau la „grava” situaţie internaţională? îl întrebă ironic Toni.

— Şi la una şi la alta, dar de ce? răspunse Roberto înţepat.

— Mai bine te-ai duce să dansezi, ascultă-mă pe mine… Ia te uită câte fete aşteaptă să fie invitate! Şi vei vedea că până la urmă chinezii tăi cei răi se vor potoli!

— A, chiar! Tu, dragul meu Toni, eşti unul din ăia care cred în „coexistenţa paşnică” trâmbiţată de propaganda de la Beijing. Aşa cum credeai şi în ceea ce făceau ruşii mai înainte de a se război cu chinezii. Şi poate vei fi crezând şi…

— Ajunge, te rog! îl opri Toni ridicând mâinile în semn de predare. Când te dezlănţui tu – „dragul meu reacţionar” – nimeni nu te mai poate opri. Parcă ai fi o locomotivă politică. Dar, fii liniştit: chinezii se vor mulţumi doar cu ceea ce au…

— Cam puţin, nu? De la Berlin, până la graniţele cu Japonia şi cu india!

— Glumeţule! Dar dacă ai fi auzit ce a spus Wang în discursul ţinut cu ocazia Aniversării Reunificării Comuniste…

— Vrei să spui Aniversarea Victoriei Asupra Sovieticilor!

— Ascultă, Roberto – îl întrerupse Toni – cu tine nu se poate discuta; ai tendinţa să răstălmăceşti totul!

Roberto nu se putu abţine şi izbucni într-un râs zgomotos.

— Dat tocmai tu eşti acela care asculţi ce spune propaganda comunistă şi chineză! Nu-ţi dai seama că tu denaturezi adevărul?

— Cum eu! urlă celălalt, vânăt de mânie.

La auzul ţipetelor lor, câteva voci începură să protesteze, timid; apoi, mai tare:

— Pisălogilor!

— Lăsaţi-ne în pace, voi ăia doi!

— Căraţi-vă!

— Debitaţi-vă tâmpeniile în altă parte!

În acel moment, Roberto – care nu prea suporta situaţii de acel gen – îşi spuse că cel mai bun lucru ar fi fost să facă o plimbare, să se răcorească. Îi salută pe toţi şi plecă, spre bucuria perechilor acelora îmbrăţişate prin întuneric.

Vila din care plecase se afla puţin în afara satului. Drumul care ducea la ea era pustiu şi cufundat în întuneric; la acea oră oamenii fie că se întorseseră de pe la munca câmpului, fie că plecaseră la pescuit. Mergea cu paşi voiniceşti, în aerul răcoros al serii. Ajunse sub vechiul turn din secolul al XVI-lea – care servise odinioară ca punct de observaţie a mişcării piraţilor – ce se afla nu departe de casa lui. Se trase puţin înapoi şi se aşeză pe o piatră să-şi mai tragă sufletul.

Se uită de jur-împrejur. Una câte una casele acelea de pescari se cufundau în linişte şi întuneric. Luă de pe jos o pietricică şi începu să se joace maşinal cu ea, în timp ce gândurile îi zburau la întâmplările din acele ultime luni.

Vacanţa aceea fusese liniştită – se gândi – binevenită după oboseala examenelor, a examenului de diplomă şi a testelor pentru admiterea la Centrul Nuclear din Ispra. Dar nu visase el, oare, la acel ultim lucru o iarnă întreagă? şi scoase un suspin.

Era singur, fără Caria. Tatăl ei – ofiţer de marină – fusese transferat în portul militar din Taranto şi luase cu el şi familia; în afară de aceasta, mama Cariei era bolnavă, un motiv în plus s-o ţină pe logodnica lui departe. Şi el, care fusese aproape constrâns să vină acolo, să se închidă în acel sătuc din Apulia, la rudele lui. Iar acum se simţea singur cuc, mai singur ca niciodată.

Se ridică brusc, nervos. Se simţea, parcă, ceva în aer; ceva ce nu putea fi definit, o apăsare, o încordare. Copilării – îşi spuse – şi se aşeză din nou.

De mic copil fusese atras de bolta înstelată; uitându-se la ea, simţea ca un fel de alinare; ridică şi acum privirea spre cer în căutarea aştrilor care-i erau atât de familiari. Putea să rămână aşa, în contemplarea stelelor, timp îndelungat, fără a obosi niciun pic; dar de data aceasta nu-i venea de acolo obişnuita alinare, mângâiere; se simţea încordat, îngrijorat şi avea motive să fie; nu era vorba numai de griji personale – ca de exemplu Caria şi serviciul lui – ci mai erau şi altele; şi toţi care erau la curent cu realitatea politică mondială – şi nu erau din ăia care

să-şi plece urechea la propaganda adversă ca bietul Toni – aveau de ce să fie îngrijoraţi: situaţia evolua rapid spre o ruptură.

De la faimoasele crize ale Berlinului, din 1961-62, trecuseră de atunci mai bine de douăzeci de ani, situaţia politică mondială nu înregistrase nicio destindere; dimpotrivă, urmară alte şi alte crize, alte şi alte momente de încordare. Dacă în perioada divergenţelor ruso-americane nu izbucnise o conflagraţie – care să fi distrus totul – graţie fricii reciproce, ei bine, acum lucrurile se schimbaseră radical. Era perioada Pericolului Galben, care venea din acel Imperiu Oriental ce fierbea între graniţele sale în care nu mai încăpea.

Războiul din Februarie – când mai-marii de la Beijing, profitând de o criză, o slăbire a puterii forţelor comuniste occidentale, hotărâseră să-i lichideze pe toţi adversarii lor – nu dusese la nimic. Dar mai apoi, Wang aşteptase ca şefii Sovietelor să se strângă în şedinţă la Kremlin şi ordonase să fie lansată o bombă H „curată” asupra Moscovei; în acel fel Rusia rămăsese fără conducători, iar imperialismul chinez triumfase. Iar acum, mareea galbenă se întindea de la Marea Baltică până la strâmtoarea Behring şi încă nu se oprise între acele limite. Se repeta ceea ce se întâmplase cu Hitler şi cu democraţiile occidentale.

Acum probabilităţile izbucnirii unui conflict armat se măriseră considerabil. Dacă Rusiei îi fusese frică deşi avusese o atitudine arogantă, ei bine, Chinei nu-i era deloc frică; orientalii sunt fatalişti şi fataliştii nu se tem de moarte. Mai mult decât atât, erau nebuni fanatici şi aşa cum arabii invadară Occidentul sub deviza *Lumea este a lui Allah!* tot aşa chinezii se pregăteau de război şi deviza lor era *Lumea trebuie să fie comunistă!* În afară de aceasta, dat fiind numărul lor nemăsurat, precum şi faptul că descoperiseră şi fabricaseră bombele H – „curate” – nu mai aveau niciun fel de scrupul şi nici frică de o distrugere totală sau de urmările radiaţiilor.

Dar creşterea puterii chineze nu era singurul eveniment important din acei ultimi, haotici, ani. Statele Unite – sub conducerea fermă a preşedintelui Drake – profitaseră imediat de războiul chino-rus pentru a se debarasa – definitiv – de acel supărător buboi care era Cuba, ce le dăduse de furcă timp de

douăzeci de ani; şi nici China, nici Rusia nu se băgară. În acelaşi timp, americanii – având experienţa pierderilor din trecut, din Vietnam, Laos etc – se străduiră să-şi întărească forţele din Taiwan şi din Japonia care deveniră adevărate bastioane ale lor. În afară de aceasta, eliminară toate focarele comuniste pe care reuşiseră să pună mâna (Indonezia şi aşa mai departe).

Cu câţiva ani mai înainte, în momentele cruciale ale crizei trilaterale SUA-URSS-China, Commonwealth-ul se descompusese în mod deplorabil; India, renunţând la politica ambiguă de aşa-zisă neutralitate, se gândi că ar fi bine să se alieze cu puternica ei vecină pentru a căpăta ajutor în problema Caşmirului pe care reuşi, de altfel, să pună mâna. Imediat după încheierea conflictului, Europa, ameninţată de acum în mod direct de belicoasa Chină, care ajunsese până la Poarta Brandenburg, se închise în carapacea sa formând o Federaţie Europeană care avea o singură armată şi o singură economie dar guverne separate.

În Africa, situaţia era de-a dreptul haotică: nenumăratele stătuleţe existente aici – care nu ajunseseră încă la un grad de civilizaţie, hai să nu-i spunem matur, dar nici măcar suficient, deşi trecuseră ani mulţi de când obţinuseră independenţa – ei bine, acele stătuleţe erau influenţate de propaganda chineză care ajungea la ele trecând prin Egipt şi Algeria. Europenii dispăruseră cu toţii din continentul negru, fie pentru că erau goniţi fără milă, fie că plecau ei singuri pentru a fi departe de frământările intestine ale naţiunilor negre.

În America Latină, situaţia era şi mai încurcată. Mexicul şi alte ţări din centrul şi sudul continentului încercaseră să formeze – sub cele mai bune auspicii americane – o confederaţie după modelul celei europene; dar dorinţele de supremaţie ale Argentinei, Braziliei şi Statului Chile provocaseră o serie de lupte care încă nu se terminaseră.

Şi în timp ce în întreaga lume se înregistra acea uriaşă, înspăimântătoare înşiruire de conflicte şi de întâmplări haotice să vedem ce se întâmpla în italia. Ei bine, aici naţiunea se pregătea să sărbătorească cea de-a 40-a aniversare a Republicii în condiţiile cele mai dezastruoase cu putinţă: cu ani în urmă cedase – „din spirit democratic”– regiunea Alto Adige Austriei şi Oraşul Trieste Iugoslaviei. Guvernul la putere, cel de al 32-lea cabinet Negri era, practic, dirijat de social-comunişti. Cursul de

schimb era de 8500 lire pentru un dolar. Nu se putea şti ce deficite avea statul, pentru că acestea erau „secrete”, aşa le categorisea o lege specială.

Unele partide de opoziţie fuseseră dizolvate, din „motive de ordine publică”. Articolele 38, 40 şi 41 din Constituţie fuseseră abolite. În ceea ce priveşte politica externă, Italia ieşise din NATO, pentru că, „dată fiind situaţia internaţională, organizaţia nu-şi mai justifica existenţa”.

Cam aceea era situaţia în lume până în seara în care Roberto – şezând sub turn – contempla cerul senin de vară încercând să scape de starea aceea de nelinişte care-l cuprinsese aşa, dintr-o dată.

Trecuse cam un sfert de oră de când se aşezase. Privirea lui Roberto se pierdea acum undeva în depărtare, la linia orizontului care abia se mai zărea în întuneric. Nu se gândea la nimic în acel moment. Căuta, parcă, ceva cu privirea când, dintr-o dată, îi atrase atenţia o scânteiere roşcată, undeva în înaltul cerului; era un punct luminos care se deplasa rapid dinspre est înspre nord-vest.

Un meteor – se gândi Roberto, în timp ce se uita, vrăjit, la acel punct luminos. Dar cursa acelui punct luminos dură doar câteva secunde. *Prea mult pentru un corp ceresc!* Pe neaşteptate, punctul luminos păru că explodează ca un bolid şi se desfăcu în nenumărate jerbe de foc care se împrăştiară pe cerul nocturn.

Totul se petrecuse într-o linişte desăvârşită. Roberto privi, năucit, în jurul său; doar un câine vagabond trecea pe drumul acela plin de praf; el fusese, deci, singurul spectator. Aruncă instinctiv o privire la ceas: arăta exact 21 şi 15. Îşi ridică, din nou, faţa şi văzu că jerbele luminoase nu se mai răspândeau în linie dreaptă; descriau o linie curbă şi se îndreptau spre ţărm.

Se ridică brusc în picioare şi aruncă pietricica pe care o ţinea în mână urmărindu-i, gânditor, traiectoria. Îi trecu prin minte un gând – explicaţia acelui fenomen – care-l făcu să se cutremure. Alergă spre turn şi căţărându-se cu înfrigurare pe resturile treptelor acelea vechi ajunse în câteva clipe sus, în vârf.

De acolo putea să vadă marea şi o bună parte din câmpie. Se uită înspre coastele albaneze, dinspre care păreau să fi venit acei bolizi; dar degeaba, nu putea desluşi nimic din cauza

depărtării şi a nopţii. Ceva nu era în regulă. Pe toată porţiunea aceea de mare pe care putea s-o cuprindă cu privirea ar fi trebuit să se vadă luminile de la bărcile pescarilor care, la acea oră, trebuiau să se afle la lucru; dar pe apă nu era nimic. Şi doar putea vedea bine – nu era niciun pic de ceaţă – putea vedea bine, orice, pe marea aceea liniştită, până hăt-departe. În dreapta şi în stânga lui, de-a lungul coastei scânteiau, liniştite, luminile caselor din satele din depărtare. Mai departe se vedea, la intervale regulate, lumina farului de la Capul Otranto.

Peste tot domnea liniştea. Şi nimeni nu ştia nimic, pentru că nu exista niciun mijloc prin care să se poată afla ceva. După ieşirea Italiei din NATO, puţinele baze americane din acea zonă fuseseră evacuate, cu toate rachetele lor, cu radare, cu avioane, cu tot. Iar guvernul nu avea nici timp şi nici bani pentru a le înlocui; şi nici nu voia s-o facă.

Între timp, în spatele său jerbele acelea de foc ajunseseră până la limita orizontului. Înainte de a dispărea din câmpul său vizual, i se păru că rămăseseră nemişcate, ca şi cum ar fi avut o ezitare. Apoi dispărură.

Mai trecură câteva secunde apoi se văzură nişte fulgere albe, orbitoare; erau explozii nucleare; iar după alte câteva secunde se auziră şi bubuiturile, atenuate de distanţă. Suflul exploziilor care urmă, cam la un minut, îl sili să se prindă puternic de zid pentru a nu fi trântit pe spate.

Nu mai era în stare să gândească. Nu reuşea să rostească acel cumplit cuvânt. Nu ştia ce să facă. Se uită din nou spre cer, apoi spre orizont, apoi spre mare. Luna, care răsărise de puţin timp, lumina un spectacol fantomatic. Două submarine uriaşe, aflate într-un noian de spumă albă, păreau că aşteaptă un semnal. Chilele lor negre şi lucind de apă scânteiau sinistru în lumina palidă a lunii. Pe acele imense corpuri întunecate nu se vedea niciun semn care ar fi putut indica naţionalitatea lor. Puţin mai departe marea părea a se tulbura; apoi păru că se desfac nişte corole albe care, lăţindu-se şi învârtejindu-se, formau o masă lungă şi ameninţătoare. Se auzea ceva, aşa ca un gâlgâit îndepărtat şi adânc.

Inima lui Roberto bătea nebuneşte, iar mâna sa strângea convulsiv zidul acela ros de timp. După cele două văzu încă alte patru submarine, care ieşiră în acelaşi timp din apă, apoi încă şase; erau, într-adevăr, uriaşe; putea avea fiecare pe puţin

15.000 de tone. Şi apăreau mereu, altele şi altele.
După ce numără douăzeci de submarine, Roberto se dezlipi de zid şi se repezi pe scări în jos, mai-mai să-şi rupă gâtul.

— Vasăzică, dumneavoastră spuneţi că aţi văzut o farfurie zburătoare… spuse subofiţerul, privindu-l cu un aer îngâmfat pe tânărul care gâfâia după atâta alergătură până la postul de poliţie al satului. Sunteţi sigur că vă simţiţi… bine, domnule inginer Martini? Poate că v-aţi obosit prea mult în ultimele zile.
Roberto se aşeză pe fotoliul de culoare cenuşie. Îşi luă capul între mâini; dar nu reuşea să se concentreze, să lege gândurile; i se învârtejeau prin cap senzaţii şi sentimente indescriptibile. Ştia atât doar că pierde timpul degeaba, timp preţios; şi în vremea aceea cine ştie câte mii de persoane muriseră sau erau pe moarte.
— N-am pomenit nimic de farfurii zburătoare – spuse el aproape plângând. Ceea ce am văzut erau rachete! — urlă el apoi ridicându-se în picioare.
— Calmaţi-vă, ce naiba! Unde credeţi că vă aflaţi, într-un balamuc? Vă aflaţi în faţa unui om al legii, să nu uitaţi treaba aceasta!
Se prinse puternic cu mâinile de marginea biroului. Încercă să se liniştească. Dar cum să fii liniştit într-o asemenea situaţie?
Spuse:
— V-am mai spus şi că în larg se află submarine. Şi vor debarca şi oameni! Ce vă gândiţi să faceţi pentru a-i opri?
— Şi de ce să-i oprim? Probabil că este vorba de o aplicaţie, nimic altceva.
— Nimic altceva? Dar ce ştiţi dumneavoastră? Aplicaţii, ce fel de aplicaţii, ale cui? Aţi fost înştiinţaţi de acest lucru?
— Nu, dar…
— Şi atunci ce mai aşteptaţi? — prinse Roberto curaj văzând că celălalt ezita. N-aţi auzit explozia, n-aţi simţit suflul? E război, vă spun!
A izbucnit războiul! *Războiul!*
— Ei, domnule inginer, încetaţi, vă rog. Ce tot îi daţi cu războiul!
— Răspunse subofiţerul care-şi pierduse răbdarea. N-am primit nicio comunicare… spuse el arătând cu mâna spre staţia de radio recepţie acoperită de o perdea.

Şi văzând că Roberto nu se dădea bătut, voia să mai spună ceva, conchise, brusc:

— Bine şi admiţând că ar fi aşa cum spuneţi dumneavoastră, noi ce am putea face?

Roberto se uită la faţa aceea rubicondă care se afla de cealaltă parte a biroului; în lumina lămpii de birou, faţa aceea părea că se dilată, că se măreşte făcând ca bărbatul acela să pară şi mai gras decât era în realitate. Se gândi că, de fapt, omul acela avea dreptate; ce ar fi putut face cei cinci poliţişti, mari şi laţi, de care dispunea sătucul acela, cum ar fi putut ei opri o întreagă armată invadatoare? Singura soluţie era să se încerce anunţarea populaţiei, pentru ca aceasta să se poată salva. Dar cine l-ar fi crezut? Doar cei câţiva care văzuseră ceea ce văzuse şi el? Şi aceia, câţi să fi fost? Şi apoi, la ora aceea toţi stăteau pe la casele lor. Nu era nici chip şi nici timp de a se organiza ceva; şi atunci se gândi că era mai bine să-şi vadă de ale lui, să se ocupe de propria familie. La urma urmelor, făcuse tot ceea ce îi stătuse în putinţă.

— Să nu uitaţi că am încercat să vă pun în gardă – spuse el feţei acelea care continua să-l privească schiţând un zâmbet ironic. Întoarse spatele şi ieşi pe uşă, în grabă, fără a mai saluta.

Alerga prin tot satul care părea pustiu. Cele câteva felinare luminau slab – o lumină gălbuie – porţiuni de drum; paşii săi răsunau în liniştea aceea din jur. Şi în ritmul paşilor păreau că-i zboară şi gândurile prin cap, mii de gânduri chinuitoare. Şi-l mai chinuiau mii de întrebări confuze la care nu putea sau nu voia să răspundă. Avea, totuşi, un gând, un gând fix. Ce făcea, oare, Caria? Taranto era, doar, un obiectiv militar şi mai mult ca sigur că va fi fost atacat; ce se întâmplase, oare, cu ea? Şi cum ar fi putut să ajungă până la ea? Toate gândurile şi întrebările acelea îl făcură să alerge şi mai tare, deşi simţea o durere acută în şold.

La un moment dat se întoarse pentru a privi înapoi. În depărtare se vedeau luminile colorate de la vila din care plecase cu un secol în urmă, aşa i se părea. Acolo mai dansau încă. Şi Toni continua să viseze la a sa „coexistenţă paşnică”. Şi unii vor fi făcând dragoste. Încă nu ştiau nimic. Mai bine aşa, îşi spuse – în timp ce se apropia de mare – măi bine aşa; să nu ştie nimic, niciunul. I se păru că zăreşte o umbră pe terasa aceea

îndepărtată. Poate că fusese chiar Toni.

— Adio, visătorule! îi spuse.

Ajunse eu sufletul la gură pe faleză. În depărtare se vedeau bătrânul turn şi, la cincizeci de metri de acesta, casa lui în care se vedea lumină.

Îşi vor fi dat seama şi ei de ceva – se gândi şi începu să alerge şi mai tare, uitându-se îngrijorat la siluetele submarinelor din larg. Erau nemişcate; dar din pântecele lor întunecat ieşeau cu repeziciune amfibii încărcate cu oameni; unele dintre ele erau deja aproape de ţărm.

De acolo de unde se afla, văzu că pe porţiunea de plajă de dincolo de faleză se adunaseră o mulţime de oameni – curioşi şi inconştienţi – pentru a asista la operaţiunea de debarcare. Cine ştie cine îi anunţase pe oamenii aceia?! se gândi că ar fi trebuit să facă ceva; dar îşi dădu seama de faptul că locuinţa sa se afla destul de departe; şi ar fi trebuit să-i anunţe pe ai săi să plece departe, înainte de…

Dar nu apucă s-o facă.

Prima ambarcaţiune se izbi de ţărmul pietros, cu un scârţâit sinistru. Mulţimea – care până atunci şuşotise – amuţi. Din ambarcaţiune coborâră vreo douăzeci de oameni – mici de statură, în uniforme mimetice – înarmaţi până în dinţi. Pescarii încremeniseră; se strânseseră laolaltă, instinctiv, fără a şti ce să facă.

Soldaţii se răspândiră în evantai, în timp ce alte şi alte bărci şi amfibii se apropiau de ţărm şi alţi şi alţi luptători debarcau. Pe măsură ce debarcau se adăugau celor din primul eşalon. Scena aceea se desfăşura în linişte, chiar ca o aplicaţie. Liniştea era aproape desăvârşită, se auzea desluşit clipocitul valurilor care se spărgeau de chilele ambarcaţiunilor atingând uşor cizmele soldaţilor; se auzea până şi respiraţia, greoaie, gâfâindă, aproape simultană, a mulţimii aceleia.

În timp ce se întâmplau toate acestea, Roberto – care îşi încetinise, puţin câte puţin, alergarea – ajunsese la turn şi se afla la adăpostul masivei siluete a acestuia.

Când se adunară cam o sută de oameni pe plajă, un ofiţer dădu un ordin, într-o limbă necunoscută. Soldaţii apucară armele: ţevile puştilor mitralieră scânteiară ameninţător în lumina palidă a lunii. Grupul pescarilor începu să se agite nervos; erau cu toţii, evident, înspăimântaţi.

Apoi, pe neaşteptate, o femeie îşi pierdu controlul; o rupse la fugă urlând şi, imediat, ca la un semnal, toţi ceilalţi se luară după ea. După încă o secundă ofiţerul dădu un alt ordin; şi soldaţii, fără a ezita o clipă, începură să tragă. Pocniturile gloanţelor răsunară în noaptea, care cu o clipă mai înainte fusese liniştită, aşa cum sunt de obicei nopţile de vară. La urletele celor răniţi se adăugară ţipetele de durere ale celor care asistaseră la acea scenă privind de la ferestrele caselor lor. Roberto rămăsese împietrit, fără suflare, în spatele unui ieşind al turnului secular.

În timp ce oamenii se prăbuşeau, morţi – înroşind cu sângele lor stâncile – alţi şi alţi soldaţi năvăleau pe ţărm, pe ţărmul acela întunecos. Cam la o sută de metri în apă, se zăreau siluetele scunde ale tancurilor amfibii care înaintau împroşcând apa până hăt-departe. Răpăitul armelor automate umplea văzduhul şi urletele pescarilor aproape nu se mai auzeau, când Roberto – după ce-şi revenise din spaima aceea cumplită – îşi reluă fuga spre casă. Tuburile goale ale cartuşelor cădeau la pământ cu clinchet de clopoţei.

Între timp, la ţărm, soldaţii se încolonară la ordinul ofiţerului, iar şenilele tancurilor amfibii muşcară pietrele de pe fundul apei, lângă ţărm. Se desfăşurară, imediat, în semicerc şi deschiseră foc asupra caselor din sat.

Vila în care locuia Roberto se afla puţin mai la stânga, undeva în spatele plajei. După ce străbătu grădina strigându-şi, gâfâind, părinţii, tânărul ajunse sub arcada porţii. Tocmai se pregătea să deschidă poarta când o salvă de tun lovi în plin casa.

Văzu cum se prăbuşeşte arhitrava în spatele său şi i se păru că totul explodează de jur-împrejur. Şi mai văzu, cuprins de groază, cum milioane de omuleţi, omuleţi galbeni, – înarmaţi până în dinţi – invadau toată lumea. Şi văzu cum se prăbuşeşte tot ceea ce cunoscuse el şi iubise dintotdeauna.

Simţi o puternică lovitură în cap şi-şi pierdu cunoştinţa.

Începuse invazia.

(1963-1966)

Diagrama

lui R.A.H.

Zornăit de tacâmuri, clinchet de pahare. Zăngănit de vase, de farfurii. În sufragerie e linişte, nu vorbeşte, nimeni. Feţe încordate, crispate. Afară e întuneric, un întuneric care nu poate fi destrămat de slaba lumină a felinarelor. Pe stradă trec puţine maşini. Şi trecătorii sunt puţini. Oraşul, naţiunea, lumea întreagă sunt în aşteptare.

Şi în casa lui Giorgio Baldini – profesor de Statistică la Universitate – se aşteaptă. Dar cu stări de spirit diferite. Şi, dintr-o dată, încordarea se destramă.

— Dar, chiar nu vi se pare că este o exagerare? Părerea mea este că nu va fi război; nici sovieticii şi nici chinezii nu sunt atât de nebuni sau proşti încât să-l dorească, acest război, cu tot dinadinsul.

— Da, Ugo, nu sunt. Dar sunt, în schimb „imperialişti” (chiar dacă termenul ţi se pare contradictoriu) şi fanatici. Mai ales. Aşa că sunt în stare să pornească războiul.

— Giorgio, te rog – spuse Lina, soţia lui – te rog, nu vorbi aşa, mă faci să mor de frică.

Profesorul Baldini îşi şterse buzele cu şerveţelul, pufăi puţin, se uită la ceas, apoi la ai săi. Soţia lui se afla în pragul bucătăriei, cu farfuriile în mână. Ugo, fiul cel mai mare, mânca afişând o linişte mai mult sau mai puţin adevărată, dată de ideile sale „progresiste”. Stefania, nehotărâtă şi poate chiar mirată, nu ştia ce poziţie să adopte. Mario, mezinul, era prea mic pentru a-şi bate capul cu asemenea lucruri.

Ora ştirilor.

— Dă drumul televizorului, Lina, te rog…

Telejurnalul începuse deja; vocea crainicului se străduia să pară impersonală. Ştirile, mereu aceleaşi. Va da, sau nu, Kremlinul un ultimatum americanilor pentru invadarea Cubei? Va pune, oare, Kremlinul, în practică promisiunile, făcute cu ani în urmă, acelea de a apăra insula cu orice preţ? Fapt este că forţele armate americane sunt în stare de alarmă, iar cele ale NATO în stare de prealarmă.

— Dacă imperialiştii aceia de americani (acum, termenul este cât se poate de nimerit, dragă papă) nu s-ar fi amestecat în treburile interne ale altui stat…

— Ugo, te rog, termină cu frazele astea de gata. Dacă ai avea pe trupul tău un buboi, ce-ai face? Ai scăpa de el. Pe continentul

american există acea Cubă comunistă şi Statele Unite (după douăzeci de ani, aminteşte-ţi!) scapă de el, de acel buboi. Şi este firesc ca operaţia – făcută după atâta timp – să pară, sau chiar să fie, efectiv mai dureroasă.

— Uf, papă! exemplul pe care-l dai nu e pertinent şi…

— Ugo, te rog, nu-i răspunde urât lui papa – interveni Stefania.

— Femeile astea…

Atenţiune, ne parvine acum ştirea că trupele ţărilor membre ale Tratatului de la Varşovia sunt în stare de prealarmă, pentru a putea fi, în acest fel, „gata pregătite” – *după cum afirmă un comunicat oficial – „să respingă orice provocare din partea Occidentalilor aţâţători la războaie”. Ştirea a creat îngrijorare în rândurile guvernelor europene. La Palatul Farnesina, ministrul…*

Profesorul stinse televizorul.

— Aceşti nenorociţi ar trebui să vorbească mai puţin şi să facă mai multă treabă.

Ugo puse, încet, jos, furculiţa şi spuse pe un ton forţat calm:

— Tată, „nenorocit” eşti tu… Dacă ar fi să ne luăm după sfaturile tale…

Dar un pumn tras în masă îl făcu să amuţească.

— Lasă-mă să vorbesc şi nu mai debita prostii cu duiumul! şi acum ce faci, unde vrei să te duci?!

— Ies, mă duc la Luigi… Nu mai rămân nicio clipă aici.

— Ba n-o să pleci nicăieri; stai pe loc şi ascultă-mă.

Profesorul se ridică şi-l prinse de braţ.

— Şi ca să fie şi mai bine… Tu, Lina şi Mario pregătiţi-vă de plecare!

— Giorgio… nu cumva ai înnebunit?

— Ce… Ăsta e Ugo.

— Nu, să faci aşa cum ţi-am spus, Lina.

Apoi, întorcându-se spre mezin, care se uita fără să priceapă nimic:

— Tu, Mario, adu-mi plicul care se află în primul sertar de la biroul meu. Iar tu, Ugo, ascultă-mă; îţi voi explica de ce nu sunt nebun şi de ce nu vreau să te las să ieşi…

— Dar, n-ai spus că trebuie să plecăm?!

— …am vrut să spun că nu voiam să te las să ieşi, să pleci de unul singur.

Profesorul îşi şterse fruntea; era cald pentru acel început de

vară. Îşi şterse ochelarii aburiţi şi luă o înghiţitură de apă.

— Stefania, fii drăguţă…

— Da, tată…

— Du-te în camera mea şi ia tubul acela de carton care se află în spatele biroului. Ugo, tu, între timp strânge masa.

— Cum, eu? Să strâng eu masa?…

— Ţi-am spus să strângi masa, *te rog.* Nu vezi că maică-ta e ocupată cu făcutul valizelor?

Neţinând seama de şuşotelile în legătură cu „neaşteptata sa stare de nebunie, datorată, desigur, căldurii”, profesorul Baldini trecu în dormitor.

Lina, aşezată, plângea în tăcere, cu părul în ochi. Profesorul se apropie de ea, se aşeză şi-i cuprinse umerii cu braţul. În spatele lor, Mario – băiatul de zece ani – aşeza lucrurile în valiză după lista primită de la tatăl său.

— Draga mea, linişteşte-te, hai, te rog…

Lina se întoarse spre el fixându-l cu ochi mari şi-şi rezemă faţa umedă de lacrimi de pieptul lui.

— Giorgio, sărmanul meu Giorgio… comoara mea… bieţii de noi…

— Lina, ascultă-mă…

Şi-i ridică cu o mână bărbia. O privi în ochii înlăcrimaţi. Rămăsese aceeaşi, cu toate că trecuse de patruzeci de ani; trebuia s-o iei ca pe un copil.

Se uită la el şi ea, suspinând, clipind din pleoape şi strâmbând din nas exact aşa cum ar fi făcut o fetiţă înfricoşată.

— Aşa e mai bine. Acum ascultă-mă cu atenţie. Ţi-am spus eu, vreodată, ceva care să nu fi fost adevărat? Te-am minţit eu, oare, vreodată? Hai, răspunde-mi!

Lina scutură din cap.

— Bine! Te-am dezamăgit vreodată? Am făcut eu vreodată nebunii sau prostii? Nici măcar. Foarte bine. Atunci, vrei să ai încredere în mine şi de data aceasta? Poate pentru *ultima* oară? Este un lucru pe care ţi-l cer să-l faci fără a-ţi da explicaţii; îţi voi spune totul mai târziu, îţi promit. De acord?

— O, Giorgio! Eu, eu nu ştiu… Dar dacă o spui tu… Bine, bine… Eu, în sfârşit, voi face cum vrei tu… Totuşi – şi ochii i se umeziră din nou – totuşi nu înţeleg nimic! Ce e cu… călătoria aceasta? Eu…

— Draga mea, nu pune întrebări acum – şi-i puse un deget pe

buze. Toate la rândul lor, mai târziu, bine?

O sărută pe frunte şi rugând-o să ţină cont de ceea ce era notat pe listă, ieşi.

În sufragerie, Stefania şi Ugo se uitau la o coală mare de hârtie întinsă pe masă; era împărţită în pătrate mici şi străbătută, pe toată lungimea, de o linie frântă.

Se întoarse Baldini. Se aşeză şi spuse:

— Vă voi explica acum totul. Fiţi atenţi: tot ceea ce aveţi de întrebat lăsaţi pentru mai târziu; nu mă întrerupeţi, lăsaţi-mă să vorbesc. Deci, lucrurile stau cam aşa. Mi întâi şi mai întâi, eu n-am crezut niciodată în „coexistenţa paşnica”, în al doilea rând: sunt un expert în statistică; în al treilea rând: mi-a plăcut, dintotdeauna, literatura ştiinţifico-fantastică. Un moment, Ugo! Nu râde, lasă-mă să termin!… De când am început să predau la Universitate, am urmărit îndeaproape situaţia politică mondială şi am adunat tăieturi din ziare şi din reviste în legătură cu acest subiect. Apoi, într-o bună zi, citind câteva opere ale lui Robert Heinlein, îmi veniră în minte două idei: aceea de a reprezenta grafic, într-o diagramă, tensiunea mondială dintre Orient şi Occident; iar în ce constă cealaltă veţi vedea imediat.

— Dar, tată, chiar vorbeşti serios? — îl întrebă Ugo profitând de pauză. Spui că te bazezi pe ideile unui halucinat pentru a afirma că…

— Ajunge, Ugo! M-ai sâcâit destul cu întreruperile tale! Dacă mai scoţi o vorbă, te trimit la acel Luigino al tău să citiţi împreună acele delicioase poezii militante…

— Nu te enerva, tată, te rog, spuse Stefania, continuă, te ascultăm.

Profesorul Baldini scoase un suspin. Îşi trecu cu mâna prin păr şi continuă:

— Bine, atunci. Priviţi aici, şi arătă cu degetul linia aceea de pe hârtie. Această linie indică încordarea mondială; începe cu criza Berlinului, din 1948 – acolo, în jos – şi continuă, în zigzag, printre războaie şi conferinţe de pace, întâlniri în problema dezarmării şi crize politico-militare. Iată Coreea, Suezul, Libanul, Ungaria, Congoul, din nou Berlinul, Cuba, Vietnam, Indonezia, Argentina, Polonia, iar Berlinul, Luna şi aşa mai departe. În sfârşit, pentru un impuls în jos avem două contraimpulsuri în sus, în medie. Apoi, ajungem în zilele noastre! Da. Ia priviţi: pe

dreapta ordonatelor sunt marcate lunile şi anii. Unde se află punctul cel mai înalt de pe linia roşie? Iată-l: iunie 1976! Anul şi luna crizei.

Reacţiile celor doi copii fură diferite: Ugo se întinse pe spătarul – fotoliului râzând cu gura până la urechi; Stefania privea în jur înfricoşată.

— Dar… dar… bâigui, astăzi suntem în 30 mai!

— Da, da şi poimâine ar trebui să cadă în graţiosul tău căpşor, precum şi în acel ditamai dovleac care e capul tatălui tău, două simpatice bombiţe H!

O scatoalcă zdravănă, răsunătoare, care-i înroşi obrazul stâng, îl făcu pe băiat să tacă.

— Ăsta e un avans, idiotule! Sunt, încă, tatăl tău – până la proba contrarie – şi nu-ţi permit să mă insulţi!

— Tată… Ugo… vă rog… Să nu vă audă mama.

— Taci şi tu din gură, Stefania! Iar tu, filfizonule, nu mai spui nimic, acum?

Ugo nu mai spunea nimic, dar ochii săi aruncau flăcări. Profesorul Baldini privi în jur. În spatele său se auzeau forfoteala micului Mario şi şoaptele soţiei sale.

— Bine. Acum totul mi se pare clar, nu? Deci: potrivit diagramei mele, criza va începe peste două zile iar premizele – după cum aţi putut auzi – există. Mai mult chiar… şi dădu drumul televizorului.

… *precară. Suntem informaţi despre o întâlnire la nivel înalt – într-o localitate nenominalizată – dintre şefii Pentagonului, ai NATO, ai CENTO şi ai SEATO, cu participarea reprezentanţilor unei asociaţii în curs de constituire, HAMDA (High Atmosphere and Moon Association). Toate aceste evenimente din sferele înalte enervează lumea. Totuşi, toţi sunt siguri de faptul că nimeni nu va îndrăzni să facă pasul fatal şi…*

— După cum puteţi vedea, ne apropiem rapid de vârful Diagramei – reluă profesorul stingând aparatul. Trebuie să căutăm soluţia. O situaţie de acest gen este de neconceput pentru cine nu era oarecum pregătit. În Italia, aici unde am fost atât de prinşi în opera aceasta de „socializare”, nu s-a gândit nimeni la ea. Aşa cred. A fi vorbit de anumite lucruri era ceva de neînţeles; exista acea frică de cuvinte, frica de a nu fi acuzat de „alarmism” şi de altele şi mai rele. Aceasta în timp ce în celelalte ţări, chiar europene, ca Germania, Franţa şi Anglia, tot

ceea ce se putea face împotriva ameninţării nucleare – şi în favoarea populaţiei – fusese deja stabilit şi înfăptuit. Dar, v-aţi putea imagina cum că ar putea fi vorba aici, în Italia, în această climă „socială şi civila”, de aplicaţii antiatomice, de adăposturi, de echipe de salvare şi de decontaminare şi de alte alea, mă rog? Ei bine, eu da. Eu am ţinut cont de toate acestea. Da, eu, „nebunul” de profesor Baldini. Eu, „reacţionarul” Giorgio Baldini, da, eu. De aceea i-am spus mamei tale să ne pregătească de plecare. Drept pentru care – ca să fie totul clar – vom pleca. În noaptea asta. Adică, peste puţin timp.

— Ah… murmură Stefania, frecându-şi mâinile.

— Eu *nu* vin cu voi – explodă în cele din urmă Ugo. *Eu nu vin cu voi!* — urlă el ridicându-se în picioare şi gesticulând cu ochii injectaţi de sânge. Tu eşti *nebun!* Eşti nebun de-a binelea! Nimeni nu va porni niciun război! Nimeni; sau, poate, americanii… Dar, nu, n-o va face *nimeni!* Eşti un exaltat, asta eşti! Un maniac! Nu va vrea nimeni să compromită atâţia şi atâţia ani de coexistenţă paşnică, atâtea şi atâtea eforturi, atâtea rezultate ca să facă pe plac diagramei tale! Guvernul nostru nu putea să arunce chiar aşa, în vânt, banii poporului pentru…

— Ugo, ce tot spui?

Era Lina care apăruse în pragul camerei.

— Ugo, te rog, nu…

— E vorba de o chestiune de principiu! Da, chiar aşa…

— Bine, nu veni cu noi – spuse profesorul Baldini. Maşina ta va rămâne în garaj. Vei hotărî tu singur. Ciao.

— Dar… eu… Şi pe faţa aprinsă a băiatului apăru, pentru o clipă, şovăiala.

Automobilul gonea pe un drum de ţară; farurile, cu faza lungă, străpungeau întunericul, tăcut. Zumzetul motorului maşinii *Primula IV* era obişnuit, normal. Conducea Baldini; alături de el stătea soţia sa ţinând pe genunchi pe Mario care adormise. În spate, printre valize, se afla Stefania care se foia, pe jumătate adormită. Pe ferestrele deschise pătrundeau aerul nocturn, care răcorea feţele, şi, din când în când, lătrături de câini. Pe cer, o lună plină – foarte frumoasă – care umbrea cu a sa strălucire lumina stelelor.

— Cât e ceasul?

— Aproape două, dragule. O, Doamne, mă gândesc la Ugo… ce va fi făcând el. De ce, oare, l-am…

— Nu, nu noi l-am lăsat acasă: el a vrut să rămână, Lina, dragă, aminteşte-ţi. De altfel, e major. Nu-ţi face griji; şi dacă va vrea să vină după noi va putea oricând s-o facă: i-am lăsat un plic cu toate instrucţiunile necesare. Dacă va ajunge la timp…

Femeii i se puse, parcă, un nod în gât; se agăţă de braţul soţului ei.

— Fii atentă, fir-ar să fie!

— Scuză-mă, scuză-mă… Eu… noi… De ce spui „dacă va ajunge la timp”? Şi noi ce facem aici? Unde mergem? Ce se întâmplă? În vocea ei se simţea o notă de isterie abia stăpânită.

Profesorul Baldini consideră că, efectiv, sărmana femeie suportase multe, chiar prea multe şi că era cazul, momentul, să-i explice, deşi ar fi vrut s-o facă acolo, după ce vor fi ajuns. Aşa că, după ce-i explică pe scurt ceea ce explicase şi copiilor, îi ceru s-o trezească pe Stefania ca să poată asculta şi ea urmarea.

Între timp ajunseseră la o intersecţie. Maşina o coti la dreapta.

— Iată, mai sunt câţiva kilometri până în sat. Aici, în urmă cu patru ani, am cumpărat un petic de pământ şi o casă în afara zonei locuite. Şi între timp le-am aranjat potrivit exigenţelor noastre… viitoare. Da, dragă, adăugă văzând că Lina deschisese gura să spună şi ea ceva; da, aici veneam eu aproape în toate duminicile când îţi spuneam că mergeam la vânătoare cu prietenii. Nu voiam să-ţi spun adevărul pentru a nu te face să intri în panică. Adăpostul nostru a fost gata abia cu o lună în urmă. Din fericire nu ai văzut contul nostru de la bancă! E, în fond, ceva fără importanţă, deoarece, *după aceea,* banii nu vor mai folosi la nimic, nimănui. Din păcate n-am popularizat ideea mea, aşa cum aş fi vrut s-o fac. Numai cei care m-ar fi putut înţelege ar fi trebuit să afle. Dar dacă şi aceia vor fi făcut ca mine, asta nu mai ştiu. Atmosfera aceasta de descompunere morală şi intelectuală care de ani şi ani ne înconjoară a făcut ca reacţiile până şi a celor mai buni prieteni să fie încete şi imprevizibile; am constatat aceasta adeseori – conchise – cu un suspin profesorul.

— Papă, n-am înţeles încă tot.

— Micuţă Stefania, îmi placi pentru că eşti naivă spre

deosebire de şmecherul acela de frate al tău. Dacă-ţi voi mai spune că proiectul pentru construcţie l-am adus din Germania şi că numele său oficial este acela de „Centru Autosuficient pentru Supravieţuirea unui Nucleu Familial în Eventualitatea unui Război Termonuclear”, cred că vei fi înţeles, nu?

— O, tată şi ţie ţi-e teamă că… şi noi va trebui… o, nu…

— Giorgio, tu chiar ai intenţia să…

Profesorul Baldini zâmbi în sinea sa: of, femeile acelea ale sale. La fel de naive, împrăştiate, parcă ar trăi pe altă lume. De…

Aproape că ajunseseră. Traversară sătucul adormit şi farurile lumi n-au străzile pustii şi înguste. Ieşiră din sat în câmpie şi în cele din urmă se opriră în faţa unui teren împrejmuit, înconjurat de copaci.

— Am ajuns, Lina. Trezeşte-l pe Mario, trebuie să descărcăm maşina.

La o simplă privire, casa părea o locuinţă obişnuită, de la ţară, ca atâtea altele. Şi aşa le apăru în primul moment celor din familia profesorului Baldini; dar apoi, acesta le arătă „amănuntele”, cel puţin ceea ce trebuia să le spună numaidecât, cum ar fi depozitele de alimente, diversele instrumente şi unelte, colecţiile de cărţi etc.

După ce descărcă şi duse tot ce se afla în *Primula* şi după ce băgă maşina în garaj, Giorgio Baldini îşi trimise la culcare soţia şi copiii. Apoi se duse într-o cămăruţă, deschise un panou din perete şi învârti nişte comutatoare; în pardoseală se deschise un chepeng prin care profesorul coborî în ceea ce era Adăpostul propriu-zis.

La doi metri sub nivelul solului se afla un apartament blindat în forma unei litere „1” mare, aproape în întregime asemănător celui descris de Heinlein. Coborî treptele, aprinse lumina, făcu un control rapid al generatorului de curent, la rezervoarele de oxigen, la provizii, la arme. Apoi, trecu la postul de radio emisie-recepţie. Îi dădu drumul. Se părea că timp de ore întregi nu transmiseseră altceva decât ştiri şi comunicate, pentru că o voce anunţă:*…rnul de la Washington se aşteaptă, dintr-o clipă într-alta, la o mişcare din partea Sovieticilor. După toate probabilităţile, Kremlinul va acţiona fără preaviz. Deci, forţele armate occidentale trebuie să fie menţinute în permanentă*

stare de alarmă atomică. Între timp, în principalele oraşe din Statele Unite se desfăşoară aplicaţii. În Europa...

Încă o dată, Baldini, iritat, nu se putu opri să nu stingă aparatul.

— În Europa nu se face aproape nimic! Iar în Italia, nici atât... Blestemaţii! cu ideile acelea ale lor, cu naţionalizările, cu „dialogul”, cu demagogia au condamnat milioane de italieni la o moarte frumoasă! Dacă vorbeai de apărare socială, de adăposturi antiatomice, de aplicaţii, însemna că eşti „nebun”, „alarmist”, „halucinat”, „provocator”! Aşa m-au definit şi pe mine, la început. Şi ce puteam să fac? Am stat cuminte şi mi-am pus în aplicare ideile şi vom vedea noi cine a avut dreptate. Dar ceilalţi? câţi vor fi făcut ca mine? Şi câţi nu?

Îşi luă capul între mâini. Mii de gânduri i se învârtejeau prin minte. Şi Ugo ăsta. Cine ştie dacă avea să vină şi el acolo... Biata Lina... Se simţea obosit, mort de oboseală şi în timp ce urca la suprafaţă îi tremurau picioarele. Încordarea aceea – se gândi – sau, poate... frica? *Unde s-a dus siguranţa ta? Îmbătrâneşti, Giorgio, asta e.* Apoi, se duse la culcare. Erau aproape orele trei şi jumătate, în dimineaţa zilei de 31 martie 1976.

Era aproape de nouă când profesorul Baldini şi ceilalţi din familie fură treziţi de fluierul alarmei. Lina se lipi de el nefiind în stare să înţeleagă nimic; dar profesorul ştia că circuitul, activat în timpul nopţii, anunţa că cineva încerca să escaladeze – sau că escaladase deja – zidul împrejmuitor al proprietăţii lor.

Se îmbrăcă în grabă. Dădu câteva scurte instrucţiuni soţiei şi fiicei, apoi se duse în cămăruţă şi învârti altă serie de comutatoare, deschise un alt panou de unde luă o carabină cu mai multe cartuşe. Se îndreptă apoi spre uşa de la intrare. Controlă ferestrele şi se uită printr-un vizor. Lângă zidul împrejmuitor se aflau câteva automobile. Pe acestea se cocoţaseră nişte tineri, cu pancarte şi benzi cu lozinci, care se consultau între ei nesiguri. Ceva mai încolo se afla un grupuleţ care se strânsese în jurul unui individ care se văicărea: evident, bariera sub tensiune funcţionase.

Aştepta să facă ei prima mişcare, deşi era clar ce anume se întâmpinase. Ca pentru a răspunde gândurilor lui, trei sau patru tineri veniră mai aproape de gard. Printre aceştia se afla şi Ugo. Drace! Venea, chipurile, să-l prevină, dar acum putea să-şi dea

seama, singur, din ceea ce vedea scris pe acele pancarte.

— Tată, ascultă! Nu vrem să vă facem niciun rău nici unuia din voi. Vă aducem veşti. În timpul nopţii s-a întâmplat ceva pe care tu nu l-ai prevăzut. Asta te va face să renunţi la ideile tale. Vino afară, lată!

În spatele profesorului, Lina făcu o mişcare bruscă ceea ce îl făcu pe el să se întoarcă dintr-o dată.

— Ce faci, Lina? — rosti el cu o voce înăbuşită.

— Am auzit. L-am auzit pe Ugo al nostru... Hai să ieşim Giorgio...

— Nu! Rămâi acolo, în spate, rămâi acolo când îţi spun! Voi vorbi eu cu el, tu să nu te amesteci... Rămâi acolo, cu copiii. Dar, mai bine... Se repezi spre ei, îi luă de mână şi-i conduse lângă chepeng.

— Giorgio, dragule...

— Taci!

Şi-i explică – în ciuda tuturor protestelor ei – ce avea de făcut în caz de necesitate. Apoi se duse până la prag, ascunse puşca în spatele uşorului uşii, ca să fie mai la îndemână; după care deschise brusc uşa şi ieşi.

— Iată-mă. Ce căutaţi aici?

Ugo se întoarse spre ceilalţi şi le făcu semn să stea mai departe; apoi se apropie de gard având grijă să nu-i atingă. În spatele său nu se mai auzea hărmălaie de voci.

— Mai întâi de toate, tată, vino afară sau dă-te mai aproape.

— Nu. Putem foarte bine vorbi şi aşa. Ce vrei?

Ugo părea descumpănit.

— În noaptea aceasta, chiar în timp ce voi eraţi pe drum pentru a veni încoace, Luigi m-a anunţat că forţele populare potrivnice războiului şi imperialismului au reuşit să-şi impună voinţa lor, şi...

— Mă rog, îl întrerupse brusc profesorul, aţi dat acea faimoasă lovitură de stat sau mă înşel?

— Ei, nu chiar. La drept vorbind, o parte a coaliţiei guvernamentale gândea aproape la fel ca noi; aşa că n-a fost greu să se efectueze o înlocuire a câtorva membri ai guvernului, care şi-au dat demisia, spontan, pentru a face loc acelei părţi a naţiunii, care este, de fapt, majoritatea şi care se opune războiului capitalist.

— Câte vorbe inutile, Ugo, pentru a spune că aţi ajuns, în

sfârşit, la putere printr-o lovitură de stat legalizată! Sunteţi la putere, da sau ba?

— Ei da, aşa e.

Profesorul Baldini îşi luă între mâini bărbia nerasă.

— Şi acum, s-ar putea să ştiu ce vrei *tu, aici?*

— Vreau să ieşiţi de aici. Nu se mai poate tolera existenţa unor privilegiaţi; sau să aibă toţi adăposturi antiatomice sau să n-aibă niciunul!

— Ascultă, fiule, lăsând la o parte ceea ce vrei să spui tu despre adevărata semnificaţie a „egalităţii” şi despre faptul că lipsa unor adăposturi ar fi o vină – printre altele – a prietenilor acelora ai voştri care erau în guvern, vreau să te întreb dacă nu cumva a izbucnit războiul.

Tăcere. În spatele lui Ugo, feţele acelea răvăşite îl priveau cu ură pe profesor.

— Răspunde; sau nu ai curaj să recunoşti că *eu* aveam dreptate? Hai, spune, dă-i drumul…: *laşule!*

Lui Ugo i se înroşiseră urechile, iar buzele i se mişcară în gol câteva secunde până să reuşească să articuleze cuvintele.

— Da, da, războiul a început astăzi dimineaţă, la orele şase. Eşti mulţumit, piază rea ce eşti, că ai ghicit totul; că ai mers până acolo cu „optimismul”, încât să-l prevezi pentru iunie? Ai greşit cu o zi! Ah! Dar vina este a americanilor care au invadat Cuba; este şi a NATO care a mobilizat prima; este şi a…

— … a acelui isteric care eşti tu. Ajunge, copile! Te întreb, pentru ultima oară. Ce vreţi tu şi prietenii tăi.

— Ţi-am spus-o, bătrân nebun! Ieşi de aici, împreună cu mama şi cu ceilalţi.

— Ugo, nu vorbi prostii; dacă vrei să vii şi tu aici eşti binevenit; eşti – în ciuda tuturor celor întâmplate – eşti, totuşi, copilul meu şi Adăpostul este amenajat pentru cinci persoane. Dar altceva să nu-mi ceri, nu pot să fac. De ce, adică, să-i părăsesc tocmai acum? Pentru a-l lăsa noilor ierarhi, nu? — insinua tatăl.

— Vom fi nevoiţi să te scoatem de aici cu forţa! Şi să nu spui că nu te-am prevenit…

— Încercaţi. Şi să nu-mi spui, *tu,* apoi, că nu te-am prevenit, Ugo. Peste puţin timp se va întâmpla ceva ce nici măcar nu-ţi poţi imagina. Oraşul este un obiectiv foarte important; va fi bombardat şi atunci…

— Nu vorbi prostii; noi ne-am declarat deja neutralitatea.
— Visătorule.
— Atunci, ieşiţi sau nu?
— Bineînţeles că nu.
— Bine, cu atât mai rău pentru tine – zise Ugo îndepărtându-se. Şi de acum încolo uită că eu sunt fiul tău!
— Adio!

Ugo nu-i răspunse şi se întoarse printre ai săi.

Începură imediat să arunce cu pietre înspre casă şi împinseră o maşină care se izbi de gard făcând să ţâşnească o jerbă de scântei. Câţiva îşi scoaseră armele.

Profesorul intră în casă profund tulburat se duse la soţie şi la copii. Fără să scoată o vorbă, cu puşca în mână deschise chepengul şi le spuse tuturor să coboare. Apoi cobori şi el. Ce avea să se mai întâmple? Ajunsese la jumătatea scărilor, când pământul se cutremură şi luminile se stinseră. Rămaseră pe întuneric câteva secunde; lui Giorgio Baldini îi trecu un fior de gheaţă prin şira spinării. Apoi se aprinseră becurile generatorului autonom. Simţi că i se face rău; avea ameţeală şi o senzaţie de greaţă.

Era ca o rafală de vânt care mătura totul în cale, lucruri, oameni, amintiri şi întâmplări, ură şi iubire, prezent şi trecut şi viitor.

Era ea, Bomba.

Bietul de el. Visătorul. Ugo. Şi. Ca. El. Atâţia. Alţii.

Diagrama avea dreptate. Şi avea şi Heinlein. Şi apoi cine mai ştia dacă el îşi construise chiar un Adăpost…

(8 noiembrie 1965)

Petrus Romanus

Pastor Angelicus
Pastor et Nauta
Flos Florum
Dimidium Lunae
Labor Solis
Laus Olivae
Petrus Romanus

Vatican
Palatul Apostolic
16,00

Bătrânul, foarte bătrânul său trup era întins în acel pat mare, somptuos, dar el aproape nu mai percepea nimic. Uneori i se părea că simte cum îl apasă, simţea apăsarea aceea cumplită a păturilor pe el, ca şi cum ar fi vrut să-l sufoce; dar cel mai adesea spiritul său rătăcea fără ţintă prin meandrele fără hotar ale inconştienţei.

Trecuse, de acum, durerea care făcuse să i se tragă faţa într-o strâmbătură; faţa aceea uscată ca pergamentul, acoperită de un păienjeniş de riduri care se adânceau în jurul întunecatelor sale orbite – din care privirea rătăcea fără niciun pic de vlagă – şi mai jos, de-a lungul obrajilor scofâlciţi până a ajunge să ţeasă un lung şir de brazde paralele de o parte şi de alta a buzelor albe şi subţiri. Trecuseră acele momente şi fizicul său extenuat nu mai era în stare să transmită la centrele sale nervoase cumplitele senzaţii de durere.

El era acum mai presus de orice durere, de orice senzaţie materială, chiar dacă era, vag, conştient de focul care-l ardea.

Uneori, în puţinele clipe în care mintea sa ieşea din ceaţa aceea a inconştienţei, simţea din nou acea constantă, nesecată, amărăciune. Dar, să fi fost, oare, amărăciune? Mai era, oare, în stare acel suflet înăsprit să simtă, să sufere? Nu, nu era cu putinţă. Poate nu va fi fost decât un reflex condiţionat, amintirea vagă, nedesluşită, a dorinţelor şi sentimentelor pe care le avusese în timpul acelor lungi ani ai bătrâneţii sale. A ceea ce ar fi putut să facă şi nu făcuse. A ceea ce se săvârşise – sacrilegiu – în numele său. A ceea ce ar fi trebuit să suporte…

Erau, toate acestea, gânduri disparate, dezlânate, *omeneşti*, care străbăteau, din când în când, mintea sa amorţită; atunci când întunericul acela care-l învăluia se destrămă, încet-încet, până a deveni o lumină ştearsă, anonimă. Alteori, atunci când aceste clipe de semi-luciditate mintală şi fizică ţineau mai mult, imaginea era, parcă, mai clară, iar el reuşea să întrezărească în acea vagă lumină pete de diverse culori. Forme vagi, mişcătoare şi, totuşi, nemişcate. Mişcătoare, pentru că, de fapt,

privirea sa era aceea care tremura. O dată, o singură dată, el reuşi să privească fix, sigur, atât încât să vadă în acele pete mişcătoare, tot atâtea chipuri aşezate de jur-împrejurul lui. Dar nu putea să recunoască acele chipuri, nici să înţeleagă ce anume făcea toată lumea aceea la căpătâiul lui, nici să citească pe acele chipuri încordarea, durerea, deruta, frica, aşteptarea.

Vatican
Capela Sixtină
16,10

Pardoseala Capelei Sixtine era marcată de semnele timpului. Trecuse ceva timp, trecuse mult timp – se gândea Secretarul de Stat – plimbându-se în sus şi în jos de-a lungul peretelui drept al Capelei; dar niciodată nu fusese atât de agresiv, timpul, ca în acei ultimi ani.

Fâşâitul îmbrăcăminţii sale era singurul zgomot care se auzea în acel locaş. Mergea cu paşi înceţi şi obosiţi, parcă erau paşi măsuraţi, cu capul lăsat pe piept şi cu braţele încrucişate. Capela era cufundată în penumbră. Numai cele două lumini din centru erau aprinse şi acelea proiectau pe pardoseală şi pe pereţi – dublând-o – umbra bătrânului care se plimba. Erau umbre lungi, întunecate, cum nu se mai văzuseră niciodată pe acolo. Sau, poate că atmosfera care domnea acolo le făcea să pară aşa?

Era bătrân, Monseniorul Falchetti. Nu ca Sanctitatea Sa. Dar doar cu câţiva ani mai puţin. Se părea că timpul îşi pusese mai delicat mâna pe persoana sa, odinioară înaltă şi impozantă; dar simţea şi el cum îl ajunge din urmă, încet dar inexorabil, pasul Morţii. Şi ori de câte ori îi trecea prin minte acest gând, imediat urma şi altul, la mică distanţă. Mereu. *Iar după aceea*, Doamne Atotputernic?

Ajunsese până în fundul Capelei, lângă altar. Se opri brusc şi-şi înălţă capul să privească în sus. Şi rămase aşa, nemişcat, cu braţele încrucişate, să privească întinderea nemărginită a „Judecăţii de Apoi”. De fiecare dată când o făcea, nu se putea abţine de la a scutura din cap, închizând pe jumătate ochii ca pentru a-şi aminti de anii aceia în care uriaşa pictură fusese – datorită migăloaselor lucrări de restaurare – fusese redată, aproape în întregime, înfricoşătoare, aşa cum arăta atunci, cu

cinci secole în urmă, când Michelangelo o terminase.

Privi uriaşa crăpătură care se căsca în grupul Fericiţilor şi care se întindea până aproape de imaginea decolorată şi desfigurată a lui Hristos pentru a coborî apoi în diagonală până la unghiul inferior stâng al frescei. Şi, ca întotdeauna, încercă să reziste tentaţiei de a-şi înălţa capul pentru a privi Bolta. Ştia, ca întotdeauna, exact ceea ce ar fi văzut. Dar nu putu rezista acelei tentaţii.

Simţi, şi acum, o strângere de inimă. Partea centrală a marii picturi a lui Buonarroti se prăbuşise, dar faţă de ultima oară când o văzuse nu mai suferise şi alte stricăciuni. Din scena „Creării Omului” nu mai rămânea decât un colţ din foarte frumosul cap al lui Adam şi – la fel ca întotdeauna vederea acelui şir de crăpături care brăzdau faţa lui Dumnezeu în scena „Crearea Animalelor” îi dădu acea îngrijorătoare senzaţie de sacrilegiu, de avertisment.

Îşi aţinti privirea asupra trupului. Profetului Iona, la extremitatea picturii, şi-l privi mai mult în timp ce în mintea sa îşi făcu loc o întrebare, mută: *De ce?*

Roma
Via Vanini, 11
16,25

Femeia se uită la ceaşca ce alunecase şi căzuse de pe plită şi la laptele care se scurgea de-a lungul pereţilor înnegriţi ai aragazului. Ridică din umeri. Nu mai avea niciun pic de lapte în casă, dar nu se simţea în stare să coboare şi apoi să urce pe scări – ascensor nu era – cele zece etaje ale blocului, şi nici să stea la coadă în prăvălia băcanului, să respire pentru cel puţin o oră aerul acela asfixiant mirosind a brânză şi a şuncă învechită.

Se uită la bătrâna pendulă care atârna în mijlocul peretelui umed. Stinse încet aragazul şi stătu, aşa, preţ de un minut, interminabil, să-şi dea seama dacă se mai simţea miros de gaz, dacă se mai scurgea gaz din ţeavă. În seara aceea avea să-i spună bărbatului ei s-o repare. Pentru că, altfel, ar fi trebuit să aştepte mult şi bine până să le vină acasă un meseriaş.

Ieşi din bucătărie, trecu pe lângă uşa băii şi intră în ultima cameră a apartamentului, salonul-dormitor. Trase în sus patul copilului – copilul nu era acasă – transformându-l în divan şi

dădu drumul televizorului…

Ca de obicei, ecranul fu invadat de „ceaţa” şi brăzdat de linii şi de striaţiuni. Şi, ca de obicei, trebui să umble mult pe la butoanele de sunet şi lumină; se chinui şi cu imaginea, care tot neclară era. Lumina aparatului se răspândi în încăperea aceea mică şi întunecoasă.

Apoi se aşeză pe divan. Aparatul bâzâia şi fluiera. Sonorul nu era reglat, dar femeia nu se mai deranjă să-l potrivească. În acea clipă dispăru şi sigla Telejurnalului.

— Roma – rosti crainicul, pe un ton rătăcit. Potrivit declaraţiilor oficiale ale medicilor curanţi, starea de sănătate a Suveranului Pontif este staţionară. După atacul din noaptea trecută şi criza care a urmat apoi – care l-a istovit – spre dimineaţă s-a înregistrat o uşoară ameliorare. Nu sunt, totuşi, speranţe într-o apropiată îmbunătăţire a stării generale de sănătate a Sanctităţii Sale care se află la capătul puterilor. Medicii declară că starea Papei poate fi apreciată drept foarte gravă.

Apoi imaginea se schimbă. Crainicul trecu la citirea altor ştiri; dar femeia nu-l mai auzea. Încet-încet, aproape fără a-şi da seama, se lăsase în jos de pe divan, pe duşumeaua murdară şi degradată, împreunându-şi mâinile. Se ruga. Ceva îi spunea să se roage, s-o facă cât mai repede. Repede, pentru că, poate, nu mai era mult timp.

Luna
Oceanul Furtunilor
Staţia Unu
16,50 (ora Romei)

Un meteorit străluci pentru o clipă în ultima rază a soarelui care cobora în spatele înălţimilor ce străjuiau Oceanul Furtunilor apoi dispăru în beznă mai înainte de a se izbi de solul din care se ridică un uşor nor de praf.

Coordonatorul privi afară. Văzută prin geamurile duble acea nemărginită întindere de praf alb-gălbui avea ceva de spectral, de ostil, de „duşmănos”. Nu era, câtuşi de puţin, acela, un peisaj creat pentru Om – îşi repeta, în fiecare „dimineaţa* – Coordonatorul, atunci când lumina solară inunda Oceanul Furtunilor şi proiecta în depărtare umbrele – aride, scheletice –

ale înălţimilor de pe margine, umbre goale şi foarte negre în acea lume fără penumbră.

Iar acum, acolo afară, în gerul acela fără aer, începuse noaptea lunară.

— „Vasul comercial 018 cere confirmarea poziţiei sale, spuse în spatele său Operatorul radio (termenul „Marconist”[5] fusese scos din vocabular cu câţiva ani mai înainte).

— Vasul comercial 018, şi un suspin obosit făcu să se scuture faţa Coordonatorului în timp ce se apleca pentru a se uita printre datele înregistrate. Vasul comercial 018… Vasul comercial 018… Da, a fost înregistrat acum zece minute. Iată şi poziţia.

Aşa se întâmplă mereu, se gândi, în timp ce Operatorul radio transmitea coordonatele navei. Mereu e aşa, ceas după ceas, zi după zi, timp de interminabile, absurde, săptămâni de lumină şi de întuneric. Vasul comercial 018… Astronava mixtă 013… Astronava militară D-23… Citea ultimele înregistrări. Şi mereu va fi fost aşa.

Privirea i se plimbă pe pereţii goi ai micuţei cabine. Regulatorii termici erau închişi. Instalaţia de aer condiţionat funcţiona la întreaga capacitate, dar în spaţiul acela se simţea, totuşi, mirosul de aer viciat, mirosul a celor trei trupuri transpirate.

Celui de al doilea operator i se termina timpul de odihnă. Sorbi din sticluţa sa ultimele picături de hamei fermentat. Apoi o puse în grămada aceea de instrumente şi de hărţi, pe masa din mijloc.

— Nu mai este alta? — întrebă.

— Era ultima din raţia dumneavoastră – spuse primul Operator.

Celălalt îşi înăbuşi o înjurătură.

— Nici „bere” nu mai avem până la viitoarea aprovizionare – murmură ca pentru sine. Trei zile fără nimic de băut, altceva decât scârboasa aceea de apă filtrată şi refiltrată.

— Operator radio 2 – se auzi vocea, fără nicio inflexiune, a Coordonatorului – dumneata ştii cât cântăreşte o sticlă de „bere”?

— Da, fir-ar să fie. Cinci sute douăzeci şi două de grame. Şi

---

[5] „Marconist/marconistă” – radiotelegrafist – după numele lui G. Marconi (1874-1937) (n. tr.).

acum întreabă-mă dumneata dacă ştiu câte tone de carburant sunt necesare pentru a o transporta aici sus. Nu ştiu şi nici nu mă interesează.

Celălalt Operator se uită la el.

— N-ar trebui să vorbeşti aşa, Operator radio 2 – spuse cu o voce atonă Coordonatorul.

— Doar n-o să-mi faci raport pentru prostia asta?

— Cine ştie?

Coordonatorul se întoarse cu spatele. În ochii Operatorului radio 2 se citea ura. Pur şi simplu ură.

Din megafonul principal se auzi un pârâit sec. Coordonatorul se grăbi să-i regleze volumul.

— Pământul către Staţia Unu. Recepţionaţi? Pământul către Staţia Unu.

— Recepţionăm. Staţia Unu către Pământ. Continuaţi.

— În următoarele trei ore un vas comercial şi două Corvete spaţiale. Sosirea vasului comercial este prevăzută peste douăzeci şi patru de minute. Una din cele două Corvete spaţiale se va îndrepta, probabil, către Staţia Doi; ne lipsesc date precise în acest sens.

— Am recepţionat. Altceva?

— Nimic altceva.

Apoi urmă o pauză. Şi, din nou, pe un ton mai puţin rece.

— Cum e pe acolo sus, prieteni?

— Totul e în regulă. Vocea Coordonatorului era, ca întotdeauna, incoloră. Aveţi să ne comunicaţi veşti importante?

— De... Nu prea cred. Singura care ar fi cred că o ştiţi deja. Papa e pe moarte.

— Mulţumesc. Închid.

S-a terminat legătura.

Pârâitul slăbi în intensitate şi apoi se stinse. Lămpile de control rămaseră, totuşi, aprinse.

Apoi, dintr-o dată, Coordonatorul râse şi râsul îi descoperi un şir de dinţi albi şi puternici. Era un râs grosolan, batjocoritor. Şi în timp ce râdea îi privea cu ochii întredeschişi pe cei doi Operatori. Feţele acestora erau încordate. Şi buzele vinete.

El ştia că cei doi îl urăsc. Dar mai ştia că nu-i puteau face nimic. Apoi deveni serios şi îi privi din nou. Îi privi fix. În ochi.

— Voi şi eu vom fi mereu deosebiţi – spuse cu o voce slabă, aproape un şuierat, sec şi mânios. Nu, nu ne vom înţelege,

niciodată.

Megafonul pârâi din nou.

— Staţia Doi către Staţia Unu.

— Recepţie.

— S-a semnalat o explozie la doisprezece kilometri de aici, în extremitatea meridională a craterului Archimedes. Avem motive să credem că este vorba de o Corvetă spaţială.

Coordonatorul îşi trecu cu limba peste buze.

— Blocaţi ştirea. Din registrele oficiale va rezulta că această Corvetă spaţială este în reparaţie pentru avarie.

Ceilalţi nu răspunseră. Comunicarea încetă şi se aşternu liniştea.

Apoi începu să vorbească Operatorul 2. Vocea sa era amară.

— Astronavele noastre nu explodează niciodată, nu-i aşa? Şi ce le vei spune familiilor celor din echipaj?

Coordonatorul se întoarse să se uite la el. Şi în ochii săi se citea, acum, ura.

— Nu ne vom putea, deci, înţelege, niciodată – şuieră el, încă o dată. Nu atât pentru faptul că eu sunt un Coordonator şi voi doi nişte simpli şi obtuzi Operatori radio. Ci pentru alt motiv. Pentru că *eu* sunt rus. Şi voi nu.

Roma

Piaţa Sf. Petru

17,04

Soarele scăpăta; o bună parte din piaţă începu să se întunece. Umbra Obeliscului se lungea peste uriaşul cerc şi înainta, încet-încet, ca un cui peste măsură de mare. Printre şirurile de coloane ale lui Bernini, lângă cele două fântâni, se afla puţină lume. Unii se îndreptau încet către baza Obeliscului. Toţi se uitau spre Palatul Apostolic, spre o fereastră de sus, din dreapta masivului edificiu.

Un mic grup se strânsese în junii unui individ care avea un aparat de radio cu tranzistori pe care-l ţinea lipit de ureche. Recepţia nu era clară, cuvintele erau încâlcite. Puţin câte puţin, veneau şi alţii în piaţă, se strângeau în faţa cupolei aceleia enorme, masive, în faţa Bazilicii cufundate în linişte.

Încet-încet, mulţimea se îngroşa. Şi toţi priveau înspre palat. Pe feţele lor se citea îngrijorarea. Şi frica. Din când în când, câte

unul trăgea cu ochiul, în tăcere, spre colonadă şi înspre străzile din jur, ca şi cum se aştepta la ceva, la ceva pe care nimeni nu îndrăznea să spună ce anume era.

Roma
O mansardă din Via Margutta
17,05

— Mă aflu aici de zece zile – spuse bărbatul întors spre fată. Nu mă mai pot ascunde atât.

Arăta de vrei treizeci de ani. Avea barba lungă şi hainele cam ponosite. În dreapta sa se afla noptiera, cu o scrumieră plină de mucuri de ţigară. În stânga – fata aceea, foarte frumoasă, cu părul desfăcut, lung şi blond, cu un chip dulce; era acoperită doar cu un cearşaf.

— De ce? — întrebă ea, simplu.

De cealaltă margine a patului se afla un fonograf vechi, prăpădit, care se oprise şi fâşâia în gol.

Îşi cuprinse capul între mâini.

— Mă vor căuta. Mă vor găsi oricum. Eu mă ascund şi stau aici, cu tine. Şi în acest timp, acolo, afară, Papa e pe moarte.

Ea întinse braţul gol şi schimbă discul de plastic; era un cântec foarte vechi, dar frumos, poate tocmai pentru că era foarte vechi. Lăsă puţin mai încet: era o melodie interzisă.

— Deci, mă părăseşti. Nu-ţi plac?

Tulburat, se aplecă pe deasupra ei şi-i cuprinse faţa între mâini.

— Nu. Nu vorbi aşa. Asta este obişnuita frază pe care o rostesc toate când vor să aibă dreptate. O mângâie. Dar, acum e altceva. Se aşeză, brusc, pe pat. Încearcă să mă înţelegi, vrei? Sunt hăituit şi cineva mă va trăda Dacă mai rămân aici, pot amâna totul cu două, trei zile cel mult. O apucă de mână. Încerc să nu mă mai gândesc la ceea ce se petrece afară…

Se dezlipi de ea şi se îndreptă spre fereastra cu geamurile năpădite de praf. O deschise; se vedeau acoperişuri şi, în depărtare, Piazza del Popolo. Nu se auzea aproape niciun zgomot Fata se aşezase şi părul îi încadra faţa revărsându-se pe umerii ei albi şi goi. Tăcea.

— Priveşte, oraşul plânge. Roma e mută. Roma aşteaptă. Toţi aşteaptă, numai eu stau aici. O privi. Trebuie să mă duc acolo,

musai!

Se îndreptă spre un colţ şi îmbrăcă o haină peticită. Gramofonul gâfâia; era un disc crăpat. Se apropie de pat şi o sărută. Ea se agăţă cu braţele de gâtul lui şi-l strânse cu putere, ca şi cum ar fi vrut să-l ţină, aşa, într-o îmbrăţişare veşnică. Dar el se desprinse, deşi n-ar fi vrut s-o facă.

Ajuns aproape de uşă îşi luă şevaletul, pânza şi valijoara cu culori; avea să picteze ultimul său tablou interzis: un tablou care să reprezinte Bazilica Sfântul Petru.

Ea vorbise, întotdeauna, puţin; aşa că atunci când el închise uşa în spatele lui, ea îi spuse doar: Ciao.

Dar ochii îi erau umezi şi imediat după aceea îşi ascunse faţa în pernă. Acul gramofonului se învârtea, din nou, în gol.

Roma
Piazza del Popolo
17,11

În piaţă nu era prea multă lume; puţini oameni pe jos; dar se aflau şi câteva mijloace de transport în comun arhipline. Câţiva gardieni. Fântâna din mijlocul pieţii nu funcţiona şi cei patru lei păreau a fi aproape goi fără obişnuitul jet de apă.

— Strada Revoluţia din Octombrie – îi spuse taximetristului omuleţul cu mustăţi.

Maşina porni hurducându-se. Şoferul îl scruta cu interes prin oglinda retrovizoare, pe pasagerul ghemuit pe scaunul din spate.

— Ştii, domnule – îi spuse, pe un ton confidenţial – mi-au zis că Papa a murit.

Omuleţul tresări, în mod vizibil, dar se linişti imediat. Totuşi, nu reuşi să-şi înăbuşească o exclamaţie:

— Isuse Hristoase – spuse strângându-şi mâinile. Isuse! Dar, dumneata eşti sigur că e adevărat?

Şoferul zâmbi în oglindă.

— Nu – spuse oprind magnetofonul de la bord – nu e adevărat. Dar voiam să văd care este reacţia dumitale.

Vatican
Palatul Apostolic
17,20

Secretarul Particular stătea în picioare la căpătâiul Suveranului Pontif, nemişcat, hieratic. Lumina slabă din cameră scotea în evidenţă figura sa delicată, trăsăturile sale vădit orientale. Lângă el se afla Secretarul Sfântului Oficiu, care, împreună cu alţi prelaţi, avea privirea aţintită asupra chipului Sanctităţii Sale.

Papa îşi mişcase o mână. O mişcare înceată, abia perceptibilă. Poate că era doar un tremur. Câte ore de suferinţă îi mai rămâneau, oare? se întrebă, cu îngrijorare, Secretarul Sfântului Oficiu.

Lumina aceea firavă săpa brazde de umbră pe faţa bătrânului, atât de crud marcată de ani şi ani de boală. Îşi aminti de scena aceea când Sfântul Părinte ieşise pentru ultima oară în balcon şi-şi întinsese braţele descărnate pentru a-i binecuvânta pe credincioşii care se adunaseră, aproape pe furiş, în Piaţa Sf. Petru. Pe chipul său apăreau, deja, umbrele morţii.

Sperase că avea să mai trăiască măcar câteva luni. Dar, apoi, starea sa se înrăutăţise, pe cât de repede pe atât de neaşteptat.

Privirea Monseniorului Siccoli – Secretarul Sfântului Oficiu – se mută de pa faţa Sanctităţii Sale pe cea impasibilă a secretarului Particular. Privirea îi coborî de-a lungul braţelor încrucişate până ce se opri asupra mâinilor acelora subţiri cu degete prelungi şi zăbovi, zăbovi. Şi în acea clipă îi fulgeră prin minte bănuiala – cumplită, oribilă – aproape o blasfemie. O clipă, doar o clipă; pentru că, în clipa următoare, acea bănuială fu alungată – cu un fior de groază – în străfundurile fiinţei sale; se dojeni pentru vina de a se fi putut gândi la un lucru atât de oribil.

Şi totuşi, se gândi – cu o acută senzaţie de durere – că acea bănuială avea să revină, era sigur.

Roma
Pincio
17,23

În grădinile din Pincio se afla puţină lume la acea oră, deşi nu era târziu. Straturile de flori erau acoperite de ierburi şi de frunze uscate şi tot aşa şi aleile. În timp ce treceau pe lângă Monumentul Revoluţiei – ridicat pe locul bătrânului şi inutilului ceas cu apă – scoase din buzunar radioul cu tranzistori. Se

transmitea doar muzică. Nu se spunea nimic despre boală; comunicatele unor „renumiţi medici veniţi special din străinătate” erau de ajuns. Se uită alături de el, dar ea era prea cufundată în gânduri şi nu spunea nimic.

Busturile din marmură, ca şi gardurile – care se aflau de-a lungul aleilor de mulţi ani – fuseseră înlocuite cu altele, mai noi, mai frumoase, mai actuale. Bănci nu mai existau, fuseseră scoase; de aceea oamenii nu se opreau pe acolo, treceau mai departe.

Nu fusese niciodată un mare credincios, la urma urmelor, îşi spunea; dar în momentele acelea îngrijorătoare, pentru toţi, se simţea foarte tulburat şi se gândea, deseori, ce se va fi întâmplat *după.* I se părea că orice şi oricine (el, Italia, politica, lumea, o idee, o credinţă, trecutul şi viitorul) stăteau în cumpănă deasupra unei prăpăstii căreia nu i se vedea fundul. Să meargă înainte? Să meargă înapoi? Ce era de făcut? Se poate face ceva, *cu adevărat*, oare? Sau ajunseseră, deja, într-un punct mort. Curios, dar nu se gândise niciodată la anumite lucruri; sau nu-i păsase de ele, pur şi simplu.

Poate că situaţia aceea influenţa şi starea lui sufletească, cum o influenţa – după cât se părea – şi pe a celorlalţi. Oraşul era cufundat în linişte şi, parcă, aştepta ceva.

Numai pe ea n-o preocupa nimic.

Vatican
Capela Sixtină
17,30

Secretarul de Stat ezită un moment bunicel la intrarea în Capela Sixtină.

Se gândea la ultimul conclav. Fusese, cu siguranţă, cel mai scurt din istoria Papalităţii. Se scurseseră de atunci patru ani, dar amintirea aceluia rămăsese foarte vie în inima lui. Vedea aievea tronuleţele cardinalilor, urnele, mesele pentru votare, buletinele. *Eligo în Ponteficem Maximum…* Cu toţii ştiau cine avea să fie ales.

Era bătrân de-acum şi în lunga sa viaţă văzuse multe neajunsuri care, cu ajutorul lui Dumnezeu, fuseseră depăşite de Biserică. De data aceea, însă, se dovediseră a fi slabi, în mod iremediabil slabi, şi nu ştiuseră cum să se împotrivească. Cu

toţii. Părea că se întorseseră pe vremea Imperiului Habsburgic. Dar acum era prea târziu pentru a acuza.

Scutură din cap, încercând să-şi oprească o lacrimă. Era îngrozitor să te afli, dintr-o dată, aşa în impas fără a putea găsi o scăpare. Nimic, în afară de credinţă… Nimic.

Închise portalul, în tăcere.

Se îndrepta spre curtea interioară San Damaso. Se aştepta, dintr-un moment într-altul să vadă pe cineva venind să-l cheme, să-i aducă vestea. Din nou acel gând. Şi *după* aceea?

Ar fi trebuit să se afle şi el acolo, în camera *aceea*, lângă patul *acela.* Dar nu se simţea în stare. Simţea că inima sa n-ar fi rezistat.

Dincolo de zid, în stânga lui, putea să ghicească, fără să vadă, starea de paragină şi de haos în care se aflau Grădinile Vaticane; a acelor straturi superbe de flori care fuseseră dintotdeauna îngrijite cu meticulozitate până în ziua abolirii Concordatului.

Roma
Piaţa Navona
17,41

Un bărbat cu hainele peticite stătea pe treptele bisericii Santa Agnese. Privirea îi era pierdută în contemplarea golului acela, a locului în care se afla fântâna nurilor, loc în care peste câteva zile urma să fie înălţată prima parte a Pieţii Populare. Apoi aveau să urmeze şi celelalte două. O piaţă ca aceea părea a fi fost făcută special pentru a adăposti o Piaţă Populară – aşa spuseseră unii. Chiar aşa spuseseră.

O femeie urcă scările, cu capul plecat şi şchiopătând. Se opri în faţa masivei uşi din lemn; încercă s-o împingă. Rămase, preţ de un minut, nemişcată, acolo, în faţa uşii, ca şi cum ar fi aşteptat ca aceasta să se deschidă.

Dar aşteptă în zadar. Coborî treptele, cu o expresie mirată pe faţa sa slabă.

— Nu ştii? îi spuse omul când femeia trecu pe lângă el. Biserica a fost închisă ieri, pentru lucrări de restaurare. Aşa se spune.

O pală de vânt rece trecu prin piaţa aceea în mod ciudat de pustie.

Roma
Cheiul Tibrului – Marzio
17,45

Poliţistul mergea pe trotuarul care se întindea de-a lungul cheiului. Era cufundat în gânduri; o mulţime de gânduri îi treceau prin cap. Privi, distrat, în jur şi văzu pilonii Monoraiului; aceştia se înălţau – i se spusese – în locul platanilor doborâţi cu mult timp înainte. Din nefericire, la Curs nu-i instruiseră şi în ceea ce privea istoria anilor trecuţi. Desigur, Roma se schimbase.

Continuându-şi drumul observă că lumea era mai numeroasă ca de obicei şi se îndrepta, toată, în aceeaşi direcţie. În seara aceea nu se oprea aproape nimeni de-a lungul parapetului fluviului care era protejat de plase de sârmă înalte de doi metri – singurul remediu eficace împotriva acelor „nenorociri” care se înregistrau în mod continuu.

Roma
Piaţa Sf. Petru
17,50

Pe sub colonadă, în jurul fântânii şi al Obeliscului, pe lângă scări, peste tot, se afla acum o mulţime neagră. Nu erau atât de mulţi oameni ca în deceniile trecute; nu va mai fi fost niciodată acea mulţime, care întrecea orice măsură, din Piaţa Sf. Petru, când, de sus era imposibil să zăreşti fie şi un centimetru pătrat de teren. Dar era, oricum, o mulţime.

Şi nu urla, nu ţipa ca mulţimile de odinioară. Din acea mulţime se auzea doar un murmur încet, înăbuşit, reţinut.

Radiourile mici, de buzunar, se numărau cu zecile. Toate privirile erau aţintite spre palat. Se înserase şi vântul mătura piaţa; în masa imensă a palatului se vedea lumină la acea fereastră.

Începeau să se lase umbrele pe colonada lui Bernini. Lumea continua să vină, încet-încet, în mici grupuri, continua să se strângă lăsând – pentru moment, cel puţin – la o parte orice bănuială.

Apoi se auziră sirenele.

Negre, ca nişte gândaci uriaşi, soseau urlând – pe strada Clasa Muncitoare (fostă strada Împăcării) – furgoanele Poliţiei, înarmate cu furtunuri de apă.

Roma
Piaţa Veneţia
17,59

Trecuse aproape un sfert de oră de când apăsase pe butonul soneriei pentru a anunţa vizitatorii că era ora de închidere dar ştia foarte bine că putea închide uşile Muzeului chiar atunci, imediat, dat fiind că vizitatorii se puteau număra pe degetele unei singure mâini. Nu venea aproape nimeni să admire gloria şi trofeele Noii Italii. Se părea că italienii nu prea se omorau după anumite lucruri.

În ţara sa era cu totul altfel: cetăţenii se înghesuiau să viziteze muzeele. Poate că va fi fost şi din cauza construcţiei în sine, cea care adăpostea Muzeul. E adevărat că bravii arhitecţi ai Micii Mame o modificaseră în suprastructură, dar forma generală rămăsese aceeaşi, masivă şi urâtă, toată albă. Îi spuseseră şi cum se chema înainte, mai demult, dar nu-şi mai amintea.

Apăsă cu degetul pe buton şi în exterior uşile se închiseră.

Muzeul, care mai înainte se chema… care mai înainte… A, da, Victorial.

Vatican
Palatul Apostolic
18,00

Păturile nu mai apăsau acum trupul acela sleit de puteri. O amorţeală îl cuprindea încetul cu încetul, se răspândea în fiecare fibră din trup în timp ce o ciudată linişte punea stăpânire pe mintea sa cu totul înceţoşată. Focul acela care-l ardea pe dinăuntru, în străfundurile fiinţei sale, acel foc care-l mistuise, puţin câte puţin – tăcut şi misterios – acel foc era pe punctul de a-şi desăvârşi opera.

Simţea că se scufundă, încet-încet, într-un ocean nemărginit. De jur-împrejurul său nu era decât beznă. Ochiul său stins nu reuşea să mai vadă. Petele acea de culoare dispăruseră şi ele,

nu le mai percepea.

Când, pe neaşteptate, îi reveni acea senzaţie de amar. Preţ de o clipă – foarte scurtă şi totuşi interminabilă, care te făcea să îngheţi – o clipă se simţi lucid şi sufletul său răvăşit se cutremură de groaza situaţiei, de groaza trecutului, a prezentului şi a viitorului. Fu pentru o clipă, doar pentru o clipă. Dar mai înainte de a cădea în imobilitatea aceea definitivă trupul său se scutură, încercă să se mişte şi fu pătruns de un ultim fior. Din gâtlejul acela chinuit încercă să-şi facă loc, să izbucnească un strigăt

Doamne, Dumnezeule mare şi bun, Doamne Atotputernic!

Vatican
Palatul Apostolic
18,01

Trupul Sanctităţii Sale fu scuturat de un nou fior. Buzele subţiri i se întredeschiseră. Se auzi un geamăt firav, prelungit, aşa ca un lung şi dureros suspin.

S-ar fi putut aproape spune că Papa încerca să vorbească.

Fără a-şi da seama, Secretarul Sfântului Oficiu îl dădu brusc la o parte pe Secretarul Particular şi se aplecă spre bolnav, ca pentru a-i auzi cel din urmă vaiet. Acum faţa Sfântului Părinte era calmă, senină. Gura îi rămăsese pe jumătate deschisă şi privirea, şovăielnică, i se oprise.

Roma
Terasa de pe Pincio
18,20

Stăteau pe terasă, singuri, de câtva timp. Vorbiseră puţin în după-amiaza aceea; ea părea nervoasă. Din când în când el deschidea radioul, dar comunicatele erau foarte rare.

Soarele ajunsese aproape la capătul drumului său şi stătea în cumpănă în spatele schelăriei de oţel a noului pod care înlocuise, de mulţi ani, vechiul pod Regina Margherita. Din tot oraşul părea că se ridică, ajunge până la el, că-l loveşte aproape, ceva tangibil, o senzaţie de tristeţe nemărginită. Îşi trecu braţul pe după umerii ei, dar o simţea distantă şi rece. Dădu drumul la radio, care se afla pe zid aproape de cotul său.

Se auziră câteva şuierături, apoi muzică ce fu dintr-o dată întreruptă.

— Roma. Secretariatul Sfântului Oficiu anunţă că Sanctitatea Sa, Suveranul Pontif s-a stins din viaţă, în camera sa din Palatul Apostolic din Vatican, la orele 18,10.

Învârti, brusc, butonul. Aşadar, se terminase. Deci, *se terminase, cu adevărat.*

Poate din cauza faptului că nu-l preocupaseră niciodată anumite probleme, problema aceasta i se păru acum gravă. Îşi lipi mâinile de zid şi-şi sprijini fruntea de ele. Parcă îi urla ceva în minte. Se simţea tulburat.

În spatele său, pe bulevard, se auziră scrâşnind frânele unei maşini.

Se uită lângă el, dar ea nu era. Se uită apoi în spatele său şi tresări.

Scoase un geamăt şi se dădu brusc într-o parte. Lovi radioul cu cotul; şi radioul se prăbuşi rotindu-se în gol – cu cureluşa fluturând – se prăbuşi zdrobindu-se apoi de caldarâmul bulevardului pustiu.

Se întoarse, brusc, cu faţa spre oraş. Amurgul acela era roşu, violent şi norii aruncau flăcări. În stânga sa, în plan îndepărtat, se vedeau bine masa albă a Muzeului şi în spatele acesteia Campidoliul în vârful căruia flutura, înalt, maiestuos, drapelul ale cărui culori se confundau în amurgul acela.

Avu o pornire de revoltă. Preţ de o clipă, doar. Şi, în definitiv, ce mai putea face? Totul se terminase.

Cu capul plecat, târşâindu-şi picioarele, cu mâinile înfundate în buzunarele hainei mototolite, se îndreptă spre furgonul negru care îl aştepta.

Ea stătea lângă furgon trăgând din ţigară. Privirea îi era rece, indiferentă, ostilă.

Roma
Via Vanini, 11
18,25

Televizorul era încă aprins; se apropia de sfârşit un documentar care vorbea de progresele înregistrate în domeniul agriculturii. În bucătărie femeia ştersese laptele de pe duşumea şi se apucase să pregătească cina.

Se duse să se uite la pendulă. Mai era o oră până să se întoarcă fiul ei de la Cursul Seral de Educaţie Socială. Soţul, însă, avea să vină târziu. De câtva timp făcea ore suplimentare, aşa încât rămânea la birou până târziu.

Se hotărî să renunţe la lapte în seara aceea.

Se întoarse în salonul-dormitor în aceeaşi clipă în care apăru chipul crainicului.

— Roma. Secretariatul Sfântului Oficiu anunţă că Suveranul Pontif al Sfintei Biserici Romane, Pietro II, s-a stins din viaţă, în camera sa din Palatul Apostolic din Vatican, la orele 18,01.

Femeia rămase nemişcată, fixând cu privirea ecranul opac al televizorului din care continuau să iasă vorbele crainicului.

— Un purtător de cuvânt al guvernului a anunţat că, în baza Acordului Provizoriu din 21 decembrie 2008, acea parte a edificiilor vaticane – care fusese, în mod temporar, sub administraţia Suveranului Pontif – va fi încorporată în teritoriul Republicii Populare Italiene.

Dar femeia nu mai auzea nimic. Stătea în picioare în faţa ferestrei şi privea afară. Ceva parcă o strângea de gât.

Soarele cobora în spatele bisericii Trinita dei Monti; câţiva muncitori se străduiau să proptească de Obelisc o scară lungă.

Poate pentru a aşeza în vârful acestuia crucea.

(1963-1964)

Studium Urbis Roboticum

— Progresul e progres! Nimeni nu va putea opri progresul ştiinţific şi până şi aptitudinile cele mai umaniste trebuie să capituleze în faţa lui. Tehnica şi programarea, dorinţa de a elimina inegalităţile, de orice gen, necesitatea de a garanta fiecăruia o judecată dreaptă, lipsită de orice părere politică preconcepută şi morală, fie ea din simpatie ori din antipatie, ne-au determinat să operăm câteva schimbări substanţiale – radicale aş spune – în structura organizatorică a Universităţii noastre. Care Universitate este una dintre cele mai vechi din lume, dar care se află, totuşi, în avangardă în ceea ce priveşte adaptarea la normele politice ale ţării noastre. Acesta este motivul pentru care ne-am hotărât – în ciuda multor obstrucţii ale părţii celei mai strâmte la minte din opoziţie – şi după nu

puţine îndoieli, ne-am hotărât, prin urmare, să înlocuim personalul didactic cu ceea ce noi considerăm a fi ceva absolut revoluţionar şi anume: roboţii! Existenţe metalice care ne vor garanta respectarea cu sfinţenie a regulilor democratice, lucru care nu se putea realiza înainte dat fiind că docenţii erau simple fiinţe umane şi ca atare supuse greşelilor. Suntem siguri că un astfel de proiect se va bucura de consensul unanim în toate sectoarele Universităţii noastre.

Acesta fu, în rezumat, discursul ţinut de Rectorul Magnific în faţa unei mulţimi imense adunate în Aula Magna. Numai că nu fu totul, chiar totul atât de „unanim” cum se aştepta Magnificenţa Sa: afară, o mulţime de profesori sau, mai bine zis ex-profesori, protesta cu vehemenţă – şi, în ciuda faptului că unii dintre ei aveau o vârstă venerabilă – ei bine, se manifestau în mod zgomotos, cu expresii şi „rumori” nu prea demne de acele foste drept-prea-curate guri. Încolonaţi într-un amplu cortegiu, mărşăluiau în jurul fântânii cântând imnuri, strigând lozinci şi aruncând cu pietre în direcţia Rectoratului. Pe unele pancarte arătoase se putea citi:

ÎNFOMETATORII PERSONALULUI DIDACTIC
și
ROBOŢII = ASASINII UNEI ÎNTREGI CATEGORII

Unele geamuri erau deja făcute zob şi situaţia devenise îngrijorătoare când, la cererea Rectorului, sosi poliţia – înarmată cu extinctoare cu spumă colorată în roşu – care, în câteva clipe, împrăştie coloana de manifestanţi. Pe jos era plin de pancarte, de pietre şi de beţe; câţiva bătrânei dintre aceia mai isterici fură luaţi şi duşi undeva unde să-şi mai împrospăteze ideile.

Totul începuse cu mai puţin de un an în urmă. Când câteva incidente – mai întâi mărunte, apoi mai grave – împiedicaseră desfăşurarea normală a examenelor. De la dispute verbale se ajunsese la acel veritabil meci de box şi, în cele din urmă, la împuşcături în plină aulă (de atunci, profesorii şi asistenţii îşi luară obiceiul să poarte veste anti-glonţ).

În sfârşit, nu se mai putea merge înainte. Se iviseră şi complicaţii de ordin politic. Stângile Universitare afirmau că toată acea dezordine se datora faptului că profesorii „aliaţi cu

reacţiunea” voiau să saboteze examenele practicând discriminarea politică şi trântind la examene, fără milă, pe adepţii Stângii. Dar Dreapta Universitară spunea aceleaşi lucruri despre profesorii cu idei opuse, cum era cel de chimie care-l întreba, pe cel ce-i cădea cu tronc, formula apei în timp ce pe ceilalţi îi întreba formula cine ştie cărui obscur mucegai. Apoi, mai erau acei docenţi şi asistenţi mai sensibili la farmecele muiereşti; şi cine ştie cum se făcea că sesiunea din vară înregistra cele mai numeroase înscrieri feminine la examene şi cel mai mare număr de promovări. Apoi, cele mai vii reacţii erau împotriva aşa-zişilor „profesori enciclopedici”, adică aceia care nu se limitau la a pune întrebări doar din materia lor, ci se complăceau în „excursus” în diverse alte materii ce aveau mai mult sau mai puţin legătură cu a lor; sau împotriva aşa-zişilor „chiţibuşari”, „dai sau amâni” şi aşa mai departe.

Şi fură trimise la Rectorul Magnific delegaţii peste delegaţii pentru a se găsi o soluţie; până ce, într-o bună zi, băiatului nepotului sorei verişoarei directorului general al IRI – Industriile Robotice Italiene – îi veni geniala idee de a se adresa celui în drept. Ceea ce şi făcu. Atunci, planurile fură publicate şi la fel şi programele ce trebuiau să fie prezentate Rectorului. Acesta din urmă, presat din toate părţile, înghesuit de „grupurile de opinie”, ameninţat, avertizat, încurajat, copleşit de scrisori de ameninţare, de scrisori care-i cereau să-şi dea demisia, de insulte etc., etc., ei bine, acesta se hotărî, până la urmă, să spună „da”. Deci, după cum se văzu, nu folosiră la nimic nici grevele şi nici protestele publice; era prea târziu, totul se terminase!

Aşa încât la Universitate începură să predea roboţii. Şi astfel începu o nouă eră, cea a justiţiei interogaţionale.

Totuşi, lucrurile nu merseră aşa după cum diferitele delegaţii universitare – susţinute de un anumit tip de *homo intellectualis* – crezuseră. E adevărat că profesorii şi asistenţii fuseseră nevoiţi să se adapteze noilor însărcinări şi să devină simpli secretari şi purtători de genţi de ale roboţilor, dar unele lucruri se schimbaseră, totuşi, rapid. Numărul respinşilor crescu în mod vertiginos. Preţul, mai întâi cel de achiziţie şi apoi cel al întreţinerii maşinilor se dovedi a fi mult mai mare decât salariul profesorilor, drept pentru care balanţa administrativă a

Rectoratului se înclină în mod înfricoşător.

După părerea generală, lecţiile şi examenele deveniră foarte plicticoase, mult mai plictisitoare decât erau înainte. Dintre toţi, cele mai nemulţumite erau fetele. Oamenii de serviciu, lipsiţi de mirajul fatalului bacşiş cuvenit pentru misterioasa (şi invizibila) lor trudă, bombăneau.

Pe lângă aceasta, toţi îşi dădură seama că discuţiile – în faţa minţii electronice şi infailibile a roboţilor – erau cu totul inutile; ceea ce trebuia să facă era să răspundă exact, calculat, precis, la obiect. Atât şi nimic mai mult.

După puţin timp se iviră şi alte inconveniente, mai grave: se observă că, practic, cultura întregii naţiuni era în mâna unor maşini. Şi că ele hotărau ceea ce trebuia să fie studiat sau nu, ceea ce trebuia să fie învăţat sau nu pentru examene. Sau, mai bine zis, nu hotărau atât roboţii cât cei ce-i programau, într-un anumit fel, pe roboţi care, apoi, hotărau ei.

Asociaţiile studenţeşti începură să se agite din nou, dar de data aceasta din motive diferite de cele anterioare. Grupuri de agit-prop de Stânga răspândeau manifeste şi broşuri care vorbeau de „demnitatea omului”, de necesitatea „umanizării învăţământului” susţinând cauza „profesorilor lăsaţi pe drumuri” şi se pronunţau împotriva „mecanizării studiilor”, a „dezumanizării învăţământului”, a „absenteismului profesorilor-roboţi faţă de interesele studenţilor-oameni”. Şi din nou manifestaţii şi din nou greve.

Dar era prea târziu.

În Consiliul Academic, apoi, se întâmplă ceva: Rectorul – singura fiinţă umană între toţi acei consilieri de fier şi de plastic – fusese pus în minoritate datorită unui vot de neîncredere acordat referatului anual prezentat de rector în care – îl acuzaseră – nu se prevăzuseră pensii pentru roboţii ajunşi în condiţia de pensionari şi al căror număr creştea mereu dată fiind uzura rapidă a materialelor. Aflat în minoritate, Rectorul îşi dădu demisia şi fu imediat înlocuit cu un computer de tip BRAINIAC, din ultima generaţie.

Rectorului i se permise să ocupe postul de supraveghetor al celor ce ştergeau praful de pe întrerupătoare şi de pe ecranele exterioare.

(12 noiembrie 1965)

Omul programat

Programaţiune, ah ce pasiune!

Anonim Politic din sec. Al XX-lea.

Încăperea era cufundată în întuneric şi doar o firavă luminiţă se încumeta să răzbată prin beznă, la doi metri de duşumea. Acele ceasornicului se fugăreau; apoi, în cele din urmă, se suprapuseră. Un fluierat uşor, care creştea din ce în ce în intensitate, se auzi din străfundurile cutiei aceleia mari, cenuşii, care ocupa aproape jumătate din peretele din faţa patului. În acelaşi timp, ferestrele se deschiseră, cu violenţă, pe jumătate; exact atât cât îi trebuia luminii soarelui, care răsărise, să pătrundă înăuntru. Patul în care dormea Franco Bert MP 314 începu să unduiască aidoma unei plute pe o mare bântuită de furtună; erau orele 6,30 şi Programatorul Auxiliar intra în acţiune.

Până şi somnul cel mai adânc s-ar fi dat bătut în faţa zgâlţâielii nebune a saltelelor şi a păturilor; după câteva clipe Franco era cu picioarele pe pământ. Se întinse, în timp ce acele ceasornicului se mutau la 6,33; din difuzoarele aşezate stereofonic în Programator se auzi un fluierat (pe aria *Marş în opt picioare,* de Octopus). Franco începu să execute, în ritm frenetic, mişcările Gimnasticii Matinale.

Era încă ameţit de somn şi – ca să-l trezească de tot – ferestrele se deschiseră larg, cu zgomot, iar din bucătărie se auzi un hârşâit: i se pregătea cafeaua. La 6,35 muzica se opri şi spre el înainta partea aceea mobilă a bucătăriei cu o ceaşcă aburindă. *Prea fierbinte, ca de obicei* – se gândi el în timp ce lichidul negru îi pătrundea în măruntaie.

Două semnale de trompetă îl chemară la realitate: îl aştepta baia. Repede: dinţii, mâinile, faţa şi ce mai rămânea. Spălat. Şters. Pieptănat. Bărbierit. În acel timp prin aer pluteau notele *Fanteziei pentru un Programator,* de Lombardi. Trilul de 6,45 îl făcu să se îndrepte rapid spre camera sa. Să vedem acum dacă avea să reuşească să-l bată în materie de viteză, pe PA; apăsă pe butoanele de la şifonierul cu hainele de vipitilenă pe care voia să le îmbrace în acea zi pe sub uniforma sa de MP şi

dulapul automat i le prezentă. Se îmbrăcă în grabă în ritmul melodiei *Mad Twist and Hot,* de Celle, cântată la saxofon. Se pregătea să-şi încalţe pantofii, când sunetul care anunţa apropiata sosire a Programului Zilnic îi dădu de veste că şi de data aceea – deşi cu puţin – nu reuşise să se îmbrace în perioada stabilită.

Câteva secunde mai târziu, la 6,55, se aprinse o lumină roşie deasupra ferestruicii cu sigla PG. Se auzi un zgomot de angrenaje după care ieşi, ca un glonţ, o foaie lungă din plastic verde. Bert MP 314 o prinse din zbor; din acea clipă mai avea doar cinci minute. Pe foaie scria:

15 octombrie 2218
PROGRAM ZILNIC
al lui Franco Bert MP 314

orele 7,00 – Ieşirea din casă. Oprirea pe trotuar în faţa porţii,

orele 7,05 – îmbarcarea în turbocarul MMP nr. 336, locul nr. 5 *(Trăiască Munca!* de Milan)

orele 7,20 – Sosire la MMP. Secţiunea 125, Sector Nordul oraşului. Conducător Carlo Delii DP 62

orele 7,30 – Începutul lucrului *(Bolero,* de Ravel)

orele 10,25 – 10,35 – Pauza nr. 1 (linişte)

orele 13,30 – Încetarea lucrului.

orele 13,40 – Prânz standard *(Tam Tam,* de Anonim)

orele 14,00 – Pauza nr. 2 (linişte)

orele 14,15 – Ieşirea nr. 19, trotuar nr. 7, turbocarul nr. 336, locul nr. 5. Controale la domiciliu (Programul detaliat va fi găsit la locul respectiv) *(Trăiască Munca!* de Milan)

orele 17,30 – Pauza nr. 3, la Locul pentru Pauză MMP 45 (linişte)

orele 17,45 – Biblioteca Populară MPP 50, Sala de Lectură nr. 241, locul nr. 37 (Programul cărţilor va fi găsit la locul respectiv) *(Preludii,* de diverşi Autori)

orele 19,05 – Ieşirea nr. 4. Turbocarul nr. 336, locul nr. 5 *(Trăiască Munca!* de Milan)

orele 19,15 – Palatul Distracţiilor MPP. Libertatea de a alege între Camerele nr. 1,3,9,14,15 şi Divertismente, nr. 2,3,11,20 (Programul detaliat va fi găsit la locul respectiv) *(Melodii,* de diverşi Autori)

orele 20,45 – Ieşirea nr. 1. Turbocarul nr. 336, locul nr. 5 *(Trăiască Munca!* de Milan)
orele 21,00 – Sfârşitul programului zilnic.

După ce aruncă o privire pe foaie apoi la ceas, ieşi repede pe uşa care i se deschise în faţă. Între timp, în urma sa, bucătăria, baia şi dormitorul erau în plină agitaţie, făceau ordine.

Pe trotuare, în faţa caselor, şiruri de oameni aşteptau turbocarele care urmau să-i transporte la locurile de muncă. Bărbaţi şi femei, îmbrăcaţi în uniformele diferitelor ministere, fabrici, birouri, stabilimente. În mijlocul străzii fâşâia banda rulantă rezervată persoanelor importante, în ordine descrescândă: miniştri, secretari, subsecretari, conducători de gradul I, II, III, şefi de birou şi aşa mai departe. Şi, din când în când, se mai putea vedea trecând câte unul din aceştia închis în Cupola sa Personală, copleşit de propria-i importanţă.
Bert MP 314 îşi trase, cu grijă, din buzunar, Programul său Zilnic şi-l citi, din nou, în grabă. Constată, fericit, că şi în ziua aceea melodiile alese erau dintre cele preferate de el. Fusese o foarte bună idee aceea de a se acompania munca cetăţenilor cu melodiile acelea odihnitoare... Nu-şi mai putu continua gândurile pentru că sosi, în plină viteză, turbocarul nr. 336; se urcă împreună cu mulţi alţii şi se aşeză pe locul nr. 5; în aer răsunau deja notele însufleţitoare din *Trăiască Munca!* (de Milan), Imnul Naţional. Le cunoştea, bine de tot; le ascultase de multe ori pe vremea când era copil... Tobă, cor şi trompete, ţimbale şi tromboane... Şi ceilalţi ascultau, în extaz.
După ce traversară o bună parte din oraş, ajunseră la clădirea aceea care domina orizontul cu masa sa uriaşă; în fiecare lună acelei clădiri i se mai adăuga câte o aripă. Nimeni nu mai ştia cât era de mare şi câţi funcţionari, de felurite categorii, lucrau acolo. Pe faţadă scria, cu litere cubitale:

MINISTERUL
PROGRAMĂRII ŞI PLANIFICĂRII

Turbocarul frână brusc, uşile se deschiseră şi toţi pasagerii fură descărcaţi la intrarea nr. 75.
Franco Bert se îndreptă imediat către destinaţia sa, cu

Programul Zilnic în mână pentru a nu greşi. Luă ascensorul său, din mers, care-l duse până la Secţiunea 100; de acolo străbătu, pe jos, o rampă laterală apoi, cu o bandă rulantă ajunse la 125. Căută Sectorul Nord, depăşi un şir de roboţi-factori poştali foarte ocupaţi, apoi un alt şir de MP – care se aflau deja la lucru – nişte secretare foarte frumoase, trecu pe lângă nişte uşi de sticlă mată şi ajunse în biroul Conducătorului Programator 62 Carlo Delii.

Acesta îl măsură, grav, cu privirea, din spatele biroului său plin de microtelefoane şi Programatori Minimi. În spatele său se afla un imens plan al părţii Nord a oraşului, iar peretele din stânga era ocupat în întregime de ultimul model de PIV – Programatorul de Înaltă Viteză – care se afla în legătură directă cu Birourile Centrale. În dreapta, în sfârşit, pe singurul perete liber, se aflau o fereastră cu geamuri de culoare azurie şi un mare portret care-l înfăţişa pe Profet, cu ochelari şi cu privirea tristă.

— Sunt Mecanicul Programator 314 Franco Bert şi aştept instrucţiuni, spuse şi întinse foaia sa verde.

DP 62 îl învrednici cu o privire, apoi luă cu o mână un bilet – care ieşi dintr-o dată dintr-un Programator Minim –, iar cu cealaltă un Microtelefon şi spuse:

— Bine, postul dumitale este la nr. 11, coridorul de sud-est. Apoi rosti în megafon: Aici Delii…

Franco execută un rapid stânga-mprejur şi ieşi din birou ca din puşcă.

Foaia roşie a PGLM (Programul Zilnic de Lucru Matinal) care ieşi din deschizătura biroului său îl făcu să intuiască că fusese repartizat la o secţiune în care se experimenta ceva nou. În ritmul *Bolero*-ului, care se repeta când într-un crescendo când într-un diminuendo obsedante, mâinile sale acţionau aproape maşinal pe aparatele care-i defilau prin faţă. Urmărea instrucţiunile mai amănunţite care apăreau pe micul ecran – de circa zece degete – ce se afla lângă el.

Franco era de acum un expert şi deşi executa o operaţie în aparenţă la fel ca celelalte se convinse, din ce în ce mai mult, că ceea ce făcea erau nişte uşoare modificări la aparatura obişnuită a Programatorilor Auxiliari. Se uită în stânga sa: zece alţi MP stăteau aplecaţi deasupra aparatelor care ieşeau dintr-

un tunel pe o bandă rulantă; în dreapta sa, un şir interminabil de MP perfecţionau ceea ce făcea el.

Ministerul se pregătea să programeze ceva *nou.*

Îşi propuse să vorbească cu ultimul din şir – să-i ceară lămuriri – în timpul celor zece minute ale Pauzei I. Şi aşa şi făcu. Din ceea ce văzu şi reuşi să afle îşi făcu o idee în legătură cu acele proiecte noi; dar preferă să aştepte tura de după-amiază când va fi putut să se ducă să controleze personal pe PA, la cetăţeni, mai înainte de a se hazarda să emită o judecată definitivă. Aşteptă cu înfrigurare ca acea chinuitoare linişte, tulburată doar de şoaptele acelor MP, să se destrame.

Cobori, vesel, împreună cu toţi ceilalţi, în imensele Saloane ale Meselor Planificate şi se aşeză la coadă pentru a lua de pe banda rulantă farfuria cu mâncare. După ce o luă se duse să se aşeze la locul său. Atât pe farfurie cât şi pe scaun erau marcate literele şi cifrele MP 314. Lângă el stăteau Aldo Ferri – MP 313 şi Dani Anton – MP 315: un prieten şi o prietenă cu adevărat simpatici. Ba mai simpatică era Dani; mai-mai că-i… Ritmul frenetic al acelui *Tam Tam* (de Autor Anonim) îi întrerupse şirul gândurilor şi-l făcu să ducă lingura la gură.

Îţi întrerup şirul gândurilor când ţi-e lumea mai dragă – se plânse lui însuşi. Dar mai apoi mâncând din bucatele acelea gustoase – macaroane, cartofi, chifteluţe, mere şi apă minerală – îi trecu supărarea. Muzica aceea acompania cum nu se putea mai bine mişcările fălcilor: părea a fi fost creată anume pentru acel scop.

Pauza II trecu repede; sporovăise cu Dani şi încercase să programeze ora aceea şi jumătate pe care ar fi putut-o petrece împreună la Palatul Distracţiilor dat fiind că PG-ul lor se potrivea…

La şuieratul sirenei se salutară şi Franco se îndreptă, sprinten, spre ieşirile laterale împreună cu ceilalţi care erau programaţi pentru lucrul de după-amiază. Se încolonară în masă pe scările rulante şi fură transportaţi până la trotuarele de destinaţie. Franco se trezi pe trotuarul nr. 6 şi-şi dădu seama că greşise. Îngălbeni. Îşi croi drum, îmbrâncind, spre trotuarul nr. 7 şi ajunse exact la timp pentru a-şi lua de la Distribuitorul Automat acel al său PGLP (Programul Zilnic pentru Lucrul de după-amiază) şi a se urca în turbocarul nr. 336.

Sub privirile pline de reproş ale colegilor săi de Secţie, citi

adresele cetăţenilor cărora trebuia să le facă controlul săptămânal al Programatorului Auxiliar; erau douăzeci, mari şi laţi, locuind în acelaşi bloc. Ceea ce îl făcu să se minuneze fu o foaie anexă cuprinzând explicaţii tehnice ale micilor modificări pe care trebuia să le efectueze la aparatele receptoare ale diferitelor PA. Mici modificări fără importanţă; dar după el aveau să mai treacă şi alţi MP, să facă şi ei alte mici modificări, tot fără importanţă şi până la urmă va fi ieşit ceva... În creier îi pătrunse ritmul melodiei *Trăiască Munca!* (de Milan).

Când se află în apartamente nu avu prea mult timp de gândire; trebuia să vadă repede ce avea de modificat în ritmul înnebunitor al acelor melodii adecvate lucrărilor ce se efectuau în acel moment acolo.

Cât pe ce să întârzie. Fu încolonat, împreună cu ceilalţi, în timp ce-şi ştergea sudoarea, spre Locul de Pauză MPP 45, aflat în apropiere; aici se distribuia o abundentă raţie de *Băutura Lucrătorului,* numele modern al decrepitei *Coca-Cola.*

Biblioteca Populară se afla alături de Locul de Pauză; cu câteva minute mai târziu, Franco Bert MP 314 se trezi trântit pe locul 37 din Sala nr. 241. Bătu de 17,45 şi în aer se auziră acordurile pătrunzătoare ale *Preludiilor,* când el luă foaia roz a Programului Cărţilor care abia se ivea din deschizătura sa în loc să ţâşnească în aer ca de obicei (probabil că ceva nu funcţiona cum trebuia).

Era ziua în care putea să aleagă printre cărţile de Istorie, Muzică, Filosofia Planului şi Literatură Uşoară. Alese câteva volume de Istorie, care era marea sa pasiune (dar şi ruina sa. De ce, oare?): *Statul ca Idee şi ca Program,* de marele Pietre Tomaindietro, *Viaţa mea planificată,* de Profetul Ugone – al cărui chip, cu ochelari şi cu părul revărsat pe umeri, se găsea în orice birou – *Începuturile unui Sistem,* de Don Palmiros.

Se cufundă, cu pasiune, în lectură, legănat de dulci melodii. Prin minte i se perindară începuturile, grele, ale celei ce era Societatea actuală evocate, în cuvinte simţite, de către diverşi autori. Neînţelegerile, acuzaţiile reacţionarilor, sabotajele. Până ce, în sfârşit, fusese înţeleasă importanţa ideilor Profetului şi credinţa sa, care fusese premiată; mulţimile îl aplaudaseră iar el rostise istorica frază: *Programând, planificând, ce rău îţi voi fi făcând?* în care credinţa sa în viitor strălucea ca o făclie în noaptea obscurantismului. Iar partiduleţul său devenise Un

Partid. Partidul Majorităţii Stabile, în timp ce Profetul Ugone fusese chemat să ocupe acel post înalt pe care Destinul i-l hărăzise. Cu fruntea încununată de lauri dictase Noua Constituţie al cărei prim articol începea aşa: *Statul nostru se bazează pe Politica Planului.* Piatră milenară în istoria civilizaţiei şi a popoarelor.

Ţara fusese răscolită până în temelii; fu reconstruită potrivit noilor obiective şi fu supusă unor permanente modificări şi modernizări, în pas cu timpul. Fură create noi Organe şi Politica Planului fu aplicată şi industriei, agriculturii, poştelor, transporturilor, marinei, lucrărilor publice, învăţământului, administraţiei de stat, vieţii publice, spectacolelor, vieţii private, familiei… Totul se încadră, puţin câte puţin, în Sistem, ale cărui influenţe benefice nu se lăsară aşteptate. E adevărat, fu nevoie de ani, decenii, secole; pentru că, orice lucru, orice pas, orice progres se fac cu calm, cu ponderaţie, se *programează.*

Dar, în cele din urmă, se ajunse la situaţia în care fiecare cetăţean să aibă al său fidel PA şi tot atunci fu aplicată, pentru prima oară, teoria marelui teoretician-psiholog Armando Digò prezentată în eseul său fundamental *Muzica* – coadjuvant al Politicii Planului. De atunci se mersese înainte, numai înainte; se ajunsese până acolo încât să poată fi programată o întreagă zi (Aici, mintea lui Franco, pe care muzica fusese cât pe ce s-o facă să aţipească, se scutură şi putu să tragă concluziile la ceea ce bănuise toată ziua). Iar acum, acum se pregăteau pentru marele salt: micile modificări pe care le efectuaseră la PA aveau să le permită maşinilor de a primi Programe… *pentru două zile consecutive!*

Iată, deci, o altă cucerire a Ministerului PP! Profetul va fi plângând de bucurie în mormântul său! Şi poate că peste câţiva ani vom reuşi să ne programăm pentru o săptămână întreagă; apoi, peste vreo zece ani – pentru o lună, peste un secol – pentru un an şi apoi pentru doi, trei, zece, douăzeci! *O viaţă!* Atunci, chiar că nu vom mai avea nimic de pretins şi vom fi, cu adevărat, fericiţi ca nimeni pe lume…

Din nefericire, eu nu voi mai apuca să văd toate acestea – se văicări Franco cufundându-se în lectură.

Şi cum i se întâmpla întotdeauna ori de câte ori venea la Bibliotecă să citească anumite cărţi, un car blestemat începu să-i roadă creierul, aşa, pe nesimţite. Puţin câte puţin. Încet Apoi

mereu mai repede, cu acele idei blestemate, cu acele înjurături obscene care nu se lăsau duse. O ştia; mereu era aşa, dar (îşi amintea, acum) din fericire, totul se sfârşea o dată cu somnul de peste noapte, aşa că, în dimineaţa următoare nu-şi mai amintea de nimic. Dar era de ajuns să citească anumite lucruri; acestea făceau să se declanşeze înăuntrul lui (unde anume? n-o ştia) ceva ca un arc şi gândul acela mârşav se prezenta din nou, negreşit. De ce, de ce? Şi-şi ţinea tâmplele cu amândouă mâinile, dar ştia foarte bine că acea povară avea s-o poarte în el toată seara; şi acea greutate îl apăsa şi i se învârtea prin cap fără a putea ieşi de acolo.

Din nefericire.

Preludiile încetară. Sună clopoţelul; se îndreptară, cu toţii, spre ieşirile lor.

La Palatul Distracţiilor putu, în sfârşit, să vadă pe MP 315, adică pe Dani. Cu toate că în mintea sa se afla o învălmăşeală de gânduri absurde îi zâmbi. Trebuia să profite; cine ştie când se vor mai fi potrivit, din nou, Programele lor; poate peste cinci sau şase zile, cel mai devreme.

La intrare luă foaia galbenă conţinând Programul de Distracţii pentru Categoria sa, care explica cu mai multe amănunte ceea ce citise deja pe foaia verde. Avea o foarte mare libertate de alegere: cinci Camere şi patru Divertismente diferite.

— Cam ce ai dori să faci? — o întrebă pe Dani.

Fata se uită la sala aceea mare, albastră, în care unduiau luminile stingându-se, încet-încet. În aer pluteau notele cântecelor zilei: *Aş vrea să planific şi stelele...* de Mala şi *The Programmed Man,* de Tower. Mai multe perechi dansau pe discurile lor rotitoare, iar altele se duceau în Camerele, repartizate lor de către Programe, pentru a participa la jocuri sau pentru a sta împreună, singuri. În colţul din plan îndepărtat, în stânga, se căscau gurile roşcate ale Tunelului Adevărului dar puţini intrau acolo. În pereţii îmbrăcaţi cu oglinzi se reflectau luminile şi umbrele din sală.

— Mi-ar plăcea să merg la Sala nr.3... Sala de Divertismente nr. 3, răspunse ea cu o voce stinsă.

Franco tresări: voia să meargă în Sala Goală, în care Divertismentul era constituit din... Legături Amoroase. Drace! Tocmai azi, când nu se simţea bine, cu capul răvăşit de acel

afurisit de gând. Totuşi, îi răspunse „da”, deşi ştia că avea s-o dezamăgească. Dar, ce putea să facă? Din fericire avea să uite apoi totul.

Aşa cum se aştepta se, Dani se arătă foarte supărată văzând pasivitatea lui şi în zadar încercă Franco să-i explice că nu se simţea bine deloc, că-l durea capul; degeaba, ea nu pricepea nimic. Fata făcea mutre. Încercând, cu desperare, să-şi abată gândul de la acele obsedante cuvinte şi de la acea muzică (*Veşnica ipocrizie,* de Cozzon) care pătrundea în cameră buimăcindu-l, Franco se strădui să vorbească de una şi de alta. Dar nici aşa nu reuşi să facă mare lucru; ea tot nu pricepea nimic. În cele din urmă, cu puterea desperată a muribunzilor, găsi un subiect care ştia că o interesa mult şi pe ea: cărţile. Aşa era, pentru că deveni mai maleabilă, mai tratabilă, încât răspunse bucuroasă la întrebările pe care Franco i le punea.

Se apropiau de sfârşitul programului; se despărţiră, puţin dezamăgiţi, hotărând să-şi facă, reciproc, cadou ceva care să le amintească de prima lor întâlnire; ceva instructiv, în legătură cu cele două subiecte care-i interesau în acel moment şi despre care aveau să mai discute în viitor, ca de exemplu: *Odrasle planificate şi ne planificate,* de Giulia Saffo şi *Cum să-mi programez viaţa mea sexuală,* de Lelia Roberti – ultimele două mari succese dintre apariţiile editoriale.

Privirea galeşă pe care ea i-o aruncă, la auzul melodiei evocatoare *El cha cha cha de Plano,* de Panzana, îl făcu pe bietul Franco Bert MP 314 să uite, măcar pentru o clipă, de afurisitele sale de gânduri. La puţin timp după aceea se afla pe locul său, nr. 5, din turbocarul nr. 336.

Ajunse acasă. Deschise uşa şi fu întâmpinat de ticăitul ceasului (orele 21,00) şi de clipirile becului alb însemnând *Sfârşitul Zilei de Muncă şi de Distracţie.* Din bucătărie se auzea zgomotul caracteristic: i se pregătea cina. Şi în acel sfârşit de zi se auziră, apoi, puternicele note din *Lumea Nouă,* de Dvorak *(Of, afurisitele de gânduri!).*

Se dezbrăcă, cu calm, în timp ce robotul se apropia cu Mâncarea de Seară. Mâncă. Apoi, ferestrele se închiseră trântindu-se (orele 21,15). Apărură două sclipiri de lumină albă. Iar din difuzor se auzi: Rugăciunea de seară adresată Profetului Ugone. Cu toţii…

— O, Profetule, tu care ai suferit atât… (*Plecaţi, plecaţi idei antisociale!)…* Fă în aşa fel ca fiecare să-şi urmeze Programul său… *(Nu, nu, la anumite lucruri nu e bine să mă gândesc!)…* Călăuzeşte-ne în Progresul Programat… *(Şi aici dau de voi, fir-ar să fie!)…* Şi fă aşa ca toţi să meargă pe calea cea dreaptă şi noi şi MPP; aşa să fie… *(Ajunge, ajunge!).*

Se auzi *Imnul,* după care PA se stinse. Apoi, dormitorul lui Franco Bert MP 314 se cufundă, puţin câte puţin, în întuneric. Se mai vedeau doar acele fluorescente ale ceasului. Cuvintele acelea obscene continuau să-l persecute. Îşi băgă capul sub pernă în încercarea de a le uita. Unde le auzise, oare, pentru prima oară? Nu-şi mai amintea. Acele obscenităţi… Din fericire, în dimineaţa următoare… le… va fi uitat… le… Fir-ar să fie… Bles…

— Cine i programează pe Programatori? Cine-i planifică pe Planificatori? Cine-i programează pe Programatorii care-i programează pe Programatori… Cine-i planifică pe Planificatorii care-i planifică pe Planificatori? Cine-i programează pe Programatorii care-i programează pe Programatorii care-i programează pe Programatorii care progr…

Aţipi.

(15-17 august 1963)

Alegeri 3000

Matricola 0718352/0001 964/68 xy V-l păşi, tremurând, pe intrarea Universităţii Planetare şi se opri în aşteptare. Aparate speciale fişară, catalogară şi comparară amprentele digitale, imaginea retinei, mirosul pielii, tipul părului şi, în cele din urmă, stabiliră că el era într-adevăr un student şi, ca atare, putea să intre, fără probleme. Se aprinse o lumină şi Matricola 0718352/0001 etcetera trecu mai departe.

Universitatea era în plină fierbere din cauza apropiatelor alegeri interne pentru reînnoirea diferitelor Consilii studenţeşti. Pretutindeni se puteau vedea tablouri luminoase înţesate de fraze propagandistice; difuzoarele lansau sloganuri; roboţii distribuiau afişe. Picioarele Matricolei se afundau într-un strat gros de douăzeci de centimetri format din foi, foiţe, benzi sfâşiate, pliante, broşuri şi alte felurite elemente din hârtie

devenite inutilizabile. Se simţea tulburat, rătăcit, dezorientat, deşi fusese pus în gardă în legătură cu acea situaţie. Ştia că era o luptă pe viaţă şi pe moarte: polemică contra polemică, acuzaţie contra acuzaţie, afiş contra afiş.

Se pregătea să se îndrepte spre Facultate când, din planul îndepărtat al bulevardului se auziră nişte zgomote; văzu, mai întâi neclar, apoi desluşit, un cortegiu care înainta unduind, destrămându-se şi refăcându-se la loc. Gălăgia, strigătele de propagandă erau mai întâi slabe, apoi din ce în ce mai puternice. Din masa aceea roşie şi neagră ieşeau în evidenţă mari panouri luminoase, clipitoare, care parcă făceau cu ochiul.

Se dădu deoparte, tulburat şi tremurând; ştia despre ce anume era vorba! Erau Marţienii sau – cum erau numiţi, în mod vulgar, şi mai bine cunoscuţi – „Liga Universitarilor (şi, din când în când, Bărbaţi, Femei, Copii, Câini, Prostituate, Muncitori etc.) Roşii”. Se apropiau din ce în ce mai mult, scoţând, din când în când, strigătul lor de bătălie, acel strigăt acut, incomprehensibil şi răguşit; îl scoteau la un semn al coordonatorului lor, o matahală mai urâtă decât toţi ceilalţi, scandând: *Ga! Ga! Ga! Ugr! Ugr! Ugr!*

Lozincile acelea se puteau acum citi. Pancartele străluceau şi se mişcau, parcă, şi ele în ritmul strigătului acela gutural şi inuman: *Pentru Democraţie în Universitate neo-reacţiunea nu va răzbate* scria pe una. Iar pe alta: *Votaţi LUR, la cea de a două mia aniversare a Rezistenţei împotriva fascismului.*

Cortegiul defila prin faţa Matricolei care se ascunsese în spatele unui copac sintetic; erau de-a dreptul urâţi acei Marţieni – se gândi el – aşa solzoşi, cu pielea aceea roşcată, cu faţa zbârcită, cu cornițele lor negre pe căpăţâna cheală, cu coada lungă care se târa, cu limba despicată în două. Figurile acelea îi aminteau de ceva foarte îndepărtat, ancestral; nu reuşea să-şi dea seama bine de ce anume. În timp ce-şi bătea capul să-şi amintească, creaturile acelea urlătoare, încadrate într-o „manifestaţie spontană” se îndepărtară lăsând în urma lor o putoare greu de identificat.

Matricola scoase capul de după copac şi-şi dădu seama că nu fusese singura persoană care avusese acea idee: LUR-ii îi înfricoşau pe mulţi. Se pregătea să-şi reia drumul spre Facultate când auzi, din spatele lui, urletele sirenelor. Interveneau heligeturile Poliţiei pentru a împrăştia manifestaţia lurriană care

trecuse dincolo de limitele Cetăţii Universitare şi răspândea panica în exterior. Metoda întrebuinţată pentru a împrăştia cortegiul era foarte simplă: era de-ajuns să se lanseze de sus puternice jeturi de apă – în care fuseseră dizolvate, în prealabil, substanţe anume ca, de exemplu, riformaldina – pentru a activa şi răspândi o boală – pe care acele creaturi o purtau mereu cu ei, în stare latentă – sciziunita. Efectele erau, în orice caz, imediate dacă nu chiar de lungă durată.

În timp ce în faţa intrării în Universitatea Planetară avea loc acea învălmăşeală, marile porţi electronice se deschiseră, automat, pentru a lăsa să treacă autovehiculele speciale care transportau pe unii membri (membri mai importanţi) ai Consiliului Consiliilor. Era vorba de nişte autovehicule speciale care menţineau în interior o gravitaţie mai redusă faţă de cea din afară, pentru a le permite exponenţilor „Partidului Autonom pentru Progresul Universitar Interplanetar Revizuit" (P.A.P.U.I.R.) să se mişte în voia lor.

Motivul acelei gravitaţii reduse – lucru care într-un prim moment fu greu de înţeles pentru Matricolă – fu imediat înţeles, la vederea pasagerilor; era vorba de nişte fiinţe atât de grase, atât de rotunde, atât de rozulii şi durdulii – aproape sferice – încât cu greu ar fi putut să se deplaseze pe suprafaţa planetei. Şi totuşi, în ciuda aerului acela de fericire şi de mulţumire, acele feţe ascundeau minţi ascuţite; reprezentanţii P.A.P.U.I.R. Aveau puţini discipoli în interiorul Universităţii dar, profitând de faptul că celelalte forţe erau aproape în echilibru îşi ofereau voturile lor pentru a face ca balanţa majorităţii în Consiliul Consiliilor să încline când într-o parte când într-alta; iar ei obţineau, în schimb, posturile care aveau o mai mare importanţă strategică sau gastronomică.

Fiinţele coborâră, legănându-se, din maşinile lor speciale şi se îndreptară – gemând, de atâta efort – spre sediul Consiliului Consiliilor. Se afundau în stratul acela de resturi de hârtii şi se părea că acolo aveau să rămână – prinşi în cursă – pentru totdeauna.

Biata Matricolă era dezorientată peste măsură; la fiecare zece metri i se întâmpla ceva sau ceva anume o obliga să se oprească; şi mai avea, doar, oarece drum de făcut! Chiar aşa… Nu apucase să mai facă decât câţiva paşi când un zgomot de fierărie, în apropierea sa, o făcu să înghețe.

O mână grea, metalică, i se aşeză pe umăr şi o voce răsunătoare i se adresă, autoritar:

— Colega!

Se întoarse şi se trezi faţă în faţă cu un distins automat care, pe pieptul de culoare gri închis, purta – scrisă cu caractere elegante – sigla „Asociaţia Robotică a Tinerilor Goliarzi Independenţi”.

— Colega – reluă automatul – îţi vorbesc în numele asociaţiei mele şi sunt sigur că tu vei vota pentru cei de pe lista noastră ai faţa unei persoane cinstite libere independente asociate tinere goliarde robotice…

— Eu, de fapt, eu… — încercă să-l întrerupă Matricola – care nu se simţea în stare să aibă atâtea calităţi deodată.

… pentru a nu permite ca frumoasa noastră Universitate să cadă în mâinile extremiştilor de dreapta şi de stânga să împrăştie voturile în liste de visători care în orice caz nu vor avea *quorum* suficiente asociaţia noastră robotică va şti să-ţi garanteze extrema sa vocaţie pentru democraţie fără compromisuri de niciun fel cu alte grupuri credincioase tradiţiilor milenare de libertate şi coerenţă şi onoare sunt sigur deci că vei vota pentru noi.

— Eu… bâigui Matricola.

— Sunt mulţumit de sprijinul tău spontan şi sunt sigur că nu vei avea de ce să te căieşti pentru ceea ce în acest moment ai hotărât într-un mod atât de explicit…

— Dar…

… adăugând numele tău în categoria persoanelor care se bucură de irevocabila noastră hotărâre de a urma calea libertăţii fără pericole extremiste în deplina realizare a acelor programe neschimbătoare în ciuda atacurilor forţelor eversive şi dictatoriale.

Apoi, robotul făcu stânga-mprejur – în zgomot de angrenaje – şi se îndreptă spre un nou venit. Matricola rămase dezorientată şi gânditoare reflectând la inconvenienţele unui creier de automat, programat în aşa fel încât să nu ia în considerare numai obiecţiunile şi întreruperile, dar nici schimbările care se efectuau faţă de situaţia iniţială, cea în care fusese pus să acţioneze.

Matricola 0718352/0001 etc. Ajunsese în faţa fântânii – vestigiu arheologic dintr-o epocă imemorabilă – şi fu din nou

constrâns să se oprească; de data aceasta pentru a asista la un spectacol straniu: un grup de Paraziţi Goliarzi, de vârste cuprinse între şaptezeci şi o sută douăzeci de ani, se distrau pe seama lui Duilio Barbarossa, Singuraticul Misterios, Bărbatul care de generaţii şi generaţii era ca şi o instituţie a Universităţii Planetare.

Problema acestor PG (vezi mai sus) era, într-adevăr, gravă; suferind de o ciudată boală „escrocherită acută”, de care nu scăpaseră decât cu câteva secole mai înainte vărsându-şi focul pe sărmanele matricole lipsite de apărare, mulgându-le de tot ceea ce aveau; dar de când matricolele fură în stare să-şi procure acel micropapirus, adică un papirus pe microfilm (procurat de la „Bursa neagră”) bieţii Paraziţi nu mai avură cum să-şi verse focul. Recurseră, atunci, la felurite alte expediente: manifestaţii, orgii, excursii, serbări de diverse tipuri, baluri, plimbări la ţară etc. Boala, totuşi, se agravase şi – dat fiind că nu se găsise leac împotriva ei – ea secera prin rândurile PG; aşa că cei pe care Matricola îi vedea pe acolo erau ultimii supravieţuitori care – imuni la boală – aşteptau să moară de bătrâneţe, căutând, din când în când, câteva nevinovate distracţii.

Şi de data aceea îi venise rândul acelei Instituţii care era foarte bătrânul Duilio Barbarossa. Îl cunoşteau cu toţii şi-i făceau loc atunci când apărea împiedicându-se în ultimele ramificaţii ale lungii sale podoabe faciale ţinând în mână mapa sa umflată (umflată cu ce? se întrebaseră, dintotdeauna, cu toţii), mapă care – şi ea – apărea şi dispărea din vederea celor prezenţi din cauza acelui roşu, mişcător apendice pilos.

Aşa că Matricola asistă la ceea ce acei bătrâni intoxicaţi îi făceau – pentru a-şi vărsa focul – sărmanului. Începură prin a-i smulge – fir cu fir – părul roşcat, fără a le păsa, câtuşi de puţin, de protestele şi urletele de durere scoase de Duilio. Şi poate că ar fi mers şi mai departe; dar nu reuşiră; nu reuşiră pentru că Duilio (Matricola văzu, clar, mişcarea) băgă mâna în bătrâna lui geantă şi făcu ceva. Acel „ceva” se văzu, imediat: foarte repede îşi făcu apariţia o adevărată cohortă de „bidelli”[6] sau „custozi” (specie pe cale de dispariţie; cfr. Cuvântul *bidellus niger,* în *Enciclopedia Galactică,* vol. IV, ed. XXX. Marte 2993), care, înarmaţi cu unelte potrivite, îi răsturnară în fântână pe bătrânii

[6] Oameni de serviciu (în şcoli şi facultăţi) (n. tr.).

Paraziţi. După care, fără a le păsa de strigătele de ajutor ale acelora, un oarecare tip răzbunător trase un lanţ ruginit care spânzura de braţul ridicat al unei foarte vechi statui fără cap (o piesă arheologică rară) care se afla acolo, pe un piedestal; cu un gâlgâit, Paraziţii fură atraşi într-o bulboană în formă de pâlnie care, rotindu-se rapid, îi înghiţi (pentru totdeauna?) într-o gaură întunecată.

Tulburat de acea rapidă desfăşurare de evenimente şi având în ochi imaginea acelui Barbarossa Duilio care zâmbea dispreţuitor aplecându-se peste marginea fântânii, Matricola 07 etc. Ajunse, în sfârşit, în faţa scărilor Facultăţii sale. Se pregătea să scoată un suspin de uşurare pentru a fi ajuns acolo teafăr, când, ridicând privirea…

Sus, în capul scărilor, se afla o mică scenă metalică pavoazată cu pancarte şi benzi tridimensionale iar în jur un grup nu prea numeros. Iată despre ce era vorba: avea loc un miting al I.U.A. (Înţelegerea Universitară Amiboidă). Pe scenă, într-o încăpătoare cisternă plină cu o soluţie nutritivă se afla o voluminoasă şi grea amibă de culoarea laptelui. Recipientul acela avea pe o latură o gaură special făcută pentru evacuarea accidentalelor, neprevăzutelor sciziuni ale vietăţii unicelulare, iar pe o altă latură – un aparat special pentru tradus îndreptat spre ascultători. Pentru că, una din caracteristicile cele mai tulburătoare ale acelei specii era aceea a incomprehensibilităţii limbajului, pe care niciun învăţat nu reuşise să-l descifreze vreodată (aparatele de tradus fuseseră construite tot de amibe, care se văzuseră în imposibilitatea de a comunica cu lumea exterioară, mai ales cu profesorii în perioada examenelor).

Schimbându-şi forma în fiece clipă, schimbându-şi şi culoarea şi absorbind în continuare hrană, amiba prinse a vorbi. Şi iată ce-i fu dat să audă Matricolei care, bineînţeles, nu pricepu mare lucru:…aşadar, cum v-au anunţat mai înainte alţi colegi de ai mei, nu fu cu putinţă, în orice caz, dacă ar fi să luăm în considerare, cuvânt cu cuvânt, să ajungem la ceea ce e spus sau nespus, pe nedrept sau pe drept, (dar, cine poate s-o ştie?), oricum, carevasăzică în felurıtele şi multiplele accepţiuni ale termenului folosit, acordul unilateral din cauza bine cunoscutelor (sau cum bine cunoscute vă sunt vouă, tuturor!) divergenţe care au fost revelate (sau, mai bine zis, au fost aduse la lumină, în mod curajos, de către noi înşine, cu propriile

noastre mâini) în dezbaterile noastre precedente (în care totul a fost adus la lumină, la lumina soarelui, meritele noastre, defectele noastre – sper că, mai curând, primele decât secundele, evident –; virtuţile noastre şi păcatele noastre) şi, deci, după cum vă spuneam…

Deci, după ce auzi o asemenea frază, Matricola – cu totul năucă – intră în Facultate; mai bine zis încercă să intre pentru că găsi intrarea blocată… din cauza alegerilor. Drept pentru care nu-i rămase altceva mai bun de făcut decât să leşine pe loc.

(1965)

De ce

„În ceea ce unora le place să numească, în mod abuziv, Viaţa Reală, Evadarea este – evident – de regulă, un fapt pozitiv şi poate fi chiar ceva eroic.”

J. R. R. Tolkien

DE CE? – adverb interogativ, încheie seria întrebărilor. De ce se citeşte şi se scrie proză narativă ne-realistă, ne-mimetică (care mimează realitatea care se mimetizează cu ea)? De ce o făceam eu, în mod deosebit? După povestiri, răspuns concret, iată o teoretizare *a posteriori* la care am ajuns regândindu-mă la debuturile mele de cititor şi de scriitor după circa douăzeci de ani.

În 1978, profesorul Luigi Russo, de la Catedra de Estetică a Facultăţii de Litere şi Filosofie a Universităţii din Palermo, a organizat un congres internaţional, într-adevăr la nivel înalt, pe tema *Literatura ştiinţifico-fantastică şi critica* (materialele au fost apoi publicate de editura Feltrinelli), congres care s-a desfăşurat în capitala siciliană între 18 şi 22 octombrie. Mă invită şi pe mine şi insistă mult ca eu să particip; dar nu am putut să particip din cauza obişnuitelor obligaţii de serviciu. Am trimis, totuşi, „mărturia” cerută care a fost publicată în catalogul expoziţiei *Douăzeci de ani de literatură ştiinţifico-fantastică în Italia* – 1952-1972, îngrijită de Gian Filippo Pizzo (La Nuova Presenza Editrice, Palermo, 1978), un text documentar cu adevărat eficace şi indispensabil (lăsând la o parte judecăţile de valoare pe care le conţine) pentru o reconstituire a istoriei prozei narative din ţara noastră. Intervenţia mea, un pic dezvoltată, apăru – sub titlul pe care îl propun din nou aici – în *Verso le Stelle*[7] nr. 8, din 8 mai 1979. Îl public din nou cu unele precizări…

Acest text, care este, întrucâtva, o reconsiderare a ceea ce făcusem în acel sector până atunci şi *de ce* făcusem simte, indiscutabil, influenţa stării sufleteşti negative provocate de polemica pe fond politic, pornită, prin martie 1977, împotriva mea de Sebastiano Fusco şi de editorul Fanucci (căruia îi îngrijeam colecţiile), de Remo Guerrini şi Vittorio Curtoni, în

---

[7] Spre Stele.

paginile revistei *Robot* şi care fu, apoi, reluată şi amplificată de presa naţională (*Panorama)* şi de câteva *fanzines* mai extremiste şi politizante (în spiritul Anilor Şaizeci şi opt şi Şaptezeci şi şapte şi al „vânării fasciştilor” – adevărat sau fals, nu avea prea mare importanţă – şi care rămânea mereu sportul preferat al unei subculturi pseudodemocratice).

Este, oricum, această „mărturie” una din primele ocazii în care am expus teza literaturii ştiinţifico-fantastice (şi mai apoi fantastice) ca alternativă (şi, deci, contestare) a realităţii contemporane autorului. Teză pe care am dezvoltat-o şi aprofundat-o în multe articole (*Linus, Alter, Omnibus,*

Diorama Letteraria[8]*,* L’Altro Regno[9]; eseuri (în volumele de colecţie *Al di là della destra e della sinistra*[10], LEDE, Roma, 1982; *Dai mito alla fantasia*[11]*,* Solfanelli, Chieti, 1983; şi *La cultura contemporanea e il sacro*[12]*,* Il Cerchio, Rimini, 1985) şi introduceri *(Le spade di Ausonia*[13]*,* Akropolis, Napoli, 1982) în cursul anilor următori; teză pe care mai mulţi critici – având idei diferite de ale mele – şi-au însuşit-o după ce mai întâi au contestat-o în mod aspru. Ceea ce reprezintă, în mod onest, o satisfacţie nu tocmai mică.

Italian SF Graffiti

Sensul literaturii ştiinţifico-fantastice născut dintr-o experienţă personală.

În vara lui 1978 mi s-a cerut pentru o emisiune radiofonică (o anchetă îngrijită de Giulio Raiola, care nu ştiu dacă şi când a fost transmisă) mi s-a cerut, deci, o definiţie a genului ştiinţifico-fantastic. Deşi, mă ocup de acest gen de ani şi ani de zile nu-mi trecuse niciodată prin cap să-l comprim într-o singură frază, cu toate riscurile, părţile negative (restrictive) pe care o astfel de problemă le presupune. Aşa încât, am definit genul ştiinţifico-fantastic – în mod cu totul improvizat – cam aşa: Este genul

---

[8] Diorama Literară.

[9] Celălalt tărâm.

[10] Dincolo de dreapta şi de stânga.

[11] De la mit la fantezie.

[12] Cultura contemporană şi sacrul.

[13] Săbiile din Ausonia.

literar care în cele mai bune exemple ale sale exprimă dorinţa de a depăşi, cu moduli nerealişti, limitele impuse de structurile sociale, politice, ştiinţifice, filosofice şi morale ale unei determinate culturi. Acest lucru se poate înfăţişa fie sub formă angajantă – adică impulsuri critice şi/sau satirice – fie sub forma, mai simplă, neimplicată, evazivă, aidoma aventurii şi/sau umorului ca scopuri în sine.

Nu ştiu şi nu emit păreri în ceea ce priveşte eficacitatea unei asemenea definiţii. Reflectând mai mult asupra acestei probleme îmi dau seama, acum, de un amănunt: şi anume că în ea este comprimat *sensul* pe care eu, personal, l-am dat dintotdeauna noţiunii de *Science fiction,* la început ca simplu cititor, apoi ca autor de povestiri şi, în cele din urmă, în calitate de critic. Şi nu s-ar spune că n-ar fi vorba tocmai de caracteristica intrinsecă, fundamentală, a întregului gen literar, aceea care o deosebeşte de proza narativă realistă. Şi când spun „totul”, „întregul”, mă refer la literatura ştiinţifico-fantastică în complexitatea ei, fără discriminări: de la cea mai „serioasă” la cea „escapistă”[14]; de la cea sociologică, la cea de aventuri; de la cea gen *new wave* la cea gen *space opera.*

Iată de ce – cred eu – genul ştiinţifico-fantastic mi-a influenţat atât de mult imaginaţia când am citit scrieri de acest gen pentru prima dată: pentru că, depăşind limitele realităţii care mă înconjura, mă făcea să visez că evadez din ea – din acea realitate – pe care, totuşi, o „contestam” (termenul era, pe atunci, în faşă, urma să apară mai târziu) într-un mod mai mult sau mai puţin direct. În septembrie 1957 aveam treisprezece ani şi mă aflam la mare, în apropiere de Roma; dintr-un chioşc de ziare atenţia îmi fu atrasă de imaginea uriaşei astronave desenate de Caesar, pe fondul negru şi albastru al cerului, îndreptată spre stele – care se lăfăia pe coperta primei fascicule a revistei *Dincolo de Cer.* Era ca o invitaţie, chema la lărgirea unor anumite orizonturi, chema la a merge, chiar aşa, „dincolo”. La *Urania* am ajuns, în mod ciudat, mai târziu, cam peste trei ani. Primul roman pe care l-am citit – *Supravieţuitorii din Ragnarok,* de Tom Goldwin – mă mişcă profund datorită acelei ridicări în slăvi a unei omeniri care nu se pleca în faţa nimănui şi a nimic, datorită acelei imagini a unui om – omul, cu meritele şi defectele sale.

---

[14] Din engl. *To escape* a evada, a scăpa (n. tr.).

Eram, pe atunci, destul de departe de acel an 1968, an în care nemulţumirile tinerimii răbufniră violent în aproape toate ţările occidentale; dar, acea absenţă de manifestări exterioare nu voia să spună că la începutul Anilor Şaizeci cei ce aveau vârsta de douăzeci de ani erau pe deplin satisfăcuţi; nici pe atunci nu cădeam de acord asupra unor probleme şi anume: „cum mergeau lucrurile pe lume”; legăturile, codificate, dintre oameni; strângerea în masă, cu orice preţ; prevaricaţiunea; terorismul ideilor; standardizarea comportărilor; nivelarea sentimentelor. În domeniul literaturii ştiinţifico-fantastice găsirăm, deci, un mijloc valabil pentru a ne vărsa focul, un prilej de satisfacţie pe plan literar şi – dacă doriţi – şi pe plan al ideilor şi pe plan cultural. Genul *science fiction* ni se prezenta sub formele sale cele mai reprezentative, ca într-o *lume de valori alternative* care se opun celor alor noastre, prezente.

Inspirând gândire sau distracţie, folosind moduli utopici sau aventuroşi, criticând, direct sau indirect, sau, mai simplu, descriind o societate diferită de a noastră, genul ştiinţifico-fantastic – aşa cum am mai spus la început – nu face altceva decât să avanseze alternative.

Bineînţeles că nu toţi autorii propun înlocuirea valorilor – astăzi „normale” – cu unele similare, identice; există valori felurite, de-a dreptul antitetice; valorile propuse de Tolkien nu sunt la fel cu cele propuse de Moorcock; nici ale lui Merrit nu sunt la fel cu cele ale lui Silverberg; nici cele ale lui Anderson, cu cele ale lui Simak; sau Heinlein – Malzberg; sau Campbell – Pohl. Este un lucru evident. Dar asta înseamnă ceva, un singur lucru: genul ştiinţifico-fantastic are o structură atât de multiformă şi liberă de condiţionări, încât reuşeşte să cuprindă în sine ipostaze opuse între ele şi poate să-şi permită să satisfacă (hai să spunem aşa) exigenţe „contestatare” divergente. N-are decât să aleagă, fiecare.

A spune că genul ştiinţifico-fantastic este – *prin el însuşi,* prin natura sa intrinsecă – „progresist” sau „reacţionar” – cum s-a scris şi spus de nenumărate ori în ultimii zece ani, mai ales în Italia – este, aceasta, o afirmaţie ridicolă şi absurdă, instrumentată, de obicei. E ca şi cum s-ar spune că proza narativă „roz” sau cea poliţistă sau genul istoric sau cel *Western* sau cinematograful sau desenele glumeţe sunt „progresiste” sau „reacţionare” (potrivit diferitelor puncte de vedere) *ca*

atare. Acelaşi lucru este valabil pentru afirmaţia potrivit căreia literatura ştiinţifico-fantastică de aventuri este „reacţionară” şi că literatura ştiinţifico-fantastică sociologică este „progresistă”; este vorba, aici, nu numai de un loc comun – dintre cele mai învechite – dar şi de o definiţie reductivă şi de un schematism pueril. Asta pentru că există foarte multe exemple *a contrario* şi într-un caz şi în celălalt (Harrison şi Kombluth, de exemplu). Oricum, literatura ştiinţifico-fantastică este, mai ales, o *alternativă de valori,* în funcţie de perioada în care operează.

Am început să citesc *science fiction* la vârsta de treisprezece ani, pentru a „evada din realitate”? Genul *science fiction* este, oare, o „evadare din realitate”? Se spune asta pe un ton acuzator, întrucât – ni se explică, totul, potrivit unei scheme mintale tipic marxiste – trebuie să rămânem în această realitate pentru a încerca s-o modificăm. Dar – răspunde Tolkien – cine sunt aceia care vor să ne împiedice să „evadăm”? Temnicerii, bineînţeles. Şi, continui eu, ce deosebire este între închisoare şi „lumea din afară”? Un întreg sistem de valori diferite, fie interpersonale fie sociale, fie culturale fie morale. Genul ştiinţifico-fantastic ne oferă – aşa cum am mai spus-o – tocmai asemenea „valori diferite”, fie şi în povestirea cea mai aventuroasă.

Ajunşi în acest punct apare drept legitimă o dublă bănuială. Prima ar fi că, într-adevăr, ostilitatea împotriva genului ştiinţifico-fantastic – aventuri (şi, parţial, tehnologic) pe de o parte şi fantezie eroică, precum şi fantasticul – pe de altă parte – s-ar naşte din reaua intenţie – conştiinţă – a celui care este conştient de faptul că într-o vreme a fost captivat de asemenea lecturi, dar nu este în stare să împace această intimă satisfacţie a sa cu propria-i ideologie politică ce-i impune să fie „social” şi „angajat”, cu orice preţ; şi, prin urmare, complexul de culpă pe care un asemenea conflict îl face să apară în el. Cea de a doua bănuială ar fi că, deci, o asemenea ostilitate este cauzată nu atât de fenomenul de „evadare” – de „fuga” în sine însăşi şi, deci, de lipsa de „angajare” – ci de faptul că se „evadează” dintr-o lume cu valori bine determinate, pentru a se căuta libertatea într-o lume cu valori opuse; se „evadează” din închisoare pentru a se ajunge într-un univers de libertate exact contrar.

În sfârşit, „temnicerii” de care pomeneşte Tolkien ar dori să

ne facă să rămânem ancoraţi în această realitate a noastră, fie şi cu intenţia de a o schimba, desigur, dar a o schimba în *limitele pe care ea le are ca atare;* în numele valorilor care, în orice caz, rămân circumscrise orizonturilor ei, în scopul de a se ajunge la nişte destinaţii aflate chiar în perimetrul acelor limite.

În schimb, lumile genului ştiinţifico-fantastic – aventuri şi ale genului eroico-fantastic – fie şi pentru a ne referi la termeni de comparaţie deja întrebuinţaţi – cunosc „valori" diferite, care sunt scoase în evidenţă fără a avea nevoie de multă polologhie şi dialoguri moralizatoare; este de ajuns – dat fiind caracterul nemijlocit al *medium*-ului *adoptat* – simpla desfăşurare a intrigii. Este posibil ca descrierea acestor universuri şi societăţi alternative, a raporturilor umane care se stabilesc în interiorul acestora, a sentimentelor – a celor care prind şi a celor care sunt respinse – să fie, toate acestea, considerate „periculoase" de către cineva, cu ipocrita scuză că o anumită teorie ar putea fi concretizată într-o anumită practică – vătămătoare, după părerea acelui cutărică. Şi, cum, *tuturor* teoriilor (sau ideologiilor) li se pot – dacă se vrea – pune în spinare eventualele păcate ale unor aplicări în practică, mai mult sau mai puţin îndepărtate în timp; şi cum nicio teorie (sau ideologie) începând cu cea mai „democratică" şi terminând cu cea mai „totalitară" nu este scutită de eventualele greşeli comise, nu se ştie în numele cui sau cărui lucru s-ar putea condamna cutare vină sau ierta cutare alta sau să fie ştearsă una şi înălţată în slavă cealaltă. În literatura ştiinţifico-fantastică pot să convieţuiască tendinţe cu totul opuse, cu condiţia ca niciuna să nu-şi dea aere, să se considere ca un „adevărat revelat" punând la index pe toate celelalte.

Iată, deci, ceea ce mă determină – dincolo de toate digresiunile teoretice – ceea ce mă determină – şi, la început, am fost inconştient apoi mi-am dat seama din ce în ce mai mult – ceea ce mă făcu să mă interesez de genul ştiinţifico-fantastic – o dată ce am început să citesc lucrări de acest gen – apoi de cel fantastic. Iată, deci, de ce am scris o povestire – prima mea povestire – cu titlul *Noul Pământ*, publicată în *Dincolo de Cer,* în 1961. Regândită, *a posteriori,* după atâţia ani, această povestire – lăsând la o parte ingenuitatea şi retorica – nu era altceva decât căutarea, cum am mai spus-o mai înainte, a unei *lumi de valori alternative,* a acelor valori care să revină după cele mai

de demult, de când m-am apucat să scriu, care, de fapt, sunt la fel ca cele de azi, la urma urmelor.

Experienţa avută cu revista *Dincolo de Cer* a fost, fără nicio îndoială, importantă. Colaborarea la acea revistă a însemnat nu numai a scrie – mai întâi povestiri şi mai apoi articole – ci şi a intra în legătură cu un mediu diferit, care m-a fascinat, dintotdeauna, mediul acela al editurilor şi jurnalisticii. A avut o semnificaţie – pentru mine şi pentru Sebastiano Fusco – a marcat, începând din 1962-1963 – când, studenţi fiind, aveam mai mult timp liber decât în liceu – conceperea unor rubrici şi publicarea unor articole în *Piccola Enciclopedia della Fantascienza*[15] şi în revista de polemică *Robot vi guarda*[16]*.* Mai însemna, apoi, dat fiind că începusem să frecventez redacţia revistei *Dincolo de Cer* şi pe cea a revistei *Ali Nuove*[17], mai însemna să cunosc – omeneşte vorbind şi profesional – pe cei care lucrau acolo, adică: Armando Silvestri şi Cesare Falesi, Baldassare Catalanotto şi Giuseppe Cultrera, pe doamna D'Ortensio şi pe amărâtul de contabil Benfante – ţap ispăşitor între toţi acei colaboratori neplătiţi; însemna să învăţ cum se pregăteşte apariţia unui ziar, cum se paginează, cum se aşază „manşetele" şi textele explicative, cum se dimensionează ilustraţiile; să simţi, să vezi, cum îţi creşte în mâini ziarul; însemna să intri, pentru prima oară, într-o tipografie, să ai de a face cu tipometrele şi cu plumbul, cu şpalturile, cu foarfecele şi cu cleiul, cu problemele de spaţiu şi cu încăpăţânarea maistrului tipograf.

În sfârşit, aceasta a contribuit la a-mi trezi un interes, la a mă face să mă molipsesc de acea boală „profesională" de care nu m-am mai vindecat de atunci. A contribuit la a mă determina să mă fixez asupra unui scop, unui obiectiv, care până la urmă – după nu puţine greutăţi şi datorită încrederii pe care mi-o acordă Piero Buscaroli, de puţin timp director al cotidianului *Roma,* din Napoli, care mă angaja în 1974, ca „practicant" – în redacţia din Roma a ziarului – care, până la urmă, se concretiză anul următor: am dat – şi le-am luat – examenele de abilitate şi am fost înscris în Ordinul Ziariştilor.

Rêve de devenir journaliste, scria, în 1964, Roland Stragliati,

---

[15] Mica Enciclopedie de Literatură Ştiinţifico-Fantastică.
[16] Robotul vă priveşte.
[17] Aripi Noi.

prezentând traducerea povestirii mele *Séduction*, în numărul special al revistei *Fiction,* dedicat literaturii ştiinţifico-fantastice italiene. Acel „rêve” / vis / dezlănţui – cine ştie de ce – sarcasmele altui – foarte ilustru – colaborator italian al fasciculei. De la acel episod se scurseră zece ani, dar, acum, „visul” a devenit profesiunea mea.

Contactul cu revista *Dincolo de Cer* a fost foarte util; mi-a îngăduit să cunosc mulţi alţi autori care erau oameni de bază pentru acea publicaţie romană. Printre ei se număra Sandro Sandrelli, cu ajutorul căruia au fost pregătite să apară trei volume din *Interplanet,* printre care şi nr. 5 (1964), prima antologie de literatură ştiinţifico-fantastică europeană. Prin intermediul revistei *Dincolo de Cer* fu posibil să se între în legătură cu diverşi îndrăgostiţi de acest gen care făcură să se nască primul *fandom* naţional – 1965-1967: Prosperi, Leveghi, Naviglio, Cersosimo, Valla, Bellomi, Fossati, Cerri, Pandolfi, Curtoni, Rota, Bordoni. Trebuie să spun că – în ciuda faptului că cineva, mă rog, consideră azi drept „greşeală tinerească” acea, de acum îndepărtată experienţă – trebuie să spun că era vorba de o activitate omenească de primă importanţă care timp de circa patru ani adună un grup de liceeni şi studenţi din toată Italia. Ne vedeam, nu numai în grup – de două sau de trei ori pe an, dar se legau prietenii care înlesneau legături de la distanţă şi prilejuiau schimburi de scrisori şi vizite în timpul verii, aşa cum se întâmpla în acea vreme cu cei ce aveam pe atunci douăzeci de ani.

Să fi fost pasiunea comună pentru genul ştiinţifico-fantastic care ne unea laolaltă? Era – cum o cred eu – aversiunea faţă de „valorile” care ne înconjurau, care alimenta „fuga din faţa realităţii”? Fapt este că imediat ce politica de partizanat pătrunse în polemici, elementul comun se destrămă, coeziunea se destrămă şi ea şi apărură, inevitabil, toate elementele de disociere.

De ce? Fapt este că ieri – la fel ca şi azi – inserarea factorului „politic” în genul ştiinţifico-fantastic, adică să măsori cu metrul, exclusiv politic, o operă de *Science fiction,* operele alese de un specialist sau ideile, ele însele, ale unui scriitor sau ale unui critic, ei bine, aşa ceva s-a făcut, dintotdeauna, în mod discriminatoriu, cu scopul de a pune la index pe cineva. S-a hotărât că o anumită ideologie este *a priori* „rea”; este arătată

cu degetul şi este sortită dispreţului public. Nu s-a făcut o examinare netulburată de patimă, obiectivă, a acestor idei care nu sunt ştiinţifico-fantastice, dar care – cum este evident – sunt prezente mai mult sau mai puţin direct în literatura ştiinţifico-fantastică; ne-am aşezat pe poziţiile lui *j'accuse,* s-a folosit tonul Inchiziţiei, au fost date sentinţe de „tribunal politic”, s-a căutat paiul în ochiul altora şi nu s-a văzut bârna din propriul ochi. În acest fel, ieri ca şi azi, s-au răspândit pizma şi duşmănia.

Nu este vorba de a se căuta cu dinadinsul acel „hai să ne avem bine”; nici de a renunţa la propriile convingeri de dragul a nu se ştie bine cărui lucru, cum s-a mai afirmat; aşa ceva n-am gândit şi nici scris vreodată. Inversând rolurile, situaţiile, nu se înţelege de ce, într-un sector, vast şi tolerant, cum este acela al literaturii ştiinţifico-fantastice nu pot convieţui pe *acelaşi plan,* ideologii nonştiinţifico-fantastice – antitetice între ele – şi apoi scriitori, cititori, critici, directori şi editori care, în ceea ce priveşte politica, gândesc diferit. Esenţial este să se respecte libertatea altuia. Dacă există un lucru foarte frumos în domeniul ştiinţifico-fantastic, ei bine, acela este a te simţi „în familie” chiar cu persoanele pe care le întâlneşti pentru prima oară, chiar străine fiind; pentru că există acel sentiment de a crede într-o lume de valori alternative, aşa cum am definit-o mai înainte. Din motive şi scopuri diferite, se înţelege. Şi acest sentiment se transformă, deseori, pe plan uman şi personal, în prietenie şi camaraderie.

Acum, ieri ca şi azi, rezultatul acelor polemici înveninate şi „la rece” a fost că s-a redus la nimic totul. Eu, personal, sunt prieten, foarte bun prieten, cu critici, scriitori şi simpli cititori de literatură ştiinţifico-fantastică care, ideologic vorbind, sunt la antipozi faţă de mine. Şi, totuşi, între noi există o toleranţă reciprocă şi nu-i trece nimănui prin cap, să i-o ia înainte celuilalt.

— Când este posibil, caut să le fiu de ajutor şi când ei vin la Roma le stau la dispoziţie. Mi se pare normal s-o fac. Este, aceasta, un soi de „carbonerie” ideală, la a cărei bază stă literatura ştiinţifico-fantastică; adică, o repet pentru a nu ştiu câta oară, a crede în „valori” diferite de cele care în ziua de azi se bucură de mult succes, orice s-ar spune. Dar, treaba nu merge; nu merge din cauza celor care, ieri ca şi azi, au transferat polemica pe plan personal făcând din ideile nonştiinţifico-fantastice motiv de ură şi de discriminare; sau a

celor care iau drept rea-credinţă şi concurenţă neloială o comportare intersocială normală.

Poate că eu am o imagine foarte idilică, foarte romantică, foarte în afara timpului, atât despre prietenie cât şi despre sensul literaturii ştiinţifico-fantastice. Se prea poate. Poate că aşa o fi. Şi poate că sunt, toate, în contradicţie cu „nesuferitul meu caracter”. Fapt este că, de-a lungul atâtor ani m-am ocupat intens de *Science fiction,* începând cu epoca revistei *Dincolo de Cer*, când eram doar câţiva care ne interesam de acele lucruri; astăzi, cu acest *boom,* astăzi când în sector au pătruns atâţia pseudo-experţi, nu zic că nu a fost imposibil să se realizeze toate acestea, toate câte s-au realizat. Prietenia care s-a născut în timpul primului *fandom* mă leagă şi astăzi de mulţi dintre acei pasionaţi, care au devenit, între timp, arhitecţi, medici, avocaţi, biologi, ziarişti, funcţionari de bancă, experţi în editură şi… militari de carieră. Şi încerci un sentiment ciudat să auzi din nou sau să revezi, astăzi, un „vechi prieten” de acum zece sau douăzeci de ani. Timpul pare a se fi oprit. Dar nu este vorba doar de nostalgia „tinereţii” sau a acelui „dulce timp trecut”, ceea ce ar fi cu totul de înţeles. Mai este vorba şi de conştiinţa că ne aflăm între noi, prietenii; că avem ceva în comun, ceva esenţial pentru modul nostru de a trăi; să crezi în posibilitatea de a depăşi realitatea care te înconjoară, că poate exista o serie de sentimente nonconformiste, diferite de cele actuale; să te gândeşti să „evadezi” dintre acele bare făurite de „temnicerii” de care vorbeşte Tolkien.

Iată de ce cred că literatura ştiinţifico-fantastică şi fantastică pot, cu adevărat, să reprezinte toate acestea.

Biobibliografie Gianfranco De Turris

Printre cei care au contribuit la consolidarea prozei ştiinţifico-fantastice (şi apoi fantastice) în Italia, după „Epoca de aur” – 1957-1961

— S-au numărat şi cei din grupul celor ce aveau pe atunci douăzeci de ani, cei născuţi în anii Patruzeci.

Unul dintre aceştia, Gianfranco de Turris, este cunoscut astăzi mai ales în calitate de critic, eseist, director de reviste şi colecţii.

Prezentul volum grupează toate povestirile sale scrise în perioada 1960–1970; fie publicate, fie nepublicate. Aceste povestiri sunt împărţite în patru părţi: *Cum* – care cuprinde povestirile fantastice; *Când* – povestirile ştiinţifico-fantastice; *Unde* – povestirile fantastico – politice şi de satiră antiutopică şi *De ce* – care prezintă păreri personale ale autorului în legătură cu semnificaţia prozei non mimetice. Scrisă la aproape un deceniu după povestiri, această carte este una dintre primele în care De Turris interpretează proza ştiinţifico-fantastică şi fantastică ca o „alternativă a realităţii” constituind aproape o teoretizare *a posteriori* a sensului prozei sale.

Întâmplările dramatice şi comice, tragice şi romantice care au loc pe Terra sau pe alte planete, în spaţiul exterior sau interior, întâmplări cu fiinţe înstrăinate sau cu roboţi, în timp de pace sau de război, sau întâmplări plasate în ceea ce autorul numeşte, pur şi simplu, „oroarea noastră cotidiană”, nu fac decât să demonstreze, în toate aceste povestiri, totala opoziţie ideală existentă între Fantezie şi Realitate în care suntem nevoiţi să trăim.

Gianfranco de Turris s-a născut la Roma, în 1944. Este căsătorit şi are doi copii. Ziarist profesionist, din 1975. Actualmente este redactor la Radiojurnalul de la Miezul Nopţii, din cadrul RAI (Radioteleviziunea Italiană).

A publicat primele sale povestiri şi articole ştiinţifico-fantastice în 1960–62 în revista *Oltre il Cielo* / Dincolo de Cer/. De atunci a publicat – deseori în colaborare cu Sebastiano Fusco – numeroase articole, eseuri, studii introductive; a colaborat la enciclopedii, a îngrijit colecţii ştiinţifico-fantastice şi a scris două eseuri: *Obiettivo sugli UFO* (În obiectiv: OZN-uri) – Roma, 1975 şi Lovecraft – Firenze, 1979.

Este laureat, din 1980, al premiului Tolkien şi conduce revista trimestrială *L'Altro Regno* (Celălalt Tărâm).

Proză narativă

La Nuova Terra / Noul Pământ / în *Oltre il Cielo,* nr. 79

Una vendita azzardata / O vânzare cu bucluc / în *Oltre il Cielo,* nr. 81

Sirtis Minor, în *Oltre il Cielo,* nr. 83, Roma, 16-31 mai 1961.

Una storia misteriosa / O poveste misterioasă /, în *Oltre il Cielo,* nr. 87

L'ultima battaglia / Ultima bătălie /în *Oltre il Cielo,* nr. 87. Roma, 1-31 august 1961.

Giorno di Passività / Zi de Pasivitate /, (în colaborare cu Pierluigi de Tunis), în *Oltre il Cielo,* nr. 91, Roma, 16-31 octombrie 1961.

Racconto di Natale / Poveste de Crăciun /, în *Oltre il Cielo,* nr. 92, Roma, 1-15 noiembrie 1961. Republicată în *Interplanet 3,* La Tribuna, Piacenza, 1963.

Missione nello spazio / Misiune în spaţiu / în *Oltre il Cielo,* nr. 103, Roma, 1-15 mai 1962.

Intermezzo, în *Oltre il Cielo,* nr. 111, Roma, 1-30 noiembrie 1962. Republicată în *Folla,* nr. 17, Roma, 25 aprilie 1965.

Il fuggitivo / Fugarul/în *Oltre il Cielo,* nr. 118, Roma, 1-31 iulie 1963. Republicată în *Folia,* nr. 7, Roma, 14 februarie 1965.

Séduction, în *Fiction Special,* nr. 6, Paris, noiembrie 1964.

L'Uomo Programmato / Omul programat /, în *Oltre il Cielo, nr.* 133, Roma, 1-30 aprilie 1965. Tradus în franceză: *L'Homme Programme* în *Mercury,* nr. 6, Montferrand, septembrie-octombrie 1965.

Elezioni 3000 / Alegeri 3000 /, în *Folia,* nr. 26, Roma, 25 iunie 1965.

L'ultimo papa / Ultimul papă / – versiune redusă a lui *Petrus Romanus,* în colaborare cu Piero Prosperi – în *Folia,* nr. 32-33, Roma, 8 august 1965.

Natale su Miranda / Crăciun pe Miranda/ versiune redusă a povestirii *Il silenzio dell'Universo* / Liniştea Universului /, în *Folia,* nr. 1, Roma, 2 ianuarie 1966. Republicată în *Galassia,* nr. 113 (*Destinazione Uomo),* Piacenza, martie 1970. Tradusă în franceză: *Noël sur Miranda,* în *Ides et autres,* nr. 12 *(SF*

Italienne), Bruxelles, martie 1976.

Il giorno più bello / Ziua cea mai frumoasă/ în *L'Aspidistra,* nr. 3, Trento, februarie 1966.

Petrus Romanus (în colaborare cu Pietro Prosperi), în *Numeri Unici* nr. 4 *(Fantapolitica),* Milano, februarie 1966. Republicată în *Galassia,* nr. 165 (*Sedici mappe del nostro futuro),* Piacenza, mai 1972.

L'Uomo del diagramma / Omul cu diagrama/ în *Folia,* nr. 8, Roma, 20 februarie 1966. Republicată, sub titlul *Il Diagramma* / Diagrama /, în *Oltre il Cielo,* nr. 143, Roma, iunie 1966.

Persuasori occulti / Convingători pe ascuns / în colaborare cu Luigi de Pascalis sub pseudonimul „Gian Luigi Deis”, în *Oltre il Cielo,* nr. 141, Roma, aprilie 1966.

Nel Grande Magazzino / În Magazinul Universal / în *Numeri Unici,* nr. 9 *(Fantasy),* Milano, noiembrie-decembrie 1966. Republicată în *Verso le Stelle,* nr. 2, Milano, 1978. Tradusă în engleză: *The Store,* în *Xeron,* nr. 5, Bristol, ianuarie 1967.

Preludio / Preludiul / în *L'Aspidistra,* nr. 9, Trento, februarie 1967.

Polvere / Pulbere / în *Scienza – Test,* nr. 6, Roma, iunie 1982.

Visita di condoglianze / Vizita de condoleanţe / în *Dimensione Cosmica,* nr. 8, Solfanelli, Chieti, martie-aprilie 1986.

nautilus

Gianfranco de Turris
LINIŞTEA UNIVERSULUI

12

VOI ŞI NUMAI VOI AŢI AVUT CURAJUL ŞI PUTEREA DE A VĂ PĂSTRA SENTIMENTELE ŞI IDEALURILE PRINTRE ACELE MILIARDE DE CREATURI NETREBNICE. VOI - ŞI NUMAI VOI - AŢI AVUT IDEI ÎN CEEA CE PRIVEŞTE VIITORUL; NUMAI VOI V-AŢI ZBĂTUT, AŢI LUPTAT PENTRU O VIAŢĂ MAI BUNĂ, CHIAR DACĂ ERAŢI CHINUIŢI DE NERĂBDARE, DE TEAMĂ, DE GRIJA ZILEI DE MÎINE.

"LINIŞTEA UNIVERSULUI" ESTE O ANTOLOGIE NĂSCUTĂ DIN PROFUNDA DESCUMPĂNIRE A VIEŢII UNUI BĂRBAT CARE ÎNFRUNTĂ, TOTUŞI, DESTINUL POTRIVNIC, FĂRĂ A SPERA ÎNSĂ ÎNTR-O AMELIORARE. ESTE, PROBABIL, O CARTE DE EXPERIENŢĂ UNICĂ... (STANISLAO NIEVO)

GIANFRANCO DE TURRIS DEVENISE, ÎN DOUĂ DECENII, UN ADEVĂRAT OM-ORCHESTRĂ, DOBÎNDIND O BINEMERITATĂ NOTORIETATE NU NUMAI ÎN LUMEA FANTASCIENZEI. PUBLICASE POVESTIRI, ARTICOLE, RECENZII, STUDII, PREFEŢE, CAPITOLE DE ENCICLOPEDIE, PROFILURI BIOGRAFICE, MULTE TRADUSE ÎN STRĂINĂTATE. (ION HOBANA)

N
NEMIRA
'93

ISBN 973-9144-27-6

PREŢ 798 + 2 T.L. = 800 LEI